BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
4 Q
5
14-4 K 31.

Problemata Alexandri Aphrodiſei.
Georgio Valla interprete.

Problemata Ariſtotelis.
Theodorus Gaza e græco tranſtulit.

Problemata Plutarchi per Ioannem pe-
trum Lucenſem in latinum conuerſa.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

G. P. C

4. 13 Z. 16a

Georgius Valla Placentinus Ioãni marliano mathematico:& in tota philoſophia medicinaq; præſtantiſſimo ſalutem plurimam dicit.

ALexandri aphrodiſei philoſophi ac medici præſtãtiſſimi problemata:hortatu & auſpicio tuo in latinũ uir longe doctiſſime Ioãnes marliane conuerti quod te interpretari ea uelle mihi dixiſti ipſa multis de cauſis tibi dicãda eſſe exiſtimaui:& quod a me diſcipulo tuo:Cum medicinam mathematicaſq; ſcientias publice profitebare : tanq̃ ab ea quã tu inſerueris ſtirpe fructum aliquando repoſcere iure tu quidem uidearis, ego autem uel non poſcenti ſi non doctiſſimos:ut tua ingens expoſtularet eruditio præſtare poſſim:at certe non ingratos merito debere tibi uidear exhibere : quod me plane effecturum confido. deinde quod hæc qualia ſint perpendere:ac iudicare te melius poſſit nemo:nempe cuius præſtãtis in omnibus bonis artibus doctrinæ nomen:ut res etiam ipſa eſt tota non capiat italia.deinde quod hũc laborem ad te meum fructum non mediocrẽ filiis tuis Hieronymo Petro Antonio:Paulo eximiæ indolis in ipſis futuræ eruditionis adoleſcentibus allaturum confido.quippe qui ſuam quãdam talem præſe ferant prudentiam:itaq; ſuam modeſtiam:ut cunctarum bonarum artium ſtudiis facile teneri uideantur:ingenium certe peracutum elucet:& ne ad rerum quidem cauſas perſcrutandas:explicãdaſq; dialecticum acumen deſideratur:neq; ad geometriæ excutiendas demonſtrationes deeſt facundia quod certe præſentibus nobis licuit intueri:& perinde has quæſtiones præcipuas non reor modo:ſed pro comperto habeo obſeruaturos præſertim quod quã utiles ſint uel ex eo cõiectari poteſt.quod cum eruditorum multorum conſenſu quadripartita ſit medicina: quod uel in ipſo ſtatim aphoriſmorum exordio oſtẽdiſſe arguitur Hippocrates:arte quæ præceptis de rerũ natura manantibus:atq; principiis perficitur:ſiquidem ei quod generationis fortuitæ eſt ꝑ quã raro ſeruit. Verũtamen ne a fortuna quidem aliena putatur medicina:Cum temporis oportunitatem utpote in corpore fluido propter inſtabilem materiã captare conueniat.deinde experientia:nam & hæc rationem exercet:atq; confirmat:eãq; morborum qualitatibus accõmodat : poſtea iudicio quod cum a diuina ui quæ nobis in anima inſita eſt omniũ quæ ſub intellectum cadunt ſit capax:tria illa:artẽ:experiẽtiam:occaſionẽ:dirigit atq; diiudicat.horũ inquã nihil eſt qđ hic aphrodiſeus alexander non attigerit in cunctis ſane excellens in primis autor.at ne ſola quidem hic medicinæ eminet utilitas:uerum omnis prorſus humanæ uitæ ratio percipitur : quod præcepta ad bonos habitus comparandos adhibeat non corporis modo ſed etiam animorũ: q̃q̃ purgationes corporis ad animũ quoq; transferuntur:at cum animæ cibus ĩcorporeus ſit eruditio:hinc nobis licet intueri:q̃ ad corpus continendum:q̃ ad mentem inſtituendam ſalubria nobis præcapta tradiderit : nec ſparſim modo : ſed etiam quæ ſint quærendi genera : quotq; ſint conductiſſima breuitate:& perquã perſpicua claritate contexuit:quæ proponãtur cuncta diluere docens.at quoniam de quæſtionum generibus fecimus mentionẽ neutiquã remur alienum quorũdam doctiſſimorum hac de re hic proferre ſententiam.ita enim illi quæſtionum genera diuiſerunt:ut eorum duo prima eſſe uoluerint. Vnum quidem quod rem ſepctet infinitam:ſine aliquo definito complexu.alterum autem quod rem definitam ſpectet : & eorum porro utrũq; in duo alia genera partiti ſunt.alterum quod ad cognoſcendum:alterum quod ad agendum referatur.nam aut ipſa cognitio:ſcientiaq; perquiritur ut medicina ſit ne ſcientia an ars:aut agendi conſilium : ut ſit ne medico capeſſenda cibos ſuggerendi cura cognitionis autem tris ſpecies faciunt:coniecturam : diffinitionem : conſecutionem. coniectura eſt ut cum quæritur ſit ne in magica uis ulla medicinæ.diffinitio:ut quid ſit medicina:conſecutio:cum quæritur quid quãq; rem ſequatur:ut quãobrem inter biles qui atrã bilem euomunt magno laborãt periculo: actionis uero duas uolũt eſſe ſpecies:unã ad ꝓſequẽdũ aut declinandũ: ut q̃bus rebus ad bonũ habitũ corpus ꝑduci poſſit:aut malũ habitũ deuitare.alterã quæ ad aliquod cõmodũ uſũq; referatᷓ: ut quẽadmodũ apud ægrotũ ſe habere medicũ cõueniat.rurſus cõiecturæ rationẽ in quattuor partes diſtribuerunt.nam aut quid ſit quæritᷓ ut quis ſit corporis optimus habitus:aut quæ ſit origo cuiuſq; rei:ut quæ ſint naturalia principia:cuiuſmodi ſunt oĩs obſcuræ.aut in rebus naturalibus : aut cæteris diſciplinis cauſarũ rationũq; quæſtiones:aut cauſæ tractatio : ut ſi quæratᷓ cur eminentiſſimi autores de naturæ principiis aut in ægritudine una tollenda inter ſe diſſentiant aut de ĩmutatione:ut ſi quæratur num in hominis anima morte aduentante intereat ſcientia:an cõmutetur.diffinitioni proprietas: & diuiſio & partitio deputantur ; ut quid in omnium mente quaſi impreſſum ſit.cum quid cuiuſq; rei proprium ſit exquiritur:ut in hominem ne ſo-

BIBLIOTECA NAZ.

lum an etiam in beluas cadat mœſticia. Cum res diſtribuitur in partes: ut ſi quæratur: quot ſint motuú ſpecies: ſiue illi animæ ſiue corporis ſint. aut cum quæ ſit forma & quaſi naturalis nota cuiuſq; rei deſcribitur: ut quænam forma urinæ ſit quæ ſanitatem pretendat aut contra. Conſecutionis duas faciunt ſpecies. nam aut ſimplex eſt quæſtio: ut ſi quærat̃ cur oui uitellus facile concoquatur: aut ex comparatione: ut uitellus ne an albumen facilius cõcoquatur de expetendis: fugiendiſq; rebus ut expetendum ne ſit ægroto quicquam & pariter fugiédnm: de æquo & iniquo ut æquum ne ſit humana omnia diuino adminiſtrari conſilio pertinaciter defendere. cõparationis duæ ſunt ſpecies. Vna cum idem ne ſit an aliquid íterſit quæritur ut pus & ſanies: eunuchus & ſpado: ut ab ariſtotele quæſitum eſt. altera cum quid præſtet aliud alii querit̃ ut plus ne ad comparandam medicinam proſit experientia: an ars: occaſioue: aut iudicium. præterea nõ modo quid utilius: ſed quid utiliſſimú: Quæ uero referuntur ad agendum eorum duo faciunt genera. unum ad officium quo in genere quid rectum: faciendúq; ſit quæritur: ut quæ inſpicere quæq; percúctari medicú apud ægrotum conueniat. alterum ad motum animi gignédum ut quádo ac ut a medico animádus eſt ægrotus ſpe: aut econtrario terrendus: & quaſi ſuſcitádus ſit Hæc fere ſunt tradita a ueteribus quæſtionum genera: unde problemata uaria quæ latine quidam propoſita uocãt quintilianus ambiguitates. alii quæſtiones. at quoniam græcum uocabulum apertius uſu imperitate nobis occurrit græca potius utédum nobis appellatione céſuimus deniq; quoniam nos ut in præfatione iam ſatis multa locuti uidemur: alexandro ipſi aphrodiſeo cedamus me interprete locuturo.

VICTOR piſanus Ludouico mucenigo: præcellenti in eloquentia uiro. S. P. D.

SIngularis doctrina: facundia minime uulgaris: inſigniſq; tua Prudentia Ludouice mucenige: me iápridé ad te amádú: & obſeruádú cõpulerút. Tua porro lenitas fecit: ut mutuus íter nos amor íntercederet: ut alter alteri cú ſors ipſa tulit cõgratuletur: Pariterq; cõdoleat ſicut in pñtia mihi faciendú duco. ná cú ꝓximis diebus apud præceptorem noſtꝝ Georgiú uallá ſicut de more ad eú uentitare cõſueui: eſſem. audiui ípreſſoré quendam qui eius opera íprimere & euulgare conſueuit Alexandri aphrodiſei problemata. quæ oli latina feciſſet ipſe Georgius ualla ſibi íprimenda uæhementer exigere: ꝙ Nicoletus noſtri tpis philoſophoꝝ oium acutiſſimus edéda eſſe duceret: atq; magnope hortaretur. a præceptore quoq; noſtro Valla accepi idem ut faceret hortari cum multos: tú Lazarum quendam dactylum placentinum medicum longe ꝓſtantiſſimú qué alteꝝ noſtri tpis Galenum frequenter ſolet appellare ita admiranda q̃dá doctrina ꝓcellit. Hoc cú audiuiſſem auidiſſime mihi ipſum oſtendi librum popoſci: quem cum legiſſem Ludouice mi rerum tot tantarumq; cognitione. & orationis ſplendore incenſus rogaui apprime ut imprimeretur nec me continere potui quin tecum in tanto congratularet commodo: adeo enim argute de hominis natura brutorumq; rerumq; cæteraꝝ. uideas hunc philoſophum medicumq; ꝓcipuum differenté. ut non hominem ſed naturam ipſam rerum loqui nobiſcum credas. ea porro íterprete oratione nobis expoſita ut ipſum iuſtum philoſophum non alium nobis quæ dicat referre exiſtimes. proinde noſtræ huic congratulemur ciuitati: ꝙ talem nacti fuerimus unum qui doctrina tam multiplici & præcellenti ſit. Vt noſtrum illuſtret ſæculum. ita quottidie nouum in oíbus paſſim ſetentiis aliqd emergit ac ut. adhuc magis noſtræ ciuitati congratulemur: hunc ſublimen doctrina uirú præceptoré noſtrú in diuerſo dicédi genere multiiugos diſcipullis ſuis fructus ígerere alii ipſo dirigéte rhetoricos: alii poeticos: alii mathematicos cõponuit cõmentarios ac ut alii in latinum græca conuertnnt. ita inter cæteros unus in dicendo minime infans hiſtoriam a prima hominum memoria ad proxima uſq; tempora decem & nouem eneadibus conclusam in latinum tranſfert. ubi præter ea quæ in toto orbe terrarum geſta ſunt uideas diſciplinarum non inuentores modo. ſed etiam quid illis ſubdiderint correxerintue quæ priores ígenio ſuo aut alieno memoriæ prodiderunt. & quemadmodum ab exiguis principiis quaſi pro gradus: ac pro manus ad ſummum culmé omnes conſcenderint diſciplinæ: dii immortales: quantú nobis illuxit bonum q̃ multiplex ex uno uiro emanat fructus: & in poſterú annuéte deo. Vnde bona omnia: futurus eſt. at iam hæc miſſa facio ſi enim proſequi uelim ut ipſa depoſcit materia nullus eius laudum finis inueniretur. iam igitur te ad eius uiſendam in ſcribendo peritiam & alexandri aphrodiſei longæ præſtantiſſimam dimitto doctrinam

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATA: PER GEORGIVM VALLAM PLACENTINVM IN LATINVM TRANSLATA:

PRoblematum quædam per ſe ſunt fidem facientia : & cognita oīs ambiguitatis:ac queſtionis expertia. Nemo enim ut arbitror ſane mentis dubitauerit cur uolucribus plumas natura largita ſit. Quilibet enim ſagax fouendi cauſa pro ueſtimentis primum circunfudiſſe aſſeret:deinde decoris gratia : terreſtribus autem animalibus & quæ eunt pedibus pilos:ſerpētibus ſquāmas:aquaticis cortices:aut cruſtas:cuiuſmodi ſunt quæ oſtrocodermata:ideſt cruſtaceam ſeu teſtaceam pellem habentia nuncupantur:& rurſus quāobrē aliis quidem cornua:aliis autem aculeos:aliis uero ungues. & eos aut acutos:aut aduncos:ſeu id genus aliud quo ſe ab infeſtantibus reddāt tutiora:utpote naturalibus quibuſdam telis adiuta:fruges autē oēs ad ortum ac generis propagationem natura producens corticibus: aut corporibus quibuſdam humidis:aut lignoſis : aut huiuſmodi tunicis cuſtodiuit: eas tanq̄ in arcula aliqua contegens:ad algoris aut æſtus:aut noxiarum quarūdam animantium effugium nimirum multis ipſum omnino inutile non reliquit indumentum : ſed ad nutrimentum ac cibum cōparauit oportunum:Ipſas autem ſtirpes foliis & corticibus:ac ſimilibus pennarum aut uillorum loco circundedit. Præuidit enim ne immoderatus algor aut æſtus has poſſit conficere:nōnullas porro pro iaculis ſpinis armauit ne a beſtiis abſumerentur:atq; afflictarentur:eas quoq; uariis floribus ornatus & & decoris cauſa coronauit : quos tanq̄ nuncios ac præcones ad erupturum mox fructuum ortum præmiſit. Quicunq; igitur huiuſmodi cognita & aperta ſtudent exoluere amentes prope modum ſunt:qui ambigunt nunquid igni ſit inſita caliditas a tangendi ſenſu ſunt imunes:qui porro in ortu & interitu ſerien motum:poſitum:confirmationem:colores:proprietates:ut natura ac ratio prouidenter obſeruat non admittunt punitioni obnoxii ſunt. Hæc nimirum per ſeſe ſunt cognita. At quædam prorſus ſunt inſolubilia:& ſoli deo cognita:qui eorum conſtituit eſſentiam. Opifex enim ſi quādo aliquo excogitando opus confecit:omnes eius actionum cauſas plane percalluit. uerum rudis cauſarum omnino eſt expers. dubiæ itaq; quæſtiones ſunt huiuſmodi:quambrem leniter lancinati: atq; attrectati ſub alis:aut plantis:aut lateribus rident:ſiue qua de cauſa audiētes aliquos marmora atterentes:aut ſecantes:aut ſtridentes:aut ferrum limantes: dentibus eueſtigio inhorreſcūt: ſeu qua de cauſa ex frigidis frugibus dentibus ſtupore effectis frigida portulaca cōmode medeatur:nec ſunt contraria contrariis medicamina:uerum ſimilia. Vel cui lapis magnetis ſolum attrahit ferrum:electrum quoq; paleas:& ſtramenta ſolū dicitur inſigniter trahere : & leo gallum dūtaxat metuit. Gallina quoq; quæ oua nobis domi parit ſe ſtramentis toto corpore perpurgat:Cothurnices eleborum comedunt hominibus lætalem.

❡Sturni autem citutam ſcamonea flauam attrahit bilem. Colocynta & agaricum & albus eleborus:euphorbiūq; ac coccus ganidius pituitam. Niger autem eleborus & epithimum atram bilem. Sunt qui purgamentis aluum cohibent.a cohibentibus uero eam potius eiunꝰ & purgāt. Sunt etiam qui internauigandum comedendi exacuant appetitum cibum facile tranſmutantes omnis a mari excitate grauedinis ignari:Infinita poſſim tibi recenſcere:quæ ſola experiētia cognita ſunt: quippe quæ a medicis occultæ proprietates appellantur. Quod autem ſuum uniuſcuiuſq; occultum eſt:id parum habet cuius reddi cauſa poſſit. male enim quidam horū ſolutiones ſubitanias efficiunt ualde inutiles:nec fidem facientes. Aiunt enim purgamina caliditate humores attrahere quod plane falſum eſt:nam omne calidum purgatoriū eſſe oportuit:atqui ecce tibi piper quod cum ſit talidum non tamen uim attrahendi habet:ſed concoquendi roborandi. itidem & maſtiche & aloe:nec e diuerſo rationē cōuerti dicimus. omne enī purgatorium temperamento calidum eſſe:ui autem educere egerereq; fatemur:nec omne calidum ſtatim etiam ui ulla purgatorium eſt. Aiunt præterea ſtruthocamelum ferrum:non proprietate ulla:ſed potius calore concoquere:quod profecto inſulſum eſt. leo nāq; cum hoc ipſo animali ſit feruidior:non tamen ferrum concoquit:ne apud medicos quidem proprietates ſūt ſolos. Verum etiam & apud philoſophos & grāmaticos quæ paſſiones ſiue pathe appellantur ex uſu annotatæ. oportet igitur ea ad quæſtionem proponere quæ medium teneant locum:& ad cognitionem habendam eorum minime ambigua ſint:ſed qualiacūq; ſint:ut ſolutioni ſubiciantur. Sane omnium quæ dicuntur quædam falſa eſſe omnibus ſunt cognita:quædam præ

❡Sturni āt cicutam. Ambroſiꝰ Deniq; ſturni ueſcunt conio nec fraudi ē eis quoniā q̄litate ſui corporis uenenum ſucci lethalis euadunt. Frigida enim uis eius eſt ſucci quā ſubtilibus poris i cordis ſui ſedē ducētibꝰ ꝑcoqua digeſtione ꝑueniunt priuſq̄ uitalia ipſa prætēpret.
Idē alibi. Eleborū āt piti loquūtur eſcā eē & alimoniam coturnicū:eo q̄ naturali quodam tēperamēto ſui corporis uī pabuli nocentis euitent.

ſe ferunt ueritatem:& eorum alia qnidem certa omnibus ac cognita:nonnulla omnibus ſunt occulta ſolutionem a nobis non admittentia.alia uero mediam quãdam naturam gerunt: de quibus nunc loqui nobis in animo eſt:deniq; ſoluendum omne problema aut a temperamento:aut a formatione:aut ab actione:aut a ſimili una in paſſione:aut a colore:aut a ſenſus perſuaſione:aut per æquiuocationem:aut ab actionibus quæ ex potentiis magis uel minus proficiſcuntur:aut per id quod durius aut rarius:aut maius:aut minus:aut a tẽpore & ætate: & conſuetudine:aut per eſſentiatum hoc nouatum uerbum paulo durius:eo ꝙ græci dicunt liſiodes quod eſt per eſſentiæ habitum uſus molliet aut per accidens:aut a ſimilibus ueluti in problematis quæ dicta ſunt comperies:has igitur regulas ſecutus omne dubitatum ad demonſtrationem poteris aduocare:at quoniam non ſatis eſſe putandum eſt uniuerſalem adhibere doctrinam ſed conuenit ei qui doceat particulatim:& membratim hæc ſub manum aducere.iá quæſtiones:ac ſoluitiones ordiamur.

℄ Quare pueri & p̄ſertim

Quintilianus Et patientior eſt laboris natura pueris q̄ iuuenibus: uidelicet ut corpora infantiũ nec caſus quo in terrá totiés deferuntur tá grauiter affligit: nec illa p man⁹ & genua reptatio: nec poſt breue tẽpus cõtinui luſus: & toti⁹ diei diſcurſus: quia põdus illis abeſt: nec ſeipſi grauant. ſic animi quoq; credo qa minore conatu mouẽtur: nec ſuo nixu ſtudiis inſiſtũt: ſed formandos tantũmodo præſtant nõ ſimiliter fatigantur.

Quare uitreis uaſis per hiemẽ calore aliquo uæhementi adducto franguntur? quoniam ex circunfuſo aere plurimam per totum corpus ſuum excipit frigiditatem. Cum igitur non prius calefactis feruentem aquam confeſtim infundimus:non dubium quin aduerſantem ſibi frigiditatem caliditas perſequatur ut ipſam confertim cum ſpiritu diffungere neceſſe ſit: & perinde uitreorum uaſorum ſequi diſcuſſionem.dabimus enim uitreis corporibus ſpiramenta utcumq; ſub uiſum & ſenſum non cadant.Cæterum ꝙ ad huius rei naturam: uerumq; ſpectat tenuiſſimum fere aerem amittit:ſunt qui dicant uitrea corpora immenſo frigore adureſcere: & ſicceſcere:& quicquid in ipſis tenuium partium ſit:ideſt humorem aut aerem exprimi & eiici atq; exuri:itaq; idonea præſtari ut diſcutiantur & effringantur ueluti aridiſſima ligna. ita enim & hippocrates aiebat uenarum algorem frangibilem.atqui feruor immoderatus corpus offendens uitreum ipſum adhuc impenſius exiccans ad confringendum & diſcutiendum reddit accommodatius:quod ſi prius remoleſcat mediocriter calefactum: neutiquam cedit quãobrem pugiles quoque luctaturi a laniſtis prius oleo perfunduntur: & phonaſci canturi prius guttur & fauces fouent & ſpiritus molliores meatus reddunt.frigiditas itaq; diducta ſpiramenta comperiens facile cum ſpiritu diffugiet & uitri quicquid molle fuerit calori cedet:nec ſtatim diſiuſſioni erit obnoxium.ꝙ autem ſpiramentum uitrea habeant corpora: uel ex uaſis nobis id licet teſtaceis intueri. infuſa enim in hieme aqua exudat cum picata fuerint. eſt quoque uidere e corpore uitreo erumpentem & exalantem fumum per hiemem cum feruentem aquam infuderis::necnon citreum ſectum & oppreſſum extrinſecus appoſitum braſſicæ incluſæ ſuam præbere qualitatem.

℄Quare pueri & præſertim infantes in humum lapſi non facile ſauciantur: quemadmodum uiri? propter molliciem inquam corporis terræ ſolo cedentem: quandoquidem diſſipant firmitudinem & duriciem quo minus offendat:uiri autem cum duro ſint corpore duricie terræ aut lapide aliquo offenſi plage tenorem intendentes a lapide:utpote duriore eis aliquid infligi neceſſe eſt.Eadem eſt ratio cur etiam ſpongia excidens non frangitur: cum uitrum aut teſta:aut huiuſmodi corpus durum procidens frangatur:atq; ita per ſimilitudinem hæc dixeris conuenire:& ob hoc etiam uehemens uenti motus quercum quidem deucit:arundinem uero non:quoniam quercus quidem utpote dura & ualida & amplæ magnitudinis uento obuians uim eius intendit.arundo autem quippe quæ inanis & mollis:& exigua uenti hinc & illinc flatui cedens:eius uim diſſipat atq; diſſoluit:Eadem ratione & pugil aduerſario ſuo obuius eius uim auget atq; exuſitat: quem quo magis cedens circũducet huc illucq; ſe transferret:citius illius exinaniet firmitudinem.

Quare infantes apud nutrices cantus audientes ſi fleant: & uagiant conquieſcunt: morati autem dormiunt:quoniam muſica uelut & omnis ſcientia:atq; ars cum anima aſſueuit: ſicut & caliditas igni inſita eſt ut etiam plato cenſet ſcientias recordationes animæ eſſe nũ doctas:audiens igitur anima huiuſmodi ſonum ex canentibus recordatione mentem ea ſubeunte infantes placari compelluntur.proinde ita ellecti ſoporem perducuntur.Cum autem in corpore impolluto ac purgato eſt:ſcientias integras habet:polluta uero in corpore tanquã in obliuionem ipſarum peruenit mediocrem.

Quare nutrices infantes in ſoporem deuolutos motant? ꝙ humores ex motu fuſi cerebrum moueant:licet in ætate perfecta hoc minime pati tolerent.

℄ Quare aliqui ualde ebrii.

℄Quare aliqui ualde ebrii dupla uident? quoniam ex multa humiditate oculorum repleti muſculi:plus aut minus:& molles effecti atq; contracti diuertunt atq; diſtrahunt oculos:alterum quidem ſurſum:alterum uero deorſum: Proinde ſupereſt ut oculorum radii non in eundem

Quare unum uidetur duo? Ex diuerſa diſpoſitione rei uiſæ dicimus ꝙ quattuor ſunt cauſæ quare unum uidetur duo ex parte ipſius uidentis: quarũ prima eſt: ꝙ cum nerui optici ab ocu lis ad anteriorem cellam cerebri directi interſecant ſe ad modos linearum trianguli: cuius talis eſt diſtantia menſuræ quæ eſt inter duos oculos contingit aliquãdo elauari unum neruorum uel alterum releuiorum a loco contactus: & tunc il lud quod recipit ab oculis & tranſiens a ſpiritu ui ſiuo ad ſenſum communem contingit ſe in aliquo puncto uno: & tunc ꝑpter duos oculos lumen bis nunciantes unum uidetur duo: & hoc cõtingit quo tienſcunqꝫ exprimitur unus oculorum quaſi ſemi uulſus ſuppoſitione digiti. Secunda cauſa eſt ꝙ ali quando ſpiritus uiſiuus qui a capite diſcurrit in ocu los propter aliquam uentoſitatem incluſam in ipſo uel in oculo. uel propter aliquem calorem non na turalem agitantem eum mouetur extra metas mẽ ſuræ naturalis detrorſus: uel etiam ſiniſtrorſus in oculo. & ideo accipit formam: quaſi formam mo tam a dextro in ſiniſtrum oculum. & ideo appre hendit omne quod apprehendit quaſi diſtenſum in duo lateraliter ſibi cõiuncta. Tertia aũt cauſa eſt in oppoſita reaundantia qñ mouetur ſpiritus in trorſum: & extrorſum & introrſum quidẽ reſpectu ſenſus communis. extrorſum uero ad oculi criſtalli num ut percipias formas: tunc enim continue red dit & accipit: & antequam compleatur redditio inchoat: ita acceptio qnando ſenſibile manet præ ſens: & tunc unum uidetur duo. Fiet autem hoc accidens in ſpiritu aliquando ex multo humore calido: ſicut in ebriis: quia calor uini mouet in op poſita: & humor multiplicat fluxum: & ſunt iux ta hoc accidens ualde multa accidentia. Cum enĩ quis nauigat eo ꝙ unam partem accipit: & ante quam eam reddat ſenſui communi immutatur ab alia: & accidentia coniungit eadem ex uelocitate motus ſpiritus quod uidetur ei moueri omnia ſi militer: aut ſi extremitas uirgæ circunducatur: quæ flexibilis eſt: & accipitur ſitus eius in ubi uno antequam reddatur accipitur in alio & in tertio: & ſic continue uariatio illius ſitus accipitur & red ditus: & uidetur deſcribere baſim pyradmidis: hæc eſt cauſa quare gutta aquæ cadens uidetur eſſe linea recta continua: & uidetur quaſi punctus con tinue fluens. Inde etiam contingit ꝙ uentoſita te uel alia cauſa in anteriore parte capitis uertigi nem faciente omnia uidentur moueri: & cadit in partem ad quam tenet ſe tanquam altera pars ca dat. Quarta autem cauſa eſt expreſſio tinicæ perſotatæ in ea: Cum enim illa præmitur intus: & cedit introrſum: & tunc coanguſtutatur foramen & uidetur res minor quam ſit aliquando antece dit interius: & tunc foramen dilatatur & uide tur res maior quam ſit. Ex parte autem uiſibilis unum uidendur duo ſubiecta in quibus eſt ſe cundum diuerſum eſſe ipſius ſicut eſt in ſpecu lo.

pariter locum proferantur ſed indiſtã tes locos & corpora: atqꝫ ita uterque oculus ſua ſpectans duplam efficit ui ſionem. Quod autem hoc ueriſſimũ ſit ex eo profecto uideri certum eſt: qđ alterum digito oculum prementes & ſurſum uerſus propellentes dupla cun cta ſpectare uidemur.

Quare natura ſtrabi dupla non nident? quoniã peruerſionẽ oculorum ſurſum uerſus aut deorſum non habent: ſed dextrorſum & læuorſum & rurſus ocu li nacti eundem ſitum duos inquã in recta linea ſuos per eundem ſitum ha bent radios in corpus unum concidẽ tes: atqꝫ ita unum colorem & qualita tem unam referunt in ſibi obiecta re ſumendo.

Cur pubeſcentes pueri hirciſſant circa quartum decimum annum. quod tum naura humana corpora diſſociãs mul tam repentinam ætatis mutationem effitiat: eorum autem quæ diximus ip ſe effectus fidem facit. intueri ſiquidẽ nobis licet fœminatum hubera auge ri propter lactis coitionem. item & cir ca coxendices loca propter fœtus ex pectationem: marium uero thoraca & humeros propter impoſitorum graui um corporum portationem. teſticulos autem propter ſeminis ſuſceptionem & moram pudenda porro propter faci lem ſæminis acceſſum: explicarur quo que ipſis uniuerſum corp⁹ ueluti mor borum mutationes indicant & ſoluti ones circa decimum & quartum annũ progenitæ: necnõ uocis aſperitas quæ raucitas appellatur hircire facit: ex hir cis ita uocem efferẽtibus ſumpta trãſ latione. inter explicandum enĩ aſperã a principio arteriam accidit alia quidem eis magis. alia uero minus diduci. quip pe quod inæquale ipſis corpus iuxta ĩ teriorem ſuperficiem exiſtit faucium tanus. ſpiritus igitur per has exiẽs par tes tanq̃ præciſus propter uiæ inæqua litatem uocem etiam efficit inæqualẽ & aſperam & raucam: hoc etiam patiũ tur pituita occupati in aſperam pitui

¶ Cur circũuoluti p̃ter cõſuetudinẽ. Macrobius:

Cur q ita ſe uertũt ut ſæpe in orbẽ rotent & uertiginem capitis & obſcuritatẽ patiũt oculorũ poſtremo ſi pſeuereuerũt ruũt: cũ nulllus alius mot⁹ corporis hanc ingerit neceſſitatem. Ex ſeptẽ motibus unus tm̃ in diuinis corporibus inuenit ſphæralẽ dico quo mouet cœlũ:quo ſydera:quo cætera mouẽtur elemẽta.terrenis aialibus illa ſex p̃cipue familiares ſunt:ſed nõnunq̃ adhibet & ſeptimus: ſed ſex illi ut directi:ita & ĩnoxii. Septimus idẽ q gyros efficit crebro cõuerſum turbat:& humoribus capitis inuoluit ſpiramẽtũ quod aĩam cerebro q̃ſi oẽs corporis ſenſus gubernãti miniſtrãt.hoc eſt autẽ ſpiramentũ ꝙ ambiẽs cerebrũ ſingulis uim ſuam ſenſib⁹ p̃ſtat. hoc eſt ꝙ neruis ac muſculis corporis fortitudinem præbet.ergo uertigine turbatũ: & ſimul agitatis humoribus oppreſſum lãgueſcit & miniſterium ſuũ deſerit:ide fit his qui rapiunt in gyros hebetior auditus : uiſus obſcurior. poſtremo neruis & muſculis nullam ab eo uirtutem quaſi deficiente ſumentibus totũ corpus quod iis ſuſtinetur & in robur erigit deſertũ iã fulcimentis ſuis labitur ĩ ruinam. Sed contra hæc oĩa conſuetudo quã ſecũdum naturã pronũciauit uſus illos iuuat qui in tali motu ſæpe uerſant ſpiramentũ enim cerebri qđ paulo ante diximus aſſuetum rei iam non ſibi nouæ nõ paueſcit hũc motũ : nec miniſteria ſua deſerit:ideo conſuetis etiam iſte agitatus innoxius eſt.

ta inquã defluente arteriã:quãdoquidem a defluente humiditate quod intus leue omentũ in æqualitate repletũ in æqualẽ etiã ſpiritus exitũ efficit talem ſcito & hircorũ aſperã arteriam & guttur ꝑpter plurimã humiditatem:& oleũ plurimũ bibentes tales eſſe alios porro ob cõtinuos unas uelidos clamores ob ſiccitatẽ aſperæ arteriæ inæqualem etiam uocem habere arbitrator:gruũ nãq; & aſperæ uociferãtium uolucrũ arteriæ effectæ ſunt natura omnino aſperæ demũ poſt pubertates annos puerorum ceſſat hirciſſatio: quod aſpera arteria omnifariã abſolute explicat ſuapte natura etiam æqualitatem amittat.

Cur potum oleum uomitum cit:& præſertim flauam bilem: quoniam cum ſit leue & ſuperna petens cibos elicit ipſos ad ſtomachum eleuans:ſtomachus autem grauatus uim egeſtiuam ad uomitum exuſcitat:præcipue flauam bilem utpote leuem ac tenuiſſimã:& facile ſurſum uerſus euadentem.quod autem oleum ſurſum petat experientia ipſa manifeſtum humido ſiquidem alicui ãmixtũ in ſuperiores ſe e ueſtigio recipis partes.

Cur inter cætera liquida ſolum oleum non remiſcetur? quoniã cũ ſit glutinoſum & in ſe reductum nequit diſſecari : & in minutas diuidi partes reliquiſq; ammiſceri liquoribus:inde in terram fuſum ipſam illico non ſubit.

Cur oleum & aqua frigore denſæſcit:ſed neutiquam uinũ aut acetum aut garus.quod oleum quidem qualitatis fere ſit expers : & potius temperatum ſtatim frigeſcit atq; adeo ut inter euaporandum frigefiat:aqua uero utpote frigida ſe frigidior effecta facile coit.at garus utpote ſuis partibus:tenuis & calidius non continuo frigeſit:eodem modo etiam uinum acetum autem ut tenuiſſimarum partium omnem reſpuit concretionem.

Cur qualitate diuerſa idem efficiunt nam tam frigus quã calor humidum cogit:ita ſiquidem nix & ius frigore pariter coeũt ac cõcreſcunt.emplaſtra autem in ueſica calculos caliditate ſicceſcunt & obdureſcunt alia inquã atq; alia id fit actione.nam calor frigiditatẽ multã depaſcit abq; abſumit.frigus aũt denſitate lutoſum reddens:ſuadẽtẽ ſordeſcentẽq; humiditatẽ exprimit ſicut ſpõgia manibus cõpreſſa:humidũ quod in meatibus cõtinetur effundit.

Cur ſæpenumero rhigor ſedatur horrore alio aut fragore aduentãte preter rhigore affecti cogitationem:aut aqua confeſtim infuſa:quoniam ſæpe humoribus pridem concoctis & attenuaris naturalis caliditas uehemens ſubitaria a cute introrſum humorem conſumit:differt ac diſtrahit.idem etiam efficit rheriaca: & plurimæ calidæ ac ſicce qualitates facilem concoctionem adepra.

¶ Cur circũuoluti præter conſuetudinem cõcidum? quoniam cogunt animalem in cerebro ſpiritum turbari & in humoribus cõmoueri:deinde non etiam idoneum fieri ad potentiam animalẽ ſuſcipiendam:nec ſinunt uim ſenſibilem ac mobilem ad muſculos & neruos perferre actionẽ:& perinde ſequi neceſſe eſt ut corporis onus non uectum atq; comportatum ab anima ad terram feratur:ad quam prius mutat : ob hoc autem tenebras uident ꝙ uidendi ſpiritus in eis turbatus ſit:& ne quidem ſenſibus cæteris ſatis ex ſententia utuntur:quod ſi pedetẽtim plurimum uolui aſſueſcant id per raro fieri ſolet ꝙ conſuetudo animam a natura non auertat:ſed diuturno tempore efficiat familiarem. quod enĩ repente ac iugiter fit id neſcit aduerſari:neq; uſpiam mutationis ſibi comparat defenſionem.

Cur uitrea ſpecula ualde elucent? quoniam introrſus ipſa ſtanno illiniunt.Ineſt autem eius natura perſpicua:& perinde uitro copu

latum quod per ſe lucet plus adhuc renitet radios ſuos per uitri ſpiramenta tranſmittens; duplicat quod in ſuperficie & extra uitreũ corpus eſt;atq; ita ad modũ elucentia euadũt ſpecula.

Cur in ſpeculis & perſpicuis aquis noſmetipſos intuemur? ꝙ qualitas uiſus ad perſpicua abiens corpora per refractionem radiorum qui ab oculis exeunt accedat ad ſui aſpectum:ꝙ autẽ qualitates oris excedat ne quidem mirum:ideoq; oſtendunt qui apud arbores cõmorãtur; pallidũ gerentes aſpectum:quoniã pallida qualitas uiridiũ foliorũ in os emanat:quæ itidem in ꝓfluentem aquã aut ſtagnũ abiens ipſam aquã uiridem uideri facit.

Cur pura antra & editiſſima loca:ac purgata faciũt ac remittuut uocis ſonitum : atq; reſpõſant? uox enim aerem percutit:aer autem locum:& quo magis percuſſus percutit : eo etiam ſonitũ uehementiorem gigni contingit. Humida uero loca utpote quæ molliora ſunt plagæ cedẽtia: & ipſam laxantia ſonitum nequaquã efficiũt: qualitati autem & quãtitati plagæ & uocis qualitas quoq; & quãtitas ploſus accõmodatur. male autem echo ideſt reuerberatam uocem ſiue uocis imaginem dæmona eſſe fabulantur. non deſunt qui dicant hanc pana adamaſſe: ſed falſo. Vir enim fuit Pan ſapiens:qui primus deſiderauit:exquiſiuitq; echus cauſam quo quidnam eſſet dinoſceret:& quẽadmodum quicq̃ concupiſcentes ægre ferunt cum id non aſſequuntur: ita ipſe quoq; ante ſolutionẽ moleſte ferebat:ueluti etiã endymion : qui primus lunæ curſum inueſtigauit:noctu quidem uigilans eius curſui inhærens motuſq; exquirens ; interdiu autem dormiens:hin lunam eum adamaſſe ſabulantur:atq; ad eum dormientem acceſſiſſe:quãdo ſolutionem ſibi cauſæ reddit philoſopho. Aiunt autem ipſum etiam paſtorem:quoniã per ſolitudines & inuia loca ac editiſſima eius motum ſpeculabatur:tabulam habuiſſe : quoniam circa ſublimes locos uentorum ſufflationes ſunt maiores:aut ꝙ figurarum exquiſiuit harmoniam. Itidem & ꝓmetheus cũ ſapiẽs quidã & cœleſtis aquilæ cauſam & narurã:& ſitũ exquireret : & diſcẽdi auiditate abſumptus cõquieuit. herculæ ab illo dubitata ſua ſapientia exoluente.

Cur ſtante aqua in ſuperficie non in ꝓſunda terra ſaxo proiecto in eam multos ex ipſa circulos erumpere contingit? Dicendum ꝙ iactus tenore lapis undiq; corporis ſui aquam eminus ꝓſequitur:atq; ita gignitur circulus æqualis : & æqualem iactus tenori uim habens ob ĩmenſum uero tenorem maior etiam eſt circulus : peruenit ſiquidem is ad terram uſq; & continuo amplians & inſecutus aquam eo ictu:merito deinceps multos efficit circulos corporis. primũ in aquæ ſuperficie circuli mouens interuallum exinde continue ad fundum deſcendens; ac rurſus aquã diſpeſcens alterum facit:idq; ita quoad conſtiterit & quieuerit : interlaxandum autẽ lapidis tenorẽ pedepreſſim deſcẽdẽtis circulum tenuiorem facere contingit eo qui anteceſſerit. ob id quoq; a lapide itidem aqua iuxta ictum diſtinguitur.

Cur multi ex liene riſum oriri arbitrantur affirmantes in attractis ſcabriſq; lienibus non eiuſmodi affectus eſſe:cuiuſmodi ſunt in robuſtis qui tales potius triſtes uideri homines aiunt dicendũ per accidẽs id eſſe nõ proprie quod lien riſus ſit cauſa. nam cum ualidus fuerit trahit ex iecore omnẽ fæculentũ:& malancolichum ſuccũ:atq; ita purũ dimittens in totũ corpus ſanguinem:cerebrũ mulcet ac oblectat naturam:animãq;:ſicut etiam uinũ afficit & ad alacritatem agit:unde riſus excitatur.

Cur mulæ nõ fœtificant? quoniã ex differentibus ſpecie animalibus conſtiterunt:& ex differentibus per temperamentũ & naturam ſæminibus. proinde mixtio aliud aliquid procreatura ꝓter id quod prius fuit:procreantiũ naturam. delet: ueluti alboris & nigroris mixtio extremos colores delens:alterum colorem ideſt fuſcum parit:qui extremorum nihil exiſtit. progenitiuũ igitur temperamentũ deletũ eſt:& formarum proprietas.

Cur qui ſurdi nati ſunt iidem ſunt etiã muti? quia quæ non audierũ afferre:ac eloqui nõ queũt. quidã autem medici neruorum unam eſſe coniugationem aiunt quæ ad linguam aureſq; pertineat:ut ea membra pariter affici neceſſe ſit. atqui ab euentu aliquo ſurdi:non continuo idẽ ſunt etiam muti:neruus ſi quidem ſolus audiendi affectus eſt. ſimiliter qui ab euentu muti nõ cõtinuo ſunt ſurdi:ſuo enim in loco in linguæ neruis gignitur morbus.

Cur multi ieiunantes poſt aſſũptum cibum rhigeſcunt? quoniam ob nutrimenti ſeram aſſumptionem bilioſi acutum humorem accumulant:poſt cibum igitur cum mẽbra robur conceperũt:& bilem a ſe ad cutem propellant rhigorem gigni contingit bile membra lancinãre ac ad ipſa perſequenda inſurgente.

Cur ſues ſi ſubuerſæ:ac ſupinatæ portẽtur ſilent? quoniã ꝓter alia rationis expertia aĩalia: ſemp hæ pronæ in terrã ſpectãt:putore delectatæ:quẽ exquirũt in ſubitania igitur aſpectus mutatione exceptæ & perculſæ ſub lumine multo ſilent. quidam autẽ aiunt aſperã arteriam anguſta habentem ſpiramenta concidere in catarrhacte modum.

¶ Cur mulæ non fœtificant.

Plinius.

Obſeruatũ ex duab⁹ diuerſis generibus nata tertii generis fieri : & neutri parentum eẽ ſimilia:eaq; ipſa quæ ita nata ſũt nõ gignere in omni aĩalium genere. idcirco mulas nõ parere:eſt in animalibus noſtris peperiſſe ſæpe uerun prodigii loco habitũ: theophraſt⁹ magno parere in cappadocia tradit : ſed eſſe id animal ibi ſui generis.

Cur ſues cœno delectantur eo nempe iuxta medicos ſuapte natura delectantur iecur habentes maximum in quo cupiditas eſt:ut autem putat ariſtoteles quoniam cũ ritus & oris craſſi ſint late effuſum olfactum habent:& qui tætrum odorem excipiat.

Cur hulceribus cõualeſcentibus:& ceſſante inflãmatione pruritus gignuntur? quoniã poſtea q̃ conualuit & ſanus effectus eſt qui languebat locus:reliquum longe arcet aduerſentem naturæ humorem alentem:hulcus:qui humor per cutem exiens & diſtractus pruritum efficit.

Cur alterius e duobus oculi grauiores morbi ſint & diuturniores? ob cauſam inquã duplicem: aut quod pituita ad alterum ſolum acumulãtur oculum.quod enim diuiſum ſe ĩbecillius ſemper efficitur:& minux efficax:& quo magis diſpartitur:eo longe inertius eſt : aut quod motus ſanus oculus inter agitandum continue cogit etiam alterum totiens cõmoueri:illud ſane præſentiſſimũ eſſe medicamen didicimus:totam languentem partem ĩmobilem continere.

Cur homo & perpetuo & impenſius ſupra cætera animalia ſternuit?quoniam pluri & multipliciore & pluſquã ſatis ſit cibo ueſcitur & potu:& ob hoc ne ipſum quidem:ut conuenit poteſt concoquere & perinde ob multam humiditatem multum cogit ſpiritum:qui utpote tenuiſſimus ad carebrum aſcendens ipſium continue impellit ac ſuſcitat ad egectionem:& ſternutamẽtum.Crepitus igitur fit per anguſtos naris locos confertim erumpendo : tanq̃ qui ex ſua ſede eiectus:& ructus per ſtomachum:& uox per guttur:& ſonitus per aures itidem : & per inteſtina murmur excitatur.

Cur mortuis pili creſcunt:atq; ungues ad tempus certum?quoniã carne tabefacta partes circũ ipſarum radices obtectæ tum emicant falluntq; ſpectantes : ꝙ incrementi imaginen gerant. Quidam aiunt eos uere excreſcere:quando quidem ex redundante humore gignuntur.morticinia ſiquidem corpora a primordio in ſuperfluitatem plurimam propter corruptionem factam reſoluuntur:quæ per ſpiramenta & corporis extrema e corpore erumpens eorum quæ dicta ſunt ortum auget.

Cur in digitis manuum potius q̃ pedum gignuntur quæ puſtulæ nominãtur:& pueris potius q̃ ætate perfectis.Quod ex pituitoſa redundantia habeãt ortum:atqui pituita pueris utpote magis edacibus:ac magis ocioſis redundar pedum autem ungues magis in motu:& deambulatione plus exercitati ſuperfluitates diſcutiunt.

Cur pili in pedibus non repente caneſcunt?Nempe eadem de cauſa. pedes enim in perpetua & iugi deambulatione in ſe dilabentem pituitoſam redundantiam differunt : diſtrahuntq; quod a canicie fuit alienum.at pubes etiam ipſa ſero caneſcit:quoniam calidior ea exoritur & in coitu pituitam diſtrahit.

Cur hominibus uox & ratio ſero perficitur? rationis autem ex partibus e ueſtigie:aut ſaltem ĩtra breue tempus quoniã uariatior & artificioſior:ac doctrinæ magis indigna.aut irrationaliũ longe ſimplicior:& naturalior:q̃ animalior.

Cur plurima animalia caudas iactant ab ipſis uideri conſuetis. leo autem latera percutit furiatus:ſimiliter autem & taurus?quoniam tergi muſculum habent ad ipſam uſq; caudam protenſum:& uim animalem:ac mobilem continentem. anima igitur aſſuetum uideri cognoſcens: tanq̃ manũ aliq̃ : ſicut in ipſis eſt uideri homiuibus caudam iactare compellit: quæ nim ipſius intus occultam aperit:debereq; ſe cognoſcit.at in leonum & taurorum animis:cum anima natura pariter agitata caudam uehementer quatere compellit:quẽadmodum homines intuemur multa ira concitatos manus complodere:aut corporis aliam partem. anima ſiquidem ꝙ ledat cum amouere non poſſit propere alio ſibi modo cõſolationem excogitat fremitu & cõploſione affectum mulcens.

Cur aridis ordeis toſtis equorũ ulceribus inſparſis nõ amplius albi pili e cicatricibus feruntur: ſed eiuſdẽ coloris cuius & reliqui ſunt pili:ideſt quales natura produxerat:quoniam cũ rugantis:& coire facientis ſint potentiæ detergent ac diſſipant ſubiectã pituitoſam redundantiã : & malã operationẽ cogentem ad hulcus cruditatem:ac eius partis imbecillitatem.

Cur in cutis cicatricibus equis pili naſcuutur:hoĩbus autẽ nõ:quia cutis hoĩbus quidẽ denſior eſt ſicut indicant molles pili tenueſq; & cicatrix pellis adhuc denſior effacta ſpiramenta obcecat:equis autẽ ſi cõparetur rarior quẽadmodũ craſſi oſtendunt pili & ob hoc nequit cicatrix ſpiramenta oĩa pellis occludere.proinde ſubiectæ:ac coactæ ſuperfluitates per tenuia relicta ĩferne ſpiramenta erũpentes agglutinatæ atq; cõcrete pilos efficiunt.

Cur a dipſade morſorũ & ſitim intollerabilẽ habentiũ theriaca quæ calida & ſicca eſt potata ſitim ſedat:ac nõ potius intendit?dicendum ꝙ non temperamẽti ratione ſitim ſedat. ſed potius oppoſita paſſione:& naturali quadam ratione.res ſiquidem ipſa ita habet.hæc certe antidotus

ex pluribus hærbis cōficitur:quæ unicuiq; membro aliquo pacto accōmo dantur:uelut dicta
num opitulaẜ cordi: ipſumq; roborat ac conſeruet:ſimiliter eupatorum iecori:ſcolopendrion
lieni: petroſelinū uentris ori: hyſſopus porro uitalibus uiribus ac pulmoni:helenium renibus
ruta colo: gentiana cerebro:ſeſeli ueſicæ.itaq; unū quodq; horum mellis dulcedine uenatur
& pellicit trahitq; ad ſuā tutelam accommodatum in quibus omnibus ſunt ſerpentum carnes
ammixtæ: & naturalē dexteritatem habentes ad unum quodq; uenenum ferum uimq; corru
ptionis effectricem.i omnia igitur mēbra cum hæc partita fuerint paſſionem ullam:quæ cor
ruptionem minitetur officere non ſinunt propugnātia pinde ac milites ingenui in armis:expe
diti pro ſua ciuitate.

ALEXANDRI APHRODISEI ECLOGAE MEDICINALIVM ET NATVRALIVM AMBIGVITATVM PROBLEMATON SECTIO SECVNDA. PROHOMIVM.

AEſculapii munus cuncta ad uſus humanæ uitæ comparat a dignita
te longe antecellit animato ſiquidē ac rationis participi corpori ad
quā ſi dirigeret mœtam exhibuit.Cuius obſeruatio:moderataq; cu
ſtodia reliquis artibus cunctis principium inſtituit.ſenſus quidem
exacuendo:diæta membra:ac inuentionum inſtrumenta roborādo
alia ꝓuidenter aiaduerſa:utiliter cuſtodiēdo : alia mendoſe ꝓducta
emendādo ac dirigēdo. hæc corporis ita curā gerit:ut animā neuti
quā negligat philoſophiæ enim ſuggerit cognitiones.Cuius fine il
la ſibi peculiare conſixit principium:nec a naturali abhorret ſpecu
latione.eorum enim quæ facta ſunt compoſitionem accipiens:reli
quorum menſuram percalluit.hoc quāueriſſime diuinum beatūq;
inuentum in rationum indagine collocatum : hac laude nō iniuria
fruatur:ut ad ſcientiæ normam nomēq; perueniat: ꝙ ſi quiſpiam artem ipſam audeat appella
re:non hac de cauſa:ſed propter ſubiectam materiam:an non igitur hæc per ſeſe ſpeciei cōmo
dam gerit rationem:ad ſcientiam imodilem acta autem ad corpus ſiluāq; induens eam artem
fieri neceſſe eſt:ita ſane anima quæ multorum conſenſu philoſophorum eſt immortalis:ꝙ ſit
icorporea:ꝙ ſeipſam moueat.ab aliis contra mortalis exiſtimatur.Corruptibilem ſiquidē ideo
ipſam ferunt:ꝙ ſub ſilua demerſa patiatur afficiendo.atqui non cohibetur : non afficitur ani
ma ſicut propoſuimus ſed talis in corpore anima eſt:qualis in defecatiſſima aqua ſolaris radius.
an non cum perſpicua fuerit aqua:aquæ gerit effigiem?at ſi aliqua de cauſa perturbetur. ipſa
eſſentia quidem non tranſmutatur ſed quod emicabat occultatur:illæſa in præcipua actione
permanens ita porro ſæpenumero ſol nubis obiice elucentem radium occuluit ne ulla quidē
in parte ſincera ipſius radii natura læſa:quēadmodum igitur de anima nunc diximus itidē de
medicina dicere poſſumus.ipſa enim per ſeſe primo quod in concuſſum eſt tenet primo fun
damentum habet imobile quippe quæ ſcientia eſt. Cæterum ſiluæ participes a dignitate de
clinat obnoxiaq; fit ars euadens:firmitudinem ſuā amittens. at quod ſecundarium eſt reſpice
re nihil attinet cum ſit accidens:uerum quod primas gerit utpote ſubſtantia : quæcūq; demū
in noſtrum adiumentum tranſtulimus:ac non ex quæſtionū uſu:ea pauca ſunt capitula : quæ
ex ipſa decerpentes hic inferſimus proficientia quidem eis qui hanc proſequuntur & præſer
tim rationem conſectantibus : utilitatem non parum ad rerum inuentionem allatura.

Cur phrenetici raro & uehementer reſpirant?quoniam animæ actionem per medios neruos &
muſculos eſſe manifeſtum eſt.ab iis igitur quatitur thorax.iure ergo rara fit reſpiratio ui ani
mali læſa ſui ſiquidem operis obliuiſcitur nec prædicta membra regit.ingens autem excitatur
propter cordis laborantem ſpiritum.nam uis uitalis inſurgens animā pungit & mouet ei abo
litionem minitans:nunquid ꝙ deficiens propter morbum amiſit anima id ſuo cor uſu magni
tudine ſuggerit.

Cur homines ungues molliſſimi:utrum quod etiam cutis?nam ungues inde manant : aut ꝙ alii
aliis ſunt ungues utiles.quibuſcunq; igitur ſunt duriores illis etiam ſunt magis utiles.

Cur qui nati ſunt cæci:calui non euadūt. utrum ꝙ caliditas mutilis oculis ſe in proximū tranſ
ferat locum?nunquid non frigeſit locus:ſed ſemper nutrimentum habet. Caluitium autem a
frigiditate oritur:aut ꝙ cum locus caliditatem admittit ut nutrimentū abſumat non fit in ſin
cipite ulla ſuperfluitas.Luminibus autē orbaẜ frigefactus eſt. proinde & ibi multa redundātia
eſt:atqui crines ab ſuperfluitatibus exoriuntur.

Cur barba rubeſcit abſq; capite:Caput autem abſq; barba non rubeſcit? nempe quoniam rubri
capilli,ex imbecillitate oriũtur:& in barba pili:natura ſunt imbecilliores: hoc ex eo licet intue
ri ꝙ imberbes fiunt,nõ autem calueſcunt:uel id ſero. Certum igitur ꝙ locus fere non poteſt:
quamobrem cum qui ualidior eſt flauos ferat:imbeciliorem quoq; eos ferre neceſſe eſt:ſed ſi
hic:non tamen neceſſe eſt qui ualidior eſt ferat.

Cur longi capilli fluunt? nempe quod capillus quidem ſerra eſt:ſub ſerra uero cutis. atqui quæ
longe ſub ſerra abſunt facile ſubmotum cadunt:& omnino quæ a quieſcẽte abſũt:hæc in me
chanicis facile uideri poſſunt.

Cur in palpebris capilli cani nõ gignuntur.utrum ob propietatẽ nutrimenti quod circa oculos
ex eo autem licet cõiectare ꝙ ibi pinguis gignitur caro ab huiuſmodi autem nutrimẽto iure
non augetur admodum pilus.ſiquidem quod ex talibus gignitur redundãtiis non caneſcit.Cor
ruptione enim quadam & nutrimenti uitio caneſcere contigit.

Cur qui in manibus ſunt ungues citius creſcunt quã qui in pedibus.aut ꝙ ſurſũ uerſus auctio
magis ſcandit:quo circa & pili in mento potius creſcunt quã in pube:aut quod in calore qui
dẽ manus:pedes uero ĩ frigore capiunt ĩcrementũ:aut potius calida ſunt oĩa:aut ꝙ manꝰ cali-
diores & humidiores ſũt.pedes autẽ totius corporis mẽbrorũ oĩum frigidiſſimi:& huiuſmodi
partes aliarũ ut pili ĩquã & ungues propter hoc igiť ipſum & frigidi & ĩ frigido loco cõſtituti
difficile capiũt ĩcremẽtum qui uero in manibus econtrario.

Cur capilli intorti gignuntur? nempe ꝙ duabus feruntur productionibus retenta introrſum pro
ductione a circum ambiente caliditate:qua oe re tales ſunt æthiopes

Cur igni exuſti loci pilos nõ edũt? ut ꝙ dẽſa euadit cutis:atq raꝝ eẽ oportet ubi pilus adoleſcit.

Cur craſſi pili longi non euadunt? aut ꝙ in longitudinem non producta auctio in craſſitudine
conſumatur:aut ꝙ craſſi duri ſunt durum autem difficulter mobile quo augeſcat duricies ſi
quidem a terreſtri euenit. terreſtre uero nutrimentum ſurſum uerſus emitti non uult motus
igitur tarditas calorem augentem præoccupat ut ſe inuicem impediant. proinde in craſſitudi-
nem & latitudinem excreſcit:non in longum.

Cur denſiores tenuibus craſſi pili? utrum ita propter craſſitudinem uidentur minus enim appa
ret quicquid ĩter æqualia interiacet:aut ꝙ ſtatĩ in longitudinem excreſcunt.Multis igitur mo
dis uutrimenrũ exoritur intus retentũ nõ eueſtigio habitu ſurſũ uerſus ſubtus educente.

Cur in oſſatis locis tenuiores ſunt pili? Nempe ꝙ pellis craſſa non eſt.ex craſſo autem craſſio
res naſcuntur pili.

Cur rubicantes capilli:exuſti nigriores euadunt? Nempe quoniã exquoquitur magis in exiguo
quod fuerit humidum ab ea quæ ipſi ſubeſt principio caliditate. Eſt ſiquidẽ ex uitioſo flauus
Niger uero ex ſalubri nutrimento.

Cur æthiopes intortis ſunt crinibus: ſcythiæ autem & qui ad ſeptẽtrionem incolunt promiſſi s
Nempe ꝙ arefactus capillus a ſole reflectitur atq; incuruatur ſicut & alia.æthiopes autẽ a ſole
& in exceſſu caloris agunt.at ſcythiæ in frigido loco ubi humidũ quod in capillis eſt ſol exurẽ
do neutiquã euaporare compellit.inde eſt ꝙ non intorquentur.ꝙ ſi eos aut reflexos aut pro-
miſſos eſſe oportuit:cum intorti non fuerint:ꝓmiſſi erunt:ac protenſi.

Cur inbecillis:& ſenibus cum reliquum corpus attenuetur.ungues tamnen & pili excreſcunt?
Quippe ꝙ nutrimenti aliud quidem in carnem aliud inbilem:aliud autem uero in cũctarum
tenuiũ ꝑtium ir diſtributionẽ.Quæcũq; igitur calida & robuſta ſunt corpora in bilẽ poſſunt
& in ſanguinem cibũ cõuertere.Imbecillia uero in hæc minime:ſed in ea quæ minimi ĩdigna
ſũnt nutrimenti:uelut ungues:& pilos: ueluti illyrios aiunt cæſos in pugnis ac mortuos intra
paucos dies fruticantia capillis habere capita: & perinde abſumptis corporibus nutrimenta
in has redundantias dilabi:ac diſtribui.

Cur in pedibus pili aut minime aut ſero:aut ætate cõfectis caneſcũt? utrũ ꝙ in facie prius cane-
ſcunt aut in capite:aut in mẽto.atq ſupior locus inferioi maxime oppoſitus eſt:& in cõtrariis
cõtraria iure fieri cõtingit.aut quod canicies ſenii ſignũ eẽ uideať.ſeniũ aũt corruptio quædã
defectuſq; caliditatis eſt.Quidnam uero ſit cur cani fianť:alterius eſt rationis. Cæterũ cauſæ
huius uitii genus contingit ſenio affectis: quod calor abeat quamobrem etiam rugæ os ſub
eunt & e naribus cruor deſinit effluere.ſuræ aũt exiccantur & naſcunť hæmorrhoides ꝙ ſi ca-
nicies caliditatis humidæ defectus eſt: & hæc uis ad pedes deſcendit: ueluti etiam ad pubem
hæc loca merito ſerius quam ſuperna caneſcunt idq; in pedibus magis. cũ uero ubiq; humi-
da exaruit caliditas annorum multitudine:tum demũ:etiam in pedibus albi gignunť pili?

Cur lanæ oleo irroratæ candidiores euadunt:pili autem uncti nigriores:nam & lanæ pili ſunt

Nempe ꝙ ſqualore & ſitu obſita magis flaueſcunt. uilli auté exiccati & abeũte qui in ipſis eſt humido albeſcunt oleum igitur impedit: minime ſiquidé areſiunt: nec in hoc ſimiliter habere cõtingit: ut uillos qui ablati ſũt cõparemus cũ iis q adhuc ĩ corpore uirẽt. planæ. n. attõſæ ſũt.

Cur pecorum molliores uilli renaſcũt ſubſecti: hominum uero aſperiores? nempe ꝙ pecorum magis denſeſcunt quo longiores euaſerint frigefacit nãq ob calidi imbecillitatem eum qui in ipſis eſt: aer qui circũfuit idq magis quo longius a ſuo calore abfuerint unde exoriuntur aucti uero propter craſſitudiné plus habens calidi: ſed propterea ꝙ admodum inareſcunt fluente tenuiores niſi quicquã impediat adhuc ex incremento fiunt.

Cur in temporibus homines celerrime caneſcunt: calui autem non fiunt quãuis neutrum aut utrũq oportuerit? nempe ꝙ canicies quidé oritur a qualitate quã inuehit nutrimentũ in pilos diſtributa. caluicies autem a quãtitate. cũ eni frigefactum fuerit nutrimentum nõ auget: ſicut arbores per hiemé deponunt folia frigido facto nutrimento: & ueluti cõcreto. exiguo autem exhibito id nutrire ĩpotens eſt atqui canicies ex tabido eſt nutrimento. putreſcit ſane cũ minus decocta attraxerit. an nõ eadem é ambobus cauſa quapropter neq ſimul neq eiuſdé adueniat locis. Cõſideratio protſus naturalior: aut problematis cõuenientior: tépora in uenis ſunt multis ac denſis: unde & caliditatem aſſequuntur: nedũ eis non deficit nutrimentum; cæterum ob hoc qđ una multũ p̃ſto eſt nutriméti & p̃cipue ꝑuecta iã ætate cõcoqui nõ põt: & p̃inde putreſcit. hinc canicies exorit̃: quéadmodũ ex humore putreſacto in naribus muci. nã nõ oĩa nigreſcũt putrefacta quo circa etiã ſcopſas comicus recte ĩqt: tabi pilos ſenectus addictos habet.

Cur non in langoribus ſed extra langores capilli defluunt. nempe ꝙ tum quidem nutrimentum habent: ex ſuperfluo nãq. poſt morbos autem id exiguum eſt propterea ꝙ ali corpus oportet. nutrimentum uero ingrediens ad id quod naturam ſubleuat ipſos non educit: ſed propter inanitionem prius abſumitur.

Cur capitis ſinciput calueſcit: nõ autem occiput: aut minus. quippe quod nõ eſt in occipite ſuperfluitas: inanis enim & ſiccus eſt locus. ſinciput autem propter cerebrũ plenum eſt. quibuſcũq igitur ibi frigida ſuperfluitas colligitur propterea ꝙ ibidem a calore detinetur: & non concoquit̃ pilos non nutrit & perinde defluunt. occiput autem huiuſmodi digeſtionem non habet: aut minus ob dictam cauſam.

Cur in alis & in pube pili minus & augentur & caneſcunt illis qui ex capite erumpunt: quippe quod maximi: & præcipui qui aliis ꝓpius ad caput accedunt ꝓpter enim nutriméti uicinitaté maxime ſeſe reſoluunt. iure igitur reliquis q in mento plus excreſcunt.

Cur in capite potiſſimum gignuntur pediculi. nempe ꝙ animalia quidé natura ſuapte produci ſolent ubi ſuperfluitas fuerit humiditatis: & caliditatis. præterea ſpiramenta quoq habet: caput autem humidum. & calidum iuuenũ eſt: & in ipſo latiſſima ſunt ſpiramenta. id uel ex eo coniici poteſt ꝙ pili ibi craſſiſſimi ſunt. proinde haber & unde cõſtet: & ubi uiuat animal.

Cur ex potibus & uomitibus & ĩ frigoribus loquũtur hoĩes grauius: uel cũ pituita guttur obſtipatur. conuellit ſiquidé diſtillationé aliis quidé uomitus aut potus: aliis uero temporis ſtatus proinde grauior ſpiritus gignitur eductio. quæ auté ualde grauis eadé & tarda eſt.

Cur nam graué uocé cominus magis exaudimus: eminus autem minus? nempe ꝙ uox grauior plus aeris mouet: ſed proxime id facit: unde fit ut eminus minus audiamus: & p̃inde non longius penetrat. proxime autem magis. quoniam pluris aeris motus eſt.

Cur ſeptimeſtris non profert uocem. nouimeſtris uero profert. ĩfans cum primũ editus eſt: aut quod ſeriſſima uox perficitur hominibus: quod nobis licet cõiicere ex eo quod cũ iam excreuerint mutiũr & balbutiũt. aur quod nouimeſtres perfectã habent geniturã. Proinde alii qdé ſuã adepti iam ſunt naturã alii auté nõ. Imperfectis igitur perfectũ quicquã ineſſe ut plurimũ non poteſt. uerũ perfectis inerit. atqui ſeptimeſtres obeandé cauſam ſunt deteriores. quod aũt ualde imperfecti & imbecilles ſint: uel ex eo liquet quod laneis faſciis inuoluuntur.

Cur uox poſtremo ĩter oẽs qui loquunt̃ hoĩbus cõſumat̃. népe ꝙ multiplices differétias & ſpecies habet? Cætera auté aĩalia aur nihil quod excribi poſſit: aut pauca efferunt: diuerſiſſimũ uero & pulrimas habens differentias: niſi plurimo ac diuturno tépore conſumari non poteſt.

Cur certantes grauem proferunt uocem. metuentes autem acutam? nempe ꝙ metuentibus quidem frigeſcit locus qui eſt in præcordiis calore deorſum petente. & perinde parum aeris mouent robur enim in calore. illis uero attollitur calor: utpote pudore ſuffuſis: ob pudorem eni certant: atqui pudibundis ſurſum feretur ad faciem. hoc autem uel ex eo liquet ꝙ magis rubeat diſtillat igitur & craſſum reddit aerem perſtrepens & inclamitans. talis uero tarde extrudit atqui tardum in uoce graue eſt.

Cur uox quæ effluxus quidá eſt naturæ einſmodi ut ſurſum ferať:magis a ſupnis partibus ad iſernas exaudiť:q̃ ex infernis in ſupnas:aut ꝙ uox aer quidá eſt cú humare qui cú ſit grauis ab humido deorſum cedit:& nõ ſurſum:ſiqdé humidũ ſuapte natura deorſum ferť: quáobré ab íſernis partibus magis exauditur:aut hoc quidé in aíalis tm̃ uoce fit: & ipſi ꝙ ei humidũ eſſe accidit:nõ in aliis ſonitibus idé euenit.ſicut igiť altus lõginquuſq; uiſus cú ſupne deorſum ſe demiſerit refractioné ſurſum uerſus facit:infernæ auté ſurſum uerſus ſcandés deorſum refringitur:eodé modo uox naturá habés ut ſurſum uerſus ferať:ab oppoſito aere ꝑfecta extrudere quidé ipſum nõ põt:utpote maioré:atq; grauioré.refractus uero qui motus eſt aer in cõtrariũ deorſum propellitur.tale & de echo accidit.eſt enim uocis refractio in oppoſito.

Cur ebrius uox magis infringitur:quá ſobriis? nempe quoniá ſatur atq; expletus cito uocé infringit.Coniectura huius eſt quod neq; chori a prádio exurgétes ſe exercent: neq; hiſtriones: ſed cú ieiuni ſunt.at cú ſaturi ebriiq; ſunt nõ iniuria uoces magis infringnnt.

Cur fiſtula & acuta uox ſimpliciter tanq̃ ſolitudiné uideri facit:nunquid quod acuta uox longe procedit ac nõ admodũ diffunditur:ſicut & aliæ uoces.

Cur nam uox acutior uidetur longe diſtantibus:Cum ſit acutum in eo quod celeriter fertur lõgius auté diſtás tardius moueať:nunquid quod acumé nõ tantũ in eo eſt quod celeriter mouetur:ſed etiam in eo quod minus ſonitum procreet. ad longius autem diſtantes ſemper minor peruenit:propter aeris moti paucitatem.

Cur uox formatus qdá aer & delatus diſſoluiť & ſæpe ea forma echo gigniť cõploſa:ac illiſa ad ſolidũ & nõ diſſoluiť:ſed manifeſto exaudiť? népe ob id quod reuerberatio non illiſio eſt.hoc auté totũ totius ſimilitudiné affert. ná ab aere reuerberať & eo qui in cauerna:nõ a cauerna.

Cur per hiemem uoces ſunt grauiores.nũquid quod craſſior aer. eo autem craſſiore tardior eſt motus:ut uox grauior:aut quod per anguſtias tardius aer permeat.Contegũtur auté quæ circa fauces loca frigoris qualitate:ac fluore pituitæ.

Cur ſitũ & fœtoré. Plautus i muſtellaria Quia eccaſtor mulier recte olet: ubi nihil olet. ná iſtæ ueteres q̃ ſe unguentis unctitát interpoles:uetulæ edétulæ quæ uitia corporis fuco occultant:ubi ſeſe ſudor cũ unguétiscõ ſociauit illico, itidem olent quaſi cũ una multa iura confundit coquus: quid oleas neſcias niſi id unum ut male olere intelligas.

Cur uoce ſonori ſunt:qui natura ſuapte ſunt calidi.nunquid quod neceſſe ſit in his aerem multum frigidũ eſſe.trahit enĩ ſpiritũ calor:& maioré efficit:uocis auté ſonoritas fit in eo quod aeré multũ mouet:acuta uox in eo quod celeriter mouetur:grauis autem in eo quod tarde.

Cur magis exaudiunt ſpiritum comprimentes:quá ſpirantes & reſpirantes ob hoc etiam in uenationibus ſibi præſcribunt:ac præmonent ne ſpirent. Vtrum quod ſenſus ſedes ſurſum uerſus meet uenis cõtractis:& attenuatis:deorſum uero dormitantibus:ideo etiam magis expirát: aut quod ſanguis abiit deorſum difflatus.itaq; & ſuperiora exinaniunť:quæ exinanita exaudiunt procliuius:aut quod ſuapte natura anhelitus:ſonitus quidam eſt qui inter ſpirandum excitatus impedit:quo minus audiatur.

Cur ſitum & fœtorem olentes cum uncti fuerint unguine odorifero tætrum odorem ſpirát. nunquid quod in multis hoc efficitur acurú:aut quod multi ſudantes grauiter olent: unguentum enim calefactorium quiddam eſt:ſudores ergo allicit.

Cur axilla inter alia loca multo grauiſſime olet:utrum quod ſpiramentis fere caret:grauis auté odor in his præcipuus eſt ꝑpter putredinem:quæ ibi gignitur ob humiditatis morá quæ nec dimouetur:nec exercetur.

Cur quæ tætri odoris ſunt minime grauiter olere uidentur cibo plenis? nempe ob id quod a ſtomacho per palatum ad uim olfactus penetrans ſenſum impleat:atq; occupet: & perinde eodé modo tæter odor non amplius ſentiatur.primũ ſiquidem ſentiunt omnes:cum uero attigerit: non amplius tanquá agnatus & adhærens:& qui extrinſecus ſimilis adueniens perimitur ab eo qui intus eſt.

Cur per hiemé & in cõcretis glacie minus odoramus? nempe quod aer in frigore ímobilior eſt: nunquid nõ aduétat motus ullus:aut redoléntia non excipitur ꝑpter motur difficultatem.

Cur odores propinqui minus bene olentes:tum aromatum:tum florum? nempe quod propinquis ſimul terreſtre eleuatur & perinde ita mixtũ uim reddir imbecilliorem:ſinautem longinquus odor adueniat ſeſe oſtendit:ob hoc & attriti flores odorem diſſoluunt.aut quod odor caliditas quædá eſt:& bene oléntia calida:calidũ auté leue & ꝑinde longinque odor gignitur.

Cur cuncta cũ mouentur magis olent? quippe quod replent aeré unde ad ſenſum illico emittiť.

Cur aliquando nauſeantes magis ſament? æquum autem fuir econtrario habere.expletio ſiquidem nauſea eſt:nunquid quéadmodum ſtercore facto accidit ut ſint inanes loci quibus farnét ante nauſeam uero hos impleuerant.

Cur in nauigiis quidé nauſea bilioſa:quæ uero ſecus pituitoſa? nempe quoniá in aliis fatigatio: hic autem cú metu & tumultu:metus auté cognatoꝶ cõmotor inteſtinorum pituita uero re‑

dundans quiddam eſt & extrarium.bilis porro cognatum ex cognatoq; ꝓcreatum quiddã eſt.

Cur graciliores fiũt inferne quã ſuperne purgati?aut quod facilem profluxum habens ſit uia:ſu
perior autem contra naturã:ideo & a minoris medicaminis ui minus & plus moueri certũ eſt
ſecũdũ naturam quã contra naturam:aut redundantiæ inferne purgatæ utiliter & accõmoda
te corpori egerantur expellanturq;.quæ uero ſuperne extrariæ ſunt illic quidem plures nutri-
menti reliquiæ nõdum exiccatæ quæ adhuc nutrimentum habent:hic uero bilis & pituita nu
tricationem nullam admittunt.quæ igitur inferna purgatio cum nutricatione auferat iure exo
luit:quæ uero ſuperna aut nihil:aut minus idq; oſtendit ueratrum:nam ſuperna purgat:& cõfe-
ſtim corpora confirmat tanquã ex ſuperna purgatione nihil ſit ablatum.

Cur nigri glabri magis q̄ albi:aut piloſi graciles fiũt?quippe quod qui glabri ſunt piloſis ſint re
dundantiores:id nãq; muliebris natura oſtẽdit:quæ humida & glabra eſt.& nigri albis ſunt fri-
gidiores:atqui frigidum humido propinquũ eſt.nam calidum ſicceſcit:graciles autem euadũt
colliqueſcente corpora:nedum ſuperfluitate ablata.

Cur atram quidem bilem:& multam purgantes pituitam graciles non ſunt:at ſi flauebilis mul-
to minus purgent:graciles & macilenti euadunt?nempe q; atram bilem conſueuerunt multi
perfacile purgare quod fæculentum quiddam ſit atq; etiam a corpore ſecluſum ob hoc etiam
nigreſcit.nullum ergo robur a purgato corpore auferetur:pituita porro redundantia eſt: ꝓin-
de quo ex ea quis magis abſtulerit eo magis corpus alleuat tanquã abiniecto onere.at flaua bi
lis ex concretione eſt male compactæ carnis quinimo præſto eſt:neq; prius admodum ſepara
ta ſeiunctaq; fuit.proinde nihil intereſt multã ne auferas bilem an carnem multam ſanguinẽ-
ue : quod cum accidit graciles euadere neceſſe eſt.eatenus ſiquidem labi contingit: quatenus
ſanguis & carnes ut ita dicam ſuggerãtur:alterutra uero terminus erit alterius:ob id quod ſe-
parata ſeiunctaq; fuerat.

Cur ſingultiunt ſubuerſi & ĩmoderate repleti?nunquid quod utroq; modo ſrigefiunt. nã ſub-
uerſio ſubſiſtentem calorem eripiens frigefacit:& ſi plus cibi ingeſtum fuerit quã is pati poſ-
ſit peculiarẽ tabefacit caliditatem : ſingultus autem eſt cum ſpiritus introrſum reciprocatur
propterea quod humidum in ſpiritali loco frigefactum fuerit.

Cur pueri & ſenes alui profluuio in primis capiuntur:Cum diuerſos cibos aſſumant? nunquid
quod pueri quidem non ꝓpter cibum hoc ſubeunt : ſed quod humida ipſorum ſint corpora:
& denſa ut introrſum ſuperfluitates confluant ꝓpter carnium denſitatem humectant aluos:
ſenes uero frigida habent corpora atq; aluos:proinde pueri quidẽ propter corporum humidi-
tatem:ac denſitatem:ſenes autem propter frigiditatem hoc patiuntur. & pueri quidem quod
eorum ſuperfluitates extra reſpirent:ſenes autem propterea quod firma habent corpora & ca
lidũ ex ipſis expirans exhalat.idem igitur non propter idem patiuntur.Cæterum pueris etiam
eſt in cauſa cibus tantus aliquis ac talis quiſpiam:multa ſiquidem eis proferuntur & dulcia:&
qualiacũq;.enimuero paruuli omnino lacte nutriuntur quod ad concoquẽdum difficile eſt:
cum uero parum excreuerunt uariis & dulcibus ueſcuntur eduliis nutricibus & matribus ipſis
indulgentibus ac blandientibus:taliaq; difficulter certe ab ipſis amouentur.

Cur potus multus aliquãdo & paucus alui profluuium inhibet?nunquid quod illud quidem ut
pote paucũ merito exiccat:hoc uero ꝓpter affluentiã in mictũrã ſecedit: ipſumq; ex aluo hu-
midum cõſequitur:pariter enim utrũq; deiici non conſueuit:ſed cum aluus deiicitur mictura
magis exareſcit:exinanitionemq; nãq; fecit ex aluo in multam mictũrã multus potus:

Cur bibentes cibo expleri humidas aluos habẽt potiuſq̄ duras?quãobrẽ alui ꝓfluuio moriun-
tur magis q̄ qui parum cibi ſumpſerint:atqui oportuit multũ expletos potius cibatum educe
re & perinde aluos exiccari?nempe quod multa cibi repletio non eſt in multũ aſſumendo: du
reſcit ſiquidẽ ſuperfluitas cũ detruſa in aluum uix deſcenderit.hoc autem fit quod non ſtatim
corpus excipiat:nec ex ipſis digerat cibis ac ſecernat utile : & ob hoc inferiori aluo diu ma-
nent utpote qui nõ confertim deſcendãt.magis enim ſimul exuruntur:alui quæ certe nutritæ
non ſunt reddũt non magnopere dura quæ exceperunt ſed raptim ex detruſis & retentis utile
excipiũt hoc licet coniectare ex eo quod ſiccæ alui ualidiores:quam ſint quæ corpulentiores.

Cur dulces & ſalſi ſucci maxime uim ſeperandi habẽt aut quod minime ad concoquẽdum ſunt
idoni eadem uero ſunt quæ cõcoqui non poſſunt:& grauia ꝓpter id enim quod a qualiditate
quæ nobis agnata eſt detineri nõ queũt:inferna petũt eruptura:id enim eruptio eſt: aut quod
alii quidẽ ſucci præter oleũ facile labiles:& facile tabidi ſint:oleũ qdẽ difficile cõcoctu eſt.nã
facileputreſcit ſed propter leuitatem ſupernæ innatat ob hoc ſegregatiuum non eſt : ſalſor
autem grauis & denſus.huiuſmodi aũt precipue dehorſum ferunt & minime putreſcunt.

Cur ſalſugo quidem & ſerum aluum ciunt : uinum uero multum potum nequaquam? nempe
quod horum quidem ſubſtantia in uentrem meat: necenim facile cõcoquũtur quẽadmodum
uinum quippe quod calidum eſt: quodq; celeriter concoctum emingitur. huius itaq; exceſſus
& euaſio id in ueſicam facit; quod illa in aluum: nec ſubſtantiam In ueſicam agunt nec eni ha-
bent. Cum ſuperfluitatibus igitur abeunt quæ eorum ſubſtantiam comitantur quæ celeris ſa
ne eſt & profluuium facit.

Cur inferna purgatione magis quã ſuperna graciles fiunt? nempe quod ex inferna ad aluum ex
toto corpore quæ ſubſidunt contrahi poſſint: hoc autẽ manifeſtũ ex fœtuũ nutrimẽto in illo
eni loco qui ſunt fœtus nutriuntur. poſtremas ſiquidẽ eũ tenẽt locũ. ſurſum autẽ uerſus a ui-
cinis exeunt locis proinde a minori ui multo mobiliora ſunt cunctaq; deorſum quod precel-
lant ad ſeſe deferendũ. ſupna igitur purgatio emergens extrarium ſolum rapit. ideo etiã elabo-
rum præbentes eueſtigio cõſirmant. quæ autẽ inferna purgatio ea ex multiplici cogit loco &
aliquãdo multa ſecũ præcipua cõuellit: nec ſupfluitatibus moderatur quapropter cõfert plæ-
rũq; non oĩa exinanire: fiunt ſiquidẽ reliquiæ nutrimentũ & robur ſuppetũt. cũ autẽ nihil re-
lictum fuerit: eſt ubi exinanitionẽ uehementem faciat: eſt ubi admodum exauſti interfician-
tur: eſt cum tardiuſcula oblata compoſitio opportuniſſimo adueniat loco.

Cur ſanis & ſenibus inferne purgationes non conferunt: celertime: ſiquidem deiiciuntur: & gra
ciles euadunt. quippe quod ægrotis quidem ſuperfluitates abeũt. ſanis autẽ eorum quæ ipſos
ſuſtinent: & extruunt fit ablatio: & perinde colliquefactio non eſt in morbo amota ſuperflui-
tas. Cum ergo inuaſerit: funditus concutit.

Cur in æſtate alui profluuia magis gignuntur: quam in hieme eſt enim hic morbus humectatio
nis exceſſus & hiems humidior eſt: & perinde ĩ huiuſmodi tempore hũc morbum exoriri po-
tius oportuit quam in arido? nempe quod in æſtate humidum includitur in hieme autem ca
lidum: ut enim oppoſitum fuerit: quod extrinſecus aduenit. quod introrſus eſt econtrario ha-
bet. ideo etiam putei æſtate quidem frigidi hieme uero calidi. idem ergo aluus patitur proinde
in hieme quidem cum ſit calidior appoſite cõcoquit. profluuium autẽ indecoctio eſt cõmitti
tur ſane & cibus huiuſmodi in æſtate quaſi tumultuarius & noctes ſunt breuiores.

Cur noctu ex minori purgant medicamina : quam interdiu . nam ſcamonia ob octaua parte
purgat. elaterium autem a parte quarta cum exhibita fuerint catapotia? nempe ob hæc tria
ob humiditatem. ob caliditatem: ob longum tempus. quatenus enim humidiores eatenus ma-
gis purgantur . humida ſiquidem eſt purgatio : atqui ſuperfluitas in longiore tempore magis
purgar id autem noctu magis accidit propterea quod ſommus concoquit. itaq; uelocius . &
impenſius ſentire corpus medicamen conſtat.

Cur purgatoria medicamina pituitam quidem agunt & bilem ex uenis in aluum : ſanguinem
uero non utcunq; tenuis ſit. aut quod agit extrarium : quod inoleſcere nõ poteſt. at qui ſu-
perfluitas aliena eſt . aut quod craſſior eſt ſanguis. craſſior certe quando frigefactus fuerit &
ſe coagulauerit.

Cur inexercitiis & medicatis potionibus non ſtatim cibũ proferimus? nempe quod adhuc cor-
pus purgatur . & non una circa ipſa laborat natura. ſed egerit adhuc ſupreflua. & per mutatio
magna cum fuerit eſt inutile ſit autem poſt multam exinanitionem cõferta expletio.

Cur per æſtum potius gignitur bilis cum minores ſint ſuperfluitates? nempe quod calidum ido
neum ad putreſcendum eſt. bilis autem ex putredine.

Cur omnium ſucci ita. potius diſtinguuntur: aut cũ foliis & radicicibus & fructibus: aut cũ fo-
liis ſunt. educitur autem ipſorum calidum in humidum: alia quidem toſta igni alia uero cruda
ipſi humores habent : quocirca ualidi quidem purgantur aluo : imbecilles autem ſoluuntur
enimuero medicaminũ ſucci magis purgant ex radicibus & furctibus ex quibus ſunt & lactis
ſerum ſimiliter magis q̃ lac nam lactis corpulẽtum eſt quippe quod craſſum eſt cum terre ſit
pars. Coniectare uel ex eo nobis id licet quod nõ alerentur & excreſcerent lacte animalia niſi
corpulentũ ſit . atqui ſerum potius mingunt & ex tenuitate ſecernũt Carnes uero manentes
augent & coagulato lecte caſei fiunt. Condito autẽ igni & cocto lac coagulato butyrus.

Cur econtrario albus & niger eleborus purgat? nempe quod calida purgatoria ſunt. Calido ſiq-
dem cuncta ſoluuntur. frigido autem potius coagulantur. ſi igitur quædam inferne : quædam
uero ſuperne purgantur. aſſimulatur ipſorum utrũq; medicaminum purgationi. grauis quidẽ
& denſus eſt qui niger. albus uero rarus & leuis. quæ igitur ſub utroq; centro humida cum ip-
ſis tulerint ſimilitudinem. quæ ſub nigro grauia: & denſa ferendi deorſum naturam habent.
quæ autem ab albo rara effecta & leuia facile ab excellente caliditate eleuãtur in ſublime.

ALEXANDRI APHRODISEI DE QVADRVPEDIBVS AMBIGVITATES ET SOLVTIONES DIFFERENTES SECTIO TERTIA PER GEORGIVM VALLAM IN LATINVM CONVERSA.

Cur ſaginanda aſſuetudinem mixtorum aerũ celerrime ſaginantur.
quoniam mixtio nõ nihil rationis habet cú enim quáplurimú mix
tus fuerit occidet:aut q̃ graue pulmentum eleuat & capitis graue
dinem parit. ſopore igitur & grauedine. ſomnum allicit perpetuum
ſicut q mádragoræ at q ſomn⁹ plurimú ſagmat corpa cõprehédés.
Cur inter quadrupedes bipedeſq̧ animátes bouum ſimus minime
grauiter olet utrũ quod apprime concoquitur. ex eo enim id licet
intueri.quod eſt lubricus & quod ſimplex eſt cibus nam paleæ ſũt.
atqui multiplex grauiter olet id eſt quod hominú ſit putidiſſimus;
aut coniectare id poſſumus quoniam maxime ruminat : ruminare
autem eſt cum permutatur ex prima manducatione in ſecundam;
ideo etiá lubrica efficitur ſuperfluitas : & diutiſſime in aluo manet
unde & minime olet quæ uero recentiſſima multo maxime ac grauiſſime.

Cur libycæ feræ in æſtate non bibunt ubi præcipue gignitur ſitis. hieme autem bibunt : Cum
minus ſitire oportuerit? nempe quoniam aquæ in libya per æſtatem nullæ exiſtunt.& perinde
eis non bibere in cõſuetudine eſt : in hieme autem quoniã ſcatent aquæ bibunt.q̃ igitur illic
eis conſuetum eſt cũ in alia loca traſferuntur id ex cõſuetudine obſeruant.

Cur ſilueſtres beſtiæ unicolores ſunt? nempe quod ſimplex earant ſit cibatus: indifferentes enĩ
& uariæ affectiones corpora magis colorant. hoc cõiectare licet. quod galli gallinacii multi
colores ſunt inter cæteras aues omnium edaciſſimi.

Cur triricum a quadrupedibus difficilius ſecernitur. quam ordeum? nempe propter aceres. cele
riter enim palea deterſa ipſius tenuiſſimum in glumis detinetur propter acerum aſperitatem.
quod cum ordeo concoquitur propter diuturnum tp̃s concoctioni datum.

Cur huiuſmodi quæ fiſſum uuguem non habent: ut equi & aues quomodocunq̧ edita fuerint
manent: & nihil augetur ab ungula ſurſum uerſus uſq̧ ad genu ab ungula tam impoſteriore
quam anteriore crure. homines autem e contrario.nam quæ ĩferiora ſunt longe magis excre
ſcũt? nempe quod rectos quidem incedere oportet hinc & inferna excreſcere neceſſe fuit quo
facilius impoſitum ſuperne onus ferant corpis. Contra autem quadrupedes efficere conſtat.
quare & ſuperne excreſcere neceſſe fuit: inferna uero conſiſtere.quapropter propter rectitudi
nem hæc fieri neceſſe fuit:& perinde iuuenilia adhuc multa facile autem poſteriore pede ſcal
punt.ætate uero grandiora minime.at contrario homines. non enim ad uſq̧ certam ætatem
poſſunt pueri auris circulum tangere.

Cur unguẽ diffiſſum non habentia ꝓfluentẽ. aquã bibunt : biſſulcis autem unguibus ut boues
potius efluxu collectam? nempe quod boues ſalſioribus potius aquis gaudẽt:ideo & ꝓ cibo ip
ſis abiicinnt:aut huiuſmodi ſapor admiſcetur.ſtagna igĩ hoc pacto potius habẽt habẽt:ſiquidẽ
quod ſubſidet.at qui ſalſor propter pondus ſubſidet unguem autem diffiſſum habentia anima
lia libentius dulcia bibũt & alioqui illis prolatis gaudent.

Cur ſaginatæ ſues frigore plus obrigeſcunt? nempe ſicut etiam pingues homines quo enim pin
guiores euadent eo longius a ſuo calore abſunt quo autem huic rei magis obnoxia ſunt pro
climius extrema rigore torpeſcere neceſſe eſt. quæ uero rigori obnoxia ſunt ea facile frigus p
ſentiſcere conſtat.

Cur homo non grandinatur: & ne quidem ullum aliud animal præter ſues : attingendus eſt hic
morbus grandinatio hoc eſt chalazeſis:eſt autem ut ſunt hominibus puſtulæ id ſuibus gran
dinatio ita e contrario:puſtulæ autem ſunt parui tuberculi. qui multi & ſubuerſi magnum &
multo moleſtiſſimũ:ac pluris ſupfluitatis exhibẽt negociũ. pinde priuſquã ita diſſecetur alter
langor exuſcitatur.oriuntur autẽ puſtulæ non ut ualetudo:neq̧ tanquã aliquid per naturam.
uerum expletis & pinguibus mali nutrimenti exceſſui. quamobrem fiunt nõ grandi ætati nõ
enim pueris neq̧ ſenibus puſtulæ oriuntur neq̧ gratilibus: hominibus igitur:ut dictũ eſt pu
ſtulæ gignũtnr ex trorſus propter cutis tenuitatem. ſuibus autem propter expletionẽ & obeſi
tatem.raptim uero id genus intra cutẽ cõuertitur.quod ſi propter obeſitatẽ eſt: ſuperfluitatis
exceſſus erit quemadmodum autẽ naturalibus gignũtur ætatibus.ita huiuſmodi animalibus
introrſus grãdinationes oriũtur.cum annus fuerit ei rei cõſentientes:tum enim ſus cibum nõ
poteſt concoquere: alio autem tempore faciliime concoquit. quamobrem etiam pinguiſſi

mus eſt:& plurimá ꝓfert tranſmutationẽ.id uel ex eo coniectare licet: quod tuberculoſi ſunt
quicúq; humidæ ſunt carnis circũ lacertos: & ceruicem:& humeros quibus in locis plurimæ
quoq; exoriuntur grandinationes quod ſi paucas habeat dulcior euadet caro i quod expletio
nis ſit ut dictũ eſt coniectura : Cum porro multæ per quá humida fuerit etiam inſipida erit:
incoctũ ſiquidem nutrimentum quod plurimũ:eſſe neceſſe eſt:nec a natura cogit̃ digeriturq;
educunt igitur grandinationes præcipue ob cibos intereſt etiam hoc nutrimenti uerum qué
admodum non pueris naſcunt̃ puſtulæ : neq; ſenibus ita neq; porcis lecte alitis grandinatio
nes:neq; nefrendibus:& deliciis grandiuſculiſq; niſi admodum paucis : & tum cum matri mul
ctæ affuerunt:& ne admodum uectulis quidem:ſed tamen longæuis.
Cur ſues inter cætera in primis animalia ſpumá agunt & coeuntes:& pugnátes:& ꝓperátes:idq;
uerres magis q̃ maiales & caſtrati?nempe quod anguſtũ habent:guttur: & quod natura pigue
eſt.proinde cũ ſit denſus ac multus ſpiritus ſenſim meat:quodq; humidũ eſt pecus inæſtuan-
tem effundit pinguedinem:propter anguſtias uero anheloſum:atqui ſpuma eſt ex ſpiritu den-
ſo in humido annatante:quáobrem etiam comitiali morbo correpti ſpumá eiiciunt recentus
ſiquidẽ in pulmone ſpiritus ſuffocatũ per uim humidũ remittit:pugnátibus igitur furor cur
rentibus motus:coeuntibus conatus:ſpiritũ incendit:at denſum efficit.craſſitudo autem pro-
pter anguſtiam ſuffocationẽ ignit ſuffocatio uero ſpumam.
Cur ſuibus in libidinẽ proruentibus ſiquis in pudenda acetum ſuffuderit a coito aliquá diu ceſ-
ſat: Verum quod propter laborem abſcindit quod libidinem irritabat uellicat ſiquidem profu
ſum.an quod caliditas affectus eſt cauſa:a calore ſiquidem libido excitatur:acetum porro ca-
lorem extinguit hoc eſt affectus cauſam.
Cur cetera quadrupedes ut equi aſini:muli:détiunt necnon canis circa ſepté menſes:& capræ &
pecora:& pariter homo.ſus autem fere edentulus eſt:aut quod roſtrũ latinũ : & ualidũ habet,
aut quod dentibus primoribus quos ſolos edit ſibi ſupplet:roſtro ſiquidẽ rimantur.
Cur ſus coiens ex ore ſpumá eiectat:quod anguſtũ guttur ac fiſtulas habeat:quapropter in ipſis
uox etiam perinde ac ſuggillata ſonat cum igitur in cõcubitu per anguſtos tráſeat meatus eti-
ám cum humiditate ſpuma exoritur in huiuſmodi ſiquidẽ expumat.
Cur fere ſues pauciores pariunt:quá cicures cũ enim plurimos ſapté pariunt cicures uero treſde
cim?nempe quod ſæpenumero pariunt cicures propter cibi affluentiá:& locorum caliditatem
ob id etiam plures edunt fœtus.
Cur ſues ſaginatæ ſetas amittunt?nempe ꝙ ſaginatæ corpulentiores euadunt cũ ſunt huiuſmo-
di concoquunt:magis autem cõcoquentes minorem ſuperfluitatem:relinquunt atqui ſetæ ex
ſuperfluitatibus gignuntur.
Cur ſues ſilueſtres ut plurimũ omnes ſunt nigri:Cicures auté nõ nunquid quod quæ ꝑpetuo in
ſtagnis ſunt ſub cœno & in uolutabris nigri efficiunt̃.id licet coniectare quod cœnũ inficiat:
ná & baculi uel albiſſimi in ipſum ímerſi nigri euadũt.Cicurũ aũt pauci admodũ ita uiuunt.
Cur ſues lactantes niſi grunierint lac non emittunt quocirca ipſas uolétes mulgere quatiunt?né
pe quod ſpiritu cuncta emittãtur:& comprimentia ſpiritũ cuncta reſonent:ſuis auté lac haud
facile ſecernitur.nam cum exiguum ſit in plures mámas partitur proinde ad effluendum nixu
opus eſt.
Cur ſuis primores mámæ ſunt quæ ad pectus ꝑtinent:& aptiſſimæ ad lactádũ & in ordinẽ quæ
deinceps.ideo qui ſe ad lactandũ porculus:uel porcetra erigit ad primá irruit & in ordine ita
habétes & ꝑinde ita lactent niſi alterũ: ualidior alter expulerit. Vtrũ ꝙ calidior locus eſt qui
circũ pectus:& aliis caloris eſt cauſa.id eni principiũ eſt:quoniá auté plurimũ trahit cibũ cali-
diſſimus:& in primis cõcoquit:& hic ꝓcipue talis ſit neceſſe eſt:abiq; lac plurimũ eſſe : ac dul-
ciſſimũ.aut non hæc cauſa eſt ſed quod lac ſanguis eſt concoctus.locus uero qui circũ pectus
ſanguinem concoctũ habet.& defæcatiſſimũ hinc enim ipſius initiũ eſt.ꝓinde in quo ſanguis
defæcatiſſimus atq; purilatiſſimus eſt:ubi etiam lac erit electiſſimum.
Cur ſus grauiter olentibus gaudet?nempe quoniam latum habentia rictũ:ſonſus non ſunt odo
ris capacia:quæ uero eius ſenſus capacia non ſunt acutioribus gaudent : hæc náq; tantum uel
præcipue ſentiunt:idem etiam patiuntur qui olfactum corruptum habẽt:in odore aliquo gra
ui ut coriorum infectores:& qui cloacas lauant.
Cur grandinatione occupatæ ſues non pingueſcunt?nempe quod ipſarum corpus cibos minus
reponit.id coniectare licet ex eo quod plus ſuperfluitatis ipſis inaſcitur grandinationes ſiqui-
dem ex ſuperfluitatibus ſunt:ſed longe magis cibo ueſcens pingueſcit.
Cur ſues ſupine deportatæ magis ſilent?nempe quod ita portatæ minore ui clamant: quæ cum

uocales admodum non ſint ſuapte natura pluri etiam egent nixu quod autem natura dictãte uocales non ſint uel hinc certum eſt quod ſues aliquæ caſſe prorſus uoce cõperiũtur.

Cur ſues ſilueſtres ſemel pariunt? Cicures uero bis.quippe quod illis cibus quidem ſimpex eſt:& uninca berba his uero multiplex.ac uarius,proinde ſæpius pariunt. ide eſt quod pecora ob opi parum uictum bis ſingulis annis pariunt.

Cur maiales uerribus maiores habent ac effuſiores qui ex exerti prominent dentes quos chau liodontas uocant?nempe quod fœminæ maribus maiores habeant. atqui maiales ſe in fœmi nilem naturam tranſmutarunt:& tanquam fæminæ ex maribus effecti ſunt.

Cur ſuibus prominẽtiores exertiq; in cornuum modum qui uoce græca chaulidiontes . appellã tur nunquid ut quidam aiunt.quod non excidant ac non attriti augentur.ſicut & hominibus qui ita habuerint ut eos non permutent:maiores euadunt.ut lacte alti robore magni:euadunt quod non atteruntur.an quemadmodum cornua natura tradidit fortitudini & auxilii gratia. ita ſuibus chauliodontas a natura ſiquidem cuncta auxilium aliquod acceperunt. Vt quædam cornibusquædam unguibus:quædam dentibus armauit. & horum quædam ita quemadmo- dum quæ dentibus ualidiſſime munita charcarodõta appellantur:itaq; nõnulla ob id chaulio dontas habent & utrinq; erumpentes : ſuntq; hæc media inter cornigera . & charchaodonta quemadmodum a gradibus ad gradus. id coniectare uel ex eo licet:quod chauliodontes ſunt pro cornibus.non autem quod non renatos eſſe cõtigerit. eaq; de cauſa ingentes . ſed alicuius rei gratia.nã qui elephantoꝝ dentes dicuntur nõ dentes potius quã cornua nominari debẽt

Cur ſues cum a canibus irritantur exhorreſcunt ? nempe quod incitatorum corpus corripitur: quando quidem animis adiguntur & ferendi ſibi auxlii cauſa. & tum pili potiſſimum erigun- tur niſi id accidat quod diſſoluantur.

Cur inter pecora quæ gracillima ſunt pilos tenuiores emittunt ; at ſues quo graciliores fuerint eo craſſiores edunt pilos?nempe quod ſues quidem cum natura ſint ſuapte craſſæ ſpiramenta impellent. uel tum cum ſaginatæ fuerint : quade cauſa & ſetæ decidunt quandoquidẽ minus queant penetrare.pecora uero ꝙ plurimum cum pinguia ſunt aſſumat nutrimentun : aut cũ gracilia non fuerint plures pilos habent & craſſiores : cum gracilia tenuem ab exiguo nutri- mento ſiquidem pilus ſuperfluitas eſt.

Cur ſues & canes uerberati magis bobus uociferant. Vtrum quod & aliter hæc maxime affici- antur aut:qđ aliis ſint animoſiora animalia indicat enĩ hoc agreſtiũ ſuũ ĩpet̃ & canũ latratus.

Cur equi difficulter migunt ?nempe ꝙ quæcunq; aridam fæcem procliuiter egeſſerint humi- dam difficulter: ueluti oues & ſues.at qui nihil horum equi quicunq; autem humidam facile aridam operoſe atq; difficulter at qui canis utrũq; difficulter.

Cur in ſtabulis attondent equabus iubam ad aſinorum coitũ atq; admiſſuram? nempe ut ſum- miſſiores aſinorum ſuſtineant admiſſuram . nam uenuſtate elate nolunt . at tum utpote ſi- miles non uidentur in honeſtari.

Cur equi cum fugiũt nõ mouẽt caudas:cũ autẽ exercent̃ & agitant̃ multũ?nempe quod caudæ motus a corporis labore uel animæ prouenit uicio.ideo etiam moliter habentes:aut animis molles coacti eas mouent nam uim ad equitationẽ impelluntur generoſi autem minime: ſed immobiles & porrectas habent. at in fugiẽdo oẽs ſponte currunt & animis longius excedunt nec uerentes :perinde eorum immobilis cauda & porrecta eſt.

Cur longã habẽtes caudã & imbecillã : niſi ſpiſſam a natura habuerint aĩs utplurimũ mali ſunt nẽpe quod ſigna ficatrix eſt cauda talis aut talis effecta:ueluti in quã recta:nihilq; ſignificans: aut mota.aut cõſiſtẽs hæc enim uirtutis ſunt ſigna: illa uero uitii . Cum igitur natura tale ſit ut uitioſas habeat animas ſtatim ſæmẽ ipſorum imbecilum & breue & in ipſo. exordio natu- ra defecit. utpote quæ ne eo quidem uti uelit:aut non faciem ac poſitionem aut non ſimilitu dinem habuit quæ in uſum ueniat.ut tp̃s ut dentes idq; infœminis.

Cur ꝙ uniuerſale id exprimit aliquod?nempe quod cõmunius id eſt q̃ſub multis.nã in canibus: & ſuibus & leonibus:ominibuſq; pugnacibus & animoſis & perinde in maribus potius quam in fœminis quædam rectam caudam quædam obuolutam habent ueluti ſues mares leo autẽ ea etiam ſe tundit.Cæterum omnium cauſa quod continuatio quædam a ſuis eſt uidendi lo- cis in quibus animi quoq; conſentiunt.Concitatis igitur & ex candeſentibus illis ad ultimum uſq; penetratur per ꝙ affectio quoq; demonſtratur audacium fere porrecta : humilium autẽ aut metuentium reuoluta:tanquam ſe animis ac commodans omnino autem aut ad concini tatem:aut ad in ſultationẽ:& uocem aliquam habet uim:& aptitudinẽ ex eadẽ cauſa.

Cur equa cũ ſit breuioris uitæ quã hõ diuti9 fert in uẽtre unã id ꝑfecto ob cauſã accidit,qđ eq̃

inter cætera animalia quæ longioris ſunt uitæ multum deficit & quod minus efficax unius
enim tãtum eſt fœtus productrix.
Cur inter equos mares magis q̃ fœminæ hinniũt.inter oues autẽ & capras fœminæ magis bal-
lant.in uno quoq; enĩ ſua eſt uox?nempe ꝙ uocũ aliæ quidẽ ſunt cõcitatæ:atq; animoſe: aliæ
uero ſũmiſſæ.cõcitatas igitur mares potius edunt: nam uiriores ſunt. ſummiſſiores uero fœ-
minæ ut coccyſſant quidẽ galli galinacii cacaſſunt aũt uel glauciũt gallinæ hinnitus igiẽ uox
aioꝝ ẽ:ballatus porro ĩbelliæ & ꝑinde hã qdẽ mares eq edũt:illã uero fœmĩæ oues & capræ.
Cur ab equis ſi quiſpiã unũ alterũue aut tertiũ euulſerit pilũ laborãt ſinautẽ multos nõ? nempe
quod illo quidẽ pacto ꝑ alterĩ & tertiũ pilũ tractus uulſionẽ pellis nõ cõſequaẽ doloreq; exci-
tet:cũ uero cõfertim quiſpiã attraxerit nõ fit ſpaſmus ac rigor qm̃ pellis conſequitur.
Cur equæ afflictatæ qa tũ caſtratæ non ad oriẽtẽ currũt:aut ad occidentẽ:ſed ad ſeptẽtrionem:
aut ad meridiẽ?nempe quod in tali affeſtu ſeſe uẽtilãt.Currũt enĩ ad uẽtũ:ſiquidẽ caliditas hu
ius eſt cauſã doloris & ꝑin refrigeratione indigẽt ꝑinde merito ad ſeptẽtrionẽ ꝑcurrunt: atq;
meridiẽ.maxime enĩ & ſæpiſſime hic & illinc ſufflant uenti.auſter enĩ & aquilo ſemper flant.
alii uero ratiuſcule.
Cur equis & aſinis ex cicatricibus erũpũt pili hoĩbus aũt minime:aut qđ cicatrix ĩpedit ꝑ dẽſi-
tatẽ:aut qđ nutrimẽtũ ꝑueniat hoĩbus:igiẽ oĩno ĩpedit ꝑpter pili ĩbecillitatẽ.eqs aũt nõ ĩpe-
dit ſed corrũpit:ob hoc ẽt albi eis erũpũt nõ licet aũt ob multitudinẽ cõiectare & ſi bob⁹ ſec⁹.
Cur cũ equarũ & aſinarũ ad miſſutæ tẽpus aduenerit ambæ aũt ad annũ ſerũt & unicũ pariũt
equã quidẽ ſub tp̃s in coitũ mittũt:aſinã uero paſtũ?nẽpe quod equi quidẽ natura calidi ſunt.
aſini uero frigidi & obrigeſcũt:id uel ex eo licet nobis cõiectare quod in ſcythia aſini non na-
ſcuntur.Cum ergo annus hinc motus ſit:eodẽ tp̃e gignere opus eſt equis uer modus eſt: neq;
enĩ impẽſe frigidũ ſed potius calidũ.& perinde ꝑpter frigus nihil patiẽ:cõſideratur autẽ etiam
ab oĩbus coitus tẽpus quod ad alendos fœtus ſit accõmodiſſimum.
Cur cum equus euomit moritur. Vtrũ quod cõtra naturã aut nõ:hæc eſt cauſa:ſed alius maio-
ris rei ſignũ eſt. nã quod exitiabiliter habeat euomit:nõ quod cũ euomit moriaẽ.aut ſimile il-
lis qui euomuerint ſtercus.nã equi cũ eiſdem languoribus teneñẽ ab aliis ex aluo contra natu
ram cõuelletur:quod talibus teneantur morbis:ab aliis uero ſurſum.
Cur ex alui ꝑfluuio laborãtes cũ triturẽt utplurimũ inter moriũtur?nẽpe quod glutinoſa: & ra
ra caro eſt.id intueri licet quod in ſudorẽ prõptiſſima eſt & oĩno facile mobilis pluriũ igiẽ col
liquæfactio eſt a pedibus exorta cõmotione.
Cur equi ſenes labiũ inferius ꝑtendunt?nẽpe quod ſeneſcentibus ſe natura remittat:ĩferius qp-
pe labiũ maius & corpulẽtius eſt ab minus oſſi adhæret.
Cur eq citius in mollib⁹ locis migũt q̃ in duris: Vtꝝ qđ aſpgañẽ minus.nã id ualde deuitãt: id
licet cõiectura cõſequi qđ crura multũ diducũt & cũ ad dormiẽdũ ĩuitatis ſtramẽte ſub ſtrata
fuerint mingũt quod tũ nulla aſpgo ſequiẽ:aut eſt ne hoc quidẽ uerũ:tñ quies corpis in cauſa
potius eẽ uideẽ cõpoſitũ enĩ nõ dimittũt corpus:ſicut ne quidẽ laborat:at uelut urinæ gigniẽ
difficultas:ideſt quod in molli eã faciunt ſolidũ uero. cũ reuerberet quaſdã uices correſpõdet
inde crurũ deductio & lateris acclinatio in ꝑductionẽ:& ad hæc prope cũcta faciũt quatenus
tamẽ facile mingat ut iure aliis difficiliora ſint ad urinã faciendã animalia.
Cur equi & aſini & oĩno.iumẽta famẽ tolerare minime poſſunt quãobrẽ cũ ĩcluſa ſtabulis fue-
rint fores & limina & oĩno oẽ lignũ abrodũt.nũquid quod uenatiunculas in ſupiore aluo ha
beant multas:indagantibus aſſimulatas:ideſt quod cibũ attrahit quẽ cum amplius nõ habue-
rint cõmotione & inteſtinoꝝ ĩcitatione laborãt ꝑpemodũ ita accidit ut q letos lũbricos hñt.
Cur nõ facilius prægnãtes equæ equos quã mullas ferunt q̃q̃ ualidior mulla.nunqd forte uere
ob hoc ipſum ſicut etiã de mulieribus:quæ mares grauius ferũt q̃ fœminas. nã cũ ualidiores
ſint mares: ſupfluitates magis exhauriũt:inde eas grauari atq; laborare contingit.
Cur igiẽ facilius eo honere liberatæ mullos ꝑpetuo ferre nõ poſſunt.iõ certe ẽt deficiũt utpote
iteratũ ægre ferẽtes?nẽpe quod cõſeneſcũt:& atterũtur citius corpora a ualidioribus.i.quod
metuũt & ſine interuallo qđ ualidus eſt ferre nõ poſſunt:quẽadmodũ terra huberẽ fructum
ſed cũ edidit:ex leuiore fœtu liberata moleſtia: facilius mullos feret ut alcimachus inqt cel-
tas falſo dicere iõ equas aſinos nõ admittere cũ ſenuerint quod indignabunde odorẽ auerſen-
tur ꝑpter inſuetudinẽ:quãobrem cũ ſæpe cõpreſſe uideañẽ cõcepiſſe inanes inueniuntur.
Cur facillime & celerrime equa abortũ facit?nempe quod uehemẽtiſſimũ:& ualidiſſimum fert
fœtum:ꝑinde cũ per oĩa laboret ui ĩminente neceſſario abortat.
Cur corpus celerrime cedit ac reuertitur:aut quod ſola caro cito & concidit & tumet atq; eleua

tur ſi modo hoc eſt in cauſa uelut in cane & capra:& ſi quid eſt quod utrinq; facile moueatur: aut niſi hoc ſit:aliis ob alias eſt cauſas.

Cur equi uarii fere oés nõ generoſi.baliog aũt multi generoſi:tametſi baleotes uarietas eſt népe quod minor eſt uarietas in paucis enim eſt baliũ locis.ꝓinde uarietas ꝓpter inæqualitate quã præ ſe fert in generoſos reddit.quod aũt parũ eſt id nõ magni momẽti:minuſq; aduerſaẽ.

Cur puli equini ꝓcũbunt magis q̃ ueruli equi?népe quod & exurgũt & ꝓcũbunt facilius iuuenes ſenioribus;id auté quod his quidé multũ corporis onus.his uero paucũ in cauſa eſt : equis quidé membra nõ excreſcunt pulis aũt augenẽ & perinde corpus iunioribus agillimũ eſt.

Cur equog redũdãtia cũ exercẽtur grauiꝰ olet.utrũ qđ ualde egeſtibilis ſub exercitatiõe ſicut ſudor extrorſus emanãs:ita i aluũ pniciosi humores:utpote detruſi ad iſernas partes aliquo medicamine grauiter olent.an quod plura tum proferãtur quã concoquant. atqui quæ incocta ea grauiſſime olent;citiuſq; tabeſcunt.

Cur equus & aſinus poſt coitũ mingit?népe pp laboré.laborãtiũ ſiquidé humor in ueſicã defluit.laborat aũt aſinus & equus ob magnitudiné;bos uero pp nixũ.nã nixus laboré gignit.

Cur aſinus quidé & equus ſæmen emingit:bos uero nequaq̃?nempe quod a tauris quidé eminꝰ ꝓpter potãtiã eiaculatur.illi uero cominus emittũt.una eni & emittũt & educunt.

Cur eqs & aſinis ex cicatricibus oriunẽ pili:hoibꝰ aũt nõ?népe quod aliis qdé aíalibus pellis ps carnis eſt:hoibus aũt ſicut carnis craſſitudo.uideẽ.n.ipſis ex ſupficie frigefacta ſolidior euadere:ſicut cõtractarũ farinarũ quæ uocãtur græce hoc eſt cruſta.cũ igitur etiã illa farina contracta ſit ; ita hoís quoq; ea quæ cutis appellaẽ caro eſt ſauciato igiẽ aut attrito hoís mẽbro accidit carné quoq; corrũpi & denſari:Carnis porro ſupficie ímutata:eo pacto percuſſiões inoleſcunt:quo & exorus fuit qua alterata quod ex ipſa pili etiã nõ gignanẽ non erit alienũ:ſicut ne quidé ex iis quæ uocanẽ alopecie.nã carnis ſupficiei corruptiones & alteriones ſunt ſed iumẽtis ſaucius ac ſanatis corporis partes;quæ egrotauerãr rurſus implẽtur: quæ a principio ĩbecilliores:ſed quoniã pellis ipſorum pars eſt pilos quoq; edit:qui albi exoriunẽ:quod pellis a principio fuerit imbecilior:atqui albũ pilũ imbeciliorem eſſe conſtat.

Cur ſi in equog hulcera exuſta ordea & fricta inſparganẽ nõ albicãtes renaſcunẽ cicatrices ſed prioribus ſimillime:quæ ſi nigræ fuerũt ſi flauæ:ſi qualeſcũq;:tales oriũtur?népe albicauit corruptio nutrimento ac principio unde germé gigniẽ.ipſa auté cicatrix corrupta phumectat: & attenuat pellé.at ordeũ exuſtũ cũ ſiccũ ſit hãc inſtaurat inde etiã pellé priori ſimilé facit pelli qua ſimili effecta fruticatio quoq; erit ſimilis:nã pellis ipſius germinis eſt cauſa coloris.

Cur eq per anũ in fluuiis ſuffocantur?nempe quod latum ad initio inteſtinum habent.hoc certi ni liquido poteſt quod euntes uel lauter:patenté anum gerunt latum & in aluum penetrantẽ quo diducto arteria afflicta eos ſuffocat.

Cur equas & aſinas cum fuerint compreſſe ipſas ſtimulis perſequunẽ?nempe quod repente emigunt ꝓinde ut ſemen quoq; emingant contingit.

ALEXANERI APHRODISEI PROALEMATVM SECTIO QVARTA PER GEORGIVM VALLA TRADVCTA.

CVr Homerus poliocrataphus ideſt in tẽporibus canos appellauit. quod ut plurimum hinc canities exorianẽ:quãdoquidem primores capitis partes poſterioribus ſunt humectiores:& longe magis pituítoſæ ſolutio ex temperamento.

Cur ſincipita tm̃ caluеſcunt. quia mollia & patentia habent ſpiramenta.Cum capillo igitur ex naturali ſiccitate nutrimentum deficiat:facile ex iis decidit locis;nequaq̃ ſolide detentus quẽadmodũ ĩ poſterioribus ptibꝰ.q & ſicciores & dẽſiores ſunt; atq caluicies ex ſiccitate gignitur: quapropter & qui tortis ſũt capillis:utpote q ſic cis ſunt capitibus citius quidé calueſcunt:at ſerius caneſcunt. pituitoſas ſuperfluitates abſumẽte ſiccitate.ſunt auté etiã uigilaces pluſ aliis.ſiquidé ſõnus ex humiditate;uelut infantes indicãt qui humidi ſunt & ſõniculoſi:& ſuperfluitatibus redundãtes humidiſq; paſſionibus:necnõ uinolenti & frequẽter loti.ſunt etiam ſuperfluitatibus fluidiores;per naſum inquã & os & oculos;qui uero promiſſis ſunt capillis:eis capitibus humiditas cognata eſt:& perinde contrariis obnoxii ſunt itaq; aut ſero aut prorſus nunq̃ calueſcunt. Calueſcũt præterea etiã per generis propagationé:

Macrobius.
¶ Cur Homerus poliocraphꝰ uocat utrũ ex parte poetico more rotũ caput ſignificare uelit:an ex aliqua rõe canos huic ꝓcipue parti capitis aſſignet & diſſariꝰ:& hoc diuinus ille uates prudẽter ut cætera . nã ps anterior capitis humidior occipitio eſt & inde crebro ſolet canicies incipe: & ſi ps anterior ait ille humidior eſt cur caluitiũ patitur quod non niſi ſiccitate cõtigit. opportuna obiectio ſed ratio nõ obſcura é partes enĩ priores capitis fecit natura rariores ut quicquid ſuper flui aut ſumei flatus circa cerebrũ fuerit euaneſcat p plures meatus unde uidemus i ſic cis deſũcto

rű capitibus uelut quaſdá futuras q̀bus hemi-
ſperia ut ita dixerí capitis illiganť:qb⁹ igiť illi
meat⁹ fuerit ampliores homoré ſiccitate mu-
tát:& iō tardius caneſcút ſed nō caluitio carét.
ſi ergo ſiccitas caluos efficit ut poſteriora capi
tis ſicciora eē dixiſti cur caluű occipitiű nunq̄
uidemus.ille reſpōdit:ſiccitas occipitii non ex
uicio ſed ex natura eſt:ideo oībus ſicca ſūt oc
cipitia.ex illa āt ſiccitate caluitiú naſciť quæ p
malá téperié quá græci acraſiam uocare ſolent
contingit.unde capillo criſpi qui ita temperati
ſunt ut capite ſicciore ſint tarde caneſcút ciro
in caluitiű tráſeunt.Cōtra qui capillo ſunt ra-
riore nō eo facile nudanť nutriēte humore qd
phlegma uocitať:ſed fit illis cira canities:ná iō
albi ſunt cani quia coloré humoris quo nutri-
unť imitanť.ſi ergo ſenibus abundátia humo-
ris capillos in canicié tingit cur ſenecta opini-
oné exacte ſiccitatis accepit:quia ſenecta ille ī-
quit extincto per uetuſtaté naturali calore ſit
frigida & ex illo frigore gelidi & ſuphui naſcű
tur humores.Cæterarű liquor uitalis lōge ui-
tæ ſiccatus eſt inde ſenecta ſicca & inopinata
naturalis humoris.humecta eſt abundátia ui-
tioſi ex frigore ꝓcreati. hinc ē quod ex uigiliis
ætas grauior efficiť:quia ſōnus qui maxime ex
humore cōtingit de nō naturali humore naſci
tur:ſicut eſt multus in infantia quæ humida ē
abűdantia nō ſuperflui ſed naturalis humoris.
eadé ratio eſt quæ pueritiá caneſcere nō patiť
cű ſit humectiſſima quia nō ex phlegmate na-
to frigore humida eſt:ſed illo uitali & naturali
humore nutriť.ille.n.humor : q aut de ætatis
frigore naſciť:aut cuiuſlibet uicioſitatis occa-
ſione cōtrahiť ut ſupfluus ita & noxius ē húc
uidemus in fœminis ubi in cerebro egerať ex
trema minitanté.húc in eunichis debilitaré ti-
biis īgerenté quaꝝ oſſa quaſi ſemp in ſupfluō
humore natátia naturali uirtute caruerunt: &
ideo facile intorquenť dű pōdus ſuppoſiti cor
poris fere nō poſſunt ſicut cána pōdere ſibi ī-
poſito curuatur.

❡Cur iidem uoce. Macrobius.

Cur ita uocis acutæ ſint eunuchi ut ſæpe mu-
lier ne an eunuchus loquať niſi uideas ignores
id quoq; facere ſupflui humoris abundáriá il-
le reſpondit.ipſe ení arteriá per quá ſonus uo-
cis aſcédit efficiés craſſioré anguſtat uocis me
atű:& iō uel fœminis uel eunuchis uox acuta
eſt:uiris grauis quibus uocis tráſitus habet li-
berű & ex integro patétem meatű:naſci aűt in
eunuchis & in fœminis ex pari frigore parem
pene importuni humoris abundantiam etiam
hinc liquet quod utrunq; corpus ſæpe pingue
ſcit.certe ubera prope ſimiliter utriq; grande-
ſcunt.

quéadmodű podagra aliiſq; morbis uexanť
gńatim deductis:tepéte etiá caneſcűt ſōnicu
loſi:& redűdátes.Cádicátes demű ſunt cani-
cies:qń quidé pituitá imitanť:quæ huiuſmo
di coloré parit.nōnunq̄ ét ſuluæ ſunt cum
flauabilis pituite fuerit ammixa.

Cur ſenes redűdantes ſunt & uigilaces.redűdá
tes qdé quod ob ætaté frigidiores ſint & ī-
beciliores minuſq; cōcoquétes multas ad ſpi
raméta cogát ſupfluitates.ſicci aűt qd ſolida
ſint nacti corpa.& ob hoc uigilaces.īfátes ue
ro humidis ſűt ſpiramétis:ſolidiſq; corpib⁹.

Cur pueri cű humidi ſint:ac redűdátes cani
cie nō educűt:qm̄ humidi & celidi ſunt: atq;
pituita hűida & frigida eſt alioq caluariá ét
habét capitis pelliculoſá:& patuloꝝ ſpiramé
toꝝ q ſupfluitates quoq; educit: & adoleſcé
te ætate obdureſcit & oſſea euadit ac denſi-
or:quapropter futuris ei natura præbuit ad
ſuperfluitates illic exalabiles emittédas ſolu
rio ex téperaméto & corpotű opiſicio.

Cur mulieres & eunuchi celeriter caneſcunt?
mulieres quidé utpote natura frigidæ etiam
ab ocio cōplures cogűt ſupfluitates:méſtru-
is ꝑſertim deficiétibus.eunuchi porro quod
ſemen non amplius reddant.Verűtamé ſup
fluitaté habeát ſemís genitricé : ad ſanguiné
per totű corpus refuſam:q ſane pituitoſa é.

Cur iidé etiá glabri ſunt.mulieres qdé utpote
frigide déſa corpis habét ſpiramcta:frig⁹ení
cōpeſcit:& aſtringit:itaq; nō habét pili acceſ
ſum ad exeűdű:eunuchi porro utpote humi
di & ualde redűdátes. nam hac de cauſa loca
etiá in plurimo humore demerſa herbas ne-
quaq̄ germinát:neq; pariter ad modű arida
ſaxoſaq; caluoſis ſimillima.

Cur eunuchoꝝ pedes utplurimű euertuntur?
qd ob multá quá diximus humiditaté mem
bra humore irrigata & mollia habeát:ac ob
id etiá ībecilliora.Corpis ita onus cű ſuſtine
re crura haud queát euertunť:ita ꝓpemodű
ut calamus cű ei onus īpoſitű eſt īflectiť.at-
qui quod durű & aridű:idé etiá ualidum eſt
actioniq; de ipſo magis obſiſtit.humidű aűt
& molle ībecillű in agitádoq; facile cedit id
ſane īdicát ét ligna & pelles & funes.indicát
etiá hoíes : ex lauacris ení potibuſq; multis
ad agédű qcq̄ redduntť īfirmiores. Cōtra ue
ro ex moderatiōe mediocré aſſecuti ſiccita-
té ad agédű multo cōſumatiores accedunt.
hinc eunuchi qdé & effeminati ſűt ībecilles
nec iniuria etiá uioléti utpote magis pitui-
toſi:ꝑpea qd frigidiores effecti ſunt ecōtra-
rio in diuerſum agi deſiderant uinű certe na
tura calidum eſt.cæterum æthiopes utpote
ſicciores tortis ſunt capillis tenues muſcu-

los ad munia obeunda uigeri.

CCur iidé uoce acuta ſunt:quod ex uberiore humiditate claſſeſcens aſpera arteria fiat anguſtior.& ſpiritus anguſta permeans loca uocé acutã reddat.per magis uero ſpacioſa:ut uiroꝝ uocé ingẽtẽ edit.ſume nãqꝫ tibi ex tibiarũ uoci ductis ſimulacrũ cũ plurimæ fuerint humiditatis ĩnatabũt.id uel ex eo manifeſtũ: quod obeſi fiunt & muliebres mãmas educũt quoꝝ denſe palpebræ & ꝓmiſſi ſũt capilli ac multa albicãtes canitie.

Cur aliqui eunuchi aliq̃tenus uenerẽ appetũt: & aliqñ adamant: quod multis cũ pubeſcerẽt teſtes ſubiecti ſunt aut illici: ac uelut impfecti ſunt eunuchi. at qui iecore natura ſunt calidiore: & genitalia uaſa habent ingentia:qui uſum uiſionẽ quidẽ conci piunt:ſed nõ pagunt quod cõcupiere:quoniã pudenda ipſa flacceſcunt.ſiquidẽ qui cõtinue intumuit ſpiritus ipſa deſeruit: ut a ſemine cõparabatur:& p fæminalia ſpiramenta ferebatur ex eis partibus quæ ſunt circa coxendices:ueluti in pueris decidentia fæminalia ſpiramenta obcecantur.

Cur in omni loco piloſo caniciẽ emittimus in axillis autẽ nõ:q̃m locus eſt calidus.nam & arteriis & uenis refertus eſt alioqui cũ patulis etiã ſit ſpiramẽtis pituitoſas ſupfluitates cõtinue ꝓfert: quod indicat perpetuus ex eo ſudor emanans.

CCur aliqui pudore offuſi aut lætabundi ex axillis ſudorẽ emittũt.cuicũqꝫ magis patulis ſunt ſpiramẽtis:cõuerſa ſiquidẽ de natura honore aut reuerẽtia dignũ mediocriter cũ ſanguine refugit in maximas uenas atqꝫ arterias:quæ repletæ exudant lætabundis autem in corpore relaxando:atqꝫ rarũ efficiando hoc in axillis impenſius facere contingit.

Cur timentes palleſcũt quod natura noſtra uiſqꝫ corporis impro uiſa uereť ne quid extrinſecus patiatur:quẽadmodũ nos quoqꝫ in domũ ꝓfugimus ita ipſa quoqꝫ ualde fugit tuendi ſui gratia introrſum corpus.Cõtrahit aũt ſecũ ſanguinẽ quo utiť nutrimento atqꝫ uehiculo:utpote ſolo ſibi utili.idqꝫ erat quod roſeã rub lcũdãqꝫ cutem reddebat.

Cur etiã tremũt quoduis aĩalis ad ſecũ exagitatã naturã:pfugiens neruos deſtituas quos cuſtodiebat particulas quæ ſub tremotẽ nõ cadũt ferẽs:ſed ob hoc etiã cacãt & mingũt inuiti.nã claudẽtes ſupfluitatũ ſpiramẽta muſculi tũ ĩpotẽtes ſupflua relaxant.

Cur gaudẽtes rubeſcũt:quod natura uoluptati ſuapte natura dedita decurrat ꝓut foris affuerit:ſicut nos quoqꝫ amico:aut liberis noſtris hãc aũt ſanguis cõſequiť:quẽ ſcimus ſuo colore cutẽ reddere rubicũdã.palleſcũt aũt ex cõtraria cauſa.

Cur pudibũdi quoqꝫ rubẽt quod natura p ſeſe inſtructa alicuius rei cõſcia quo honoris dignitatẽ nõ amittat uerita ſit:ſicut ingenua pupilla mediocriter ſubtrahiť introrſum & in corporis ſe recipit inteſtina.remixto igiť atqꝫ pfuſo ſanguine ſanguinis colore cutis inficiť:ſunt q dicãt ipſam tanquã tegẽdi cauſam perfundi.nã ita manũ quoqꝫ natura dictãte opponũt faciei.

Cur præ formidine mortui aliqui cõciderũt:q̃m uis naturalis cũ ſanguine ĩtrorſum ualde refugiẽs cognatã & uitalẽ caliditatẽ a corde ꝓgenitã cõfertim opp̃ſſam demergit:& exitiabilẽ ingerit corruptionem hac ratione oleũ multũ & cõfertim lucernali flãmæ infuſum:ipſam extinguit ſane proportionẽ habet qui ĩ corde calor eſt cũ lucernali flãma:Vt nõ moderato mœrore afflictati eadẽ ratione mortui cõciderint:quod exteriore motu inſitus calor aboleatur quẽadmodũ obtectus ignis:quod non exalet interſtinguitur.

CCur aliqui pudore.

Macrobius.

Quæ facit cã ut rubor corpori ex animi pudore naſcať? & ille natura inquit cũ qd ei occurrit honeſto pudore dignũ imum petendo penetrat ſanguinem quo cõmoto atqꝫ diffuſo cutis tingiť: & inde naſcitur rubor. dicunt etiã phiſici ꝙ natura pudore tacta ita ſanguinem ante pro uelamento tendat ut uidemus quẽqꝫ erubeſcẽtem manũ ſibi ante faciem frequẽter apponere nec dubitare de iis poteris:cum nihil aliud ſit rubor niſi color ſanguinis.addit Seruius & qui gaudẽt cur rubeſcũt & diſſarius inquit extrinſecus cõtingit ad hoc animoſo curſu natura feſtĩat quã ſanguis comitando q̃ſi alacritate integritatis ſuæ cõpotem tingit cutẽ & inde ſimilis color naſcitur. Idẽ refert contra qui metuũt qua ratione palleſcunt nec hoc diſſarius ait in occulto eſt natura enim cũ quid extrinſecus contingentibus metuit in altũ tota demergiť: ſicut nos quoqꝫ cõtimemus latebras & loca nos occulẽtia quærimus.ergo tota deſcẽdens ut lateat trahit ſecũ ſanguinem quo uelut curru ſemper uehitur hoc demerſo humor dilutior cuti remanet & ĩde paleſcit:ideo timẽtes etiã tremũt qa uirtus animæ introrſum fugiens neruos relinquit quibꝰ tenabatur fortitudo membrorum & inde ſaltu timoris agitantur: hinc & laxamentum uentris comitať timorem quia muſculi quibus claudebantur retrimentorum meatus fugientis introrſum animæ uirtutæ deſerti laxant uincula quibus retrimenta uſqꝫ ad digeſtionis opportunitatem continebatur.

¶ Cur mœrentes & amatores:

Macrobius in lib. ſaturnalium. Dicas quæſo quæ cauſa difficile digeſtú facit iſicium: quod ab inſectióe inſictiú dictú amiſſióe. n. littere: poſtea quod núc habet nomé obtinuit cum multum in eo digeſtionem futuram iuuerit trituratam diligés & quicqd graue erat carnis aſſúpſerit: cóſumationéq; eius multa ex pte confecerit. Leuitas quam tritura oræſtitit facit ut innatetudo cibo qué in medio uentris inuenerit: nec adhereat cuti néntris de cui⁹ calore digeſtio ꝓuouetur: ſic & mox tritú atq; firmatum cum í aquá cóiicitur natat: ex quo intelligitur qd idem faci-

Cur temuléti multi occubuere? quod rurſus uini ꝓlutio uim naturalé: ac uitalé necnó caliditaté demergat. Id uero præcipue patiútur quicunq; cognatum calidú exiguú & imbecillum habét. nam multum ac ualidum magis poteſt obſiſtere & diuturnitate plutioné illam conquere: ueluti plurima quoq; fláma plurimá olei profuſionem ferre poteſt.

Cur ſenes tremút? qd ſane mébroꝝ nerui ac muſculi motabilé aialiú uiriú uim idoneá nequaq̃ ſumétes ſe pariter nó opponút ad ípoſitú corpis pódus ſuſtinédú. fit aút tremor corpis mébro póndere ſuo dehorſum attrahéte & ui aíali ſurſum uerſus ſe attolléte. idq; iteꝝ: atq; iteꝝ & ppetuo faciédo. & ita inquá tremor cóſequit̃ ac fit ut feſtinátes ꝓni terrá ſpectét ubi natura quoq; cópellit. Hinc etiá bacillis ſe uetulos perinde ac uetuſtas maceries colúnis ſuffulciút: atq; obfirmát. hac etiá de cauſa ob uiriú in qua íbecillitaté ſtercus inuiti palá faciunt & mingunt.

Cur mœrentes palleſcunt quod natura mœſtitie cóminiſcés ſenſim introrſum contendat: cum ſanguine qui cutem reddebat rubicundá: minus tamé pallent timentibus.

Cur ſubitaria: & inſigni lætitia ꝑuenti aliqñ etiá exanimati collabútur? qd uis uitalis: ac agnata caliditas imoderate in oblectationé effuſa differat̃: atq; exanimet̃: hinc é qd & ſudát & rubent ſanguinis acceſſu. ná calidú agnatú & ipſe inteſtinus feruor materiæ copulatus extrariæ. Caliditate & ſe a ſuo loco tráſferédi appetitu in ſupna: & extrorſos mouet̃: & idé nutrimenti porro appetitu dehorſum fertur. utrouis igit̃ horú motuú abſumpto uitæ ſequitur exitium.

¶ Cur mœrétes & amatores & itati multú ac ſæpe ſuſpirát? qd mœrentes qd in mœrore animá habeát cóſternatá. amatores aút in cupidie: exſcádeſcétes uero in irá qua ferunt̃. aía igit̃ cóſternata ad ſe mouédú: & exuſitádú negligit: ac q̃ſi obliuiſcit̃ uim motabilé pectoris muſculis ſuggerere. Proinde neq; diductióe pectoris aeré ſuſcipiés: & ſufflatú & frigefactú: neq; correptióe efflans ſordidas ſupfluitates: quas ex ſanguine genuit exuſtio: anhelitú nullú faciat neceſſe eſt inde ſub cóminiſcédo cogit̃ plurimú muſculis motú miniſtrare: & maioré ſufflationé ac efflationé efficere ad multitudiné frigidi aeris capiédá: & ſupfluitatú copiá extrudédá: ut qd exiguas: ac iuges reſpirationes facere oportuit ampla una efficiat: idq; apud ueteres dr̃ ſuſpirare iuxta cordis anguſtiá etiá aliq̃diu ualde ſuſpirát: idq; aút ſæpenumero faciút: qd aía aduerſus ipam mouété ſemp ſit auerſa. Itaq; neceſſe eſt natura aliqñ ꝓpter cor maioré uim motoriá pectoris muſculis imittere. quod auté in pectore reſpiratio: id in corpore per arterias eſt ſufflatio: ac uidetur inſpiratióe qui de diductio: in expiratione aút correptio: at qui in correptione & diductione pulſus eſſe cóprobat̃. iſiciú medici quidá iuniores aiúc ut raphanus & pirus eſt apud alexádrum tamé eſt iſicus: donatus: fartores qui iſicia & farcimina farciunt.

Cur iſicus ad cócoquédú difficilis quod cú leuis ſit in uentre innatet humido nutriméto ad medium reſidente: nec ipſi adheret corpori: cú ex adherentia gignat̃ concoctio: & circú guttur ac gurgulioné redúdat appetitus. res ſane operoſa eſt nó cócoctio intuſq; aqua innatat: nó introrſum ímerſa: quod in corporis frictione lenis ſpiritus excipiat̃ qui corpus attollit íter humida annatádo. ob hoc auté ſpiritus etiá participatione laxus & amplus eſt.

Cur quibus multú prurit: feruidum ualde gratum aſt? quod pruritum efficiens pituita craſſa & frigida admodum ſenſilem efficiat cutem.

Cur in balneis mulcétur ſcadétes? quod caliditas pituitam exurat: quam diſtrahunt ungues.

Cur terga maxie pruriút. qd hæ ptes cú anteriorib⁹ ſint frigidiores plus habeant pituite: inde ſenibus. utpote frigidis magis hic morbus redundat.

Cur breues corpe ut plurimú lógis prudétiores ſút? qm̃ cópacta atq; coarcta é í toto corpe aías at í magnis extéſa exoluit̃ í ſpaciú. q̃obré Hóer⁹ quoq; ulyſe qdá collectú & breué: ac prudéré dicit. aiacé uero lógú: atq; ſtultioré. hoc aút pacto mio: es maiorib⁹ uaſtioribuſq; ſt̃ ualidiores.

Cur qui minus prudentes ſunt ſublimes incedunt? quod ſicut gubernator nó ad modú ualidus nauigium infectum non agit: ita corruptam & intemperatam animam corpus.

Cur multi ſtulti ualde prudétes ꝑcreát: multi át ualde prudétes ſtultiores? qd ſtolidiores in coitu a uoluptate ueheméter ſupati aíam corpi ualde ímerſam habeát: & ꝑinde ſæmé quoq; pluriæ ꝑticeps potétiæ rónalis: ac naturalis: ide quæ gignunt̃ euadút prudétiora. prudétes porro & in primis eruditi ſemp aliqd ꝓuidét & in ipſo coitu aliqua diſcutiút: ac róne metiunt̃ ex iis quæ forinſecus ſút neceſſaria: ac ſeſe attollút. Itaq; eoꝝ ſæmé exiés plurimæ aíalis potétiæ exps é. hinc ſolutio eſt q̃obré ſtolidi & íeruditi corpe ualidiores ꝓcreent: eruditi auté inualidiores.

Cur ſilueſtriú aíaliú ſtercus minus putet? qm̃ aridú eſt: & ea minime ſupfluo ueſcuntur cibo ac plus exercent̃. Caprarú aút & alioꝝ quorúdá aíaliú ſtercus aromata quodámodo olet humanú aút pter cúctoꝝ aíaliú putet ac grauiter olet. qm̃ & multiplici & humido ueſcunt̃ cibo: & ſatis ſupq; præq̃ oporteat minuſq; exercent̃: & lúge minus irrónalibus calidi: exacte itaq; non

toncoctű & præ multitudine exaláſ:aliquatenus putrefactű tætri odoris eſt.

Cur ſinapi & piper & cuncta acria cuti impoſita ipſam exulcerant : pota uero aluum neutiquã ſauciant? quoniam prius tranſmutantur:& digeruntur:quã quicquã efficiant:ac quod exoluat acritas alui plurima humiditate alioqui etiã in appoſitione ſupercute & denſatione occaſio ad effectum acribus rebus præbetur:& cutis imbecilia.quod porro introrſum id patulorum ſpiramentorum:& magis ualidum eſt.

Cur mœrẽtibus & gaudẽtes ridẽteſq; lachrymãtur:mœrẽtes quidẽ ſpiramẽtorum dẽſitate quæ in oculis eſt humidũ quod in ipſis eſt exprimũt.nã mœſtitia frigiditatẽ & denſitatẽ agitat ſpiramentorum.at gaudẽtes e diuerſo ſpiramentorum raritate humida effundunt:in al iquibus autẽ anguſtorum ſpiramentorũ oculis lachryma:& in ambobus eis non gignitur.

Cur mœrẽtes in ſũma cute gignitur pallor:quod natura cum ſanguine introrſum penetret:ut ꝓ diximus:qui calefaciebat atq; attenuabat ſuperficiem.

Cur mingẽtes neutris crepitũ ſæpeuumero edere par eſt.qm̃ ueſica plena urina tumefacit & anguſtat rectũ inteſtinũ:mox igit̃ inter exinaniẽdũ occaſionẽ pbet ad exitũ ſpiritui qui intra inteſtina cõtinet̃.ſũt qui dicãt mẽbra affecta eẽ ad cuiuſdã paris affectus egeſtionem.

Cur oſcitantẽ intuentes oſcitant? quod ex ſimilibus quæ ſint in animalibus natura pariter afficiãtur.ldq; impẽſius in rationis expertibus.ita enim uno mingente aſino reliqui quoq; urinis pleni cum illo æque cõmingunt.

Cur oculorum morbo laborãs morbũ ad ſanũ in oculos imittat? nec tñ ſanus in ægrotũ ſanitatẽ imittat.ꝓpterea quod humidi ſunt oculi & molles & facile morbis obnoxii. Itẽ quod ſanitas ex moderato fit tẽperamẽto:morbus autẽ ex imoderato diſtẽperamẽto.atqui moderatũ facile ab imoderato trãſmutatur:ac uertit̃:utpote cõtrariũ.nunqd etiã oculorum morbus quidam immoderatus ſanitatẽ ſubuertit celeriuſq; ex moderato cõſtat tẽperamẽto? nouimus autẽ cõuerſionem fieri propter naturalẽ corporum uerbi parilitatam:atq; ſimilitudinam.

Cur nũmus & pomũ in aq̃ maiora q̃ ſint uident̃:qđ adiũcta ipſis aq̃ eorum recipit coloeẽ aſpectũ q; decepit:utpote quæ maiora uideant̃:hac rõne & ſol & luna cæteriq; planetæ cũ ad oriẽtalẽ: aut occiduũ horizõtẽ puenere maiores cẽſent̃ ꝓpter aerẽ qui ipſorum corpora circũdat.

Cur quadrãgula eminus rotũda cenſent̃? quod cũ uiſus angulos utpote acutos eminus intueri nõ queat ipſos ſe ſpectare nõ arbitrat̃:quibus uiſus deceptione ſublatis reliquũ corpus totum dum uidet̃.id ſane uiſus deceptione fieri liquet:ſicut etiã remus in aqua fractus uidetur.

Cur lignũ incidi eminus ſpectãtibus:ictus quidẽ e ueſtigio cernit̃:fragor uero ſeriuſcule exaudiatur q̃q̃ ſimul & ictus & fragor fiũt? quod intutũ nacti ſimus auditu ſuis partibus tenuiorẽ: & uelociorẽ.ꝓoccupat igit̃ tpe ictũ uiſus utpote uelocior auditus aũt quippe qui ſuis partibus ẽ craſſior:ictũ ſerius excipit.Hac rõne illud quoq; ſoluẽdũ:quod in nubiũ illiſiõe p tẽpeſtatẽ cũtorto ictu:qui tonitrus appellat̃:& cũ ſpũs illi igneſcũt fulgetra noĩati:utpote in ignis iactibꝰ: atq; fulminibus.Primo quidẽ fulgur cernimus:exinde poſterius ac ſeriuſcula tonitru exaudimus:tametſi fulgetre ictus primo:aut pariter cũ tonitru efficiat̃.hinc igit̃ uiſus auditũ præueniẽs:utpote magis tenuiũ partiũ primo fulgetrã uidet.Ita deinde poſterius tonitru ſentit auditus.quippe qui ſuis eſt partibus pinguior & perinde ad excipiendum tardus.

Cur uiſu quidẽ nudo toto autẽ corpore uelato in frigore ingenti.Corpore quidẽ rigemus facie uero nõ admodũ? ꝓpter aſſuetudinẽ.aſſueuit enĩ os obiectari aeri perpetuoq; copulari:itaq; cũ nudũ cõſuetudine ſit ingens propugnaculũ aduerſus truces incurſus adeptum eſt:

Cur flaua bilis perpeteo ꝑmanens in tunica quæ ueſica choledochus hoc eſt bilem excipiẽs appellat̃ corpori appoſitiſſime accõmodatur:neq; ipſam abſumit.dẽti autẽ edueniens duriſſimũ ſcilicet corpus abrodit̃? ob hoc inq̃ quod a natura ita uiſa ſit illud unicũ corpus habitare & ob idipſum nõ abolere.qñ quidẽ ingẽs medicamẽ ẽ morbũ ipediẽs naturæ nomẽ.& illa nõ minus poſſim iſinita ꝓferre exẽpla.In uulua decimeſtris iſans parũ imorat ubi grauidæ ſenſus põderis ullos ꝑbeat; atqui leuis in ipſam aduenies ſpiritus dolorẽ excitat ſubitã intẽſionẽ:& grauitatẽ intolerabilẽ iniiciẽs.aſpera arteria ſolius eſt ſpũs exceptrix. atſi frigus aut potus in ipſam incurrerit ſuffocatio conſequitur & tuſſis uæhemens.natura ſiquidẽ hoc fore nõ præuidit:q̃q̃ tam cõducto ac breui tempore qui potuit prouidere?

Cur eorum qui balneas igreſſi ſunt loti exeũtes:alii quidẽ ſitibundi ſunt:alii aũt minime . quicũq; aridiores ſitientes a balneo humectãtur hi ſine ſiti ſunt.nã ſitis a ſiccitate:& ꝑſertim cũ abſica ædicula nõ reſoluunt̃:utcũq; qui humidiores & ſine ſiti ſunt in aere præcipue uehemẽter calido imorati:& in arida cella per ſudores humiditatẽ reſoluunt & ſitibundi euadũt.

Cur raphanũ comedentiũ alii quidẽ putidum alii autẽ nõ putidũ eructant? dicendũ quod quo

ens in neutris humorem ſubducit ſe digeſtionis neceſſitati: & tam ſero illic coquit̃ q̃ tardiꝰ cõficiunt̃ : q̃ uapore aq: q̃ quæ igne ſoluunt̃ .deinde dum inſtantius teritur multꝰ ei flatus inuoluitur . q prius in uentre cõſumẽdus eſt ut tum demũ conficiatur quod temã ſit de carne iam liberũ.

BIBLIOTECA VAZ ...

ꝛúcúq; aluus & ſtomachus malis non redúdat humoribus:& præſertim pituitoſis: eorum purus eſt ructus:quibus auté ipſis refertus eſt ab eis tætri odoris ructus emittiť. quod raphanus calida ſit humoreſq; ſiccet:atq; ipſos attenuet.mouet auté ex humoribus ſpiritus:& eos exhaurit exinanitq; per os eructás.itaq; ſi lutú cóquieſcat tætrum odoré nó reddit: ab aliquo autem morum & ſubuerſum eum remittit quicúq; igitur aiunt ipſam raphanú male naturæ eé & tætri odoris habere qualitaté:& ob id etiá ipſam extrorſus diu graué odoré effundere falluntur. oportuit ſiquidem omnes ipſam admittentes atq; mandétes tætros odores eructare.

Cur in acribus frigoribus digiti & extrema corporis nigreſcút & deciduntᷓ qm̃ atrox frigus cognatú caloré introrſum pleqť & occludit in corpore:reliquaq; extrema etiá caliditaté ul uitali nó agitáte.Itaq; primo quidé liueſcút inde nigreſcút:& deniq; emoriunť.Ideo auté excidunt quod natura reliquo ſano ꝓuidens corpori:id circúplectiť:& ad ſe aſtringit mortuú deſtituendo & decidere pmittédo.ſane extrema iptimis afflictátur:quod ad modú corpuléta nó ſint : & pinde minus calida & ifirma ſút ac rareſcút.qcúq; aút aiút a primordio qdé inſitú caloré frigus:utpote ſibi infeſtú refugere itrorſum.deinde collectú & uelut deſtitutas partes recupaturú ſubire & cú agmine & cófertim ſuppetias occurrere:ac iterferédú auxiliú conferto caloris agmine mébroꝝ extrema exurere:qđ iter illic reſidédú ad id lóge magis ipellat falluntur.

Cur extrema frigentes:eaq; igni proferétes:quo caleſiant ſúmo dolore crucianturᷓ repentina in quá qualitatis permutatione.ſiquidem a plurima frigiditate qui ſe mox in plurimá tráſmutat caliditatem id patitur.nam omne imoderate & confertim effectum per diſtemperantiá naturam uexat.per bonú auté téperamentú atq; moderationé:uel in id quod ſecundú naturá tranſmutatum eſt:ipſam naturá ſúmopere delectat:habet enim humanum corpus ſubſtátiam imoderatione temperamenti plus cæteris animalibus.

Cur piper deuorátes ſingultiútᷓ quod ꝓportioné inquá habet cú illis quæ extrinſecus agitant:& mœroré afferút.Piper qdé & flaua bilis ſentibus.pituita auté & panis lapidi grauiſſimo.qcúq; os uentris habét ſupfluitatibus uacuú & admodú ſenſibile:ac calidú.ii ſtatim a piperis acrimonia demorſi ſtomachú in execrationé cóuertunt:& irritátis pſeueratione ac iam dictú cómonenť ſingultú.quicúq; uero ſtomachi magis pituitoſi ſunt & frigidiores : nec ſatis ſub ſenſum cadétes ſerius ſingultiút.Patiútur auté hoc etiá repente maximú pané deuorátes: crebritate & magnitudine panis aggrauati:quod tolerare & ſuis mébris acquieſcere natura nó poſſit cum quid affuerit afferés pernicié.Piper igiť acris quelitatis facit ad ꝓportioné bilis intus ſtimulátis.Panis auté quátitatis aggrauás:ueluti etiá pituite multitudo intus ꝑmens ſingulrú facit.

Cur in digitorú uuguibus paſſiones ſummú doloré excitantᷓ quod nerui deſcendétes in digitorum terga ſuis ſupfluitatibus ungues creent:quéadmodú gingiue dentes:quapropter uis p neruos ſenſibilis ad extremos uſq; penetrás neruos.illic reſidens:& coacta maior efficiť:ueluti ét aqua quæ in uallem defluit.non dubiú autem quim ubi a paſſiona ſenſus magis fuerit excitatus.maior etiam illic dolor exulceretur.

Cur in repente panem maiuſculú denorátibus:& pinde ſingultiétibus:ſpiritus retétio ſingultú ſoluitᷓ dicédú ꝙ ſtomachus aſpere adheret arteriæ:& reliquú ipſa ſtomachú ꝑuenit:& loco anguſtat:qui cohartatus panis fruſtú in uentré expſimit:atq; ita is onere leuatus ſingultú ſedat.

Cur qui ob pané deuoratú ſingultiút:moleſti aliquid audiétes nó ſingultiútᷓ quod menté cóſternatam habeát & intentá iu cauſam quæ mœſtitiam mouet:& negligenté ad pectus mouendú nó exiens porro ſpús:& multitudine coactus:ſingultú ut diximus ſoluit.

Cur ſimulacris propius aſſiſtétes planos colores uidemus:eminus uero ſpectátes:alios reductos ac recedétes:alios aút editosᷓ dicendú ꝙ uis ꝓſpectus multo interuallo diſtás:atq; explicata colorum paſſiones callide cernere nó poteſt.ſed alios quidé colores albiores uidet editos:nigriores auté recedétes.albus ení ad ſplédidú accedés extrorſus albicat ac ſplédeſcit.niger uero tanquá aer ac tenebroſus introrſum.ſane artiú quædá materiá informant:ut cum ſtatuarius aere equum conflat aut bouem:aut huiuſmodi animal abſoluens:aut iminuens hominé fingit:aut aliquod uas a ſpecie in ſpeciem aeris permutás materiá.aliæ adiectione:ut qui cæra uultum facit uel quoduis ſimulacrú:aut figulis qui luto fingit.aliæ ablatione quéadmodú cælans animal aliquod:aliæ compoſitione adiunctione ac cómiſſura uelut ædificatrix. aliæ alteratione & temperaméti:& adiunctionis corporis:ſicut natura quæ membra auget alens: aliæ colorum mixtura & corporú copula uelut picturá.

Cur ſi frigida aqua neruis infeſta eſt:calida amica non eſt ; ſed & ipſa quoq; infeſta:nam ſi altera infeſta eſt eius cótraria ſalubrem eſſe oportuit.Contraria enim circa idé ſimiliter agere non poſſunt. prima ratione & per idemᷓ hic ego inquam quod calor ab ſolute non eſt infeſtus ſed

calidú & humidú.quiauté neruos ſaucios habét eorum nerui ob multú ſenſum:firmitudiné & obſtipationé deſidarát.ná cú natura ſicci ſint humiditas utpote eis inimica:molles ipſos reddit & laxat atq; putrefacit.quod auté calor proprie non ſit infeſtus : uel ex eo manifeſtú:quod oleú quidé cú calidú ſit cōfotú utile ad cōtinédú & obſtipádum.

Cur poma ſemp inſalubria? quod ſint frigida & humida :neq; eiuſdé temperaméti aqua eſt quoniá cú aqua ſit ſuis partibus magis tenuis pomis : & celeriter diſtribuaf :non æque offendit: alioqui corporis quoq; méba mediocriter confirmat.

¶ Cur difficulter cōcoq̄bilia & craſſi humoris multo facilius cōcoquunt aliq:ſicut carnes bubulas.q̄ aút facilé cōcoctioné amittát & boni ſút ſucci nō cōcoquút uelut ſaxatiles pixes? ſút q dicát obcōſuetudiné.alii uero ob quédá naturalé habitú ſecretú;cuius cauſa uere reddi nō poſſit.alii aút aiút ob ímoderatú alui caloré facilé q dé cōcoctioné admittétia ſút quæ p̄ cæteris cōcoquunf utpote q̄ facile tráſmutanf nec ualde tráſmutabilia tm̄ cōtoquunf . ná hoc pacto etiá paleæ ut pote facilis paſſianis a multo igni exurunf in cinerem:ligna aút querna hoc cremata nō patiuntur.

Cur ordeacea farina cú frigida ſit diſpeſcit íflámatiōes:ſiq̄dé frigidú uim déſandi habet:& difficile eſt ad didicédú dicédú qđ non iō diſtrahit qa frigida ſit:ſed qđ abſtergeat.eſt ení abſtergédi potentiæ achumoꝝ ſectricis.Cōpluresq; aliæ ſunt ſpés quæ ſibi contrarios habét effectus nō p primá rōné:& p ſeſe ac ꝓprie:ſed p ſecúdá ac p accidés:uelut apiú cú ſit calidú íminuit febré nō ob id qa calidum qn̄quidé ſimile a ſimili potiꝰ adaugef:ſed quod humores láguoré gignétes e uenis eiiciat:quodq; uriná ciat itidé iris & hyſſopus lateru dolori accōmodanf cú ſint calida ad ſecádos humores efficientes inflationé paniculi coſtas amplectétis:gelida quoq; aqua circúfuſa reſoluit tetanú a tenacibus & frigidis humoribus non ꝓprie: ſed p accidés.p mediú inquá aliquod hoc eſt in caloris excluſione. cú igif p ſeſe ac ſine medio efligit ꝓprie dicif :& prima de cauſa facere.Cú autem medio aliquo efficit;ac nō ui ſuapte:id p accidés dicitur efficere ac ſecunda de cauſa.

Cur ante balnei igreſſú calidú mingimus. at in balneo diuſciuſcule cōmorati frigidú dicédú ꝙ tanq̄ ad alteriꝰ cōperationé hoc fit. ná urina tepidi ꝓfecto tépaméiú eſt quæ tú primú a nobis facta mediocriter etiá calida eſt foris igif qn̄quidé frigidú eſt corpus nr̄m ipſum lociú utpote corpori cōparatú calidú eſt in lauacro aút qn̄quidé corpus plus lotio incaluit frigidú uidef lotiú ut cúq; calidú ſit.quod auté id uerú ſit igrediéti lauacrú anteq̄ incaluerit cú in calidá peluim deſdéderit calida a q̄ uidebif & admodú feruere ſinauté anteq̄ in eá deſcédat concaluerit non æque feruida uidebitur.

Cur in q̄buſdá locis maritimis fodiétes dulcé aquá íuenimus? dicédú in mari tenuiú partiú aquá dulcé eé:ſuis aút ptibꝰ craſſioré ſalſam ſuis ergo partibus tenuior & dulcis p terræ ſpiraméta penetrás in ipſa delitеſcit:quá fodiétes inuenimus hæc etiá p hiemé in ſublime eleuata lapideſcit in ſalſioré.in raroꝝ aút ſpiramétoꝝ litoribꝰ inuéta aqua ſalſa eſt;ſiquidé craſſa quoq; maris aqua illo penetrat.

¶ Cur putealis aq̄ in hyeme calide é:í æſtate át frigida? rn̄dendú qđ cōtrariú ſemp fugit utpote ſibi íſeſtú cōtrariú.cú ergo calidum & frigidú íuicé íter ſe cōtraria:atq; corruptoria ſint nō dubiú qn per æſtaté calor aeré ambiat calidú inq; terræ ſinꝰ atq; penetralia fuget frigus & ob hoc aquá frigefaciat p hiemé uero frigore dn̄ante in aeræ calor porro in terræ penitiſſima diffugiens aquá caldat.ná ita natura ſaxit ut cōtraria i eodé loco ac p idé tp̄s ſimul ñ máeret.

¶ Cur difficulter cōcoq̄bilia.

Macrobius.

Hoc quoq; ſcire habeo furius inquit quæ faciat cauſa nōnulios ualidiores carnes facilius digerere q̄ tenues.ná cú cito coquát offas bubulas in aſperis piſcibus coquendis laborát.huius rei auctor eſt nimia in hoíeuis coloris quæ ſi idoneá materié ſuſcipit libere cōgredif & cito in cōcertatione cōſumit.leué modo p̄terit ut latétem: modo in cineré potiuſq̄ in ſuccú uertit ut ingentia robore in carbonum fruſtra lucétia igue uertuntur.paleæ ſi in igné deciderint mox ſolú de eis cinerem reſtat uideri habes & hoc exemplum nō diſſonum quod poté tior mola ampliora grana confringit integra illa quæ ſuut minutiora tranſmittit uéto nimio abies aut quercus auelli tur cauſa nam nulla facile frangit procella.

¶ Cur putealis aqua.

Lucretius.

Lucretius frigidior cur in puteis æſtate ſit homor areſcit quia terra calore & deniq; ſi quid forte uoporis habet propter edimittit íauras quo magis eſt igitur tellus effœta uapore.fit quoq; frigidior qui in terra é abditus humor frigore cō primitur : porro omnis terra coitq; & quæ ſi concreſcit ſit ſcilicet in cocundo exprimat i puteos ſi quem gerit ipſa calorem.

Cur in ægypto quæ æſtuoſiſſima eſt uinū frigidū naſcitur? eadē ſane de cauſa: ad uitiū ſiquidem radices refugit frigus: ipſaqꝫ frigefacit utpote quæ p̄ cæteris ſtirpibus paſſiōi ſūt obnoxiæ.

Cur aqua calefacta & in puteū demiſſa gelidiſſima aqua euadit? quod quæ in puteo frigida eſt calidā oppugnet aquā: & frigiditatis multitudine ſuperās ipſum calidū multo cū algore ipſum adoriatur perqꝫ calefactā aquā penetret: & perinde ita frigefaciat.

Cur ſi in oculū beſtiola aliqua ſeſe indiderit tū demū exit cū alterū oculū clauſerimus: dicendū ꝙ uidendi ſpiritus neutiquā exit eo clauſo ſicut nouimus: ſed quod multitudini copulatus in poteſtatē tendat oculū ipſum implēs & tumore attollens: & foras ꝓpellere faciat atqꝫ ita extruditur: ac eiicit quod in ipſum decidit utpote imbecillum. iure autē ipſe quoqꝫ erumpēs cōfert in ſpiritus per oculi ſpiramenta illam ipſam extrudit beſtiolam.

Cur alapis cæſi ignē intuent quod uidendi ſpiritus ſub ictu attenuatus ualde incendat & in aerem euadens talis emicet: ſicut etiā ꝓcudit. ſiquidē ita ab ſilicibus aut attritis ferramentis circūplexo aere uarde percuſſo ignis emicat. idem de nebulis licet intelligere.

Cur nō omnes lapides incuſſi ignē emittunt? quod ſint hiantes & leues: & rarorū ſpiramētorum nō eni æque ploſus aer tenuatur neqꝫ uehemēter incuſſus ꝓpter inanitatē fugat & ſimilitudo quæ in ſpiramentis nonæqꝫ omnis plodit: ac incēditur. idem in lignis quæ atterunt euenit: quiqꝫ a ſole & aqua ignis in retuſis: ac refractis ſolis radiis ad nitrū elicit: ſicut etiam in ſpeculis adhuc magis incenditur: & rurſus reſupinādo dimittitur.

Cur ꝓclıuius ſchalas deſcēdimus: q̄ aſcēdim⁹ qđ iter deſcendēdū coporis onus habeamus faciens ad deorſum deferendum. inter aſcendendum uero laborat uis ſurſum uerſus corporis onus attollens. ita lapis quoqꝫ facilius deorſum fertur q̄ ſurſum. grauitas eni deorſum ſponte cadit.

Cur infantes cū primū editi ex aluo ſunt uagiunt quod ſenſum ac naturam hoſpitio īmutarint ex leni in duriuſculum. a calidis enim & moliuſculis uuluæ corporibus in aerem frigidū exeunt: & merito ſub lumine percutiuntur: nec id uelut quidā aiūt quod anima a cæleſti demiſſa regione terrenū corpus inhabitet: & hoc infantes flere compellat.

Cur apes & formicæ & omnino cuncta inſecta animalia oleo interficiuntur: quoniam reſpirandi meatus anguſtos habent: & oleum cum glutinoſum ſit eorum ſpirandi meatus ītercludit: & obturat & perinde extinguuntur afficiuntur eodem modo etiam ſerpentes ex odore putidorum ac grauiter olentium. anguſtus enim meatus reſpirantium patium a ſuffimentorum craſſitudine obſtruitur.

Cur ſufflantes calida quidem frigefacimus: & frigida calefacimus? propterea quod calidus ē halitus & exiens ſpiritus qualitatem quæ in ipſis eſt diſtrahit. Calida frigefacimus mouēdo: ac diſtrahendo calidam quæ in ipſis eſt qualitatem.

Cur per noctantes in plenilunio carnes putreſcunt? quod tum aer calidus & humidus a luna efficiatur didicimus autem huiuſmodi temperamentum ad putrefactionem faciendam eſſe accōmodatum. illud autem nequibem nos lateat: quod ſi fuerit moderata caliditas & humiditas fiet concoctio ſinautē humiditas paulo plus excedat caliditatē fit putrefactio: ſinautē immoderate dominabitur exitium quod ſi caliditas ualde dominabitur humiditati conflagratio cōſequitur inſpice lunā quoqꝫ quatuor temperamenta ſuſcipere. nam in figura quā primam ſuſcipit aliquatenus humida & calida eſt in plenilunio autē calida: & ſicca aliquatenus & īterdiminuendum autē ſicca & frihida. Cum autē lumine caſſa eſt frigida & humida: radiorum ſiqdem ſolarium qui calidi ſunt protſus eſt expers.

Cur piper & ſinapi non trita quidem deuorata aluum non calefaciunt: trita uero calefaciunt? quod quæcunqꝫ potentia: non etiam actu ſuas habeant qualitates aliquod ſorinſecus ad uim ſuam actu explicandam deſiderent auxilium: trita igitur cum tenuium ſint facta partium per corporis ſpiramenta introrſum penetrantia ab agnata caliditate id efficiunt eadem eſt ratio & in reliquis eorum qualitatibus: quæ a qualitate aliquid perficiunt. ac ex ſua actione aliquā habent præſentaneam qualitatem: ueluti aqua potabilis: ptiſana: lac humida enim ſunt & frigida nullum extrinſecus deſiderantia adminiculum ad frigefaciendum & humectandum: ſed p ſeſe & ſua ſponte efficacia itidē & ſalſor & terra cæteraqꝫ id genus. arida enim ſunt & ui & apparentia: atqꝫ actione. mare quoqꝫ & ſalſugo & quæ ſuapte natura aquæ hemide quidem imagine & apparentia: ſicca autem ui: & actione lini porro ſæmētis & pauis arida quidem ſunt facie & apparentia humida uero ui ac uero ipſo.

Cur nōnulli interdiu quidem uident: noctu autem non uident? quod uidendi ſpiritum habeant craſſiorem: & qui non queat aerem ad uiſibile penetrare. noctu autem craſſus efficitur quod frigefiat ſolis abſentia. ſunt qui dicant interdiu ab aere ut pote tenui: & calido attenuari: no-

¶Cur pip & ſinapi Macrobius.
Qua fit cā ut ſinapi & pip ſi appoſita cuti fuerint excitent uuln⁹ & loca pſorent demorata uero nullā uentris copori inferāt leſionem & diſarius ſpecies inqt: & acres & calidæ ſupficiē cui apponūtur exhulcerant quia integra uirtute ſua ſine alterius rei admixtione utuntur ad noxam: ſed ſi in uentrem recepta ſit ſoluit uis earū uētralis humoris alluione q̄ fiunt dilutiores. deinde pri⁹ uerrunt in ſucum uētris calore q̄ ut integra poſſint nocere

ctu autem craſſeſcere. felibus tamen & hyanis: ac ueſpertilionibus contrariũ accidit. nam
interdiu propemodum non uident.at noctu acute peruident:habent ſiquidem tenuiſſimũ
uidẽdi ſpiritum & fulgẽtiſſimum.& qui noctu qdẽ mediocriter craſſeſcit uiſibiliũq; cõpræhẽ
ſioni ĩ primis accõmodat. ĩterdiu aũt:ac ĩ ſplẽdido lumĩe admodũ attenuat diſtrahit ac diſp
git unũ & leões cũ tales quodãmodo ſit p ſolẽ tranſire nõ poſſũt:ac igni ĩterdiu uiſo ſe ſubdu
cunt ac fugiũt ĩpoꝝ ãt pupillã licet ĩtueri multo ſplẽdidiſſimã: humida uero oculorũ habẽt
flugẽtiſſima.

Cur noctu dormiẽtes & propere oculos diducentes lucẽ intuemur? quod uiſiblis ſpiritus co
actus:ac cõtractus plurimuſq; effectus inter dormiendũ repente & multiplex exiens per tene
bras utpote radiens ipſe ad uidendũ fulgentior euadit.

Cur pudore ſuffuſi oculos in terram demittunt.quia aĩæ ſpeculũ oculi nobis cognati ſunt.nã
ita animæ quoq; affectus per oculos cernimus:mœrentis:iraſcentis:uereniis. poſteaq̃ igitur
non ſuſtinet anima honore dignũ aduerſus obtueri:conſcientia aliquãdiu adigitur oculorũ
muſculos deorſum demittere inſtar tegmenti hoc faciens.

Cur auditus omne humidum tolerat præter aquã? quod utpote frigida audiẽdi neruũ e ueſtigio
occupet:atq; frigidum neruis infeſtum eſt.

Cur ingenti imminente uento ipſum tanq̃ ſtellæ diſcurrẽtes prænunciãt:ac uelut fulgetræ præ
cipue ſi purus aer fuerit? dicendum quod cœpit quidem moueri:at nos utpote qui corpori
bus craſſiuarum partium ſumus difficulter ſẽtimus.adeo id manifeſtum ut ſuperiorẽ profecto
aerem quippe quod tenuium ſit partium & æſtuoſus mouendo incendat:& perinde eius par
tes ſcintillantes intuemur. atq; ita ĩ reliquũ aliquãdiu ualidior ĩcitatus uentus mouet etiam
qui circum terram & craſſior eſt aerem inde ſentimus.

Cur per anguſtias ac fauces locorum penetrans uentus multo ualidior eſt quam late effuſus
quod uno in loco coactus:& coartatus obfirmetur:inde ſe maior effectus uæhemens ĩ ſurgat
& uaſto irrumpat impetu.perptiora uero loca uagus ac pallabundus infirmus ac debilis eua
dit.ita ppemodum etiam calor:qualitateſq; & aquæ.

Cur multi cum longinqua & magna non uideat proxima & exigua uident:quos ſciolos uocant
ab eo quod oculos claudant? quod his inquam uidendi ſpiritus tenuis ſit:& purus & longius
quidem abeundo diſtrahatur:nec ſatis confirmetur ad uiſibilia uiſu obeunda.ſed ſibi proxma
uident & id quod tenuium ſit partium ac purum:ſunt qui uel minima longinque ſpectãt ſicut
etiam aliqui ſenes quod econtrario hi uidendi ſpiritum multum ac ualde craſſum habeant:q
bus opus ſit ut uiæ longitudine moueatur:itaq; attenuatur:& ad uiſibile depræhẽdẽdum ido
neus efficitur.ex hoc reliquæ duæ oppoſitiones ſoluendæ ſunt.

Cur præ cunctis animalibus ſoli canes poſt coitum colligantur. quia anguſtorum ſpiramento
rum eſt collum uuluæ & ſæminale membrum inter agitandum turgeſcit: neq; ſtatim exit &
quod ſæmen glutinoſum eſt.utrunq; ipſis accidit ob multam ſiccitatem. ſiccum enim denſa
re & anguſtare partiunculas eſſueuit: humidaq; pangere ac glutinare.

Cur ſoli per æſtatem canes rabiunt. id propterea ĩquam quod ſiccum nacti ſint tempeamentũ
natura ſiquidem ſicci ſunt ac magis etiam per æſtum.atqui calefacta cum arefacta fuerit quæ
in ipſis humida ſunt conflagrant necnõ & ipſum temperamentum ac ita furiunt perinde atq;
phreneſim conuerſi quocirca ipſorum quoq; uiroſa ſaliua eſt atq; ſicciſſima quod autem con
flagrent uel ex eo liquet quod crebro anhelant & ardentes oculos habent & diductum ac pa
tentem rictum aeris frigus excipiendum: quorum cauda ob nimiam ariditatem intorquetur
& intera crura inſeritur.rabiunt uero qui inter ipſos ſicciſſimi ſunt:& non utiq; omnes. ſunt
etiam qui dicant & caniculam aſtrum ĩ eos aliquo influxu rabiem immittere.

Cur qui repente ac in uiti ſecti ſunt minus dolent iis qui aſſentientes deſecantur.quod qui inui
ti animã quidem ad rem aliquam conuerſam habeãt:& inæqualiter a ſenſibus præoccupatam
atqui aſſentiunt ſcientes quid dolituri ſint animam ſemper ad ſecãdũ corpus conuertunt. &
curioſe a ſenſu præuenti in ſectione magis languent. hæc ſolutio queſtionis eſt ab paſſionis
parilitate eius quod eſt magis.

Cur honera portantes cum cantu incedunt. itidem & trahentes? qđ cãtu rationalis anima gau
dens ad ipſum cõuerſa:& pinde a ſenſu minus occupata nõ ita onus ſentit hac rõne ſolutio ẽ.

Cur languentibus tibiæ & tympana: & cur mœrentibus & lãguentibus & ægroterantibus mul
titudo hominũ adhiberi cõſueuit & cõuenire uariiſq; de rebus ſermocinari. Verbis ſiquidem
anima intẽta minus eruumnam ſentit: qua decauſa priſcis oblectamenta cognita ſunt ludo
rum:ac ſpectaculorum uaria:circunſtantiarum grartia.

Cur æthiopes febre correpti ut plurimũ dátur exitio & oculoꝝ doloribus uexátur. qđ multo æſtuoſiſſimi: & ſiccíſſimi ſunt: & perinde ac redelementatio ut nunc ita loquar in ipſis efficiť per exiguũ in ipſis humidum eſt quod abſumptũ & ſubactũ: diſſolutũ reliq̃ ıt eleméta: calidũ alimenti fugit iopia: caliditatis profligatione frigiditas ſuſcitať adoriť & craſſať ſiccitas humiditatis eiectione: & ob id extincta corpora ſicca & frigida euadunt unde & diuinus ille homerus cũ uiderit duo quidé elementa ut pote tenuiũ partiũ: ac teuiſſima diffugere: duo auté in extinctis corporibus permanere nõ abſurde inquit. Verũ quilibet e uobis aqua & terraq; fiet ſiccitaté & frigiditaté dicés: ad oculorũ quoq; lágores lumia delabunť quod ob ardoré ſanguis bilioſus euadés in multo acrore ac grauedine oculos conficiat atq; affligat.

Cur in cõuiuiis botu homines præpoſtere utũtur incipientes ſiquidé in exiguis bibunt ſaturi auté in magnis poculis. dicédũ hoc plane ridiculũ exiſtimari debere: quáq̃ & alicuius rationis cauſá poteſt admittere in quo huberius epulari poſſit crebo ac cõtinue bibere: a minoribus quidé incipiũt phialis. in maioribus aũt deſinũt paruæ eni ſatis explere ut in profuſo potu nõ poſſũt quod ſi a capacioribus ordiantur repente expleti crebro id proſeq ut inter delitias nõ poſſũt. p̃terea copia & multitudine referta utiq; natura ſtatim languida multitudiné ipſa auerſať in paruis aũt ſcſim aſſueta multitudiné aliq̃diu ferre poterit.

Cur in cute aqua imbuti ſemper tamé ſitiũt. quod falſus in ipſis humor gignať nõ quidé digeſtus ſed tabidus & uentris os arefaciés: alioqui febriles æſtus tenues ſubit. præterea ueter ita turget ut reliquũ corpus nõ ea ratione nutritũ exareſcat imo equidé maceſcat quádo quidé plurimus cibus in intercuté morbũ cõuerſus ad lágoré gignendũ fouédũq; ſuppetit.

Cur in cõuiuiorũ primordio iter aſſumédũ cibũ antequá expleamur premimur diſcũbétes poſt ſaturitaté uero & ſub prádii finé rareſcim⁹ nõ amplius nos inter nos inuicé urgétes dicédũ quod a primordio q̃dé prádii cibũ appetétes plurimũ ad ea quæ deprompta ac cõperata gratia cõuiuii ſunt omnes cõpoſiti diſcũbũt & cõfertim ſimul & perinde ita ſe inuicé urgét: deinde uero cibo ſaturi: eorũ eſt q̃ dehorſũ ſe magis proclinet: & qui in obliquũ & qui aliquaten⁹ reſideat alio extorſus plnſq̃ deceat ſe inflectente: atq; hoc pacto poſtq̃ ſaturi cibo fuerint rareſcũt alioq quaten⁹ a principio diſcubuiſſe oés ad comedédũ cõtigit eatẽns & pectore & corporis iactatioé eos urgeri oportuit.

Cur cũ ſint humores tres ſimplices & unius ſpeciei nõ item tres morbos unius ſpeciei & ſimplices eſſe cõtigit ſed plures duplices ſiq̃dé in cuiuſq; cõtinuatiõe ac diſtincti ſũt. dicédũ qđ ægritudinũ differétiæ nõ ab humorib⁹ mõ gignũť ſed etiá a locis ná calidus & téuis humor acutá & breuiuſculá ac exurété febrim facit frigidus aũt & craſſus debilé: & diuturná ita eni & ligna quædá calida ſũt & ſicciſſima ſicut lauri: tædæ: oliua q̃ igété excitát flámá. & repéte exurũť Viridia aũt & humida humilé: & fumidũ igné edũt: ac ſerius cõflagrant porro ſi locus fuerit multus: & latus celerius & impéſiſſime humoré icédit: & ꝓpterea qđ ſit una accumulat⁹ totuſq; collectus putrefactus icédiť. ſinaũt exiguus ſit: & águſtus neq; totũ capit humoré ſed parté ob id quod tabidũ nõ ſit totũ uno in loco cõiũctũ febrim faciet hebeté: & diutiſſime flagráté: miſcés itaq; humoris naturá ac locũ iuxta omne diuiſioné putrefactoꝝ humorũ febrim cõperies q̃nquidé ſi i magnis uaſis uenis iquá & arteriis flaua putreſcit pilis quippe quæ calida eſt flagrátiſſimá & acutá ſed breuiuſculá icendit febri ueluti cauſoné quá ardété febré dicimus: ſinauté i puſillis uenis: ac arteriis quæ circa cuté ut putris fiat cutis frigidá: hebeté & diuturniſſimá febré ad uehit: ſicut quottidianá. Cæterũ extrema tenés ea ſub uertit: ſinauté flaua bilis ipuſillis tabeſcat uaſis minoré faciet febré breuiuſculá & aliquatenus cauſone lõgioré: ſicut tertianá aut ſimpliciter acutam quod ſi i magnis uaſis pituita tabeſcat faciet quottidianá aliquatenus breuioré: itidé & atrabilis in magnis putrefacta uenis: quod uno tépore omnis ſub æſtuet aliquatenus breuiuſculam faciet febré quartaná. ſinautem in paruis multo diuturnioré quartanam diſcurret humor frigidus & craſſus: & difficulter mutabilis quod locus ipſe anguſtus nõ permittit ut una bilis omnis exuratur. & abſumatur.

Cur tametſi pituita frigida eſt & craſſa: & glutinoſa itidem & atrabilis frigida & craſſa: & pituita multo minor: quartana tamé quotidiana multo diuturnior eſt dicendũ quod pituita & frigida & craſſa quidem eſt ſed humida. humidum autem facile ad alterandum: ac tranſmutandũ atra uero bilis frigida & ſicca: atqui ſiccũ difficulter alterať & difficulter tranſmutatur aberrant itaq; ſimilitudine frigiditatis & redundantia bilis occultantes contrarium: reliquáq; qualitaté alioqui pituita naturæ ancillatur magis quá atrabilis unde in his qui ſani ſunt per ingenté famem: hac ipſa natura pro cibo utitur. in quottidiana igitur quantum utile inuenit pituita id abſumit ad cibum: quod autem in utile & tabidum id incendit in febrem.

Cur cum quattuor ſint humores:& aliqñ putrefacti tres febres ſint ac nõ quattuor? quod ſanguis ſecundum naturam ſit & corporis nutrimentum:& redundás quidem morbum facit ſolú quem plethoram uocát a redundantia adeptum.nomen putrefactus auté ſáguis non amplius manet tráſmutatur eni calefactus in flaua bilé.at reliqui humores redundátes morbos faciunt pſerti circa cutem:ſicut ſerpentes cácros uitiligines albas putrefacti uero febres.

Cur in oppoſitis ſibi inuicem binis parietibus:ſi binæ fores fuerit accidit clauſis unis per alteras uentum neqquá perflare multú ac uæhementé:& ſi hoc exiſtit eiſdem recluſis. hoc inquá ob motú aerem hoc eſt uentú quod é corpus.Cum igitur unæ clauſe fuerint per alteras igreſſus aer locum occupat ædiú & cum ſit corpus alii cedit aeri utpote corpori:quo ingrediatur Cú igiť fores patentes fuerint qui præoccupauit locum qppe qui per eas excéſſurus euaſuruſq; eſt alii ſubeunti cedit:ac rurſus per e regione ſibi oppoſitas fores hic quoq; exiens alium ingredi per alteras permittit idq; ppetuo fit cum uero fores duæ e regione poſitæ clauſæ fuerint id neutiq̃ fit.

Cur amatoꝝ extremæ partes aliqñ quidé frigidæ aliqñ aút calide fiunt? dicédú q cum apud adamatá nacti moeſticiá fuerint:& ipſa cõſequi poſſe deſperát.tum qui inſedit ipſis calor introrſú cum natura petit:& ob hoc extremæ frigeſiunt partes:& ob hoc pallent:& moroſi ſiunt.qñ aút fuerit cõtrarium tum ſpem apud ipſa optimá concipiút:ſeu magnopere inſaniunt & bacchátur:tum qui inſitus calor cum natura ad cutem tendit fiuntq; extremæ partes calidiores:& rubentiores:& ob hanc cauſá pictores cupidini deputauere corpus aliqñ ipm anxium atq; ſollicitum:& ocioſum:qñq; aút uolentem & ridibundú.pueꝝ etiá adultum qm imenſa quidé cupido eſt;ſed nõ diuturná:aut oino ſtabilis.ná affectio ppetua ut legitimoꝝ amicoꝝ:aut patris erga filiú:aut uxoris erga maritú:cupido aút nõ ppetua:ná ut plurimum euagať.at uel mediocris quidé affectio etia cõſtátiſſima eſt.Cupido certe uæhemens & íſana.facé etiá tenenté notát:& aligeꝝ qđ amátiú aiæ attollanť:ac facile mutabiles ſint ideo aligere exuritur porro qui ipſoꝝ inſedit cordi calor ex iugi & i méſa ad id qđ cupitum eſt ſollicitudine & dextra quidem ſagittá tenere : in ſiniſtra uero etiam pharetram ideo autem plures ſagittas:quod iuxta quidé principia ex uno uiuendi radio conſumeť; Vna ſi quidé uidit & cupiuit:mox auté cú cupierit iuges emittit radios amator in amaſiá. ipſá porro iaculo ſimilis eſt q in i amantis corpus iaculetur. in pharetra porro ſagittæ;quod amátes radicos cláculum emittát.aſſuetudo auté ut uentus igné exuſcitat : ita & hoc pacto exacuit amátem. non enim pprie ab ipſo cupido eſt ná ſi hoc ſit nõ eſt dubiú qn ppetuo ipſú aſſueſcere ac adamare oporteat:at philtrú ſubitariú eſt.Nudú fingút:qm cupido gigniť abſq; ulla tpis itercapedine & ppalá:nõ eni ob aliud qcquá adamat quiſpiá.& per inde neq; cláculú : neq; quá adamet ignoratiõ etiá ſtatuarii honoris gratia nõnuuquá nudos fingút deos:& reges ob id quod uelit idicare quicquid uirium ac ſenſus fuerit in his manifeſtum ac oſtendi retecto omni uicio . Sane nõ unus eſt cupido : ſed plures:aut quia diſtičti ſint rerum cupidines qñquidem aliter atq; aliter quiuis concupiſcit nimirum ſicut diuinus ait plato.amorem feram multorum capitum eſſe certum eſt;aut quod multis amoribus unus & idé ſæpe ſuccúbit .matré uero uenerá habent hoc eſt concupiſcentiam. Venerem ſiquidé ad concupiſcentiam effingunt. ferunt porro cupidiné amare iurgia quod cõplures nequiter & illegitime adament & in piis cupiditatibus alligenť.uelut a me oſtenſum eſt ſecnudo allegoriaꝝ libro eorum. quæ de deorú hiſtoriis probabiter conficta ſunt.

Cur amatoꝝ extremæ partes

Propertius.

Quicunq; ille fuit puerum qui pinxit amorem
Nonne putas miras hunc habuiſſe manus?
Hic primum uidit ſine ſenſu uiuere amantes.
Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non fruſtra uentoſas addidit alas
Fecit & humano corde uolare deum.
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda
Noſtraq; non ullis permanet aura locis.
Et merito amatis manus eſt armata ſagittis
Et pharetra ex humero gnoſia utroq; iacet.
Ante ferit quoniam tuti quam cernimus hoſtem
Nec quiſquá ex illo uulnere ſanus abit.

Cur peſtifero tempore alii quidem pereunt:alii uero non?hoc inquam iuxta temperamenti ac commodationem.ſi cui enĩ corpus fuerit malis refertum humoribus:nõ dubium quin tabidus ſufflatus aer ipſum corrumpat præſertim quod per exiguũ eſt quo cõmode uita uti poſſit & peride omnis ipſorum humor corruptus irremediabiles ac plures parit morbos itaq; etiam moriuntur.quod ſi a ſuperfluitatibus uacet corpus:boniſq; excellat humoribus nihil aut paruum admodum peſtilens aer hos offendit.quod autẽ accõmodatio cauſã agẽs ad efficiendũ trahat.id externæ indicant ſiluæ.quercus enim difficulter patiuntur:ac ad cõflagrandum non ſatis accõmodatæ.at longe magis calami ignis cõflagrationi obnoxii ſũt.ſed ſtupa multo maxime.Cæterum ſiquis ſtupam aqua irrorarit præparabit ipſam quo minus incendatur:item ſi arũdines uirides aſſumpſerit:quercum autem aridiſſimã:uel etiam ſulphure illeuerit.idoneam & maxime obnoxiam efficiet igni obiciens ut incendatur.ſtupa uero ignem prorſus non admittit.hoc ſane exemplo uſus quod quæſitum erat exolues.

Cur fatigatio prius quottidianã quã acceſſionem faciet:ecticam febrem:propter accõmodationis inquam præceptionẽ.habuit enĩ naturalem ſpiritum: humoreſq; nequaq̃ ſupuacaneos ſolida aũt aridiſſima:ac ad eã pficiendam accõmodatiora.

Cur plures ſynocho.

Cur ſolis æſtus aliis quidẽ ſomnum adducit:aliis aũt non?quod alii quidẽ pituita in capite fuit plurima:& ea diffuſa cerebrum humectauit ſomnumq; attulit.alii uero qđ aridum caput fuerit impenſius exiccans ad experectionem commouit.

Cornelius celſus. Eſt autem alia etiã de diebus ipſis dubitatio quoniã antiqui potiſſimũ in pares ſequebãtur eoſq; tãquã tũc de ægris iudicarent criſimos nominabant. hi erãt dies tertius quintus ſeptimus nonus undecimus: quartuſdecimus unus & uigeſimus ita ut ſũma potẽtia ſeptio deĩde q̃rto decio:deinde uni & uigeſimo daretur.

Cur ſole homo quidem nigreſcit:lintea aũt albeſcunt & cæra lẽteſcit:& lutum dureſcit. rurſus propter patientis materiæ appetitudinem humores enim abſq; pituita permanentes circa pellẽ apparẽt nigri:linteũ aũt ſub nitro ſiue ſapone aut ſalſore abſterſum & ſub ſole abſumpta ſorde albeſcit porro extrahente ſole ex cæra quã continet humiditatem ipſa lente ſcit multam uero & ſuperficialem humiditatem luti ſol depaſcens ipſum durat exiccans.hoc itaq; fuerit prout agens patienſq; facere potuerit:nobis quoq; animã pietate munire:ac inſtituere poſſibile erit frugalitate ciborum corbus: ornando parco uictu:& ad uiuendum ſolum ipſum ſuppetendo:nos confirmando circũſtantiã quæcunq; eueniat:quæ præter uitæ rationẽ accidat effugiendo cõmoditatem molienti nobis malo non ſuggerendo ad ſubeundum aliquid quod efficiat.ſiue etiam quis eſt dæmon:ſiue ſtella uel id genus cauſa aliqua exterior.

Cur arquati & difficiles ad egerendum ſunt & admodum album habent ſtercus. quod flaua bilis per totum ipſorum corpus immiſſa ſit ueluti iudicant oculi:& cutis color:nec amplius in inteſtina cõfluit priore lege naturæ:& colorat ſtercus:neq; a core egerendi uim inteſtinorum irritat ad ſtercus eiiciendum,& ob hoc medicina ſicut etiam aliæ artes naturam imitata corpore circũſiſtente morboſo fert quidem auxilium ſocia naturæ ad pugnandum infirmæ ſit potentiæ Cum enĩ ſtercus egeratur bile irritante & abſtergẽte iteſtinuſq; & muſculis excitatis ad ipſius extruſionẽ cum ſtercus molle & facile lubricum eſt & adhærentibus inteſtinis glutinõ ſis humoribus iure & clyſter quidem habet pro bili mel nitrumq; abſtergens & lacinatione excitans i teſtina & muſculos ad eiectionẽ humectatorium: oleum ad humectandũ & mollificãdũ ſtercus exuſtum a febri.diſce igitur qđ tũ natura ſola ſine medico pficit:uelut in morborum criſipus & concoctionibus.tum enĩ coniectator & tanq̃ certaminum diſpenſator & iudex duorum inter ſe aduerſariorum morbi & naturæ.aliqñ aũt medicus ſolus:ut in luxationibus & articulorum contortionibus.aliqñ aũt medicus pariter & natura ueluti in ſuppurationibus & profundis hulceribus.medicus ſiquidem pus purgat abſterſionibus & exhibet ſpiramenti exhalationem abradẽs:quam maxime fieri poſſit obtegẽs ipſa quo purum pparet ſanguinẽ natura ſiquidem per ſpiramentorum hulcera ſanguinem purum reddit ad carnis gñationem a cibis tranſmutãs qui ſub areſacientibus medicaminibus denſatus: accõmodata caro efficitur.

Cur plures ſynocho capti poſt criſim nigerrimã diutius retinent cutem?qđ ſynochus a flaua genitus ſit bile ipſa uero per morbi tempus exuſta in nigriorem tranſmutata eſt atq; ita i criſi a natura exagitata cutem ipſam circum infecit ueluti in uitiliginibus albis alba eſt cutis. ppter craſſitudinem aũt humoris ac quod difficulter ſoluatur.eſt huiuſmodi color.

Cur atra bilis.

Cornelius celſus Chironeũ aũt hulcus appellatur

Cur atra bilis mãmæ ad ueniens:aut cruri id abradit.in cerebrum uero melancholicorum cõfluens hoc neutiq̃ facit:dicẽdum quod in mãma quidẽ uenæ multæ ſunt:& magnæ ob lactis ortũ:& ob hoc multitudo confluit bilis ſed tamen ĩ crure propter ferendi dehorſum momẽtũ plurima bilis contrahitur.at incerebrum propter ſurſũ uerſus aſcenſũ idq; quia tenues habet uenas pauca penetrat bilis ad ipſum lãcinãdum:ac non abrodendum;qđ cum frigidum:humidumq; ſit atræ bilis tẽperamento aliquatenus obſiſtit:ipſãq; mitigat. proprie igitur atrabilis corroſorium in mãma cãcrum efficit:in crure autem chironium hulcus:& abroſorium in

cerebro autem feralem atram bilem.hæc certe improprie:ſed qui melancholicus & fæculẽtus humor appellať defluxus pmanẽs ac tumor cancroſus abſq; abroſione & melãcholia pcipuus.

Cur in torminibus papyrum inglobum contrahentes in annum immittunt:& prodeſt : quod muſculis concidentibus podicis humecta papyrus diſcriminatione muſculos exuſcitet . idem uero facit & in ſubductionibus in hulcera concidentibus muſculis:igitur diductis ſtercus : & ægrimoniam afferentia egeruntur

Cur cantaridũ aqua implentur crepitum quẽdam efficiunt : unde etiam natura:& ſonitus qualitas ad nomen ipſorum tranſlata eſt uelut murmur ſibilus : & id genus alia . dicendum quod uas cum aquam non habet aere plenum eſt utcunq; ſit aer ſubtilior:dum ergo aqua ipſum ingreditur grauitate ſua aerem perſequitur ipſum foras eiiciendo utpote tenuium aerem partiũ nam quod una utroq; cantarus impleatur eſt impoſſibile : quod a philoſophis ſit demonſtratum non poſſe duo corpora eundum locum per idem tẽpus obtinere : aere extrorſus ſurſum uerſus extruſo:Confertim per anguſtũ locũ ſonitũ emittere neceſſe eſt:& ne unum qdẽ uerũ plures: quod tanquã pugna inter utrũq; cõmittatur aqua dehorſum aerẽ impplendo aere aũt extroſus per ſuperna erũpendo:quod cũ alternis fiat ſonitum etiã fieri crebro cõtingit.

Cur in uaſis quæ dicũtur harpagia ſi digitus ori opponatur per fundũ aquã ſuffluere non ſinit quo amoto effluere permittit.dicendum quod digitum ab ore uaſis auferendo aer ingrediens aquam dehorſum extrudat talem naturam habentem ut exeat : & perinde exit perfundi foramina : & ab hoc ut plurimum cunctæ mechanicæ ſtructuræ per aquam & aerem generantur horologia ĩnquam & clepſydræ & ſonitus ex ſtatuis & id genus alia.

Cur uinum:& aqua febricitantibus non ſuo tẽpore tradita delirium concitant hoc eſt quæ ſibi inuicem ſunt cõtraria.ſiquidẽ frigida aqua eſt uinũ uero calidum? quod uinum inquam cum relaxet incendit cum febri cerebrum: & primum animæ inſtrumentum quod ætheroides id eſt ætheriæ figuræ uocant ualde perturbatum ſpiritus ita adigat agitando deſpiſcere hoc.autem uel ex eo manifeſtum: quod multi iam ex ualetudiue confirmati meraco plurimo uſi in exanimationem delapſi ſunt quam extaſim uocant:a qua uero quippe quæ corporis ſpiramenta denſat quæ ſpiritus relaxabãt ab humoribus demanãtes tabida & craſſiora reddatur unde plurimam quoq; ob hoc putrefactionem:& febrem fieri contingit . ſæpenumero etiam aqua ob immoderata febri conuicta cibus eius efficitur : quemadmodum intueri licet ex iis qui in fornacibus ignem uolunt intendere igni pauxillum.aquæ ſuper effundunt.

Cur mulieres & eunuchi:& pueri uocis acutæ ſũt?dicendũ qđ propter humiditatẽ multã in latitudinẽ ipſis arteria nõ extendiť:caliditate enĩ opus eſt ad diducẽda in latitudinem ſpiramenta quẽadmodum igitur anguſtorum ſpiramentorum tibia in uocem acutã exit ita & aſpera arteria aiunt aũt qdam mulieres ideo uocis acutæ eſſe:quod puerperæ enixæ emittãt clamorem quo procliuius fœtum cedãt quod plane falſum eſt.

Cur infantes per æſtatem ardent?quod ut a multis uulgo dicitur multum ipſi ex æſtuẽt febricitãt enim tenui febre intus & interiore oculorum uexatione:& uigilant & totis corporis uiribus ſuccumbunt & nonnulli etiam uentris profluuio uexantur dicendum quod infantes ad patiendum ſunt facillimi:& capite pituitoſiores ut nouimus.per æſtus igitur pituita exæſtuans & putrefiẽs exuſcitat atq; incendit febrem & cerebri chartilagines exurit & ob hoc uigilant æſtuſq; per arterias ad cor penetrans & uitalem ſpiritum inflamans fiebrẽ exacuit ſine tabe.at a febri biliosi affecti uẽtris profluuio uexãtur bilis corruptionis ratione aluũ & inteſtina lãcinãtis quod autem cauſa ac radix morbi in cerebro ſit uel ex eo nobis licet intueri quod caput refrigerãtia adhibentes iuuamus æſtu ſublato:hoc etiam ætate perfecti afficiuntur quibus pariter in cerebro pituita:aut flaua bilis exigua coiuit & accumulata eſt quæ etiam contabuit ac per reſpirationẽ æſtuoſumq; aerem ſpiritalia febricitare compulit.

Cur rotunda hulcera ſanatu difficilia?quod acris atq; arrodentis acceſſu bilis conſiſtant qđ ergo cõſiſtẽtia cõfluant & abrodantur ſit rotundum hulcus: & ob hoc adurẽtia:ac ualde exiccantia proferunt medicamina:atq; hæc quidem ita mediciiat phyſici & philoſophi aiũt non eſſe principiũ unde cicatrix incipiat : ſiquidem incirculo:neq; principiũ neq; finem queas capere:quãobrem ẽt huiuſmodi figuram medici ferro ſecantes alterationẽ in ipſa faciunt.

Cur locum aliquem adeuntes ipſum imprudẽter præterimus ubi eũ uidiſſe neceſſe fuerit? quod plærũq; animam negotiis intẽtam habeamus:& illic occupatatũ atq; detẽtã & non ſenſibus accurate inhærẽtẽ ad rerum domeſticarũ cognitionẽ ita locũ uidentes non cernunt cum non adeſt quod ſenſibilia diſcernat.

Cur mel cunctoꝝ dulciſſimũ ipſum autẽ guſtãtibus arquatis amarũ uideatur:qm̃ bilẽ amaram

habẽt ut in toto corpore redundátẽ ita in lingua.mel igitur máſũ amarũ commouet humorẽ proinde guſtns bilis amaritudini occurrẽs uiſione mel amarum uideri facit

Cur ualde ex cãdeſcẽtiũ ardent oculi? quoniam ita ſanguinis & ſpiritus feruor eſt circa coris ig[illegible]tur utpote tenuis in partibus ſurſum uerſus fertur & in oculis:qui maxime perſpicui ſũt appa ret.habet ſcilicet exhalationes quoq; ſanguinis aſcẽdẽtes inde os rubrum uideri facit.huc igitur effectum Homerus quoq; nouit cum inquit.

Ardentes oculi:uelut offuſi igne rubebãt.

Cur ſparſa in ſerpentes aquaeos infugã mittit.quoniam naturæ ſunt frigidæ & ſiccæ:& neruoſe exiguiq; ſanguinis & perinde: ĩmoderatũ frigus fugiũt quod uero talis ſint tẽperamẽti:uel ex eo manifeſtũ eſt:quod per hiemis tẽpus luſtrorum ſuorũ exquirũt cubilia:& terræ hiatus criptaſq; ſubeũt: utpote calidiores ſoleq; occidẽte ut plurimum fugiunt utpote aere frigido rurſus per æſtũ cũ terræ penitiora rigeant illinc fugientes ad loca ſe recipiũt calidiora.

Cur ouũ toſtũ frangitur:non utiq; lixatũ? quoniã igni copulatur:quod ĩ ipſo humidũ eſt immoderateq; calefactũ ac exuſtũ plures parit ſpiritus:qui loca nacti:per anguſta exire moliẽtes teſtã per fringentes eueporãt.idẽ etiã faciunt ſeriis:& fideliis muſto immiſſo & boliẽte præterea multiplex etiã flãma oui cruſtã toſtum diffringit.quod ſictilia quoq; patiũtur per toſta:quãobrẽ natura dictãte uulgo aqua perſundũt ouũ ipſũ toſturi at qui calida quidẽ aqua mollicie ſtatim humorẽ exurit & raritatem relaxat.

Cur in uoluptate quæ a contactu oritur oculos homines claudunt nec non etiã in aliis quibuſdam ſenſibus? dicendũ quod ab affectu uicta plæraq; hoc oculorum motu affectui correſpondẽt:exteriobus minime eleuatis & cũ ſẽſu animã in aera trahẽtibus:& minore ſẽſu corporaliũ affectuũ ipſã excipere ſe cõperantiũ.

Cur nonnulla una in ſpecie adiumẽta uim contrariã habent:ueluti docet experiẽtia. maſtiche ſiquidẽ & terget & relaxat & confirmat:acetũ uero & calefacit & frigefacit dicendũ id eſſe qđ ſunt in eis inſecta.& minutiſſima corpora per appoſitionẽ & non p tẽperameutũ uelut arena humiditati alligata unum pfectum corpus uiſũ eſt cũ re ipſa multorũ ſit corporũ quæ minutiſſima ſũt arena quod ſi hoc uerũ deprahẽditur : nõ eſt alienũ aliis atq; alus maſtiches partibus regi contrarias uires atq; qualitates:nec ad eadem naturam pmiſceri.q ipſis corporibus legem unam ita ſummittat:

Cur in anteriori pedis parte uolã uerſus ſautio digito uarix ſuperne attollit? quod natura ſemp huius corporis prouidẽs cõſueuit dolentibus particulis accurrere ĩ ipſaq; auxiliũ:ſed qm̃ pro uehiculo uſa eſt iter humores utiliore:& nutriẽte:& q nobis cognatꝰ eſt ſãgnine nõ dubiũ qn deſcẽdẽte natura ipſa ad pedis digitũ cũ ſãguine neceſſe ſit in tumorẽ maximas collectas ĩple ri uenas:atq; ita ĩter uaſa adenas qua globoſa corpa ſũt excitari. ĩmoderata igiť dẽſitas inflationem:ac tuberculũ.facit.idq; uocatur uarix morbo uocabulũ loco inueniẽte.

Cur uolucribꝰ ueſicã & renes natura nõ tribuit? qđ multo humore opus fuerit ad pẽnarũ generationem:& augumẽtũ ac quod ſe exercẽdo inter uolãdum hũc cõſumũt: & oĩno nõ mingũt bibentes aũt ſtercus humiditate nõ mediocri egerunt.

Cur pueri quidem ĩ ueſica calculos gignũt:ſenes uero in renibus? qm̃ anguſtis ſpiramentis renes habent pueri:& terreſtris humor craſſuſq; per renes penetrans ui per loci anguſtias ab urinis extruditur ex renibus & ſelenoidibus uaſis in ueſicam quæ cũ latoq; ſpiramentorũ ſit urine ad exeũdũ cedit: & calculũ gignenti humori ad reſidendũ & ad ſuã glutinationem in ſenibus aũt cũ rara ſint foramia ad exeundũ urinæ facile cedũt terreſtri aũt humori ad reſidendum quo calculus denſeſcat.calculi uero color humorẽ unde gignitur ĩ dicat ſolutio ab ĩ formatione & particularũ præparatione.

Cur calculus ex caliditate denſeſcit calidi ſiquidem ſunt pueri:ſimile in ſenibus.nõ enim dederimus eis talem frigiditatem cuiuſmodi in cryſtalo eſt & niue.extinctio ſiquidem eſt renium extrema frigiditas.nõ enĩ utimur cõtrariis ad diſſolutionẽ denſitatis ſed ſimilibus calidis ĩ quã uelut petroſelino foeniculo:& ſimilibus dicendum quod in magno æſtu:& torrore calculum arenulas atteri contingit:ſicut & in torrides teſtis & tegulis arena conficitur ut conſequatur ita facile exiguos emingi calculos una cum arenulis .accidit aliquando & frigida potione calculos emigi renibus cõfirmatis & obfirmatis uiribus ipos egerendi ui emingẽtibus præterea & immenſã exeſtuationem reniũ a frigido extinctam calculos denſandi cauſam eſſe.

Cur in renibus & ueſica hulcera curatu difficilia ſũt? quoniã urina cum acris ſit opportunam adhibitam ablutionem retundit:& ab adiumentis eiicit:magiſq; quæ in ueſica hulcera incurabilia ſũt quod ibidem urina permaneat in renibus autem tranſmeet.

¶Cur in balneí ingreſſu calida aq̃ ꝓmota nobis uideꝭ calidior:& corpus noſtrú ꝓpemodú exuere.quod ſubeũtib⁹ nobis admiſſa quidẽ aqua interagẽdũ patiꝭ hoc eſt corpus noſtrú calefaci ẽtis a nobis aliquatẽn⁹ frigefiat:nec utiq; nos fugit ut in oí ortu & íteritu agentia oíno etiá patianꝭ cũ igitur aliq̃tenus frigefacta nihil fere calefaciat:non dubiũ qn ea aſſuefacti calidũ nõ ãplius ſentiam⁹ quẽddmodũ primo:qd̃ a nobis prior eius ímoderata caliditas exempta ſit. cum igitur calidã aquam mouẽtes & illã quidẽ cuti admouentes moueamus:nec nou altera porro aq̃ aduenerit cõtermina ob cutẽ neutiquã agens & patiens ſed ſuã caliditatis ímoderan tiã ſeruãs:iure nobis calida & exurẽs uidetur tãtiſp quoad ipſũ qd̃ perfectu; eſt patiaꝭ:& ſuã excuſſerit caliditatẽ ſicut & ꝓus:id uero per ſucceſſionem facere poſſibile eſt.q̃diu enĩ calidã aquã mouemus tãdiu ſemp ſuccedẽs nobis te ipſa uideꝭ calida.& ob hoc í erudita multitudo natura docente cũ uult corpus per ímiſſionem magis calefieri:quãdiu uoluerit calidã cõtinue aquam mouet.

Qui ob cauſã ſi oẽ motũ ſe calidius ſit:& ꝑſerti in calido aere:& loco aer tñ í uẽtilãdo motus tactu frigidior nobis uidetur idq; ꝑcipue in æſtate cũ ex ſolis caliditate magis igneſcit:ut id quodãmodo cõtrariũ ei qd̃ ꝑdictum eſt eſſe uideatur:aq̃ ſiqdem calida agitata adhuc uidetur calidior: calidus aũt aer frigidior nobis uideaꝭ motus:ac uentilatus:dicendum igitur qd̃ ſemp id quod plus aliq̃ í qualitate:aut ui eſt uincit & excellit idipm qd̃ minus eſt.repatitur enĩ mediocriter ab ipſo quod ualidius eſt. proĩde calida aq̃ cũ ualde ícaluit:cũ ad nrm admota eſt corpus & ſi calefiat corpus refrigeſcit tñ aqua: nec quã habuit cõſeruat ſibi q̃litatẽ:proĩde qui nos ãbit & circũdat in æſtate aer cũ mediocriter calidus ſit ut ad calidæ aquæ cõperationẽ corporibus adueniens tã ex calida circũfuſiõe aliquatenus inflãmantis calefit.atq; ita nos calefacit.quod ex lino ueſtes efficiunt ſiquidem cum primo frigide fuerit a nobis calefactæ ita nos recalefaciũt.non dubium igitur qn ut in uentilatione tranſmotus a corporibus noſtris q ab ipſis calefactus fuerat aer cum alter accedit nondum calefactus frigidus nobis uideatur:idq; uiciſſim fieri certum eſt.

Cur in oculi pupilla facta hulcera & abolita:alba uidentur quæ uero extra pupillam in ipſa nigritia neq̃quã:dicendum ꝙ per pupillam ſolam uidendi exit ſpiritus maxime perſpicous:atq; lum inoſus.excicatricis itaq; albuginibus cornuoſæ tuicæ ſpiramenta denſantis non amplius uidendi erumpit ſpiritus.ſed reliquus coactus ſua pluralitate reſplendens ipſam cicatricẽ albam demõſtrat.uidendi quidẽ ſpũs propter denſitatẽ non exit:& nequidẽ uidet.

Cur paleæ & calidam cõſeruant aquam : & niuem cum frigida ſit hoc eſt qualitates habent cõtrarias.dicendum palearum naturam abſq; manifeſta eſſe qualitate quamobrẽ & qualitatũ expertes aliqui ipſas uocant.Cum ergo ſingularis potius ſint temperamenti citius pariter tranſmutantur quibus fuerint copulare:illorum temperamẽtum ſibi aſciſcẽtes:a calidi igitur acceſſu calefiunt : recalefaciuntq; ac fouent : atq; conſeruant itidem & a niue frigefactæ ipſam refrigerant ac eius frigiditatem cuſtodiunt.ſicut etiam cæra & oleum cum inſignis ſint temperamenti & qualitatis expertia in qualitate commutãtur:cum iis quibuſcum ámiſcentur quod illorum ſibi aſciſcant temperamentum.

Cur in hyeme ceſſante pluuia aſtra ſplẽdidiora nobis uideantur:quod a uẽtis & pluuiis qui nos ambit aer.& qui in ſublimi omnis amotu tenuatus & perinde ut purgatus dici poſſit:ui ſua purgatiorem aſtorum exhibet corporum acceptionem penetrationẽq; facilẽ ac plurimam id uero uel ex eo liquet quod in defecatas ac perſpicuas aquas deſcẽdentes longe ſplendidius:ac magis perſpicue iacentia uident corpora quæ in cœnoſis & materioſis nequaq̃ uederi.aut ad modum hebeti uiſu ac uix cerni poſſũt.

Cur ſæpenumero inter mingendum exhorreſcimus:quoniam bilis acuta confluens & lancinãs ueſicam irritat : & totum corpus concutit ad unum affectæ particulæ impulſum inui quoq; egeſtiua mediocriter eiciẽda etinm prædictum horrorem bilis facit hoc autem pueri in primis afficiuntur quandoquidẽ propter edacitatẽ ſunt redundantiores .

Cur noctu magis dolores intẽduntur:quoniam anima per ſeſe ocioſa:neque uiſu:neque auditu neque guſtu:neque reliquis exercita ſenſibus: extorſuſque diſtracta actionibus longe a corporalibus langoribus preuenitur:qui tactui obnoxii ſunt exiguæ enim noctu animales fiunt exercitationes.anhelatio inquam:& ratiocinatio. quod autem extrinſecus a ſuis diſtracta exercitiis anima minus a corporis langoribus præueniatur:uel exeo liquet:quod affectus & morbi & reliquæ circunſtantiæ amicorum conſuetudine:& colloquio ſedantur:& ab ægrotantibus familiarium conſolationibus auferuntur inſpice ſane naturam ut ſe erga ſua exercitia iterdiu um minus exerceat:erga ciborum inquam concoctiones humorum tranſmutationes

¶Cur í balnei igreſſu. Macrobius:
Cur qui in aquã deſcẽdit calidam ſi ſe nõ mouerit min⁹ uritur ſed ſi agitatu ſuo aquã mouerit maiorẽ ſentit calorem:& totiens aq̃ urit ãplius quotiens nou⁹ ei motus acceſſerit : & diſſarius calida inquit noſtro corpori mox ꝑbet tactum ſui manſuetiorem uel quia cuti aſſueuit : uel quia frigus accepit a nobis. motus uero aquã nouam corpori applicat & ceſſãte aſſuetudine de q̃ paulo ante diximus ſp nouitas auget ſenſum caloris nec eadem rõ aquæ & aeris calore illa enim corporis ſolidioris eſt & craſſa materies cũ mouetur integra ui ſuã ſupficiẽ cui admoueꝭ inuadit. aer

ſanguinis emiſſiones : reiectiones : nutricationes : productiones. ſimilitudines & id genus alia anima uero erga ſua ſe magis exercet officiat quinque ſenſus & mēbrorum motus & circuiſionem:& ſermocinationem & memoriam noctu autem econtrario magis quidem natura proficit.anima uero minus.

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATON SECTIO QVINTA PER GEORGIVM VALLAM TRADVCTA.

CVr pulmone uitiato languētes ideſt pipneumonici ſōniculoſi ſunt qm̄ id mēbrū largā nactū humiditatē acquiſiticiā accipit caliditatē unde ſemper in motu eſt.generantur ergo uapores qui ſua leuitate caluariā compræhendūt inde ad cerebrū penetrātes prima in compactam excipiunt eſſentiam.qđ etiā ſignificatur in lauacris & caquobis obrectis Caliditatem reſoluut & frigeſiunt pariter membri naturam trāſmutantes:& perinde duplicatū frigus principale aggrauat & langorē generat.

Cur q radicitus uuā ſubſecuerūt tabidi euadūt? qm̄ qui p os ſufflatus eſt aer incedit & tranſmutat exhauſta eiuſi moderata frigiditate:quod repaguli:ac ueſtibuli una gerat effigiē:qua ſublata aer imutatus dehotſum fertur:& pulmoni adhæret frigefacit igit ſanguinē in uaſis coagulans:& cito immobilē pulmonē efficit:quo ad mouēdum ſe coacto uaſa cōſtringuntur & ortum ſuggerit affectioni.proprie igitur gargareon appellatur a ſonitu confictō uocabulo:ſicut ſibilus:& tintinabulum cionis autem tum morbus appellatur cum a fluxu ultra iuſtū modū deductus eſt:& una cum inflāmata uuæ acini formam aſſumit choanen autem quidam nominarunt.quod ſuperne lata ſit:infetne autem anguſta in ſcalpri modum.

Cur pulmone uitiato male rubeſcunt languentium? quoniam ſanguineus humor toſtus ī pulmone uaporem generat ſanguini conſimulem ſemper enim factum ſimilitudinem facientis gerit adigit itaq; malis ob leuitatē inſidere:ſed cutis tenuitate ſicut per uittū formoſū uideri facit.

Cur p hiemem cū ſimus intus calidiores:ut in aphoriſmis oſtēdit hipocrates pituita generatur quod plurimis aſſumptis cibis ob ſtomachi robur eos uenter nequeat concoquere multitudinē igitur tanquā extincta inſita caliditate frigeſcit ac pituitā gignit:deficiētēq; ac mancā actionē cōſtituendo a pituita ſanguis occupatur.

Cur in ægypto quæ calidiſſima eſt frigidū naſcitur uinū in ſchytia uero quæ frigidiſſima calidum omne profecto uinum calidū eſt. ſed iuta temperamenti ſubiectionem:idq; magis & minus in contraria nomen aſſequitur.iure igitur frigidus eſt ut alus comparatum.immoderata enim æſtatis caliditate terræ eſſentiā relaxāte īgens ipſius calidum abſumitur:& perinde debile redditur uinum at ī ſcythia quippe quæ gelida eſt cōcluſo intra terram calido ualidum & calidum uinum efficitur:quod etiam æthiopibus euenit nā cum æſtuoſiſſima incolāt loca:timidi ſūt effœminati & nigri.ſcythæ uero que ī gelidiſſima ſūt regione:albi ſunt & animoſi quod autem in ſupficie calidum præ ſe ferant æthiopes:cutis oſtēdit nigritia. Gallis autem in principiis ipſis calidū erigitur in corde & iecore:atq; ītus ridiculatur ut ex albo colore licet intueri.

Cur in æſtate frigida ſunt holera:& poma cuiuſmodi ſunt pepones:& cucurbitæ:& cucumeres in hieme uero calidæ braſſicæ: raphani:rapæ: ſtaphylini quoniam ſolis reuolutio poli circulū uoluens ſitus alterat.ſiquidem in æſtate ſuperiorem tenuit zonam : ut dici indicat longitudo fouentur ergo quæ ſupra terram ſunt & frigefiunt ſtirpes.at in hieme ſub hemiſperio diſcurrens terræ profunda fouens:ſtirpes reddit calidiores.

Cur ex cauſo pulmonis langor:quæ peripneumonia appellatur: experipneumonia uero cauſus non naſcitur? quod cauſus ex flaua bile fere oriatur hæc enim ex cūctis uaſis in latum defert uentrem:adducitq; quicquid illi incurrerit.natura igitur experitur multipliciter humorem expurgare ſecundū enim loca ortum definit ſi eſſentia huiuſmodi tenuis fuerit & uis ualida; & tēporis calidi oblata fuerit occaſio per ſudores morbi effectrix cauſa educitur.ſin autem cōtrarium per uentrem educitur:aut ut plurimum euomitur.enimuero poſitum uicium eſt & caſus cōſuetus.porro humor in pulmonis gurguliones adactus eleuatuſq; & eius partis complendo eſſentiam:morbū gignit.ex peripneumonia autem cauſus neutiq̄ naſcitur.quoniā præuenitur ut humor extinguatur & exuratur in cinerm ante quā huiuſmodi gignatur affectio.

Cur hipppcrates in febribus cibum fugiēs inediamq; comprobans in acceſſione tamen pleureſi ac peripneumonia laborantium in acceſſione inquam ipſa cibum ſuadet exhiberi . ait enim

Cur in ægypto.
Macrobius.
Cur ī ægypto quæ regionū aliarum calidiſſima eſt uinum nō calida ſed pene dixerim frigida uirtute naſcatur ad hoc diſſanus ui ſu tibi albine cōpertū eſt aquas q uel de altis puteis uel de fontib⁹ hauriuntur fomare hyeme æſtate frigeſcere : qđ ſit non alia de cauſa niſi qđ aere q nobis circūfuſus eſt propter tpis ratione calente frigus in terras ima demergit ! & aqs īficit qrū in imo eſt ſcaturigo & cōtra cū hiemem aer præfert calor in iteriora dimergens aqs in imo naſcētib⁹ dat uaporē.qđ ergo ubiq; alternat uarietate tēporis hoc in ægypto ſp eſt cui⁹ aer ſp ē in calo

ubi deptiſana;quod niſi tabes impellat;ea non debeat exhiberi;quod auté non debear morbi
oſtendit initium!quoniá in aliis quidem morbis humores natura concoquit:in aliis aút etiam
cauſas per urinas & per egeſtiones perſequitur.proinde cibum in his aſſumere non conuenit
ne morbi cauſas relinquédo intercoquédum cibum í moretur.oportet igitur naturá cum mor
bo dumtaxat obluctari.at in pleureticis natura ſucum quidem cócoquit:anima uero extremá
quæ in uſum uenit eſſentiam exinanit.hic uero ui ſua pectus corripiens:quod mœſtitiá affert
educit alioqui irationalis quidem natura ex inutilibus cibú ſibi idoneum quo fruatur compa
rat.aí alia auté íſtrumenta quæ ſub ſenſum cadút pernitioſú expellút : & utilé aucupátur.iure
igitur nutrire oportet;quo muſculis cóſirmatis ad ſuccumbéti ferédas íſurgamus ſuppetias.
Cur tertiana quidem ex calido humore progenita pertundentéq; ac perſequétem habens bilé
uno prætermiſſo die exurgit.quottidiana uero quæ grauitati ac frigiditati cóiunctam habet
pituita quotidie quartana aút uno atq; altero die medio!quod tertiana quidé exiguum habés
quod humorem efficiat repente dimoueatur aut per ſudores:aut per uomitus:& cauſa exinani
ta atq; exhauſta conſiſtat.quæ paroxyſmi ſunt manent in ſecúdum motum efficientia qualita
tem da uero uberem materiam tum neutiquá deficientem uidebis paroxyſmú.at quotidiane)
ſuffecta materia:& craſſitudo & humiditas paroxyſmú prolixum facit.quod auté ex cauſe mul
titudine morbus longius producatur motus ualiditate ſynochus oſtendit. qui a ſanguine fa
ctus huberé habens materiam nullum uſquá fert interuallum quotidiana uero anceps quan
tum humoris quantitate fuerit imminuta ;quod ſub ſenſum cadit;oſtendit interuallum. mul
to aút longius tertiana exhumore eam procreáte facta & calorem ipſú habens:& partiú tenui
um diſtulit interuallú multo ſed ení longiſſime quartana excendit intercapedinem.atq; rediti
onem.quatenus ení ſubtracta fuerit materia;eatenus paroxyſmi motus ſubtrahetur:& peride
hæc ipſa diminuit ad quintaná:& ſeptimaná & nonaná.inſpice ſane quá ſanguis quidé nutri
ens corpus quantitate abundet.deinde pituita.quin & aliquando hæc infame nutrit.ex inde
ut flaua bilis cóminuitur:ut pote neutiquá nutriens & acuta:longe autem magis bilis atra di
minuitur;utpote naturæ infeſta.membrorú ſiquidem eſt abſumptrix.itaq; ſi triú aliorú humo
rú ſiat augmentú id cacochymian ideſt humorú uiciationem uocant. ſinautem inſua qualita)
te quatuor iuxta proportioné perſtiterint plethora nominát qđ a plenitudine nomé adepta eſt
Cur luxata maxilla ei non exhibemus adiumenta ſed alteri quoniam cum duo ſint muſculi in
diuerſum inter ſe inuicé protenú ad ſingulas maxillas uno motum faciente ſi eorú alterum
luxati contingat.uerbi cauſa dexter ſit luxatus tum ſiniſter ſuam & ualidá uim habet ad ſe ig i
tur attrahit imbecillum ac ſpectatur qui ſauus eſt ut languens;& languens ut ſanus.& pars q
dem incolumis contrahitur imbecilla aút ſuperſtes eſt quod ſane & inſtrabis accidit oculis
luminibus contractis quod ſi ad magnam genam pupille ſuerit nutatio exigue rei paralyſis
intelligatur.fueritq; hæc tibi regula ut luxatis muſculis nó quod uiſuiuediatur accipiendum
ſed diiudicandum quod non appareat.
Cur ex ceſpitatione uarix gignitur.quoduis animalis fine tenus per neruos extendatur fertur ita
que uis prouiſoria: & inceſſus cauſa derſectoria:eadem porro per tranſmutationé:& alteratio
nem neruorú agitur per totú quidé crus.ſed nihil perſicit quandoquidé non inuenit affectú
ad uaricem uero ſecedens cum locú capacé;atq; idoneú cóperetit ibi inſedit:ac propius ad ade
nen accedens eius uitiat eſſentiam:& ad tumorem qui contra naturam eſt trahit.ſunt aút ad
enes per exigua corpora:globoſa laxa:magnas íter uenas acq; arterias íſtar cuneorú ne adhe
rendo uaſa utpote humida contabeſcant ſanguinis abundantia: ex hac igitur humiditate nutri
untur:qui inflammati uarices procreant obdurati uero tonſillas.
Cur in caluis caluaria quidem tenuatur tempora uero denſeſcunt. quod ut plurimú in ſublime
eleuata quippe quæ humiditatis expertia ſunt capillo fometum nó ſuggerút Inferiores aút par
tes eum qui ex cibis ſurſú euaporat excipientes.Capillos gignút cui rei aſtipulantur;quæ in
terra gigni contingit que enim editiora ſunt loca;utpote ſaxoſa infœcúda ſunt;neq; fœtus
ferunt;quæ uero deiecta humiliaq; ſunt ac humectiora cótrariú ferunt.
Cur ex quatuor facti elementis.hoc eſt igni:aere:aqua:terra tria habemus quæ ea complectútur
humida ſolida: ſpús.quod ut quidam putant ignis eſſentia tenuibus.Conſtans partibus conſi
ſtendo aeris naturá induit.ignis enim reſolutus in aerem decedit : & aer ui coact9 atq; coadu
natus ignem gignit : ut in lapidú attricione colliſioneq; aer tráſmutatur ſút etiam qui dicant
ipſum actu ſimul adeſſe
Cur in apoſtematum doloribus præcedit rigor & ſubinde febris quod in doloribus afflictata
natura intus excruciatur ab extrario concuſſa.frigefacta igitur ſuperficies ſanguinis uaſa có

re frigus.n.
ima petens
uetiú radici
bus inuol
uitur & ta
lem dat qli
taté ſucco í
de naſcenti
ideo regio
nis calide
uiua calore
caruerút.
Staphilinus
paſtinata é
erratica &
agreſtis:co
lumella de
hortis læte
tur: mollé
q; ſinú ſta
philinus í
umbret Pli
nius ex iis
paſtinacæ
unú genus
agreſte ſpó
te pronenit
ſtaphilinos
græce dici
tur alteg;ſe
ritur radice
uel ſemine
primo uere
uel autúno
diaſcorides
ait carotá
uocari.
℄ Cur ex
cauſo pul
Corneli9
celſus.
Febré auté
ardété quá
græci cau
ſodem uo
cant ſubit9
horror exo
luit.

obtemperantia uero ſubmittentiaq; atq; cedẽtia propter eſſentiæ molliciem oppugnanti ac ob nitenti ſe ſubmittentia: ac obtemperantia cõploſionem:accolliſionẽ tegunt & auerſantur idẽ etiá hominibus euenit & ſtirpibus ac ianimatis corporibus.

Cur eunuchi lõgi & incurui? quod humiditatis multitudinẽ habentes in corpore affluunt:potẽtiæ autem imbecillitate id non ferens carniũ multitudo uehiculares ſubuertit particulas:quod etiam ædificiis accidit : cum quiſpiam non cum proportione fundamentorũ magnitudinem cõplẽxus eſt:domus celeriter collabitur.eodem modo eſt uidere & in eunuchis.natura ſiquidẽ non eam tribuit magnitudinem:ſed ars ablatione abſumentis calidi craſſitudinem induxit.

Cur extrema nobis in primis rhigent? quoniam tenuia:& neruoſa:& exigui admodũ ſanguinis ſunt:& ob hoc frigida.

Cur in metu:aut horore capilli eriguntur? quod affectus iuxta frigiditatẽ habẽt.atqui frigiditas cutis ſpiramenta dẽſat.ꝓinde capillus circũ aſtricta ſuperficie erigitur.

Cur melancholici quæ nature ſunt opera conſeruant cõcoquentes.& ſanguinem per uenas dimittentes:animæ uero nequaquá? quod aduerſus ſapiendi inſtrumentum affectũ habeant:atq; diſtẽperamentum:aduerſus cerebrum inquam.

Cur iuges morbi facilius remedium admittunt raris propterea quod crebrius fieri cõſuetũ non tantopere naturam conſternatur:alioqui exigua quoq; euerſio tẽperamẽti iuges morbos facit maxima autem que rara.

Cur febricitátes quidẽ magis ſitiunt:Verũ non fament cũ autẽ meliuſcule habent uireſq; reſumunt magis quidẽ fament:ſed minus ſitiunt.quoniá ſitis ab exceſſu febrilis caliditatis gignitur ſicut quoſdam ſanos uinũ multũ:& meracũ bibentes ſitis conſequitur:ſitis ení naſcitur ex multa caliditate ut dictũ eſt aut ex multa ariditate humida depaſcente uelut in ieiunantibus ne ſane fament quando multa in ſtomacho iacet humiditas ex morboſis humoribus excitata Conualeſcentes autẽ ſament propter multá humorũ exinantionem a febri abſumptorũ nec ſitiunt quod ipſorũ frigeſiat corpus caliditatis febrilis abſentia.

Cur inter moriẽdũ pediculi abeũt ex eis in quibus affuerant locis? quod fomẽto & nutrimẽto egeant quod e ſãguine manat.id autẽ tum:& frigeſcit:& abſumitur alium itaq; modum quærentes priori ſimilem excedunt.

Cur iugulata animalia pedibus iugiter calcitrant ideo inquã magis plagæ golore conſternantur quam quod rapiantur.

Cur in quibuſdam animalibus caudæ magis motantur poſt ſectionem : quã reliquũ corpus ſectum? quod cum carnibus ſint anguſtorũ ſpiramentorũ plus naturalẽ caliditatẽ cuſtodiant atqui cauda mouendi:ac ſentiendi uim habet. quamobrẽ poſtquam quieuerit adhuc mouetur:ſi modo a quo q̃ poſt quá querir attingatur.

Cur in purgationibus cũ trabes appoſite poſſunt enumerari ſatis purgati uederi debent quod a principio purgatorium quidem humores mouens in aluo:ac attrahens:cerebrũ euaporatibꝰ compleuerit inde ſpiritus ad uidendum ac ſapiendum accommodatus cum purus non ſit trabes inæquales uidet qui poſt exinanitionem purgatus oculo ſeſe exhibet ut ueta intueatur & iam prudenti ut recte diſcernat.

Cur ex purulẽtis & tabidis multitudo erũpit pediculoꝝ qm̃ pus corrũpit humida: & putrefacit.quæ uero naturæ calidæ ſũt hæc procreant animalia ſicut i luto aut in ſtercore:uer mes & in inteſtinorum ſuperfluitatibus lumbrici procreantur.

Cur magis dolemus in teſtibus percuſſi? quod colei plurimũ ſub ſenſũ cadant præterea natura quoq; pudendis ſuam præbuit uoluptatem coitus cauſa neruoſa enim pars eſt atqui plurima uoluptas a multo gignitur ſenſu teſticuli igitur cognatione.& affinitate uoluptaria affecti multi ſenſus ipſi quoq; particeps ſunt.ubi ſẽſus inquam multus ibi ingens oritur uoluptas:ubi porro ingens uoluptas:illic etiá ingens dolor maximo ſiquidem bono.maximum ut plurimũ opponitur malum:& minori minus eorũ porro quæ afficiuntur trinus eſt modus.aut enim cognatione:ut cerebrum & os uentris neruorũ complurimorũ concurſu:aut loci affinitate atq; uicinate:ut cor ſtomacho cum ab acutis lancinantur huuoribus.& ipſũ cor pariter leniẽdo cardiogmon ſiue cordis lancinarionẽ ad expulſionẽ ægra afferẽtiũ aut ꝓpter imbecillitatẽ:& p iceſſũ ueluti i ceſpitatione digiti pedis uarix a currente enim natura ad id quod dolorem cxuſcitat cum ſanguine implentur huius uarieis adenes.Tertio eſt parilis uitæ affectio ſuper funere ac morticinio náq; pariter afficiuntur:& bariter dolent cognati.& uicini.aut rráſeundo audientes:aut interrohantes affectũ animæ aliqui admittut imbecilitatis cauſa euaditq; ita primo quẽadmodũ i ſuo cuiuſq; fuerit affectu:ſecũdo autẽ paritatis affectũ : tertio ſane minꝰ

Cur abraſio in ophthalmia ideſt oculorum morbo utilis:quoniam reſpirans caput per ſpiramē
ta ſupetfluitates diſtrahit & grauedinem.

Cur ex tenebris in lucem confeſtim tranſeuntes uidere non poſſumus:& ne quidem ex lumine
in tenebras?aut quod tenebræ cum craſſe ſint:ac frigide denſent & uidendi ſpiritū perturbent
lumen porro cum lucidum ſit:& candidum:& calidum ipſum diſtrahit:ac diſpergit diu quidē
poſt factam conſuetudinē & perinde extrarium nequit intueri:aut quod a contrario ad cōtra-
rium repente trenſlati e ueſtigio ſimiliter intueri aſſueſcamus.

Cur in rationis expertibus febres & oculti morbi difficilius curantur : & magis periculoſi ſunt
q̄ in hominibus?nempe quod naturā habent & ſenſibilem uim intus in corpore demerſam: &
non ex rationali anima comprehēſam extrinſecus ſicut in hominibus habet iure igitur ſenſus
dolorem multum amplectitur:naturāqꝫ demergit cunctaſqꝫ ipſorū uires:alioqui uelut difficil
lime affecta maioribus de cauſis magis afficiuntur quā ab euentis.

Cur inter pluendum bulæ ex aqua excitatæ ingentem plauiam fore indicant : quoniam multa
aqua & multa euaporatio:multi ſpiritus:& craſſi eſt procreatrix qui aquam ſubiens undiqꝫ ſe
attollens:& intumens ſufflationem efficit:ſicut in tibia nobis licet intueri ubi ſpititu impleta
eſt.omne quoqꝫ humidum intet feruendum ſpiritatur.globoſum fit ſi quidem globoſum eſt
elementum aqua:ſicut & cætera elementa.hoc autem demonſtrat aqua demiſſa in folia:aut ex
ſublimi delapſa quod rotundæ figuræ ſit:atqui ut pars habet totaqꝫ habebit aqua q̄obrem &
ſimilium partium eſt.

Cur non dolet caput nobis ſectum perinde ac reliquum corpus?quod caro non ſit admodū mu
ſculoſa:ut in teliquo corpore.

Cut ex morbo furfuraceas ſquámas ex pedibus magis emittūt quā ex manibus unde raro? quo
niam materia deorſum fertur.& pedes multo longius a corde abſunt & ob hoc cum ſint frigi
diores minus concoquunt ſuperfluitateſqꝫ diſtrahunt.

Cur a tabe & ſcabie & lippitudine proxime ad eas accedentes capiuntut ab intercute autem &
febri & morbo qui attonitos teddit.uocant autem eum apoplexian.minime?quod oculus qui
dem utpote facile paſſibili oculo morbū tranſmittat:tabes autem remittens per reſpirationē
aerem putrefactum per ſani anhelitum morbum quoqꝫ tranſmittit & putredinem pulmoni.
Itidem ſcabies cum in ſuperficie cutis ſit & glutinoſum habeat florem facile tranſmittit.cutē-
qꝫ ſani ſubuertit aliorum ſane morborum aliqui cutem non attingunt: quippe qui introrſum
uerſantur aut florem aliquem non remittunt ſicut intercus & apoplexia . aliqui cum in
ſuperficie ſint : propter glutinationem : & craſſitudinem : & ariditatem flotem nullum re-
mittunt ſicut ea uitiligo quæ leuce nominatur : & elephantia aliqui autem cum intus uer-
ſentur non fluentes : peſtillentem : ac purulentum flotem non emittunt cuiuſmodi febrium
aſſuetudines ſunt.

Cur nonnullis inter febres lienes augentur? aut quia multum potant & ſufflantut : eſt ſiqui-
dem id membrum patulorum ſpitamentorum ; aut cum natura imbecilles ſint fuſas excipi-
unt materias.

Cur ſenes & pueri impenſius iuuenibus calculos gignunt? pueri quidem utpote edaces ſenes
uero frigidi & impotes:minuſqꝫ concoquentes redundantias multas cogunt calculorum pro-
creatrices.

Cur titillatio & pruritus pedis uolarum ſomnum cit?quoniam hinc neruorum fines exorinn-
tur:per quos mediocris motus ad cerebrum aſcendans animam demulcet : & ad requiem : ac
ſomnum allicit. ſunt qui dicant ꝙ plures huc ſuperfluitates deſcendant : quoniam dehor-
ſum feruntur : & propter pedum iugem motum id accedere : porto quod mediocris pruritus
motu ſuperfluitates per neruos ad cerebrum aliquatenus remittat quibus refertum fuerit
ſomnum ciat.

Cut longe crebriores lunares defectus fiunt ſolatibus?quoniam luna quidem in eclipticarum
coniunctionum terminos incidit : & in conum ex umbra terræ factum propter ſolis diame-
trum & per lineares anguſtias magis luna propter calerem curſus motum frequentiuſqꝫ di-
ctos caſus incurrit. ſol enim dumtaxat ſub eclipticis coniunctionibus obūbratur lunæ obii-
ce & ipſum inquam luna occultante.at cum ſole ſit magnitudine minot totum ſolis globum
obtegere non poteſt.id ſane ipſa frequentius patitur:quatiunt demum æs & ferrum homines
dæmonas fugantes:quoniam per id tempus cæli luminaria influentias in terram non demit-
tunt bonum afferentes:& pernicioſos dæmonas a nobis arcentes.

Cur ſeptimeſtres infantes uiuunt:octimeſtres uero nequaquā. quod ſeptem numerus perfectus

ſit:ut teſtatur pythagoras:& arithmetici: & muſici:octo autem imperfectus.quemadmodum
nequidem monſtroſi partus diu uiuunt:quandoquidem eorum ortus naturæ prouidentia nõ
ſit.ſed imperfecti ſint propter redundantiam.ac materiæ fluctuationem in aliam formam cõ-
ficti nihil ſiquidem imperfectum:aut tempore:aut in formatione:aut ortu a natura procrea
tur ideo ne quidem diuturnum eſt.eduntur autem ſptrimeſtres ob ualidiſſimam uim in uulua
in formatricẽ:utilem:atq; moderatum ſanguinem competrentem: fœtum celerius explicantẽ
qui uero decimeſtres e contrario:quod perfectus ſeptem : & decem a natura ſit numerus : uel
ex eo liquet:quod ſeptem ſideribus inferiorem mundum deus ad miniſtret.ſeptimeſtres infan
tes dentire comperti ſunt ſeptennes immutant:bis ſeptennes pubeſcunt ter ſeptennes uiri eua
dunt.necnon morbi ſeptenarii numeri proportione adiudicantur ; itidem luna ſeptenario
numero figuratur.ſeptimanis menſis quoq; conformatur. Septem etiã ſunt uocales.ſimiliter
decem numerus iuxta ariſtotelem:atq; philoſophos : quæ ſunt in ortu & interitu compræhẽ
dit etiam omnis numerus a decem per circuitum gignitur . nam undecim : & duodecim : ac
deinceps in decem numeri principium reflectuntur: omniſq; infinito tenus ut numerus a no-
bis compræhendi poteſt ita habet.tum quoq; iuſtiſſimi uiri dexſtaras præbebant in tutela rei
decem numerum præmittentes.nam res ſuis nunc hominum litteris confirmanturr.

¶Septẽ ẽt ſunt uocales. Apud græcos non apud nos.

Cur porrectũ ĩ utranq; manum ouum ualde compreſſum non frangitur: ſinautem in obliquũ
uertatur colliditur ; quoniam ſolis conuerſis mucronibus manuum uolis adhæreſcit & ſua
in parte breuiſſima comprimitur.conuerſum uero in obliquum : & prorſus eius toto cõpræſ-
ſo cortice colliſioni obnoxium facile redditur

Cur auribus ſonantibus natura dictante omnes immiſſo digito ſuccurrimus : plurimum ſpira-
mentum mouentes ? quod audiendi diducto ſpiramento diſtrahatur qui in ipſo fuit ſpiritus:
qui ſonitum faciebat:ſed aliquatenus a ualido etiam motu attenuatus egeritur.

Cur ſilueſtres ſtirpes ad modum frondoſæ:& ualide ſunt ? quod ex ipſa ui naturali Signantur
atq; conſumentur : non autem arte aut agricolatione & ne quidem aquæ multitudine : aut
humoris hubertate pubeſcunt:prout domeſticæ quas aliquis editus effœminat & coaleſcunt
aut ueluti quidam aiuunt : quod ſilueſtrium quidem terra perinde ac mater eſt ; domeſtica
rum uero nouerca:

Cur fœminis in ueſica calculi ſero gignuntur?quod ueſicæ collum magis amplum maribus ha
bebant ; ut mingendo eiciant quod ſuperfluum ſit.

Cur muſculorrm oblique ſectiones medicatu difficiliores & rectis ſunt informiores?quod ineſ-
quas:uillos uocãt:neruoſæ multæ ſecentur:ſiquidẽ natura ueruũ omnifariã in multos extẽdẽs
uillos in rectos : attexuit ita carnem:ſicut ſubtegmen ſtamini.& muſculũ animali figura fecit
conſimilẽ:ipſũq; porro in unum cogendo fecit reciprocũ ei correſpõdẽtem neruum nominatũ
tenontã:quem ad terminũ procreauit iuxta articulos mouentium particularũ.ſed quoniã nõ
poterat.molle duro ſtatim:ac ſine medio copulari:quãdoqdem cõtraria ſunt:per oſſa ac medu
las progenuit neruoſã quandã particulã:quæ coniũctio nũcupatur:in qua tenõtis finem cõiũ
xit unde a cõiũgẽdo ſyndeſmos ideſt cõiũctio eſt appellata.ubi aũt opus erat ingentem & ua
lidã trahere particulã:uelut crus illic teretẽ ac globoſũ affixit muſculũ:quo uim ad mouendũ
multã ipſe admitteret ubi uero exiguã & imbecillã:ut palpebrã:aut epiglotida illic muſculum
quaſi cartilaginoſũ cõparuit quod ui mouẽdi multa nõ egeat: & pinde iuxta pportionẽ mo-
bili particulæ muſculus quoq; gignitur.

Cur aliqui faſcinant & præſertim pueros quod multo facillime excipiant affectum:& natu-
ræ conuerſionem:id uero eſt huiuſmodi factum. quidã ex multa animæ uitioſitate natu
ram habentes bonos in ſectari immenſa uitioſitatis inuidia:ita incitantur ut uirulentus ali
quis:ac tabefaciens radius ab ipſorum pupila erumpat:qui ſi ex oculis cuiquam aliquid
inuidentis in quemquam exierit eius animam:ac naturam in malum temperamentum ſub-
uertit:& humores in putredinem:& in morbum adducit eorum corpora.inde etiam multi
purgati cuſtodiuntur:& deuitant morticinia inſpicere. uidendi ſiquidem radii ad morti-
cinia abeuntes per refractionem referunt inquinationem quandam ob oculos ad animam:ac
naturam pueri igitur:quod facilis ſint nature ad afficiendum ſtatim capiuntur

Cur aliquibus ualde tuſſientibus:aut uomentibus lumina in ſtellarrum faciem præ oculis eo-
rum elucent.quoniam ualida itus colliſio pectoris:& ſtomachi humida ſurſũ uerſus protrudit
cum ſpiritibus:quæ per oculos tranſeuntia uidendi:perturbant ſpiritum:qui extrorſus re
ipſa reddit imaginem. quod ſi late euaporatio diffundatur longa uident.ſin rubidum in
auri modum fulgentia.quod ſi a pituita fumoſum prorſus albicantium:figura & colore ap

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

parentia. uident. Cæterum in phreneticis :ex ipſo cerebro in uidendi ſpiritum uapores penetrant:qui ſuffuſione inflamati eadem intuentur.

Cur aquæ potores uiſu ſunt acutiores?quoniam multum uinum ſpiritalibus fumis uidédi ſpirium perturbet idem in cæteris euenit ſenſibus.

Cur qui cæſis oculis ſunt in lippitudinibus magis dolent:nec ferre obſtipationem poſſunt?quoniam cryſtalinoſum humidum:& oculorum humectationes foras erúpunt : & ob facilem affectum etiá longe magis ſub ſenſum cadunt.at qui nigris ſunt oculis ob contrariú min⁹ ſentiút.

Cur qui utcunq; uomunt ut plurimum pituitam exhauriunt:qui in penſius bilem: deinde etiá ſanguinem?quod ualida utentes conuulſione quæ intus penitus inſederunt exhariunt pituita certe cum craſſa ſit informis eſt.& exigua irritatio ipſam ad uomitú mouet ſi autem bile redundauerit uentris amplitudine celerius pituita exhauritur nam qui in uenis ſunt ſucci huiuſmodi in purgationibus hanc faciunt exinanitionem natura ſiquidem ipſa præuidens quod in pernicioſis humoribus purgatione corpus indigeret : uenarum terminos in alui latitudinem demittit abſoluiq; uoluit ueluti in uuluam euaporantem purgationem:& in podicem : & naſum per eum qui ex morbis naſcitur hauſtum ora naturaliter deſeruientia claudit í omne tépus trantiſper quoad opportunitas ad uocatit in acutarum igitur febrium ocupatione a ui expulſoria ſponte diducta mouent in magnas uenas : & arterias humorem immitentia : aut per uentrem:ant per os. exhibitis autem purgatoriis ui redamplificata purgatorio ad trahendum cedunt nam cum ipſo piper quidem calidum ſit & ſcamonia ; & ſi quid fere tale:quod natura calidum ſit meatus aperiút ac ſiquid aliud ſpecie calidum eſt in ipſo ſpeciatim & naturaliter unum quoq; demum trahit ſuccum ſuum ut iam dictum.ſanguis autem utpote ipſius naturæ ſuus ab ipſa natura retentus per uim attractus poſtremo exhaurit in extremis purgationib⁹.

Cur ſarcinas minus oneroſe in ſiniſtris ferimus cum ſint dextris imbecilliores? qnod magis dextra ut pote ualidiora : a ſiniſtris ſuccurrunt : & aliquatenus onus leuant pariter aggrauata; at læua utpote imbecilla id facere non poſſunt:

℄ Cur ſiphoné ſuggentes. Horú uaſorú meminit etiá heronde ſpiritalibus.

℄Cur ſiphonem ſuggentes uinum aut aliud quiduis humidum euocamus quod inquam non labiorum ſuccus humidum euocet : ſed inanis uis ſiphonis enim ſpiramentum aere tenuium partium corpore imbutum fuit.& quoniam impoſſibile corpora duo eſſe ſimul eodem. tépore & eodem modo humotem inquam & ſpiritum. & nequidem locus & regio ulla & corpore inanis omnis ſiquidem regio:aut ſolidum ambit : aut humidum: aut flatum : neceſſe fuit per ſuctum aeris a ſiphone euocati conſequi humorem inanis minitatione hoc idem ſcito igitur factum:& in fiſtula : iniecta ſiquidem in ipſam lana cum ſpiritu pariter educit atq; ita porro inanis minitatione una humor euocatur ; idem patiuniur ob torta uaſa quæ medicinalia dicuntur necnon cucurbitula hoc attrahit modo.nam iniectus ignis diffundit qui in ipſo eſt aerem:eum arttenuans:& inde exhaurit; atq; ita poſtea iniecta corpori:& igne extincto : & inani loco permanente ſanguinem hanc attrahere neceſſe eſt inanis minitatione : & omnino cuncta attrahentia hoc eodem pacto ſe ſuggerút.neq; é ꝙ calot ipſe attractor ſit neq; oris ſuccus ueluti fiſtula demonſtrat ob neutrum hotum eliciens ut thapſiæ ab uſus: & a ualido imbecillum:ac proprietate ut a magnete ferrum:& ſanguis ab articulis.

Cur naturales quidem potentiæ nobis cognate ſunt animales autem ac quiſiticiæ quod naturales quidem appetitiua inquam:retentiua : diſtributiua:& expulſiua: & ad ipſam uitam uiuendum reſpiciunt quod neceſſarinm eſt habentes.quæ autem animales : & ſeuſum cadentes: & motrices ad bene uiuendum ſunt accommodatæ nec earum ulla non nutricando membrú adducit corruptionem: ſed non mouendo : ant non uidendo : aut non audiendo neutiqnam mortem tamen parit.in pectore namq; propter ſuffocationis imminentiam perpetuo motus influxu ſuſcitatut ut ei inoleuiſſe uideatur at naturales potentiæ hunc tenorem habent & numerum.hac de cauſa cum enim nutricatio & ſanguis frigidus ſit non fuit poſſibile ipſum nutriræ adherere particulæ.oportuit igitur uim eſſe rurſus appetétem quoniam omne alteratú & tanſmutatum corpus hoc diu patitur ab alterante & faciente idq; non abſq; tempore neceſſe fieri ſecundam uim retentiuam ad ſuppetendum alterationi ſanguinem : & quamdiu ſatis ſit reliqua eſt tertia alteratiua quandoquidem concoquens alteratiua eſt utilem ſanguinem particulæ accõmodat: ſi ita fors tulerit neruo: íutilem autem reliquit qui remanens non modo iter retegit:& ſpiramenta futuræ ſecunde attractionis ſanguinis ad nutrimentum: ſed permanendo intabeſcit : non dubinum igitur quin neceſſario quarta quædam facta ſit uis expulſiua quæ per incertam ſpirationem : & ſenſibilitatem quæque per ſidores ſuperfluum expellat. Hic igitur eſt tenor & numerus taturalium potentiarum. noſſe autem expedit

ut in nonnullis quidem partibus ſunt quæ uim æqualẽ habent ut in neruo & uena: & oſſe in quibus particulis actio peculiaris tantum erit. & in quibuſdam ita una eſt educta ut non una dumtaxat propria ſit actio ſed etiam communis iniecta toti corpori ut in aluo & iecore magis diſtributiua extenditur uis & actio in liene:& ſtomacho:& fellis ueſica & renibus præcipua ẽ appetitiua in cæteris autem ut in ueſica expulſiua eminet in uulua autem retentiua dominat itidem & in quinque ſenſibus animalia quædam aliis:quædam aliis excellunt:ut in cane quidẽ uis odora. in aquila oculorum acies acuta : in eo autem qui protogeuſtes appellatur indico inquam animali guſtus ſangacitas: in ſerpentibus porro & quibuſdam auibus tactus ſolertia: in apris uero auditus præſtat ſenſus.

Cur quinque dumtaxat ſunt ſenſus:& non plures aut pautiores? quod ad naturam & numerum eorum quæ ſub ſenſum cadunt ſunt ſentiendi inſtrumenta. tactus ſiquidem experitur aſpera & leuia : & dura & mollia quæ inſolidis ſunt qualitates. guſtus dulce & amarum ac ſalſum & hic genus alia quæ in humidis ſunt:& ſiccis.olfactus quod male quodq; bene olet quæ in euaporationibus inueniuntur.auditus ſonituum:& frigorum eſt explorator: quæ circa aeris uerſantur colliſionem uiſus colores diiudicat qui in tenuiſſimo & ætheris lucido ſpiritu ſunt collocati.ſolidum ſiquidem effuſum.humidum efficitur.humidum porro uapor: uapor autẽ aer: aer uero æther & tenuis ſpiritus perinde ac cathena quædam eſt & ſeries quæ a terra cælotenus adoleuit.differunt plane aer & ſpiritus motu & tenuitate.ſiquidẽ ſpiritus aer eſt motus ſicut in uentis eſt uideri:motus porro neceſſarium etiam tenuatur.

Cur in oſſis corruptione adiacens caro inuenit ſqualida ſcaturioſa:liuida? qm̃ ea corruptio oritur a mẽbris diſtẽperantia : diſtẽperantia porro corrumpit:& uim diſtributiuam oſtẽdit. ipſa igit nequit legitimã & ſolidam gignit ac rubicundã carnẽ ſiquide ſanguis a natura nõ trãſmutat.

Cur columna uel aliud pondus in aquam proiectum ſummergitur in aſſeres autem quid uis cõiectum nequaquam ut in nauigium : dicendum quod maximam uim habens aer ob leuitatẽ ſubiensq; aſſerum ſpiramenta innatare has facit utcunq; onus habens imdoſſitum columna nanq; aut ferrum cum obſtipata habeat ſpiramenta:& ob hoc quiddam graue ſit.non innatat: quoniam ſpiritum non admittit.ita enim & ĩ mari demerſi ob hoc certe ſummerguntur.deinde poſt aliquot dies innatant inter putreſcendum enim corpus ex eo ſpiritus generatur qui ſpiramenta repelens : & pulmonis brachia leue ad innatandum corpus efficit : inde etiam ferũt quendam apud mare ſicarium idipſum cognoſcẽtem itaq; cæde facta cæſorum pulmonẽ deſecuiſſe atq; excepiſſe deinde in aquam proieciſſe:ne morticinia poſſent innatare:& ob hoc diu latuiſſe:illeſa quoq; oua in aquam proiecta ſummerguntur:quæ autem illiſa:& excuſſa innatant:quæq; in ipſis ſunt humida in aquam diſperſa:quod putrefacta: quod aqoſa:quod ſpumoſa ſpiritibuſq; refertiſſima euaſerint pariter innatant.

Cur inhecticis antequam aſſumatur cibus aliquãtulũ aquæ medici prebent? quo ſolida membra exiccata humectentur:& ad cibi ſolidi excipiendam naturam fiant idonea: ita enim:& ædificãtes aqua murum conſpergunt atque ita calcem madefaciunt

Cur ĩ ardentibus febribus qui periodicos ideſt cõpræhẽſim & in circulũ ægrotãt exhorrẽt quod patẽtibus ſpiramentis calor extrorſus expitet denſatis autem introrſus intro eludatur excendẽte igitur extrorſum qui in nobis eſt calore frigus exoritur atqui correptis per frigus corporibus hortores exoriuntur atq; conſiſtunt.

Cur frigus infeſtum eſt oſſibus:dentibus:neruis? quod terreſtris cõcretionis ſiut hæc omnia atq frigidũ trreſtre eſt frigefacta diſtẽperamentũ ſubeunt atq; leduntur.

Cur in cunctis tranſmutatis genitum deterget gignentis & diſtribuentis colorem? quod tranſmutantes ſunt potentiæ naturales quas natura percalluit inhabitare ſolidis ut ĩ ſolidis ſint particulis:in neruis inquam:& oſſibus:& uenis:& omentis:& arteriis neq; in humoribus:neq; in ſpiritibus:ut potefluidis : & infirmis.& procliuiter uires depromentibus nam cum omne corpus ex his tribus conſtet.ſolida certe coloris albi.ſunt non in iuria igitur iniurina cõcoctio alba eſt:& pus:& lac:& ſæmẽ.& mucus:lippitudineſq; & lacteũ in aluo nutrimẽtũ & id genus alia.ſãguis autem ruber cum qđ ipſum giguit iecur ſit rubrum & ſane ?genitorũ quædã oino cõtra naturã ſunt ut calculus:& lumbrici:& uermes & podagrarũ ſpiramẽta:& ex pituita ſalſa ĩpetigines. & uitiligines quæ leucæ dicuntur.& ſimilia.ex corrupto autem ſucco ortum.habentia ea omnino ſecundum naturam ſunt.ut ſæmen:& lac.& ſanguis:& fœtus:& caro:& huiuſmodi quæ a natura procreantur germina legitima. quædam porro media ĩter ea ſunt quæ a natura:& quæ contra naturam ſunt:quæ naturæ concoquentis ſuperfluitates dici poſſunt ſputum inquam & ſtercus & urinam:& lachrymæ & collecta iu auribus ſordes : & lippitudines &

ſimilia . egregia uero temperamenta naturales potentias gignuut & animalss ut quidam
putant:aut ipſarum:ut uerius eſt ſunt inſtrumenta.ad inſtrmenti ſiquidem adeptionem uis eti
am ſe exercet.ita enim & neruis in cithara aut uocibus in tibiis exmuſim digeſtis optime ſe
artifex exercebit.male autem digeſtis non ex ſententia ſe exercebit ubi ipſe quidem nihil pati
atur potentia ucto artem habens conſeruatam : & non utiq; actu. ita igitur etiam cerebro ſi
ita contigerit eo per diſtemperamentum ſubuerſo anima raionalis nihil ſe exercebit per ſe-
ſe autem immota manet potentia : utcunq; ſit in actione propter id quod immortale in ipſa
eſt.Concinno ergo temperamento inſignita:quam habet uim ad actum recte depromit. actio
nes autem opus ipſum atq; affectum:ueluti calidum & humidum temperamentũ iecoris uim
ſanguinariam procreat aut ut putant aliqui cuſtodit ſanguinaria uero uis ſanguinis copiam gi
gnit.ſanguinis autem copia effectum ipſum ſanguinem oſtendit poſſibile autem per reſolutio
nẽ & impedimentũ dicere ſi fuerit ſanguis conſeruatur ſanguinis copia : ſinautem quoq; hæc
ſi uis ſanguinaria.quod ſi ipſa conſeruatur:non dubium quin etiam iecoris temperamentum.
quod ſi bonum temperamentũ conſeruatur:temperamentũ quoq; elementariũ ſuppetet.

Cur acetum in uuluam immiſſum infeſtum eſt?quod ſit maxime ſub ſenſum cadens uulua ob
immenſam in fæminæ excipiẽdo uoluptatem & quia eſt admodum neruoſa:& quia immode
rate ad fœturam inhiat acetũ igitur acrore ipſam lancinans & carpẽs offendit: quẽadmodum
& thoracem cum omentoſus : & muſculoſus ſit quidã autem aiunt per quandam contrariam
paſſionem infeſtum eſſe ea narrantes utpote medicantem aliquando pariendi locum tegere
muliere mercedis gratia acetum cum alia aliqua ſpecie inſtillantẽ . ob hoc habuit puerperiũ
cõuulſum & ualde dolẽs diſſimulans id autẽ quod eſt curare inſtillauit quædã rurſus illi loco:
& ipſam habuit conualeſcentem:& id furatrix faciens cauſam præbuit impietatis in poſtremis
ſuffocationibus.quidam aliqua bene olentia depromunt uuluæ alia uero putentia naſo ipſam
animatã eſſe rati ut grauiter quidẽ olentia fugiat:ad bene olentia uero ꝓcurrat: & ꝑinde ſe ad
ſuum locum recipere: at mihi potius uidentur bene olentia cum tenuiũ ſint partiũ potentiæ:
& calide ſecare: & diſtrahere glutinoſum eius humoris qui eſt in uulua morboſi . grauiter aũt
olentia quippe quæ craſſarum ſunt partium potientiæ ſpiramenta obtegere:nec ipſam ſinere
ut excurrat.cæterum comitiali morbo laborantibus prolapſum giguunt grauiter olentia uel-
ut pennæ combuſtæ lapis gagates:bitumen:cornu & omnino lane ſuffimenta: picata exuſta.
lapis thracia aqua quidẽ exuſtꝰ: oleo autem extinctus.delata enim per nares partium craſſitu-
do euaporans craſſum reddit & compeſcit animalem ſpiritum iam craſſitudinem & frigidita-
tem percipientẽ inepturoq; ad agendũ animæ ſpiritũ animalẽ efficit . corpus igitur ab anima
non euectum ſuoq; honere preſſum atq; conuictum procidit atq; procumbit.

Cur qualitate contraria eadem faciunt paſſionem? pariter namq; frigiditas & caliditas rigorem
exuſcitant:id plane ob aliam atq; aliam:cauſam:ac affectionem.fit ſiquidem a flaua bile rigor:
quippe quæ acris eſt a qualancinata & compuncta membra ad egeſtionẽ ſuſcitantur quod cũ
perpetuo factum eſt ut hæc quidem fluiter & pungat hæc uero ſuſcitentur per ſucceſſum gi-
gnitur rigor : qui ſit ab immoderato quoq; algore extrariæ naturæ mẽbrorum tranſmutatio
ne:& continue inſurgentium ad egereddum.quod enim moderatum id membrorum naturæ
amicum eſt,immoderatum porro alienum atq; pernicioſum.itidem & in frigido licet intueri.
oritur autem primo frigus:deinde horror conſequitur exinde qnod adhuc maius eſt rigor.

Cur uinum cum pane in febre & in debilitate exhibemus uec tamen uini caliditate febrem ex
acuimus?quoniã primo quidem paucum præbemus & exile:ut æger mediocri caliditate ſuccẽ
ſus confeſtim per omnia membra reficiatur accedente panis potentia: ac ita membra nutri-
cans ipſorum uires exacuit ad morboſi ſucci concoctionem . Item uinum quoq; nutriens ro-
borat.Licet ſane tibi inſpicere hæc duo præ omnibus nutrimentis proprietatem quandam ad
nutricationẽ & membrorum robur moderate tradita habere ſicut & longe diuinitate quadã
excellentiſſimus Homerus aſtipulatur inquiens.

Et cibus & uinum uires:roburq; miniſtrant.

Comparauit autem cibum uino quod ſolus aaſq; uino poſſit nutricare . Vinum autem ſolum
abſq; pane nutricare non poteſt. quod ſi culpa aliqua obuenerit poteſt hoc mendoſa membra
corrigere ; & hæc duo . odoris ſui qualitate ſucta poſſunt roborare tranſmiſſi per naſum : &
ſtomachum:& pulmonem:& omnino per membra . ſimiliter etiam pomum qualitate ſua in-
corporea roborat.manſum uero ut panis:& eſſentia & qualitate.acetum porro & pulcium de-
ficientẽ inſtaurant animũ id propterea quod ſucci qui in ſtomacho eſt qualitatẽ ſecent.olfacta
id facit ac roborat acetum:& uitium pãpini : & myrtus: & roſæ:& huiuſmodi alia in febribus

olfactu ſucta mentem quoq; poſſunt animare atq; inſtaurare.

Cur oleum nulli humori ammiſcetur? quod cum ſit glutinoſum: & craſſarum partium: & concretum: in tenuesq; partes minime ſectile ſicut cætera humida: alteri humido non cedit in perfundendo ac cum aliis remiſcendo. ſane quæ ſibi adhereſcunt per temparamentum coeunt uelut elementorum qualitates: primas ubiq; habentia teremptas qualitates: & alias procreatas quæ rurſus poſſint a natura ſeparari & conſeruari. mulſum autẽ & oxycraton naturam quidẽ imitantur: quæ ſenſu quidem per temparamentum eſſe exiſtimata ſunt ſed re ipſa non ſunt & quantum ad naturam attinet in temperie ſubſtantialiter ſunt quẽadmodum elementa. alia per appoſitionẽ ut hydrelæon: alia per mixtionẽ ut ordea frumentis: alia miſcentur per ferruminationem ut lapis lapidi. alia per aſtrictionẽ & ſimilitudinem ut ſanguis carni: aut medulla oſſi. alia per anfractum: ac cõmiſſura: ut lignum ligno per anfractus quoſdam medios reuinciunt. alia per deuinctionem inter ſe atq; cõplexum ut circus circo alligatur. rebus aũt animatis uelut in luctantibus. eit modo horum nullo corpori aĩa cõmiſcetur propter multa quæ adducerẽtur abſurda. Verum eninuerõ potius per accõmodationẽ aeheret corpori anima: medio quodã quod amborum naturæ aliquatenus capax eſt: & amicabiliter creatum: & ſapienter editum id utrũq; ammiſcet corpori incorporatum immortale corruptibili: purum impuro: diuinum terreno: ſicut ratio nobis dictat. atq; demõſtrat. in iecore enim concocto ſanguine: ac tranſmutato ab ea quæ ibidem eſt moderata caliditate & humiditate uaporoſus ſpiritus procreatur: qui per cauam uenam penetrans cum ſanguine ad cor: & impenſius caleſcens & attenuatus aeroſus euadit: & rurſus per carotidas arterias remiſſus ad cerebri acceſſum naturæ prouidentia: ibidemq; proprietate quadam naturali ſub cerebri frigiditate inſtitutus immoderatum feruorem eiciens: ætheri ſimillimus ſpiritus euadit: qui animæ actionem eſt inſtrumentum: quemadmodum ferus equus ſub fræno rectus atq; moderatus. ita & is fræno correctus ab ineffabili ui quadam naturæ. Interea loci aer quoq; per reſpirationem ſubiens in corde tenuatus & per arterias ad cerebrum penetrans nutrimentum conſtituitur ætheri: & animalis ſpiritus: quod ſi corpus eſt corpus etiã accoluit. ſin autẽ tenuiſſimus: & purlatiſſimus: & maxime perſpicuus amat certe ipſum anima rationalis corpus quidem utcunq; quicquid ideſt incorporeũ & uinculum medio interiectum inter exterema eſſentiam habentia contrariam. hic ſpiritus recte quidem reſidens cuncta animæ ſuggerit per rationem adminiſtranda: qui ſi immoderate in alſeſcat: & concreſcat craſſeſcatq; & ad firmam animæ actionem minime fiat idoneus: inertiores & lãguidiores mittit effectus. Cũ aũt ĩmoderatiſſime ĩalguit: craſſuſq; factus eſt & iã oino corpus. hãc ꝓpter eẽntiæ ineptitudinẽ in interitũ ducit: ſicut in lethargis: & attonicis: & frigidorum uenenorum potione. ſed rurſus cũ ĩmoderate ĩcaluit: & ꝓter decorum cõmouetur aĩa ad ĩmoderatius aliquid pagẽdũ adigit iuxta aĩæ in deliriis actiones: quod ſi adhuc in eo excedat: ac multiplicet aĩam quoq; abolebit ꝓpter id quod nõ adſit utrũq; deuinciens. Verũ & aliũ dei ſpeculemur effectũ. nam cũ hãc a corpore cæleſti & diuino miſſam: terreno corpori oportuerit includere opificiũ & corporis colorẽ: ac figura quæ ad ipſam faceret ſapiẽtiſſime cõmentus eſt. quãdoquidẽ caput ipſum globoſum cõtinxit perinde atq; puſillũ quoddã cælũ cerebrũ aut perlucidũ & ſplẽdidũ cõſtruxit. ſpiramẽta ei ſepte tribuit: in aſtrorum errãtiũ numerũ confingens: necnõ uniuerſum corpus uoluit excellere & in toto corpore eminere. ac ipſum cõtinere ſicut cælũ circũquaq; cuncta cõpræhendit quæ oriuntur: quæq; intereunt.

Cur aĩaliũ alia qdẽ plura: alia uero pauciora pariũt? quæcũq; inquã natura breui tpe cõpræhendit ea multiplicis fœturæ ꝓduxit fœtũ multitudine exigui tpis fœturã reſarciens. Cuiuſmodi ſunt porci & canes: gallinæ: piſces: quæcũq; lõgæua ſunt eadẽ porro exiguæ fœturæ. ſatis eni habuit natura tẽpus fœtuũ cũ raritate cõmutare: cuiuſmodi eſt elephas: ſerpens: cornixq; uero diuturnitate media ſunt eadẽ fœturæ etiã ſunt mediocris. Iuxta quoq; ſimilitudinẽ aĩalium a terra ſunt ꝓgenita. Cererius ſiquidẽ fructus cũ exigui cõductiq; tpis ſit ſæmentẽ plurimã facit. ſtirpes aũt quæ lõgeuæ ſunt paucos edũt fructus. necnõ iuxta fœtus multitudinẽ mãmarum quoq; numerũ natura cõmẽta eſt. ꝓinde in quadrupedibus aĩalia quatenus corpe fuerint uaſtiora: & per terrã iter faciẽtia: nec admodũ laborãtia eatenus introrſus fæturã natura recõdidit. uolucribus eni ob corporis breuitatẽ & in aere nutricationẽ uolatu captantibus quod laborent fecit extra ea quæ fœturæ ſunt & propagationis.

Cur impræſſionum definitus eſt motus paroxyſmorum quod tantum ſucci morboſi natura putrefaciat quantum queat concoquere. cum igitur definitũ ſit quod concoquitur definita etiam ſit uis & tempus neceſſe eſt ſane quilibet ſuccus ſuam habet exhalationẽ ſiquidẽ a ſanguine uapor generatur: qui humidus & calidus eſt: qui etiã ĩ coquobis in quibus eſt calida aqua

Cur impreſſiõum deſinitus.

Macrobius.

Cur ſi uaſa uini atque oleĩ diutie ſemiplẽa cuſtodias uinũ ferme ĩ acorẽ corrũpitur oleo cõtra ſapor ſuauior cõciliatur utrũq; diſſarius ait uerum ẽ illud. n. uacuũ qđ ſuper ne liqdo caret aer ad uena ſcidit q tenuiſſimũ quoq; huiorẽ elicit exorbet eo ſiccato uinũ quaſi ſpoliatũ uiribꝰ pui ĩgenio ſbecillũ aut ualidum fuit uel acore exaparatur uel auſteritate reſtringitur. oleũ aũt ſuper uacuo humor ſiccato uelut mucore qui in eo latuit abſterſo acquirit nouam ſuauitatem ſaporis.

in eorum præcipue operculo uapor in uenitur & in balneorū faſtigiis ita nubes in aere craſſa quæ denſata aqua porro efficitur. eodem autem modo & ſanguinis exhalatio denſata in ſanguinem rurſus redit. a flaua autem bile cū ſit fumida caliditas: & arida ſicut & in lucernis ardentibus fumus. ab atra autem bile fauilla: ſicut ex ardentibus lignis cinis niger qui magis aridus ē a pituita porro fumus perinde ac ex uiridibus lignis ardentibus humiditatis: & craſſitudinis & lancinātis eſſentiæ particeps retinet aūt in uniuerſū in oī humido genitū gignētis eſſentiam.

Cur mel inueteratū: aut ſupra q̄ ſatis ſit excoctum amareſcit? quod ſuam amiſerit humiditatem: quæ mellis magnā excernebat caliditatem. idem ſane patitur omne quoq; humidum dulcis qualitatis particeps ut uinum: & ius unde & craſſeſcunt & imminuuntur: quemadmodum uinum eſt quadripartitum: habet ſiquidem innatantem florem: qui leuiſſimus eſt: & fæcem reſidentem & craſſam: & humiditatem diuturnitate conſumptam: & ipſum uuidum ac uinoſum nutricacem eodem modo & mel hoc autem quod in ipſo humidum ſuperfluū potentiæ cuiuſdam ſordidæ eſt particeps. unde crudum quidem ſordeſcit. coctū uero duntaxat nutricat: quoniam ab igni excipitur quod in ipſo redundat. enumero oleoſa inueterata pinguedinem ſuſtinent: ut butyrum Hyſopus: oleum: axungia quælibet autem qualitas ex temperamento & ſua eſt qualitate. nā dulcedo ex caliditate plurima: & humiditate. actor autē ex caliditate & pluria ſiccitate. ſalſor uero ex ſiccitate plurima: & exigua frigiditate. acor porro ex multa frigiditate & humiditate. acerbitas autem ex ſiccitate pauca & plurima frigiditate: auſteritas uero ex extenſa plurima ſiccitate: ac frigiditate. rurſus amaritudo ex ſiccitate plurima atq; caliditate. pinguedo autem ex humiditate plurimā & exigua admodum caliditate.

Cur ebrii cuncta admodum uertiginoſa uident? quoniā ex multo uino plurima his fit exhalatio euaporātis ad cerebrū ſpūs: qui cū diſtrahi nequeat ante cōcoctionē: & perinde aliquādiu retētus nequit erūpere uniuerſum cōcurit: & circūuertit cerebrū: & ita cōuerſus p uidendi neruū quē opticū uocant & pupillā euadit ad ea quæ uidentur. & talia ipſis cuncta uideri facit: quod enim intus eſt id extrorſus imagine concipiunt: unde & uertiginibus caligant. oculi exterius a quoꝝ uertigine circūuolutione nomē inuentū cū a uino fiat. id etiā euenit ab ſuccis multū exhalantibꝰ: ac cerebrū ſplentibꝰ & efficiētibꝰ morbū quē ſcotomaticon ideſt tenebricū uocitāt.

Cur iidem nerui a cerebro: & tergi medula ad mēbra dimittūtur: nec tamē ipſorū eadē eſt actio: ſed diuerſa? quoniā non ſolū iuxta eſſentiā mēbri actio pmutatur ſed iuxta eius talem fabricam. alia ſiquidem eſt fabrica atq; formatio nerui uidendi: alia audiendi. alia guſtādi: aliaq; oris & alui alia & in cæteris ſimiliter: nam uidendi neruus pertuſus eſt: audiendi autē magis explicatur: non nihil autem plus guſtādi. oris porro alui neruus impenſius circūuoluitur: qui autem alui eſt globoſe diffunditur. ita nāq; & in cithara: q craſſior eſt neruus ſonū maiorē emittit q̄ uero tenuior alium in aliis inſtrumentis idem tibi licebit intueri iecore & ſplene ubi circunacta caro quæ parenchyma dicta ab offuſione nomen adepta. at in renibus & corde quædam carnis eſt proprietas. in ſtomacho autem recti ines quos quidam latine ulos uocant trahunt: obliqui uero eiiciunt. Verū in aliis mēbris obliqui. cohibent: ut in uulua: & uenæ: quidem: & arteriæ: & omenta in uno quoq; mēbro opportunitatis rationē tenent. quæ cōia ſunt in omnibus quoq; comperta habentur. quod uero proprium id etiam cum aliis particeps non eſt quandoquidem peculiarem ſuam efficit actionem

Cur grauidæ circa ſecundum: ac tertium menſem citiſſant hoc eſt uæhementi quodam comedendi aliquid agūtur deſiderio? quod natura ob fœtus cōformationē mēſtruū omne in uuluā cogat. id cū illud ſe receperit malum humorem iuxta uaſorum reditionem aliquatenus in os uentris protrudit: quod ſane cōmotum a praua qualitate ſuſcitatur in appetitum nutrimentorum extrariorum concupiſcunt autem iuxta ſuccum obiectum. nam ſi melancolicus fuerit: ut ſors ita ferat ſuligines appetunt aut cruſtas. ſi pituita acorem. ſi flaua bilis irritantia: & cōpungentia. ſi mixtio quædam uaria fuerit extrarios appetitus habent: quod autem id uerū ſit ex eo manifeſtum: quod nō omnes hoc faciunt. nam quibus ſanguis cogitur: utilis eſt ſuccus & a ſuperfluitatibus immunis. at qui poſt teritum menſem eſſat deſiderium. quod exin redundantem ſanguinem conformatus fœtus excipiat: neq; amplius remittat ad ſtomachum: idem patiuntur aliqui heluones: & uoraces quod extrariis ſuccis uentris os impleant: quos purgari uæhementer expediuerit. dicitur autem citiſſo a citta ideſt pica aue ſemper bolos & magna q̄q; deuorāte: aut quod uaria ſit colore: & extraria quēadmodū hoꝝ comedendi libido eſt.

Cur autumnus tēperamento inæqualis eodem die: & æſtum & algorem habens? quidam aiunt ipſum talem habere naturam: infandam: prauā: nōnulli autem phyſici id ppterea eſſe aiunt: quod ſol per huiuſmodi zonā ſigniferi motus: terrā ita conuertat. alii uero qd p id tēpus uenti

Cur mel inueteratū. Cur oleum quod in ſūmo eſt: uinum quod in medio: mel quod ī fundo optima eſſe creduntur: nec cunctatus. Diſſarius īquit mel q optimū eſt reliquo pōderoſius ē. in uaſis igitur mellis pars quæ ī imo eſt uti ꝗ pſtat pōderē & ideo ſupna tāte pcioſior ē. Cōtra ī uaſe uini pars inferior ad mixtiōe fecis nō modo turbulēta ſed etiā ſapore deterior eſt. ps uero ſūma aeris uicina corrūpitcū ius admixtione fit dilutior. unde agricole dolia nō cōtēti ſub tectū repoſuiſſe defodiunt: & operimētis extrīſecꝰ illitis muniunt remouentes q̄tū fieri poteſt a uino aeris contagioné a quo tam maniſeſte ledit.

huiuſmodi ſuffient diuerſi:& uarii. alii autem quod terra ſuperne exuſta ab immoderata æſtatis caliditate in algorem ſe commutarint : & talem auram remittat cum aer adhuc ſit calidor: non deſunt etiam qui dicant:quod inter æſtatem & hyemem medius ſit:& contrariorum particeps.ſed temperamento falluntur nam nihilo ſæcius id facere oportuit etiam uer.inſpice autem ut diurnum nocturnumq; tempus quattuor temporum temperamentum imitatur antelucanum ſiquidem tempus ueri ſimile eſt;meridies æſtati. poſt meridiem uero ueſperatenus autumno:nox porro hyemi:cum ſolis diſceſſu frigida ſit & humecta.

Cur labor ſomnum allicit: cum labor corpus exinccet : ſiccitas autem expergefaciat? dicendum quod non proprie labor ſomnum elicit:ſed per medium quoddam ſirgiditatis inquam excitatæ:& humiditatis exiccatæ.labor.ſi quidem ꝓprie ſiccitatem gignit.humiditatis autem exiccatio frigioris eſt angumentum. Proinde natura humidi nutermmenti abſumptione animaliſq; ſpiritus conquieſcit:quo amiſſam rurſus reparet inſtauretq; humiditatem:

Finis eſt libri prolematon Alexandri aphrodiſei e græco in latinum a Georgio ualla iampridem rogatu præceptoris ſui Ioannis marliani mathematici longe pſtantiſſimi tranſlati: & nunc demum cũ imprimendum datur ab eodem porpter uarias occupationes curſim & uno ut aiunt oculo recogniti. Vale.

Nicola . Gupalatini Veneti phyſici præfacio in problemata Ariſto.ad ſixtum.iiii : pontificem maximum.

PROBLEMATA ARISTOTELIS EMENDATISSIMA.VT Nũc ſunt latina lngua ante hac non habuit:nam Theodorus gazes. de Ro.lingua opotime meritus quam interprætationem Nico. Viam diu dicauerat emendauit nuper ſub Sixto præſente: iiii.ponti.maxi. Teſtis ego ſum qui eo dictante ſcribebam quantum laboris inſumpſerit ſenex doctiſſimus annum continuum in emendandis plurimis librariorum erroribus. Deprauati erant certe græci codices omnes.Ipſe tamen exactiſſimo iudicio ut optimũ interprætem decet tũ ob linguæ græcæ ſibi uernaculæ.atq; latinæ elegãtiæ peritiam ſummã.tum quia paripateticæ ſectæ ſtudioſiſſimus ſemper extitit.id in problematis fecit quod in aliis quoq; rebus fieri ſolet ut ex multis corruptis ac puerſis quoddam integrum atq; optimum factum ſit. Quo fit ut quibuſdam expoſitoribus noſtratibus plerumq; ignoſcendum ſit ſi multa ariſtotelicæ ſententiæ nequaquam conuenientia . uel ob græcarum litterarum imperitiam uel codicum errores tradant : dicantq; : plerumq; optima quidem . ſe non rei neceſſaria . aut officio boni expoſitoris accõmodata. quem Galienus inſtituit : ut non quæ uera ſibi eſſe uidentur dicat: ſed quæ ex mente auctoris ſunt etiam ſi falſa ſunt.exponat & explicet.id libentius dixerint qđ facile mihi perſuadeo multos errores defectuſq; plurimos in artibus ac ſcientiis aliiſue rebus eueniſſe ob auctoriatatem & exiſtimationem ꝓfitentium ex uulgari fama : comperatam. Non ſtatim omnibus credendum eſt:quinimmo omnia ſummo iudicio penſitanda & diſcernẽda.atq; uniuſcuiuſq; rei ſua cauſa quoad fieri poteſt inueſtiganda & cognoſcenda.nõ tam erudite ac ſapienter philoſophia poſt Pithagoram & alios multos a pleriſq; præſertim Ariſtotelis tradita fuiſſet:ſi ſtatim audito ut Ciceto ait de Pithagora ille dixit.nõ ulterius in philoſophiæ rimationẽ progreſſum eſſet. fortuna certe ut in nobis ipſis ita quoq; in noſtris tanq̃ in omni re dominetur. ut Saluſtius ait plurimum ualet: ut hunc aliquando perpera extollat . ita illum diu latentem in lucem merito aliquando emittat. Non igitur alliciamur trahamurq; fortune auctoritate.ſed exactiſſimo naturæ iudicio ducamur:quod & ſi pauci ſane attingunt . ut non abre uulgo dicatur:paucis datum eſſe habere naſum.tamen nihil prohibet.ut contra fortunæ opinionem iudicari melius de omnibus non poſſit.itaq; facile credam ſicut hoc problematum opus ob pleniorem de omnibus rebus ſcientiam reliqua alia Ariſtotelis ſcripta antecellat.itaquoq; cuidam magno fato ira ſubiectum fuiſſe ut hoc potius tempore quã multis tetro ſeculis.Theodoro interprete quam facillime intelligendum prodeat in lucem.Sic ars oratoria. militaris.medicina : poeſis.pictura.multaq; id genus ꝓ temporum uarietate fatum ſuum ſortita ſint.ut nunc latuerunt.nunc emerſerint nunc incognita & uili. nunc precioſa & commendatiſſima ſint.ita ut non immerito uulgo dicatur.Circulum eſſe res humanas.Agendæ igitur immortali deo gratiæ infinitæ ſunt ꝙ uiciſſitudinem ſuam noſtra ætate problemata habeant ut nunc intelligi poſſint.& ita intelligi ut Ariſtoteles ipſe nunc latine planeq; loqui uideant: Quam utile autem ſit hoc opus quiuis facile diiudicare poteſt.Nam ſi Ariſtoteles in omnibꝰ

ut uix ſe ruatur in uaſe pleno & iõ aeri minus peruio cæterarũ ſi nõ auſeris & locũ aeris admixtioni patefeceris reliquũ quod remãſit oẽ corrũpitur. media igiẽ pars quãtũ a confinio ſũmi utriuſq; tantũ a noxa remota eſt & q̃ſt nec turbulẽta nec diluta.

¶Hyſopus quod hyſopum dicitur: herba ẽ purgatrix ſtomachi a pituita propter caliditatem quæ in ipſa eſt: ſunt qui dicũt nõ herbã ſed mixtionẽ ſaponiná ut eſt nitrum:aut œſipus forte ſcribitur qui quo pacto fiat ampliſſime expoſitũ fuẽnies apđ diaſcoridẽ libro ſecundo.

ſuis ſcriptis philoſophari. tum uel maxime in hoc uidetur cum quærat fere de ſingulis proprias cauſas. ac ſic determinado. atq; cuiuſq; rei cauſam ſuam aſſignando id in problematis re ipſa. & quaſi digito oſtendit quod in aliis ſuis libris preſertim Analyticis poſtremis. uerbis atq; uniuerſaliter præcepit. Demonſtrationem igitur quantum humana mens poteſt de rebus naturalibus atq; artificialibus hoc potiſſimum opere colligit. ut id auditor conſequatur. quod Maro poeta canit. Fœlix qui potuit rerū cognoſcere cauſas. Hanc autē nouiſſimam ꝓblematum recognitionem & emendationem cum per impreſſiuā artem in cuius laudē multa in ꝓhemio Io. Damaſceni Venetiis impraſſi diximus diuulgandā curaremus. Tibi Sixte. iiii. ponti. maxime quo regnante facta eſt merito dicauimus tanq̄ optime auſpiciis feratur in lucē ſi tibi ex omnibus chriſtianis principibus: ut maximo ita quoq; religioſiſſimo: ac philoſopho grauiſſimo. opus ariſtotelis philoſophorum principis dicatum ſit.

ARISTOTELIS PHILOSOPHI PROBLEMATVM PARTICVLA PRIMA INTERPRETE THEODORO PER VLTIMAM EMENDATIONEM.

CVR EXVPERANTIAE nimiæ cõmittendi morbi uim habeát. An quia uel exceſſum uel defectum efficiant:qua quidé re morbum conſiſtere certum eſt.

Cur morbi ſæpe curari poſſunt ubi quis abunde exceſſit.equidem nõnulli medici eam artem exercent:ut nõ niſi per exceſſum agant uel uini uel aquæ : uel ſaluginis:uel cibi? uel mediæ. An quoniá cauſæ quæ morbos cõmittunt aduerſæ inter ſe ſunt:atq; ita efficitur: ut genus alterutrũ duci per exceſſum alterius in medium poſſit.

Cur tempoꝝ flatuũq; mutationes morbos intẽdát:tollantue: iudicent uel cõmittát. An ꝙ aut frigidæ:aut calidæ:aut humidæ:aut ſiccæ ſunt. morboſq; qualitatũ huiuſmodi exceſſus cõmittit. Secũda eteni ualetudo mediocritas quædá eſt. Quod ſi per humidá frigidáue materiá morbus cõſtiterit:tẽps accedẽs cõtrariũ tollere illũ poterit. Sed ſi minus cõtrariũ ſubſecutũ ſit qui ſimilis ſtatus tẽpis ſupuenerit intẽdet ſane atq; iterimet:quo etiá fit ut qui bene ualent ægrotare tẽpore mutato incipiát. Corpis eni ꝓinde tẽperamẽtũ ſoluat necesse eſt quippe quod nõ niſi tẽporum ætatũ locorũq; ſtatu idoneo aptũ ſit augeri ſeruariq;. Quáobrẽ cũ tẽpa euariát ratio tunc ualetudinis habẽda diligẽtius eſt. Idẽ autẽ illud pro cauſa particulatim etiá adeſt:ꝗ in uniuerſum ꝓpoſui de tẽpibus mutationes eteni flatuũ ætatũ atq; locoꝝ pro tẽpis cuiuſdam mutatione accipi debẽt.

Quapropter hæc etiá intendẽdi:uel tollẽdi uel iudicádi: uel cõtrahẽdi morbum uim habent quẽadmodũ tẽpora. Et ſiderũ ortus:orionis:arcturi:uergiliarũ caniculæ : qui flatus imbreſq; excitát. qui ſerenitates frigora teporeſue ſolent adferre.

Cur uomitus cũ tẽpa imutant̃ citari maxime debeat. Ne cõturbatio redũdet cũ uaria excremẽta materiæ inutilis ex mutádi rõne ꝓueniát. Vñ fit ut cibũ alii parũ cõcoquát:alii parũ cupiát.

Quáobrem qui uel cibo uicioſo ueſcunt̃:uel fame diutina laborát pedibus intumeſcere ſoleát. An utriſq; per tabẽ cõſumptionẽq; illud accidit. Tabeſcũt eni & qui eſuriũt:quia nullũ penitus capiunt alimentũ & qui uicioſe ueſcũtur:quia quod aſſumſerint perfrui nequeunt.

Quáobrẽ cũ uicia bilis ꝑ æſtatẽ cõtrahi debeát:morbi acuti ꝗ certe ex bili cõſiſtũt ꝑ hyemẽ potiꝰ urgeant: An qa febribꝰ illi comitati acuti ꝓpterea ſũt qa uiolẽti. Violẽtia uero cõtra naturá ẽ. Locis eni qbuſdá in corpore humeſcentibꝰ feruens oritur iflámatio q̃ cũ nõniſi caloris exuperantia ſit feberes utiq; accendere põt. Aeſtiuo igit̃ tẽpe arida calidaq; uicia male hoíes habent. Hiberno autem humida calidaq; ꝓinde acuta celeriter namq; interimunt cum propter humoris ſupercreſcentis abundantiam concoqui nequæant.

Cur morbus peſtilens ſolus ex oíbus uiciis precipue afficiat eos:qui ad laborantes eo morbo prope acceſſerint An quod is ſolus oíum morborũ cõis oíbus hoíbus eſt: Itaq; peſtẽ facile omnibus infert : qui ſcilicet deprauato iam habitu ſunt. Fit enim ut morbo cubantis ueluti quodá fomite ſuccedente uicium illud protinus exultet concipiaturq; in aliis

Cur ſi uẽti ſeptẽtrionales hiemẽ occuparũt. Ver aũt auſtros:pluuiaſq; exhibuit:æſtas ꝓxima grauiſſimá febribꝰ q̃ lippitudinibꝰ iſequi ſoleat. An ꝙ æſtas corpa nr̃a multũ humoris cõtinẽtia excipit & terra madet & habitári locus ꝑhumidus eſt: taliſq; reddit̃ q̃lis q grauis ꝑpetue cõſtat. Primũ itaq; lippitudines ſubeũt:cũ excremẽta humoris in capite deliquere icipiũt. Ita eni itelligẽdũ eſt:ut res eadẽ & calidiſſima & frigidiſſima reddi poſſit:ceu aq̃ uel lapis feruet:eteni illa urit hic uehemẽtiꝰ. Fit igit̃ ut aer ſuæ craſſitudinis cá calorẽ pleniorẽ ſuſcipiẽs exardeſcat:& corpora pari rõne anxietate æſtuq; uexent̃. æſtus uero in corpe:febris in oculis lippitudo eſt. Deniq; mutatio quæq; calidá corpus ꝑuertit:cũ ſcilicet cælo adhuc madẽte ætas ꝓtinus ſicca & calida occupauit : uitiũ etiá augetur ſi pluuia æſtas acceſſit. Ita eni uis ſolis materiá late obtinet:quá ferueſcere tũ in corporibus tum in terra:tum etiam in aere fatiat, qua de cauſa febbres oriuntur & lippitudines.

Cur ſi hiẽs auſtrina & ꝑhuuioſa fuit:uer aũt ſiccũ & aquiloniũ eſt:corpora tam uere q̃ æſtate morbi exercẽt. An qđ hiemis tepor & humor faciunt:ut corpora tẽpi eiuſmodi ꝓxima in qualitate reddant̃. Humida eni laxaq; fiant & ſoluta neceſſe eſt. Quæ cũ ita ſe hẽant uere frigido atq; ſicco facile cõcreſcere poſſũt & indurari. Itaq; grauidæ qbus tunc adeſt partus ob ortu piclitant̃. uidelicet in caleſcendi crudeſcendiq; rõne. Quæ res ſideratio appellata eſt quá ſicca illa cõmittit frigiditas in patiens omnino excernendi humoris. Infantes uero quos gerũt ĩbcilles leſoſq; immodicam ob frigitatemedunt. Accidit eni ut qui tunc cælo ſereno naſcuntur iidem pluuio benigne & conſtiterint & nutriti fuerint intra parentem. Cæteris uero quam pituita uicio ſuæ nimietatis purgata non eſt. Quod fit ubi uer tepidum ſe exhibuit. Sed coacta a frigore cõſtitit cum tẽpora occupa

uit æſtatis ui colliquaeſcit ſi biloſi ſicciq; ſunt:ꝙ eoꝝ corpora minime humidá ſed ſqualibundá ſortiuntur naturá. Excitantur quidé humores ſed tenues. Quáobrem eos lippitudo arida male habet. Si uero pituita redundant raucitates diſtillationeſq; in pulmoné oriútur: mulieres extorquét difficultates inteſtinorú quia natura ſunt humida frididaq;. Seniores ſtupor attonitos reddit ubi uniuerſus reſolutus humor incubuit: exq; ībecillitate caloris natiui concreuit.

Cur ſi æſtas ſicca & aquiloſonia fuit: autúnus ex aduerſo humidus atq; auſtrinus hiems quæ ꝓxima é dolor capitis: raucitas tuſſiſq; orianť atq; ī tabé demú euadát. An qa hiés multú materiæ excipit. itaq; humoré cogere atq; pituitá inde cóficere magnú ei negociú eſt. Ergo difficile eſt homorem denſari: conficiq; inde pituitá. Quod ſi in capite humor cóſtiterit grauitaté cómittet: & ſi nimius frigiduſq; é crudoré utiq; mouet: cui ſideratio nomé eſt, necnó ſi ob nimiá ſui copiá cócreſcere minus potuit in locú defluit ꝓximú: atq; ita tuſſim raucitaté & tabem contrahit.

Cur ſi ſicca æſtas ſiccuſq; autúnus aqlones habuerint mulierib⁹ & oibus pituita abúdátib⁹ ſecúda ualetudo cótingat. An qa naturá utrorúq; in alterá exupat parté: itaq; tps in partré trahédo cótrariá ad mediú habitú bonúq; ꝑducit. Eo igiť ipſo tpe optime ualét niſi quid ultro ipſi ꝑperá agant Aut humidi ad hiemé ita deueniát: ut fomité quédam & incitabulum frigori ſubminiſtrent.

Cur ſi ſicca æſtas & aquilonia: & autúnus ſiccus iiſdem aquilonibus ꝑflatus morbo biloſus ïfeſtet. An qm ad idé corpus eoꝝ ac tpis habitus uergút. itaq; ueluti ignis igni addicitur, cú eni corpora exiccenť quátúq; in his dulcedinis erat euaporatú ſitq; uehementerque icaleſcát neceſſe eſt ut dum humor cóſumitur aridæ lippitudines oriantur: reſiduoſque quod biloſum remanſerit eoſdemq; recaleſcente febres acutæ utpote ex bili ſincera inuadat. Nónullos inſania rapit, quorum .ſ. natura atra bile abundat. Hæc eteni large ſupeſt: cum eius humores contrarii reſiccefcant.

Cur mutationem aquarum: grauem aeris uero non grauem eſſe affirmant. An ꝙ aqua corporibus alimento eſt: quo iam habito complexoque peregrinamur. Aer autem nullo ſe exhibet alimento. Aquarú item genera multa & uaria per ſe ſunt: ſed aeris minime. Itaque hoc etiá cauſæ eé poteſt. quippe cum peregere etiam profectis in cælo quidem prope eodem: in aquis autem uariis uerſari eueniant quapropter aquæ mutationé grauem eſſe recte putatum eſt.

Cur ciborum mutatio minus ꝗ̃ aquæ grauis occurrat. an quia plurimum aquæ conſumimus. Nam & in pane & obſoniis: & in potu aquæ uſus plurimus eſt.

Sed cur cibi & aquæ mutatio grauis ſit, an ꝙ omnis mutatio etiá téporis & ætatis motu facilis eſt. Extrema náq; generis cuiuſcúque moueri facile poſſunt. Quomodo & principia & fines. Ergo & cibi qui inter ſe diſtant corrúpere ſe inuicem queunt. Quippe cum aut nuper aut nódum adheſerit q ꝓceſſerat. ad hæc ut uarius cibus grauis eſt turbuléta eni nec eqlis cócoctio eius agitur ſic in his accidit q aquá mutarint. ſ. ut uariæ potióis utenť alimétoq; eſtq; id alimenti genus qué ſiccú ualétius: qm plurimú eſt. Exque cibis ipſis nó niſi quátú dilutú eſt: uim habet enutriendi.

Cur mutationes aquarú faciunt ut pediculi in qbus haberi poſſint multi habeanť. An ꝙ humoris cruditas quá ꝑturbatio illa cómittit quæ ex aquæ uario uſu increbra cómutatione redundat: humoris creare copiá pót ꝓſertim loco humori opportuniore. cerebrú aút natura humidú é q̃re caput maxime ꝑpetue humet: cuius rei idiciú eſt ꝙ pili in hoc potiſſimú exeút hui⁹ aút loci uis ad ꝓgrauádos pediculos apta é. patet hoc in puerili ætate. Caput eteni pueroꝝ madet abúde & ſæpe aut grauedie cóflictať. Aut ſanguis ꝓfuſióe. Quinetiá pediculos plures illa ætas habere ſolet.

Cur a uergiliarú occaſu ad fauonii uſq; flatus hi potiſſimú pereát qui morbo longo laborant & ſenes ꝗ̃ iuuenes potius. Vtrum ꝙ ſúmæ ille intereundi cauſæ duæ aſſint: frigus atq; exceſſus. Vita enim calore fouetur ſeruaturque. tempus autem iſtud ambo illa ſortitur. Frigidum enim & hiémtum acerrime urget ſubſequens enim tempus uer eſt. An ꝙ q uicús laborát diuturnis nó ſecus ac ſenes effecti ſunt. Longus eteni morbus quaſi ſenecta iam adeſſe uidetur. Ea náque corpora ſicca & frigida ſunt. Altera .ſ. ob ætatem: altera ob languorem hiemem uero & gelu frigoris atque humoris eſſe exceſſionem certum eſt. Quare fit ut cum uel paruo momento corpora pateát hiemis rigor quaſi ignis igni iniungatur: atque ita interimat.

Cur in plenis impuriſque corporibus hulcera capitis non magno negocio ſanentur: tibiarum auté ægre an humor eorum: quia terrenus grauis eſt: graue auté omne deorſum tendit: ergo ſuperiora euari facile poſſunt. Quoniá ſeorſum humor deceſſerit inferiora ꝓpterea nequeunt ꝙ admodú excreſcant & putredini pateant.

Cur ſi poſt hiemem aquiloniam: & uer auſtrinum: ac pluuium æſtas ſicca admodum fuit pernicioſus oibus. Autúnus accedat: & pueris ꝓſertim. Nam & cæteris difficultates inteſtinorum febreſq; quartanæ longæ: eo tempore ſolent euenire. An quod ſi aqua mediocris per æſtatem inceſſit: quátum humoris collectú eſt per uer humidum: in noſtris corporibus refrigeratú quieſcit. Sed ſi non ita cótigit: pueri qui ſuapte natura humidi & calidi ſunt uehemáter eo ferueſcunt affectu: quoniá refrigerati minime fuerint. Et ſi per æſtaté reſtiterint. Autúno certe quorú humor ultra modú

ferbuerit corripiétur. Excrementa uero niſi confeſti peremerint orta uidelicet circa pulmonem atq; arteriam. Supra enim primũ cõſiſtunt: eo. ſ. quod aeris tẽpori nſa corpora pateát hinc enĩ lippitudines quoque ꝓgreſſis febribus in graui æſtate ſequi conſueuerũt. ergo ſi non locis ſuperioribus excrementa humorũ exorſa ut dictum eſt ꝓtinus interemerint: deſcendent cruda ad uentrẽ atq; ita difficultatem creabunt i teſtinorũ. At ſi præ nimia ſui copia: humor excerni nequiuerit quartanæ his orient̃ qui euadere mortem potuerũt: etiã ſi illud inteſtinorũ uiciũ oĩno quieuerit Quod enim crudi humoris ſubterſedit: ſtabile firmũq; uæhementur modo atræbilis adhæret

Cur ſi æſtas & autunnus ĩbres auſtroſq; habuerunt. hiems grauis conſequi ſoleat. An ꝙ hiens corpora ꝑhumida excipit muttaio etiam in gens occurrit. Non enim paulatĩ: ſed repente ex calore immodico ad frigoris acerbitatem uenit̃: quãdo autũnus quoq; tepidus extitit. Itaq; qui denſo corpore ſunt: hos morbi extorqueãt acuti neceſſe eſt. his enim humida excrementa ſupra potius colliguntur: cum partes ſuperiores humoribus huiuſcemodi opportunas ĩferiores inhabiles illis hãbeant. Ideoq; qui tali textura corporis ſunt non multa excrementa ſibi admittunt. cum igitur qui locis ſuperioribus corporis humor excreuerit infrigeſcere incipit. fit ut predicta uicia oriant̃ quemadmodum uinolentis ꝓpe accidit: cũ algent. At q̃bus laxius corpus eſt: his febribus orſis euenit. ut quæ ſumma de cruditate febres conſtiterint tranſeãt in ardores. quoniã his magis totum corpus ab humoribus occupatur quam denſa illis mole conſtantibus. exq; ui frigoris coacto eorum corpore humores incaleſcentes febres accendunt. Superans enim calor totius corporis febris eſt: & ſi idem nimio intendatur humore ardor effici poteſt.

Cur annus peſtilens tunc inuadit: cum ſol multum uaporis de terra excitat; An tunc annus humidus pluuiuſq; ſignificetur neceſſe eſt terramq; madeſcere neceſſarium. Fit igitur ut quaſi locis paluſtribus grauibuſq; proinde innitetur & corpora quoq; multis tunc excrementis redumdare neceſſarium eſt: ita ut ægrotandi materiam habeant in æſtatem.

Cur grauis tunc adeat annus cum copia eſt puſiliarum ranarum quæ rubetarũ faciem rep̃ſentãt. An res unaquæq; loco ſuæ naturæ idoneo abundare ſolita eſt Itaq; eiuſmodi enimantium genus cum natura humidum ſit: humidum pluuiũ ꝗ annuũ ob ea ipſã cauſã ĩdicat. Anni eiuſmodi uero graues proculdubio ſunt. Quibus enim corpora facta ꝑhumida fuerint multis icciꝛco extremen tis præmunt̃: quæ cauſæ ſunt ut morbi proueniant.

Cur auſtri ſicci nihil humentes febres creare ſoleant. An quia calorem humoremq; excitãt alienũ Sunt euim ſuapte natura humidi calidique, qua quidem re febris committit̃: quippe q̃ nõ niſi per exceſſum ambarũ qualitatum illarutu oriri ſoleat. Cũ igitur ĩbre auſtri uacãt corpora nſa ita afficiantur neceſſe eſt At cum flatibus imber adeſt nos aq̃ refrigerat: auſtros tamen quos mare miſerit prodeſſe ſtirpibus certũ eſt. Refrigerati namque beneficio maris deueniunt contra eruginẽ quæ humore caloreque alieno conſiſtit.

Cur corpora humana ſe tardiora debiliora que ſentiũt cum auſtri afflãt. An quia multũ ex paulo tunc redundat humoris: quem deliq̃ſcere tepor coegit. Exque leui afflatu grauis humor citatur Adde quod uires noſtre conditæ in articulis ſunt. qui auſtris laxari flatibus cõſueuerũt. Cõſtat id ex eorũ crepitu quæ quidem conglutinata tũc remittuntur ac reſoluuntur. Tenax etenim humor qui articulis inditus eſt ut concretus nos moueri non patitur ſic nimis humefactus intendi minime ſint.

Cur per æſtatem magis aduerſa ualitudine laborenur per hiemen uero magis qui laborant emoriantur An quia calor qui per hiemem intus Propter corporum denſitatẽ cohercetur parum adiuuat: nec labor operum qui amplius per id tp̃s ſuſcipitur. excrementa humorum poteſt cõcoquere: ideo ualidam eſſe mali originem neceſſe eſt Quod cum ita ſit pernicioſũ morbum urgere ratio eſt Contra: in æſtate quoniam corpus uniuerſũ tãq; refrigeratum reſolutũ atq; laboram impatiens eſt. Iccirco morbos plures quidem oriri neceſſarium uidetur uidelicet ob laſſitudinẽ cruditatemq; ciborum. Noui & enim fructus tunc adſũt: nõ tamen ita ualidos eſſe naturæ ratio patit̃ quamobrẽ facultas hiſce ſuccurrendi datur facilius.

Cur poſt utrũlibet ſolſticium per centum dierũ ſpaciũ mori maxime accidat. An ꝙ eatenus utraq; uæhementia caloris & frigoris ſe dilatat: quæ morbos perniciẽq; afferre ĩ firmis põt.

Cur uer atq; autunnus morbis infeſtent. An q̃a mutationes graues oẽs occurrũt Sed autũnus uere grauior eſt: quia corpore calido refrigeſcente q̃ frigido incaleſcente potius ægrotamus Vt igit̃ uere frigidũ recaleſcit: ſic autũno calidum refrigeſcit.

Cur per hiemen minus quidẽ q̃ per æſtatẽ ſed pnitioſius ægrotet̃. An quoniã in æſtate morbi uel parua de cauſa exiſtũt: quod in hieme minime accidit ita. Sumus eni tũc & ad cõcoquændũ & ad bene ualendũ aptiores. Itaq; ratione maiora pnicioſioraq; mala ſũt quæ maiori de cauſa puenerit Quod idẽ in athletis. & oĩno in his qui ſecũda ualetudine eſſe ſolent licet pſpicere. Aut enĩ nullo morbo ꝓmunt̃: aut ꝓſſi celeriter e uita decedunt: Quippe q̃ niſi magna cum cã ægreſcere neq̃ant.

Cur per autũnũ ac hiemẽ febres ardẽtes potius orianť quæ tpa frigus præ ſe ferũt per æſtatẽ uero cũ æſtus adſunt rigores magis infeſtẽt. An qa in corpore hoĩs bilis calida pituita frigida eſt. itaq; per æſtatẽ quod frigidũ eſt diſſoluiť. diffuſũq; horrores tremoreſq; excitat. Per hiemẽ aut qđ calidum eſt: tũ tpis pſſum refrigeſcit. Febres tñ ardẽtes p hiemẽ autũnũq; potius cũflictãt: qm̃ calor pulſus a frigore ĩtrorſus ſe cõtrahit. Ardor enĩ nõ reſidet ĩ ſũmis: ſed ĩtrinſecus ſe expãdit: atq; ita efficiť ut rõne febres ardẽtes hiberno tpe orianť melius id in his ĩtelligi põt: qui aqua frigida qq; calida ſe hiberno tpe lauerint. Qui enĩ frigida ſe infuderũt: ibi aliq̃diu dũ diluerenť friguerũt: reliquo toto die tuti a frigore ſunt. At qui calida uſi fuerint frigus diutius experiunť. Caro enĩ ſpiſſeſcit cta loq; ĩtrorſus ſe colligit eoꝶ qui ſe aqua diluerint frigida. Cõtra aũt iis euenit qui calidã admiſcere. Caro quippe rareſcit: calorq; ad exterũ uſq; locum euocatur.

Quæ nã uirtus ſit cataplaſmatis. An ut reſoluat ut moueat ſudorẽ: ut euocet uaporem.

Quo nam argumento cõſtet abſceſſum iam purulentũ eſſe: an ſi aqua perfuſus calida ĩmutať purulentus eſt ſi minus nondum eſt.

Quæ nam urenda: quæue ſint incidenda. An quæ ore ſunt amplo nec breui coaugmententur. hæc urenda ſunt ut cruſta illic incũbat. Sic enĩ nullũ pus cicatrice inducta occultabitur.

Quæ nã uirtus medicamẽti ſupprimentis ſanguinẽ ſit quod enemum appellamus. An ut exiccet: & ateriæ inutilis cõfluuiũ cõpeſcat ſine cruſta: aut carnis putredine. Ita enĩ efficiť ut uulnus ſimul & inflãmatiõe careat & unitati ſit opportunũ. qđ enĩ materia nõ ſupfluit ĩflãmatiõe carebit. Quod ſiccũ eſt unitati oportunius erit: q̃diu nãq; ꝑmadet cõcorporeſcere nequit. Quãobrẽ quæ cruẽtis iniicienda cenſemus acria magna ex parte ſunt: quo acerbitate ſua poſſint aſtringere.

Quæ nã incidẽda: quæue urẽda ſunt quæ cõtra nõ ita curãda ſint: ſed medicamentis. An quæ in ala aut in inguine abſceſſerũt medicamẽtis curãdũ potius diducta enim partim laborioſa: partim perículoſa reddunť urendi ſunt illi abſceſſus qui lati: ꝓceſſuq; multiplici eruperũt: quiq; uenoſis non carnoſis reſidẽt locis. Incidẽdi qui in acutũ ſe colligũt quiq; nõ parte ſolida extant.

Cur ſiqnis aere inciſus ſit facilius q̃ ſi ferro ſaneſcat: Vtrum quia aer leuius eſt. itaq; minus laceret: actũq; faciat. An e diuerſo ꝙ ferũ aciẽ ad actiorẽ recipiat ſectionẽ iccirco faciliorẽ tollerabilioremq; efficere debeat. At uero aer medicamẽti uim obtiet: & principiũ quodcũq; pars potiſſima rei ẽ. quod igiť aer ſimul ac fuerit iciſum medicamẽto ꝓſentiſſimo adeſt facit ut uulnus celeri⁹ coeat.

Cur ambuſta in aere ſanentur celeriter: an qm̃ a laxioribus minuſq; corpulentis effecta ſunt. Plus enim caloris corpori inheret ſolidiori.

Vtrũ ptiſana ordeacea leuior & ad morbos accõmodatior q̃ triticea ſit. hãc enĩ nõnulli anteponunt argumẽtũq; ex piſtoribus capiũt ꝙ multo colorariores ſunt qui tritici quã qui ordeacei piſturam exercẽt. Addũt etiã ꝙ ordeũ humidius eſt. Quod aũt humidius eſt cõcoctionẽ deſiderat pleniorẽ. Sed nihil ꝓhibet quominus: ut cõcoctu qd difficilius ordeũ habeat: ſic ad leuitatẽ quid utilius ꝓſtet. hoc enĩ nõ humidius tãtũ tritico eſt. ſed frigidius etiã qualis certe ſorbitio cibuſq; cõpetit febrienti ut parũ alat: & ſatis refrigeret: quod ptiſana ardeacea facere poteſt. Quod enim humidior uel corpulentior eſt hinc alimentũ idq; frigidiuſculũ præſtat.

Cur dentiũ ſtuporẽ porculaca herba aut ſal tollere põt. An porculaca quia lentũ quẽdam habet humorẽ qui uel mãducãti aut manu aliquãtiſper cõfringenti pateſcit. heret enĩ ac trahiť. lentor igiť ſubiens ille a corpore educit acorẽ. quippe qui affinitate quadã cõiungi ualeat argumẽto ſaporis: quẽ acidulũ reddit. Sal uera macerat liquæfacitq;. atq; ita acorẽ quoq; extrudit.

Sed cur lixiuium nitrũue hoc idem facere nequeat. an ꝙ hæc ſuam ob acerbitatem aſtringunt non liquefaciunt.

Cur æſtiuis laſſitudinibus balneo: hibernis unctione mederi cõueniat. an hibernis unctio datur ꝓpter horrores mutationeſq; urgentes. per calorẽ enĩ laxandũ eſt qui membra tepeſcere faciat oleum uero calidũ eſt. at in æſtate humefaciendũ cenſeť qm̃ tẽpus id ſiccũ eſt nec metus interpellit horroris eo ꝙ ſtatus tẽporis ad teporẽ ĩgenue uergit: hinc etiã cibus parcus potio liberalis ꝑ æſtatem admittitur ille magis hæc oĩno. Potioni nãq; per æſtatẽ ob tẽpoꝶ ſiccitatem indulgendũ ex toto eſt: parſimonia uero cibi cõmunis tempoꝶ omniũ. ſed magis æſtati cõuenit ne ob habitũ tẽporis feruentem corpus cibo ĩmodico preſſum exeſtuet.

Cur ex medicamẽtis alia aluũ ſoluãt ueſicã autẽ minime. alia ueſicã ſoluãt. cũ aluũ nihilo moueant. An ꝙ ea quæ natura humida ſunt: atq; aqua referta ſi medendi obtinẽt facultatẽ ueſicã ſoluunt. Subſidẽt enĩ in ea humores qui putredine ĩmunes euaſerũt. quippe ueſica pro eius humoris cõceptaculo habeť qui minime in uentre cõcoquiť: qui nõ manet: ſed priuſq̃ agat quicq̃ aut patiatur excerniť. At quæ terrenã ſortiunť naturã: ſi uires habeãt medicas aluũ hæc fundere queũt. In hãc enĩ terrena quæq; materia ſe ꝓuoluit itaq; turbat ſi mouẽdi obtinet facultatem.

Cur alia uẽtrẽ mouent ſuperiorẽ alia inferiorẽ ut uelatrũ ſuperiorẽ: ſcamonea inferiorẽ. Alia uero citant utrũq; ut elateriũ & thapſie ſuccus. An ꝙ ex medicamentis quæ uentrem mouẽt alia frigi-

da'alia calida ſunt:itaque alia propter ſuum caloré protinus ut in ſuperiori uentre fuerunt:loca petunt ſuperiora ac inde liq̃faciendo:maxime que aliena ſint minuſq; inſedentia; ſed etiam q̃ íſũt natura intima medicamento.ſ.uæhementiori epoto:aut copioſiori quam natura patiat̃ tã ea ipſa q̃ excreſcentia adfuerint in uentriculum deducunt.hic uero feruore excrementa perturbant flatumq; excitant multum:qui obſiſtens uexanſq; demũ uomitũ mouet.Alia ꝙ natura frigida ſũt ſeorſum uerſus pondere ſuo labuntur etiam puſquã quicquam uel efficiant̃ uel agát. ac íde ꝓficiſcẽtia idem actitát quod ſupiora.ubi enim p abdita foramina illic aſcéderũt atq; materiã agitarũt eodẽ tramite.ſecũ q̃ corripuerint excrementa colliq̃mentaq; deducunt at genus medicamenti ꝙ q̃litatis utriuſq; particeps mixtumq; ex calido frigidoq; eſt hoc ob eam utranq; facultaté rem poteſt utráq; conficere hinc & medici mixtis ſibi generibus ſæpe medicinas componunt.

Cur medicamenta purgare ualeant:cum alia pleraq; amatiora cæteriſq; eiuſmodi q̃litatibus íſigniora id facere nequeant.An quia non ob eiuſmodi uires purgandi obtinent facultaté. ſed quia cõcoqui nequiũt etení quæ ob exceſſum caliditatisaut frigiditatis:q̃uis exiguo corpore íco
ctilia ſũt aptaq; uincere non uinci ab animantium calore reſoluiq; eadam facile a uentre utrolibet poſſunt hæc medicamenta habétur.Vbi enim uentré adierunt reſolutaq; ſũt ſtatí ad uenas p eaſdé ferũt̃ ſemitas quibus permeat cibus:mox cum nihilo concoqui potuerunt.ſed uictrice pſtiterũt potétia relabuntur & quæ ſibi obſiſtunt ſecũ detrahũt. que res purgatio uocitat̃.Aes uero argentũ:cæteraq; gñis eiuſdé & ſi concoqui a calore animalium nõ poſſunt:ſed reſolui a uétribus néq̃ũt oleũ mel lac:cæteraque eiuſmodi cibi purgandi quidé uim obtinet.ſed quantitatis non qualitatis rõne ubi enim ob nimiam ſui copiam concoqui minime potuerunt tũ purgát ſi qñ id facere poſſũt duabus enim illis de cauſis aliq̃d concoqui neq̃at.aut quia gñis pnicacis eſt:aut quia modum exceſſerit Quáobrem nihil ex p̃dictis medicamentũ eſt qppe cum non ob aliquã ſui faſtultaté purgare ualeat acerbitas acor máluſque odor medicaméta cõmitrantur:eo q̃d genus medicamentorũ cibo contrarium eſt Q̃d enim cõcoctũ a natura acceſſit:id corporibus adhereſcit:alimentũ que appellatur Quod auté conuiuci donarique minime poſſi t:ſed uenas igreſſũ p exceſſũ caliditatis. frigiditatis ue ſuæ perturbet.hoc naturam ſane obtinet medicamenti.

Cur piper ſi large ſumatur ueſicã ſoluet:ſi parce aluũ.econtra ſcamonea ſi large ſumatur aluũ ſoluet. ſi parce & que uetus ueſicam.An quia ſingula magis a ſingulis mouétur.piper enim magis urinam ciet:ſcamonea aluum.Itaque ſi piper ſumptũ copioſius eſt ad ueſicam deſert̃:nec ſe ina luũ diffundit.Sed ſi exiguum ceperis:retentum id aluum ſoluet:atque ita medicamétũ eius exiſtet Scamonea uero quæ data copioſius eſt retinetur ut reſoluatur:reſoluta iam medicamentũ efficit̃ ob quam ſuperius cauſam ꝓpoſuimus.At ſi exigua una cum epoto humore p iuiſibiles meatus i hibitur ac celerius ante quam pturbet in ueſicam defertur qua pro ſua facultate recrementa colliq̃mẽtaque reſidentia per ſumma abducit.Sed illa multa ut dictũ eſt ꝙ diu ex uiriũ ſoliditate p̃máſerit large expurgat ſordeſque terrenas potiſſimũ detrahit.

Cur inflãmationes eaſdem alii frigefaciendo ſanent:alii calefaciédo cõcoquãt an ꝙ illis per refrigerationem hiis per externũ calorem caloris ſui copiã colligere placet.

Cur mutari cathaplaſmata debeant an ut plenius ſentiatur.Solita eni ut ea que uẽtriculo mádamus nõ amplius medicamenta ſunt .ſed pro alimentis recipiuntur.ſic etiã hæc fungi ſuo munere neq̃ũ

Cur cibum íminuere laborem augere ſalubre eſt an quia cauſam ægrotandi excrementorũ habet nimietas:quæ tunc cete exultat:cum aũt cibus ſupeſt aũt labor deeſt.

Cur medicamenta & res amaræ aut fœdi odoris magna ex parte purgare poſſunt.an quoniam amara quæcumq; malæque olentia concoqui neq̃unt.Qua de cã medacaméta quoq; amara ſũt atque fœtida. Quot enim concoctioné nullã ſibi admittũt. mouere quæ cũ amaritudine poſſũt hic medicamenti ſortiuntur naturã.Et ſi iuſto plus data ſint piment. Quæ aũt necant etiam ſi exigua dentur:hæc non medicaméta ſed toxica eſſe dicimus. Ne illa quidé medicamenta uocamus quæ non ſui generis qualitate purgare queant.Sũt ení pleraque in genere cibi quæ ſi large ſumát̃ facere idem poterant.ceu lac:oleum:muſtũ.Sed hæc oia ꝙ minus facile concoquũt̃.iccirco purgant nec omnes ſed aliquos.Sunt ení aliis alia concoctu facilia:difficiliaue.Quáobré nõ eadé medicamento omnibus ſunt ſed ꝓpia plæriſque conperiuntur.Denique medicamentũ nõ ſolũ cõcoctiõe ímune:ſed etiam motus efficiens eſſe debet:ſicut & exercitandi rõ extrinſecus:aut in trinſecus accedendens nõniſi per motum alienam excernit materiam.

Cur odorata genera tam ſæminũ q̃ plantarum mouere urinã poſſnit. An quia calida cõcoctuq; facilia ſunt.quo in genere ea collocamus quæ citant urinã.horum enim uis inſita calefaciendi breui extenuatur.odor quoque nullam corpulentiã gerit Nã & ea q̃ odoré pleniſſime reddunt uelut alia caliditate ſua mouent urinam:uel potius uim obtineut tabefaciendi.ſæmina odorata uero calida eſſe certum eſt.

Cur impuris terriſque ulceribus:ſiccis acribus acerbiſque medicamentis utendum eſt.puris uero

& ſaneſcentibus humida tantum imponuntur. An quod impuris detrahendum aliquid eſt: quod non niſi humor eſt alienus qui adimi debet. Genus autem medicamenti quod mordax acre acerbumque eſt id efficere poteſt & ſiccum magis quam humidum. At quæ pura ſunt cicatricem tantum deſiderant.

Cur morbis qui contrahuntur a pituita: libido immodica proſit. An quod ſæmen genitale excrementi cuiuſdam detractio eſt ideo naturam ꝑ ſe fert pituitæ. Quod igitur multú pituitæ concubitus detrahit iuuare iccirco poteſt.

Vtrum ergo inter initia mali cibum afferre melius ſit an poſt. An inter initia: ne iam penitus debilitato febris occurſet. Igitur uel extenuandum protinus eſt: uel ita alendum. Sorbitionibus primum recreandum. Hæ namque mitiores: leniores: colliquabilioreſque ſunt: & alimentum hinc capere infirmum corpus expeditius poteſt. Nihil enim cibum in uentriculo reſolui perferuere que ante oportet quod non niſi labore cubantis fieri poteſt.

Cur intuendum urinam an concocta ſit. nec ne profluuio intercepto mingendi potius quam perpetuo. An quod ſignum concoctionis urina exhibet ruffa quod quidem melius intercepto profluuio deprehenditur. Genus enim quodque humoris ſuum colorem plenius oſtendit cum exiguum eſt quam cum multum eſt. nam in multo figuræ in exiguo colores conſpectiores ſenſui obuient. Quod etiam in rore: ſanguine: lachrymaque palpebris adherente pateſcet. Vrina igitur ſi continue dimittatur copioſior redundabit ſin intercipiatur: iudex ſui coloris certior erit. Quod ſi iam ex concoctione colorem traxit eiuſmodi talis profecto apparere etiá amplius poteſt. cum lumen ſe refringat & tanquá ſpeculú fiat propter intermiſſionem profluii.

Quam ob cauſam corpus cui ſecundam conciliamus ualetudinem non denſum ſed rarum reddendum eſt An ut urbs locuſq; quicúq; ſalubris eſt. qui placide aſpirat. qua propter mare quoq; ſalubre eſt ita etiá corpus qđ ſpirátius eſt ſanitati opportunius cóſtat. Aut ení nullú recremétú exiſtet aut quod extiterit q̄primum excernatur danda opa eſt corpuſq; eſt ſemp ita regendú: ut ſimul atque excrementum admiſit habeat qua parte illud excernat. ſitque motui deditú non quieti Quod enim manet putreſcet: modo aquæ imotæ. Putreſcés uero morbú cómittit. At qđ excernitur antequam uicietur decedit. hoc igitur ut corpore dénſo núquá cótigit. Fit ení ꝑpe ut iuiſibilia foramina claudantur. ſit raro ſolutoq; accedat neceſſe eſt. Quáobré in ſole nudo corpore minime ambulandum eſt. Spiſſatur etenim caro & cócaleſcit corpuſq; parte íteriore humidius redditur. Quantú enim humoris reſidet abolet̃. quátú in teſtinú eſt manet itactú. Qua róe quoq; carnes aſſe lixis humidiores ſút. Ne pectore quidé nudo ambulandú eſt. Ita ení uis ſolis corporis optime partis conditæ adimet. quæ nulla egeat déptione. Sed inferna potius eam deſiderant. Inde igitur ut remoto nó niſi cú labore ſudor educit̃. hic facile ob loci opportunitaté digeri poteſt.

Quá ob cauſam pnitionibus ideſt ambuſtis frigore tá aqua frigida quam calida ꝓſit. An qm̃ genus id uicii ex nimio humore cóſiſtit frigida igitur humoré adſtringit. atq; exaſpat calida in ſpiritum uertit carnéq; elaxans: libertatem efflandi ꝓbet ſpiritui.

Cur frigus pernitiones calor ambuſta & facit & tollit. An q̄ ea dem uis colliquando facit exſiccando tollit.

Cur potio febriétibus ſæpe pauſatim ſubminiſtranda eſt. An q̄ potio multa præceps defertur exigua lente incedens irrotat. madefacit ſeſeq; inſinuat corpori. Sicut enim in humo, ſi aqua large acceſſerit perfluet. ſi paulatim uero madefaciat tantú. ita etiá in febribus agit. Nam & aquas fluentes ſiquis paulatim deducit. alueus humorem totum ebibit. Sed ſi tantúdem aquæ uniuerſum dimiſerit ſcaturigo uelox uſq; eo profluet quo deducere libitum eſt. tum æger quieſcere immotuſq; quo ad maxime fieri poteſt: iacere debet. immotus inq̄ q̄ igné quoq; emarceſcere certú eſt ubi a nullo mouetur ne aduerſus flati cubat quoniam flatus excitat igné. ſollicituſq; per auram ignis ex paruo magnus aſſurgit. obuelandus æger opperienduſq; ꝓpterea eſt quia ſi nullum ignis concedatur ſpiraculum extinguetur. Ne ueſte quidem exui debet donec in ſudare occoeperit. Ve enim ſubiectum hunc igné uiſui ſic & deliteſcenté illú naturæ humor extinguit. Adde in genere febrium intermitentiú balneum. & fomenta pedibus admouenda. & ueſtem pleniorem ſuperponédam & quieté agendá quibus ꝑparetur ut corpus per quá calidú ſit ante acceſſioné. Vbi enim multum ſupereſt ignis. lucerna nequit ardere. exiguú quippe igné multus ille ad ſe trahit ita ſicut multum ignis in corpore præparandum ſit febris enim exiguum continet ignem multuſq; proinde ad ſe ducet exiguum.

Quartanis febribus ratio uictus extenuáda non eſt. ſed igné corpori interſerendú. Nec nó exercitatione utendum. & qua die acceſſio inſtat lauandú ſomnúq; minime quærendú: huic uictus calefaciens ꝓdeſt quia febris q̄rtana imbecilla eſt. Nam niſi íbecilla eſſet q̄rtana non fieret. Vides ne quá ubi multus ignis ꝑflagrat. lucerná ſuam aſſeruare flammulá minime queat. Multus enim ille exiguum ad ſe rapit. ergo multum ignis accendendú in corpore eſt. ut quod exiguú febris cótinet

reſtringatur.Sit igitur uictus cottidiani rõ quæ partim ignem partim rorem indat in corpus. Morborũ alii ab igne:alii a rore creanť.curat morbus ignis ros roris.ignis enĩ hic exiccat rorem.

Cur pelles recenter detracte maximeq̧ arietũ uerberum uulneribus & uibicibus admoræ & oua ſuper confracta prohibent ulcera ne conſiſtant.An ratione utraq̧ humor colligi:intumereq̧ prohibetur.Pars enĩ colliſa humorem trahit intumeſcitq̧ propter feruorem.Oua ſua lenticia glutinãt atq̧ ita intumeſcere non ſinunt:ut etiam in ambuſtis glutine agitur conglutinare poſſunt pelles quoq̧ ob ſuam lenticiam hærentes nimirum ſimulq̧ ſuo calore cõcoquunt inflãmationẽque ſedant.Neque enim detrahere eas ſolemus niſi diebus aliquot poſt etiam qui ex ſale acetoue perfricandum cenſent infãmationem tollere uolunt.

Cur cicatrices reliquo quidem in corpore nigræ oculis albæ inducuntur.An ꝙ cicatrix colorẽ priori contrarium trahit:ſcilicet quẽadmodum omnia quæ ægrotariut.Vlcera autem parte oculi nigra contrahi ſolent.Verũtamen neq̧ in corpore ſtatim nigreſcunt:ſed principio albæ ſunt:neq̧ in oculo ſemper nigræ ſed demũ uel ex toto uel magna ex parte redduntur.

Cur ferula oras ſiue ambitũ plage rubidũ mediũ album facit.Vtrũ ꝙ ſanguinẽ pellit ex medio:qđ maxime ferit.qa in ordẽ ſe colligit & rotũda eſt.An ea qdẽ de cauſa ſanguinẽ deinde redire oporteret.Rubedo autẽ nõ niſi concurſus ſanguinis eſt iſq̧ in eum locum qui ictus eſt.

Quare cum membra a ferula uehementius feriuntur:medium carnis albũ oræ rubræ redduntur. Ligno eutem contra medium amplius rubet.An ꝙ ferula ſuam ob leuitatem:ubi uehementer ꝑcuſſit.ſanguinem reſidentem per ſumma diſſipat.itaq̧ unde ſanguis defuerit.mox ea pars alba exiſtit:quo autẽ plenius fluxit:hic rubor ambit.Cũq̧ plaga intumuit.ſanguis cito ſuam ſedem repetere non poteſt:quoniam & exiguus eſt:& relationem per accliue agat neceſſe eſt. Non enim niſi copia magna referri poteſt contra naturam.At ictus quos dura corpora inferant:affligunt:colliduntq̧ ponderis ſui ratione ac robore.Afflictum itaq̧ medium cauum redditur:colliſum autẽ rarum exiſtit.Colliſio nãq̧ diſſectio & diſtractio leuis eſt quod cum cauum colliſũq̧ reddatur ſanguis ad id ſummus de oris undiq̧ fertur.Nam & aptus ferri deorſum eſt & laxa expeditius ſubit ꝙ ea cedunt facilius.Vbi autem ſanguis eo ipſe ſe collegit efficitur merito ut medium ruaore tingabur.Oræ autem quas deſaruit albedine decolorentur.

Cur nigræ cicatrices hominum ſunt qui uicio lienis tenentur.An quod ſanguis eorũ corruptus eſt ꝓpter admixtionẽ morboſi diluticq̧ ſanguinis qui aliene procedit.Cicatrix igiť cute ꝑtenui ſummaq̧ cõſiſtit.Sanguis uero ille quia ut dilutus & calidus ſit niger eſt cicatricem nigrã tranſpectus utiq̧ oſtendit. & quidẽ ſæpius hac eadẽ de cauſa cicatrix nigrior fit.Sanguis etenim cutis ĩbecillitate frigeſcit & calore euaporante acrior redditur.Senioribus etiam pari ratione cutis magis nigreſcit:& natiuæ cicatrices acriores q̃ iunioribus habentur.eſt enĩ quaſi uibicatum corpus eorũ totum:non ob aliquã cutis tennitatem:ſed ꝙ calor defecerit.

Vtrũ quecũq̧ rei eiuſdẽ cauſam obtinẽt uim habẽt eãdẽ ad agẽdũ.An nõ uerbi cauſa cũ uibices diſcuti & ab ære:& a radicula:& a faba cõmãducata:& a pulmone:& ab argilla:& ab aliis huiuſcemodi poſſint ſingula ne ui eadẽ hoc efficiãt.an diuerſa.An æs ideo tollit qm̃ rubiginẽ præ ſe fert quæ pro medicamẽto accipi põt.Faba uero:& pulmo & argilla eo ꝙ ad ſe attrahunt ꝓpter ſui corporis raritatẽ.Cætera quæ ꝑdicta aliis ex cauſis idem faciunt.An ultimũ quidã in his oĩbus idem eſt.Quod autẽ antecedit hoc diſcrimini fore nihil eſt quod prohibeat.

Cur cetæte cicatrices nigræ oculi albæ conſiſtuut.An ꝙ cicatrices colorẽ contrahunt contrarium parti in qua efficiuntur.At in parte oculi nigra fieri ſolent:ergo albæ afficiantur neceſſe eſt.

Cur ictus ferulæ dolorem amplius mouet q̃ aliquod duriorũ. ita enim depræhenditur ſi quis cum uerberat ratione conſiderat:cum tamen ictum durioris uehementiorẽ eſſe rõ potior exigit. Acrius enĩ ferit quod durius eſt:an ꝙ caro non ſolum cum percutitur:ſed etiam cum repercutit dolet igitur a duris percuti tantum poteſt.Cedit enim propter eorum duriciem.At uero a ferula utrũq̧ ſane accidit:ut & percutiať:& repercutiat propter ponderis leuitatem cum ſcilicet non cedat:ſed renitatur ita ut ictus poſſit duplicari.

Cur thapſia & cyathus quæ contraria plane inter ſe ſunt pariter uibices poſſint diſcutere hic principio illa poſt.cyathus enim frigidus eſt.Quod etiã poeta ĩquit Homerus. Et gelido dentes defixit in ære.Thapſia uero calida & urens.an ꝙ ut animo deficiẽtibus aqua cyathus uibicatis occurrit.obuians enim refrigeratio calorẽ prohibet educi e ſanguine.qui per ictum ad ſũma confluere corporis atq̧ concreſcere ſolet.ubi calor deceſſerit.Fit enim ut perinde ac ſi extra ſit congeletur. cum ſub cute eſt.propeq̧ abeſt:ut extra ſit.at uero cum calori exitus negatur nõ concreſcit:ſed ſe rurſum diffundit & ſedem unde effluxit repetit.Quod idem tapſia quoque præſtare poteſt. quippe quæ caloris ſui facultate prohibeat ne ſanguinis geleſcat.

Cur æneis quibuſdam amotis ut cyathis.aliiſque generis eiuſdẽ uibices reprimi reſoluique poſſũt. An quoniam es natura frigida eſt. ergo calorem effluere uetat:e ſanguine quem ictus collegit.

miſerint An eo quod ſe modice habeat agat unde quodque ergo ſi tantum agit plus ſi fuerit non aget An potius ediuerſo quoniã ſcilicet eo rem quodq; efficiat.quod ſe modice habeat.hac igitur de cauſa nihilo plus ſudamus ubi plus additum ſit.Sed quoniã modi ſinguli ſingulis reſpõdẽt.quodq; iã egerit non amplius agit.hic fit ut modo aucto magis ſudemus Neq; enĩ ꝙ precedit ad ſingula & præparat ut res ſubdita apta ſit.idem poteſt etiam opus efficere.ſed aliud hoc ſúgatur officio neceſſe eſt.Parum itaq; potius quam multum caloris præceſſit præparauitq; corpus ad ſudandum ſed ad efficiendum alio certe amplioriq; modo opus eſt hoc enim effici ab eo nõ poteſt.quod prius agebat.ſed aliud poſt deſideratur quod modũ obtineat cõuenientẽ.

Cur detergenti magis profluit ſudor quam reſidere ſinenti.Vtrũ quoniã refrigerati extrinſecus contingat.An quod ſudor exterior ueluti operculum foraminibus adhæreat corporis.ita ne interior ſe promere poſſit.

Qua de cauſa ruta.& uonnulla pigmenta ſudores fœtidos moueant.An quia quorum odor grauitatẽ præ ſe fert hæc humoribus ſordidis admixta fœdum mouere odorem poſſunt:

Cur tergo magiſquam priore parte ſudamus.An quod in parte priore locus ſane intus habeť in quem humor deducitur quod in poſteriore non eſt.ſed foras ibi excernatur neceſſe eſt hoc idem etiam facit ut uentre minuſquam pectore ſudemus addo quod ſudorem terga magis ſeruare poſſunt & poſterior ꝑs magiſquã prior.quoniã prior magiſquã poſterior refrigerať qđ etiã cauſæ eſt ut alæ citiſſime:atq; maxime ualeant reſudare.uidelicet qa minime refrigerantur.ad hæc poſterior carnulẽtior pars eſt quã prior.& ꝓinde humidior Cauſã uero cur humidior ſit medullã habet:quæ per ſpinã tendens multũ humiditatis afferre poſſit.

Cur ea parte qua iacemus ſudare non poſſumus an quoniã pars qua tangimus cum plus quam modicum ſit incaleſcens prohibet ne permeet ſudor.Raſiccat enim atq; aſſumit itẽ cõprimit eã partẽ ſic euenit hæc uero ſanguinẽ cõpreſſa diffũdit quo diffuſo ſatis refrigerať argumẽto ſane torpor eſt.Quippe q nõ niſi frigoris iiuria fiat.atq; effici uel afflictu uel ictu ſolear.

Quare qui dormiũt magis ſudãt.An circũ obſiſtẽdi ratione euenit.Calor enim parte interna collectus poteſt expellere humorem.

Cur facie maxime ſudemus.cũ in ea minimũ carnis ſit.an quod expeditius illa ſudare poſſunt. quæ humida laxaq; ſunt: Caput autem tale eſt.Continet enim ſuam plurimã humiditatem ꝙ utiq; uenarum ratione pateſit quæ hic pertendunt. Diſtillationes quoq; ex capite oriuntur & cerebrum humidum eſt. & foramina per multa in capite habentur.quæ tanmulta eſſe. ac foras uſq; pertendere capillorum inditio conſtat.igitur ſudor non a partibus imis ſed de capite oritur; Vnde etiam fit ut primum & maxime fronte ſudemus.Prima enim frons ſubdita eſt.

Qua de cauſa q ſudẽt.ſi uel aqua uel flatu refrigeſcãt nauſeã. Vtrũ qm̃ humor qui ex fluxu continuo minime quieſcere poſſit. hic refrigeſcens in parte priore uniuerſus conſtirerit. An ꝙ ſpiritus qui foras uerſus proueinẽs in ſudorẽ ob frigoris occurſum conuertitur.Hic intus ante frigeſcens quam exeat tranſeat in humorem.atq; in eã partẽ incumbens nauſeã moueat.

Cur in capite pedibuſq; incaleſcentibus ſudores maxime excitantur.An quoniã humorem ad ſe mẽbra incaleſcentia trahunt humor autem partem qua abſũmatur nullam habet cũ ea loca oſſibus ſcateant.itaq; ut excidat foras neceſſe eſt.

Quare qui laborant ubi a labore deſtiterint ſudare incipiunt.Nam ſi labor cauſa eſt cum laborant ſudare debent.utrum quod inter laborandum uenæ ſpiritu inflate comprimi foramina cogant: data uero quiete laxæ conſideant itaq; per ampliora iam facta foramina expeditius humor peruadat.An quoniam cum laboratur.ſpiritum ex coherente humore motus ſecernit.& calore quia a motu excitatur humor in ſpiritum per ſumma corporis extenuatur cũ uero a labore ceſſatũ eſt. ſimul & calor deſinit & ex ſpiritu ſpiſſeſcente humor qui ſudor appellatur conſiſtit.

Vtrũ per æſtatẽ potius. An per hiemẽ ſudor mouendus ſit.An tunc opportune ſudatur cum humidiora corpora ſuut neglectaq; difficiliora redduntur: igitur perhiemen potius conuenit. An magna per id tempus mutatio ſit. nec excrementa concoqui poſſint.cum cælum contra naturam frigeat igitur p æſtatẽ potius mouẽdum Quippe cũ humores per æſtatẽ potius oẽs putreſcere ſoleant quaꝓpter exhauriẽdũ tũc eſt ut etiã ueteres oẽs autores hac eadẽ de cauſa cẽſent.

Quare cũ corpus aſſidue fluat.effluxuſq; ipſe de excrementis ꝓueniat corpus lauari non poſſit niſi ſudauerit.an quia minus excernitur quam:ſatis ſit.Cum enim ex humore mutatur in aerem plus de minori exiſtat neceſſe eſt.Humor enim quicunq; copioſius cum ſe diſcernit redundat. diutiuſq; ob eam rem profecto excernitur. Lenta item glutinoſaque excrementa ut cum humore propter mixtionem excerni poſſunt ita cum ſpiritu nequeunt. quæ quidem res maxime officere poteſt.Hic etiam uomitus magis qui ſudores corpora leuant. qm̃ ea ipſa excremẽta educunt ut q craſſiores corpolentioreſq; ſint. utq; cũ carni quidẽ ꝑculis locus ſit:qui lentã illam glutinoſamq; materiam continet.itaq; non ſine magno negotio dimouendi datur facultas. Ventri autem e uici

no eſt. Aut enim in eo conſtit aut prope. quo ſit ut difficile queant aliter educi.

Cur minus inter laborandũ ſudamus quam cũ relaxati labore quieſcimus. An quoniã cũ facimus laboramus. cũ fecimus laborauimus igitur plus tunc ratione excernitur. Alterũ enim fieri eſt alterum eſſe. An quia cũ laboramus carnis foramina retento ſpiritu obſeruãtur. Cum autem relaxauimus aperiuntur. quo fit etiã ut ſpiritu retento minus ſudare poſſimus.

Quãobrem non in currendo agitandoq; corpus ſed poſtea quam ceſſarũ eſt plus ſudoris euadat An riuus quẽadmodum manu. uel aliquo fluens undiq; aqua obſtruſa ſe colligit. relaxatq; demũ copioſior profluit quã ante ſic etiam inhiberi eadem a ſpiritu poteſt. ut in uaſe cui nomen clepſidra. Atq; etiã in ueſica. Cohercetur enim detineturq; intus humor a ſpiritu. pari igitur ratiõe cũ corpora motu uehementiori citantur. ſpiritus intus circunuenitur cohercetur q; : itaq; uenæ etiam diſtenduntur ac intumeſcunt. cum humor ſe educere nequeat. Quod cum uniuerſus cohercearur ſpiritu poſt relaxato uniuerſus erũpat neceſſe eſt.

Cur ſi quis cũ biberit cibũ ſumat minus ſudet. An quoniã cibus ingeſtus humorẽ attrahit quaſi ſpongia. Eſt enim non parũ rei impetũ retrorſiſſe. quod uel fluentoꝝ conſtat argumento. ita enim cibo quoq; ingeſto meatus appræhendiſſe plurimum ualet.

Cur trepidantes pedibus ſudamus nõ facie. Rationabilius enim tunc pedibus quoq; ſudetur cũ corpore toto ſudamus. locus hic enim frigidiſſimus eſt. quãobrem pedes minime ſolent ſudare. & quidem medici in aduerſis ualitudinibus pedes potiſſimũ operiendos præcipiunt. quoniã frigus hi quam facilime ſentiunt itaq; rigoris inicium reliquo etiam corpori expedite committunt. An ꝙ trepidatio non caloris de ſũmus locis ad ima tranſitio eſt. ut accidit in metu ex quo alui etiã metuentium ſæpe funduntur. ſed eius incrementum potius caloris accedit ut in ira. quippe cum ira feruor cordi ſuffuſi ſanguinis ſit & trepidans ipſe non metu refrigerationeq; ſit ita affectus. ſed membri ipſius affectione.

Cur iidem facie non ſudant. ſed erubeſcunt. an quoniã amplius in caleſcunt. itaq; faciẽ calor aſſiccat errans per ſũma pedum tamen humorẽ propterea liquæfacit ꝙ ut minor eſt quã ut exiccet ſic maior in ſito præconditoq; calore naturali eſt ut ſudorẽ ciere poſſit.

Cur dormientes quã uigilantes ſudare magis ſolemus. An ꝙ ſudoris origo in trinſecus eſt. interna autẽ calidiora habemus ergo calor intimus humorẽ diffundens in timum educit. An humoris aliquid ſemper a corpore effluit. Sed late. quia nihil ſolidũ eſt cui humor occurrẽs ſe colligat. Argumentum cur ita ſit ꝙ partes cauiores aſſidue ſudant.

Cur in caldariis tũ magis ſudamus cũ tempus frigidũ eſt. an quoniã calor ꝓpter frigoris obſitentiã foris euadere non poteſt. Arcetur enim. Verũ intus ſe peruoluens : ac inſidens humorẽ ſoluit interiorem. Sudorẽq; ex eo producit.

Cur ſudor utilior eſt qui corpore nudo currenti prodierit etiam ſi minor ſit quam qui ſub ueſte ſe ꝓmſerit. An ꝙ laboraſſe quã non laboraſſe melius eſſe perpetuũ eſt. & ſudor uero quẽ labor præſtiterit. eo melior eſt qui ſine labore ꝓueniſſet. & qui maiori cũ labore melior quã qui cũ minori. maiori autẽ cũ labore is eſt qui nudo corpore currenti ꝓdierit. Nã niſi admodũ curſũ intenderit. ſudare non poterit qui nudus eſt. Veſtitus cõtra celeriter ſudat. etiã ſi parũ ſe concitarit propter ueſtis teporẽ. Et uero coloratiores redduntur. qui nudi curſũ æſtiuo tẽpore agitant q̃ qui cũ ueſte quia ut oẽs qui loca libera aſpirationaq; incolũt melius colorant: q̃ qui ĩpedita & ſilentia tenẽt. ſic etiã ſeipſe quiſque coloratior eſt cũ ueluti ſpiritui afflanti placide patet. quã cũ perſtrictus obductuſq; a calore nimio angitur. Quod certe his accidit magis qui ueſtiti ꝑcurrunt. Hinc etiã fit ut qui nimis dormiunt minus colore hilarentur quam qui ſe modice ſomno recreant. Nã dormiens quoq; ipſe aſtringitur & ꝓpemodũ ſtrangulatur.

Cur pedes in trepidatione ſudãt. & nõ facies cũ in muneribus uitæ oĩbus ut facie maxĩe: ſic pedibus minime ſudamus. An quia trepidatio metus quidẽ ſuꝑ rẽ ĩchoãda ẽ. metus aũt refrigeratio partis ſuperioris eſt Quãobrẽ facie quoq; pallent qui trepidãt: pedibus itẽ ſollicitãtur & palpitãt. Sic enĩ trepidantes hoĩes faciũt : ſeſeq; quodã modo exercent: quæ ꝓpter ea ratione parte ſudare ſolent q̃ laborant. manus etiam aſſollent perfricare: & ſe modo inflectunt modo extendunt etiam ſæpe exiliunt: neque etiam unq̃ quieſcũt. Sunt enim exciti ꝓpenſiq; ad negociũ quoniã calor eorũ ſe collegerit in pectoris loco qui corpulentior eſt q̃obrem undiq; cũ eoipſo calore tum ſanguine turgeſcẽte æfficitur ut motu uario crebroq; agitentur. Sed pedibus maxime inſudant: quoniã pedes perpetuo tenentur laborare: cũ ceteræ corporis partes quietem aliquam conſeq per ſitus mutationem motioniſq; poſſint.

Cur in caldariis igne neq; uniuerſo: neq; decreſcente aſſiduo: ſed per in cremẽta cõtinua oblato magis ſudatur. Plus enim ita educetur ſudoris quã ſi principio ſtatim ignis tantũdem affluerit. An ꝙ principio multum ignis adhibitum. carnem cutemq; ſũmã ſicciorẽ occupãs urit. atq; in modum teſtæ in durat. quæ cum talis reddita ſit ſudorem arcet. obſtruditq;. Paꝝ ãt contra carnem relaxãs

rarefacit:ſenſimq; inteſtinum humorem excitat:ut ſecerni educiq; poſſit. Carne autem rara plus ignis adhibitū.& corporis ima facile ſubiens humores iam inde præmollitos in uaporem conuertit parteſq; eorum prætenuens ſecernens educit cum ſpiritu.

Vtrum per æſtatem potius an per hiemen ſudor mouendus ſit. An hieme calor intus ſe contrahēs concoquit extenuatq; in ſpiritum humores interiores ꝙ cum omnes:aut certe maxima pars conſumantur.nullam ſui excretionem admonent faciendam. At in æſtate cum per raram ſolutamq; carnem calor euadat.humores minus concoqui poſſunt inteſtini.qua de cauſa exhauriendū omnino eſt.quoniam ſi permanſerint temporis eius qualitate putreſcent:morboſq; contrahent. Putreſcit enim quodq; externo calore. Nam ut ſuo quodq; calore concoquitur : ſic externo putreſcit. igitur per æſtatem externus præualet calor:ex quo ſit ut quæuis in æſtate putredinem ſentiant. per hiemem uero quia calor ſuus ille ac domeſticus dominatur.hinc tempus hoc minime creare putredinem poteſt.

Quam ob cauſam cum ſudor calore uel interno uel externo ſieri ſoleat.euenit ut horror nōnullis ſudoribus poſſit excitari. An quoniā ſudor qui ex calore prodit interno.ſe ſcilicet de loco amplo in breuem corporis dico ambitum contrahente.primum caloris meatus:& circuitus patefacit deinde horror carne iam madefacta ex toto caloreq; exeunte citatur. Calor autem qui extrinſecus mouet primum ſumma corporis aperit rarefacitq;.tum calor naturæ internus profluens excitare horrorem poteſt.

Cur calidi ſudores frigidis meliores habentur. An ꝙ omnis ſudor excrementi cuiuſdam ſecretio eſt parum autem excrementi amplius incaleſcere conſentaneum eſt. plus autem non æque ſed minus itaq; ſudor frigidus excrementi multi indicium eſſe poteſt quocirca morbos quoq; his facit longiores.

Cur minus ad ignem multum ſudamus cum tamen pro calore ſudor omnis moueri ſoleat. An quoniam humor aut corpore uehementer calente in ſpiritum diſſoluitur humidum. Aut cum prouenerit ad eo cito calore nimio exiccatur ut ſenſus ſudoris multi eripi poſſit.

Cur ad ſolem acrius calefacientem corpora quæ in nullo indumento teguntur nihil pene ſudant. Quæ autem ſatis ueſte intecta ſunt copioſiſſime ſudant. Eandem de hoc etiam quā de ſuperiori cauſam reddendam cenſemus.

Quam ob cauſam cum motus acuti magis hebetes minus calefacere poſſe uideantur.ingreſſus tamen per accliua qui hebetiores ſunt magis mouent ſudorem proſiſtuntq; ſpiritum quaſi amplius calefaciunt q̄ decliui. An ꝙ graui cuiq; ut ferri deorſum ſecūdum naturam eſt ſic ferri ſurſum cōtra naturam eſt.itaq; caloris natura quæ noſtra prouehit corpora:ut nihil per decliue laborat ſic per accliue præſſa onere nititur acriuſq; ob eiuſmōdi motum incaleſcit & ſudorem mouet : & ſpiritū proſiſtit. Quinetiam corporis uarius inflexus nōnihil afferre cauſæ poteſt ut directa ſpirandi reciprocatio auferatur.

Qua de cauſa cum ſudor moueri ſoleat quo magis quis ſeſe operuerit. Non hi ſudant qui ueſtē plurimam admiſerunt. Eadem etiam de hoc ratio quæ prius reddenda eſt.

Quam ob cauſam cum corpora ſicciora magis per æſtatem quam hiberno tempore ſint.ſudori magis in æſtate pateamus. An ꝙ per æſtatem propter corporum laxitatem non multus naturæ calor cōtinetur humoreſq; proinde reſoluere in ſpiritum poteſt. Per hiemen autem parte exteriori denſata corporū calor frequens naturæ cohercitus.humorem minime in ſpiritum reſolui patitur adhuc æſtate humoris multū haurimus. Hieme autem econtrario agitur.

Cur ſudores qui corpori bene ualenti ſponte prouenerint his deteriores habētur:quos labores citarint. An ꝙ labores excreſcentem humorem exhaurientes carnem efficiunt ſicciorem ut cauernæ foraminum ſanitati ſunt opportunæ:& per caloris tranſmiſſionem fieri nulla poſſit obſeptio ſiue opilatio. Sudores autem ſpontiui appellati qui ex neceſſitate oriuntur. cum ſcilicet foraminibus naturæ ab imodico humore cofuſis.calor non omnino occupatur ac uincitur:ſed repugnare adhuc extruderecq; humorem poteſt. Hi recte pro ſignis morbi habentur futuri. Nam etiam calor ipſe a largiori humore quā qui modicus ſecūdū naturā ſit hebetatur & caro plene madeſcens:peſſimum ad ſecūdam ualitudinem concipit habitum.

Cur tempore hiberno minus oriuntur ſudores.: nec nos per id tempus ſudendum æque cenſemus quāuis corpora humidiora tum conſtent. An minus ſudamus:quoniam humores per hiemē cōcreti coactiq; ſunt uehementer.quare minus diſſolui tum queunt. Sudandum autem minime per hiemem cenſemus.quia corporis eiuſmodi diſpoſitio ſalubris eſt. Qui autem mouet ſodorem labefacta:confunditq; habitum corporis atq; etiam laxiorem quam conueniat eundem habitum reddens ſimul & intimum calorem educit diminuitq; ut non æque gelido cælo poſſit reſiſtere:& humor externus expeditius ſe corporibus inſerit cum laxiora iam foramina propter ſudationem habeantur.

TERTIA PARTICVLA QVAE AD VINI POTVM ET VINOLENTIAM PERTINET THEO.INTERPRETE.

QVam ob cauſam uinũ cũ calidũ ſit uinolẽti nõ calent:ſed frigẽt:& dolore laterũ cæteriſq; huiuſmodi uiciis excipiunť.An ꝙ multũ humoris cũ refrigeratũ eſt multum frigoris cõcipit:ita ut calorẽ ſuperet naturalẽ.Fit eteni ſimile intrinſecus carni : ut ſi ueſtis nimio madefacta humore rigorẽ ꝓinde acrius frigoris admittat.

Qua de cauſa nõ qui uæhemẽter ſed qui leuiter ſe ebriauerũt delirãt.An ꝙ neq; tam parum biberũt:ut ſimiles ſobiis ſint.neq; adeo multũ ut ſoluãtur & langueant:quomodo efficiuntur qui multũ hauſerint.adde ꝙ ſobrii rõne iudicant penitus:temulenti ne tẽptant quidẽ aliqđ iudicare leuiter ebriati iudicãt:qm̃ quidẽ uino nõ penitus detinenť.Sed praue id faciunt:qa ſobrii nõ ſunt:quo fit ut mox & cõtẽpnãt alios:& contẽpni ab aliis ſeipſi exiſtiment.

Cur magis crapulã ſentiunt qui diluciuſculũ bibunt q̃ qui merũ ex toto. Vtrũ ſuæ tenuitatis cauſa uinũ temperatũ expeditius loca plura anguſtioraq; ſubeat intẽperatũ autẽ minus facere id poſſit itaq; difficilius educi poteſt quod dilutũ eſt.An ꝙ merũ minus bibiť utpote quod multũ bibi nõ poſſit:magiſq; uomitu reiiciť. Ad hæc merũ ut cætera cõcoquit:qia calidus eſt:ita etiã ſeipm conſumit.Diluto autẽ illo ecõtrario agitur.

Cur ſemẽ genitale ebrioſoꝝ magna ex parte infœcũdũ.An ꝙ habitus corporis eoꝝ ꝑhumidus eſt. Semẽ autẽ nõ quod homidũ:ſed quod cõſtat craſſũq; eſt:hoc uim obtinet procreandi.

Cur ebrioſi tremũt:& eo malis quo liberalius merũ hauſerint.Abſurdũ eñi id eſſe uideri poteſt:qm̃ quidẽ uinũ calefaciẽdi uim habeat & temor ex frigore præcipuẽ ſoleat ꝓuenire.Itaq; qui rigent maxime tremũt.Sed tñ multi cũ mero tm̃ cibi gratia uterentur.tremores uæhemẽtes adeo exceperũt:ut hoies præmẽtes reiicerẽt & aqua perfuſi calida nihil ſentirent.An quod tremor tũ oriť cũ corpus admodũ frigeti:ſcilicet aut calore intus circũſiſtente ob externi frigoris uiolentia ut hiberno tp̃e fit.aut naturali calore extincto:quod fieri ſolet.uel qualitate cõtraria.uel ætate : ut ſeſenectute.uel externi coloris exceſſu quod his ſane accidit qui ui ſolis.aut ignis deuruntť.igiť his ẽt idẽ obuenit q mero abutũtur.uinũ eni caliſica ſua ſacultate ãplificata pluſq̃ uires corpis patiãtur calorẽ ꝓpriũ corpis ſe ꝑmiſcẽs extingui.Quo extĩcto refrigeratoq; corpe accidit ut tremores oriunť. Quinetiã ꝑter oẽs refrigerãdi modos quos ꝓpoſuimus.ille quoq; notať:ut deleta materia q̃ q̃ſq; calor ſuſtentať & aliť:calor etiã ipſe deleať quod lucerna inter res ianimatas demõſtrat.qppe quæ dẽpto oleo lumen amittere cogatur.Senectus uero inanimatoꝝ genere illud idẽ efficit.Et morbos longus diutino cõſumptu corpus in tabẽ rediẽs. Alimento n.iq; deleto uel extenuato caloris euenit:ut calor etiã ipſe deficiat.Calor eni humore aliť : nõ tñ quolibet humore ſed læui & copioſo.q̃obrẽ tum his qa prædictis teneněť uiciis tũ ætate ꝑfectis.exoleſcẽte alteraſcẽteq; tali humoris genere.Fit eni pro leni & pingui aere & ſiccũ euenir ut calor ipſe deficiat.patẽt hæc argumento auxilioꝝ quæ his impẽdimus qui ob marcorẽ e uita abeũt.fit eni ut eoꝝ uirtus uiciať cũ aliquid nutriẽtis humoris inſtillatũ eſt:utpote cum eiuſmodi humoris defectu reſolutio illa eueniat.mero igiť hoibos deditis cauſæ id eſſe uideť.Vinũ eteni calidum corporis calıditati naturali cõiunctũ efficacius porro quæ calor proprius ſibi ſubdita pro alimẽto obtinet:cõſumit.Vnde fit ut alios ex his aqua intercus præmat alios fluctio alios alia deiectio & pleraq; alia uicia eiuſdem alui exerceãt. nã & reliqui humores acerbi inepticq; remanẽt:& qui liquidi extrinſecus aduenerũt craſſari ob ĩbecillitatẽ caloris ꝓprii nequeũt.Calor aũt ipſe imbecillis ꝓpterea manet : qm̃ materia qua cõtineri adhuc põt imbecilla eſt.quomodo ignis quẽ arũdo reddiderit:Hic eni ꝓpter materiæ imbecillitatẽ infirmior eſt quã qui a ligno præſtatur

Cur uinolenti cũ uinũ calidũ ſit.rigere tñ ſolẽt citiſſimeq; laterũ dolore cæteriſq; huiuſcemodi uiciis excipiunť.An ꝙ multũ humidũ cũ refrigeratũ eſt in multũ frigidũ ſe cõuertit ita ut calorem ſuperet naturalẽ.Quæ aũt ſunt humidiora.eadẽ oia naturæ calidiora occurrũt.Argumẽtũ ꝙ rebus externis caleſcimus nõ humeſcimus.Verũ ſi minus calida quã humida ſint.accedet ꝑfecto ut ſuã caliditatẽ potiuſq̃ humiditatẽ amittãt.humore igiť frigido remanente non ſine cauſa uinolẽti amplius rigẽt & uiciis rigoris propriis patiuntur.

Cur pueri cũ natura ſint calida uinoſi non ſint cũ ſcythas & uiros & robuſtos qui certe oẽs habitu ſũt calidiori cõſtat eẽ uinoſos.An ꝙ uiri nõ calidi ſolũ:ſed etiã ſicci ſunt. Virilis eteni habitus talis eſt pueri calidi ſunt & humidi.Vinoſitas autẽ humoris cuiuſdã libido eſt.itaq; humiditas facit ut pueri minus ſitiant.Cupiditas quippe nõniſi indigẽtia ſiue deſideriũ quoddam eſt.

Cur temulenti aquas ſalſas uicioſaſq; magis ſentimus ſobrii minus. An ꝙ ſuũ quodq; a ſuo nihil afficiť:ſimileq; indomitũ a ſuo ſimili perſiſtit.Cõtraria uero a cõtrariis potius ſentiunť. Vinolentus itaq; ꝙ dulces intra ſe cõtinet humores.Nã uini natura talẽ eſſe uidemus hinc uicioſi ſaporis ſentiens magis eſt.Sobrius autem ꝙ acres ſalſoſq; habet ſaporem eundem præcipere non poteſt. Admiſſo itaq; cibo excrementicii redundant illi & fluitant:ut & ipſi a ſuis ſimilibus affici neque-

ant & hominem ſenſus huiuſcemodi reddant expertem.

Cur grauiter a uino detentis omnia circunſieri uideantur, iamque inter initia ebrietatis res ſemotas cernere nequeunt itaq; indicium hinc uinolentie nonnulli deducũt. An quia cõſpectus frequenter a calore uini cõpellitur atq; commouetur. Nihil uero intereſt cõſpectus moueaẽ an res cõſpectui obuia. Fit enim ratione utralibet, ut id quomodo dixi uideatur. Et cũ ꝓpinquius etiam in rebus conſpectũ uinolentorum falli eueniat multo magis idẽ in remotis accidat conſentaneum eſt. Quãobrẽ illas uidere penitus nequeunt. propinquas autẽ aſpicere quidẽ poſſunt. ſed non quo ſunt poſita loco. Circunſieri autẽ tantũ non etiam ꝓpe proculq; uiciſſim agitari uidenẽ qm̃ procul ob circularem mouendi rationem conſpectus nequeat progredi. Haud enim facile eſt contraria ſimul agitari. Appetitio autem que profluit ad elongatiora uæhementior eſt. Circularis uero figura, quam nomen ipſum declarat continetur. Prope igitur a procul uiciſſim conſpectus de ferri ea de cauſa non poteſt: & ſi ita feratur, rem tamen eandẽ cõtingere nõ queat. Quippe qui uice alterutra tẽporis eodẽm in loco rẽ quã intuetur relinquat. Cunque reliquerit intueri nõ poſſit circulo autẽ ſuæ figuræ cauſa uidetur. Eſt eteni conus cuius baſis circulus eſt: in quo ſe agitans ipſe conſpectus rem quidem percipit eandem: quia nunquã ſibi rem ſubiectã deſerit: Fallitur tamen in loco: quia nõ eodem intuitu rem contingit: nihil enĩ intereſt utrum res ad aſpectum, an ad rem aſpectus moueatur.

Cur uinolentis res una plures interdum eſſe uideatur. An quia ut dictũ eſt iam aſpectus cum commoueatur euenit ut nullo tempore idem uiſus in eodem quieſcat. Quod autem eodem tempore uarie cernitur id ſerius occurriſſe uideri poteſt. Quod enim cernitur non niſi conſpectus tactione ſentitur. Fieri autem nõ poteſt ut idem pluribus ſimul attingatur qđ cũ nullũ ſenſum admittat id tempus quod interpoſitum tempora diſtinguat, quo rem conſpectus attingit. & quo repetit efficitur, hinc ut tempus unum eſſe uideatur quo attingitur. Quoq; repetitur, itaq; cõ plures aſpectus rem eandem attingant eodem tempore plura eſſe uidetur, quod unum conſpectui ſubiacet quoniam fieri non poteſt, ut res eadem modo eodẽ attingatur.

Cur uinolenti concumbere nequeant. An quoniã pars quedã magis caleat quã reliquũ corpus oportet, quod in his fieri non poteſt, ob nimium totius corporis feruorem. Extinguitur enim calor motionis internæ obtentu caloris occupantis quoniam multum in his ineſt quod humidum crudumq; officiat. Ad hæc a cibo proficiſci neceſſe eſt. Cibus autem omnis concoquitur quo ſatiati ad uenerem plane incitamur, unde hac de re plærriq; prandere large cenare parce præcipiunt, ut cruda inſint quam concocta pauciora.

Cur ſi quis uinum dulce ac merum aut cyceonem interpotandum hauſerit ſobrius pſiſtere poſſit. & cur minus ebriantur qui calice amplo fœcundoq; hauriunt. An oĩum eadem illa ratio eſt ꝙ ſuperficialis calor ita ſupprimitur. Vinolentia enĩ tum oritur cũ calor ſedẽ capitis totã occupauit.

Quam ob cauſam cum uinum dulce aptũ ſit fluitare, ſiquis temulentus dulce ſuper admiſit hauſtũ uinum concoquitur minuſq; infeſtat an quia uinum dulce lene ac lentum eſt itaque foramina obſarcit, atq; interſepit. Auſterum contra exaſperans rigidum eſt, facilem item aſcenſum calori hoc præſtat. Dulce autem obſtruſu foraminum calorem arcet ac inhibet. Vinolentiam uero parte concalefacta ſuperna oriri dictum iam eſt. Addo etiam quod uinum dulce in odorum auſterum autem odorũ eſt odor autem omnis caput temptat & ingrauat.

Cur a uino diluto meratius tamen caput poſtridie magis dolemus quam ex mero. An merum quia craſſius eſt foramina capitis anguſta ſubire ipſum non poteſt, ſed uim ſuam atque odorem & calorem tantum tranſmittit. Dilutum autem illud quoniã per aquæ admixtionẽ tenuius factũ eſt facile ipſum ſubit ac penetrat, cum tamen partem corpulentiæ facultatiſq; meri non mediocrẽ adhuc retineat cõcoctu difficilis eſt. nã & humida uel humores omniũ difficillima cõcoqui & corpora lõge peruicaciora, quã facultates eorũ perſiſtere nouimus.

Cur inexercitati magis quã exercitati ad uinolentiã uſque potare, & uino facilius ſolui poſſint. An quoniã qui excremẽta humoreſq; in ſe continent uriuã copioſe profundũt: Quod facit ut plus bibi & leuari facilius poſſit quoniã nõ multi uinoſi humoris in uentre remaneat. At qui inexercitati humidi ſunt excrementiſq; redundãt. exercitati cõtra ſicci ſiticuloſiq;, ut uini humor ſeſe totũ inſinuare corporibus poſſit. Stati igitur hic uini impetus urinã retractat. & poſt humor hic in corpore inſidens grauitatẽ creare nimirũ poteſt.

Cur uinũ alios tardos alios ſuperbos reddit atq; inſanibũdos contrario enim affectu id agitur quãdoquidẽ alteri magis: alteri minus mouẽtur. An ut Cheremon ait. Vinũ ſeſe pro moribus utentiũ applicat. Contraria igitur reddit, nõ quæ eadẽ: ſed quæ ſunt diſſimilia ut ignis alia exiccat, alia humefacit, ſed non eadẽ. & quidem glaciẽ liquefacit ſalem indurat. nã & uinũ ut quod ſuapte natura humidum ſit, homines tardiores incendit redditq; mobiliores, contra mobiliores diſſoluit atq; retardat. Vnde pleroſq; melãcolicos penitus reſolui: labiq; ĩ crapulis nouimus. Vt enim balne

um corpora perſtricta duraq; relaxat.agilioraq; facit humida uero & mobilia diſſoluit atq; infirmat.ſic uinum quaſi interna hoīs diluens ita afficere poteſt.

Quid eſt cur braſſica ſedet crapulam. An quod ſuccū dulcē diſcutiētēq; obtinet. Vnde medici eā aluo infundunt.frigida autē ipſa eſt. Argumētū quod ad alui ꝟhemētes deiectiones medici ea utūtur. Excocta in plenū & ſuo callo purgata refrigerataq;. Fit igitur detētis a crapula ut eius ſuccus humores in aluū pertrahat qui uinoſi crudique tenentur & ipſa ſupra in uentriculo remanens corpus refrigeret.quo fit ut tenues humores ad ueſica labant quod cum humor utrinque educatur corpuſque refrigeretur. recte liberari a crapula poſſint. Vinū enim humidū atque calidum eſt. Euenit ad hæc ut cū humores deorſum ſe trahunt atque excernunt flatum etiam ſecū deducant: qui ſi per uinū liceat in caput ſe efferens grauitatem creat & crapulam. Sin autē deorſum ſe uertit corpuſq; ob cauſam prædictā refrigeratū eſt.dolor crapulæ oīs tollit. Eſt enī crapula feruor quidam & definēs inflammatio,que plus conflictat quā temulentia ꝙ mentē:illa quit & alienat.crapula autē mente ſibi conſtante dolorem admouet:ut etiam qui febre urgente ludunt potiuſq̄ dolent.iidem ubi leuati malo fuere atq; ad ſe redire; indolere occipiunt. Hoc enim idem in crapula quoq; & in temulentia euenire ſolitum eſt.

Cur uinū dilutius tēpatū uomitū magiſq̄ merū q̄ aqua ꝓuocat:an ꝙ ea maxie uomitū mouēt quæ innatare ſolita quæq; inſuauia faſtidioſaque ſunt. Vinū autē reprimēdi ui obtinet. Aqua tenuis nec inſuauis eſt. Quot igit tēuis eſt cito pro ſui tenuitate deſcendit. ꝙ nō in ſuauis ſtomachū nō prurbat. Vinū autē nimis dilutū nec ita tenue eſt.ut ꝑfluere poſſit celeriter & faſtidioſum eſt ꝙ parum obtinet uini. Senſum enī cōturbat.quia plures motus in eo excitat. Scilicet quē uinū quēque aqua efficere poteſt:ambo enī ſentiri queūt qđ autē fuerit modice tēperatū id ſenſū penitus aquæ tollit. Viniq; mollis delinientiſq; ſenſum accōmodat. Ex quo ſuauiter bibi pōt.ſed cū uinū imodice dilutū ita inſuaue eſt.tum innatare redundareq; ſolet.qđ autē tale eſt uomitum id facile ciet.

Cur uinolenti aquas ſalſas & uicinoſas meliuſq̄ ſobrii ſentire poſſumus An quoniam dura & triſtia certius ab his ſentiuntur:qui minime cupiunt. Latent hæc enim cupientes & ſæpe fallunt. At uero qui læte ſe habet is non cupienti ſimilis eſt. Qui autē in triſtitia eſt cupientis hic gerit affectū ſobrius autem ita ſe habet uinolentus contra ſatiatus repletuſque eſt.

Cur penitus uinolentis res omnes circunferri uidentur.& cum amplius uinum attingit: nequeūt q̄ procul poſita ſunt enumerare quocirca nōnulli hic uinolentie indiciū trahunt. An quia conſpectus frequenter a uini calore commonetur Queadmodū igitur ſi ſub oculo preſſeris rem obiectam geminari uidebis.ſic etiam uinolentis accidere illud poteſt. Nil enim intereſt utrū ſupreſſeris.an aſpectū cōmoueris:nec utrū extrīſecus:an intrinſecus.idem enī obuenire:uel accidere utraq; rōne cōſpectui pōt itaq; res obiecta minime cōſtare uidebit;atq; etiā magis quæ ꝓcul abeſt.nā eo obtinebitur minus quo ſe longius aſpectus deducat ꝓpinquitas etiā illa mouēdi amplius ad extremū abſoluere interuallū pōt. Item ſi æquabili cū uehemētia ſurſum deorſumq; aſpectus ſe agitet res minus aſſequatur remotas neceſſe eſt. deducta autem circūferri oia ſolent:uelut ſagitte & quæ appēſa dimittimus igitur uiſus quoq; ſuam ob imbecillitatem quaſi procul deferatur.idē hoc patitur.nihil autem intereſt uiſum an rem uiſui obiectam cōmoueas.

Quā ob cauſā quod uniuerſū raptimque bibitur uentrē id minus humectat cum tamen ab humorē copioſiore plus humectari conueniat. An quod humorē multū ac uniuerſum uenter ſuperare non poteſt:ſed locū adire ſuū indomitum patitur. Locus autem crudi humoris uiſica eſt. Exiguum facile uincit & concoquit.ex quo morā hic diutius trahēs uentrem porro humificare poteſt.

Quāobrē qui ante extenuatus merū ſi de multū hauſerit morte occumbat.& plærique uero bibaces cum ſe nihil extenuauerit:multo tamen uniuerſoque meri hauſtu ſicci efficiuntur. Querendum enī hoc eſt quandoquidē uinum calidum ſuapte natura eſt & ut uita calore contineri apparet ſic mors refrigeratione accidere. An ut ex cicuta ſic ex mero intereūdū eſt. Videlicet dū proprius calor paulatim extinguitur.modo tamē diuerſo. Cicuta enī calorē frigiditate ſua extīguit humoréque ſ durat. Vinū aūt ſua caliditate calorē macerat naturalē. Et quō ab igne nimio aut ſole exiguus ignis extiguit ſic itimus corporis calor a uini calore:ſi nimius eſt ſuperatur atq; extinguitur.

Cur uinolēti ſūt ad lacrimandū propenſiores An effectū huiuſcemodi omniū eadē cā eſt quam repleſio que.ſ.agit per ſūma afferre pōt. Vinolentiā enī locis conſiſtere capitis certum eſt.

Cur uinolētis ſomnus oriri nequeat. An ꝙ ad ſomnum creandū calidū adeſſe humorem opus eſt Hic enim concoqui expedite poteſt:quod ſi deeſt exiguuſq; humor aut concoctu difficilis ineſt ſōnus non orituri qua de cauſa poſt cibū ac potū ſomnolētiſſimi fieri ob calorē ſolemus. Melācolicos uero & uæhementer eſtuantes in ſonia tenet. Alteros quia refrigeratus humor penitus eſt.alteros quia nullus aut minimus extat.ergo rationē utriuſq; affectus inde eē petendā palam eſt.

Cur ebrioſi tremunt.& eo magis quo largius merum hauſerit cū uinū calefaciēdi uim hēat.tremor aūt ex frigore maxime proficiſcatur.itaque qui rigent precipue tremant. At tamē pleroſque cū me

ro tantúmodo cibi gratiá uterentur.tremores acres adeo inuaſeruntut hóies conprimentes de ſe
omnes eiicerét & aqua cú calida perfúderentur nullatenus ſentire poſſet.Alii uero cú eo agerét ip
ſo modo perfrictione & carnibus in cibo uterentur in ſtuporé attonitú íciderút.quos tremur qui
dé mitius.ſ.ob í mobilitaté torquebat.Dolor tamé acerrimus & in getudo iam in de exercebat aſ
ſidue.Tremor is itaq; cauſa frigiditas eſt.Ná & q̄ rigent ea repari ipa uidentur ut dictú eſt.&. q ad
modú ſenuere quorú utrorúq; alteri ab effectu frigido.alteri a frigiditate urgentur. Vinú aút cale
faciédi uim p̄cipue obtinet quocirca contrarius quidá ut proueniat effectus rō exigit an nihil pro
hibet ré eádé a contrariis effici dúmodo eodem ſed diuerſo.Exépli gratia.Vritur & a gelu & a calo
re ubi gelu calorem coegit uniuerſum.itaque modo quodam acontrariis effectus proficiſcitur idé
& modo quodá non niſi idé producitur.Tremor auté ob inopiam excitatur caloris non cuiuſque
ſed proprii. Corrúpitur autem calor aut marcore:aut ex inſtinctu a contrariis hoc eſt frigido atq;
humido marcoré aút uel indigentia nutrimenti ut lucerna cú fomite aut oleo caret.uel ab alieno
calore ut ignis in ſole & lucerna apud igné igitur qui ex frigore rigent caloris extinctu obtremút
exquo etiá fit ut aqua.offuſa calida horror exoriatur calor enim cú intus includitur atque circú
obſiſtit pilos erigit & in febrium quoque acceſſione rigor illis eueniens ſimili de cauſa uenit.in ſe
nectute át calor alimento deficiente emarceſcit humor enim alimétum caloris é.ſenectus át ſicca
eſt ebrioſi uero & ſi qui ſtá affecti ſút alii ſuo protſus emarceſcéte calore obtremeſcút ſed nō mo
do eodem quo ſenes.ſed tertio corrúpédi modo ut propoſuimus ꝙ ení uino utuntur nimio calor
aduentitius ſuperans aut extiguit.aut debilitat propriú caloré quo ualemus. Fit enim tú tremor
cú mouens quicquá ré neq; ſuperare quá mouet.ut cú lignú qs longú craſſúq; obtinere firma
reque non pollet tremit extremú quod ideo fit quoniá aut ſuſcepta res maior eſt. aut minor que
mouet ergo tremor cú calor extinguitur accidit.hic eni dú integer inuictuſque manet cáæ ani
mantibus eſſe uideť cur mouere ſe ualeant.indiciú auté ebrioſos ſeneſque ob frigiditaté affectos
ſic eſſe quod tremo his fieri ſine ullo rigore ſolitus eſt.

Quá ob cauſá qui leuiter a uino tenentur magis pecant uel delirát quá qui aut grauiter ſeſe ebriarít
aut ſobrii manent.An quod ſobrius recte iudicat.qui auté penitus uinolentus eſt.quod ſéſibus in
terceptis onus ſuſtinere nō poteſt nihil diiudicat atque ita nō peccat.At uero qui leuiter ſe ebria
rit iudicat quidé quia nō multú hauſerit.ſed quoniá a uino detétus aliquatenus eſt.ꝑtaté recte iu
dicádi amiſit peccet neceſſe eſt. Quéadmodú quod Satyrus Clazomenius ꝓpéſus admodú erat ad
mali dicendú eius aures cú accuſaretur penitus obſtruſerunt ut de re ageret nō in cōtumelias ſe ꝑ
uolueret Poſtea tamen cú ceſſáte iá aduerſario reſeraſſet.& pauca dicente adhuc ille audiuiſſet ne
quaquá continere ſe potuit.ſed eueſtigio maledicta effundere incepit quoniá ſétire iam poterat.re
cte auté iudicare non poterat.

Cur uini dulcis quod ſuauius eſt ebrioſú neminé eſſe arbitramur.An quod uinú dulce nullú ſaporé
obtinet propriú uini ſed alienú penitus reddit igitur dulcis rei non uini auidus appellandus eſt
qui uini dulcis tenetur deſiderio.

Cur ebrioſi ſolis calore gaudere maxime ſoleát.An quoniá cōcoctioné deſiderát atq; etiá quod refri
gerati admodú ſunt exquo attoniti ſtupidiq; mox fieri ſolent a potu.

Cur uinolentis multa íterdú apparet quod unú eſt. An quia cōſpectus initia íτriſecus a uino moué
tur.ſicut uel caput totú ſollicitari neceſſe eſt.At cú initia mouétur cōſpectus idem ſeſe applicare
nō quit. ſed quaſi parté rei obiecte uis utraq; cōſpiciédi attingit.Merito igitur res una ſuſpitioné
recipit geminationis quod idem uel oculo ſubter oppreſſo poteſt euenire.Cōſpectus enim moueť
initiú ut ei coire cú altero nō amplius liceat.Sed hic motus extrinſecus eſt.Vini autem ille intrin
ſecus oriť.nec quicquam intereſt.idem enim ſequitur qualitercúq; aſpectú commoueris.

Cur uinolentorú lingua oberret. Vtrú quéadmodú corpus totú in uinolentia titubat ita etiá lingua
labens oberrat.nec explanare poteſt An quoniá caro lígue mollis & íſtar ſpongie eſt anpliatur ma
deſcés.atq; extolitur.itaq; ob molé retardior fit.exprimereq; ſincere nō ualeat. An quod ut í aqua
ob abſétiá aeris loqui nō poſſumus.ita neq; cú nimium in os humorem indidimus.igitur quod ui
nolétorum lígua in nimio hu more ſe uoluit.idcirco exprimere ſincere nō poteſt.an animus quo
que uinolentorum cōpatiés errat.At ſi animus ita affectus eſt linguam etiá pariter affici conſen
taneum eſt:inde enim omne loquendi initium ducitur quo fit ut etiam ſine uinolentia ubi anim⁹
q̄nquam hauſit affectum lingua etiam ſentiat atq; compatiatur ut in metuentibus patet.

Cur ebrii omnes & q mari operam dát libenter ſolis tempori ſe dedút. An ꝙ ebrii cōcoctioné deſi
derát ſimulq; euenit.ut partes corporis quidam refrigerétur.itaq; ſtupidos attonitoſq; poſt potú
fieri nouimus.Maritimi aút illi quoniá humore ſemp ſuá degunt ætaté caloré porro deſiderant

Cur uinolenti ſócúbere nequeát.An ꝙ parté corporis quádá amplius quam reliquú corpus in ca
leſcere opus eſt ꝙ uinolétis contingere præ nimio calore non poteſt Calor igitur quia motu na
turæ interno præſtatur.obteutu caloris ambientis extinguitur.An ꝙ partes corporis imas recale

borioſius quã planis. Cũ enĩ pondus corporis ſe eundẽ in locũ ĩ ſedendo accubãdoue colligit facit p afflictationẽ ut laboretur. Incuruũ igitur q̃ rectũ. idq; quã cõcauũ magis tale ſe exhibet. noſtrũ et enĩ corpus in orbẽ ſe colligit potius quam dirigat in proceſſũ. Quæ autem eiuſmodi ſunt hæc per plura attingũtur a cõcauis quã a planis. his eiſdem de cauſis etiã fit ut que cedũt minus quã dura & renitẽtia fatigẽt: & ĩ accubãdo & in ſedẽdo.

Cur breues deãbulationes fatigationẽ mouere amplius ſoleãt. An quia euariãt incõpteq; ſũt. faciũt enim ut ſæpe ſubſiſtatur. de cõtrario ãt ĩ cõtrariũ freq̃nter mutari laborioſũ eſt. Neutri nãq; aſueſcere ſinit quæ quidẽ aſſueſcẽdi rõ uocat fatigatiõe: utriq; ãt ſimul ut aſſueſcas fieri nõ poteſt.

Cur qui equo uehuntur quo lõgius equus decurrerit eo magis emittere lachrymas ſolent. Vtr ũ quoniam aer qui ſe obiectat ſubinde eo frigidior eſt: quominus teporis corpus attigerit. quod his enĩ euenit qui curſũ nudo corpore agunt: frigus aũt mouere lachrymã poteſt an cõtra. Res enĩ calida lachrymã ciet uelut ſol. Motus aũt nimirum calorem efficere poteſt. An propter ictum illatũ ab aere illud accidit. Quomodo enim uẽti aduerſi oculos perturbãt ſic aer occurſãs eo magis ferire poteſt quo equus uelocius agitatur.

Cur cætera mẽbra cũ perfricantur pleniora euadãt uenter aũt ſoleat extenuari. an perfrictione ptin⁹ uehementiore extenuatur cuius etiã ĩpleri ſoleat illa fricãdi rõne quam paulatim ãplificando ad mouemus ſed nõ æque proficit atq; caro qua de re querit. Quippe cũ oĩno in exercitãdo laborã doq; uenter precipue extenuetur. rõ igitur q̃ opima oĩa cõcalefacta liq̃ſcunt: & ea magis que tenſa ſuapte natura ſunt: uenter aũt cuteus eſt. cutis uero ſua natura tenſionẽ habet ſed enĩ quod uẽter celerime opimatur ideo & pingue aliquid ſemper obtinet. niſi morbo laboret. Cuius rei cauſam dixeri quod cibo ex uicino poſitus eſt. Cũ igitur oĩno pingue res propria naturæ nõ ſit. ſed aduenticiũ: nec ita neceſſariũ ut caro adhereat: ideo & exercitãdi & pfricãdi agitatio uentrẽ cõcalefaciens liquefacit & macerat alimentũq; quod ĩde redundet membris cæteris diſpertit quamobrem ſedi le uentre opimat reliquũ corpus extenuat. Motiones uero perfrictioneſq; uentrem extenuant reliquum corpus in plent & augent.

Cur pacto longo itinere aut curſu ſiquis ſe ſup ſummos cõſtiterit digitos calces pedũ cõquatiuntur pniq; deorſum labuntur an pter cõtinuatum uehementẽq; motũ cõcitati nerui nondum requieſcunt. Fit enim ſæpe ut animus euincere corpus totum poſſit. Mẽbra autem ſingula inhibere non poſſit ubi ſe quendã in modũ cõmouere. nõ enim cor non pennem exitũ reſidere animus cogere poteſt. Rõ autẽ rei quã quærimus eſt q̃ multum ſpũs circa neruos deuitur: qd nõ ſimul ac ſubſtiteris refrigeſcere poteſt. Is igit̃ ſps conq̃riens ueluti ſubtrahendo ſuo motu deducit facitq; ut pars remotiſſima minime cõtineat̃. Itaq; calces tremeſcunt quẽadmodũ imum labrum hominis iratis.

Qua de cauſa qui nõ cõcitate admodũ currunt numeroſe reſpirant. utrũ q̃ numerus omnis mẽſurã certo recipit motu talis ãt motus eſt qui p equas agit̃ portiones quẽadmodũ agunt qui currunt leuiter ergo ſimuil atq; agere curſum incœpint reſpirãt ita ut cũ ſpiracio p compes uices pp parem metiendi motũ reddatur numerũ ſiue modulationem poſſit cõtinuare. An q̃ omnis ſpirandi ratio cõpari uiciſſitudine cõſici ſoleat. mõ qs nõ retineat: ſed tenore trahẽdi a natura determinato utat̃ igitur cũ ſedemus aut ambulamus q̃ motus corpis mediocris eſt: numerus palã nõ fieri põt. cũ itẽ curſum cõcitate agimus q̃ ſenſus cõſeq motũ neqat numerũ pcipe reſpirãdi haud qq̃ ualemus. at cum mediocriter noſipi cõcitemus motus ipſi mediocris menſuram modum reſpirandi ſenſibilẽ præſtans explicare numerum poteſt.

Quare intercurrendum aer inflatum conuerti nobis uideatur. utrũ quoniã dũ p curſum agitamur aerem corporibus noſtris continentem excitamus. qd nõ niſi flatum mouere profecto eſt quocirca non ſolum uidetur: ſed etiam uero inflatum aer conuertitur: An q̃ in currendo aerem impetu noſtro uiolemus quo facto ſenſu aeris per motum magis afficiamur. Ergo recte inflatum aer ſe conuertere uideatur. Hoc enim ratione impetus poteſt euenire.

Quamobrem currentes potius cadimus quam ambulantes. An q̃ magiſquam moueamur attollimus hoc enim inter curſum & ambulationem intereſt.

Cur aſcendẽtes genib⁹ deſcendẽtes femorib⁹ elaboramus. An q̃m dũ aſcendimus corpus ſurſum iactamus diſtẽſionẽq; corpis genuũq; mouemus ex quo genib⁹ laborãdũ eſt: pcliuis ãt locis eo femorib⁹ laborat̃ q̃ his ipſis enixi crura ſubmouem⁹ ad hæc oẽ qd pter nãm fit laborẽ dolorẽq; mouet: eſt aũt ſecũdũ naturã genibus ut ante flectant̃ femoribus autẽ ut retro a locis accliuis genua retroflectunt̃ pcliuis autẽ femora ante cogunt̃ corpus enim ſe pronũ ppenſumq; ita defertur.

Cur in itinere media femoris parte potiſſimũ fatigari ſolemus. An q̃ longi cuiuſq; atq; continui pars potiſſimum media laborat: cum ſ. ſtabilitum fixumq; manet. quamobrem hæc præcipue rũpitur. Femur autẽ tale eſt: ergo partem potiſſimũ mediã eius fatigare merito ſolemus.

Qui ob cauſam qui humida conſtant natura facile a labore æſtuq; ſtrangulantur. An q̃ humor cũ calefactus tranſit in aera itaque acrius urit. ergo cum ob nimietatẽ facultas ſubmouendi nõ datur

refrigeratio nulla ſubſequitur, atque ita celeriter homo calolre.inſito & aduentitio exardeſcit? Quapropter ſudor ſpũſq; ſeceſſio eos iuuant qui ſe exercent. qui deniq; laboribus ſe dederunt. Cum enim humor diſcernitur atq; extenuatur ſpiritum inde enaſci neceſſarium eſt.

Quare corpora quæ modice conſtant temparataq; ſunt in morbũ ſæpius incidunt: & facilius curantur. An utrũq; eadẽ de cauſa euenit:eſt enĩ æquabile quod modicũ eſt. quod autẽ æquabile id cõpatibilius eſt.Quáobrem ſiqua eius pars laborau:t protinus totum collaborant ĩmodicũ autẽ cõtra ut pote quod ſe iunctius ſit partiũ ſuarũ uicia minus haurit:minuſq; conſentiens eſt.Ergo ſæpius in dicti morbũ hac de cauſa incidit facilius autẽ curatur quoniã malũ partium cõe oĩum eſt. eo nanq; debilius redditur quo ſe in plura digeſſerit. itaq; curabilius eſt:ĩmodicũ uero illud ut qđ rẽ cõem cũ partib⁹ nõ hẽat minus qdẽ ægrotat ſed difficilius curať qm̃ malũ uehemẽtius urget.

Cur æq̃libus q̃ ĩæq̃lib⁹ locis magis fatigari ſolemus.Ocius aũt iter æq̃le q̃ inæq̃le expedimus.An ꝙ minus laboris tũ eſt cũ nõ aſſidue habitu eodẽ mouemur. quẽadmodũ ingreſſu æquabili potius agitur.ocius uero ingredimur.cũ ubi minus pari tẽpore attollimus. Ergo per locũ æqualem uſus attollendi exiguus eſt.atq; frequens per inæqualem autem ecõtrario.Quod uero per ſingulos gradus paulum redditur multũ id per multos demũ exultat.

Cur femora in deſcendendo tibiæ in aſcendendo laborant. An labor in aſcendendo eſt quia corpus attollitur. Fit enĩ ut totũ corpus nobis oneri ſit.Itaq; cuĩ totũ incũbit .& quo totũ attollitur: id præcipue præmitur atq; laborat hoc autẽ tibia eſt.Poſtremã enim hæc longitudinẽ tenet nec modo pedis latitudinẽ aliq̃ ſortitur. Vnde fit ut hoc minus ſe ualeat ſtabilire. itaq; ut humeris ita tibiis pondus ſuſtinemus.Laborẽq; ob eam rem quo humerus maxĩe affici ſolet. tibia quoq; patiať neceſſe eſt. At in deſcendendo quoniã corpus deorſum ſe defert propelliťq; contra naturam.hinc labor & uexandi ratio ꝓuenit. Itaq; laborẽ huic præcipue admouet cui incũbitur quodq; uexat Atqui tibia manet thorax ponderi eſt.femur ſuſtinet atq; uacillat eo ꝙ & porrectũ in longitudinẽ eſt & ſuperne ueſatur qua ſcilicet thorax procũbit.

Cur iter lõgius tũ eſſe uidetur cũ ignari quãtum ſit ambulamus quã cũ gnari ſi modo res cæteræ pares adſint. an ꝙ noſſe quãtum ſit nõniſi noſſe eius numerũ eſt.rẽq; nõ determinatã pluriſquam determinatã eſſe perfectũeſt ergo quẽadmodũ ſi noſtri quãtũ ſit finitũ id eſſe neceſſe eſt ſic etiam ſi ignoras quaſi reciprocetur animus cauillatus oberrar infinitũq; id eſſe uidetur quod finitũ eſt. Quáobrem ſi quãtũ quodlibet determinatũ nõ eſſe putetur:uelut infinitũ id eſſe uidebitur.eo ꝙ apatũ eſt:ut ſit determinatũ.At ſi determinatũ nõ ſit ĩfinitum eſt. Ergo id quoq; ĩfinitum quodãmodo uideri neceſſe eſt.quod determinatum eſſe nequaquã uidetur.

Cur femora magiſquã tibia fatigantur. Vtrũ ꝙ prope abſunt ab ea parte quæ excrementũ cõtinet. itaq; ubi ea pars agitata nimiũ recaluerit femora expeditius ac plenius attrahere poſſunt quam tibia. An ꝙ femora cõtinentiore cõſtant natura laboratur enĩ præcipue ꝓpter cõtinui diſtractionẽ. quippe cũ & ſi nullo excremẽto ſubſtãte feſſi ſumus.tamẽ femoribus ac lũbis. acrius laboramus. an quõ inguina per ictum oriri nouimus .propter uenarũ & neruorũ ſocietatem.ita etiam laſſitudo potius in femur ĩcumbit:quod qdem ab initio propius abeſt.an ꝙ femur eadem habitus ratione fungitur ſuo munere magiſquã tibia quæ qdem res laborioſior eſt. an ꝙ femora carnis copiã ſuſtinent.Itaq; res affatim in his ineſt:quam naturæ rationi tribuimos.

Quam ob cauſam tubercula & ulcera nõnullis ex labore ꝓueniunt.an corpore impuro motus cõcaleſaciens excremẽta alia etiam cum ſudore uaporatim deſtringit:quæ craſſa & humore prauo hoc eſt acuto.aut amaron aut ſalſo cõtenta ſecerni penitus ſuam ob cõcretionem nõ quæũt. Itaq; per carnem intumeſcunt atque exulcerãtur.propter amari humoris uinolentiam:

Cur nõ protinus ab exercitatione aut a medicamẽto epoto cibus aſſumi debeat.an ꝙ adhuc corpus purgatur:necdũ a labore quiſcit.Excremẽta excita redundant.

Quáobrem currere q̃ ambulare difficilius eſt.an ꝙ plus oneris fert qui currit: is.n.elatus ac pẽdens onus ſup ſe totũ ſuſtinet.at q ãbulat parte ĩſiſtiẽte uiciſſim ſuſtentať q̃ſi pariete admot⁹ requeſcat.

Cur nõ protinus ad exercitatone famere ĩcipimus. Vtrũ propter colliq̃factionis reſidua. dum penitus cõcoquatur. An propter ſpiritũ quẽ labor ex humore ſubdito mouet. An propter ſit in quami laboris calor inducit.Hæc enim accidunt omnia.

Cur genitura ĩſõnis his profluere ſolet qui aut labore laſſeſcũt:aut tabie cõſumuntur. An ꝙ omnino ita incontinẽtes ſunt qui natura calida & humida cõſtant. Semen enim tale natura eſt:quod aotem tale eſt ex his qui talĩ hitu ſũt potiſſimũ profluit cũ calor ſõni acceſſit. quippe cũ corpora tantiſper exiguũ momentum deſiderent idque intrinſecus nõ extrinſecus; Laſſi autem & tabeſcẽtes ita affecti ſunt.Redundant enim & elaſſati colliquamentis calidis propter fatigationẽ & motum.& tabefacti propter deſtillationẽ & calorem quem ĩflãmatio mouet.

Quã ob cauſã crus ſoũ ſiniſtrũ diutius pfricare cuiq; difficilius eſt q̃ dextrũ An parte dextera laborare ualem⁹.Reb⁹ aũt ꝑter naturã pficiſcentib⁹ annumerãda cruris ſiniſtri frictio ẽ.Fit.n.dex

portione ſui corporis plurimum emittit.
Sed cur plurimum homo emittit an ꝙ minus cibum is cõſicit: & oium maxime aiantium humidus
natura & calidus eſt. Quarum rerũ altera ſeminis copiam reddit altera naturæ uim efficit ad ſemẽ
creandum ſæmen etenim tale eſt quamdiu ſeruatur.
Quã ob cauſã cum rõ cõcũbẽdi calore cõtineatur timor aũt & mors refrigerandi uim habeãt ple-
riſq; tamen cũ ab his ipſis tenentur affectibus ſemẽ excurrit. An ꝙ cũ loca quædam corporis refri
gerantur alia qdam intepeſcũt. cũ & ſuũ calorem habeant & pulſum de locis refrigeratis illũ ipſa
ſuſcipiã. Quãobrẽ frigentibus quidẽ id euenit. Veꝝ nõ quia frigent ſed quia calent. Conſtat hoc
etiam ipo aſpectu partes enĩ ſuperiores timẽtium ſãguine priuantur. inferiores autẽ humeſcunt &
aluus ſoluitur & ueſica. Calor igitur cum ſe per timorẽ deorſum per mortẽ ſurſũ deuius agitat. ma
dificare & ſeminis excitare profluuium poteſt.
Cur neq; cõcũbere: neq; euomere nec ſternuere neq; flatum emittere oportet. niſi res turgente cor
pore urgeat. An quia cũ nõ turgemus ſimiles terræ ſtirpibus ſumus quibus euulſis. aut alienũ con
uellitur quippiã aut aliquid abſciſſũ reliquitur. Quod aũt cũ extrudi debet minutũ remanſerit. do
lorẽ diutius id oẽ mouebit. Et ſi quid alienum cõmotũ ſit id cũ ſua ſede ꝑuetur dolorẽ creabit.
Quæ certe his uſu euenient qui cũ nõ turgẽt. aliquid faciunt ex his que modo retulimus.
Cur ieiuni celerius cõcũbunt. An ꝙ foramina corporis ieiuno inaniora. Repleto autem plena haben
tur. itaq; ĩpediunt ne humor ſeminis genitalis ualeat permeare. quod latiſſime in ueſica patet. Hac
etenim plena nũquã celeriter cõcumbere poſſumus.
Cur adoleſcẽtuli cũ primo cõcumbere incipiũt quibus cum fuerint cõgreſſi eas re pacta odio habe
ant. An quod mutatio ſumma exterit ſequẽtis triſtitiæ memores eã fugiunt tanquam fontem ad
quam ſeſe applicuerunt.
Quare qui equitãt aſſidue libidinoſiores euadunt. An caloris agitationiſq; cauſa eodem afficiuntur
modo quo per coitum. Quocirca ætatis quoq; acceſſione membra genitalia contrectata agitataq;
plenius augentur quod igitur ſemper eo utuntur motu qui equitant hinc fluentiore corpore præ
paratoq; ad cõcumbendum euadunt.
Quare concũbendi facultatẽ dari per ætatẽ cũ cœptum eſt corpora male olẽt. prius autẽ ante pubẽ
nõ ita olẽt, nec uiri nec mulieres. An quoniã quæ incocta ſũt tũ ſapores habent deteriores Aut enĩ
accidiores: aut ſalſiores: aut amariores tũ odores reddũt fœtidiores. Cõtra quæ cõcocta maturaq;
ſũt ſapores: aut dulces: aut minus amaros. & odores ſuauiores ꝑſtãt aut certe minus inſuaues. Patet
hoc in oĩbus. tam terræ ſtirpibus quã animãtibus ipſis. Detractis autem quæ matura cõcoctaque
ſũt cætera cruda relinquntur. ut & ĩ cinere portione dulci cõſũpta puluis amarus relinquitur. Et
ſudor quoque ſalſus eadem de cauſa eſt. Calor autẽ naturalis ſemen genitale cõcoquit quod quam
quã exiguũ eſt: uim tamẽ obtinet maximã quippe quod ex multo admodum tam exiguũ cõſtitutũ
ſit. quãobrẽ ubi id ſeceſſit reſoluimur magna ex parte. uæhemẽtius atq; refrigeramur. itaq; humo
res incõcoctiores redduntur. patefactis meatibus ꝓpter ſeminis excurſum quo fit ut ſudor ob cru
ditatẽ & ſalſior & fœtidior tunc ſit quam in puerili ætate. Quod ſi cui forte talis natura ſit. ut par
tem ſubſidẽtẽ ſudoris fœtidã habeat. huic magis magiſq; res ĩnoteſcet. ac ꝑſertim eiſdẽ in locis qui
bus & cætetis maxime cõſiſtit. uelut in aliis.
Cur ſi ex noſtro ſemine procreatum aial eſt prolẽ id noſtrã appellare ſolemus. Sed ſi ex aliquo alio
nr̃o uel excremẽto uel parte prodiit noſtrũ id eſſe nunquã faremur Multa enĩ ſemine putreſcẽte
ꝓueniũt. Quid igitur cauſæ ſit ut ſi quales nos ſumus tale fuerit noſtꝝ id ſit. Sin diuerſum id ali
enũ ſit. Aut eni omnia noſtra eſſe oportet: aut nulla. At primum qm̃ quod ex ſemine noſtro ꝓdiit
id ex noſtro eſt quod ſecus id ex alieno. ſ. que purgamẽtis excremẽtiſq; enaſcuntur. Deniq; nihil ex
oĩbus quæ animãti tribuimus gignere animãtẽ poteſt niſi ſemẽ genitale. Quod autẽ nocet. quod
q; malũ eſt: id ſuũ nullius eſt nec quod alienũ eſt. id ſuũ eſſe poteſt. Haud enim idẽ illa ſignificant
ſuũ eſſe & alienum eſſe uel diuerſũ uel malũ. Excremẽta aũt & putredines nõ noſtra ſed diuerſa ali
enaq; ſunt a nr̃a natura. nõ enim quæcũq; in corpore extiterũt corporis hæc eſſe putandũ. Nã &
papulæ ſæpe erũpũt que tollimus. atq; excidimus oĩno que ꝑter naturã cõſtiterint hec aliena oĩa
ſunt multa autem ꝑter naturã uel rebus cõiũcta naturalibus prodeunt quod ſi ex rebus noſtris ſo
lo ſemine natum animans ſit recte quod ita peruenerit prolẽ id eſſe noſtrã tãtum putabimus & ſe
mine uero ipo ſi quid extitit aliud ut uermis ubi uel ſoris putruit. uel corruptũ in utero eſt. ut que
mõſtra appellamus prolẽ id eſſe noſtrã haud quãquã dicendum eſt. cum enim corrupto creetur
ſemine non inſuper ex noſtro creatur. ſed alieno: quemadmodum quod excrementis cõſtiterit: ut
quod ſtercore. Omnia uero huiuſcemodi ex corrupto creari ſemine hinc iudicatur quod ex ne n
corrupto creari tale natura ſtatuit: quale illud eſt de quo ſemen genitale prodierit. Exempli gratia
ſi de quo equus ſi de homine homo: nec ſemẽ magnificamus ipſum nec aliquid quod intergenerã
dum confici ſolitum eſt. Tunc enim humor & corpulentia quedam & caro conſiſtunt: quorum

BIBLIOTECA NAZ

ſtiant.an ꝙ excrementis ſingulis locus determinatus a natura eſt:in quem inſtituto ſecerni natura li debeat ſolicitataq; natura ſpús excurrens tumorem admouet excrementumq; una extrudere ſo-let: Verbi cauſa urinam in ueſicam:cibum conſumptú i aluú lachrymam in oculos: mucorem in nares ſanguinem in uenas naturæ deduci placuit. His autem ꝓxime genituram quoq; in teſtes & pennam deferri conſtiturum eſt. Quibus itaq; meatus habitu ſuo naturali priuantur.uel quia ob cecati ſunt qui ad pennem tendant:quod ſpadonibus hiſq; ſimilibus euenit.uel etiam aliis de cau-ſis.his talis humor in ſedem confluit.quippe qui hac tranſmeare ſoleat. Quod eius loci contractio in coeúdo & partiú ſedi appoſitarú cõſumptio idicát.Qui ſi admodú fæmíe genitali abundant ex-cremétú illud large in eú locú ſe colligit itaq; cú excitata cupiditas é attritú ps ea deſiderat in quá confluit excrementú.Cupiditas auté excitari tú a cibo:tú ab imaginatione põt.Cú enim alterutra de cauſa libido cõmota eſt: ſps eodé cõcurrit: & genus id excrementi cõfluit quo ſecedere natum eſt.& ſi tenue ſpirituoſúue eſt cum diflatú id fuerit:requieſcút quemadmodú pueris:& adoleſcen-tibus iterdú nullo ſecreto humore ceſſare tentigines poſſunt. Sed ſi craſſum corpulentúq; eſt.ni-ſi extruſo quieſcere nequæunt:ꝙ ſi neutrum eorum accidit:cupiunt quouſq; ad alterutrú accidat. Quorum uero natura mollis & fœminea eſt. ita hi conſtant ut genitura uel nulla uel minima eo ueniat:quo illoꝝ ſecernitur.qui prædicti natura integra ſunt. ſed ſe in parté ſedis diuertat. quod ꝓpterea euenit: quia præter naturæ normá cõſtiterunt.Cum enim mares crearentur ita degenera runt.ut parté uirilé mancát: atq; obleſum habere cogerent.Leſio aút alia ré oíno corrúpit.alia ꝑ-uertit & uiciat.At genus illud corrumpens: ut in his ſit fieri nõ poteſt.Ita enim mulieres non uiri crearent.Ergo puerti citatiq; aliorſum quá ſecernendum natura uoluit neceſſe eſt. Vñ fit ut in ſaciabiles etiam ſint modo mulieꝝ. humor enim ſollicitás ille exiguus eſt. Nec quicq̃ ſe ꝓmere conat refrigeraturq; celeriter. Quibus itaq; ſedem humor ex toto adiuit.hi pati tm̃modo auent. Quibus aút utráque parté ſeſe diptit hi & agere & parti cõcupiunt.idque amplius quo tandem plenius fluxerit.Seb ſunt quibus uel ex cõſuetudiné affectus hic accidat. fit eni ut tá geſtiant quá cum agunt utque genitura nihilomnis ita emittere ualeát.Ergo agere cupiunt qbus hæc ipſa uſu euenerunt. & conſuetudo magis ueluti in natura icirco illis euadit qbus nõ ante pubem ſed in ea uicium patiendi inualuit qm̃ is recordatio rei cum deſiderant orit. Vna autem cum recordatio ne geſtiens exultat uoluptas deſiderát autem ꝑinde ac nati ad patiendum.magna igitur parte uel ob cõſuetudinem res exiſtit. Sed ſi accedat ut idem & ſalax & mollis ſit longe expeditius hæc om nia euenire poſſe putandum eſt.

Cur hoíes rem agere ueneream cupiétes cõfiteri ſe cupe maxíe pudet. Bibédi aut edédi aut aliquid euiuſmodi faciédi deſiderio cú teneant cõfiteri nõ pudet.an ꝙ rerú plurimaꝝ cupiditates neceſſa rie ſút.& nonnulle niſi explcantur iterimút. Rei át ueneræ libido ſuꝑflu t & abdantiæ index eſt.

Cur uiri ꝑ hiemé mulieres ꝑ æſtaté rei ueneræ appetentiores ſunt.An ꝙ uiris calidior natura & ſicci or eſt:mulieribus át humida frigidaq; quáobrem illis humor & calor ſatis cupiditatem ueneris hi berno tempore accendere qunt:quibus rebus ſæmen oriri certum eſt.Mulieribus át & calor minor & humor concretus propter caloris inopiam tunc eſt.At per æſtatem contra mulieribus calor mo dicus.Viris largior quam ſatis ſit.nimius enim uires frangit atq; diſſoluit.Qua propter pueri quo q; per æſtatem tenuiores redduntur.Incidit eni ut ignis coniungatur.

Cur quibus natura calida eſt.ſ.modo robuſti pleniq; ſint niſi concubát.his ſæpe bilis proſiſtit & al uus amara ſecedit:& pituita ſalſa conficitur & color corporis imutatur.An ꝙ ſemꝑ cum ſæmine una excrementi aliqd exit.Vñ etiam nõnulloꝝ ex creméris abundátiú genitura lauamentum piſci um redolet.Igitur excrementum quoq; illud concúbenti decedit.Itaq; nihil eſt quod poſſit afflige re.Abſtinenti át manet & amarum ſalſúue redditur.

Cur libidinoſi ſút q melácolici.An ꝙ flatu redúdát.Sæmen át deceſſio flatus eſt.Ergo quibus idipſú ámplificatú:hos ſæpe purgari appetere neceſſe eſt.Sic eni efficitur ut leuentur.

Cur aues & piloſi hoíes libidine uæhementer aguntur.Vtꝝ ꝙ multú humoris continent.an non ea ratio eſt.Fœmina enim quæ humida eſt pilis uacat ſed potius quod genus illud utrumq; natu ræ multi humoris concoquens propter caloris copiá eſt.Indicio pilus eſt atq; penna. An ꝙ & mul-tum ineſt humoris:& id a calore ſuperatur. Neque eni ſi multum non eſſet humoris: neq; ſi non a calore uinceretur pennæ auibus pili hominibus Poſſent unquá oriri. Sæmen autem uel loci ac té poris portione uel ratione creari plurimñ poteſt:ut in aere ut in uere. Ná eius natura calida & hu mida eſt.Fit etiam ratioue communi ut aues & claudi homines ſalaces nimirum ſint.alimentum enim utriſq; ſeorſum quidem exiguum profluit ꝓpter uicium cruris. In ſublime uero affati effer-tur atque in ſemen conuertitur.

Cur hoí cú concúbit oculi ꝓxiſſimú íſirmantur. An ꝙ humore dificiente id accidit.Argumentum uero frigidá eſſe genitura ꝙ humida nunquá redditur: niſi calefiat. nec ullá deſiderat liquefactio nem qñ quidem per uniuerſú corpus expaſſa eſt quemadmodum ſanguis.

tra tranſuerſa in partẽ obiectã. Quæ autẽ præter naturam fiunt: hæc factu ſunt difficilia. Siniſtra uero manu partem pfricando dextrã nil tale pcipimus: quoniã hæc neutrã in partẽ apta poteſq; eſt.

Cur breues deambulationes laborioſiores ſunt. An q crebro ſubſiſtimus: neq; æquabili inceſſu mouemur cum flectimus: quod certe laborioſum eſt.

Cur in ſole cum ſtamus amplius recaleſcimus q̃ cũ mouemur. cũ tamen motus omnis uim calefactoriam habeat. An non oẽ mouendi genus calefacit ſed eſt etiam quod refrigeret. Quod etiã in ollis feruentibus patet quotiens eas afflamus aut uerſamus. An quia cũ ſtamus calor permanet. is autẽ cũ permanet amplius calefacit quã cũ mouetur. Corpus etenim noſtrũ uaporem de ſe quendam mittit aſſidue tepidũ qui proximũ aerem tepefacit quemadmodũ titio. Cum igitur quieſcimus aer nos circunfundens calidus ob prædictã cauſam redditur. At cũ mouemur flatus excitatur qui refrigerare nos poteſt flatus enim quiſq; frigidus eſt.

Quã ob cauſam qui equo currunt: quo contentius curſum arripit equus: eo magis lachrymas mittunt. Et qui pedibus eo magis quo intenderint uæhementius. Vtrum quoniã aer occurſans frigidus eſt frigus enim lachrymas mouet: quippe q contrahendo condenſandoq; carnẽ humorem exprimat. An potius contra. Calor enim ſudorẽ elicit lachrymã autẽ ſudor quidã eſt. qua propter a concalefactione utrumq; mouetur & ſudor & lachryma. ſalſaq; pariter ambo ſentiuntur. Calorem autẽ efficere motus poteſt. An propter aeris ictum. Quomodo eui flatus aduerſi occulos pertutbant ſi ita etiam aer qui ſe obiectat quo quis contentius equum agitat aut ipſe currit eo magis ictu quodã molli obuerberat ferit quo fit ut ſe lachrymæ pmant: ſcilicet meatibus oculorum relaxatis appulſu eiuſmodi: Ictus eteni ictus uim aut ſecandi habent aut colliclendi & cõtundendi.

Quãobrem qui curſum concitate agunt conuulſis maxime corripiantur ubi quis intercurrendũ eis ſubſtiterit. An q ea potiſſimũ diuellunt quæ in partẽ cõtrariã uæhementer trahimus atq; mouemus. Cum igitur homini currenti uæhemẽterq; mẽbra ultra propellenti quis obuiã factus obſtiterit accidit ut in partem retorqueãtur contrariã: quæ adhuc ante pertendunt atq; proripiunt. Itaq; diuulſio eo uæhemẽtior incidit quo curſus contẽtius agitur.

Cur ambulationes minus laborioſæ ſunt quæ inæquales q̃ quæ recte aguntur. An q delatio erecta ſecũdũ naturã corporis uniuerſi eſt. Ideo ambulationes quas loca æquabilia præſtat laborioſiores quã inæquabiles ſunt q in eaſdẽ partes laborẽ enim admouẽt. quod inæquales illæ non faciunt. Diſpertiunt enĩ magis in omnes corporis partes. calidis uero tẽporibus actæ ambulatiões plus ualent quã frigidis: quippe quæ partibus externis laboris plus afferãt: & quidẽ ſudorẽ ob eã rem euocando extenuent. Frigidis cõtra carnem reddũt conſtãtiorẽ: & ſtomachũ excitãt ciborũq; faciunt auidiorẽ. Partibus enĩ internis calorẽ augent: mẽbriſq; ad frigoris appulſum torpentibus locũ intimum calore amplificato efficatius purgãt. Carnẽ uero ſolidiorem efficiunt ut quæ per eam uniuerſam nequeant ſuperare. Accliues etiã ambulationes laborioſiores ſunt q̃ decliues. magiſq; extenuant. Faciunt enĩ accliues ut lũbi potiſſimũ laborẽt: decliues ut femora. Pondus enĩ totũ femoribus incumbens grauiſſime pmit: quod idẽ cum præter naturã ſurſum efferri a calore cogat maiorem in modũ calefacit. Itaq; efficitur ut arduũ ambulandi genus ſudores moueat ſpiritũ ſuſpendendo extenuet lumbis dolorem infligat. Crura enĩ magna cũ difficultate ſe in ſublime incipiunt lumbos inflectunt: frangunt: euellunt: quibus de cauſis labor præcipuus ſequatur neceſſe eſt. Locis autẽ duris ac renitentibus habitæ ambulationes muſculos & neruos crurũ effatigãt. Quippe quæ contẽtiones tam neruis q̃ muſculis mouẽãt cũ enixu agãtur uiolẽto. Mollibus uero & cedentibus locis facta ambulatione articuli potiſſimũ ſentiũt. Flexus enĩ articulorũ pcrebreſcit cũ ſolũ ſuccũbat dilabat & cedat eadẽ queſtio eſt. Et cur locis arduis difficilis ambulemus. An qm̃ oĩs ingreſſus attollẽtia & poſitiõe cõficit. Attollere igit præter naturã eſt ponere ſecundũ naturã pponere mediũ tenet. in ambulando autẽ locis arduis multũ fortis illius auerſe natura pculdubio eſt.

Quare qui curſum ex equo arripiunt minus decidunt. An quod magis cauent q̃ timent.

Cur ſedile alios ĩpleat: alios extenuet. Vtrũ habitus corporũ diſtãt inter ſeſe: ut alii calidi alii frigidi ſint. ergo ſi ita eſt calidi ĩplent. Cibũ enĩ corpus ui ſui caloris exuperat. Frigidi autẽ q aduenticiũ calorẽ deſiderãt: quẽ ex mouendi rõne potiſſimũ corpus acquirit cõcoquere nequeunt dum quieſcunt. An q alii excrementis redundat & ob eam rem motũ deſiderant alii non.

Cur partes corporis diſtendende ſint: quod qui ſe exercitant facere cõſueuerunt. An q meatus ſpiritu ſuo perpurgari oporteat.

Cur inflexo corpore cubare melius eſt quod etiã medici plæriq; præcipiũt. An q uenter cũ recaleſcit cõcoquere celerius põt. Sic autẽ fit ut recaleat. Ad hæc locũ flatibus dare in quẽ incũbant. & ĩnitant oportet. ita enĩ minime infeſtabũt. hinc enĩ & uarices & cæteri abſceſſus iuuãt q uentriculos continent in quibus flatum recipere queunt. Ergo corpore extento cauerna nulla eiuſmodi adigi poteſt. locũ eteni omnẽ uiſcera occupãt. inflexo aũt ſingula laxãtur & ſinuant.

Cur uertigo ſurgẽti potius accidat q̃ ſedenti. An qm̃ quieſcenti humor uniuerſus unum in mem-

brum ſe colligit. & quo cruda etiam oua nequeunt circumuerit. ſed protinus decidunt. Mouenti autem humor ſe æque expandit. Surgimus igitur a quiete. q̄ ita affecti ſumus. ſedemus uero a motu quo humor æquabili modo quaqꝫ uerſus ſe porrigit.

Quam ob cauſam cū parte corporis dextra cubamus ſōnus magis accedit. Vtrū ꝙ uigilantes contra quā dormiētes habemus ergo cū uigilando parte accubemus ſiniſtra. contrarium ſequetur in dormiendi initio cum id contrariū ſit. An ꝙ ſomnus priuatio motionis eſt. Partes igitur quarum mouere intereſt quieſcant oportet. Dextrarum autem partiū mouere intereſt. Cū autem ita accubamus uelut initium quod de reſurgendi detentum obligatūqꝫ habemus.

Cur torpeamus & cur manus potiſſimū & pedes. An ꝙ turpor refrigeratio eſt. Fit enim propter ſanguinis priuationem tranſlationemqꝫ. Manus autem & pedes omnium maxime partium carnis inopes nerui uberes ſunt. ſed præcipue pedes: itaqꝫ ad refrigerationem celerem ſua natura nimirum habiles redduntur.

Cur libenter in latus accubamus ſiniſtrū, in dexterū autē potius dormimus. Vtrū quoniā conuerſi ad lucem minus dormire. ſomnus cui in tenebris ocius obrepit poſſumus. An ꝙ dum in latus accubamus ſiniſtrum uigilare magna ex parte conſueuimus. & operum functio ſic nobis expeditior eſt. itaqꝫ ad contrarium opus contrarius habitus ſiue ſitus requiritur. inuitatur autem quiſqꝫ magis ad opus fungendum habitus ſui ratione.

SEXTA PARTICVLA QVAE AD CONSENSVM NATVRE ANIMANTIVM PERTINENT.

CVr a morbis nonnullis ægrotant qui appropinquarint a ſanitate nemo ſanari poteſt. An quoniā morbus motio eſt. Sanitas autem quies ergo illa mouere poteſt hæc non poteſt. An ꝙ alterum non uoluntarie. alterum uolūtarie accidit Res autem nō uoluntariæ a uoluntariis conſultiſqꝫ plurimum differunt.

Cur oſcitanti ſæpe in oſcitando reſpondemus & cū mingentem quēpiam uidimus ad mingendum mouemur: quod iumentis præcipue accidit. An ꝑpter memoriam. Mouemur enim ea ipſa parte quotiens meminerimus: hominibus tamen quia ſenſu prædīti ſunt faciliori. ſtatim ubi uiderunt euenit ut moueantur. reminiſcanturqꝫ iumentis autē uidiſſe non ſatis eſt ſed alio quoqꝫ ſenſu opus eſt. Quāobrem addito etiam olfactu mouentur. quoniā ſenſus hic in brutis mobilior eſt. Vnde fit eodem in loco ſequentia mingant omnia quo primū eminxerint. Tum enim præcipue mouentur cum olfaciunt autem poſtea q̄ appropinquarunt.

Quāobrem cum ſecari quēpiā aut uri aut torqueri. aut aliqua re tetra affici uidemus animo uicem eius doleamus. An ꝙ omnium communis natura humana eſt; ignoſcimus ergo cum tale quidpiā inſpeximus propter naturæ conſortionem & familiaritatem. An quomodo nares. & aures delibationes quaſdam rerum obductarum pro ſua facultate concipiunt. ſic etiam aſpectus afficitur & a re delectabili & a triſti.

Cur a tabie & lippitudine & ſcabie capiūtur qui appropinquarint ab aqua autem intercute. aut febre aut ſtupore attonito. aut aliquo ex numero cæterorū malorum capi nequeunt. An a lippitudine quoniā oculus pars noſtri corporis immobiliſſima eſt. cæterarū maxime omnium rei ſibi obiectæ ſimilis reddi poteſt quippe qui facile moueatur ab eo quod moueat. itaqꝫ fit ut cū pturbatū obſpicit oculum. facile ipſe etiā perturbetur. Talis autē contagio ideo fit. quoniā ſpiritū uiciat grauēqꝫ reddit. Celerrime autē oēs morbis arripiuntur his qui ſpiritu corrupto proueniunt quale eſt omne peſtilens genus. Qui autē appropinquarit talē profecto ſpiritū trahit qualē æger ille reddiderit. Aegrotat igitur: quia morbiferū eſt quod ſpiritu trahitur. ab uno autē morbum excipit quoniā unus ille ſic ſpirat. Cæteri ſecus. eundē uero quia quo ægrotarit hoc non aliter ſpirat q̄ fuerit affectus. Sed ſcabies magis q̄ lepra cæteraque uicia generis eiuſdē afficere poteſt quoniā per ſūma corporis errat & humore manat glutinoſo. Genus nāque prurientiū oē tale eſt. itaque idipſum quia per ſūma oritur glutinoſūque eſt nimirū idcirco attingere poteſt. Cætera nequeunt. uel quia non per ſumma proueniunt. uel quia perſiſtere ſuam ob ſiccitatem non poſſunt quamuis per ſummā cutem oriantur.

Quid eſt ꝙ nōnulla ex his quæ audiu briſia nobis occurrunt ut inhorreſcamus efficiant ut ſerra cum exacuitur. & pumex cū ſecatur: & lapis cū mola frangitur. Quæ autē notæ affectionum patent aſpectui hæc genera affectionū ipſa in nobis creant. dentes enim ſtupeſcunt cū aliquos rem acidam edentes aſpicimus Et plerique cū homines laqueo ſuſpendi uel aliter ſtrangulari uiderent ipſi defecerunt. An ꝙ uox omnis genuſque omne ſtrependi ſpiritus eſt qui noſtrū ſubiens ſenſū mouere nos ſolet. Cūque ſuum motū uel magnitudine uel pulſu uehementiore amplificauit. aliquid ex his quæ noſtro in corpore latent immutant & ſæpe interimit. Ergo ſpiritus qui q̄uis magni lenes tamen adierunt. hi ſedem ipſam cōmouent ſentiendi. & lætitia ob eam rē nos afficiunt. Aſperi autē quoniā ictū inferūt uehemētiorē ſedē utique illā cōcutiūt. lōgeque ꝑ ictus ſui facul-

tate ſe porrigunt.Quod idē res quoqꝫ frigidæ faciunt.Frigiditas enī uis quædā eſt.ſed hāc horrorē
inuehere poſſe dictum iam eſt.aſperitas uero ꝙ pulſu frequāte initiū piloꝝ cōcutiēs in pcte pel-
lit aduerſam.efficit ut pili ſe erigant.Pulſo nāqꝫ initio cacumē piloꝝ ſe trāsferat in partē aduer-
ſam neceſſe eſt.itaqꝫ fit ut pili exurgāt.oēs enī deorſum ꝓcūhunt.Et ſpiritus quoqꝫ qui per aures
corpori ſe inſinuat:de ſūmis ad ima ſe defert.Ergo cū ſoni quos modo diximus aſperi ſint horror
utiqꝫ ob cauſam ꝑdictā moueri poteſt.Sed euenit ut cæteris partibus potius q̄ in capite moueaṫ.
quoniam ut pili partium cæterarum imbecilliores ſunt.ſic affectus hic imbecillus occurrit. Cur
uero ſenſus audiendi quam uidendi obtuſior ſit.affectus quoqꝫ hebetiores per ſūma errant:q ab
coipſo ꝓficiſcunṫ.Horror autē talis eſt quāobrē multis ac uariis cauſis exiſtit.Senſus uidendi ue-
ro cum oīum exq̄ſitiſſimus certe ſit.euēta quoqꝫ ipſa pro ſua ꝑſtātia ſolet ingerere.Quo circa ef-
ficiṫ ut ipſi ueri affectus ꝓficiſci ex eo poſſin q̄uis uero leuiores.At in ſenſu audiēdi ut ipſos mi-
nime:ſic eoꝝ expectationē nimirū horramus: Rei enī triſtis & anxie expectatio exiſtit.

SEPTIMA PARTICVLA QVAE AD RIGOREM ATQVE HORROREM PERTI- NENT.THEO.INTERPRETE.

QVa de cauſa liuidi qui rigent efficiunṫ.An qm̄ ſanguis appulſu frigoris gelaſcit.gela-
tus autē nigreſcit ꝓpter caloris inopiā.Albedo nāqꝫ igni tribuiṫ.Quapropter his ma-
xime qui ætatē ꝓceſſerūt caro liueſcit eo ꝙ calorē minimū obtinent.

Cur extrema corporis maxime rigēt.An ꝓpter anguſtiā.Foramina enī quæ in his ī-
ſunt anguſta parū obtinent ſanguinis.& ob eā rem parū caloris ſortiuntur. Sanguis
enim calidus eſt.

Cur pedes magis tunc rigent:cū ſuſpēſi tenenṫ.Vtrū ꝙ frigus amplius ad eos aſpirat. An ꝙ ſanguis
in breuiorē ſe cōtrahit partē.itaqꝫ reliquū frigori opportunius reddiṫ:cū calor deſit.

Cur tpe frigido maxime uis illa famis intollerabilis incidat qui caninus appetitus uocatus eſt: & hi
berno potiuſq̄ æſtiuo.An ꝙ uiciū hoc ob inopiā alimēti ſicci ſolet accidere.Tpe aūt frigido:hiber
no cū calor in anguſta ſe cōtrahit ocius interdū deficit alimētū quod cū defuerit:uiciū id eſurien
di accidere cōſentaneum eſt.at ſi in ea cibi uicioſa cupiditate reſolutiō ībecīllitaſqꝫ ſecuta eſt ma-
teria ſtatim interna corporis a collecto calore colliqueſcit.quæ ſi ad locū cibo a natura deſtinatū
influxerit.pro cibo ſeipſam corpori applicabit.ſed ſi ſpirandi ſedē adiuerit.obmuteſcere atqꝫ lāgue
re neceſſe eſt.obmuteſcere inquā quomā ſpirādi meatus interſepiṫ:atqꝫ obſideṫ. Langueſcere aūt
eſt ꝓpter mediā cōſūptionēqꝫ corpis.Celeriter tn̄ pauciſqꝫ remediis ſubueniṫ:eo ꝙ eius mali ort9
extrinſecus eſt.Frigus enī calorē corporis noſtri intus cōpellēs ac cōtrahēs inſatiabilē edendi illā
cupiditatē iniicit atqꝫ inrēdit.Quāobrē quō qui in metuēdo tremebāt pallebātqꝫ periculo demū
liberari ſubito ad priorē redeūt ſtatū:ſic etiā eſuriētes illi ubi parū ſūpſerūt panis citiſſime recreā
tur:ut qui ui paulo a naturæ rōne ſūmoti aberrent nō qui penitus corrupti deſciſcant. Quod enī
naturæ tenorē in partē aduerſam uiolat idē ſuæ naturæ eundē reſtituit.Ergo dimiſiſſe tātūmodo
ſateſt.quemadmodum cum aduerſi inter ſe pueri funem enixi retrahunt.Quippe qui fune dimiſ-
ſo reſupini protinus decidant.

Cur hoīes pleni admodū rigēt cū tn̄ pingue oē calidū ſit.An ꝓpter amplitudinē molis ut lōge a ca-
lore interiore diſtāt partes extremæ corporis ſic ꝓpe ab extremo frigore abſunt.

Cur exercitati frigus uæhemētius ſentiunt q̄ inexercitati.Vtrū qm̄ pingue cōſumptū a laboribus
eſt.quod utiqꝫ teporē ꝑſtare poteſt.Calidū enī opimū eſt.an ꝙ ſpiratiora ſolutioraqꝫ corpora eoꝝ
ideo ſunt:qm̄ pingue excrementūqꝫ oē detactū eſt.ita ut frigus arcere nequeāt: an ꝙ meatibus ꝑ
per ſudarionē patefactis ueluti hoſtia cōplura aperiunṫ habitū aūt nō eūdē ſanitati : & robori eē
idoneū manifeſtū eſt.alteri nāqꝫ pinguis alteri laxus uidetur plane cōuenire.

Cur ut aqua frigida:ſic etiā calida infuſa horreſcimus.Res enī cōtrarias inter ſe idem efficere poſſe
abſurdum eſt.An frigida infuſa calor interior extinctus horrorē mouet.calida autē frigus exter-
num circū obſiſtens in unū ſeqꝫ proſugū intercolligens eff cere idētidē poteſt:quāobrē utrūqꝫ ab
eodē agitur.Verum alias ab interiore alias ab exteriore ut dictum iam eſt.

Cur pili in cute inhorreſcunt.An ubi cutem cōtraxerant merito eriguntur.contrahūt autem & ri-
gore & aliis plæriſqꝫ affectibns.

Cur ad extremā urinæ miſſionem inhorreſcere ſolemus.an dum humor calidus ille ineſt. Veſica &
meatus qui circa eam poſiti ſunt pleni experteſqꝫ frigoris ſubſtāt.Poſt uero ubi effluxerit aere fri
gido replētur.Quippe cū inane nihil eſſe naturæ ratio pariatur : ſed aut aeris aut corporis plenū
eſſe unūquodqꝫ neceſſe ſit.Quod igitur aer ſe induxerit frigidus recte ut inhorreſcamus euenire
ſolitum eſt.

Cur lingua rigentium quemadmodum uinolentorum errare ſoleat.Vtrum ꝙ a frigore cōcreſcit ac
indureſcit mouenti difficilis redditur:itaqꝫ explanare non poteſt.An quia partes exteriores appul

ſu denſantur frigoris humor intus collapſus linguá madificat exquo ſuo fungi officio lingua nequit ut de uinolentis etiá diximus. An ꝙ per tremoré a rigore inductú motus temere agiẗ. Articulate uocabula lingua edere nõ poteſt. itaq; oberrat & heſitat.

Çur pili rigentiú eriguñ. An ꝙ ex refrigeratione calor in partem interiorem ſe colligit. Vbi autem carni caloris beneficium defuit: magis coagitur. Quod cú ſit pili erectiores effigi coguñ.

Cur hieme cú currimus magis rigemus q̃ cú ſtamus. An ꝙ aer noſtra ambiens corpa cú ſtamus ubi ſemel cõcalefactus eſt nullá ꝑterea moleſtiá infert. cum auté currimus alius atq; alius ſubinde frigidus occurrit: itaq; facit ut magis rigeamus. Ad hæc aer cum mouetur frigidior redditur: quod quidem in currendo maxime incidit.

Cur tpe matutino frigus acrius eſt cú tñ ſol ꝓpius abſit. an ꝙ plus tpis abſentie ſolis exultat: itaq; terra magis rafrigerata eſt. an ꝙ die inſtante ros & pruina cadere ſolent quæ frigida ſút. an hæc et iõ cadút: qm̃ calor qui ſurſum ſe extulit ui frigoris ſupaẗ: idq; nõ niſi ſolis abſentia euenit. Quocirca cú lõge diſtat nõ cadút çú ꝓpius tú cadút atq; gelátur ꝙ locus uæhemẽtius refrigeratus eſt ꝓpter ſolis diuturnioré abſentiá. an die inſtáte potius flatus incitátur nocturni: qui gelidi ad modum ſpirát. an nobis frigus aerius idcirco eſſe uideatur ꝙ cibi cõcocti iam ſunt. inaniores auté cú ſumus. frigus utiq; acrius ſentimus argumentú ꝙ a uomitu maxime frigere ſolemus.

Cur ubi ſternuimus uel minximus plærúq; inhorremus. an ꝙ ratione utraq; uenis ſubtrahiẗ ꝙ cú redditæ ſint ianiores: aer ingreditur frigidus qui rigorem ciere poteſt.

Qua de cauſa qui uæhementer frigét ſi ſtatim copioſo igne cõcalefiát indoleſcút. ſi paulatim uero tepefiát ſine magno dolore recreabuñ. an ꝙ oino cú ex cõtrariis cõtrariú proficiſcitur magna effici cõmutatio ſolet: ut in arbore ſiquis paulatim deflectit nihil eſt ꝙ ſtirps ipſa laboret. at ſi uæhemẽtius corripit: nec ſenſim adducit: frágatur neceſſe eſt. Ergo ſi ſimile a ſuo ſimili affici nihil poteſt. Vt aút calor hominis frigétis intus ſe conſiſtit: & colligit ſic humor & rigor parti exteriori relinquuñ: cõtrariúq; ſui cõtrarii corrúpens eſt efficitur recte ut ſi ſenſim paulatimq; tepefiát calor prouocetur & exeat. itaq; minus doleant: ſin ſubito recaleſcant amplius adducatur & aſtringatur: itaq; dolendum acrius ſit.

Cur refrigerati magis ab eodé calore urimur atq; dolemus. Vtrú caro ſuæ cauſa denſitatis calorem occurrenté ſibi tenacius ſuſcipit ex quo plumbú calidius redditur q̃ lana an calor ui penetrat eo ꝙ foramina nimio frigore congelauerunt.

Quá ob cauſam nõ rigent qui iraſcuñ. an ꝙ ira & excádeſentia timiditati cõtrarii affectus ſunt. Et aút ira ex igne ꝓficiſcés. Cú ení intus copiá ignis retinemus cõcaleſcimus: quod maxime in puerili ætate pſpicere licet. Pueri náq; primú ſpiritus copiá retrahút deinde rubeſcút. calor ení cú intus affatim ſubſtat atq; humificat: facit ut erubeſcát. Ná ſi quis large aquá frigidá his infuderit irá ſedabit. Sic ení calor extinguiẗ. Pauidi autem & perterriti contra rigent enim & frigidi pallidiq; redduntur. calor náq; eorum ſe ſúmis de partibus ſe uocat ad imas.

Quáobrem quotiens inhorreſcimus pili eriguñ. an ꝙ in humore occluſi cõtineñ. humor enim a pili altitudine uincitur. horror auté pulſu frigoris fieri ſolet. Frigus uero calidum humoré congelet. naturæ ratio uult. Ergo ubi cõmutatus cõgelatuſq; humor eſt in quo pili inherent pilos ipos mutari cõſentaneú eſt. aut igitur in parté aduerſam ſe tráſferrent in in eadé manebút: ſi rurſus uincere humoré potuerint. At ueriſimile nõ eſt ut humoré gelatú coactúq; pilus uincere ſuo ponduſculo poſſit. Ergo ſi pilus undiq; gelido humore obſeſſus ne quo ualeat inclinari: reſtat ſane ut erectus cõſiſtat. an qm̃ calor pulſus frigore ad locú interioré ſe colligit. Vbi auté calor ſe a carne dimouit: caro plenius cogiẗ coactaq; pilos eminẽtius erigi cogit quõ ſi cú terræ feſtucam: aut aliud quodlibet infixeris conſtruas. atq; undiq; terram colligas: efficies ut magis erigi poſſit quod infixum eſt q̃ ſi terra minus eſſe coactum ſciueris.

Quá ob cauſam qui rigent maxime dormire non ualeant. An quoniam qui riget ſpiritum magis retinet q̃ laxat. qui dormit magis reddit q̃ attrahit. Facit igiẗ rigor ut cõtra agaẗ q̃ cú dormitur.

OCTAVA PARTICVLA QVAE AD RES NATVRALES COMPENDIO PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

CVr in animantium genere alia tuſſiunt alia non. Verbi gratia: homo tuſſit bos minime. Vtrú ꝙ cæteris maxima ex parte excremẽtum aliorſum ſe uertit: homini autem eo conuerti natura uoluit. an ꝙ homo maximum humidiſſimúq; cerebrú continet. Tuſſis autem pituita diſtillante fieri ſolet.

Cur homini tátúmodo ex omni animantium numero ſanguis e naribus defluit. an quoniam plurimum cerebri idéq; humidiſſimum homo continet. Vnde uenæ excrementis per ora eodem tendentia nimiú replete profundere inde coguntur. Ságuis enim uicia-

tus quiſq; integro tenuior redditur. Talis aút eſt qui ſe cerebri excrementis miſcuerit. Et quaſi in
ſanien degenerat.

Cur alia ex animátibus ſub cutem:alia intra caruem.alia utroq; modo pingueſcere conſueuerunt an
quibus denſa eſt caro his inter cuten & carnem humor ꝑenuis cogitur ꝙ is ſemper ſua natura
eminet atq; reſidet qui tandem concoctus pingue effici ſolet. Qu e auté carne ſunt rariore cutéq;
gerunt obuiam hæc opima intra carnem redduntur. Qu e uero utroq; modo ſe habent. utroque
etiam pingueſcunt:

Cur uitiliginem pueri: mulieresq; minus habent quam uiri. Et in eoipſo fœminino ſexu quæ proue
ctæ ætate ſunt magis habent quá minores. an ꝙ uitiligo exitus ſpiritus eſt corpora auté puerorú
contextu denſo non facili expiratu conſtát & mulierum minus expirant q̃ uirorú. Spiritus náq; in
menſtrua ſe auertit fœmine denſitaté uero leuitas eiuſdem ſatis declarat. Quæ auré corpora ætate
proceſſerint aut conſenuerint reſpirantiora euadunt. hæc enim modo ædificii ueteris ſtructuram
ſuarum partium laxiorem iam habent.

Cur homo tantum habeat uitiliginem. Vtrum ꝙ tenuiſſimá is ex omnibus animblibus cuté habet
ſimulq; flatibus redundat. indicium uero ꝙ uitiligo partibus tenuiſſima cute obtectis maxime p ri
mumq; exiſtit. an & his ipſis de cauſis & præterea ꝙ homo unus ex omninm animantium numero
caneſcit. Quippe cum in uitiligine pili canicie immutétur itaq; fieri non poteſt ut uitiliginem ha
beant quæ unnquam caneſcere ſoleant.

Cur capris & ouibus lac plurimum demulgetur quæ corpore non maximo ſunt homini auté & bo-
ui minus: ſcilicet ad corporis ꝓportionem. Vtrum ꝙ his copia in corpus abſumitur. cæteris in ex
crementum ſe confert. ouibus autem & capris q̃tum excreméri acceſſerit oé í lac tranſit. an ꝙ plu
ra gignunt q̃ quæ magno ſunt corpore itaq; plus attrahunt excrementi quoniam plura alendum
ſit. An his grauidis plus excrementi propter corporis imbecillitatem redundat. Lac autem excre
mento conſiſtere certum eſt.

Cur animantium alia cum aquam mutarint colorem ſuũ amittũt ſimilia quæ loei illius domeſticis
redduntur ut capræ alia uero nunquam amittunt ut homo ad ſummam cur alia non ut coruus. q
ſemper inconmutabilis perſiſtit an quorum natura uincere perdomareq; humorem non poteſt ut
auium quæ ueſicam quoque nullá ob eá rem obtinẽt hæc nuſquá mutari poſſunt.

Sed cur non illa eadem ſed quæ nata ex his ſunt hæc murentur. an quod recens nata ſuis parentibus
ſunt infirmiora.

Cur mares corpore maiori ex toto pene ſunt q̃ fœmine. utrum ꝙ mares calidiores fœminis ſunt q̃
res uim obtinet augendi an quod mares prediti natura integr aſunt. fœmine manca obleſaque de
ſciſcunt an quod mares longo temporis ſpacio perficiuntur ſœmine breui.

Cur in animantinm genere alia breui tempore pariunt alia diu geſtant. an longius perfici ſolent qbꝰ
longiora ſunt uitæ ſpacia. Sunt autem partu tardiora quæ longo tempore uiuunt: Sed non uniuer
ſaliter ideſt. Equus eni ut tardius maxime quá homo parit: ſic uiuere minus poteſt. Cuius rei cau-
ſam uuluæ ſiue uteri duricies habet. Quomodo enim ager ſitiens. haud cito ſuas ſtirpes enutrit
ſic durior uulua equarum in formando nutricandoq; ſuo fœtu remoratur.

Cur proles ceterorum animantium magiſquá hominis ſuis parentibus ſimilem gerit naturá an ꝙ ho
mo uago uarioq; plurimum animo in coitu eſt prout auté pater materq; in cõceptu affecti fuerũt
ita partus euariant. Cætera uero animantia omnia aut certe plurima rei tantum ipſi intendunt: to
taq; ſeſe ueneri dedũt. Adde quod ob eá auiditatem minime repleri magna ex parte patiuntur.

Cur albi tam homines quá equi oculis magna exparte ceſis ſunt. an cum oculi quoq; color conſe
quitur itaq; haud immerito ceſius eſt.

Cur homines uaria ſtaruta proueniunt. Vel potius querendũ in uniuerſum cur in animantiũ gene
re alia paruo alia magno conſiſtant corpore cauſa duplex ſane reddi poteſt. aut enim locus aut
alimentum id facit Locus ſi anguſtus eſt alimentum ſi exiguum quod etiá partu iá edito nonulli
efficere conantur. ut qui catellos in caueolis occluſos educát. Quibus itaq; cauſæ locus eſt hi po
miliones redduntur. Sunt enim latitudine quidé ꝓfunditateq; pro magnitudine ſuorum parentũ
breues tamen oino. Cnius rei cauſa eſt quod recte liuæ in aduncas ſe flectunt. igitur quomodo ta
bernarum picture: quáuis breues tamen diſtente in lattiudinem profunditatemq; cernuntur ita po
miliones quoq; formari ex loci anguſtia incidit. At uero qui ob alimenti inopiam perfici non po
tuerint. hos membris quoque puerilibus conſtare uidemus. Fitq; ut aliqui quáuis breues admodũ
ſunt modice tamen coagmentatas omnes ſui corporis partes habeaut. Mellitenſes catelli. Ratio
enim quod non ut locus. ſic natura ſuum efficere opus ſoleat.

Cur in animantium genere alia maris ac fœmine coitu creantur. alia concretis quibuſdá proueniũt
ſimiliter atq; primus eornm ortus extiterit quẽadmodum qui de natura docent. primum animan
tium ortum mutationé dimotioneq; mundi uniuerſiq; orbis ingente diſſerunt extitiſſe. Et ꝙ ní c

ſi rurſum ortus eiuſmodi futurus ſit tales motiones aliquas pceſſiſſe oportebit. Principium enim rei cuiuſq; maximum eſt. Quippe quod rei dimidium ſit. Semen aũt gonitale principiũ eſſe certũ ẽ Ergo minutorũ animalium quorumq; ortus nullo agi mutuo cõcubitu ſolet cã cur ut pncipio extiterunt creari nũc etiam poſſint ſeminis exiguitas eſt. Rei namq; minoris minus quoq; principium eſſe conuenit. Quamobrem huius etiam ſeculi mutationes ſemẽ animãtiũ minutorũ generi ſatis cõ trahere poſſunt quod ſæpius uſu euenit. Tũ enim maxime oriũtur cõmutationes tẽpoꝝ iceſſerunt. Maiorum aũt genus mutationẽ quoq; pro ſui magnitudine deſiderat ampliorem.

Cur animãtiũ alia partu ſũt numeroſo, ut ſus: canis: lepus. Alia nõ ut homo, ut leo. An q alia uuluas ſiue uteros cõtinẽt multos totidemq; formandi loculamẽta quibus impleri percupiũt quibuſq; ſemen genitale diuidẽdum inſerẽdumq; eſt. Alia contra ſe habent.

Cur homo inter animantes oculorum minimum pro ſua magnitudine habet interuallũ. An q oſum maxime naturali ſolertiá homo conſtat. Senſus autem contuẽdi partem uerſus priorẽ natura poſuit: id enim conſpicere oportet in qđ nos ducit ratio mouendi. Quãto aũt oculorum plus diſcriminis ſit: tanto magis cõſpectus urget in latus. Quis ſi ſecundũ naturã ſedẽ debeãt obtinere q̃ minimũ eſſe interuallũ certe oportet. Sic enim partẽ uerſus priorẽ ingredi maxime poſſumus. Ad hæc cæteris animantibus cũ careãt manibus deſpiciãt prorſus in latera neceſſe eſt itaq; plus eorũ oculi diſtãt inter ſeſe. & maxime ouium eo q maxime pno capite igrediuntur.

Cur cæteris animantibus parti nunquã pfuſio ſeminis per ſonnũ incidere aſſolet parti raro. Vtrum q nullum homine excepto reſupinũ cubare cõſueuit. Nullũ autẽ niſi reſupinum ſemen profũdere poteſt. An q cætera non pariter ut homines ſeminãt. Seminis autẽ per quietem illa profuſio nõ niſi cum imaginatione fieri poteſt.

Cur animalium alia caput moueant alia non moueant. An q quæ collo carent ea caput mouere nequeunt. Nonnulla autem cadent collo.

Cur in animãtiũ genere homo ſternutare maxime ſolet: Vtrũ q meatus obtinet ampliores per quos ſpiritus odorq; ſubeunt. Quo nãq; arctiores meatus ſunt: eo magis uim obtinent obfaciẽdi. quod ſi in ampliores plus humoris ingreditur, quo infleto ſternutamentum fieri ſolet. Talis autem genus hominum omnium maxime animantium obtinet, merito homo ſolus ſternuere ſæpiſſime cõſueuit. An quod homo breuiſſimis naribus eſt ita ut humor concalefactus celeritet commutari in ſpiritum poſſit cũ cæteris refrigeſcat prelongitudine priuſq̃ mutetur.

Cur nullus animalis lingua eſt pinguis an qm̃ pingue unũ quodq; dẽſum eſt lingua autem rara ſua natura propterea eſt ut percipere poſſit genera ſaporum.

Cur fœninæ intẽro corpore mingũt mares minime. an q fœminarũ ueſica remotius tũ pfũditate tũ lõgitudine ſita eſt iacet enĩ uulua earũ interius ſedẽ atq; ueſicã. itaq; humor emittẽdus uĩ ppter ſpacium uuluæ deſiderat pleniorẽ quæ per ſpiritũ corpore intẽto acquiritur.

Cur ſues hibernum pilum amittere non ſolẽt cũ ceteræ q̃drupedes ſoleãt. nã & canes & boues certe amittere aſſolẽt. an q ſus calidiſſimus omniũ eſt partiq; calenti corporis eius pili adhærent quippe cũ pingue talis eſſe neceſſe ſit cæteris itaq; uel quia humor refrigeſcit pili defluunt. Vel quia ſuus calor alimentũ concoquere non põt. Suibus uero non idem incidit uel quia nihil humor interior affici põt. uel quia bene alimentũ cõcoquitur. Nã & ſi quando cauſa cur defluant ſit pinguitudo tamẽ uetare poteſt. Oues ac homines propter ſui pili tum denſitatẽ tum copiam non ita affici pulſu frigoris poſſunt. Non enim altius refrigerationi ſubire licet ut poſſit uel humorem gelare: uel calorem concoquendo ſeuocare.

Cur ouibus expilatis mollior pilis ſubnaſcitur homini durior. An q ouiũ pili ſummæ cuti cohærẽt euelliq; ob eam rẽ ſine ullo poſſunt labore cũ initium alimenti integrũ maneant quod carni iunctum eſt. Meatibus itaq; patefactis excremẽta reſpirare melius poſſũt uellus enĩ pprio carnis ueſcitur alimẽto. Caro aũt molli dulciq; alitur pabulo. Hominũ cõtra q altius pili inhærẽt. per uim ſũmoq; cum dolore euellũtur. Conſtat id quandoquidem ſanguinem ſecum dettahunt. Corpore igitur ſaucio euenit ut tandem cicatrix obducatur. Vnde fit ut uel finem pili amplius promendi faciant qui euulſi fuerint. uel quãdiu prætereã promere poſſint duri extrudantur eo quod omne ualẽs alimentum carnis exhauſtum eſt: nec niſi materia inutili & ſuperuacua pilus prouenit. indicium quod hominum omnium plagam inhabitantium meridianam pili duriciem præ ſe ferunt. quoniam calor exterior altius corpus ſubiens alimentũ concoctu facilis abſumat in uaporem. Contra eorum qui ſub aquilonem incolũt molles laſciuiq; ſundũtur quod his ſanguis dulciſq; ſapor per ſũmam potius fluitat formam: q̃obrem his color quoq; hilarior eſt.

Cur ouiũ pili eo duriores ſunt quo prolixiores hominum contra molliores quo prolixiores. An q ouium pili qui quale diximus capiunt alimentum ubi procul ſe ab ſuo. deduxerunt initio ieiunius ueſcuntur. Et alimentum quod ineſt ui caloris facile pro ſua inconcoctione euaporatur. itaque ſiccitati duriores redduntur. molle nãque quod humidum eſt. hominum uero pili minus

q̃ alimẽti q̃ ſuo initio hauriũt ſed conquoquiť plenius qm̃ minus eſt cõcoctũ autẽ pilũ efficit molliorẽ.cõcocta enĩ quæq; molliora in cõcoctis reddunť.indiciũ ꝙ oues recentes uellera molliora gerunt qui uetulis copia nãq; excrementi pilũ & ouis & hominis procreat.

Cur hirci hoĩes & aues ueneris ſunt auidiores.An ꝙ natura humida & calida ſunt qua quidẽ utraq; qualitate opus ad coitũ eſt.Calor enĩ excernit humor excernitur. hæc eadẽ ratio ẽ cur etiã claudi homines ſint ſalatiores.his enĩ ut parũ alimẽti deorſum ꝓpter cruriũ uiciationẽ labitur. ſic multorum loca petit ſuperiora ſeq; in ſæmẽ cõuertit.

Cur homini nulla iuba data a natura eſt.An quoniã barba data eſt.Ergo quod excrementiciũ alimẽtum cæteris animantibus in ceruicen ſe confert:id homini maxillas adire ſolitum eſt.

Cur pedes animalia pares habeãt.An ꝙ fieri non poteſt ut aliquid moueatur:niſi parte aliqua ſui cõſiſtat:dũmodo non proſileat.cum igitur ex duodus illis motu & ſtatu cõfici ingreſſum neceſſe ſit. paritatis iam inde ratio patet:bipes enim altero pede mouetur:altero ſtat.Et quadrupedes quoq; cũ duobus moueť.reliquis duobus innitiť.Pariq; modo de cæteris quæ uel ſenis uel etiã numeroſioribus pedibus ingrediũtur animaduertere licet.

Cur equis & aſinis pili e cicatrice ꝓmere ſeſe poſſunt:hoĩbus aũt nõ poſſunt.An ꝙ cæteris animalibus tergus pars per ſe corpis eſt hoĩs aũt cutis ueluti affectus carnis exultat.Quippe quæ ſũma illius forma refrigẽte ſolidiuſeula exiſtere uideať:quẽadmodũ cruſtæ in pulte ſupducunť:quas uetulas appellamus.cũ itaq; illæ nõ niſi farina elixa ſint.hoĩs quoq; cutis noĩata nõ niſi caro putanda eſt.ubi igiť hæc uel uulnus acceperit:uel attrita fuerit.incidit ut hoĩs quidẽ caro condenſetur. Quãobrẽ ſũma corpis parte ĩmurata uulnus nõ eãdẽ cõpagẽ capit:qua corpus iam inde ab ortu naturæ extitit.cũ itaq; hæc ĩmutata ſit nihil ꝓfecto abſurdũ fuerit ſi ex ea nõ idem ꝑterea ꝓficiſcať.Sicut in aeris quoq; appellatis licet ꝑcipe. Nã illas etiã corporis ſũmi corruptionẽ ĩmutationẽq; corruptionẽq; eẽ nouimus.At iumẽtis attritis ubi ad ſanitatẽ redierũt partes:uiciatæ corporibus denuo eiſdẽ replẽtur.Quapropter debilioribus quã principio fuerint.Sed cũ etiã cutis coꝝ pars ſit cõfici pili ꝓuenireq; poſſunt.Cute nãq; pilos enaſci certũ eſt.Sed cãdidi ꝑpterea oriuntur: qm̃ ut ſecũda hæc cutis imbecillior q̃ prima eſt:ſic pilus cãdidus ille ĩbecilimus exit.

Cur in aĩaliũ cæteroꝝ genere ſeruari æque gemini poſſunt q̃q̃ ſexus ſunt utriuſq;.iu hominũ autẽ non poſſunt:An ꝙ homini maxime partus geminatio cõtra ſuæ uetutæ legẽ accidit:ſingulos enĩ parere ſancitũ eſt.tũ in geminis ipſis marẽ ac fœminã creari natura oĩno recuſat.Ergo quod maxime contra naturã eſt id & imbecillimũ eſſe ratio poſtulat.

Cur equis & aſinis pili e cicatricibus poſſunt euenire.hoĩbus aũt nõ poſſunt.An ꝙ cicatrix uel ſuã ob denſitatẽ ĩpedimento eſt.Vel quia deprauat nutrimẽtũ hoĩbus itaq; ex toto ꝑpter pili ĩfirmitatẽ ĩpedimẽto ẽ:eq̃s ãt ne pili exeant nunq̃ eſt:ſed deprauat facitq; ne prior integritas ſeruetur.

Cur pares pedes naturã aĩantibus dedit. An cuiq; cũ mouetur partẽ aliquã requieſcere neceſſe eſt. Quod ſi pedes ĩpares eſſent ne hoc fieri poſſet accideret.Agitur enĩ motus ſitu obuerſatio pedũ.

Cur aĩalia ut minus tpis dormiunt q̃ uigilent ſic nõ cõtinue ſed uiciſſim modo uigilãdo:modo dormiendo ſõnũ ſuũ ꝑficiũt.An ꝙ nõ ſimul oĩs uacãs materia eoquiť.ſed ubi pars aliqua eſt cõcocta leuatũ iã aĩal expgiſciť.Et uero ſæpius illi expgiſcuuť quibus ea pas frigida eſt quæ excremẽtum domat & cõcoquit.Fit enĩ ut celeriter ſæpeq; ceſſeť.Ceſſatio autẽ nõ niſi expergefactio eſt. Suauis quoq; res ipſa:qm̃ requies eſt nõ ĩmerito eſſe uideť.Sed nihil quidẽ plus tẽporis ĩmunere naturaliũ actionũ cõſumimus:nam & ſi eſſe ſuauis eſt q̃ nõ eſſe:non tamen plus tẽporis propterea edimus quã a cibo abſtinemus.

Cur animãtium alia ſtati parentes ſectanť alia ſero:ut homo uel uix nunquam.An ꝙ alia cito uim recipiũt cognoſcẽdi:alia ſero & alia rei ſibi cõmode ſenſum obtinẽt alia carẽt quæ igiť hæc ambo ſenſum dico rei cõmode:ſuiq; corporis pfectionẽ ſortiuntur. hæc parentẽ ſectari ꝓtinus queunt. Quæ nõ utrũq; illoꝝ habeãt hæc id facere ipſum nequeũt.opus enĩ eſt & uiribus & ſenſu.

Cur genus uitiliginis quod leuca appellať quaſi albã dixeris cæteris aĩalibus cõtrahi nequeat. Vtrũ ꝙ hoĩbus morbo hæc eſt;cæteris aũt aĩalibus tergora uaria piliq; eodẽ modo albedine efficiũtur.

Attamẽ ambiget aliquis queretq;.Cur nõ poſtea:ſed ſtatim ab ortu naturæ uarietas illa exiſtere ſoleat.An ꝙ cæteroꝝ animãtiũ tergora dura ſunt.homo aũt e natura præ tenui cute cõtinetur.Vitiligo autẽ ſpũs ſecretio eſt.Qui cæteris animãtibus externi tergore denſo prohibetur.

Cur ubi uitiligo canicies quoq; eſt reciprocari aũt non licet:ut ſemp ubi canicies ſit etiam uitiligo. An ꝙ pili oẽs cute ꝓueniũt canicies aũt putredo ueluti quædã eſt. Cũ itaq; cutis morbo laborat pilũ etia laborare inde neceſſe eſt.cum autẽ pilus cutẽ male affici neceſſe non eſt.

Cur animantiũ alia poſt partũ ſæuire ſolent ut canis:ut ſus:alia nihil efferantur quod peſpicuũ ſit ut mulier:ut ouis.An quæ ſupuacua redundãt materie hæc ſuã elementiã ſeruãt.quãtũ enim colori eſſet ſecretũ in partu eſt. Quibus autẽ ſecretio non a uacantibus ſed integris fieri materiis ſolet.hæc exaſperantur & ſæuiunt.Vnde fit ut extenuatio quoq; irã ratione habitus moueat:ut et

gallinæ furiunt non cum peperint:ſed cum incúbunt ratione inædiæ.

Cur ſpadonibus cætera in ſexú fœmineú uiciata mutátur. Vox ení tenuis:corpus imbecillum deniq; ita hoíes cómutanť:ut etiá cæterorꝫ animátiú quæcúq; caſtrata. Ná & thauri & uerueces ſua cornua ecóttario gerunt quod fœmine quoq; eorú contra quam mares armantur cornibus. Itaq; alii maiora excisi gerúť:alii minora. Magnitudo uero tantúmodo ſpadonibus dico ad ſexú uirilé cómutatur. maiores náq; reddunrur quæ quidem res maris ſua ꝑfecto eſt. Quippe cum fœminæ minores maioribus eſſe ſoleát. An ne id quidá ad maré ſed ad fœminá ptinet. Haud ení omne magnitudinis genus:ſed longitudinis dútaxat acquiritur. cú mar ꝑfunditate etiá augeať & latitudine. ſic enim pfici ipſe aſſolet:ad hæc ut fœmina ad maré ſic fœminæ ipſius uirgo ſe habet ad mulieré. altera enim generoſa iam eſt:altera nondú eſt. In eam igitur ip am fœminæ magnitudinem mutátur:creſcere náq; in longitudinem corpus aſſolet fœminarum. Vnde carmen illud Homeri. Virgo diana dedit pro longi corporis uſum:utpote cú rem quá ſuam ob uirginitaté haberet largiri nimirú poſſet. ergo non magnitudine in marem mutatur cú non in magnitudinis genus perfecte cómuteť. Spadones enim lógitudine tantú in magnitudine proficiunt.

Cur ſpadones uel omnino uaricibus uacant:uel minus habét q̄ cæteri. An quoniá naturá ſuá dum caſtrarétur in genus ſeminis in fœcúdum cómutarint. Talis autem eſt puer & mulier:quorꝫ neutrum habere uarices ſolitum eſt ꝑterq̄ ſimiliter raro.

Cur homo omniú maxime animárium oriri claudus poteſt. Vtrum ꝙ cæterorum crura robuſtiora ſunt oſſe náq; & neruo tam quadrupedum q̄ auium cóſtat hominú carne redundant. Itaq; facilius hæc ob ſuam mollicié lædi poſſunt:cum ſe in utero mouent. An ꝙ ſolus ex omniú animátiú genere uaria generationis tempora obtinet. Nam & ſeptimo & octauo & decimo méſe uenire in lucem poteſt. Cæteris tempus unum perficiédi ſine mora ſtatutú eſt. hominum generi téporis multum pro uaria ratione imorandi conſumi neceſſe eſt. Itaq; cum fœtus mouétur extrema ꝙ tenerrima ſunt facile infringútur:& eo magis quo plus temporis interceſſit.

Cur ſpadones cruribus putridis ulceroſiſq; ſunt. Vtrú ꝙ etiam mulieres crura habét eiuſmodi. Spadones autem effœminati oíno ſunt. An hoc accidit. cauſam auté mulieribus quoq; reddere illam debeamus ꝙ calor deorſum ſe uertit quod etiam méſtrua declarant. Vnde fit etiam ut præ nimio humore neq; ſpadones neque mulieres pilis ualeant redúdare.

Cur nullum animal niſi homo calculoſum fieri poteſt. An ꝙ iuméta & quæ unguibus ſunt numeſis ueſice meatus obtinét ampliores. Quæ auté nó ꝓtinus ſed poſt parere intra ſe animal conſueuerunt ut piſces nónulli ex his nullú ueſicam habere nouimus. Sed humor ſubſidens ille totus in aluum cóſtringitur:ſicut etiá in auibus fit. Itaq; celeriter exit per ſedé. At homo ueſicá habet: & ceruicé eius canali anguſto pro magnitudie porrectá. ergo ꝙ membrú id adeſt q̄tum terreni humoris ſeuocatur in ueſicam contrudiť:ex quo uaſa quoq; urinaria ideſt matula eoipſo tingútur. Loci át calore efficitur ut amplius concreſcere atq; craſſeſcere poſſit. Retinetur uero augeturq; ꝑpter canalis anguſtiam. Cum enim terrena illa ſubſidentia prodire ex facili nequeát reuerſa cohærent inter ſeſe calculúq; ita conficiunt.

Cur non iumenta:non boues aut oíno quæ cornua gerunt non aues ructare ſoleant. An ꝑpter uentris ſiccitaté. Celeriter enim cóſumitur ꝑcolaturq; humor qui dum imoratur inflaturq; ructationem mouere poteſt. Iuméris tamé ob colli etiá prolixitate flatus deorſum ſe uertit. quáobrem his crepitus uétris maxime incitatur. Auiú cornigerorúq; genera neutrum faciunt. Quinetiam ruminátibus ructare negatum eſt:quoniá plures continent uétres:& quem reticolú appellamus. facultas etenim meádi tam ſuper q̄ ſubter flatibus multifariá ꝑſtať. Itaq; humor conſumitur anteq̄ inflatum uertatur qui flatus moueat uel ructú uel crepitú.

Cur inaianiú genere quæcúq; domeſtica eadé etiá fera repimus. Quæcúq; auté fera nó utiq; eadé domeſtica natura creauit. Etenī hoíes fieri nónuſq̄ cernuuť. Et canes apud indos & equi alibi. ſed non leones:nó pátheras:nó uiperas. nó alia complura domeſtica eſſe nouimus. An ꝙ res praua & facilis ortu eſt:& mutari quoq; expedite in eá poteſt. Naturá eni quæ nó prima: ſed quæ ultima eſt aſſequi ſtatim perdifficilis eſt. Quapropter omnia etiá domeſtica principio fera potiuſq̄ domeſtica eſſe ſolent:ut puer feratior profecto q̄ uir quippe qui oíum edax & iræ deditus ſit:q̄q̄ infirmus ergo quó in operibus artis:ſic etiá in naturæ licet pſpicere. Nam in his quoq; praue omnia facta ſunt & plura ſunt praua q̄ ꝓba ut lectus:ueſtis. quoduis aliud:quodq; probum eſt. id omne prauum etiam coperiri poteſt:quod auté prauú id non omne probú quoq; reperies:ut ſiquis uetuſtiſſimorum pictorum fictorúq; opera cogitet. Nondum enim perite pingebatur:aut ex ære ducebatur ſed pingui minerua omnia effigiabantur. Natura etiam praue omnia facit & plura praua quam proba:probe uero pauciora præſtare nó omnia poteſt. At qui domeſticum omne melius eſt. Ferum autem atque ſilueſtre prauum natura ſcilicet non quæ initia: ortuſque continet. Sed cui opinor factu facile ſit probum illud urbanum atq; domeſticum. Contrariú uero aut nú-

quã aut raro efficiatur. Attamen uel temporũ locorumq́ conditione temperamentoque uniuerſi quodam fieri poteſt:ut urbana & mitia reddantur omniũ animaliũ genera. hoc idem in omni etiã ſtirpiũ genere intelligere licet quæcũq́ enim urbana ſunt eadẽ etiam comperiri ſilueſtria poſſunt At quæ ſilueſtria extitere eadem oĩa mãſueſcere non poſſunt: nõ tamen deſũt quæ ſuis locis q̃buſdam peculiariter ita ſe habeant: ut neglecta feraq́ prouenire ꝑſtantiora poſſint & mitiora quam quæ alibi ſũmo cũ ſtudio colantur.

Cur hoĩum umbilici ampliores cæterorũ aũt animantiũ exigui icertiq́ fiunt. an cæteris quoniã tẽporis multũ geſtentur umbilicus areſcit. inque directum porrigitur denique ulceribus intumeſcit. Quamobrem nõnulli umbilici deformes ſunt. at uero homo imperfectus prodit. Itaque humidus atque ſanguinolentis ſequitur eius umbilicus. Indiciũ cætera perfecta hominem inperfectum prodire quod illa ſtatim inde ab ortu naturæ uiuere ſua opera queunt pueri curam deſiderant. Nec ſeruari niſi alieno beneficio poſſunt.

Cur animantium alia ſemel coeunt: alia ſæpe & alia anni tpe certo: alia nullo ſtatuo tempore ſed ꝑut inciderit homini ſemper concubitus oportunus eſt: feris non ſæpe. Et quidem ſues agreſtes ſemel concũbunt. Domeſtici ſæpe. An propter pabulum calorem atq́ laborem: quippe cũ uenus comes ſacietatis ſit. nã eadem alibi ſępius pariun ut oues in magneſia & africa pariũt bis. Cauſam uero tempus pariendi prolixius obtinet. Vbi enim ſe ipleuerunt non amplius concupiſcunt quo nec cibum affectant quæ ſaciata ſunt. Quæ autem grauida iã eſſe incœperint minus auida ueneris euadunt quoniam menſtrue purgationes nulla ꝑterea ueniant.

Cur hoĩes qui raris dentibus ſunt magna ex parte breuioris ſunt uitæ. An indicium hoc eſt denſum os eſſe capitis ergo cerebrum inualidum eſt. Quia minus ſit reſpirationibus oportunum itaq́ celeriter putet: ut quod ſua natura humidum ſit. Nam & cæteta cum non mouentur: neq́ exhalant facile corrumpuntur: quo etiam fit ut homo capite piloſo maxime ſit & mas quam fœmina diutius uiuit futurarum ſui capitis bñficio. An in cæteris quoq́ idem ſit cogitãdum.

Cur qui manus cæſuram per totã obtinent palmã uiuere diutius poſſint. An qm̃ minus uiuere poſſunt quæ carent acticulis icompactaq́ ſũt quale genus omne aquatile eſt. Quod ſi quæ articulata non ſũt uitã breuiorẽ agere ſolent: cõſtat cõtra ſeſe habere quæ articulata exiſtunt. Cuius profecto generis illa etiã ſũt quæ cũ ſua natura omni articulo careant. tamen articulata nõnũquã quo ad maxime licet cõſiſtũt. Manus aũt pars iterior penitus articulo uacat.

Cur aĩantiũ uni uel homini uel maxime oculi deprauantur. An ꝙ homo uel ſolus uel maxĩe morbo comitiali capi. in puerili ætate ſolet cũ certe deprauari oĩbus accidit.

Cur aĩantium homo maxime fumo affici poteſt. An ꝙ homo lachrymã maxime emittit. Fumatio autẽ non niſi cũ lachryma eſt.

Cur equus equo: homo homini: atq́ oĩno cognata cognatis: ſibiq́ ſimilibus gaudent atq́ cupiunt Non enĩ quia pulchrũ uidetur. Cupiditas aũt formam ſequitur elegantiorem. Nam ſi id eſſet rem pulchram ſuauiorem eſſe oporteret. nunc autẽ contra potius euenit. ut quia iocundum ſuaueq́ eſt: ideo pulchrũ eſſe uideatur. nec omnibus res eadem uoluptati eſt: nec pulchrum idem lætitiæ aliis enim eſſe aut bibere aliis concũbere lætabilius eſt. Sed cauſa cur unum quodq́ iuſtum ſuo cognato maxime ſuauiſſimeq́ concũbat in alium cadit quæſtionem. Pulcherrimum uero id etiam eſſe nondum afferi uere poteſt. ſed nobis quod ad concumbẽdum ſuauius eſt pulchrum certe uidetur. Quoniam rei quam cupimus aſpectu quoq́ nimirum delectemur. Et quidẽ in cæteris etiam cupiendi generibus res pariter ſeſe habet. Cum enim ſiti detinemur: humorem ſuauius cernimus. Quod itaq́ ad uſum aliquem pulchrum eſt & quod idem maxime cupere ſolemus: ſuauiſſimum id eſſe ipſum uidetur. Quod autem per ſe tale eſt non præterea ſic eſſe uidebitur. Argumentum ꝙ adoleſcentuli plæriq́ formoſi aptiq́ nobis eſſe uidebuntur cum ad concumbendi uſum reſpexerimus. Nunquid igitur ita ut etiam plus geſtiamus quam ſi deformes quoſdam intueamur. Non hercle niſi eorum auidi ſimus quomodo potio quoq́ uidetur pulchrior. Nam ſi ſiti detinemur humorem multo ſuauius aſpiciemus.

Cur hominis prior pars piloſior quã poſterior eſt. quadrupedũ contra poſterior quam prior ſætoſior. An ꝙ omne animal bipes partem priorem habet piloſiorem. Nam aues quoque eodem modo quo homines ſe habent an partes infirmiores natura ſemper integere potius cõſueuit infirmum autem unũquodq́ loco ſui corporis aliquo eſt. Quadrupedũ uero omnium partes poſteriores in firmiores loci cauſa ſunt quam priores. affici nanq́ a frigore æſtuq́ amplius poſſunt. hominum priores infirmiores ſunt: incommodiſq́ illis eiſdem oportuniores.

Cur animantium homo maxime ſoleat ſternutare. An quod etiam grauedie maxime hõ temptatur Cuius rei cauſa eſt quod calor qui circa cor eſt ſurſumq́ ſua natura effertur: cæteris animantibus in armos ſe effert. Vnde per refractionem diſiectus: partim ceruicem caputque petit partim in ſpinam lumboſq́ defertur. Hæc enim linea recta: iuxtaq́ baſim ſita oĩa ſunt. Quod cum æque cor

pus poene totum recaleſcat:humores quoq; in ſeſe pariter digerit:planeq; patitur.humores enim calorem ſequuntur.Ex qno fit ut neque a grauedine admodũ infeſtari:neq; ſternutare quadrupedes ſoleant.Sternutamentum enĩ uel ſpiritus uniuerſi delatio eſt:humore ſcilicet plus aliquid exhalante uel crudi humoris conatus excurſuſq;.Quocirca deſtilationes ſolet precedere quæ quidem animantibus cæteris minime incidunt.eo ꝙ caloris illa delatio ante retroq; portionibus æquis ſe digerit.Homini uero ꝙ erecta baſi ſe in ſublime modo ſtirpiũ attollit:euenit ut caloris elatio plurima & uæhementiſſima caput adeat. elatuſq; eo calor meatus concalefacitq; capitis quĩ tales demum effecti nimirum capacioreshumorum quã meatus cordis inferiores redduntur.Quotiens itaque accidit:ut caput humeſcat refrigereturq;.extrinſecusamplius quã ſatis ſit efficitur ut calor qui & alimentũ habet:& ſe in partem interiorẽ contrahit nimirũ creſcat creſcens ſeſe in caput meatuſq; capitis efferat quo humores prætenues crudiq; ſectantes implent meatus deſtillationeſq; faciunt & ſternutamẽra ratione ſimili mouent.Nã inter initia deſtillandi calor humorẽ ſurſum precedens inflanſq; meatus:ſternutamenta expulſu ſpiritus ductuq; humoris tenuis acriſq; incitat.Vnde fit ut poſt.grauedinis ſternutamentũ pituitã aquæ ſimilẽ abſtergamus hæc cũ omnia ſeſe mouerint humores coacti craſſique ſubſidunt:& foramina capitis naſique interſepiunt.Facta enĩ tumidiora diſtentioraque caput dolore infeſtant.Argumentũ ꝙ nullus per eas ſpiritus foras mittitur ex quo ſequitur ut neque ſternuere neque olfacere poſſint qui grauedine detinentur.Sternutamenta autẽ quæ ſine grauedine mouentur:has quidem eaſdem ob cauſas ueniunt:ſed exiguis leuibuſq; initiis itaq; ubi ui caloris collecti humores ſunt:facile ab codem calore pro ſua exiguitate ſpiraſcentes in nares interrumpũt.Strepitũ uero ſpiritus nõ minus uiolentia ſeſe efferẽdi quã ſua copia mouet. Cũ enim calor directo tramite ſe ad cerebrum uſque extulerit eiq; ipſi impegerit ad nares reflectitur eo qm̃ meatns illac foras de cerebro pertendãt.Quod cum illa foras reflectẽdi delatio ſpiritus nares uerſus cõtra naturã agatur uæhemens ut fiat nimirũ euenit itaq; ſtrepitum mouet.Cæterorum autem animantiũ aues maxime grauidinẽ ſentiunt ꝙ formam corporis maxime ſimilem hoĩnibus gerunt uetum minus q̃ homines afficiantur.qm̃ caput magna expatre deorſũ tenent ut que uictũ abs terra petere ſoleant.

Cur maris animalia maiora uegetioraq; ſunt q̃ terræ.An ꝙ uis ſolis conſumendo quæ terrã ambiunt copiam detrahit nutrimenti qnamobrẽ quæ abdita uitam agunt uegetiora ſunt his igiur omnibus incommodis cum genus maritimum ſit inmune.merito tum adoleſcere poteſt corpore ampliori & uegetiori.

Cur cætera aĩalia cibum ſepius ſiccũ q̃ humidũ capiãt:hõ humidũ ſæpius q̃ ſiccum.An quod homo natura calidiſſima eſt:plus refrigerationis deſiderat.

Cur ſpadones calui effici nequeãt.An eo ꝙ multũ cerebri obtinent:quod ſane his cõtingit:qa rẽ uenereã nõ agũt. ſemẽ enĩ labi ꝑ ſpinã e cerebro uidet.qua de cauſa boues quoq; caſtrati cornua gerere maiora putamus nec nõ & mulieres & pueri:cur calui nõ ſint eadẽ rõ eſſe creditur.

Cur animãtium alia ubi primũ in lucem edita ſunt:nutriri per ſeipſa poſſint. alia nequeãt.An ea poſſunt quæ in genere quod memoriæ capax eſt breuius uiuunt.Quocirca ocius quoq; morte eadem omnia occumbunt.

Cur hõ plus excrementi humidi egerit q̃ ſicci:equi & aſini plus ſicci q̃ humidi.An ꝙ hæc aĩantium genera ſicco pabulo largiori utuntur:homo humidis magis q̃ aridis ueſci ſolet. Ex cibo autẽ omne proficitur excrementũ.& ex copioſiori copioſius.Igit alia humido potius alia ſicco largior utũtur pabulo.qm̃ alia ſicca natura ſũt alia humida.Itaq; humidũ potius capiunt quæ ſicca cõſtant natura.Huius nãque ſunt indigentia.cõtra ſiccũ affectãt quæ humida ſunt natura:utpote quæ qualitatis eius inopiam magis teneãtur.

Cur aues & hoies & genus quodq; animantiũ forte corpore ſunt duriori.An ꝙ animoſitas cũ calore eſt. metus enĩ refrigeratio eſt.Quorũ igitur ſanguis amplius feruet hæc & robuſtiora & animoſiora ſunt.Sãhuis autem alimento corporibus eſt. Et quæcũque uero ex ſtirpibus terræ aqua tepida irrigaueris:omni diriora euadant.

Cur monſtra paruæ quadrupedes pariunt:homo autẽ grandeſque animantes omnes minus ut equi & aſini an ꝙ paruæ ut canes:ſues:capræ:oues:longe ſũt fœcũdiores q̃ grãdes.Illarum enim aliæ oĩno ſingulos pariũt:aliæ magna ex parte.Mõſtra aũt tũ cõfici ſolent cũ plura ſemina inter ſeſe cohæreſcunt: cõfundũturq;:uel cũ prodeũt ex mare:uel cũ ſe in fœmina permiſcent.Vnde aues etiã mõſtra edere poſſunt.Oua nãq; uitello pariũt geminato.Monſtrum aũt ex geminatis illis cõſiſtit quoꝝ uitelli nulla interiecta membrana diſtinguuntur.

Cur hoĩum caput piloſius q̃ reliquũ corpus nec ex ꝓportione piloſum eſt. Cæteaoꝝ autẽ contra. an cætera uel in dẽtes exuperãt præ nimia alimenti copia:uel in cornua uel etiã in ſætã.Quæ igitur in cornua capite minus ſætoſo hæc ſunt.abſumptũ enĩ illã in rẽ eſt.Quæ autẽ in dentes plus quidẽ pili q̃ cornigera obtinẽt.Capronarũ enĩ nõ nihil ſortiunt.Sed minus q̃ aues his enim illud

etiam quando hominum genus in tegendi natura tribuit:ſed quod illis pro copia nutrimẽti multis luxuriat locis:id in capite homini abundat. Nec enim nullũ habẽt:nec adeo multũ:ut pilorum undique excreſcat congeries.

Cur unus omniũ animãtium homo caneſcit. An ꝙ pars animãtium maxima pilũ quot annis deciduũ gerit:ut equus ut bos. Nõnulla deciduũ non gerunt. Tẽpus aũt uiuũt breue ut oues:& quædam alia quoqꝫ pilus utpote non ſeneſcẽs caneſcere nõ poteſt,at homo nec decidium gerit pilum Et longã degit ætatẽ. Itaqꝫ tpe conſeneſcit atqꝫ inueteratur.

Cur uita breui ĩbecilliſqꝫ uiribus ſunt qui partem umbilico ſubiectam maiorem q̃ ſupiorẽ habent ptinentẽ ad pectus. An ꝙ uẽter ſuã ob breuitatẽ frigidus eſt. Itaqꝫ ut uim paruã obtinet cõcoquendi:ſic excremẽtis redũdare aptiſſimus eſt. Morbis aũt nimirũ patẽt qui tali uẽtre cõſtiterint.

Quã ob cauſam animãtiũ alia nõ ſolũ coitu ſed etiã ſponte naturæ ꝑcreant̃:alia coitu dũtaxat ꝑueniunt ut hõ:ut equus. An ꝙ & ſi non aliã ob cauſam:tñ ꝙ aliis gignẽdi tẽpus breue ſtatutũ eſt. Itaqꝫ fieri nõ poteſt:ut tẽpus quod uim obtinet generãdi amplificet̃ prorogeturqꝫ. Sed tẽpoꝝ uiciſſitudine cõmutationeqꝫ:ut ꝑcreẽtur contingit. Aliis multo generatio ampliari ſolent. Et enim uel anno uel decẽ mentium ſpacio confici aſſolent. Quapropter uel nullo pacto:uel ex coitu ꝑcreentur illa ueceſſe eſt.

Cur æthiopum dentes candidi & candidiores q̃ cæterorum. Vungues autem non dentibus in cãdore reſpondent. An ungues ideo nigricant:quia cutis etiã nigra eſt:& nigrior q̃ cæterorum: ungues autem ex cute proueniunt.

Sed cur dentes cãdeant:quæ nã ratio ſit. An ꝙ albeſcere illa ſolent quibus uis ſolis humorẽ detrahit dũmodo nihil ſupinficiat̃:quõ etiã cerã albeſcere nouimus. At cutẽ ſupinficit calor dentes minime. Sed totus eoꝝ humor in uaporẽ a calore cõuertitur atqꝫ exhalatur.

Cur animantiũ alia ꝑciſo capite uel ꝓtinus moriunt̃ uel paulopoſt:alia minime. An ita afficiantur quæ ſanguine carẽt:exiguoqꝫ cibo cõtenta ſunt. Quippe quæ neqꝫ continuo cibũ deſiderent:neqꝫ in humore calor eoꝝ diffundat̃ quibus rebus priuatũ animal ſanguine cõſtãs uiuere nequit. Illa uero ſine reſpiratione uiuere multo diutius poſſunt. Cauſam cur ita alias abũde reddimus.

NONA PARTICVLA QVAE AD VOCIS SONIQVE RATIONEM PERTINENT. THEODORO INTERPRETE.

Cur ſenſum auditus maxime ob ortu naturæ offendi poteſt:an ꝙ auditus & uox ab eodem initio ꝓficiſci uideãtur. atqui locutio ex facili poſſe deprauari uidetur: quæ ſpecies uocis eſt. eadẽqꝫ perfici difficillime poteſt. Indiciũ huius eſt ꝙ poſtea q̃ nati ſumus diu obmuteſcimus:deinde balbutire tandẽ incipimus. Principio nãqꝫ nullũ ꝓferre penitus uerbũ ualemus. Cũ itaqꝫ facile peruerti locutio poſſit idẽqꝫ initium audiẽdi loquẽdiqꝫ ſit. Vox eni quædam audiendi quoqꝫ primordium eſt: ſequit̃ ut quaſi per accidẽs nõ per ſe omniũ facillime ſenſuũ auditus interimi poſſit. Argumentũ autẽ facile oĩno loquẽdi principiũ deſtrui poſſe. Vel ex cæteris animãtibus erui licet. Nullum enim loqui ex cæteris poteſt:ſed homini tñ facultas hæc data eſt. & hic tamẽ ſero ut dictũ eſt loqui incipit.

Cur omnes ſurdi uocem reddere per nares aſſolent. an ꝙ prope abſunt ut rauci ſint. Muti autẽ per nares uocẽ extrudũt. Eo nãqꝫ ſpiritus illoꝝ cõpellitur quia ore compreſſo ſũt:quod compreſſum ideo eſt quoniam lingua his ad uocem reddendã uſui nullatenus eſt.

Cur oẽs qui natura ſũt calida magnã uocẽ emittere ſolẽt:an ꝙ multũ in his aerẽ frigidũqꝫ ĩeſſe neceſſe eſt. Vis eni caloris facile ad ſe & ſpiritũ trahit:& aerẽ eoqꝫ amplius id agit quo amplior eſt. Vox autem magna tum oritur cum aeris multum agitatur, utqꝫ acuta cum celeriter ſic grauis cũ tarde aer incitatur.

Cur omnes ſurdi per nares loquuntur. An ꝙ ſurdi uiolentius ſpirãt. quippe qui prope abſunt ut muti ſint. meatus itaque narium ductu ſpiritus laxior redditur:ex quo fit ut niſi per nares loqui non poſſint.

Cur melius audiui quæqꝫ in nocte q̃ die poſſunt. an ꝙ requies oĩum noctu amplior eſt : qm̃ calor abeſt:unde trãquilliora quoqꝫ magna exparte oĩa ſunt. Sol eni eſt qui oĩa mouet.

Cur uoces elonginquo acutiores eſſe uident̃. itaqꝫ qui hominũ procul admodũ habentium clamorem imitantur. uocem acute emittimus:& ſimilẽ his qui ſuã uocẽ in ſonum aſtringũt tenuiorẽ:& ſtrepitus quoqꝫ reſonandi acutior uenit quẽ ꝓcul abeſſe palam eſt. Non enim niſi per refractionẽ exiſtere poteſt. cũ igitus in ſtrepitur ratione acutũ quod uelox fit:tardũ aũt quod graue uoces elõginquo delatas tardiores uideri opporteret. Quæ eni feruntur eo tardius oĩa mouentur quo longius a ſuo diſceſſerunt principio tandẽqꝫ collabunt̃ & decidunt. utrum igitur qui imitantur uoce exili ſimulãt & ſono tenui agere temptant uocem quæ ſe e longinquo defert tenuis autem grauis non eſt. neqꝫ exiguus exiliſqꝫ uocis proferendæ uſus grauis eſt. Sed acutus ſit neceſſe eſt. An

nō modo q imitanť ea de cauſa ita ſimulát:uerúetiá ſtrepitus ipſi acutiores exiſtunt. cauſa uero
eut ita ſit ꝙ aer qui deferť ſtrepitú excitat.Et quéadmodú primú illud obſtrepit quod aeré moue
rit:ſic ruaſus aer ſubinde mouédo agat oportet ut partim mouear:partim moueať.Quo fit ut cō
tinuari ſtrepitus poſſit.Quippe cú ꝑpetue mouēti mouens ſuccedat:donec oīs conatus mouendi
emarceſcat.Quæ quidé res in corporibus nō niſi cadere eſt:cú.ſ.aer nō amplius impellere uel telú
uel aeré poteſt. Vox ení cōtinua reddiť cú aer aeré ꝓpellit telú auté fertur cú corpus ab aere mo-
uetur. Hic igiť corpus idé deferť aſſidue uſqꝫ ad eú finé dú corruat.At ibi alius atqꝫ alius aer ꝑpe-
tua uiciſſitudine ꝓfluit ꝑcedentéqꝫ ſubſeqnés minor eſt.Itaqꝫ uelocius quidé moueť : ſed per mi-
nus ſubinde aeris qua de cauſa uoces acutiores e longinquo tenuioreſqꝫ ſentimus.Eſt ení acutum
quod uelocius eſt:ut ambigédo ſupius ꝓpoſuímus.Hæc eadem cauſa eſt cur & pueri & egrotátes
acutæ:uiri auté & beneualétes grauiter uocem emittant.Cur uero ꝓpinquis auribus uox grauior
acutiorue eſſe minime pateat.Er oīno cur ſimilis ꝓiectis pōderibus nō ſit cauſa ꝙ ꝓiectú illud cú
unú aſſidue ſit idétidem aſſidue fertur.ſtrepitus auté aer propulſus ab aere eſt.Itaqꝫ fit ut pondus
unum in locú cadere tm̄ modo poſſit.uox autem quoquo uerſus ſpargat ſeſe:non ſecus ac ſi ꝓie-
ctum pōdus dú fertur in partes frieť innumeras atqꝫ etiá ſe retrorſum diſꝑtiat.

Cur domus nuper illita magis reſonat.an ꝙ maior reſtangédi datur facultas propter leuitaté.Leuis
autem ideo eſt: quoniá continens adhuc rimiſqꝫ ímunis penitus extat.nō tamen admodú humidá
uolo intelligi.nulla ení refractio de limo effici pōt.Hæc profecto cauſa eſt cur etiam opus omne
tectorium magis reſonet.Quinetiá aeris ímobilitas fortaſſe aliquid facit:congeſtus ení uniuerſuſ
qꝫ cum ſit occurrentem illú retorquere uæhementius poteſt.

Quá ob cauſam ſiqs doliú & lagenas & cætera id genꝰ figlina inania obruat opiatqꝫ domicilia reſo
nare ampliꝰ poſſint.Necnō ſi puteꝰ uel ciſterna uel aliq̄ fouea in domo ſit:magis magiſqꝫ ita fiat
neceſſe eſt.An ꝙ rō reſonádi nō niſi refractio eſt ſic ení potiſſimú reſonádi illa reciprocatio naſci
tur.Ergo puteꝰ & q̄libet fouea anguſtiá obtinet:& aeré colligere pōt.Dolia cæteraqꝫ fictilia déſi-
taré quoqꝫ ſuæ ambiétis formæ præ ſe ferunt.Itaqꝫ utraqꝫ de cā illud euenit. Cōcaua ení oīa ma-
gis ſonát:& ex quoqꝫ ab eá ré ſonitú ꝑcipue oíum reddit. Nec uero abſurdú ꝙ obruta illď faciút:
Vox ení nō minus in íma ſe defert.Deniqꝫ quoquo uerſus atqꝫ etiá in orbé ferri putádú eſt.

Cur ſi uaſa quis inania obruerit faciet ut magis ædificiú reſonet.An ꝙ uaſa ſoliditate perpetuitate
qꝫ ſua melius & cōcipiunt:& cōtinent aeré ſimulqꝫ accidit ut ictus uehemétior effici poſſit.

Cur aqua frigida de eodé ꝓflués uaſe acutius q̄ calida obſtrepit.An ꝙ delatio aquæ frigidæ ueloci-
or eſt:grauior ení frigida eſt:acutioré aút ſtrepitú reddit quæ uelocior eſt. Calor uero & raritare
alleuat & elatione.Proximú illud eſt quod faces quoqꝫ ardétes ictú faciút imbecilliorem.

Cur homini q uigilauerit uox aſpior reddiť.An ꝙ eius corpus ob cruditaté humeſcit maximeqꝫ lo-
co ſupiori:unde caput quoqꝫ graueſcit.Et cú fauces humore redúdét:uocé aſpioré exiſtere neceſ-
ſe eſt.aſpitas ení ob inæq̄litaté.grauitas ꝓpter obſeptioné exultat:retardius ení fertur.

Cur cibo ígeſto mox tenor frágiť uocis:an ꝙ mébrú illud uoci tributú crebro cibi occurſu pelluſú
cōcaleſcit:cōcaleſcés humoré attrahit q ob aſſúpti cibi humefactioūē & largior eſt & paratior.

Quare qui flent uocé mittunt acutioré:qui ridét grauioré.An ꝙ alteri ſuá ob debilitaté parú ſpiri-
tus mouēt.alteri uæheméter intédunt quod facit ut ſpiritus uelocius fieri poſſit. Cōtra qui ridet
reſoluitur & debilitať itaqꝫ uocé grauis ædit.Quáquá ægri acutá emittút uocé parú ení aeris mo
uent.at uero qui rident nō ſolum parú ſed etiam leuius mouent.ad hæc qui rident ſpiritú calidio
rem emittunt:qui flent frigidioré.Dolor ení refrigeratio pectoris eſt.calor itaqꝫ multú aeris mo
uet:ita ut tarde feratur.Frigor autem parum ciet.idem uel in tibiis fieri nouimus.Enimuero qui
ſpiritu inflant calidiori multo tardius agunt.

Cur pueri cæteraqꝫ recés nata aíalia uocé reddút acutioré q̄ q́ ꝑfecta ætate ſút:tú tn̄ oé acumé uæ-
hemétia ſit:an ꝙ uox motio aeris é & acutior:q̄ uelocior.Facilius aút & velociꝰ paꝝ q̄ multú ae-
ris moueť.Moueť aút quotiés uel a frigore cogiť uel a calore diſcerniť.Sed cum íſpiratio frigida
admiſſo ſit:írerior nimirú aer tátiſꝑ cogiť cú ſpiritú capimus cúqꝫ expiratio caloris emiſſio ſit ae
re ſane a·calore citato uox effici pōt.cú ení ſpiritú reddimus nō cú capimꝰ uocé formamꝰ.cú au
té nouella calidiora ſint q̄ uetuſta:ſuoſqꝫ meatus habeát arctiores minus in ſe aeris poſſunt conti
nere cúqꝫ calor qui moueat amplior in his íſit res aút quæ moueať minor ſubſter. Velocius utra
qꝫ de cā aer moueri pōt.At ſi uelocius uox certe acutior dabiť ob ea ipſa quæ ante retulimus.

Cur uocé qui flent acutioré emittuut:qui ridét grarioré.An qui flent intédendo contrahendoqꝫ os
uociferátur itaqꝫ ꝓpere aer interior intéto moueť.Cúqꝫ per os tranſeat anguſtú ferri uelocius po
teſt. Vtraqꝫ igiť rōne fit ut uox acuta ædať.Cōtra qui ridét remiſſo corpe hiſcéteque ore ridét cú
igitur ob eá rem late tardeque ꝓfundant aeré merito uocé emittunt grauiorem.

Cur uocé reddút acutá qui exptes ſeminis ſunt:ut pueri:mulieres.decrepiti:ſpadones.grauem auté
uiri qui firmiſſima ſunt ætate. An ea cauſa eſt qua linea cæteraque tenuia dimenſionem unam

dũtaxat ſortiunť.craſſa aũt plenaq; plures obtinẽt:itaq; uox ẽt tenuis unã dimenſioñe habuerit; unũ aũt & efficere & mouere facilius eſt q̃plura.Ergo cũ ꝑdicta illa ſpiritũ habeãt ĩbecillũ.Nõ niſi parũ aeris moueri ab illo ſpũ põt.Minimus aũt eſt qui dimẽſione unica cõſtat quẽ ꝑdictis rõnibus tenuẽ eẽ uocẽq; talẽ ab eo ꝓſiciſci neceſſum eſt.Vox aũt acuta quæ tenuis eſt.igiť qui ꝓlifico illo ſæmine caret uocẽ hinc merito reddũt acutiorẽ.Viri robuſti qm̃ ſpiritu ualeãt multũ aeris incitare queũt:quod cũ multũ ſit lente mouetur:uocẽq; efficit grauiorẽ.Motu eni ueloci & tenuis uocẽ reddi acutã iam conſtitit quoq; neutrũ ut in uiro poſſit exiſtere accidit.

Cur uoces noſtræ grauiores ſint tpe hiberno.An ꝙ aer ĩterior tũc & exterior craſſior eſt.Craſſior autẽ cum ſit tardius moueť itaq; uox grauior nõ ĩmerito ſit.Adde ꝙ ſõnulẽtiores hiberno tpe ſumus q̃ æſtiuo pluſq̃ tpis obdormire ſolemus.Sõnus autẽ facit ut mẽbris grauioribus ſimus.Quo igiť tẽpore plus dormimus q̃ uigilamus:quod hibernũ ꝓfecto eſt.Hoc uocẽ effici grauiorẽ q̃ qui ecõtrario agiť ratio eſt.cum enim tempus uigilandi quod interuenit breue ſit.habitus corporis q inter dormiendũ cõmittitur permanere uſq; ad ſõni repetitionem nimirũ poteſt.

Cur ex potu uomitu atq; frigore uocẽ emittimus grauiorẽ.An faucibus interſeptis quã rem pituirã ſubſiſtẽdo cõmittit quippe quæ aliquid fluctionis in eas detrahat aliis uomitus aut potus aliis ꝑſentis tẽporis qualitas ꝑ obſtrictionẽ fauces reddit anguſtiores itaq; delatio ſpiritus tardius agitur.Quæ autem tarda delatio eſt grauẽ hæc efficit uocem.

Cur uox grauior e propinquo magiſq̃ e longinquo ſentiri põt.An ꝙ grauior plus quidem aeris mouet.ſed nequaq̃ in longitudinẽ:ergo a longe minus ſentitur:quoniã per minus ſpaciũ ſe deducit.E ꝓpinquo aũt magis.Quoniã plus aeris ſenſoriũ ferit audiẽdi.Acuta ꝓcul ideo audiri põt:qm̃ tenuior eſt.Tenue aũt omne augeri in longitudinẽ poteſt.Dixerim ẽt ꝙ motio quæ uocẽ reddat acutiorem uelocior eſt:quod fieri põt ſi ut denſus:ſit anguſtus ſpũs ſit qui aerẽ mouet.Nã & exiguus aer mobilior eſt:quippe qui ab anguſto moueri queat.& denſus plures efficit ictus qui ſtrepitũ reddãt.Licet hoc in muſicis ꝑſpicere inſtrumẽtis.Fides nãq; tenuiores cæteris eiſdem ſubſtãtibus acutius conſonant.

Cur uox acutior illis eẽ uideť qui lõgius abſũt:tũ tñ acuminis rõ ſita in eo ſit ut uelocius ferať:& quod lõgius ferť:moueri tardius ſoleat.An ꝙ uocis acumẽ nõ ſolũ in uelocite mouẽdi:ſed obſtrependi etiã nimia tenuitate cõſiſtat.Qui autẽ lõgius abſunt uocẽ tenuiorẽ excipiunt ob aeris qui moueť exiguitatẽ.Motus eni ita marceſcit:ut q; numerus emarceſcẽs in unitatẽ relabiť:ſi corpus in unicã dimẽſionẽ extenuať quæ tam in corpore q̃ in uoce tenuitas eſt.

Cur uocem acutã & exercitati reddunt:& debiles.an debiles quia parũ aeris mouent parũ autem q̃ multũ uelocius fertur.Exercitati uero aerẽ excitant uæhemẽtius.Aer excitus uæhementer uelocius fertur:acutũ autem in uoce:ideſt quod uelox in delatione.

Cur uox corrũpi his ſoleat q cibo ĩgeſto clamitarũt:itaq; oẽs q uocẽ exercẽt ut hiſtriões:ſaltatores:& cæteros generis eiuſdẽ mane ieiunioq; ore exercitationẽ adire licet ĩſpicere.an uocẽ corrũpi nõ aliud eſt q̃ mẽbrũ qua ſpũs trãſmeat corrũpi.Quocirca rauci quoq; uoce corrupta ſunt:nõ quod ſpiritus uiciatus eſt qui uocẽ affirmat.ſed ꝙ exaſperata artaria eſt quæ uæhemẽte cõcalefactione exaſperari maxime ſolita eſt.Quãobrẽ neq; qui febriũt:neq; qui uæhementer febrierũr ſtatim cũ febris ceſſauerit cantare queunt.ſunt eni aſperis nimio ex calore faucibus.Cibis aũt ſpiritũ & largum reddi & feruidi cõſentaneũ eſt.Qui talis autẽ eſt exulceret arteriam tranſmeando atq; exaſperet.Ratio eſt ꝙ cum inciderit merito uox deſtrui poteſt.

Cur uox cũ aer quidam formatus ſit.Et qui cũ fertur formã ſæpe illã amittat echo:ideſt reſonãtia fiat.Cũ eni aer uæhemẽtius in aliquod ſolidũ offenderit uox nõ diſſoluiť.Sed eandẽ expreſſe reciprocantẽ audimus.An ꝙ refractio eſt nõ ꝑfractio.ſic enim cum totũ ꝑmanet.tũ partes ab eo duæ uniformes proficiſcuntur.Quippe cũ per ſimilem:angulum refractio exiſtere ſoleat:itaq; uox reſonandi ſimilis primæ efficitur.

Cur cæteroꝝ animaliũ nouella recẽſq; edita uoce mittũt acutiorẽ q̃ quæ perfecta ætate ſunt uitulis autẽ grauius mugiũt q̃ boues ꝑfecti.An ꝙ infans quoq; in genere ſimilis fœminæ eiuſdẽ generis eſt.Boũ autẽ fœminæ grauius mugiunť q̃ mares cũ cætera ecõtrario agãt.At uituli ſimiliores fœminis q̃ maribus.ſunt ergo uocẽ hi grauiorẽ emittere debent.

Quã ob cãm paleis in orcheſtra ſparſis chori uox minor ſentiať.an ꝓpter aſperitatẽ.Vox enĩ pauimẽto minus leui occurrẽs ut minus una ita minor exiſtit.Quippe quæ minus cõtinua ſit quõ ẽt lux amplior reſplẽdet in leuibus eo ꝙ nihil impedimenti interuenit quo interpelletur.

Cur ſal igni ingeſtus mouere crepitum ſoleat.an quia ſal parum humoris intra ſe continet qđ mox a calore ignis conuerſum in ſpiritum uiolentoq; exiliens impetu ſalem rumpit.omne autem quod rumpitur mouere crepitum ſolet.

Cur pueri nonnulli anteq̃ ætas ueniat qua uocabula ſuo tempore explanare poſſint fari incipiant Et ubi aliquid expreſſe dixerint rurſus obmuteſcant atq; ut prius degunt quouſq; ſolitum tem-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EM. II

pus loquendi accedat. Quæ quidẽ a plærisq; portenta eſſe putant̃. iam aliquos etiã ſtatim cum in
lucẽ uenerũt locutos eſſe ꝓditũ eſt: an magna quidẽ ex parte ſecũdũ naturã hoĩes prodeũt: itaq;
illud paucis accidit. Sed natura rõne ſimul hæc cõtingere ac perfici ſolent. Quãobrẽ ſimul & audi
unt & uocẽ emittũt: ſimul & intelligũt facultate audiẽdi & loquunt̃ & explicant. Euenit tamẽ ĩ
terdũ ne hæc ſimul cõtingant: ſed ut alii prius intelligant q̃ mẽbrũ id abſoluatur quo loqui poſſu
mus. Alii cõtra qui ſcilicet quæ loquãtur intelligere nequeãt. Quæ enĩ audierint ſimulate eadem
reddũt. Sed cũ tẽpus affuerit utroq; iam munere naturæ fungi incipiant. Quibus autẽ prius ſenſa
auditus in animo ualeant quã mẽbrum id abſoluat̃ quo primo uocem mouemus oronẽq; condi
mus iis nõnunq̃ ubi iam multa intellexerint. facultas quoq; mẽbri illius & abſolutio ꝓpere cõtin
git maxime quidẽ a ſõno. Cuius rei cauſa eſt ꝙ ſõnus data requie. tũ corpora tota tũ mẽbra ſingu
la facit alacriora. Sed fieri poteſt: ut uel ob aliã huiuſcemodi mutationẽ idẽ eueniat. Cõplura autẽ
ſunt quæ ut efficere ualeamus. breuiſſimi tẽporis adiumẽto opus eſt. Et tñ eadẽ poſtmodũ æque
agere nequaq̃ poſſimus. Quotiẽs itaq; mẽbrũ illud ita ſe habet ut liberũ abſolutũq; ſit efficitur:
ut quod per auditũ intelligẽtiã mouit inde cũ pẽdet fluitatq; in ſenſu retinet uerbũq; reddat: hinc
nobis & carmina & uocabula ſæpenumero nõ ex uolũtate occurrũt. Et quæ prius uoluntate peti
ta diximus eadẽ poſtea nõ uolũtarie dicimus. hinc etiã ſæpe quæ nouimus ore explicare nõ qui
mus ita fieri poteſt ut pueri aliquid dicãt: rurſuſq; mẽbrũ cui fandi data poteſtas eſt. redeat ad ſuã
naturã ac obmuteſcat dum tẽpus corroborãdi abſoluendiq; ultimũ ueniat.

Cur aliqua obſtrepũt mouẽturq; ſubito ut arcæ quæ nullo mouẽte quod ſenſus nouerit concitan
tur & crepãt cũ tamẽ potẽtius eſſe debeat quod mouet q̃ quod mouet̃. quæ eadẽ quæſtio etiã de
corruptione ac ſenectute eſt. Quippe cũ a re inſenſibili oĩa corrũpant̃ quæ a tpe pereũt an ſimul
guttis hoc eſt & lapidibus quos plãte emergẽtes attollũt atq; reiiciũt. nõ enĩ quod ultimũ actiõis
eſt id uel attollit uel mouet: ſed hæc uniuerſa cõtinuatio efficit. qua quidẽ re inſenſibili accidit ut
motus ille ſenſibilis naſcat̃. ſic etiã res cõtenta ſpaciis inſenſibilibus tẽporis mouet̃. atq; in partes
digeritur inſenſibiles. uniuerſi tñ & cõtinui rõne exultat & motus & obitus. cõtinuũ aũt illud nõ
in inſtãti tpis: ſed in tpe quod ab inſtãti determinat̃. ſitum profecto eſt.

Qua de cauſa oſcitãtes minus audire poſſimus. An quod multũ ſpiritus effluentis inter oſcitandũ
aures etiã intrinſecus ſubit ut motio uel ſenſu percipi poſſit quã trudit ad aures maximeq; poſt
ſonum. ſtrepitus autẽ uel aer uel aeris affectio eſt. igit̃ cũ interior renititur exteriori illi occurren
ti efficit̃ ut motus interioris ſtrepitus motũ exterioris retorqueat: atq; offuſcet.

Cur pueri magis q̃ uiri lingua heſitant. An ut etiã manibus pedibuſq; pueri minus ualemus & ĩfan
tes ambulãdi omnino facultate caremus ſic etiã linguæ parũ compotes pueri ſumus: & infantes
uerbum nullum referre poſſumus: ſed more brutorum animantium uociferamur: uidelicet cauſa
imbecillitatis quæ non ſolũ heſitatẽ linguæ: ſed etiẽ balbuciẽ bleſitatẽq; faciat. quippe cũ bleſitas
ſit litterã quãdã exprimere nõ poſſe: eãq; nõ quãlibet ſed certã balbuties uel litteram ꝑtermittere.
uel ſillabam heſitas alterã alteri ſillabã iungere propere non poſſe. Quæ quidem omnia imbecilli
tate eueniunt. Lingua enim ſubminiſtrare intelligentiæ non poteſt. itidem etiam uinolenti ſeneſ
q; afficiuntur ꝓpter debilitatem: uiris autem hæc minus uſu eueniunt.

Cur uox hoĩum tã metuẽtiũ q̃ trepidãtiũ obtremeſcere ſoleat. An ꝙ emigrãte calore cor cõquatit̃.
Nã utriſq; & trepidãtibus & metuẽtibus accidit ut ita afficiat̃. Cũ cor autẽ cõquatit̃: ictus nequa
quã effici unus põt: ſed plures ꝓficiſcant̃ ut e ſidibus laxius intentis neceſſe eſt.

Cur uocem hoĩes trepidãtes grauem: metuẽtes acutam reddãt. An ꝙ metuẽtibus locus cordis refri
geratur: cum calor deorſum ſe defert: ita ꝙ parũ aeris excitare poſſunt uires enim poſitæ in calo
re ſunt. Trepidantibus autẽ calor loca petit ſuperiora: ut etiã pudore affectis effert idẽ ſeſe ad faci
em. Cuius indiciũ eſt quod plenius erubeſcunt: reſoluit igit̃ multũq; aeris quo loquimur efficit.
Hic aũt tarde propellitur. Tardũ uero nõ niſi graue in uoce eſt.

Cur nox ad audiendũ aptior eſt q̃ dies. Vtrũ ut Anaxagoras ait ꝙ aer interdiu ſtridet a ſole cõcale
factus & obſtrepit noctu requieſcit: utpote cũ oĩs calor abſuerit. Tunc autẽ quæq; audiri melius
poſſunt. cũ nullus ſtrepitus eſt. An ꝙ per inanius facultas audiẽdi amplior q̃ plenius datur. Eſt au
tem aer interdiu denſus ut qui lucẽ radiiſq; refertus ſit. noctu autem rarior ꝙ ex eo ignis & radii
deceſſerunt: quæ corpora eſſe dixeris. An ꝙ corpora multiſariã interdiu uim intelligendi diſparti
untur. inq; res uarias deducunt itaq; clara audiendi eripitur ſentio. Et eo ꝙ omnia die magiſq̃ no
ctu agimus ipſa quoq; intelligentia negociis corporis impedita eſt. Senſus autẽ ubi ſeiunctus ab
intelligentia eſt loborem uelut inſenſibile habet. Vnde dictum mens uidet: mens audit. At uero
noctu cum noſter intuitus omni ſit munere liberatus magiſq; intelligentia requieſcat. Meatus au
rium uel amplius patẽs uel nihilo minuſq̃ die: ut capax ſonoꝝ pariter eſt: ſic melius eoſdẽ ſonos
referre ad intelligentiam poteſt. Quoniam nec ipſa intelligendi uis quippiã agat. Nec ad aſpectu
temptetur ut fieri interdiu ſolet.

Cur homines qui humore prolifico uacant ut pueri mulieres decrepiti & ſpadones uocem reddũt accutam. Viri autem qui firma ætate ſunt grauiorem. An propter membri ĩ becillitatẽ quod mouere aera ſolet. Mouet enim exiguum aerẽ quod imbecillũ eſt: exiguus uelocius fertur ꝙ uelociter fertur acutum eſt. an quod primus meatus qua uox ꝑmeare ſolet omnibus ſemine uacius puſillus eſt. itaq; exiguũ ꝓficiſci ab eo poteſt. quod aera moueat exiguũ uero cum ſit uelociter per amplas ſuperiores fauces fertur. At uiris ætate ingentibus hic amplior hebetur ut etiã qui ad teſticulos ꝑtinet. itaq; aer pluris eſt q̄ inde ꝓpellitur Tardior ergo cum tranſeat. meriro grauior reddi poteſt

Cur homines lingua hæſitãtes loqui nequeant uoce ſubmiſſa. An quod offenſaculo quodam uox ſiſtitur retineturq;. Sed cũ non pares requirantur uires: aut ſimilis motus cum quicquã ĩpedir motum cumq; non ĩpedit emittendum omnino eſt. Vox autẽ motus eſt uocẽq; alteriorẽ ſolẽt emittere qui pro uiribus conãtur. Ergo cũ expellẽdũ quod obſtat emittẽdum ſit altius eos loqui neceſſe eſt. qui linguæ huiuſmodi uicio tenentur.

Cur iidem illi trepidãtes magiſquam uinolenti hereant lingua. An quoniam affectus hic ſimilis generi ſtuporis quam apoplexiam uocamus parti ĩteriori cuipiam tribuendus eſt quam partem mouere nequeant impedientem propter ſuam refrigerationem. Vinum igitur quod ſua natura calidũ eſt refrigerationẽ tollit. trepidatio facit. Eſt eni trepidatio metus quidã metus autẽ refrigeratio ẽ

Cur ſtrepitus extrinſecus magis intus auditur quam intriſecus foris. An ꝙ intrinſecus cum uaſta immẽſa quæ adeat ſpacia diſcerpitur diſſipaturq; ut pars eius uel minime uel minus ſentiri poſſit Extrinſecus uero cum uox ſeſe in locum arctiorem ſtabilioremq; aerem conferat uniuerſa ĩgredit̃ itaq; cũ maior ſit non immerito melius poteſt audiri.

Quã ob cauſam qui lingua hæſitant melãcolico habitu cõſtat. An ꝙ ꝓpere ſequi imaginationem non niſi eſſe melancolicum eſt. hæſirãtes aurẽ illi tales proculdubio ſunt. impetus nãque dicendi præruit anteceditque facultatem eorum: utpote cũ animus uiſa ſequatur. Balbis etiam idem accidir. Hos etenĩ omnes membra uoci accõmodata tardiora habere certũ eſt. indiciũ uero ꝙ tales uinolenti reddũtur cum ſuas maxime imaginationes nõ rationem ſequunt̃.

Cur porrũ proſit ad uocem ſonorã. nam & perdici cõmodũ eadem in re nouimus. An ꝙ alliũ quoq; clixũ delinit. & quidẽ porrũ lentitiã quãdã obtinet: quæ fauces detergere poſſit.

Cur cætera aĩalia uocẽ tũ acutiorẽ emittũt: cũ ualidiora ſũt. hõ aũt cũ inualidior eſt. An ꝙ hõ ĩualidus exiguũ aera mouet: aer exiguus uelociter ꝑmeat uelocitas ſtrepitũ reddit acutiorẽ.

Cur melius audimus cũ ſpiritũ retinemus q̄ cũ reddimus itaq; minus ſpirare in uenatiõe ꝑcipitur. Vtrũ ꝙ per uenarũ elarionẽ uis ſentiẽdi locũ petit ſupiorẽ cũ eni dormimus deorſum ſe defert & crebrius tũc reddimus q̄ ducimus ſpiritũ minime quæ audire ualemus. An etiã ſanguis cũ reddimus ſpiritũ aſcẽdit: itaq; pars ſuperior implet̃: cũ tamẽ per inane audiamus. An ꝙ efflatio ſtrepitus quidem eſt. hic autem exſpirando eueniens uim obtundit audiendi.

Cur ſal exiguus ocius crepat & exilit. Væhemẽtius autẽ & crepat & exilit qui plenior eſt. An ꝙ exiguus rumpi cælerius poteſt: haud eni multũ ideſt ꝙ ſubeat ignis oportet cũ ſal ipſe totus exiguus ſit plenior autẽ ille lentius domat̃ ꝙ plus negocii eſt magnũ dirrupſiſſe q̄ paruum. crepat paruus parũ qui paruus inuæhitur ictus maior magis quia magno agitur ictu: crepitus autem ictus eſt: ꝙ etiam robuſtius eſt magis exilit quoniã minus cedit.

Cur ſi ſalem eadẽ magnitudine qua modico igni ingeſtus crepet nimio inieceris igni uel nihil uel minus crepabit. An ꝙ prius ab igne corripitur quã rumpi poſſit. comburitur enim humor ꝙ cõſumptus eſt crepat ꝙ diſciſſus diſruptuſq; eſt.

Cur oſcitantes minus audire ualemus an quod ſpiritum intercludimus qui ſe ad autes trudat ĩdiciũ quod ſtrepitus in auribus naſcitur cum oſcitamus circunuẽtus autẽ intercluſus quod illis ſpiritus facit ut minus audiamus ad hæc uox oſcitantibus quedam oritur quæ uim audiendi ĩterpellare poteſt & cõprimi uero aures neceſſe eſt quotiens corpus ſe diſtrahit atq; intendit.

Cur uox cum apta ſua natura ſit ĩ ſublime efferri ut q̄ aer quidem ſit nõ ĩ ferius ſurſum ſed ſupius deorſum melius audiri poteſt. An quod uox aer quidem iunctus humori eſt qui pondere humoris graueſcens deorſum labitur. non ſurſum effertur humoris namq; ſecundum naturam intereſt ut deorſum feratur. itaq; ab imis ſentiri plenius põt. an hoc uoci dũtaxat animaliũ reddi debeat hæc enim non ſine humore profluit. illud uero accidere nimirum uel in cæteris omnibus ſtrependi generibus. nouimus. ergo ut uiſus ſi ſuperius deorſum prociderit ſurſum uerſus reflectetur ſed ſi inferius ſurſum pertenderit deorſum ſe flectet. ſic uox quæ ſua natura cogitur ſurſum ferri ubĩ aeri ſibi aduerſo occurerrit cum ꝑ uim nequeat eum propellere quĩ & amplior & grauior eſt reflexa in partem aduerſam deorſum ſe defert. itaq; aer qui ore motus procurrerit ratorquætur & ad ima collapſus ſentiri inferius magis poteſt. Tale etiam eſt quod in reſonando fieri ſolet uocis enĩ reflexus in partem contrariam agitur.

Cur uinoleńtis potiuſq̄ ſobriis frangi uox ſoleat: an repletio facit ut uox celeriter frangi poſſit. Cu

ſus rei argumentū ꝙ neq; chorreæ neq; ludi oēs ſtatim a prādio ſed ieiunii uocē exercere cōſueuere.cū igit̃ uinolenti ipleti ſint merito uoces eoꝝ potius frangi ſolent.

Cur uocē acutiorē longius audire poſſumus.an ꝙ uocis acumē uelocitas eſt moueri aūt ocius ſolēt quæ uæhementius feruntur hæc longius ferri poſſunt.

Cur ſpiritu retēto melius audire ualemus.an ꝙ reſpiratio nōnihil ſtrepitus mouet merito ergo tūc melius ſentimus cū ſtrepitus minus eſt.minus autē ſtrepitus tū eſt cū ſpiritum retinemus.

Quāobrē lux quæ tenuior:& uelocior:& dedicatior eſt corpora penetrare dēſa nō pōt:ſtrepitus autem pōt.an ꝙ lux directo itinere fert̃.itaq; ſiquid recte illi ꝓfluētiæ lucis obuiū ſepiat.lucē dicludi neceſſe eſt.at ſtrepitus:quia ſpūs eſt ferri nō recte etiā pōt.itaq; efficit̃ ut ſtrepitū ſentire undiq; liceat non eum tantū qui ſe recte noſtris auribus obtulerit.

Quare qui rident uocē grauiorem emittunt:qui flent acutiorem. an ꝙ curpore intento uox acuta depromitur.infirmū autem quod acutum.Quæ utraq; in fletibus ineſſe potius nouimus. Sūt enī & intentiori corpore & infirmiori.

Quāobrē cū uox aer quidē formatus ſit & ſæpius diſſoluat̃ cū fert̃.Echo ideſt reſonantia fiat.icto eiuſmodi aere inſolidū quippiā uox ipſa nō diſſoluatur:ſed expreſſe eadē ꝑcipi poſſit.an ꝙ aer refrangitur nō ꝑfrangitur:ideoq; totū a toto proficiſcitur.Tum etiā affectus hic non niſi de re ſimili exiſtit.Quippe cum aer reflecti de aere ſoleat in cauo non de cauo.

Quāobrē cum ſimul uocē multi emittunt:unuſq; tantū q̃tum ſinguli reddit.multoꝝ uox illa:neq; parē uocis unius offert ſeſe.Neq; longius pro ratione deducit.An ꝙ ſinguli proximū aerē propellunt nō eūdē:niſi paulo tenus.quod ſimile euenit:ut ſi multi quidē ꝓiiciant lapidē:ſed ſinguli aut magna eoꝝ pars mittat diuerſum.Neq; enī ibi lōgius aut pro rōne longe lapis ullus deueniet. Neque hic longius cūctaꝝ q̃ unius uox ꝓterit audiri. Vox etenī tanta nō unius eſt:ſed multoꝝ.Recte igit̃ propinquo uox multa eſſe uidetur quādoquidē lapides quoq; illi multi ita uideri atq; idē aſſequi poſſunt.At e longinquo pluſq̃ ſingulæ ſint ſentiri nō poteſt.

Cur trepidantes uocem reddimus grauiorē metuētes autē acutiorē quāq̃ etiā pudor genere metuendi cōtinet̃.An multū inter ſe affectus hi diſtāt.Quos enī puduit erubeſcunt trepidatio aūt pudor quidā eſt.Qui uero metuūt pallent cōſtat igit̃ calorē in metu partē ſupiorē deſerere ut parū aeris præ ſua exilitate mouere ſpūs poſſit.uelociter aūt ferri pōt quod exiguū eſt:uocis uero uelocitas nō niſi acumen eſt.his cōtra quos puduit.calor partē ſupiorē ideſt pectus petere ſolet.Cuius rei īdiciū erubeſcens faciē affert:ampliorē autē aerē amplior potentia mouet.Tardius uero omne uertur quod amplius eſt tarditaſq; in uſu uocis nō niſi grauitas eſt.

Quæ cauſa eſt ut lingua hæſitantes aliqui fiant.An mēbri quo loquimur refrigeratio cauſam habet & tanquā ſtupēs & attonitū membrū id eſt.itaq; a uino cōtinenteq; oratione cōcelefacti:uerba facilius poſſunt copulare.

Cur homo ſolus ex omnium animātium numero lingua hæſitans orit̃.An ꝙ ſolus compos ſermonis eſt:cætera uocem tantum obtinent.Qui autem lingua hæſitant.uocem quidem producūt.ſed uerba copulare ſermonēq; condere nequeunt.

Cur ſobrii tpe hiberno uocē acutius mittimus uinolēti aūt æſtiuo grauius.An uox acutior quæ uelocior eſt.uelocior autē quæ corpore intento ſe promit.Sobriorum uero hiemeq; corpora magis conſtat q̃ uinolentoꝝ æſtateque calores enim teporeſq; copora reſoluunt atq; claſſant.

Cur homo ſolus omniū animātiū lingua heſitās ꝓuenire pōt. Vtrū ꝙ etiam mutus ſolus exiſtit. linguæ aūt heſitatio mutitas quædā eſt.nec mēbrū quo loquimur abſolutū habetur.An ꝙ homo ſolus compos eſt ſermonis:cætera autē uocem dūtaxat ſortiuntur.linguæ autē hæſitatio ut nomen declarat unum nō eſt ne promptam continentemq; parit orationem.

Cur homini uox ſerius perfici ſolet q̃ cæteris quibus data eſt uocis proferendæ facultas. An ꝙ uocis humanæ genera & diſcrimina q̃plurima ſunt.cætera enī animantia litteras uel nullas uel paucas exprimere poſſunt.Quod autem ſūmenarium plurimiſque diſtinguēdum differentiis eſt id tēpore longiſſimo perfici neceſſe eſt.

Cur cætere ſpeciei eiuſdem animantes uocem fundunt eandem:homines autem uariam & multiplicem agunt.An hominum etiam uox una eſt multa autem genera loquendi.

Sed cur cōmunis hæc una hominum uaria eſt:cæterorū autem ſimplex. An homines multas ꝓferre litteras poſſunt cætera uel nullam uel duas aut tres exprimunt in ſonas quæ uocalibus iuncte locutionem cōficiunt:oratio autem non uoce ſed uocis affectionibus ſignificādo abſoluitur. At uocis affectionis littere ſunt.Quinetiam pueri non ſecus ac beſtiæ ſuas exprimunt appetitiones: utpote qui nōdum proferre litteras poſſunt.

Cur aſpectus corpora penetrare ſolida non poteſt:uox autem poteſt.an ꝙ aſpiciēdi delatio ſimplex eſt quæ per directum atq; profluere ſoleat ad lineā cuius rei indicium ſolis radius eſt.& ꝙ niſi e regione cernere non poſſimus:uox autē motu multiplici ferri poteſt. Quippe cum undiq; liceat au

dire. Quotiens igitur aſpectui directus ille impeditur progreſſus: eo ſcilicet ꝙ res obiecta incondi
ta ſiue indiſpoſita turba cõſtipatur tranſpicere nequit. at uox q̃m quoquo uerſus profertur oĩa ꝑ
reptat penetrat tráſlapſatq; audiri undiq; põt in humoribus tamẽ facultas tráſpiciádi oculis data
eſt uoci aũt nulla: uel minima quáquá humor tenuior q̃ terra eſt. quoniá humoris meatus parui
denſi continuatiq; ſunt. ut minime aſpectus impediatur. quo minus tramite directo ingredi poſſit
Hæc eadem cauſa eſt. cur etiam per uitrum quod denſiſſimum eſt tranſpicere liceat per ferulá que
rara ſolutaq; eſt non liceat. in altero enĩ meatus reſpondent inter ſeſe inferula altera uariant. Nec
quicquam iuuat amplos eſſe meatus. niſi recte ad lineam poſiti ſint. Vox aũt minime in aqua ſẽri
ri poteſt. Quoniam minus aqua inanit quam ut aerem capere uocemq; tranſmittere poſſit. Vox
enim aer quidam eſt. Haud enim omne rarius permeari ſe patitur. niſi etiam meatus ei reſpondeát
ꝙ permeare conetur. & congruát. ut uis etiam colligẽdi & contrahendi ſeſe deſt. Niſi meatus ca-
paces corporum ſint quáquam ꝙ rarum eſt molle eſt. & tale ut in ſeipſum coire poſſit. Verum nõ
nulla præ nimia ſuorum meatuũ anguſtia colligi impediuntur ut uitrum Quippe ut flecti con
trahiq; non queat. quamuis rarius ferula quam eſt ratione prædicta Vt etiam aqua & quicquid ali
ud generis eiuſdem. Vnde illud quoq; palam fit non quod rarius raro molliq; uel eodem, uel pro
ximo eſt id magis in ſeipſum colligi poſſe & adduci. cauſa enim omnibus. eadem reddenda eſt.

Cur uox quáuis minor reddatur adimendo ſpeciem tamen ſeruat eandem. An ꝙ cum his ipſis miſce
tur quæ dempſeris. Res autem mixta non partim eſt: partim non eſt ſed uſqueq̃q; talis eſt. æque igi
tur quibuſdá undiq; detractis æque cõtrahitur. ut neceſſe ſit ſimul & minorem eſſe & ſimilem.

Quid eſt quod linguá faciat hæſitare. Vtrũ calor efficiat ut procatiores ſint. itaque offendẽdo habe
ret quaſi inſalebris. quomodo affici iratos homines nouimus. incẽdũtur enĩ incitantur hanelitát
ſpiritu redũdant. igitur præ nimio caloris feruore. Hanellát aũt q̃m frequẽs ſpiritus eſt. nec antici
pat quatenus ſe tẽpore reſpirandi promere poſſit. An potius cõtra ut loci quo uocem mittimus re
frigeratio cáм det tanquá mẽbrorũ id attonitum obſtupeſcat. itaque afficiatur ut uel concalefacti
a uino aut perpetua oratione uerba expedit ius poſſint copulare.

Cur tẽpore hiberno uoces grauiores redduntur. An ꝙ aer craſſior eſt. Talis aũt cum ſit motus tardi
or prouenit. itaque uox redditur grauior. An ꝙ aer per pectus lentius permeat fauces autem inter
ſepi & conſtringi a frigore pituitaque diſtillante coguntur.

Cur pueri mulieres: ſpadones: ſeneſq; uocem reddant acutam. An ꝙ motus uelocior qui acutior eſt
Et cum genus idem ſit motu facilius eſt quod minuſq̃ quod plus eſt. Quáobrem qui firma ætate
ſunt. plus aeris trahere poſſunt plus igitur illud tradius permeans uocem efficit grauiorem pue
ris & ſpadonibus contra res euenit Quoniam minus aeris capiunt. Senes autem ideo tremũt quo
niam uocem continere non poſſunt. quomodo imbecillibus ac pueris uſu euenit cum lignũ præ
longũ parte extrema ceperint. Alterum enim extremũ quatitur quia nequeunt ſuperare quod te
nent & uincere quod idem & trepidantibus hominibus & metuẽtibus: & rigẽtibus cauſam uocis
tremule afferre credẽdum eſt. Cũ enim qui uocem ita emittit eius calor pulſus ab affectibus illis
intro ſe colligat maxima ex parte reliquũ quod exiguũ extat uocem continere non poteſt. Qua
propter quatitur atq; intremit unde artium liberalium profeſſores qui ſe ſolitos trepidare noue
runt principio agunt uoce ſubmiſſa dum reſideant & ſtabiliantur uocem enim exiguam uincere
continereque facilius poſſunt.

DECIMA PARTICVLA QVAE AD RES TAM BENE QVAM MALE OLIDAS PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

CVr ſuffimenta omnia minus e propinquo ſentire poſſimus. Vtrum ꝙ odoris deliba
tio aere temperata ualidior redditur. ut mirra medicinalis ſuauior eſt. an contra agi-
tur. Vt ignis ui ſua cremandi tollit odorem qui per ſufficũ effluat. & quidem apud
carbones ipſos nihil redolent longius uero purius tenuiſſimũq; ferat quod oleat.
Cur odores tam ſuffimentoꝝ q̃ florum minus ſuaues e proximo ſentiant. Vtrum
una cũ odore terræ quoq; particulæ ꝓdeunt. quæ præ ſuo pondere ante currunt q̃
ad ſenſũ odor deueniat itaq; longius ille ſincerũ ſe offert an neq; cũ principiũ ꝓximũ ẽ neq; cum
admodum ſe motum odor abunde effluere poteſt. Nam ſi proximum nondum large emanat ſi re-
motiſſimum diſtrepitur.

Arbores reddi odoratas aiunt in quas cæleſtis arcus decubuit. Verum uerum hoc ſit. an falſum. Et
ſi uerum quam ob cauſam ita eueniat. ergo nec omnes arbores nec ſemper aliquas oderem ita ac
quirere palam eſt. Etenim ſæpe arcus cæleſtis conſtitit. & tamen arbores nihil odoris ſpirarunt.
quod quidem ſenſum mouere poſſet. Cumq; odor contrahitur accidit enim id aliquando itaq; nar
ratur non in quaq; materiæ contrahi poteſt: cauſa uero per accidens ad arcum referenda eſt: præ-

ſertim ſi arcus ipſe nulla natura ſit.ſed obtuitus refrãgendi tantum affectio.Prouenit autem odoris ille affectus.ut dictum iam eſt non qualitercumq; ſe materies habeant.Neq; enim in uiridi neque in arida.ſed in uſta poſt aquam quæ arcui ſuperuenerit certam reddi ſuauitatem odoris paſtores referunt maximeq; ubi aſpalathus aut etiam ramnus eſt.& genus ex his aliquod quorum flos ſuauiter olet.Ratio autem odoris eadem eſt quam etiam de terra aiaduertimus:hæc enim cũ feruet atque inuritur quod ediderit principio bñ olet.Enim uero quæ parce humido quendam in modum recaluerint odorata redduntur.humor enim cõcoqui calore nimirum poteſt. Qua de cauſa totius quoque orbis terrarum quæ ad ſolem orientem ſpectant odoratiora exurgunt q̃ que ad aquilonem.Et eorum ipſorum quæ ad ortum plus uergunt:qua que ad meridiẽ. eo quod loca Syriæ & arabiæ terroſiora.Africæ uero arenoſa ſiticuloſaq;.nec enim humorem nimium ĩ eſſe oportet:concoqui namq; nimius non poteſt nec nullum ſic enim nullus uapor inde extringi poteſt:qđ uel in ea materiæ ſolet accidere quæ & nuper conbuſta ſit & tale habeat genus ut ſecum odoris ferat ſuauitatem quæ quidem res floribus declarari poteſt.odor enim in eos tranſmittitur.Sed fieri putant in his quibus e cæleſtis arcus inſtiterit quoniam nunquam id ſine aqua effici poteſt.Cum enim materies ĩmaduerit caloreq; ĩ terriori concoxerit reſpirare iam ĩcipit uaporemq; iter ſe conceptum emittit.Nec uero aquam nimiam acceſſiſſe oportet eluit enim atq; extinguit calorem ab igne inιectũ quæ nimia uenerit.Quæ autẽ aquæ poſt arcũ ſolẽt ĩcedere nõ multæ:ſed ſẽper pene mediocres adueniũt:& ſi plures cõſtiterit arcus aq̃ nõ large ſed ſæpe & parce accedit.Quãobrẽ nõ ĩmerito cũ hoc ita fiat q̃ rẽ ĩ ligne pter arcũ nullã aſpiceret cauſam odoris illi attribuere.

Cur flores & ſuffimẽta ſuauius elonginquo olent:e propinquo autem herbã alia potius redolent aliũ fumũ.An quia calor quidam natura odoris eſt odorataq; omnia calida ſunt calidum autem quodque leue eſt.itaq; cum longius permeant:odorem deferunt ſuum ſecretiorem uendicatum que ab cæteris tum foliorum tum fumi qui uapor aqueus eſt odoribus qui comitentur eum ipſum.An cum in propinquo ſunt admixta illa cum his una redolent:quibus inherent.atque ita odorem deprauant.

Cur omnia plenius olent cum mouentur.An quod excita plus aeris in plent q̃ quieſcẽtia.itaq; ocius ad ſenſum noſtrum odor tranſmittitur.

Cur tẽpore hiberno minus olfacere poſſumus minimeq; per gelu & glaciẽ.An ꝙ aer a frigote immobilior redditur.itaq; motus nõ æque proficiſci a corpore odorato põt ſcilicet propter difficilẽ delibationis motum & aeris quo inuehitur.

Cur acrius aromata olent cinere ſuffita quã igne & plenius ac diutius ſuum ſeruant odorẽ cum cinere ſuffitur.An ꝙ in cinere minus concoqui odor poteſt itaq; plenior eſt.Ignis autẽ quod celeriter uires eorum domat & concoquit odorem commutat.Concoctio eni rei concoquendæ commutatio eſt ſiue alteratio.

Cur roſæ ſuauius olent quorum umb licus aſper q̃ quibus leuis. An ꝙ ſuauius olent quæ modum conſecuta ſunt ſuæ naturæ.Roſa autẽ ſpinoſa natura eſt.ergo ſuauiſſime ideo olent:quod magis ſecundũ naturam conſtiterunt.

Cur odores proximo nimis ſuaues tam ſuffimẽtorũ q̃ florum ſpirãt. An ꝙ portio terrena una cum odore ſe defert quæ ut in proximo mixta uim hebetat. ſic in longinquo ꝓna defertur ac decidit. Hinc etiam flores contuſi ſuum amittunt odorem.

Vtrum odoris natura fumus ſit:an aer:an uapor . Hæc enim inter ſe differunt . Qua alterũ ab igne alterũ & ſine igne effici poteſt. Et utrũ a ſenſu aliquid in res odoratas an ab illis in ſenſum. Quod aera proximũ moueat.At ſi ab illis aliquid delibarent. Minora certe ob eam rem reddi oporteret nunc autem quæ odoratiſſima ſunt:hæc potiſſimũ eadem uidemus edurare.

Cur aromata cinere ſuffita acrius olent quã igne.An ꝙ in cinere minus concoqui odor poteſt.itaq; plenior eſt.multũ ergo partis quoq; terrenæ reſpiraẽ fumuſq; reddaẽ.At ignis terrenũ ꝓpere illud rapit.Itaq; odor purior ac ſincerior ſine ullo fumo ad ſenſũ deuenit. Vnde etiã fit ut flores triti hebetius oleant partẽ eni terrenã ut contritus mouere poteſt.ſic lẽtus calor abſumere nõ poteſt.

Cur omnia odorata tam ſæmia q̃ plantæ urinã ciere poſſint.An ꝙ calida & tenuia ſunt tale autem quodq; urinã citat.celeriter enim calor inditus ille extenuat : Nec odor ipſe aliq̃ corpulentia concretus eſt.Nam & quæ nõ bene olent uelut allia ui ſui caloris urinam mouent. Vel potis uim reſoluendi liquæfaciendiq; obtinent. Calida uero ſæmia quæ bebe olẽt ideo ſunt quod odor omnino calore efficitur:foetita ſane inconcocta ſunt.Nec ſolũ calida ueriῦetiam plene eſſe concocta debent quæ prouocatura urinam ſiut : ut una deſcendendo humores poſſint extenuare.

Cur uinum dilutum olere ocius deſinit quam merũ.An ꝙ dilutum imbecillius mero eſt. Quod autem imbecillius eſt a quocũq; mutatur q̃ quod ualidius. Tum etiam uinm dilutum facilius affici poteſt quam merum.Quod autem affici facilius poteſt:id & recipia a quouis & recipere quoduis facilius poteſt.ita ſit ut merum odorum dilutum in odorum ſit.

Cur fœtidior urina redditur quod diutius in corpore mãſerit:ſtercus autẽ minus. An ꝙ ſtercus ꝙ di
utius retentũ ſit eo magis ſicatur. Quod autẽ ſiccius eſt minus id putredini patet: Vrina cõtra effi
ci craſſior ſolet recenſque potioni ingeſte ſimilior eſt.

Cur eſculenta male olida minime his olere uidentur qui illa ederunt an ꝙ olfatũ per uim ad palatũ
habemus, Idcirco ſenſus hic propere ĩpletur. Itaq; nec in teriorem odorem quæ amplius percipere
poteſt. Principio enim omnes ſentire queunt ubi autem tetigerunt non inſuper poſſunt quaſi tã
res conſociata natiuaq; reddãt. & exterior ſimilis ille oblatus delitêſcit obtentu interioris.

Cur flores cotuſi deterius olent. An ꝙ pars terrena quæ flori ĩberet odori ꝑmiſcens ſeſe ui inhebetat
odorandi.

Cur animantium nullum ſuauiter olet. Excepta panthera: etiam ipſis beſtiis ita olet. ferunt enim ſua
uem illis olentiam ab hac reſpirari. Stirpium autem multe & intregræ bene olent. & corruptæ ac
aridæ magis: magiſq; ſuauẽ reddũt odorẽ: utrũq; mali odoris cauſa cruditas quædã excrementi eſt
Quamobrem ſudores etiam aliqui atq; aliquando ita olent: ſed e morbo maxime uicientur quib⁹
tales eſſe non ſolent. & flatus etiam ructuſq; crudorum fœdius olent. quã eandem cauſam de cæ
teris quoque proprtione animaduertiſſe oportet proportione inquam quod animaliũ carne uacan
tium generi æſtimandum aliquid eſt quod carnis uice habeatur. Nam excrementum crudum uel i
hoc eſſe nouimus. Hoc igitur & uiuis cauſæ fœdi alitus eſt & mortuis cum putreſcit. Quãobrem
pingue os pilus fœdum nunq̃ reddunt odorem ſcilicet illam ob cauſam quod pingue concoctum
eſt Oſſa & pili humore uacant At genus plantarum nullum intra ſe cõtrahit excrementum. an eti
am plantis aliquid ineſt. Sed quia ſicca & calida ſunt natura: humor eorum non feculentus eſt: ſed
cõcoqui expeditius poteſt. Conſtat hoc etiam plagis terræ quæ ut feruentiores ſic odoratiores ſũt
ut. Syria: ut arabia. & muneribus earũdem regionum. quæ ſicca & calida nouimus. hoc idẽ probare
poteſt. nullã aũt ſentire putredinẽ poſſunt quæ huiuſmodi ſunt. At animalium genus tale nõ eſt
itaq; excrementa eius cruda fœtidaq; ſunt. flatuſq; itidẽ olent ꝑemptis quoq; aĩantibus humor
putret plantis minime. Quippe cũ humore plantarũ geuns haud quaq̃ redundet.

Quã ob cauſã res male olide grauius olent cũ calent q̃ cũ frigent. An ꝙ natura odoris uapor q̃dã &
delibatio eſt: quæ calore exiſtũt. motus etenim quidam ſunt. Calor cutem mouendi uim obtinet
frigor contra efficit ut res conſiſtat & cõtrahant deorſum etiam refrigerata omnia ferunť. Calor
autem odoreſq; oĩs ſurſum ferunt. Tum quia ſiti inaere ſunt tũ quia ſenſoriũ eorum ſupra non in
fra habetur. Quippe cũ odor ad cerebrũ penetrans mouere ſolear ſenſionem.

Cur ſi quis allia ederit urinã redolentẽ alliũ reddet: cũ tamẽ allia plæraq; odoris uæhemẽtioris inge
ſta nihil in ſuã qualitatẽ urinã poſſint cõuertere. Vtrũ ut quibuſdã ſcholæ heraclitæ placet: quod
ſicut in uniuerſo ita etiã in corpore noſtro expiratur: deinde uapor denuo cõcreſcit. Vtq; ibi hu
mor ſic urina hic eſt exalatio aũt alimenti ubi reuertit unde ꝓdierat odorẽ eundẽ nõ ĩmerito re
cipit quippe quæ illud reddat in quod ſeſe cõmutarit. an ſi ita eſſet cætera quoq; idem facere de
berent quæ uæhemẽtẽ ſpirãt odorẽ. Nũc autem nullũ hoc poſſe efficere nouimus ad hæc uapor
qui poſtea cõcreſcit nõ ad ſtatũ priſtinũ redit. Verbi cauſa ſi uapor uini exalarit nõ poſtmodũ in
uinũ cõcreſcit: ſed in aquã. Itaq; falſum id etiã illi referũt. ergo alliũ ſolum ex omniũ numero quæ
odorẽ ſimul & uæhementẽ: & urinæ mouẽtẽ reddunt inflare uentrem inferiorẽ poteſt. Cætera. n.
uel ſurſum mouere ſpiritũ ſolẽt: ut radicula uel urinã citare nõ queũt. Alliũ uero tria nimirũ hæc
facit: ut & urina augeať: & ſpiritus excitetur iſq; deorſum nõ ſurſum quæ quidem ſitus ueſicæ te
ſticuloruq; ideo ſentit ꝙ & uicino eſt: & ſpiritui opportunior habent ut tentigo abũde declarat. Cõ
ſtat igitur ut excremẽtum allii ominũ maxime huiuſcemodi ad ueſicã poſſit una cum ſpiritu deue
nire ꝙ permiſcẽs ſeſe odorẽ plene urinæ cõmittat.

Quã od cauſam ora hominum qui nihil ederint ſed ieiunarint grauius olent: quod ieiuniã graue olẽ
tiam appellatur. eorum autẽ qui aliquid ederint non olent: cum tamẽ eoꝝ magis olere debeãt. An
ꝙ uentre ĩani minuſq; agitato aer factus calidior ſpiritũ excremataq; pituitoſa ſua ĩmobilitate pu
treſacere poteſt. calidiorem autẽ affici argumẽtum eſt ꝙ uel ſiti parere ieiuniũ ſolet. at ubi ederi
mus odor ciboꝝ grauẽ illam olentiã offuſcat ut maior minorẽ. calor enim ciborũ calorem ꝓcedẽ
tem illum exuperat ita ut nihil affici poſſit.

Cur alæ omnium maxime partium noſtri corporis male olent. Vtrũ ꝙ omnium minime reſpirare
poſſunt malus autem odor locis huiuſmodi cõtrahi maxime ſolet quoniã putredo quiete interio
ris qualitatis cõſiſtit. an ideo ꝙ immobiles inexercitatẽq; habentur.

Cur homines qui uirus redolent. hirci fœdius oleant cũ ſe odorifice unguentarint an hoc in mul
tis accidere ſolet. uelut cum acido dulce cõmixtum eſt: dulcius totum exultat: tũ etiam oẽs poſtq̃
ſudarunt: grauius olent. unguentũ autem cõcalefaciendi uim hẽt itaq; ſudorem põt prouocare.

Cur hominum incoruorum gibboruq; halitus grauior ac fedior eſt. an ꝙ locus pulmoni accõmoda
tus cõcluſus flexiſq; a ſũa ꝓceritate eſt amplius ĩtercluſus putreſcat.

Cur magna pars ſudori pmixta male olet aliq̄ uero ſuauior reddit̃ aut nihil deterior. an quæ motu tractatuq̨ cōmutari ſolent hæc deteriora reddūt.quæ aūt eadem pſiſtere poſſunt:hæc ſuauius redolent.at ſūt quæ reſiſtere q̄unt quō etiam florū quibus odores cōficimus. alii cōtuſi uel cōcalefacti uel excitati exoleſcūt.ut uiolæ albæ.alii ſibi ſimiles ut roſe.& unguētorū igit̃ quæ ex florib⁹ huiuſmodi ſunt cōmutari utique poſſunt quæ nō ſuut nequnt:unde roſaceū ꝯmutari minime nouim⁹ & quidem quo ſudores fœdius olent eo.grauius unguentū quoq̨ reddere uidetur q̄m rei ſibi contrarie ſe permiſcet.ut mel cum ſale non magis ſed minus dulce ſentimus.

Cur oīa plenius olēt cū mouentur.an ꝙ aera i plent itaq̨ odor citius ad ſeipm̄ reducitur.

VNDECIMA PARTICVLA QVAE AD REGIONVM HABITVS PERTINENT.

Vr efferis & moribus & aſpectu ſūt qui in nimio uel æſtu uel frigore colūt.An eadem cauſa eſt.opima eni tēperies nō corporis ſolū:uerūetiā ītelligētiæ hois pdeſt exceſſus auté oés dimouet & ut corporis ita etiam mentis temperamentum peruertant.

Cur frumētū in pōto frigori expoſitū diu reſeruari ītegrū pōt.an ppee qa humor alienus una cū calore euaneſcit ut ī uuis fieri nouim⁹.alia.n.frigore alia calore exalant.

Cur potius in frigidiſſimis terris ardores febrū fiant.An ꝙ frigus caloré intus circunobſiſtit cuius rei contrariū æſtiuo tēpore agitur.partes nāq̨ īterne frigidiores redduntur : ardor autē febris eſt:ergo partibus refrigeratis exterioribus caloris copia īteriores redundant.

Cur bleſis pedibus æthiopes ſunt & ægyptii.An quéadmodū lingua ita etiá corpora animantiū deprauari a calore ſolent quod etiá pili declarant quos illi creſpiores q̄ cæteri gerunt: criſpitudo nāq̨ ueluti pilorum bleſitas eſt.

Cur temporibus auſtrinis initus potius generant. An ꝙ largior humor tardius craſſeſcit: auſtrinis autem humor temperamēti facit ut ſæmē reddatur humidius.

Cur locis paluſtribus ulcera capitis curari celeriter poſſunt crurium autem tarde. An ꝙ humor eſt grauis:quia terrenus eſt.omne autem graue tendit deorſum:ergo ulcera ſuperiora cōcoctioni ſūt opportuniora:quoniam humor delapſus ad ima eſt:īferiora autem ipſa multo excremento putrefactuq̨ facili redundānt,

Cur qui loca ædita apertaq̨ colunt tardius ſeneſcunt:qui autem caua & paluſtria ocius:an ſenectus quædam putredo eſt:putret autem quod quieſcit:nullo modo aut minus ita efficitur quod mouetur ut aqua profluens & cōcluſa.igitur ut locis æditis aer undiq̨ afflante ſpiritu agitatur:ita cauis manet īmotus.Ad hæc locis apertus purus diuerſus aſſidue propter agitationem aer habēt. paluſtribus impurus idćq̨ ſemper emarceſcit.

Cur timidi ſunt qui loca feruida incolunt:fortes qui gelida.An ꝙ natura contra quā loca & tempora ſe habet:quoniam ſi ſe ſimilem ageret cito periret.ſunt autē fortes qui calida ſunt natura. timidi qui ex angues refrigeratiq̨ ſunt.fit igit̃ ut qui loca inhabitant calida refrigerentur: qui frigida concalcant.utriq̨ tamen corpore magno adoleſcunt:eo ꝙ qui frigida colunt inſito calore abūdāt quia calida calore loci refouētur.quippe cum in calidis atq̨ a calore loci refouētur.quippe cum in calidis atq̨ a calore incrementum ſequatur:friguſq̨ uim aſtringendi conſtipandiq̨ habeat. cū igitur alteri principium inter ſe uæhemēs augendi obtineant:alteri nullo externo frigore impediantur:merito utriq̨ augeri poſſunt plenius homines noſtræ regionis augeri ideo minus poſſunt ꝙ & principium illud in ſe imbecillius continent frigore conſtipantur.

Cur diutius uiuunt qui locis calidis ſuam degunt ætatem.An quia natura ſunt ſicciore firmius autem diuturniuſq̨ quod ſiccius eſt:mors autē quædam putredo eſt.an ꝙ mors caloris interioris refrigeratio eſt.refrigerari autem omnia ſolent ambiētis aeris qualitate. qui ut locis calidis calet ſic frigidis friget:itaq̨ interiorē calorem ocius magiſq̨ corrumpit.

Quā ob cauſam qui calida loca habitant uiuere diutius poſſint.An ꝙ humorem caloréq̨ amplius ſeruant quarum rerum interitus mors eſt.

Cur locis paluſtribus effici ſōnulentiores ſolemus an qd' magis in hiſipſis refrigeramur refrigeratio autem cum quædam requies ſit ſonnum nobis conciliat qui inter quieſcendum ſolet accidere.

Cur qui innauibus degunt quāuis in aqua coloratiores tamen ſunt q̄ qui in paludibus. An loca cōmode aſpirata coloris prebere hilaritaté poſſunt. pallidos autem humor effici cū putreſcit quod euenire īmobilitatis cauſa ſolet quamobrē ſuppallidi ſunt qui loca paluſtria colunt.

Cur locis hibernis æſtus fieri uæhementiores q̄ tepidis ſoleant.utrū ppter nimium aeris humorem enim uero caloris opera eiuſdē aqua reddi poteſt calidor q̄.aer quoq̨ humidior acrius quam tepidus ille recaleſcere poteſt.an non calidor aer locis huiuſcemodi eſt:ſed eſſe ob uæhementiam qualitatis contrariæ uidetur.

Qua de cauſa qui meridie uerſus hitāt nigris oculis potius naſcuntur.an ꝙ oculi cæſii caloris in.

teriotis exupantia redduntur ſic eiuſdem abſentia nigri efficiuntur.ut empedocli etiā placet.ergo quemadmodum qui aquilonē uerſus poſiti ſūt oculis ceſis ideo naſcuntur ꝙ calor interior effluia frigore exteriori uetatur ita qui ac meridiē uergunt continent quidam ſuū humorem propter aeris circūſuſi teporem ob uium ſed calorem continere.non queunt.ꝙ nihil extrinſecus eſt ꝙ obſepiat atqꝫ arceat.itaqꝫ humor qui relinquitur nigreſcit.lucis enim abſentia omnia offuſcari opacariqꝫ ſolēt.an reliqui corporis colorem oculorum color imitatur itaqꝫ qui aquilonē uerſus inhabitant ut ipſi albo corpore ſūt ſic oculos quoqꝫ cæſios habent.hic eteni color prope albū eſt.& q ad meridiem ſunt ut ipſi nigri ita etiam oculos nigros ſortiuntur.

Cur locis calidis hoīes ſapiētiores ſunt q̄ frigidis.utrū eadem de cauſa qua etiā ſenes q̄ iuuenes ſapientiores.Et enī qui ſedes frigidas habent frigore loci abſiſtente longe calidiores q̄ ſua ſint natura redduntꝰ:itaqꝫ uinolentis admodū ſimiles eſſe uidentꝰ:nec ingenio ualēt quo proſpiciant rerūqꝫ rationes inquirant.Sed fortes fidentes ſperanteſqꝫ ſunt.contra qui loca calida habitant: ſobrii propterea ſunt quia poſſunt ſatis refrigerari.Fit autē quaqꝫ in re ut qui metuūt magis q̄ qui cōfidūt uelint inquirere.Itaqꝫ magis ualeant inuenire.An ꝙ antiquius genus hoc hominū eſt:cæteri enim eluuie piuerunt:ita ut tanq̄ iuuenes ſunt ad ſenes qui loca habitāt fridida ad eos q calida colunt.

Cur timidi qui loca habitāt calida:fortes qui frigida. An ꝙ natura contra quā loca & tpa ſe habēt. Quoniā ſi ſe ſimilē ageret piret breui:fortes autē ſunt qui natura calida cōſtāt.Timidi qui frigidi ſunt.Accidit ergo ut qui calida colūt refrigerari nimirū poſſint.Cū enim ſolutū rarūqꝫ corpus coꝝ ſit calor foras profluere poteſt. Qui autem in frigidis ſedent ſua cōcaleſcunt natura:ꝙ a frigore exteriori caro dēſetur:cuius dēſitate calor colligi intus poteſt.

DVODECIMA PARTICVLA QVAE AD LITTERARVM STVDIA PERTINENT. THEODORO INTERPRETE.

CVr alios ſi legere cœperint ſōnus occupat etiā nolētes:alios uigilare uolentes liber ſuſceptus reddere puigiles pōt.an in qbus motus ſpiritales ſunt.ſ.ob frigiditatē uel naturæ uel materiæ melāeolice qua excrementū ſpiritale crudū cauſa frigiditatis conſiſtit his cū intelligētia mouetꝰ inſiſtēſqꝫ alicui intelligere nequit repellitꝰ motꝰ alter qui refrigerādi uim habet.itaqꝫ potius dormire incipiūt.at ubi aliqua in rem ſuam ītelligētia firmarūt.Quod lectio facere ſolet nimirū a motu ſpiritali illo mouentꝰ.Cū nihil ſit ꝙ eū repellat.Itaqꝫ dormire nō poſſunt quoꝝ autē ſecūdū naturā habitus ē eorū uirtus ītelligēdi cū aliqua in re cōſiſtit.Nec uarie ſe diſpergit.Cætera quoqꝫ ſita eo in loco hærent:quoꝝ requies ſōnus eſt.Vbi aūt mens cōſtiterit & quaſi fatigata ſuccubuerit caput aggrauatur:utpote quæ ſita in eo ſit ſōnūqꝫ īducit.ac cū ſecūdū naturā animus noſter agitatꝰ nullo tū ſōno pmitꝰ.Tū enī maxime uiuit.uigilātia antē quā ſōnus cauſa potius eſt cur uiuere ualeamus.

Cur cōtentioſa diſputatio ingenia exercere poſſit.an ꝙ in eo diſputandi genere accidit ut crebro qs aut uincat:aut uincatur.protinus ergo contentioſus hinc homo redditur .quando uel uincendo p lætitiam magis magiſqꝫ aducitur ut in cōtendendo pſeueret.uel uictus enititur ut quod amiſit recuperet.Quod idem uel in cæteris certandi generibus euenit . Quāobrem ſæpe inter pugnādum quamq̄ quis inferior eſt tamen ceſſare minime patitur.

Cur homines in orando exemplis & fabulis potius geudent q̄ commentis. an gaudent quia & diſcunt & celeriter diſcunt:at qui per exempla & fabulas facilius diſcitur . Sunt enim quæ explorata habeantur & particularia ſint . Ratio autem commentandi domoſtratio ex uniuerſalibus eſt, quæ minus quam partes nouimus.ad hæc iis credere magis ſolemus.quæ plurium teſtimonio cōfirmantur . exempla autem & fabelle teſtimoniorum ſpeciem gerunt . fides autem præſacilis eſt quam teſtimonium fecerit.additur ꝙ uerisſimile qſqꝫ libentius diſcit exemplum autē & fabelle rē non niſi ſimilem docent.

Cur oratorem imperatorē & mercatorē callidum appellare ſolemus.tibionē hiſtrionē hoc appellare nomine nō ſolemus.an ꝙ illorū facultas ſiue cupiditate eſt: nititur enī tm̄modo ad oblectationem hoꝝ autem conatus omnis ad plus acquirendū ſibi cōtendit.bonus enim orator & imperator & mercator eſt:qui plus ſibi acquirere poteſt calliditas autē in aeqrendo maxime ſita eſt.

Cur hominem philoſophū differe ab oratore putemus.An ꝙ alter qdnam iuſticia ſit cogitat : alter q̄ iniuſtus ſit aliquis ſpectat:& alter qualiſnā tyrānicus tenor ſit.Alter tyrānū quēpiā eē aīaduertit.

Cur in iis ſtudiis quæ aliqui ſibi delegerit q̄q̄ interdū prauis libentius tamē q̄ in honeſtioribus uerſantur uerbi gratia : pſtigatorē aut nimiū aut tibitionem ſe potius eſſe q̄ aſtronomū aut oratorē uelit:qui hæc ſibi delegerit.an uolūt quidem nōnulli res honeſtiſſimas tractare. ſed quoniā minus ſibi confidunt poſſe efficere ideo non ita agunt.an ꝙ rem in qua ſeſe qſqꝫ poſſe pſtare arbitratur eam deligit ſibi quam autē deligit eidem operā dat illi obſeqns partē diei maximā ut ſeipſe uincat ſeqꝫ ſit pſtantior.Quinetiā q principio aliq ſibi delegerit qbuſqꝫ inſueuerint in his nę iudicare qui

dem poſſunt quid nā melius ſit Aius enim corrum corruptus iā eſt ꝓpter paruas delectiones:

Cur aliis ſi legere cœperint ſonnus occupat & nolentes alios uigilare uolentes liber ſuſceptus reddere ꝑuigiles poteſt:an in qbus motus ſunt ſpiritales ob frigiditatem uel naturæ uel humoris multiplici quo humore excrementum ſpiritale cauſa frigiditatis conſiſtit.his cū intelligentia mouet̃ inſiſtenſq̧ alicui intelligere nequit expellitur motus alter itaq̧ potius dormire incipiunt cum non multū ſua intelligentia mutentur.motus enim ſpiritalis ille ſupatur & uincitur.at ubi aliq̃ in ꝓ ſuam intelligentiā firmarint quod lectio facere ſolet nimirū a motu illo ſpiritali mouent̃ cum nihil ſit ꝙ illū repellat.itaq̧ dormie nō poſſunt quoꝝ autem habitus ſecundum naturā eſt eoꝝ uirtus intelligendi cum aliqua in re una conſiſtit nec uarie ſe diſpergit cætera quoq̧ ſita eodem in loco hærēt quorū reges ſōn⁹ eſt ubi eni ps una quæ potiſſima ſit iſtiterit cæteræ quoq̧ partes inſiſtere ſolent ꝑinde ac incopiis q̃ uerſæ in fugā fuerint agitur.natura enim ſurſum effertur quod leue eſt deorſum autem defertur quod graue eſt cū igitur anima ſecundum naturā mouet̃ nō dormit.ſita enim ſe habet at ubi conſtiterit & quaſi fatigata ſuccubuerit mens immutatur & uapores craſſiores ſurſum ſeſe efferentes ad caput faciunt ſonnū lectio uero ꝓhibere ſōnū uideri ſane poteſt:quod non ꝓpterea eſt quia tantiſper intelligimus .anima eni tunc magis definitur:ſed quia mutatur & ideo in ſonnia euenit nam itellectiones quæ illæ uigiles ſunt quibus anima quærat & dubitet nō illæ quibus aſſidue cōtempletur cū illæ faciant indefinitionem hæ non faciant.

Cur indiſputationibus cōtentio ſic nugatio nunq̃ incidat.An ꝙ apparens ſillogiſmus hoc eſt ratiocinatio eſt.Rōcinatio autem in paucis cōtinetur.quinetiam ſi prolixius agatur interpoſito tempore paralogiſmus ideſt peruerſa rōcinatio interea depræhendet̃ & reuocare quod dederit aduerſarius poterit.Quamobrē libentius eas hiſtorias audimus quæ rem unā exponūt q̃ quæ plures.An ꝙ rebus magis attendimus notioribus eaſq̧ libentius audimus.Notius autem eſt quod definitū . unū itaq̧ finitum eſt,plura autem infinito participant:

Cur nos rerum narratio oblectat quæ nec nimium ueteres ſunt nec admodum nouæ.An ꝙ rebus diffidere ꝓcul abſentibus ſolemus.quibus uero diffidimus nunq̃ iis oblectamnr:atq̧ noua admodum ſunt adhuc quaſi ſentimus itaq̧ de his cum audimus minime oblectari poſſumus.

TREDECIMA PARTICVLA Q.VAE RES MATHEMATICAS PERTINENT.THEODORO INTERPRE.

CVr linea de angulo ducta in angulum ſola ex omnibus quæ figuras rectis conſtantes lineis biptito ſecanti diameter uocitata eſt. An ꝙ diameter aut nomen deſignat duas in partes figurā æque dimetiendo digerit. nihilo deſtruens quod ſubiacet mēſurandū.ergo quæ per cōmiſſuras hoc eſt angulos diuidit appellanda diameter eſt: quoniam hæc figuram nō deſtruat:ſed diuiat quō faciunt qui uaſa militaria ꝑtiunt̃. at quæ per lineas ſecat figuram compoſitam deſtruit , angulis etenim conſtat quæ rectis linics continentur.

Cur diameter appellata eſt. Vtrū quoniam ſola biptio figurā diuidat. An ꝙ ſola figuram ſecat per partes ſiue mēbra quibus inflexa coartatur cum cæteræ per latera diuidant.

Cur homines omnes tam barbari q̃ græci adecem uſq̧ enumerare conſueuerunt non ad aliquē aliū numerum:ut duo tria quattuor quinq̧ tum repetendo unum quinq̧ duoquinq̧ ſicut undecim duodecim nec uero ultra dēnarium numerum ceſſantes inde replicare incipiunt eſt enim numerus quiſq̧ quod præcedit ac unum aut duo & deinceps quātitas aliqua enumerāt eni ſtatuo termino denarii numeri haud enim forte caſuq̧ id facere ſemper omnibuſq̧ in rebus putari debent cū non fortuita ſed naturalis res ſit quæ ſemper atq̧ ubiq̧ effici ſoleat.utrum ꝙ perfectus numerus denarius ſit cōtinet enim omnia uumerandi genera ut par impar quadratum.qdrā tale longū planum primū cōpoſitum.an ꝙ denarius fons atq̧ pirncipiū eſt.quippe qui ex uno duobus tribus & quatuor conſtet.an quia corpora quæ ferunt̃ numero nonenario cōtinent̃.an quoniā. x. ꝓportionibus quatuor cubales numeri conſumantur; e quibus numeris uniuerſum conſtare pithagoreis placet. An ꝙ omnes homines digitis decem lege naturali creantur : itaq̧ ſui numerri calculos q̃ſi adipiſcentes hac eadem multitudine cætera quoq̧ enumerat una gens quædam thracum ad quatuor numerandi ſeriem termināt eo ꝙ amplius meminiſſe modo puerorum non poteſt neq̧ uſum habet rerum multarum.

Quamobrem cū ſol eodem cū uigore ferantur nō pari tpe idem incrementū decrementūq̧ umbrarum exultet.An ꝙ anguli quos radii ſub æquis circumferentiæ ſpaciis ad res conſpectas efficiūt æquales inter ſe oēs conſiſtnnt quod ſi illi æquales ſunt eductos quoq̧ inde æquales eſſe neceſſe eſt.ſcilicet quos radii faciant in triangulo qui radio primo & re conſpecta umbra continent . at ſi anguli æquales inter ſe ſint radium ab re conſpecta & ꝓlapſum longius maiorem eſſe ꝓpinquiori neceſſe eſt.quod ꝓ certo recipimus igit̃ totā circūferentiā in partes quaſuis æquas inter ſe tgeramus ſitq̧ res conſpectui obuia.g. cum itaq̧ ſol in.g.ingruēs de.a. umbram in. g.i. aliquam

reddit radius in.I.prolabatur neceſſe eſt. Vbi uero ad.B. deuenit radius inde proficiſcens intra.G.I.radium decidet ac rurſus cum idem ad .C. ſe contulerit : pari modo ſuum radium mittet.aliter efficiet profecto ut linea recta rectá partibus duabus contingat. Cú ergo.A.B.circúſerentia æqualis B.C.circumſerentiæ ſit anguli quoq; illis ſubiecti apud.D.æquales inter ſe conſtant : quippe q ad centrum ſe colligant. qui autem in triangulo habentur æquales illis. D.angulis proueniunt utpote qui ſe per uerticé illis iungant.ergo cum totus angulus in aqua ſe cetus:angulus. D.E.maior qui.E.F.angulo.D.G.eſt,pari modo uel cæteri anguli ſe habebunt quos radii a circúſerentia profecti reddiderint. Simulq; etiam conſtat umbrá meridie minimá eſſe neceſſario minimaſq; rú efficí acceſſiones.quippe cum ſol meridie maxime e ꝑpendiculo ſeſe nobis exhibeat. æſtus quoq; meridie accenditur tum ob eam quá modo diximus cauſam cú etiam ꝙ omnis ſpiritus ceſſat.tunc eni ſpiritus excitari ſolet cum ſol aerem terræ familiarem diſcernit.ꝙ ſi ſol cum medium cœlum ꝓreptat minus id faciat merito noctes mediæ atq; meridies a ſpiritu ſilent.

Cur ſol per q̃drilatera ꝓfluens nõ rectis lineis figurá deſcribit ſed circulú format ut in cratibus patet.An ꝙ aſpectú ꝓcidentia turbine agit.turbinis aút baſis in orbé ſe colligit:quáobré quocunq; radii ſolis incurrerint nimirú circulares apparét.An ꝙ ſolis quoq; figurá rectis lineis cõtineri neceſſe eſt:ſiquidé radii recti ꝓueniút:cú enim recte in rectá incidút figurá rectis cõtentá lineis formant ꝙ certe in radiis accidit:ad rectá enim cratiú ſeſe trudunt.Aut ad quodlibet per quod liceat tranſlucere ipſi recti ꝓculdubio ſunt.Itaq; ꝓcidere ad rectá debuerút:uerú quia radii qui de aſpectibus ad extima linearú rectarú diſcindunt imbecilli admodú ſunt idcirco anguli concerni non poſſunt ſed q̃tú recti in turbine ſit hoc tm̃ rectá agere poteſt reliquú nõ poteſt ſed cõcultati aſpectus indiſcretiq; latitant.nec mirú eum multa uidere nullo pacto poſſimus:q̃uis noſtro attingun tur aſpectu ut ea quæ tenebræ opacát proximú eſt cú quadratú ſpecié multi anguli repſentat atq; etiá circuli ſi amplius remoueat.Cú eni aſpectus ꝓcidentia turbinis ſpecie figuretur quotés figura ulterius ſe poiita eſt aſpectos qui ſe in angulos ſpergút:qm̃ & ibecilli & pauci ſunt rem aſſequi nequeút.qui auté mediá i partem concurrunt:hi nimirú perſiſtere poſſunt:utpote uniuerſi & ualidi.Ergo eú figura prope poſita eſt anguli quoq; aſpici poſſunt aucto interuallo non poſſunt. Quáobrem circularis etiá linea remota recta eſſe uidet:& luna rectis cõtineri die octauo uidetur ſi aſpectus non latitudiné:ſed lineá circundátem ineant.ut eni cú circúferentia prope poſita eſt q̃to pars altera orbis quá alteri propius ſit aſpectus diſcernere põt:ita cum procul abeſt recte ſentire non poteſt:ſed ex æquo partiú ſitu cernere ſibi uidet.Itaq; rectá etiá iudicat.

Cur luná quæ in ſpheræ facié cõglobat rectá cú ſemiplena eſt cernimus.An qm̃ eodé in plano aſpectus noſter uerſat & circuli ambitus qué lunæ ſol ingrués facit.Quod cú agitur ſol recta linea uidetur.Cú eni ꝙ ſuú aſpectú ſpheræ admouerit:orbé uidere neceſſe ſit.Luna auté ſpheræ facié gerat:eáq; ſol aſpiciat orbis ꝓfecto id eſſe debet:quod a ſole efficit. Hic ergo cú e regione ſe nobis ꝓbet totus uidet:itaq; pleniluniú iá apparet.Cú auté mutat:& p̃terit ꝓpter ſolis diſceſſum.portio eius aſpici põt.Itaq; fit ut luna altera parte recta uideat:cú altera orbé colligat: qm̃ hemiſperium aſpectui ex aduerſo poſitú eſt quod ſemícirculú repſentarit.Semp eni aſpectui obuia luna eſt:quoties tñ ſol radios admouerit ſuos aſpici nequit.Repletur poſt dié octauú de medio quia paulatim euadés orbé nobis exhibet propenſioré. Cumq; ita circulus aſpactui ſe opponit ſectioné turbinis imitatur:curuat in cornua iam ſole dimoto.Vbi eni circúferentia ſolis ad puncta deuenerit ultima per quá orbis æqua portione ſecari uidet circúferétia ipſius orbis apparet. Nõ eni inſuper ex aduerſo oculis eſt:ſed iam p̃terire incepit.Quod cú ita agat ac circulus ſiue orbis per eadé ducat puncta curuari in cornua neceſſe eſt.pars eni aliqua orbis prioris aduerſi ꝓtinus aſpectui ſe obducit:ut de parte lucida abſcindi aliquid poſſit.Tum etiá extrema in eodé perſiſtunt ut curuari i cornua neceſſe ſit.Sed tñ plus minuſue pro ſolis dimotione:cú eni ſol dimouet ſeſe circulus quoq; in eadem reuertit puncta.Quippe cú fieri poſſit ut infinito numero inclinetur ſiquidé ſummi circuli per eadé puncta deſcribi facile infiniti poſſunt.

Cur ſol & luna plana eſſe uidétur:cum tamé eglobai in ſpheram certú ſit. An ut plura quoq; quodnam plus minuſue diſtet. in certú ſit æque poſita eſſe uident.ſic etiá unú quod partes obtinet:niſi color uarius adſit partes ex æquo oés collocatas habere uideri/neceſſum eſt:quod auté ex æquo aſpectu obuiá fit idé æquabile cõpoſitum & planú neceſſe eſt.

Cur ſol oriens atq; occidens umbras efficit longas:efferrens ſe minores obtinens cæli mediú minimas.An ꝙ oriens principio umbra terræ æque diſtanté reddit:ac infinitá pene ꝓtrahit:deinde lõgam atq; ita minorem ſubinde.Quia linea quæ recta de puncto ſuperiori elicitur interius per diminutiones aſſiduas cadit.Gnomodo.a.B.Sol ubi.C.& ubi.D.Radius igitur ex.C.proficiſcens.C.F.exterius procidet q̃ radius.D.E.At umbra.B.E.ſole ſuperiori exiſtit.Vmbra autem.B.F.inferiori.Ergo quo ſol ſuperior fuerit eo minor umbra exultabit : minimaq; tunc erit cú ſol ſuper capita noſtra uerſabitur.

Cur umbræ lunæ maiores quem ſolis ſint.cum eodem proueniant perpendiculo. An ꝙ ſol ſuperior quam luna eſt.itaque radium qui de ſuperiori prodierit.interius cadere neceſſe eſt.Gnomoda.D. Luna.B.ſol.C.Lunæ radius.B.F. Ergo umbra lunæ.D.F.ſequetur.Solis radius.C.E.Ergo umbrá. D.E.fore neceſſe eſt.

Cur deficiente ſole ſi quis per cribrum.aut frõdes ueluti platani.uel alcuius ex cæteris latifoliis.aut digitis manuum inuicem perplexis inſpiciat ſplendores ſpecie lunæ nondum completæ incernat. An ꝙ quemadmodum cũ per angulatum foramé.lux nõ angulata . Sed orbiculara turbonataque prodit.Cuius ratio ꝙ gemino directeque cõmucronato turbine agitur.id eſt eo qui de ſole ad foramem deuenit.& qui de foramine ad terriam ſic etiam in ſolis defectu figura qua radiis ueniunt ut diximus innoteſcit. Ergo cum pars orbi ſuperiori detrahitur.quod ex aduerſo ſuper terram eluxerit. Speciem illam lunatam gerat neceſſe eſt . Quippe cum prout orbis defecit.ita radii profluere debeant.Digitis tamen & cribris pro foraminum exiguitate res certius explicatur.q̃ cum per foramina ampliora tranſmititur.Luna autem idem percipinon poteſt neq; deficiente:neq; increſente: neq; decreſente. Quia eius extrema non plene ſplendent . Sed medio potiſſimum lucet.Lunatam autem illam minutamq; faciem medio adſtringi exiguo manifeſtum eſt.

Cur ſol unuq̃ cælo in medio geminat̃. Nec ſupra ſe faciem illã oſtendit ſecundam ſed ex lateribus tantum.An ꝙ tum geminari ſol poteſt.cum ſolem uerſus aſpectus refrangitur. Aeris autem concreſcentis illa ſoliditas cui aſpectus incurrens refrangitur Neq; prope ſolent neq; procul effici poteſt Nam ſi prope ſit reſoluetur a ſole Si procul aſpectus refrangi non poterit.Cum enin longe de paruo ſpeculo remeet imbecillus reddetur.quampbré area quoq; fieri nõ poteſt e regione .Quod ſi ſupra:& in propinquo inchoatur.a ſolis feruore diſſoluitur. Sin procul aſpectus minor inuadet. Sed ſi in latere.tum nimirum ſeruari iteger poterit dummodo ſpeculum ita diſtet.ut nec ſolis feruore abſumi poſſit & aſpectus uniuerſus recurrat . Nam ſi in terram ſparſus feratur de uenire ad ſolem non poteſt ſub ſole etiam fieri non poteſt quia ſi prope terram extiterit conſumetur feruore.ſi autem ſupra cælo in medio aſpectus diſtrahetur & euaneſcet.Deniq; ne e latere quidem effici illud poteſt cum ſol cæli umbilictm perreptat : Quoniam ſi aſpectus admodum feratur.in terram exiguus ad ſpeculum ueniet.itaq; refractus omnino imbecillus recedet.

Cur ſolis umbræ extremum tremere uideatur . Haud enim quia ſol fertur idcirco id ob tremeſcit. Nam fieri non poteſt ut ſol in partes moueatur cõtrarias.Tremorem autem fieri ita manifeſtum eſt.Ad hæc mutatio umbræ incerta eſt quomodo etiam ſolis ipiſius progreſſio latet.An ideo moueri uidetur ꝙ corpuſcula contenta in aere agitantur quæ uulgo ramenta nominantur.conſpicua in ſolis radiis qui tranſmeant per feneſtras.Hæc enim moueri ſolent etiam ſine ullo ſpiritu . Ergo cum uiciſſim modo de umbra in lucé : modo de luce in umbrá moueant̃ aſſidue . Terminus quoq; lucis ac umbræ cõmunis continuo moueri uidetur Partim eni ueluti umbrá parti lucé ſua ipſa mutatione efficiũt:itaq; moueri mubra uidet̃:Cũ nõ hæc ſed illa hũc i modũ ſoleát agitari.

Cur baſis bullarũ cádida aquæ inſidit.& ſi ſoli expoſita eſt.nullá efficit umbrá . Sed reliquũ qdé oẽ bullæ corpus umbrá facit.baſis aũt ſola nõ facit ſed circũ a ſole undiq; cingit̃.Et quod lõge mirabilius eſt. Nec ſi lignũ per aquá in ſole appoſueris umbra lingni continua exultabit.ſed iuxta baſim bullæ a ſolis luce ſecabit̃.Quod ſi umbra eſt qđ a ſole non aſpicitur.ſequetur porro ut molles bullæ circum tota aſpici poſſit . quod nunquam fieri poſſe in opticis id eſt aſpectum rationibus demonſtratur.Quippe cum ne minimum quidem a maximo totum circum aſpici poſſit.

Cur bullæ ſpecie ſemiſperi exurgere ſolent : An ꝙ tanquam de centro in aera ſurſum æqualiter circum undiq; adnituntur.Quo quidem modo hemiſperium exurgat neceſſe ẽ. Porton auté ſpheræ inferior aquæ planicie abſcinditur in qua ſcilicet centrum ſitum eſt.

Cur in magnitudinibus quæ profunditate ſunt inæquali accidit.ut ſi parté moueas leuiorem circũ feratur quod iacitur.ut in talis fieri opplũbatis uidemus. ſi quis parté leuiorem ad ſe uertens ꝓiciat.An ꝙ fieri non poteſt ut grauius æque ac leuius feratur.cum eiſdem uiribus iactum eſt . Sed cum totum quidem moueri neceſſe ſit fieri uero non poſſit. ut æquæ omni ex parte moueatur. ſequitur prorſus ut ſi parili celeritate ferantur. eádem lineá peragant.ſin autem alterum altero feratur celerius circulo ferri neceſſe ſit: cum hoc ſolo in genere figuræ efficiatur.ut puncta eadem ſub alterna lineas inæquales poſſint eodem tempore permeare.

Cur ea quæ in terram cadunt.atq; reſiliunt auglulos ad planicié reddant ſimiles utraq; ex parte puncti quo planum tetigerint. An ꝙ omnia ſua natura ad rectá lineam feruntur. Quæ igitur in locũ æqualem deciderant ubi ex perpendiculo diametroq; ſeſe plano in pegerint . pares angulos ideo faciunt ſuo reſultu ꝙ inæqua diameter diuidit quæ autem in latera conuertunt.quoniam non ꝑpendiculo ſed pũcto ſuperiori locum feriant.accidit ut repulſa a loco icto contrariam in partem ſe conferant rotunda quidem ꝙ delapſa protinus in aduerſum ſui appulſus ſeſe euoluũt ſiue quieſcat eorum mediũ: ſeu locũ ſoleat permutare. Rectis uero cõpacta lineis ꝙ perpendiculũ eorũ in

parté ptioré adductũ retorquet. ut his accidit qbus aut pars inferior raditur aut colci uiolátur.hi náq; omnes aduerſam í parté retrorſũq; corruũt.quoniá eorũ perpédiculũ æquat.pédet atq; priorem in parté expellit.cõtrariũ ení in his retro deorſũq; eſſe accidit.Cũ auté deorſum ferátur grauiora eſſe fatendũ eſt.Quod igit his caſus idé reſultátibus latus euenit. Ergo in angulũ rectũ neutra eorũ reſultant.eo ꝙ ppendiculũ pondere bipartito diuidit corpora quæ ferunt. Fieri auté non poteſt ut plura ppendicula idem ad planũ exiſtant.Quibus illa ſecent.quod ſcilicet ita accideret.ſi ppendiculũ dũ reſiliũt oriret.Vbi rem delatá planũ offendit diuidédũq; rurſus ſecũdo ppendiculo foret. Quocirca primo illo perpendiculo quo ferebatur ſecari neceſſe eſt. Sed cũ aduerſam quidé in parté feratur rectũ uero in angulũ non ferat;Reliquũ eſt ut acutus reddatur angulus .parte altera pũcti quod plano incurerit.Aduerſoꝝ ení inter ſeſe angulorũ terminus rectus angulus eſt.

Cur chylinder propulſus fertur in directum ſuiſq; terminátibus orbibus lineas rectas deſcibit. Turbo uero ſuo mannente mucrone circũfertur. Atq; ita ſuo terminante orbe orbem deſcrbit.an ꝙ circũ uterq; fertur. Verum chylinder rectas lineas plano ducit.turbo orbes deſcribit eo ꝙ orbes turbinis inæquales inter ſe ſunt.ferriq; uelocius poteſt.qui amplior circa idem centrum conuertitur.Qui cum ſimul omnes poſiti in turbine orbes inæquali ferantur ſpacio. euenit.ut extimi qui uoluuntur.pulrimum loci & lineæ tempore eodem decurrunt. Vnde fit etiam ut circum oẽs agátur Quippe cum omnes eadem recta linea deſcribantur quæ cnm cõuertitur non omnia ſita in ea puncta:æqualem producere lineam.eodem tépore poſſunt cũ æqualem nõ niſi ex directo agere re ſoleant.Chylindri uero quod omnes orbes pares inter ſe ſunt centrũq; idem ambiunt. euenit ut & ſimul ſuis omnibus punctis planũ contingendo parili celeritate uoluant cum nulla inæqualitate chylinder euariat.& ruſus in planum ſimul omnes deueniat.ubi ſuam quiſq; conuerſionem abſoluerit.Vnde lineas quoq; ductas per directum in plana pares inter ſe eſſe ueceſſe eſt.Sua náq; tactione orbes æqui pariterq; uolubiles illas duxere.Aqui rectas conſici patuit quas linea eadem deferẽs ſeſe indirectum peregerit.Cauſa hæc eſt cur chylinder recto deferri tramite poſſit .Nil ení refert utrũ qua linea prima chylinder planũ tetigit hanc firmo chyiindro protrahas an uolubili circũagas. Semper enim ut æqua linea ſimiliſque illis in chylindro cõtentis planum attinget ſiue ptrahátur chylinder ſiue prouoluatur.

Cur ſectio cartarum ſiue papiri ſiquis æque a baſi plana rectaque dimetiendo abſciderit recta euoluetur. Sin autem inclinarit contorta exiſtet. An euenit ut cum orbes ſecturæ alterius eodem in plano poſiti ſint declinans illa ceſſura non æque oppoſita ſit ſed partim plus diſtet:partim minus.itaq; cum euolueris orbes quidem qui plano eodem continentur. ſuũq; initium in plano habent eodem lineam explicabunt quam ſuo ipſi conſiciunt ordine.Quippe cum eaipſa extenta linea non niſi profecta exorbibus ſit qui plano eodem continétur itaq; uel tectam eam quoq; eſſe neceſſe eſt quæ eodem in plano ſe porrigat.At obliquæ illius ſecturæ linea: quoniam prime non æquæ appoſita eſt ſed partim plus diſtás partim minus utpore cũ ipſa quoq; ſectura ita ſe habeat hinc eodem eſſe in plano nequit itaque nec recta hæc eſſe poteſt etenim fieri non poteſt ut recte lineæ pars alia in alio plano collocetur.

Cur omnis magnitudo diuiſa minor eſſe ſuo toto uideatur.An ꝙ omnia numerum diuiſa recipiunt quamquá magnitudinis ratione minora quá unũ illud exiſtũ. Magnum enim eo quod cõtinuum quantũq; quoddam eſt magnũ dicimus numerus uero partium omnis omni ſuæ magnitudinis numero maior eſt.Quamobré ut partibus diuiſis maius appareat totum cõſentaneum eſt. Cum ení partes totumq; idem ſint.totum naturá potius magnitudinis præ ſe fert ut cnnſtans & cõtinuum Partes uero naturam numeri magnis ſortiuntur.

Quæ in uaſæ eueniunt quod.Clepſidram uocamus omnino quidé referri ad cauſam debent:quam Anaxagoras explicat.Aer enim qui in ea excipitur cauſæ eſt ne aqua ingredi poſſit.fiſtula ſcilicet obturata.Non tamen ſimplici abſolutaq; ratione aer cauſam habere putandus eſt.Nam ſi quis eá fiſtula apprehenſa tranſuerſam immurgat.humoré admitti mihil eſt quod prohibeat.quam orbem non ſatis auctor ille expoſuit.qué admodum aer cauſá daret ergo cauſam aera quidem tenere ſatendum eſt.Sed hic ſiue per ſe ipſe fertur.nec quicquam cogitur ferri per directum ſolitus eſt ut etiam cætera clementa.itaque clepſidra tranſuerſe immerſa aere qui e directo ſitus eſt pulſus ab humore libere effluit p ea foramina que demerſis in aqua foraminibus oppoſita ſunt eoque cedéte humor ſubiens implet.At ſit erecta in aqua deſcendat.aer impotens ſeſe efferendi per ardum quoniam conſepte ſunt partes ſuperiores circa prima foramina arcetur;quippe qui ſupprimi in ſe cõtrahique non poſſit.argumentum uero aquam arceri poſſe. ab aere immoto quod in ipſa Clepſydra deprehenſum eſt.Nam ſi aluum eius aqua repletam ad fiſtulam obturatam inuerteris humor per fiſtulam in os minime defluere poterit. Quippe cum ore patefecto non protinus ſed paulopoſt de fiſtula profluat: ut qui non in ipſo ore fiſtulæ contineatur. ſed poſtmodum in hoc per fiſtulam ueniat.poſtquam patefactum iam eſt.Pena autem erectaque clepſidra fiſtula patefa-

ẽta protinus per colum id eſt foramina inferiora effluit.quia illud attingit.extermá uero fiſtulam non cõtingit.Clepſidram igitur humor ingredi ob prædictá cauſam nequit. Egredit́ aũt fiſtula patefacta. eo ꝙ.aer cõtentus i fiſtula ſurſum deorſũq; agitatus humoris cõtenti in clepſydra motum excitat plenioré.cũq; deorſum pellatur eodéq; ipſe etiá ſua natura propéſior ſit merito effluit.uim inferens aeri qui clepſydrá extrinſecus circũfundit.excitus quidé . & cõpar potétia aeri ſuperius ĩpelléti.Sed reuixu iſirmior qm̃ ꝑ anguſtá fiſtulá iſluẽs ille ocius ac uæhemétius labit́. urgetq; humoré.Cauſa uero cur obturata fiſtula humoré effluere nõ poſſit ꝙ humor dú clepſidrá ſubit aera oém per uim ab ea expellit.Cuius rei indiciú ſpús ructuſq; murmurás dát quos ingredienre humore nimirũ intus excitari ſentimus Cú igitur humor ſubiés uæheméter aera cogit.ſeſe ad clepſidræ fiſtulá trudit ac modo lignei cunei aut erei diſiectu oppreſſus aſtrictuſq; hæret ſine ullo alio uinculo quoſq; alia ui expellatur quomõ præruptos clauos expellimus. quod ſane aperta fiſtula incidit.ratione quá ſupius expoſuimus.Aut igitur ita effici poteſt.ut humor effluere nequæat. Aut ꝙ aer exiens inflatur emergitq; impetu uioléto. ut ſtrepitus indicat. humor idcirco a ſpiritu ſurſum attrahitur. quéadmodú multis in rebus accidere certũ eſt. Attractus auté humor ſibiq; cõtinuus omni ex parte cõſtans manet oppreſſus ab aere donec pulſus ab eodé recedat . Cũq; initiũ ita retineatur humoris reliquus & omnis humor unitus.atq; cõtinuus ex ſuo pendeat initio neceſſe eſt. Nec uero temere ita agitur.quádoquidé eiuſdé intereſt rei & dimouere quicq̃ ſuo de loco.& idem in eo cõtinere ad qué mouerit idq; diutius facere ſi uel potentia quod tenet.quodq; tenetur ſimili inter ſe contendunt.uel quod tenet potentius eſt.ut in re de qua agitur accidit.Spiritus enim potentior q̃ aqua eſt.

Cur partes tam ſtirpium quá animãtium quæ nullis inſtrumétariis officiis deputata ſunt in orbem ſeſe omnes colligant.ſtirpium quidé caudex & rami formari in orbem ſolent. & animantiú crura: femora:pectus:lacerti ad hauc eandem ſpeciem enituntur . Triangulum uero.aut multi angulum nullú. neq; ex toto neq; parte aliqua eſt . An ut Architas auctor eſt quoque in motu naturali æq proportio ineſt moueri náque proportione omnia cenſet.Hanç auté ſolam in ſeie æqualiter ſolui atq; reuertit.ut orbes rotúdaq; afformare poſſit eum conſtiterit.

Cur exterema formari in orbem ſoleant.An ꝙ natura res optimas & pulcerrimas creat quo ad fieri poteſt.Figura autem ea pulcerrima eſt.quæ eadem undiq; eſt ſibiq; ipſa ſimilia conſtat.

Cur ſi circulus proiiciatur.primũ lineam rectá ducet deinde cocleam ſiue clauiculam aget dum decidat.An pricipio rectá ideo agit ꝙ æqualiter ab aere hincinde dirigitur cum igitur pari mométo utroq; de latere pergat lineá quoque effici talem neceſſe eſt quæ locú æqualiter hinc atque inde poſſit diuiderete.Talis autem recta eſt. At ubi in partem alterutrá uergere ob inæqualitatem circumfuſi aeris cœpit nõ amplius æqualem illa parte interiore exterioreque ducit ſed circularem neceſſitate ſcilicet aeris diuerſi & incompoſiti.

Cur in magnitudinibus quæ ꝓfundo ſunt inæquali accidit ut ſi parté moueris leuioré circũferat́ quod iacitur. quemadmodũ in talis fieri opplumbaris uidemus. quoticus quis partem leuiorem ad ſe uertés proiiciat.An ꝙ fieri nõ poteſt.ut quod grauius eſt æque cú leuiori feratur cum proiectum eiſdem a uiribus eſt . Quod cõmoueri neceſſe ſit. & tamen fieri nõ poſſit ut æque omni ex parte ;directoque tramite moueatur circumferri neceſſe eſt.dum ſe introuertit . quéadmodum ſi quid menio eius immobile ſuo põdere penitus eſſet alterũ ꝓfecto extremũ ultra in parté moueretur priorem alterum intra ad eum tenderet qui dimiſit.Sed quoiam cum totũ moueri poſſit pondus ſuo medio gerit.illud idem ſequatur neceſſe eſt.

Quáobrem corpora quæ ferunt́ ubi alicui occurrerunt reſilire parté incõtriá ſolent q̃ ſuapte natura ferri cogantur.Nec niſi ad ſimiles angulos ruſultare ſoleant . An ꝙ nõ ſolú eo ferrũtur impetu quo ꝑ ſua parte ipſa ferri aptiſſima ſũt. Verũetiam illo quia mittente proficiſcitur.ſuus igit́ ceſſat cuique impetus.cú ſuũ ad locũ peruenerint omnia náque requieſcere ſolent ubi eam in ſedé ſeſe.cõtulerũt quá ſuapte natura deſiderát.Sed extremo illo qué habent.impetu neceſſitas oritur amplius mouédi quod cú in parté prioré effici nequeat. quia re prohibet́ obiecta.uel in latus: uel in erectũ agi neceſſe eſt.Omnia auté in angulos reſiliũt ſimiles. Quoniá eodé ferri cogant́.quo motus ducat qué is dedit qui miſerit . Eo auté ut angulo uel acuto.uel recto ferant́ omnino incidit. Cú ergo quod retorſerit uetet.Quo minus directe motus agat́.pariter & rem quæ fertur & eius impetũ nimirũ prohibere poteſt. Vt igit́ in ſpeculis extremú lineæ.recte quo ſe aſpectus coniecerit idem refrangit́.ita in his quæ ferunt́ fieri ex aduerſo ſolent.Quippe cú angulo tanto retorqueantur.quanto uertex conſtiterit ita enim intelligendum eſt.ut tranſierri ſimul.& angulus. & delatio debeat.Quo facto in angulos reſultare ſimiles eſſe neceſſe palam eſt.

Cur homiues qui corporis cõſtant immodico maiores tunc eſſe uidentur.cú appoſiti modicis inſpiciuntur.An ꝙ res modica unum eſt. & moderatio unum quam maxima . Vnum autem quod eſt id indicium eſſe poſtulat.indiuiduum autem minus eſt.Res uero immodica; multa pro ſui diſcri

minis ratione oſtendit. Quãobrem ut cum per ſeſe magnitudines inſpiciuntur, quales nam ſint latere facilius poſſunt, ita cum collatæ in propinquo ſpectantur. Latere non poſſunt. Ergo unum eſſe apparet quod indiuiduum eſt. ſpectatuſq; eius unus modici ratione exultat. ĩmodicum porro ut quod plura ſit ſuſpectionem plurium ſuggerit. Et maius propterea eſſe uidetur ꝙ unum cum ſit plura eſſe uideatur. Naturam enim & magnitudinis habet propter continẽtiam & numeri propter partium inæqualitatem itaq; cũ utrunq; obtineat incremẽtũ merito maius tum eſſe apparet cum ſpectatur ad id quod ſimplex eſt atq; unum.

Cur animantia omnia & ea quorũ ſtripes terra continentur, creſcere potius in longitudinem ſoleant. An ꝙ ter longitudo augetur. Bis latitudo. Semel profunditas. Longitudo enim principio fit, primoq; principio exiſtit, itaq; primo ſola. Secũdo cum latitudine. tercio cũ profunditate augetur. Latitudo autem bis, uidelicet, per ſe & una cũ altitudine creſcit.

Quonãmodo prius & poſterius capi debeant. Vtrum quemadmodũ qui tempore. Troiano uixerũt, nobis priores ſunt. & his ipſis priores qui ſuperiores. Atq; ad hunc modũ in ĩfinitum, ut qui ſupiores ſunt, iidem priores habeantur, an ſi quod initium & medium, & finis ſint uniuuerſi. Et cum quis ſeneſcens ad finem peruẽnerit, rurſus ad initium reuertatur prioraq; ſint quæ propius ab initio abſunt. Quid uetet nos ab initio minus diſtare, at ſi minus diſtamus eſſe quoq; priores poſſimus. Vt ſi cæli ſyderiſq; cuiuſq; delatio quædam agitur circularis. Qui non etiam rerum caducarum ortus ſit talis atq; interitus, ut eadem rurſus oriantur ac pereantur. Veluti etiam uulgo dicitur. Circulum res eſſe humanas, igitur homines numero quidem eoſdem ſemper eſſe cenſere furor eſt. Specie uero ſeruari eodem probari melius opoteſt itaq; uel priores non eſſe poſſimus, talemq; aliquis ſtatuet ſeriem: ut eodem ſit repetendũ, unde ortus extiterit cogitandũq; ordinem continuum ac ſemper eodem conſtantẽ tenore. Homines enim idcirco perire. Alemæon inquit ꝙ ſuum initiũ fini coniungere non poſſunt Scite perhercle, ſi quis non arctius recenſeat. Sed formula quadam eius uerba accipiat. An ſi circulus ſit. Circulus autem una & principio & fine careat, priores neq; nos illis, neq; illi nobis eſſe ꝓpinquitate inicii poſſunt.

Cur tam in laborando quam in fruendo ſolatio tibiam adhibere ſolemus. An ut laborantes minus angamur, fruuentes magis oblectemur.

Cur idem uoce eadem longius ſentiri cum aliis cantans: aut uociferans quam ſolus poteſt. An quia uiribus uniuerſis agere quippiam uel premere uel imppellere, non tãtuplũ eſt quãtus ſingularum numerus eſt, ſed quemadmodum linea bipedalis non duplum, ſed quadruplum quidam deſcribit, Sic compoſita omnia plus ualent, quam eadem diuiſa. Ergo cum uniuerſo agitur ore uocis potentia conſtans unaq; redditur, ſimulq; aera propellit, ut prodire multiplex ualeat. Quippe cum uox quæ a multis proficiſcitur, multiplex ſit quam quæ a ſingulis.

Cur maxime in cantando parhipatem, uox rumpi non minus ſoleat, quã in nete ſupremiſq; quamq̃ cum interuallo ampliori. An ꝙ eius cantus & perdifficilis eſt & cantandi primordium obtinet, Difficilis autem propter intentionem preſſuramq; uocis eſt, quibus in rebus nimirũ urget. Corrũpi autem quæq; maxime ſolent, quotiens labore acrius opprimuntur.

Sed cur hac difficile parhipate facile cantatur cũ nõniſi dieſi diſcreptant. An ꝙ parhipate remiſſior eſt atq; etiam leuius a conſtitutione aſcenditur. hæc eadem cauſa eſt quamobrem ad unam cantari uideantur, quæ ad hanc paranetemq; cantantur. Agendum eſt enim cum intentione conditio neq; aptiſſima moribus, pro uoluntate & inſtituto. At conſonantia ut exiſtat quæ nã cauſa ſit,

Cur ſuauius cantilenã quã nouimus audire ſolemus, q̃ eam quã ignoramus Vtrum quia cum quod cantat̃ agnoſcimus, tunc melius patet, qui ueluti calcem quod ſpectat aſſequitur id autem contemplatu ſuaue eſt. An ꝙ diſcere letabilis eſt, cuius ratio eſt, uel in capienda doctrina, uel in utẽda agnoſcendaq; uerſatur. addo etiam ꝙ res ſolita ſuauior q̃ inſolita auribus accidit.

Cur ĩmutatio & uarietas in cantando tragicũ ſit an ratione inæqualitatis hoc euenit afficit nãq; triſticia quod inæquale eſt: accomodaturq; magnitudini calamitatis aut mœroris, cõtra quod æquale atq; cõtinens eſt, minus id flebile auribus accidit.

Cur ueteres cũ ſeptem fidibus cõcentus diſponerent hipatem non netẽ reliquebant an falſo id dicitur, earum enim utranq; ſeruarunt, ſed tritem adimere ſollebant. an non ſed quia grauior ſonum poteſt acutioris, idcirco netem reliquerunt, ergo hipate magis antiphonum q̃ nete reddebat, nam ut acutum uim deſiderat plenior ẽ ſic graue exprimi facilius poteſt.

Cur grauis ſonum ualeat acute. an quia maius quod graue eſt. Quippe tum ut graue obtuſo, Sic acutum acuto angulo ſimile habeatur.

Cur ſolitarias cantilenas ſuauius audire ſolemus ſi ad tibiam aut ad lyram unam contantur cum tamen ad fides canticũq; idem modo utroq; peragatur. Nam ſi idẽ ita amplius ſit plus ad plures tibias atq; etiam ſuauius eſſe oportet, an quoniam euidẽtius in aſſequendo quod ſpectatur eſt cum ad unam uel lyram uel tibiam cantatur ad plures uero ſuauitas ſeruari non poteſt, cum cantilena

tiorum quoniam eius ſonus aſſumi ſæpiſſime ſoleat.
Qua de cauſa qui grauius cantant. ſi abſonant depræhendi facilius poſſunt q̃ qui cantant. acutius:
Nec uero ſecus in numeris accidit.Euidentiores enim qui peccant in grauiori. Vtrum quod plus
tempoꝛis graue obtinet.plus auté plenius a ſenſu aurium percipi poteſt. an ꝙ in tempore amplio-
ri agitur.hinc etiam plus ſenſus adhibetur.uelox auté & acutú facile ſuá ob uelocitatem lateſcit.
Quam ob cauſam multi cum cantant melius numeros ſeruant quam pauci.an ꝙ multi melius unú
ſuumq; ducem aſpiciunt tardiuſq; incipiunt . itaq; facilius aſſequi idem poſſunt.quippe cum in
accelerando euenit ut plus erroris committatur.
Cur nete duplo acutior eſt hipate . an primum ꝙ cum neruus parte ſui. dimidia pulſatur . & totus
diapaſon continentia exultat quod uel in fiſtulis æque perſpicere licet. uox enim quæ per mediú
foramé emergit diapaſon reſonat cú ea quæ ꝑ totá fiſtulam ꝓmitur. Quinetiam in cæteris duplo
interuallo capi diapaſon conſonantiá nouimus. nam & qui tibias ꝑforát ita diſponere ſolent.& q
fiſtulas apte cócinnant extrema tamem cera marginát foraminis principalis.Nec uero ad dimidiú
implent:& intriquetris ſpalteriis nerui quoq; alter longitudine dupla: alter ſubdupla eſt æque in-
tenti diapaſon conſonantiá reddunt.Genus auté concinendi quod diapente nominat ſexquialtera
conſtat.Quod uero diateſſeron uocamus interuallo ſeſquieſtertio continetur.
Cur ſiquis netem pulſatá appræhenderit : hipate ſola reſonare uidebitur.An ꝙ tinnitus qui ex hac
proficiſi ſolet.ſono illius maxime cóciliatur & congruit . utpote qui conſonus ſit ergo quia ſuo
conſimili concreſcit:ſolus apparet.Cæteri uero incerti ſuam ob exiguitatem inculcantur.
Cur neruum medium in concentibus appellamus cum inter octo nullú medium ſit.An ꝙ olim có-
centus ſeptem neruis conſtabant.Septem autem medium optinent.
Cur in acutum magna ex parte uox aberare conſueuit. Vtrum ꝙ facilius acutum q̃ garue cantatur.
An ꝙ acutum graui deterius eſt:peccare autem nó aliud eſt q̃ rem agere deteriorem.
Cur inter omnia quæ ſenſum patiuntur ſolú id mores obtinet : quod obuiam auribus eſſe poteſt,
Nam & ſiqd ſine ſermone modulamur mores tñ præ ſe ipſa modulatio fert quos non color non
odor nó ſapor gerere poteſt.An ꝙ motú ſolú hoc obtinet.Nó dico qué ſtrepitus reddit . Talis ení
uel cæteris adeſt.Quippe cú etiá color noſtrú mouere aſpectú poſſit.ſed cú intelligi uolo qué ge-
nus id ſtrepitus ſubſeqnté ſentimus.Hic ení ſimilitudiné gerit.Tú in numeris:tú in ſonoq; ordine
acutorum:& grauium non in mixtione quod eſſe in cæteris ſenſibilibus non poteſt . Atq motum
eiuſmodi ſibi actio uédicat. Quæ morum index proculdubio eſt.
Cur leges pleræq; cantilenæ appeſentur.An ꝙ homines priuſq̃ litteras ſcirét leges cantabant:ne eas
obliuioni mandarent:quod etiam noſtra ætate Agathyrſis in morem eſt . Ergo primas quoq; po-
ſteriorum cantilenarum eodem appellauerunt nomine:quo oés ſupiores uocabantur.
Cur numeri muſici:& modi qui uoces ſunt moribus ſimiles ſeſe exhibent. ſapores uero aut colores
aut odores nullam eiuſmodi ſimilitudinem gerunt.An ꝙ numeri muſici & moduli motibus con-
tinentur.Quó etiam actiones. At omnis efficientia moralis res eſt.moreſq; condere poteſt.Sapo-
res uero aut colores hoc idem æque conficere non queunt.
Cur neq; ſubdorium neq; ſubphrigium genus in tragœdiis choricum habeatur . An quoniam Anti
ſtropho carent:utpote quæ ſcænici ſint:imitationiq; accómodati.
Cur phrynicus cæteriq; eius ætatis muſici modulandi potius ſciam exercebant . An ꝙ tum in tra
gœdiis carminis uſus modulaminum longe amplior erat.
Cur diapaſon cóſonantiam dicimus nó oratione numeri diaocto ut diateſſeró ut diapente.an ꝙ pri
ſcis non pluribus uti uerbis q̃ ſeptem fuit in morem : deinde terpander tertia exépta neté adiúxit
ac eius téporibꝰ diapaſó hæc appellata eſt cóſonátia nó diaocto. Quippe q̃ ſepté nó octo cóſtaret.
Quamobré aptius de acuto in graue canitur q̃ de graui in acutú . Vtrú ꝙ ita fit ut a ſuo inchoetur
principio.Neruus ení qui medius & dux eſt:acutiſſimus primi tethracordi habet . illo auté modo
non a principio ſed a fine exordiretur.An ꝙ graue gñoſius ſonantiuſq; ab acuto oriri poteſt.
Cur bis diapente aut bis diateſſeron conſonantia componi non poteſt.Bis autem diapaſon poteſt.
An ꝙ nó bis diapente neq; bis diateſſeron inſtrui poteſt ſed diateſſeron ac diapente ꝓportiones
apte in unam diapaſon cótinentiá copulantur.
Cur diapaſon cóſonantia ominum pulcherrima eſt.An ꝙ integris terminis huius portiones conti-
nentur.cæterarum autem non integeris.cum enim nete dupla ad hypatem ſit.quocumq; in gene-
re nete duo tenuerit.hypate unum habebit:& ubi hypate duo:nete quatuor reſonabit:ac ita de-
inceps. At uero eadem nete medie ſeſquialtera eſt.proportio nanq; ſeſqualtera qua conſonantia
diapente concluditur non integris numeris poſita eſt . Maior enim minorem intra ſe continet
totum .& partem eius dimidiam quamobrem non integri cum integris comparantur : ſed partes
ſuperſunt . Conſonantia quoq; Diateſſeron proportione ſeſquitertia continetur . Quæ terminis
conſtat. quorum maior minorem intra ſe totum continet. Et inſuper tertiam eius partem. An

quod ex ambabus cõſiſtit perfectiſſima eſt. Et qm̃ modulandi menſuram hæc tenet. merito oĩum elegantiſſima conſtat

Cur ſi neruus medius ex ſuo intentionis modo dimotus ſit: cæteri quoq; omnes ſonos incompoſitos reddent. ſed ſi integre illo manente aliquis cæteris ſit dimotus: ſolus hic aberrabit: qui modo ſuo caruerit. An ꝙ ratio concinnendi neruis omnibus apta intentione continetur. quæ non niſi ꝑ habitudinem quandam ad medium accommodanda omnibus eſt. ordoq; ratione illius diſponi ſingulis debet ergo ſublata continendi concinnendiq; cauſa concentus æque cuſtodiri præterea non poteſt. cum tamen neruo medio ſibi conſtante unus ex cæteris aliquis diſcrepat merito illius pars duntaxat deeſt. cæteri nãq; omnes modum ſuæ concinentiæ ſeruant integrum

Quare cum uocis acumen effici momẽto poſſit exiguo: grauitas autem nõ niſi magno proueniat ut enim graue ob multitudinem graue eſt ita acutum ob uelocitatem acutum exiſtit cur inq̃ ſi ita eſt maius negocium canticum ceciniſſe acutũ q̃ graue ſit. Et quidẽ pauci reperiuntur qui ſuperna cantare ualeant: leges quoq; acutæ & arduæ difficile iccirco cantantur: quia intente uæhementius ſunt: quauq̃ minus negocii ſit mouiſſe quod exiguum q̃ quod multum eſt. Itaq; uel in aere hoc idem accidere oporteret. An uocẽ e natura mittere acutam: non idem eſt quod acutum cantare. Sed mittunt quidem acutam uocem omnia quæ natura ſunt imbecilla eo. ſ. q̃ aeris parum non multum ciere poſſunt: parum autem aeris uelociter fertur. Vnde ectici. i. qui conſumpto corporis habitu emarcuerint acutam proferunt uocem. At uero acutum niſi uiribus ualeãt cantare non poſſunt. Cuius certe indicium ꝙ uelociter ferri ſolet quod uæhementer fertur. Ita bonarũ uirium index acutũ eſt: & ſuperna cantare admodũ difficilis ſit: grauia autẽ locũ tenent inferorẽ:

Cur nnmeris. modulis canticis: deniq; omnibus concinnẽdi generibus oblectari omnes ſolere. An ꝙ motibus naturalibus oblectari datũ a natura omnibus eſt. Indicium quod pueri adeo nuper editi his ipſis moueri oblectariq; poſſunt. Modis tamẽ adiecticiis canticorũ ut delectemur efficere aſſueſcendi ratio poteſt. Sed enim numeri propterea mulcent: quia raſum ordinatumq; computandi numerum habent mouentq; nos pro ſua æquabili ſerie ordinate. Motus enim familiarior naturæ eſt ordinatus q̃ inordinatus. Itaq; ſecundũ naturã hic magis eſſe probantur. Argumẽtum ꝙ cum ordinate & laboramus & bibimus & comedimus naturã uireſq; noſtras & ſeruamus & augemus. Contra inordinate cũ agimus deprauamus naturã atq; de ſuo ſtatu dimouemus morbos enim naturalis ordinis corporũ eſſe motiones nullũ dubiũ eſt. conſonãtia uero demulcere ideo poteſt ꝙ mixtio ſiue temperatio contrarioꝶ eſt iunctorũ apte inter ſeſe portioneq; inuicem cuſtodientiũ. portio igitur ordo eſt. quem modo natura ſuauem eſſe propoſuimus. Et temparatũ quoq; omne ſuauius q̃ itempperatũ. eſt præſertim ſi cũ ſenſibile ſit pariter uim habeat utriuſq; extermi quemadmodũ conſonãtia ex portionibus tẽperatur. Etproportio ipſa amborum exteremorum potentiam æque in conſonantia tenet.

Cur ſuauius antiphonum æquiſono eſt. An ꝙ obſonum quoq; conſonum diapaſon eſt. quippe cũ exaduleſcentibus uiriſq; conſiſtat qui ita diſtant inter ſe tonis ut nete & hipate. At oĩs conſonantia ſono ſimplici ſuauior eſt. Cur autẽ ita dictum iam eſt atq; oĩum ſuauiſſime diapaſon perſonat: æquiſonũ autem illud ſimplici contineri ſono conſpectum eſt.

Cur ſola in diapaſon cõſonãtiã magadari ſolitum eſt. An quia ut pedes carminum portionem aut paris ad par: aut dupli ad ſubduplũ: aut aliquã aliam inter ſe obtinent. Ita ſoni quibus conſonantia cõtinetur motus portionẽ inter ſe aliquã ſeruãt & rationem clauſulæ: cæterarũ igitur cõſonantiarũ alterius termini imperfecte ſũt cũ finiat ad partem q̃obrem fieri nõ poteſt: ut pari ſint facultate. Cũq; diſpares ſint diſcrimen auribus accidit. quõ in choreis cũ ad finẽ deuentum eſt. differẽtia ex ampliore uoce aliquorum exultat. Adde quod hipate accidit ut exitum ſoni circuitalis habeat cũ neta. ultimus enim a netæ ictus aeris factus hipate eſt. quod cũ finiant in idẽ q̃uis nõ idẽ fecerint euenit ut opus abſolui unum cõeq; poſſit. nõ ſecus ac illis accidit: qui ſub poſtremã cantilenã pulſent. Nã & ſi cætera operis nõ adhibita tibia peregerunt. tñ ꝙ in idẽ deſierint eoipſo fine magis delectant q̃ diſcrimine angunt: quo ante finem diſcreparint. cũ igitur in diapaſon cõſonantia ex d uerſis quod cõe exultet ſuauiſſimum ſit. Magadare autem ex contrariis uocibus conſiſtat. hinc magadare conſonantia diapaſon conſueuerunt.

Cur ſuauius cantum audimus quẽ ſcimus q̃ quẽ ignoramus. Vtrũ qm̃ cũ cantilenã agnoſcimus melius patet qui ueluti calcem quod ſpectat aſſequitur. Hoc aũt contẽplationẽ facit ſuauiorem. An incidit ut auditor una cũ eo afficiatur: quã notã illam exprimit cãtilenam. Quippe qui aliquid ſuccinat. ſociumq; ſeſe prebeat cantanti. Solet autem q̃ſq; hilari ſecuroq; animo cãtare: niſi aliqua coactus neceſſitate id faciat.

Cur non bis diapẽte: aut bis diateſſaron reddi cõſonãtia poteſt: ut bis diapaſon coaptari ſolet. An ꝙ diapẽte conſonantia poſita in proportione ſeſq̃ltera eſt. Diateſſaron uero in ſeſq̃tertia quod ſi tres ſeſqualteri aut ſeſq̃tertii numeri ordine diſponãtur extremi nullã inuicem portionem habebunt.

Neqꝫ enim ſuper particulares neqꝫ multiplices eſſe poterunt:at diapaſon continentia qm̄ duplari ꝓ
portione cõſiſtit.Hæc geminata q̄druplam inuicem proportioné extremi tenebũt. Itaqꝫ cum cõſo
nãtia ſonorũ inuicem portioné obtinentiũ ſit portionéqꝫ inuicé ſoni habeant q̄bus diapaſoninter
uallũ cõtinetur penitus uero careant.qui diateſſaron:aut diapẽte hirudine copulantur.idcirco ſo-
ni bis diapaſon eſſe conſoni poſſunt cæteri non poſſunt.ob eam quam reddimus cuaſam.

Cur ſiquis neté cũ pulſauerit apprehendat ſola hipate ſubſonare uideať.an q̄ nete cum deſinit elan
guẽſcitqꝫ in hiparé tranſit.Indiciũ ꝙ hipatem protinus netem canere aptiſſime licet: etenim qua
ſi neaten præ ſe ipſa ferat:ſimilitudo ex ea petitur.cũ auté echo quoqꝫ ipſa cantus quidam eſſe pro
betur.Eſt enim uocis neate iá deſinentis tactio: tinnituſqꝫ ipſe ſono reſpondeat hipate. merito ob
ſuá affinitaté nete mouere hipaté poſſe uideť.Neatem ubi ſe moueat apprehenſa certo nouimus.
at hipatem cũ uideamus inapprahenſam . Et tamen eius ſonũ ꝑcipiamus ipſam ſonare credimus.
quod in multis accidere ſolet.in q̄bus ſcilicet neqꝫ ſenſu neqꝫ cogitatione ꝑpendere ueritaté poſſu
mus.Ad hæc ſi nete ictu intente accidat:ut iugum moueať.nihil ſane mirꝫ fuerit eius auté motu
neruos oés cõmoueri:ſonũqꝫ reddere aliquẽ ꝓbabile eſt.Sonus igiť neate alienus ab cæteris eſt.&
cum deſinit & cũ incipit cũ hipate uero cũ deſinit idem exiſtit.Quod ſi eius ꝓprie motioni adiun
ctus ipſe totus eſſe illius uideatur.Abſurdũ haud quieq̄ haberi debet.Amplior autem q̄ ſonus reli
quorum neruorũ promiſcuus hic exultat . Quoniá illi q̄dem a neate quaſi impulſi ſubmiſſe uellẽ
te & leuiter ac molliter ſonãt.Nete auté ipſa fidiũ omniũ uæhementiſſima ſua tota potentia ſonũ
reddidit.Itaqꝫ ſecundaria eiuſdem actio merito ſuperior eſſe q̄ cæterarum poteſt: præſertim cum
leuiſſimo motu ipſe moueantur.

Cur ſuauius cátilená audimus cũ ad tibyá q̄ cũ ad lyrá cantať.An oẽ ſuaue q̄dmixtũ cũ ſuauior eſt:
ſuauius redditur.Atqui tibia q̄ lyra ſuauior eſt ergo catilena quoqꝫ mixta: cũ tibya q̄ lyra ſuauior
ſit.Modo quis ſenſum amboꝝ ꝑcipiat. Vinum enim aceto mulſo ſuauius eſt quoniá quæ natura
ꝑmiſcet longe amplius tẽperanť q̄ quæ a nobis miſcẽtur. Vinum quippe ex acido ac dulci ſapore
mixtũ eſt.Probari hoc idẽ põt uel malis punicis:quæ uinolenta appellamus. Ergo cantilena & ti-
bya miſceri ſibimet admodũ ſuá ob ſimilitudiné poſſunt. Spiritu nãqꝫ utraqꝫ cõficitur.Sonus aũt
lyræ quoniá nõ ſpiritu ſit:aut minus ſenſibili q̄ tibyarum minus uoci imiſcere poteſt.Quod cum
ad ſenſum diſcrimen patiant nõ imerito minus dimulcent.quomodo dictũ de ſaporibus eſt. Adde
ꝙ tibya ſonitu cognatio neqꝫ ſua errores multos cantilenæ occultat. Sonus lyre cũ tenuis uociſqꝫ
cõmiſceri minus idoneus ſit:ipſe ꝑ ſeſe patens ſuũqꝫ genus ſincenũ cuſtodiens:oẽs cantilenæ erro-
res poſita quaſi regula patefacit . Cum uero multa ꝑperam in cantando agantur quod promiſcuũ
exeratis recteqꝫ actis prouenit deterius eſſe neceſſe eſt.

Cur neruũ mediũ in concentibus uocamus cũ inter octo nullũ mediũ ſit. An ꝙ olim conẽctus ner-
uis ſepté conſtabat.quoꝝ mediũ eſt.Eoꝝ ité quæ inter extrema cõtinẽtur. ſolũ mdediũ principiũ
quoddá eſt.Quod eni in medio ſitum eſt eoꝝ quæ in aliquo iteruallo ad utrũqꝫ uergunt extremũ
hoc principiũ & mediũ eſt.Cũ auté extrema cõcentus neate & hipate ſint:hiſqꝫ iteriaceant:reliqui
ſoni quoꝝ medius noiatus ſolus principium alterius tethracordi eſt : iure medii nomé habuerat.
Principiũ eni idé eſſe duntaxat patuit quod mediũ eſt eorũ quæ inter aliqua clauduniť extrema.

Cur melius multi cũ cantat ſeruare numeros poſſint quá pauci.An ꝙ multi magis unũ ducemqꝫ re-
ſpiciunt:tradiuſqꝫ incipiunt.Itaqꝫ facilius aſſequi idem poſſunt.plus enim erroris ſolet cõmitti in
celeritate.Accidit auté ut ſuo duci multi q̄ pauci ſint attentiores.Segregans uero ſeſe nemo eorũ.
exuperata mult.tudine elarere potuerit quanquam inter paucos facilius proculdubio poterit
Quamoberm inter ſeſe ipſi per ſe potius quam cum principe certant.

Cur uox in partem acutam magna ex parte degenerat. An ꝙ acutum facilius quam graue cantatur.
Acutum igitur crebrius cantant.Dumque id faciunt errorem crebrius committunt.

Cur ueteres cũ neruis ſepté concentus diſponerent. hipaté non netem reliquerunt. an non hipatẽ
ſed eam quæ peramеſe noſtra tẽpeſtate uocať.toniqꝫ interuallũ reliquerunt.Vltima uero denſi in
acutum promedia uſi ſunt quamobrem mediá quoqꝫ eá appellarunt. an ꝙ ſupioris tethracordi fi-
nis principium erat inferioris & medium tono proportioné extremorum tenebat.

Cur tragoediarum choris neqꝫ ſubdorio:neqꝫ ſuffrigio cantandi genere uti mos eſt. an ꝙ modulum
præſtare concentus hi nequeunt.Quo certe choris magnopere opus eſt . Mores uero ſuffrigium
obtinet uſui rerum deputatos.Quamobrem in geryone ecxutſus: & arma eoipſo concẽtu aguniť.
Subdorium uero magnificũ conſtans graueqꝫ eſt.Quocirca oium maxime concentuum cytharæ
accõmodandum. Sed hæc ambo ut choris minime congruũt.ſic ſcœnis eſſe familiariora ꝓbanť.
Etenim ſcœna heroum facta dictaqꝫ ſimulat . Veterũ auté ſolos duces fuiſſe heroas conſtat.po-
puli homines ſunt:quibus chori conſiſtunt.Quapropter choro cõpetunt mores : moduliqne trã-
quilli & flebiles.Hæc enim humana potius ſunt.Quæ minus cæteri cõcentus ꝑſtare queũt.mini-
meque ipſe ſuphrigius hic eni aíos limphatis ſimiles reddit cogitque debacahari. At uero mixoli-

dius nimirũ illa ꝓſtare poteſt. Itaq; eoipſo affici poſſumus:ſunt autẽ patibiliores q inualidiores q̃ qui ualidiores ſunt. Quãobrẽ id genus choro tribuimus ſubdorio uero atq; ſubphrigio agimus ꝙ choro nõ conuenit. Eſt enim chorus cliens quidam curatorq; ocioſus. Quippe q beniuolentiam dumtaxat his exhabeat quibus adeſt.

Cur ſono grauiori mollior modulatio cõtineaẽ. An ꝙ modulus ſua quidẽ natura mollis eſt quietusq; ſed admixti numeri ratione aſperior redditur & mouentior. cũ igitur grauis ſonus mollis quietuſq; ſit acutus contra mouens & irritans prorſus eoꝝ quoq; qui eundẽ modulũ habent mollior eſſe debet qui grauior eodem modulo continetur. Modulũ nãq; mollẽ eſſe eorum dictum. iam eſt.

Cur parium ſimiliumq; doliorũ. ſi alterum inane alterum dimidiatum ſit echo diapaſon conſonantia reſultabit. An ꝙ echo dupla dimidiati ad inanis exiſtit. Quid enim in iſtis potiuſq̃ in fiſtulis res euariet motum nanq; eundem acutiorem putamus: quem ulociorem. Amplioribus uero aer tardius occurrit: ut duplis duplo & cæteris ad ꝓportionem. Vtris quoq; duplus diapaſon ad ſubduplum conſonat.

DECIMAQVARTA PARTICVLA QVAE AD STIRPIVM GENVS: ET AD PANEM: FARINAM MASSAM: PVLTEM: CAETERAQVE ID GENVS PERTINENT.

CVr aquam ſalſam apium recipit: porrum recuſat. an ꝙ alterius radix imbecilla: alterius ualida eſt. Impatibilius aut quod ualidius.

Cur in prouerbio eſt Mentam belli tempore. Neq; edito neq; ſerito. an quia menta refrigerare corpora poteſt: ut corruptione conſtat ſeminis genitalis. id autem ipſum aduerſum omnino eſt ad fortitudinem. atq; animoſitatẽ quãuis genere ſit idem.

Cur aliqua fructu uacent cũ florem habent ut cucumer. cucurbita: malus punica. an his fructus non deeſt ſed ipſa pro fructibus habentur: quibus flos inſidet. Fructus enim id eſt quod florem gerit. Cucumeri autem florem inhærere perſpicuum eſt.

Cur eorum quæ terra gignit: alia cocta alia cruda ſunt cibo idonea. an quibus ſuccus eſculentus nõ protinus eſt. hi decoctis dulcior redditur a calore. Quibus autem ſapor uel protinus gratus cõſiſtit: hæc etiam cruda eſitantur.

Cur alia elixa: alia aſſa melius edi poſſint. An ꝙ humidiora nõ eatenns humectari ſicciora nõ amplius exiccari oportet. elixa autem humidiora molloraq; omnia redduntur. quæ uero minus humida ſunt hæc igne confecta ſicciora ꝓrſus euadunt.

Cur alia eſculenta: alia ineſculenta exeperiamur. An cauſæ ſuccus eſt. Quod enim & ignis. expers ſuccum cõtinet inmitem & igue cõfectum nihilo mitius redditur. hoc cibo ineptum penitus eſt: quod autem ſucco eſculento quidẽ: ſed uæhementiuſculo coſtat hoc pro condimento recipimus. quod eni exiguo corpore ui magnam obtinet id naturã condire poteſt ampliorũ eſculentorum.

Quã ob cauſam ſtirpiũ aliæ ad ſemen uſq; uiuere tantũmodo poſſint. Deinde cũ ſemen tulerunt exareſcant: ut genus herbæ & quæ olera noĩamus aliæ nõ. Sed ſæpius fructificare ſolitæ ſint. Ipſarũ etiam uiuẽtiũ ad ſemẽ uſq; ferendũ: cũ magna pars annua ſit genns apii quod ab equo hippoſelinum appellatum eſt quaſi equapiũ dixeris anno poſtero fructum affert: cunque attulit exareſcit cur ita an oĩa eatenus uigent ætate. quatenus ſemine quoq; ualeant. nã & homines ad annũ trigeſimũ uſq; proficiunt aut copia aut craſſitudine. Vbi autem ſemen ferre non amplius poſſnnt modo ſtirpium obareſcunt atq; ſeneſcunt quamq̃ alia ocius: alia ſerius occdunt. Idq; portione. Sed quam ob cauſam aliis longum uitæ ſpacium aliis breue datum eſt. porro alterius intereſt diſputationis declarare: ſed cum omnibus finis ac terminus ſit ꝑfectio ſeminis quipus uita breui tempore continetur: hæc ſemel aut certe non ſæpe. Quæ autem eſſe longeua natura uoluit: hæc ſæpe fructificare neceſſe ẽ. Quãobrem que ĩbecillima ſunt ferre non plus ualeant q̃ ſemel. tũ exareſcant neceſſe eſt: ac eorum ipſorum alia anno ꝑmo ſimul & ſemẽ reddere: & uitã explere naturæ rõ ſancit. alia poſtero ut eq̃ppium. Quæ uero ꝑualida ſurgunt. hæc annis pluſculis poſt fructificare incipiunt diuq; uitã agere poſſũt fructificareq; ſæpius ut arbores.

Cur ſiquis apiũ radicetenus circunfodiat partiq; imæ pãnicum undiq; ĩ gerat deinde terram accumulet itaq; irriget radices mira magnitudine adoleſcẽt. an ꝙ natura pãnici fũgoſa & calida pabulũ attrahit: conceptũque nõ ſurſum trãſmitti patitur. Sed inter radicẽ cõtentũ calore ſibi indito cõcoquit ut radicis ampliſſimũ ſequi incrementũ neceſſe ſit.

Cur ſiquis cucumeres aut cucurbitas ꝓtinus paruulas condiderit in terram maiores multo efficiet An quod ſpiritus & ſol exiccando incrementum ĩpediunt molenque tũ minorẽ tũ criſpiorẽ reddunt quemadmodum & arbores quæ loca uento ſolique expoſita tenẽt quæque ĩ cauis manent & riguis altera enim magne fungoſeque fiunt alteræ paruæ & ſpiſſæ: Aſt uero inter terram occulta. Quoniam contra afficiantur. contra euadant neceſſe eſt. Quinetiam quæ uaſis includimus

ut cucumeres in ferulis cauis aut tegulis : & mala punica : aut quæuis mala in ollis ampla redduntur & fungoſa.contra quæ detecta ſunt parua ſolidaq; augeſcũt nullo ambiente operculo qđ alimoniã faciat largiorem. Id enim obiectum facit ne pabulũ aut euaneſcat ant areſcat.

Cur plantarum acrium ſemina acriora ſunt q̄ radices & folia.an ꝙ ſemine omnia oriuntur inq; cæteras oẽs ptes ex eo ueluti fonte quodã ut qdã aiũt & ſapores & odores deriuari neceſſe eſt.nã etiã odores oĩum una cũ ſeminibus eſſe ſuaues ĩcipiunt.Quod ſi acritudo cæteris ex ſemine proficiſci ſolita eſt ſemen ipſũ maxime eſſe tale ratio exigit.

Cur tenues radiculæ acriores ſunt.An quod ampliores ille ſpacio temporis longiori plenius concoctæ miteſcunt.

Cur capparis locis prouenire cultis haud facilis poteſt multi nanq; temptarunt & radice tranſlare & ſemine ſparſo cum apud nõnullos cmmodior capparis ſit quam roſa.ſed tamen efficere nihil potuerunt quid ergo cauſæ ſit ut cultis neſciat hoſpitari inculta & quia perſequatur & maxime ſepulchris adhæreat.Igitur de hoc cæteriſq; generis eiuſdem accepiſſe illud oportet quod non omnia eadem ex materia conſiſtere ſolent:aut augeri.ſed ſunt quæ ex aliorum corruptione principio conſiſtant.& poſt augeantur:ut pedunculi & pili corrupto alimento aut qua labe alia corporis ꝓdeunt.Ergo ut in corpore nõnulla excremento proueniunt almenti. quod certe cruditas eſt:& ubi naturæ uires ſuperare non queunt.Abſcedunt quidem in ueſicã & aluũ quæ in promptu maxime ſunt.Aliqua uero animal producunt.Itaq; in ſenectute & morbis hæc augentur ſic in terra alia cõcocto alimento & conſiſtunt & augentur alia excrementis aduerſaq; concretione oriuntur.Culturæ autem officii eſt ut concoquat reddatq; efficax alimẽtum quo genus mite urbanumq; fructũ conſiſtit.Quæ igitur mitigatione ĩformationeq; huiuſcemodi creantur hæc urbani uocabulo ſignificamus:eo quod ſolertia hominis educata quaſi eruditaq; meliora euadant.Quæ autem cura adhibita miteſcere nequeũt:aut etiam aduerſo habitu loci ſui generis prodeunt hæc ſilueſtria ſũt & ruſtica cultiſq; uiuere nolunt. cultus enim dum ea melioribus inſtituere moribus cõtendit:deprauat atq; peruertit quippe cum a ſua natura deſciſcere nequeant quæ orta ſunt ex corruptione quo in genere capparis quoq; profecto eſt.

Cur ſi quis radicularũ folia tẽpore hiberno cũ maxime uigent abſciderit:& terrã pedibus cõplanarit cõculcaritq; ut ĩbrẽ nullũ admittere poſſit radiculæ ipſe per æſtatem amplitudine minime creſcent.An ꝓpterea quia ne corrũpãtur cauſa cõculcandi ſoliditas eſt quæ humore qui putrefacere prohibet.alimentũ uero quod aliter ad germẽ ſurſum trãſmitteretur radix ſibi ipſa totũ diſpẽſat:itaq; nel amplior fiat neceſſe eſt uel ſuo de latere radices alias mittat geminãs modo ceparum.has enim multiplices effici nouimus ſiquis annuas non euellat:ſed tpi hiberno relinquat.At cum uim iſtam procreandi ut lateri ceparum natura dedit:ſic radicularum negarit neceſſe profecto eſt ipſa ſillas craſſeſcere nimiam od copiam alimenti.

Cur ſi quis cucurbitas aut cucumeres apud putheũ ſatos in ipſum dimiſerit putheum tempeſtiuos: beneque operuerit:uirides per annum totũ ſeruabit.An ꝙ uapor aquæ refrigerans efficit ne aſſiceſcent.ſeruatque uirides & uegetiores:& obturatio illa & ſpiritus ſatis alere poſſunt:quæ iam ĩ plenum creuerunt:permanẽdi uero facultas propterea datur ꝙ relictis radicibus ſuppetit alimentum nã ſiquis cũ fructificarũt detractis ſarmẽtis præciſaque planta terrã aggerarit conculcaritque circum radices:cucumeres faciet præcoques:utpote:cum radix ualeat cõſeruari.Haud enĩ cucumer annuã ſortitur naturã:ſed uiuere ulterius poteſt.Ferent autem iſti fructum maturius q̄ qui ſemine ꝓdierunt qm̃ radix bona pars.S.operis præcondita iam naturæ habet quod illis ſeminatis priur confici neceſſe eſt.Terræ autem aggegatio & cõſtipatio teporẽ inducit quo radix & ſeruari & germẽ mittere celerius queat.Vnde etiam fit ut ſiquis per hiemẽ cucumeris ſemen in quallis ſatum aqua irriget tepida & modo ſoli exponat:modo collocet apud ignem ꝓcoques admodũ cucumeres faciat ſi tẽpore congruo ad ipſum cum quallis in terram demittet.

Cur non meridie ſed mane noctuue irrigare cõſueuerunt. Vtrum ne ſolis feruor humorẽ abſumat. An ꝙ ſi aqua calida ſit necabit quæ irrigantur.

Cur omne odoratũ genus tam ſeminũ:quã ſtirpiũ mouere urinã poteſt.An qa calidũ eſt. cõcoctuq; facite.Cuius ſane generis ſunt quæ urinã ciere ualent.Calor nãq; interiot cito extenuat. Nec aliq corpulentia odor cõtinetur.Nam & ea quæ minime odorata ſunt.alia caloris ſui ratione uim mouendi urinam habent.Vel potius collicandi:ſeminũ autẽ genus omne odoratũ calidum eſſe proculdubio nouimus.Odoris enim natura calore aliquo omnino creatur. At uero quæ male olent: haud quaq̄ apta concoctioni ſunt.Eſſe autem non calida ſolum:ſed etiam concoctu facilia debẽt: quæ ſint prouocatura urinam:ut.ſ.una deſcendendo humores extenuent.

Cur ocius olus excauleſcat:quod ſemine uetuſtiori ut trimo aut bimo ꝓdierit q̄ quod nouo.An ꝙ ſicut in animantiũ genere ſemen id celerius affert quod uiget:ita etiam ſeminum quæ uetuſta admodum ſunt.uim ſuam omnem exhalarunt:quæ recentiſſima imbeciliora ꝓpterea ſunt:ꝙ excre-

mentū adhuc procreationi minime conueniens continent. Quæ media tempore hæc humore in ntili omni exacto ualidiſſima eſſe ꝓbantur celerius igitur ſemen ꝓfundūt. Id autem ipſum nō niſi excauleſcere eſt quippe cū ſemen ex caulæ proueniat.

Quā ob cauſā ruta inſita in ficū pulcherrima plurimaq; ꝓueniat. īſerit uero inter corticem limoq; obducto fouetur. An ꝙ rutæ radix fomentū teporeq; deſiderat: itaq; cinere quoq; circundata iuuatur ficus aūt calida eſt. quod eius ſuccus oīum accerimus docet. & fumus quem multū emittit. habet igitur calorem atq; humorē talē qualem etiam cinis. Quāobrem ſi ille iuuare poſſit: ficus porro copiam ac uigorē eo magis ꝓſtabit quo humor cineris quidem non perpetue affluit fici uero irrequieto cōfluuio manat ut pote cū arboris ſuccus cōſumi ex toto nō poſſit.

Cur ſtirpiū nōnullæ caulē ſemper edant ianē. An illis quarum natura ībecillior eſt: has rarū ianēq; emittere caulem neceſſe eſt.

Cur in terra attica fructus cæteri dulciſſimi fiunt. Thimū uero acerrimū eſt cū id etiam ipſum fructus quidem exiſtat. an ꝙ ager ille tenuis ſiccuſq; eſt. Quamobrem non multum humoris continent quæ in eo naſcuntur. Ergo quæ dulcia ſua cōſtāt natura hæc ob humoris contenti mediocritatē: ubi ſol partem cōſumſit maximā faccile reliquo cōcoquuntur. Eteni multum concoq negociū magnū eſt mediocre expeditius cōfici pōt. Vnde fit ut fructus qui lege ſuæ naturæ dulces creantur: dulciores euadant. Qui ſicci e natura minimeq; dulces proueniunt. hiſnā ob inopiā tantum humoris retinent q̄tū ſuo cōueniat generi qđ dulce nequaq̄ eſt. Sol autē q̄tū dulciſſimū ſit: & leuiſſimū eximit. Itaq; acerrimi relinqūtur. humnore ſupuacuo carent: quē fructus cæteri obtinent.

Cur pulegiū & liriū cepæ ſuſpenſa florēt ſolſticii tpe. An īeſt crudū in his alimētū qđ ut hieme cōcoqui ex frigore neqt: ſic ſolſticio ex calore cōcoquens auget. Verū quia i fluxii carēt aſſiduo breui marceſcunt. Eteni quæ nullū alendi initiū nullū influxū aſſiduum habent intereūt exciccanturq;

Quade cauſa accidit apud. Scythas ut frumentū diu in terra maneat: propter copiam niuis. & ubi emerſerit celeriter creſcat.

Cur cepæ unū tā acriter modere oculos pōt. Vnde nomē quoq; a græcis cromoyon ipoſitum putāt perinde q̄ſi pupillā cōprimi cogeret. Origanus uero nihil huiuſcemodi facit. Nec aliud quippiam ex cæteris quāquā acre. Neq; eni Naſturtiū quod mordacius eſt oblatū oculis efficit æque ut lachrymæ profluār. At cepæ & cū oculis admouet & cū comedit lachrymas monet. An ꝙ acrium genus diſcrimine euariat numeroſo quo ſua cuiq; uir cōſiſtit: rataque habet naſturtium ergo qa calidus eſt reſiccare: quod collicauerir amplius poteſt. Nā extrudere lachrymā cū editur poteſt. admotū tamen ad oculos. nihil propterea mouet. Quia nullū mittit uaporē. Eſt eni id & ſiccius & calidius. Origanus cætera id genus calida ſunt leuiter & ſicca. Quod lachrymas autē moueat mordax id eſſe debet. & humidū & lentū. Quas ob res oleū quoque lachrymām excutit; q̄uis leniter mordeat. Subiens eni irreptāſque ſuam ob lentitiam atque tenuitatē dolorem mouet: ac proinde homorem tabificat. at cepæ uim eiuſmodi ſane habet ut quod & humore & uapore ſir calido: tenui & lento. Itaque oculis ad motum: eo ꝙ uapor eiuſmodi eſt; humorque tenuis cōmear lachrymās mouet: cūque edit itidem tranſmiſſa reſpiratione facere poteſt. allium calidū quidem eſt & aere & humoris aliquid cōtinēs: ſed lentū nō eſt itaque lachrymā mouere nō poteſt.

Quam ob cauſam myrta colliſa in manu dulciora ſentimus quā integra: An quēadmodum racemorum acini uindemiati dulciores ſunt quā nō uindemiati. Etenim muſto quod natura ſuaue eſt excepti acini quaſi condiuntur. Quippe qui uel extrinſecus muſtum reſudent. At qui in racemo cohærent utique icōditiores conſtant. Ergo myrta quoque natura dulcia intuſque ſuā dulcedinem acinornm in modū uue continentia: ubi in manu compreſſa cōflictataque ſunt diffuſa inteſtina dulcediue: parte quoque exteriore inopplentur. Itaque dulciora nō imerito ſentiuntur.

Cur myrta enucleatiora ſūt quæ minora & palmulæ nucleo poene uacāt quæ minutæ odoleuerunt & nuarū acini q paſſim cōſtiterūt exigui uinacea uel nulla cōtinēt: uel pauciora minoraq;. An qa minus ꝑfecta ſūt quæ minora: iccirco ſemē cōtinēt īdiſcretū: cui ꝓiude ut fini nucleus deputatus eſt: quāobrē & minora ſūt utpote ſurculi qdē agnati exteriores partuſq; īperfecti: & minus dulcia q̄ quæ iuſtū cōtinēt nucleū. Sūt. n. minus cōcocta. Cōcoctio aūt nō niſi ꝑfectio eſt.

Quam ob cauſam fructuū alii partē radici proximā habēt amariorē ut cucumeres alii poſtremā ſuperiorē ut glādes. An ꝙ aliis pars iſta radici ꝓxima crudo ueſcit alimēto quoniā eſce cōfluuiū per radicem frequētat aliis quia ſicci e natura ſunt poſtrema pars ſucco dulci cōcoctoq; inde aſſūpto iam plenius ſiccatur amareſcitq; modo ſolis. Reddit eni unūquodq; amarū cū amplius exiccatur ut oliuæ ut glādes inueteratæ efficiuntur amaræ.

Cur aliqua germiuare nō terra cōtenta: ſed abſciſſa aut euulſa uel recōdita poſſint uel caules liliorum ut alha ut cepæ. An ꝙ oēs alimeutū intra ſe continēt: nec certo diffinitoq; loco oēs oriunt. Creſcere autem unūquodq; pōt nō eo ꝙ in ſe continet alimentū: ſed ꝙ decoctum iam & digeſtū illud pabulum eſt; continent igitur uel ante haç alimentum: ſed augeri tum dumtaxat incipiunt: cum

tẽpus ad id adeſt:cuius opa res illa effici dõt uelut etiá oua crocodyloꝝ tẽpus tute opiri ſibi com-
modú nouimus icremẽtú tñ cõtinuari nõ licet:qm̃ aliud nõ ſuppetat alimentum.
Cur allia & cæpe quo ſicciora ferant:eo meliora poſſint auadere.cætera autem deteriora. An ꝙ oĩa
iſtiuſmodi maxime plena humoris conficiũtur.Itaq; terræ cõmiſſa ſicciora temperamento cõmo-
do germinare incipient.Adde ꝙ minus putrent cũ ſicciora feruntur.
Cur allia & cepæ ſole ex plãtis recõditæ germinare poſſint.an ꝙ humore alimẽtoq; ſunt refertæ.co
pia igit alimẽti eſt ꝙ germẽ efficere queat.Idq; cõſtat argumẽtoq; eſt ſquillarũ : tũ etiam bulboꝝ
qui idẽ facere poſſunt.creſcere autem quodq; ſolet cum tempus uenerit.
Quá ob cauſam quæ aqua frigida irrigamus dulciora ꝗ quæ tepida euadant. An ꝙ ſic interclusum
calidum ſalſius eſt:ut calidius quod ſalſim.dulce autem ita cõtrarium ut frigidum eſt & alimento
oleribus humorẽ unde ſapoꝝ genera oriuntur.
Cur allia cum excauleſcunt plenius ꝗ recens edita olent.an ꝙ recentia humoris multú adhuc extra
nei continent:quo fit ut uim ſuam integram habere nequeant.cum autem decocta iam ſunt ſecre
to humore illo iutili.Tũ ſuũ odorẽ ſincere adipiſcũtur:qui.ſ.acer eſt. Quinetiá cæteri nuper editi
fructus dilutiores ſunt:& cepas recẽtiores ob eam cauſam minus acres ſentimus.
Cur fructus myrtorum non conditarum magis ꝗ folia defluant. conditarum autem reſeruatarũq;
alga:ut fit:folia defluant:fructus adhæreant.an ita eueniт nõ conditis : quoniam natura ſantitum
eſt:ut fructus peracta decoctione flacceſcant ac decidat.Quæ quidem decocťio repoſitis agi non
poteſt:ſed eatenus tñ efficitur ut algæ uapor prohibeat ne humor fructus imutetur.Folia contra
cum ſiccent decidunt.Alga autem ut ſalſa exiccandi uim habent.Ergo non idem foliis accidit ar-
bori adhærentibus & conditis modo quo dictum eſt.
Quam ob cauſam cucumeres.cognomento pepones optimi paluſtribus planis : ideſt humidis fieri
ſoleant:ut apud orthomenum:& in ægypto.Aquarum & enim uberem terram eſſe ægyptum pu-
tamus.cum ergo cucumeres qui humidi ſunt:& ob id orthenſes ac rigui minime laudati locis pa-
luſtribus quæ madida ſunt egregie fiant. Vtrum ꝙ ob terræ duriciam altius coguntur deſcẽdere.
Solum náq; limoſum ac planũ maxime indureſcit.Qui autem altius innitũtur meliores euadũt
An ꝙ terram ſiccam eſſe oportet:quoniá cucumeres natura humidi ſunt.Ita enim ſequetur ut per
retractum in medium ueniant.Paluſtris uero ſi plena altaq; ſit:alimentum nec exiguum præbet ꝓ
pter ſoli altitudinem:locũq; ipſum neq; nimiũ.quoniá ſolú reſiccari neceſſe eſt.
Quá ob cauſam ruta & nõnulla pigmenta odora ſudorum faciant fœditatem.An quorum in odo-
re grauitas eſt atq; acritudo ac cum excrementiciis mixta humoribus deprauare odores poſſunt.
Qua de cauſa rutam faſcinationis remediũ aſſe aiunt.An propterea quia tum effaſcinari ſe credunt
cum aut foraciter edunt:aut incõmoditatum aliquarum tenentur ſuſpitione:aut cibum habẽt ſu-
ſpectum quem capiunt.iteq; cum de menſa eadem quid priuate ſibi aſſumunt:participem intuen-
tem quépiam faciunt:aſſanturq; cũ impartiant ne me faſcines:ergo cibum cum perturbatione:ſu
ment:nec quid bibẽt aut edẽt ſine turbatione:& flatu qui una hauriatur & ingeratur.Quáobrem
flatu ipſo uel cum extrudendus effertur cibus quoq; una elatus eiicitur:uel cum interclusus ꝑ hu-
morem tenetur tormina mouent & cruciatus:Igitur ruta ꝑeſitata ui ſua & poteſtate calefactoria
uas quod recipit cibos elaxat & reliquum corpus itidẽ afficit : ex quo fit ut flatus ille interclusus
tranſmitti atq; ſecedere poſſit.
Quæ nam cauſa ſit:ut origanus muſto iniecta uinum dulce efficiant duos in amphoram iniecіſſe
feminas ſatis eſt:an ꝙ tollit quátum in muſto eſt : aquabundum & ferulentum ſua ſiccitate in ſe-
ipſa recipiens quibus ſcilicet ſaporem confici auſterum cenſemus.argumento ꝙ uina ſiquid aquæ
habeant ſibi illabatum minus mollia redduntur:atq; & ſi diutius ſtare in fece ſinantur itidem fiet
& cũ uinum dulce molimur uuas multum temporis ſoli exponimus:ut ſol quátum ſit dilutũ au-
ferat:& reliquũ decoquat hoc aũt idẽ facere uel origanus poteſt.Quippe quæ ſi ſicca & calida.
Cur nigræ myrti fronde ſunt frequentiore quam albæ:an ꝙ nigræ generis ſunt ſilueſtrioris cuius
indicium ꝙ locis ruſticis iſtæ proueniunt minimeque ex cultu mutantur : humida autem omnia
fronde crebriore conduntur.Quod enim minus ſuos fructus decoquere poſſunt.Iccirco ad fron-
dem alimentum ſe uertit.
Cur ptiſana & farina triticea oleo inſtillato reddi poſſint candidiora cum ruffum oleum ſit. an
ꝙ ſpumare ſolet dum cum humore miſcentur. Quod non niſi albeſcere eſt. Mixtio uero uerſa-
to agitatuque fit : & cum corpulentis humor committi melius poteſt : quod ſane in polentis
accidit.
Cur cibus triticeus maxime corporibus noſtris competentior atq; ueſcẽtior eſt: quá ordeaceus. An
ꝙ hic mediocrem habent lentitiam quam cibus habeat oportet:quippe qui adhærere conglutina
riq; corpori debeat.Quæ res non niſi lentore effici poteſt.Ordeum uero aridius eſt. Itaq; maſſa
eius longe pertrita ualidius alit quam parum attractata.

Cur farinæ triticeæ primum ordeaceæ ultimum candidius eſt. An alterum ut durius circũſrangitur: idq; agitur cum plurimũ temporis mollitur: alterum ut molius: atq; tenuis quáprimũ exprimitur. Candidius autem in utriſq; quod interius eſt.

Cur panes frigidi albiores cernuntur q̃ calidi. An eadẽ quodá modo cauſa eſt: cur inueteratũ quoq; oleum candidius ſit quá recẽs. cauſa nãq; nigroris humor eſt: hic autem in hiſce utriſq; ut recentibus uberius continetur: ſic tempore prouectis partius in ſuperficie reſidet propter euaporationẽ. Euaporatur prorſus oleũ uel tempore uel ſole. Panis autem calore inde egrediente per refrigerationem humor itaq; frigidis iam euanuit calidis adhuc ineſt.

Cur panes nõ ſaliti plus põderẽt q̃ ſaliti; modo cætera omnia pari habeantur menſura. Contrarium nãq; uériſimilius dixeris cũ ſal adiiciatur: & grauior ſit q̃ aqua. An quia ſal exiccare poteſt ex quo incorrupta ſeruantur. quæ confecta ſale reponimus. Abſumitur enim a ſale reſiccaturq; humor q ex calore putreſcit & in pane igitur humor a ſale conſumitur extraq; eflatur: quocirca panes pridie facti leuiores q̃ calidi ſunt: utpote frigidiores: contra his qui ſale uacant humor largior inſidẽs efficit grauiores.

Cur panes frigidi humefacti: ſi iuicẽ tãgãt nõ cohæreãt calidi cohæreãt. An q frigidi lentorẽ ſuũ cũ uapore una emiſerũt: quo exacto cõglutinari nõ amplius queunt: humor enim quo maduere rigidus eſt. Calidi contra lentoris aliquid continẽt: ex quo fit ut cum madefactis uapor emigrat: calor ob ſuá tenuitatem reſpiretur & euaneſcat. Glutinoſum autem illud cum calore egrediens ſeq; cũ humore permiſcens: facit ut inter ſe panes cohæreant.

Cur farinæ triticeæ primũ ordeaceæ ultimum candidius prodeat. An q ordeum ut rigidius protinus obfrangi diffundiq; aptum eſt: quod maxime fit cum diu cõtunditur. Triticium mollius eſt. atq; ob eam rem parte exteriore leniter diducta interiorq;: quæ candidior eſt: expreſſa primum cõtunditur. Eſt autẽ in utriſq; candidius quod interius eſt.

Cur maſſa ordeacea quo plenius tractetur: teraturq; eo magis aluum ſubducere leuigare quæ poteſt: triticea contra quo plenius eo magis. An quod triticea maiorem in modum contrita minuitur. Lentum etenim quoq; affici ita ſolet: tum ignis humorem panis undiq; eximit. Itaq; rigidiuſculum humore ſublato relinquit. Deniq; quáto plenius cõtractatur & teritur tanto frigidior redditur. Partes enim ſingulas deminui adeo agitatas extenuariq; neceſſe eſt. Rigidius autẽ omne cõcoqui facilius poteſt: Ordeacea cõtra quo amplius preſſatur & teritur eo lentior & tenacior humore inhibito euadit. Tenax autem omne ad lentum diuidi ſane haud facilis poteſt. Quá quidẽ diuidendi difficultate fit ut ægre concoquitur Quod enim concoctionem recepturum eſt digeri in minima adebet.

Cur maſſa ordei contritata minor tritici amplior reddi poteſt. An quod ordei farina maſſata cõtritataq; compeſcitur atque conſidet ſcilicet glutinamento humoris. Quia rara & craſſiuſcula eſt. Triticea quoniam ſpiſſa admodum eſt: colleuatur: atque extollitur. Spiſſa etenim omnia ſubacta pertritaq; incaleſcunt & incaleſcendo inflantur: ac extolluntur quomõ etiá caro pfricata extollit.

Sed cur maſſa triticea in igne amplior quá ordeacea reddatur. An q humorem triticea continet ide ſecretũ. Qui cũ caleſactus egredi nequeat: ſcilicet expritionis cõpreſſu: mox ſpiritus de eo cõcaleſacto humore naſcitur: largior autẽ humor largiorẽ pariat ſpiritũ neceſſe eſt.

Quam ob cauſam cũ mel tenacius: q̃ aqua ſit: farina mulſo ſubacta frigidior reddatur ubi decocta eſt quam aqua ſubacta. An q aqua feruore ignis cogitur atque cõſiſtit mel cõtrahit quidẽ: ſed nõ ſine aſſiccatione. Itaque rem facit frigidiorem. Cauſa nanque rigoris in ſiccitate eſt.

Cur biſcoctus panis refrigeratus minus duriciá præ ſe ferat. An q triticũ dulcẽ quẽdá ac lẽtũ ſuccũ in ſe cõtinet qui ueluti aía eius eſt. Indiciũ q cũ ſiccet oino exinanit. cũ aũt uaporis aliquid ſentit mox erũpit. & coaleſcit. Ergo cũ humor hic in farina quoq; tritici inſit: maximeq; in ea quæ puriſſima eſt efficit: uel in maſſa ex ea ipſa farina cõfecta idẽ ſeruet. Argumẽtũ q decocta in pulpẽ reddit lẽtior. Vbi igit panis primo igni cõmiſſus ẽ portio ridigi & leuis cũ humore euaporat & q̃tũ i farina furfureum maxime eſt totum deurit. Mox pane educto cum denuo maſſa retritatur: preſſaturq; pars farinæ tenuiſſima: & humoris lentiſſima: quæ ſolæ ſuperſunt miſcentur amplius ſibi tum quia tales amplius euaſerunt: tũ quo ppter ignitionẽ. Fit eni mixtura eoꝶ ticturæ cõſimilis ita ut maſſa poſt trita ſimilis farinæ illi elixæ afficiátur. Quippe pertrita iá prima relictaq; parte farinæ tenuiſſima: & humoris lentiſſima glutinoſa: & reſiccabilis redditur: ubi ignẽ perſenſit: nam & diſiungi facilis quod lentum eſt nequit. Et humorem nullum per ſeipſum emittit quod ſpiſſũ eſt: Hac igitur eadem re panis quoque biſcoctus ob cauſas prædictas afficitur. Itaq; minus dureſcit cum ſemper inter ſe humiditatem contineat.

Cur nõnullis de genere cibi: Tum humidi tum ſicci multum temporis ſine faſtidio uti poſſimus: ut cibo quem triticea ex farina ordeaceaue conficimus. Et uinis auſteris & aqua: aliis uero quáuis ſuauioribus: non tamen ſine faſtidio totiens uti poſſimus. An q eorũ quæ in cibo aſſumimus:

alia ualidius alunt:ſuntque ad inundandum aptiora.itaque uel ubi cibo priore conſumpto uacui
ſumus.ineſt præterea facultas multa in carpore:quæ ut ad priorem corporis confectionem deco-
cta:ſic ad finem & ſuccedentes coquendi uicem cruda animaduertitur. Cuius ſane generis pars
plurimũ ſuauium eſt quæ enim pinguia & dulcia & opima ſunt hæc nobis guſtu ſuauiſſima ſunt.
Eandẽ omnia ualide nutriunt: & decõcoqui poſſunt ſolẽtq; inudare quocũq; inter ſeipſa diſcrimi
ne diſtẽt.Vnde efficiť ſiquis ſeſe ĩplerit facultas eoꝝ diutius ĩmoretur. Nec breui ſenſus deficiat.
Nõ eni ſolũ pleno uẽtriculo ſatietas oriť:ſed digeſta quoq; alimonia cæteras in partes idẽtidẽ uſu
euenit.An nõ id ſolũ ipſum cauſæ eſt:uerũetiã ꝙ nõnulla ꝑ quã modicæ naturæ uſui ſunt nobiſq;
familiariſſime cõueniunt.Hæc eni oĩa quia ſecũdũ naturã ſunt iccirco melius a corpore dulcia re
cipiũtur ut quæ ꝑter naturæ rationẽ facile reſpuunť.Alia uero aliis tẽperationibus cõgruunt : ut
mel apibus ſecũdũ naturã ſic ſuppetit. ut ea ueſci tm̃modo poſſint q̄q̄ uiribus ſunt ĩbecillis. Itaq;
relinquẽdum quidẽ eſt q̄tũ abſumať. Sed id ex ꝓportione ad uires hoĩs. Quæ igiť e ſuauibus ita
ſeſe habent.Hæc qm̃ naturæ minus propria cõueniunt:ſuauia quidẽ ſentiũtur:ſed parũ tp̄is mox
ſaciãt & faſtidiũ pariũt.Quæ autẽ ſecũdũ naturã pro cibo deputata homini ſunt hæc ſemp appe-
timus.Itaq; fit rõne naturæ ut uſu quoq; eoꝝ aſſiduo minuſq̄ ſuauiũ faſtidire poſſimus.

Cur eadẽ ex aſſueſcẽtibus ſuauia & admodũ crebro utẽtibus inſuauia ſentianť cũ tamen aſſueſcere
ſit ſæpe & crebro quicq̄ facere.An q̄a cõſuetudo habitũ rei cuiuſpiã cupientẽ in nobis efficit non
ſatietatẽ frequẽs autẽ uſio deſideriũ explet quod & ipſum quaſi cauſa quædã eſt.habitus ergo cũ
exercitãtur augẽtur atq; proficiũt.Cõceptacula uero in farta nihilo ampliora reddunť. Quãobrẽ
cõſuetudo cũ exercitatio ſit auget habitũ illũ capientẽ.Quod autẽ uſu crebro in cibo aſſumiť in-
fartit quidẽ expletq; deſiderium:quo expleto nõ amplius eſcam recipimus:ſed augere illud idẽ nõ
poteſt ob eam ſcilicet rem quã modo de infartione rettulimus.Ad hæc non ideo ſuauis conſuetu
do eſt.quia ſemper delectet.Nam res etiã ſolitæ moleſte ſunt ſi uſu quis agit crebriori:ſed eo certe
ſuauius agiť qm̃ opis principiũ libẽter adimus & diutius rẽ facere eandẽ aſſueti q̄ nõ aſſueti uale-
mus.Qua igitur re moleſtum hoc eſt quãquã ſuaue ſit hac eadẽ:cætera quoq; ſuauia efficere poſ-
ſunt. Vtraq; enim cum crebro uel fiunt uel pro cibo ſumũtur tediores certe afficiunt.Cuius ſane
cauſa eſt quod nos uires ſiue uirtutes uel recipiẽtes uel agẽtes non infinitas: ſed finitas habemus
quæ ubi quidẽ ſibi modice competat obtinuerint:id eni eſt quod cõtinue amplificari ſentiatur al
teræ ſatis explentur alteræ agere nequeunt.

Cur panes ut parum triti ſic nimium triti rũpantur.An ꝙ parum triti quoniã partibus minus cõne
xis inter ſeſe continẽtur:iccirco rumpi facile queunt.Tricatio eni partes copulat & coniungit.Er
go ſuo ipſi diſcrimine ad diſruptionẽ paratiores reddũtur.Adde quod multũ humoris & in ꝓmiſcu
um continent qui minus trituram præſſurãq; recepere.at quos nimiũ tritos igni mandauimus hi
ſicci admodum ſunt:quoniam humoris parum ĩmodica agitatio tritandi reliquerit : idq; decoctis
totum exactum eſt.Igitur rumpi utroſq; neceſſum eſt:quoniam humoris multum educitur: mul-
tum eni ut abſolute in his continetur quos parum tritaueris.Sic reliqui comparatione in his eſt.
quos ĩmodice agitaris.

Cur maſſa triticea candidior pertrita efficiať ordeacea nigrior. Vtrũ quod per ſumma ordeaceæ ni-
mium aſſicatur.Calor autẽ humori permixtus candorẽ gignit:an quia cum calefacta eſt humorẽ
ad ſeipſa trahit:ut quæ partibus maiuſculis conſtet.

Quam ob cauſam farina aqua ſubacta melius coeat:q̄ oleo ſubacto quod tenacius eſt: q̄q̄ glutinan
tius quod lentius eſt.Oleum autẽ lentius q̄ aqua.An ꝙ aqua tenuior eſt ut uſq;quaq; ſubire emol
lireq; ualeat.Coheret itẽ & cõprimiť inter ſe melius farina aqua ſubacta q̄q̄ etiam ſine contritu
comprimi queat.

Cur maſſa tota leuior ſit q̄ ſeorſum humor & farina. Vtrum quia cum miſcentur ſp̄ũs intercludiť.
An quia pars aquæ a calore farinæ indito euaporatur:itaq; minus id redditur quod ex utroq; mi-
xtum conſtiterit:aer autem aquæ tametſi miſcetur nihilo tamẽ leuiorem faciat. Nam ipſe quoq;
aer cum aere pondus augeat.

Quam ob cauſam lac unũq; dulce quotiens cum farina ordei bibitur dulcius ſentitur. Vtrum ꝙ
ad non dulce dulciora iſtæc eſſe uidentur.farina enim dulcis non eſt:aliter quia humor dulcis mi
xtus cum farina diutius immoratur.An propterea quia farina quæ dulcedinem in ſe habet aliq̄-
diu ĩmoratur:itaque diutius ſentio habetur.

Cur eadem potio minus meram appareat ſi farina ordei inſperſa bibatu. Vtrum quod diuerſa ſibi
miſcentur & tẽperanť:an qm̃ farina humori obducta in ſeſe retrahẽs abolet qualitatem.

Cur alica plus aquæ recipiat q̄ triticũ unde cõfecta eſt.An propterea ꝙ alica farina quodam modo
eſt ſimilia farina autem plus aquæ imbibit:moles ebim amplior eius q̄ tritici eſt.Preſſius namque
& conſtipatus triticum eſt. At ꝙ autem amplius eſt:plus id capere poteſt.An nõ ſolum ea ipſa de
cauſa ita fit:ſed etiã calore quẽ intra ſe continet & farina & alica efficitur ut bibacius hauriant:

quod enim calidú eſt humorem id & efficatius ad ſe trahit:& expeditius in uaporem conſumit

Cur farina tritici maſſata pertritaq; longe amplior reddatur q̃ ordei ſcilicet exproportione. An quod altera multum humoris ſibi admitit:altera parum. Sed qua de cauſa plus admittat. Congruens enī potius dixeris:ut ordeacea bibacior ſit. Quippe cum ordeum toſtú triticum non toſtum ſit. An ꝓpterea ita fit. Quia trituram plenioré triticea patitur. Cuius cauſa eſt:quod partibus minutiorib⁹ cõſtat. Fit igitur quaſi ut quantuplo partibus cõtineri põt minoribus tãtuplo humorem ſibi largiorem admittat. Quippe quæ ipſum humorem pro glutine ſibi capiat Em pedocles quoq; ſuis in perſicis diuerticulo quodam ait. Multæq; humoris proinde abſumere queat.

Cur etiá igni mandata maſſa tritici amplius augeať q̃ ordei. An ꝙ humorem in ſe cõtinet indiſcretū qui recaleſcés extrudi nequeat:hic ergo cū in ſpiritú tranſeat:ne ſeſe ꝓmere patitur:atq; ex maſſa ordei poſſit uidelicet propter tritici ſpiſſitudinem:ſpiſſius.n.eſt quod ꝑtibus cõſtat minutioribus Iccirco extollit molemq; agit amplioré. Ad hæc plus iſta humoris cõtinet. Quo recaleſcente ſpiritus prouenire ſolitus eſt. Ex quaq; re auté pluris plus proficiſcatur:neceſſum eſt.

Cur piſtorum cæterorumq; officio fungentium frumentario:qui ordeum attractant imbecilli efficiantur:& deſtillationibus infeſtenť. Qui aút triticū corpore ſint bene habitę. An ꝙ facilius triticū concoqui q̃ ordeū poteſt. Atq; ea re delibamenta inde manantia eſſe faciliora neceſſe eſt.

Cur panis toſtus durior tepefactus humidior reddi aliquantiſper poſſit. An quoniam cum torreſit humor extruditur:itaq; panis relinquitur durior. Leniter autem cum recaleſcit humor conſiſtens ab igne diffunditur. Humidiorq; proinde exiſtit.

Cur farina tritici reſiccata minus conſtipetur q̃ ordei. An quod intercapendine uacát: quæ ex partibus conſtant minutiſſimis: & plura quæ grauiora ſunt:compreſſa ſuopte pondere tantundem occupant quantum pauciora. Sed farina ordei craſſiuſcula eſt:itaq; ſiccata compeſci atq; in minus contrahi poteſt:ut quod minus eſt ſuo compreſſu plus illud conſtipet in ſeipſum capeſſatque: triticea porro particulis minutiſſimis iam conſtat. Itaque non ideo reſiccatur ut partes reddantur minores: ſed ut leuiores efficiantur minuſq; conſtipentur ſuo compreſſu & nutu. Natura enim grauior farina triticea q̃ ordeacea eſt.

DECIMAQVINTA PARTICVLA QVAE AD FRVCTVS ARBORVM PERTINENT.

QVam ob cauſam poma non ita prius eſitata in repletionis mole reſpõdeant. An qm̃ cæteris eſculentis genus pomorū longe grauius eſt:quod argumento ficuū conſtat quæ nouiſſime æſtate ultimæ tū euomunť. Poma igitur ante ingeſta ſuo pondere in imū delapſa:ſpacii amplitudiné relinquunt ſuperius ut cibū ſequentem admitti facile liceat. At ſi ecõtra ſumátur uſu eueniet ut quoniá deorſum ferri expedite non queant:innatent & partem totam fere occupent inanem.

Quáobrem cū dulcia nobis ſimiliora q̃ acria ſint:ocius a dulcibus impleamur. Cõgruū enim ut cõtra eueniat:quádoquidem a ſimilibus minus ſatiari conſentaneū eſt. An quoniá nõ æq; præmature cõceptaculū:ex quo hauſimus & corpus quod ueſcitur impletur:ſed ueuter quidé repletus aliquádo eſt:ut eorum qui ſitiunt. Sitis auté nihilominus ſupereſt. Nõ ení ea de cauſa ſitis ceſſat: qa uéter plenus humoris é:ſed qa mébra corpis oía humoré cõmodū ſibi attraxerint:ꝙ ubi illa ſatis ſuū deſideriū expleuerūt tūc ſitire ceſſamus:ita etiá fames;nec aliter tolli poteſt.

Cur ocius a dulcibus q̃ acribus ſentiemur. An qa ocius dulce q̃ acre appetere deſiſtimus:ſed an pinde ut uenter impletur:nos quoq; dulcibus ſaciari poſſimus cõfeſſum nõ eſt. Cū igitur deſideriū celerius his ipſis expleri poſſit doceudū eſt. Aliméti deſideriū ſiue cupiditas ut ſimpliciter loquar indigétia eſt:cū cibū uel nullū uel paucul ū habemus. Quod cū acria nõ ualide nutricare queát: ſed parū alimoniæ multū habeát excreméti:merito amplius hæc appetimus: parūq; eoꝝ cupiditaté exprolemus:qm̃ aliméto ité legemus:quo ipa careát. At dulcia tota ipſa cibus idoneus ſunt: atq; ex paruis qbuſdá eiuſmodi eſcá corpus capit uberioré. Quod cū ſe abūde referſit:nihil edere ꝑterea poteſt. Plus ení tollerare nõ poteſt:atque ita efficitur ut ocius a dulcibus ſatiemur.

Cur fructus arboꝝ & canes & cætera id genus utribus ueheméter íflatis cõtéta ualeant ícorrupta edurare nec minus quæ diligétiſſime picata obturataque circūundique fuerit. An qm̃ corrūpi oía ſolét cū moueǹť. Quæ aūt plena ſūt ímota ꝑſiſtūt:haud ení fieri põt:ut motus ſine inani ſpacio agať. Atqui iſtæc quæ ita ícluſa ſūt pleno undiq; cõſtát:ergo ícorrupta ſeruari rõne.

Cur uinū poſt pomū putre epotū amarū ſentiatur. An amarorem putredo habet. Itaq; quod de pomo per ſumma inſidet linguæ humori qui bibitur permixtum:diffuſamque amaram efficit potionem.ipſum autem pomū per ſe eſitatum minus depræhendi propterea poteſt:quia ſaporis id genuſ multa atingat inq; exigua diſcenatur.

Cur edenda bellaria ſit:uſuſq; ſecundarum menſarū adiici debeat. An ut ſatis bibamus. Non enim

ſitis gracia ſolum quæ per mēſam primā nos teneat bibēdū:ſed ēt poſt hauſiſſe aliqd iuuat.

Cur nuces toſtæ refrigerate deteriores redduntur:& panis quoque & glandes: & multa id genus alia rurſuſq; calefacta eadem meliora euadant. An propterea quod refrigeratis ſuccus cōcreſcit & cōſtat tepefactis rurſus dilabitur. Suauitas autē nō niſi per ſuccū percipi poteſt.

Cur poſt fructuū eſitationē.ut ficuū cæterorūq; generis eiuſdē uel uinū merū uel aquā ſupbibere debeamus.quæ qdē aduerſa īter ſe ſūt.an qa genus pomorū & calidū & humidū cā ſuæ generatiōis eſt.habet enī tū ignis copiā tū humoris.itaq; ſuccus pomi ueluti feruorē intꝰ pignē excitat quo mō muſtū foris efferuet.uī tñ hebetiore humor aūt minus cruditatē cōmittit.Aqua igiť ſuo frigore feruorē illū frāgit.atq; extiguit & uinū ſuo calore idē plærūq; efficere pōt:quippe qđ perinde atq; ignis igni multus pauco uires ſubtrahat.amplius tamē humoris copiā ſuo calore emollit:& cōcoquit:ſuoq; pōdereinnatantem illum feruorem uincit ac reprimit.

Quam ob cauſam caricæ bifidæ tantū dulciſſimæ ſint nec multifidæ:aut omnino in fidæ dulcedinē præſtēt. An ꝙ ex multifidis reſpirauit:euaporauitq; cum humore pars dulcedinis plurima ī his aūt quæ inſiſſæ coniuent humoris diluti copia eſt:quod nihil fere inde exactum fuerit. At quæ fiſſæ quidem ſed tamen fiſſura multiplici ſunt immunes utroq; iſto incōmodo caruerunt.

Cur ſi ficus in furno ſiccantur:duriores efficiuntur q̄ ſi exēptæ foris refrigerenť. An quoniā in furno humor totus ex nimio calore euaporať:foris aer circūfūdēs humorē cōtrahi emanareq; ꝓhibet ita.n.ut leuiter euaporetur potius accidit. Sūt aūt quæ ſiccēt dura:quæ humēt mollia.

Cur ab acerbis uinū aut aqua epota dulcior ſentiať:exēpli gr̄a ſi quis glādes:aut myrta aut tale quid ori māduerit. An merito ita fiat:quēadmodū uel in cæteris agiť:oīa nāq; plenius eadē apud ſua contraria innoteſcūt:Contrarioꝝ autē ſapores oppoſiti ferme inter ſe ſūt. An ut res in his eſt:quæ colore inficimus:ita etiā lingua acerbis cōficitur illis:meatuſq; ſuos patefieri patitur:ut dulce ſubire amplius poſſit. Res enī quaſq; inficiēdas humoribus quibuſdā acerbis ante īmergimus:ut inde affectæ īfici colore plenius atq; in eluibilius poſſint.

Cur dulcia minus dulcia ſentiētur calida q̄ refrigerata. Vtrū propterea quod ſimul ſēſus duo exiſtūt ideſt calidi & dulcis itaq; calidi ſenſus reliquū depellit atq; obfuſcat. An ꝙ etiam ſuccus dulcis calidus eſt:itaq; ignis igni adiicitur:ergo caloreſt:qui impediat. An ꝙ ignis uires omnium minuit quia uim obtinet commutandi:calida igitur propiora mutationi ſunt:refrigerata reſident ſibique iterum conſtant.

Cur paleæ fructus duros atq; inconcoctos emoliunt immaturitatemq; adducunt.mites autem & cōcoctos non putrefaciunt. An ꝙ palea calida & attrahens eſt. Suo igitur colore concoquit:& per uim illam attrahendi ſaniem omnem ſeuocat:atq; imputridos ſeruat.

Qua de cauſa ficus cum moles dulceſq; ſint dentes offendant. An quia gingiuis ſua lentitate adhærēt ſeque præmolles inter dētes inſinuāt: & putredinē per ſuū calorem cito conficiunt forſitan & ob granoꝝ ſuoꝝ duriciam dentes celeriter effatigāt cū manducantur conficiunturque.

DECIMA.VI.PARTICVLA QVAE AD MARE SALSAMQVE OMNEM AQVAM ATQVE AQVAE CALIDAE RATIONEM PERTINENT.

CVr fluctus pelagi alti ſuperfrangi non ſoleant:ſed parui tantum & breuis. An quia parum humoris cum fertur diſcerni a ſpiritu facilius poteſt:quā multum. Cur nauigia onuſtiora in portu q̄ in alto eſſe uidentur celerius etiam de alto in terram ueniunt quā de terra in altum prouehunť. An quod plus aquæ q̄ minus reniti ualidius poteſt:pauca.n.oppreſſa onere redit:ut demergi neceſſe ſit:multa econtra repellit ac ſubſtinet. Vis enim ea eſt aquæ ut ſurſum uerſus compellat inferius ergo ut in portu maris parum ſic multum in alto eſt:Itaque plus oneris conuehi in portu uidebitur:ēt mouebiť ægrius qa magis īmergitur & aq̄ minus reniti pōt. At uero ī alto res cōtra uſu eueniat:

Curfluctus interdum prius eueniant q̄ uenti. An quoniam primo ſpiritus ortu maris pars prima impulſa partem ſibi continuam ipſa compellit:itidemque deinceps uice pari:ſeriæque agitatur perpetua. Quamobrem cum mare ipſum continuum ſit:efficitur ut quaſi unus ictus cōtinuos ex his omnibus exultet:idque fieri uno in tempore poſſit. Itaque euenit:ut prima & ultima pars ſimul moueant:quod aeri nunquam accidit:quia cordore uno continuo hic ēe non poteſt:eo quod multiplici undique repulſu retorquetur atque conquatitur ut primus ualidiſſimusque mouendi impetuis refringatur impediaturque:Quod mari accidere propterea nequit qua grauius aere motuque difficilius eſt.

Quam ob cauſam cum aliquid in mare undabūdum & æſtuans iactum eſt ut ancora unda reſidet & quieſcit: An quod mari ponderi cedit quod defertur quo cum aer delabatur:qui cum per directum in imum defertur atque atrahitur ſecū eodē id trahit quod mare delatere concitat: æſtus

autem maris nõ deſuper tendit ad ima:ſed per ſumma uerſatur:quo ſedato tranquillitas oritur. Ad hæc cum mare in ea ſpacia coit:quæ ponderi deſcendenti ceſſerint:uertiginem mouet quæ non niſi circulo agitatur. At cum linea recta circulum ꝑ punctum attingat:fluctuſq; ad lineam rectam obliquæ ferantur:fieri põt ut fluctus ipſi ꝑ punctum oras uertiginis attingant:nec prædictam ob cám tantú ſed etiam ꝙ ipſa uertigo accedens ſuo impetu circúundiq; illos depellit:quod cum itaq; fluctibus pars ea uertiginoſa careat:merito unda iacta anchora reſidet tranquillaturq;. Adde ꝙ aer qui cum põdere illo delapſo deſcendit:mox ſeſe referens undamq; ſurſum compellés bullas excitat quippe cum bulla humore conſiſtat:qui de imis ad ſupera pulſus ab aere efferatur:omnis autem bulla lenis ſerenaq; eſt. Indicium uero ꝙ unda q̃ pondus in imú corruit: ſubmiſſa in cauú paulopoſt reſurgit:& mari circundanti æquiperat.

Cur interdú nauigia dum curſú agunt in mari quieto repente abſorbentur:totaq; ita periunt ut ne naufragiú quidé fluitans nuſq̃ appareat. An cum locus cauernoſus terræ ſubditæ mari diſrumpit̃ ſimul in mare nauigia introrúpunt̃: introrſúq; ſpiritus ĩpetu trahuntur. Cumq; ĩpulſu pari circú undiq; agitentur:deorſum ferátur neceſſe é. Hoc idé apud Meſanam quoq; in freto fluctu reciproco euenit. Fiunt enim eo ipſo uertigines:quæ in imú obſorbét:tú ob eá quá diximus cám tú ét ꝑ mare illud é: terraq; ad lõginquú uſq; ſubhiat cauernoſa. Vertigines igitur eo uſque per uim ductitát itaq; efficituriut inibi fragméta nulla ualeát fluitare. Fluxus auté ille fieri ſolet cú flatu deſiſténte priore:mari ité fluente flatus aduerſus primo occurrit maximeq; cú auſter. Cú.n. unde inuicem curſitát:inflictu prætereunt mutuo:quo ſcilicet modo ĩ fluminibus fieri nouimus:atq; ita mare ĩ girú uertitur:quæ uertigo aut uertex uocata eſt. Fertur autem unda maris fractú inicio motus ualido deſuper irruente. Igitur cum undas urgere inlatus non liceat:impulſu namq; repellútur mutuo compelli prorſus in imum neceſſum eſt. Quamobrem id quoq; deferri eodem una cogitur quod uertigo præhenderit eademq; cauſa eſt:cur etiam nauigia reſimentur:repandaq; deferatur cum deuorantur a uertigine:Iam enim aliqua erecta. ex toto deſcendiſſe memoriæ proditum eſt.

Cur mare ponti candidius quá ægæi eſt. Vtrú propter uiſus refractioné factam demari in aerem. Eſt enim aer põti craſſus:& albidus itaq; fit:ut etiam maris pars ſúma talis eſſe uideatur:ægæi uero quoniá a longinquis uſque purus & liquidus eſt:cerulius cernitur quo circa mare quoq; aeri renités: colorem eundem repreſentat: An quod lacus omnes q̃ mare candidiores ſunt:põtus auté in lacus ſpém propemodum tranſit:eo ꝙ multi in eú fluuii effluunt:nec uero mari ſolú candidior lacus é:uerúetiam fluuiis. Vnde pictores flumina pallida:mare ceruleú lacú candidú pingere non inepte cõſueuerunt. An quia per aquam bibi idoneam uiſus penetrare facile poteſt aerem uerſus reflectitur de mari autem nec ſurſum reflecti poteſt:quoniam leuis aqua non eſt & deorſum progrediens fatigatur itaque fit ut mare nigrum eſſe uideatur. At qui mari quod lacum ſimulat pars dulcis per ſumma innatat. Salſa uero in imo eſt. Quamobrem ꝙ id penetrare aſpectus nquit:ſed ad ucem reflectitur albediné per ſumma oſtendit.

Cur mare minus qua aqua bibi idonea frigidú é:oéſq; ſalſi humores nõ ut dulces frigidi ſút. Vtrú ꝙ mare ſpiſſius & corpulentius é:tale autem quodq; minus refrigerati põt:ſicut & amplius incaleſcere aptú é:qppe ꝙ caldoré ſeruare ſuá ob denſitaté melius poſſit. An quia mare pinguius eſt quo circa flámá æque extinguere atq; cæceræ quæ nõ poteſt. Calidius autem quod pignis eſt. An qm̃ multú terræ in ſe cõtinet ꝓpterea ſiccius eſt:quod auté ſiccius idem calidius eſt.

Qua de cauſa qui mari ſe lauerint:ocius reſiccent̃ cú mare grauius ſit q̃ aqua dulcis. An quia craſſius & terroſius eſt:ergo cú parú humoris habeat:merito ſiccari poteſt celerius.

Cur ꝑflante aqlone:mare ꝑſpectius:atq; tráſlucidius ſit q̃ auſtero. An qa mare cú ſe renú eſt coloré trahare ſibi aſſolet. Ineſt ení aliquid pinguis in ſucco ſalſo. Indiciú ꝙ die tepediore oleoſum quiddá ſecerni uidemus. Ergo tráquillo tepedioriq; mari ſuccus iſte ſua leuitate per ſúma pandit̃: quod aquilone fieri minus põt cauſa frigoris. Eſt auté aqua tranſlucidior q̃ oleum. Id ení colore obducitur. Aqua uero expers coloris uiſu obuia apertioré ſui præſtat ſuſpectionem.

Cur fluctus uentum præ ſe omnes ferant. An quia flatus futuri indices ſunt:flatus enim ĩpulſus aeris eſt. An quia uice ꝓpellendi ſucceſſiua cõſiſtunt:ꝓpellit auté flatus nõdum continus ſed exoriés Prim⁹ igit̃ q̃ſi emarcuit:mox aút húc ꝓpellit factaq; altera déſitate eláguefcit:Quare cú hoc propulſu iá adeſt:propellés quoq; illud uéturú eſſe palá fit. Facit ení idipſum cú incipit.

Cur fluctus anteq̃ flatus erúpit. An qa nõ ſimul flatus deſiſtit. & mare undabundum ſedat̃ ſed mare poſtea ceſſatiõ fieri põt. ut qui mouerit ſpús ante occidat q̃ ſenſu obuius ſit,itaq;. ná fluctus ſpiritu prior eſt:ſed ille latet hic patet. An flatus nõ undiq; ſimul ſpiret:ſed primú unde exortus ſit. Simul aút ſpirat:& mare ſibi proximú agitat:quod exitú ſubinde proximú mouet:atq; ita fieri põt: ut fluctus flatú poſſit anteire. Motus ení ille uelocior a mari nõ a flatu principiú ducit.

Cur in mari melius q̃ fluuiis natare poſſumus. An ꝙ qui natat ſedulo aquæ admittédo natatus adniti autem firmius ad id poſſumus:quod corpulétius eſt. At aqua maritima fluuiali corpulentior.

eſt craſſior enim & ad renitendum ualidior.

Cur mare deuri poteſt aqua non põt. An & aqua deuritur ſed mare minus ignem extinguit: quoniã pinguius ẽ. Cuius rei indicium oleum facit: quod ex ſale depromit poteſt. An etiam meatus maris minus congruant igni: aut qui craſſiores ſint. & eo magis quod ſalis ratio non deeſt. Vt igitur qđ ſiccum eſt: minus extinguere q̃ quod humidum poteſt: ita etiam quod amplius ſiccum eſt: idem ex ratione urentius eſſe debet: & alterum magis altero. Quo enim ſiccius eo caladius eſt: mari autem iſthaec ambo ineſſe plenius palam eſt.

Quam ob cauſam demerſi in mare plus temporis ualeant tolerare quam in fluio. An quia fluuialis humor tenuior: Subiens igitur copioſius ſtrangulat.

Cur mare perſpectius & dilucidiꝰ ẽ: quã aqua potu idonea: cũ craſſius ſit dulcis enĩ ſalſa tenuior. An tennitas cauſa non ẽ: cur mare dilucidius ſit: ſed directi meatus id faciunt: quos tum plurimos: tũ ampliſſimos continet: ergo illa potu idonea ſpiſſa ex tenuitate ſuarũ partium eſt ſalſa amplioribus interſticiis inanit. An quia mare purius & ſincerius eſt: terra enĩ nulla in eo permanat harena ſuo pondere delapſa in imum ſubſidet. At humor dulcis mixtus cũ terra eſt, quæ interueniens facit ut cito perturbetur.

Quã ob cauſam mane aura frigida demari non ſpirat: de fluminibus ſpirat. An quoniam mare locis patulis ſpacioſiſq; dilatat: flumina anguſtiſſimis concluduntur. Aura igitur maris per multa uaſta que ſpacia diſpalata redditur: imbecillis fluminum autem uniuerſa extiguitur: itaq; amplius ualet & frigiduſcula merito occurrere poteſt An cauſa non in eo eſt: ſed ut fluminum ſua natura frigida ſunt: ſic mare nec frigidum: neque calidum ẽ aura autem omniſque reſpiratio: humore uel calſcente: uel frigeſcente executi ſolet enim utrũ ex his fuerit: humor aereſcente aer qui inde ortus ſpirat aura eſt: qui ſi a frigidis proficiſcitur frigidius merito ſpirat ſi a ualde calidis cito refrigeratur. Fluuios igitur frigidos comperire omnes poſſumus: mare autẽ neque frigidũ neq; calidum ualde ẽ itaque nec frigidum eſſe id poteſt: quod ex eo reſpirat cum ſcilicet mare frigidũ ipſũ non ſit: nec cito refrigeratur quia calidum ualde non eſt.

Cur fluctus alterioris pelagi tardius deſiſtant: quã breuioris. An quia res omnis ſerius ex motione multa quam pauca requieſcit æſtus autem magni pelagi amplior quã parui eſt. ergo nihil temere agitur ſi tardius quietatur.

Cur aqua ſalſa frigida bibi non poteſt: calida refrigeratave poſt quã calefacta ẽ: melius poteſt. an ꝓpterea ꝙ de contrario in contrariũ res quæque mutari ſolita eſt aqua aũt ſalſa dulci oppoſita ẽ. & cum caleſcit portio ſalſi decoquitᷣ: cũ refrigeratᷣ in imũ defertur & ſubſidet.

Cur aquæ poſitæ propter mare dulces magna ex parte non ſale compianᷣ. An quia percollatæ potu aptiores redduntur; percollari autẽ id melius poteſt: ꝙ mari propius ſitum eſt.

Cur aqua ſalſa ꝓfluere nequeat an quia ſtabile quod graue ẽ. Salſa aũt aqua grauis ẽ: quã ꝓpter calide tantũmodo ex ſalſis ꝓfluere poſſũt: hẽnt. n. ſibi leuitatẽ: quæ põdus ſalſuginis ſuperat. Calidũ nã que leuius eſt. Adde ꝙ aquæ ꝓfluentes per terrã nimiũ percollari queunt: itaque quantũ craſſius & grauius eſt id aſſiduæ magis magiſque defertur & ſubſidet: quantum leuius atque ſincerius id ſeuocatur & profluit. Vt enim ſalſum graue ita dulce leue eſt: atque ita efficitur: ut ſint dulces quæ profluũt: hæc eadem cauſa eſt: & cur aqua ſalſa cum mouetur mutaturque dulcior fiat: leuior fiat enim permotum atque ſincerior redditur.

Cur ſi qs i affrica ꝓpter mare i foderit: aquã pricipio dulcẽ poſt breui ſalſam eãdẽ cõperiet cũ cæteris i locis minus idipſũ iueniat. An prima loci illius aqua concocta ſub terra ẽ: quæ cũ diutius mãſerit ſalſior a mare tranſmiſſio efficitur: ut quæ nuper conſtiterit; cæteris aũt locis aqua uel nulla eſt uel pluria nulla prohibente ſiccitata eſt.

Cur ſal eliquari ocius aqua ſalſa q̃ dulci poſſit. An ꝙ eliquari nõ aliud eſt: niſi ab humore coloreue ſubeũte reſolui: & dirimi ita ut liquidũ ſit eliquare autẽ nequeunt: quæ uel ſubire oĩno nõ poſſũt: uel quæ ita ſubeũt ut tangere nequeant. Vix illa uero eliquãt quæ facile trãſmeant: cõtra celerrime dirimũt; quæ per uim ſe intrudunt. Subire autẽ nequeũt: quæ amplis admodũ partibus cõſtãt quippeq; meatus rei ſubeunde excedant: contra quæ minutioribus conſtant: tranſeãt ſine tactione. At qui ut dulcis aqua tenuior: ita ſalſa craſſior eſt: ergo altera ſua tenuitate facile penetrans uix liquefacit. Altera ſubit quidẽ: ſed minus ꝓpter ſuarum partium magnitudinem. Itaq; cogere & ꝓinde dirimere celerius poteſt.

Cur aqua minus candeat ſi moueatur: quod uel maris æſtu inſpici poteſt. Vnde Homerus flatu oriẽte inquit: & flatu nigreſcit põtus eodem. An duabus de cauſis. nam ſi ex propinquo cõtuimur cauſa eſt ꝙ uiſio magis trãſmeat: aqua manente quã mouẽte eripitᷣ: nãq; trames oĩs directus cũ mouetur. Candidũ autẽ id eſſe uidetᷣ: quod perſpectũ atq; plucidũ eſt. Per quod enim uiſus tranſire nequeat: id atrũ eſſe affirmant. Quãobrẽ aerẽ quoq; nigrũ e longinquo candidũ ex ꝓpinquo uidemus & maris ut quod prope abeſt candidum ita quod procul ceruleum & nigrum; ſed ſi e longin-

quo ſpectatur:cauſa eſt modus quidam quo aſpectus mouetur cum ſe ad elongatiora deducit Quinetiam cum aqua quieſcit aſpectus uniuerſus in lucem reflectitur:quod fieri nequit cum illa mouetur.

Cur fluctus prealti pelagi nequeant ſuperfrangi quemadmodum parui. An quoniam aqua parua diſtrahi ab aere magis poteſt q̃ multa:propterea percuſſa facilius frangitur. Atqui in alto multa in breui pauca eſt:quæ in fluctus compellitur.

Cur loca auſtrum uerſus ſpectantia aquas continent ſalſiores. An propterea quod mare in terram ſub auſtro interrumpit.dulces cum ſalſis miſcentur.

Cur aqua ſalſa uino dulci magiſq̃ auſtero ſupnatat. Verũ ꝙ dulce plus terræ cõtinet ſicuti uua paſſa An q̃a grauius & lẽtius dulce ẽ:itaq; min⁹ miſcet̃ imixtumq; reſidet atq; innatat.

Sed cur omnino poſſit innatare cũ terrena:ſit nãq; delatio uſus deorſũ ẽ. Vtrũ propter calorẽ modo ſalis excremẽto nãq; p ſũma erũpenti res ſimilis ẽ: An alia cã ſit. Nã ſi nõ propter ea ita fiet uel dulci innatare minus incredibile erit:calidiſſimũ enim eſt.

Cur fluctus ante interdũ ueniãt q̃ uẽti. An ea de cauſa qua etiam poſtea deſiſtũt primus etenim flatus prius quaſi lãgueſcit:q̃ fluctus ille impulſus; deuenit aũt in terrã:nõ ea unda:quæ prima impulſa ẽ:ſed id uice pari ſubinde impellit̃ quod proximum deinceps excepit.

Cur littora fluctuoſiora ſolida ſæpe efficiant̃ adeo ut plane pauimẽta uideant̃: & ut ſolida ſũt:quæ frequẽtia fluctuũ cõcaluerũt ita pars remotior ſoluta ſit admodũ & cedens. An ppea quod fluctus harenã nõ minutiſſimã ſed maiuſculã procul eiicitur & manus nõ quod minimum ẽ:id maxime longe iacere poteſt. Tum etiã cũ permulta & uaria promiſcue cõquatiantur:uerſenturq; pars minimorũ interlapſa ſpiſſat.atq; cõſolidat:mox fluctus reſidentis:motio nihil ppterea protrudit:ſed opprimit pauimẽtatq;: ergo quod exigua pcul exilire nõ queunt incidit ut ex paruulis moles coaugmentetur quæ quoniã motu frequẽti agitatum eſt cõtinua redditur:harena ſcilicet iterlapſam te prætenui:dũ cõpages cõtentione ppetua cõſiſtat. Tũ fluctu ultimo pauimentatur:& humor leniter ſenſimq; irrorãs cõglutinet. At ps ſepoſita oræ arida diſgregatur & funditur lapillis etiã conſtat maiuſculis minuſq; cõplanata eſt.

Cur ſuperius mare ſalſius & calidius ſit quã inferius: & puteis quoque potu idoneis pars ſuperna ſalſior ſit quam ima:quanq̃ eſſe ecõtra debuit:grauius eni quod ſalſũ ẽ. An quia ſol & aer partẽ humorũ leuiſſimã aſſidue detrahũt dulciſſimã autẽ quod leuiſſimũ ẽ potiſſimuq; de propioribus locis hauriunt:& maris igitur & aquarum dulciũ ſũma uis ſolis exercet. Itaq; ſalſius id eſſe neceſſe ẽ quod his reſiduũ extat unde humor dulcis exactus ẽ q̃ã unde uel nihil minus abiit:propterea calidior quoq; pars eadẽ ſuperior ẽ. Salſũ enim q̃ dulce calidius ẽ. Qua propter quibuſdã ex his qui a diſciplina heracliti ſunt:placet ut dulci ex aqua ſiccata concretaque lapides terraque creentur mare autem ſit unde ſol exalationes eliciat.

Cur maris pars terræ proxima dulcior eſt. An quia frequentius mouetur:Salſus autem humor:cum mouetur dulcior redditur. An quoniam aqua in profundo ſalſior eſt: minus autem lata quæ proxime terram eſt. Quamobrem quæ ſtatim a terra præcipiti altitudine deſcendit:ſalſa eſt nec dulcedinis tantumdem reddere poteſt. Cuius rei cauſa eſt:ꝙ ſalſa ſuo pondere in imũ potius deferat̃.

Cur mare ſolum oĩum aquarũ deuri poteſt:non enim pluuia nõ fluuialis non aliqua potu idonea. Vtrum quia multum cõtinet terræ.quod ſalis argumẽto ipſius cõſtat. An quoniam pinguiuſculũ eſt:quod oleum demonſtat quod in ſale reſudetur

Cur lacus harenam uel nullam faciat:uel minus q̃ mare & fluuius. An quia ſaxa in mari conſiſtũt: & terra deuſta maxime eſt harena autem ſaxum in parua minimaq; perfractum eſt:quod ictu fluctũ frangitur. At in lacum ſaxa non æquæ conſiſtunt pura ſinceraq; neq; frangi itidem poſſunt eo ꝙ fluctus non pari modo excitantur. Sed in fluuius confici harenam.potiuus dixerim: quoniam terram hi detrahunt:ſaxaq; ſuo fractu perfrangunt.

Quam obcaſam cum lacus uel deminutus uel exiccatus eſt: ſumẽtum in campo acrius gelu deurit̃. Verũ ꝙ humor lacus aerem ſuo uapore tepefacit: ut minus atq; imbecillius congeleſcat:quam locis paluſtribus & cauis. An de terra ut uulgo dicitur frigus incipiat & ſubeat: ſenſim lacu igitur abſumpto frigus per terræ ſpacia.ampliora plenios inuadens gelu inſtringit.deuritque amplius. Locis autem cauis atq; paluſtribus frigora de imis aſpirant quod etiam uulgo creditur & q̃q̃ terra.caleat tempoe hiberno:tamen quia humida eſt: calor per ſumma inſidens refrigerat̃; & perit: humor enim nec adeo procul eſt ut refrigerari caloris interioris beneficio nequeat:nec adeo paucus ut nihil ualeat mader enim terra ubertim. Fit igitur eo ipſo congeleſcente: ut quaſi ſuper glaciem & ambuletur: & hibitetur.

Cur mare ſimul & ſalſum amarum eſt. An plures eſſe in mari ſapores nil prohibeat:quippe cum genus ſalſum amaro coniungi eſſeq; ſimul latiſſime pateat.

Cur lapides & teſtæ in mari rotunda reddantur. An quia extarna compari ademptu circumfracta

in rotundam ſe colligunt ſpeciem:hæc enim ſola ſimili extremo clauditur:mare auté quo quo uer
ſus agitando pariter circũundique frágit:atque obiundit.

Quam ob rem nonnuſquá ſi quis circa mare infodiat :aqua dulcis principio emanet:poſt uero ſalſa
efficiatur.An propterea mare ipſum dulcem illum humorem ſub terra tranſmittit percollatque
merito principio dulcis eſt:leuior.n.dulcis q̃ ſalſus eſt.Itaq; prior occurrit:& mare dulcis aliquid hu
moris in ſe habet:quod terræ permixtũ facilius innatare poteſt.Slſum uero quoniam & grauius eſt
& aptius eſt ad ſecandum in imum defertur.Siue igitur ita eſt:ſiue per uenas ex cõtinéte in mare
dulcis profluat humor:non in merito p maris ſumma extare poſſit:qua ſe cũ eo cõmittat ergo me
atibus poſt ea patefactis humor ſalſus copiæ ſuæ ratione uincendo. ſalſugine totam afficit aquam
Accipit.n.ut ſupis obſeptis meatibus:cõfluuiũ ſalſi humoris inter aliud faciat:contraq; patefactis
totum iſtuc ꝑferatur:quõ in corporis uenis fieri nouimus.

Cur mare cũ grauius quá aqua potu idonea ſit clarius atq; perſpectius eſt:Vtrũ quia pinguius eſt ná
ſi oleum affuſum efficere poteſt:ut melius per aquá incernere ſit:merito cũ ipſum mare in ſe pin
guis aliquid héat: perſpectius & dilucidius ſit:ipſum enim oleum aqua leuius eſt:quáuis nõ perſpe
ctius. An mare nõ ꝑſpectius eſt:ſed eſſe tale uidetur:quippe cũ aqua dulcis:aut fontis:aut fluminis
ſit Fons ſuam aquam non ſine terra emittit:ut puriſſima eſſe nequeat flumen tũ terrá tũ fecé ſecũ
detrahat.Cauſa igitur hæc ſit:cur dulcis minus perlucida appareat.

Qua de cauſa qui mari natant:uentre ſalubriter euacuátur:haud enim quia laborant:ná qui curricu
lo eunt uæhementius elaborant:ſedtamé nõ ita euacuantur. An nõ oís labor id faciat:ſed ſolus q
nullá dat cauſam tabeſcendi inteſtinorũ:maris aũt mora uel oío edatioré:& uentris inanitate adu
ctioré hominé reddi uidemus:eſt eteni uapor maris calidus & ſiccus.

Cur lacus præſa qui potu idoneus eſt lauat:ſimul & purgat ueſtiméta humor.n.dulcis lauare põt:ama
rus purgase atq; abſtergere:quæ quidé haberi ſimul non poſſunt.An nullus humor ueſtiméta ſuo
amarore poſſit purgare:ſed lentore tantũmodo quáobté trunculi:& quæcũq; mucoſa uim abſter
ſoriá obtinent.Igitur & amara quæ ferme lenteſcũt purgare queunt cætera nequeunt.In hoc auté
lacu accidit ut nitro uirtutis amarũ totũ deuſtũ ſit pingue & lentum remaneat.Hoc igitur abſter
git & purgat.Lauat autem ſuo dulci humore.

Cur maris undabundi quod deſiſtit albicat:quod ꝓuoluitur nigricat.An quia quod minus cernim⁹
nigrius id eſſe uidetur:minus aũt cernimus quod mouetur q̃ ꝙ quieſcit.An quoniá cádet ꝙ tráſpi
citur nigreſcit quod aſpectu paruiũ non eſt:minus auté id tranſpicitur quod mouetur.

Cur aqua ꝑfuſi calida minus calorem percipimus cum perunctí oleo ſumus.An ꝓpter corporis leni
taté facile aqua dilabitur minuſq; immoratur quá ut calor ſubire ualeat.

Cur puteorum aquæ tepidæ a meredie æſtate reddantur.An quia tunc frigiditate aeris iam ſuperata
calor plene inualuerit:ante auté frigor calore ſoluitur & ceſſat.Nõ ení ſimul alter ceſſat alter inua
leſcit ſed ſpacio temporis.

Cur aqua interdum facta calidior quam flamma lígua deurere nequeat:fláma queat.An quia flámа
ptætenuis eſt:ſpirituſq; ex ea proficiſcens partibus tenuiſſimus conſtat.aqua profecto craſſiuscula
eſt:itaq; ſubire non poteſt.At uero fláma carbonũq; ignitamentum ſuam ob tenuitaté facile ſub-
eunt:& quæ reſoluunt.

Cur aq̃ ferués liq̃facere neq̃at:uéter q̃at.Vtrũ uétris calor ſua tenuitate ſubire põt aqua ſua craſſitu
tudine nequit.An ꝙ cætera quoq; liquefieri humor ꝓhibet.Nulla.n.res eſt quæ iter humoré di-
labi & tabeſcere poſſit.At in uétre humore in ueſicá ſecluſo facultas reſoluendi acquiritur.

Cur fundus uaſoꝝ nõ urit:quæ aquá feruétiſſimá continét:ſed plærіq; fundo ſuſtinétes deportant:
aqua uero ipſa exépta urere põt.An eo ꝙ calor in fundũ uaſis cõtractus extingui ab aqua poteſt.
Quo fit etiam:ut eliquari res nequeat:eliquabilis ſiquid humoris admittatur.

Cur aqua nõ perinde hiberno tpe:ut æſtiuo efferueat:nõ ſolum pari cõcalefacta igni:ſed etiam ple-
niori & tátũdé calens:atq; etiá uæhemétius.An ꝓpterea ꝙ aquæ efferuétia bullarũ elatio eſt. Aq̃
igitur ipſa nõ minus hieme q̃ æſtate calefieri poteſt.ſed bullas efferri:frigus ambientis aeris pro-
hibet.Itaq; minores paucioreſq; conſiſtunt.At ætate contra oíno eſt.Ille auté efferuendi æſtus nõ
niſi freduentia magnitudineq; ſpumæ exultat.

Cur calida aqua rugare poteſt:ignis qui tá calidus eſt nõ poteſt.An quia ignis ſpiritũ agit ut 'tá eſa-
cere ualeat.circũ ení cutis obtendiť ruga auté cutis cõtractiũcula eſt.

Cur fundi uaſoꝝ q̃bus calefacimus aquá tadiu calidiores ſunt:dũ aqua ipſa frigidiuſcula eſt.an q̃m
aqua adhuc frigida calor cõcludať:circũ obſiſtatq; intus:cũ ei exitus oís denegetur. At uero aqua
cõcalefacta:ꝙ nihil p̃terea calor arcetur.ſed libere reſpiret:deminuaturque fundus frigidior reddi
tur:non ſecus ac balneæ.has ení hieme q̃ æſtate calidiores experimur : quoniá calor hiberno po-
tiuſq̃ æſtiuo tépore aeris circũfundentis frigore intercluditur.

Cur aqua feruens nunq̃ expaſlat:freſſum oíe atque lenticula ſolida expaſlanť: q̃q̃ his leuior aqua é

leuius autem procul ꝓiici facilius poteſt. Quinetiam argentum cũ decoquitur idẽ hoc facit Itaq́ʒ qui in officinis argentariis defecandi funguntur officio argenti reliquias colligunt lucro. An quia expaflationẽ calor agit euaporãdo cogendoq́ʒ ea quæ ſuo naturali inpetu obſtant aqua Igitur quoniam leuius & prætenuis eſt: nihil per uim reiicit: itaq́ʒ nimius calor colligi non poteſt: ſed antequã contrahatur: teprimitur omne: atque excutitur: quod ſubinde acceſſit: at uero quæ corpulentiora ſunt ut polenta ut argentũ: hæc ut per corporis grauitatem arcent repelluntque ita ui per renixum erumpunt: ut calor qua uicerit exiliat uæhemens. Facit enim corpulentiæ ſpiſſitas ne tranſeat: ſed arceatur dum ictu caloris ſuperfluentis extruſus ſit: atq́ʒ eiaculatus. Fit ergo ictus non impulſus ut pote cũ calor inferius ſurſum uerſus efferatur celeriter.

Qua de cauſa quæ paꝝ temporis calido in humore maduere tumẽt: quæ multum hæc collabũtur & rugant. An quoniam calor ut ex cõcretis humorẽ elicit: ita ex humore ſpiritum creat denſaque omnia laxat. Principio igitur concreta tepefaciens facit humidiora cũ ſpititum ex humidis ducens diffundit & tumefacit. Cumq́ʒ amcalefecir partem ſũmã elaxat. ut uapor inde reſpiret: humorq́ʒ efficatus facir ut moles concidat qua collapſa cutis omnium ſumma rugatur: quo autem contractione inequali flacceſcunt: eo rugoſa multiplici aſperitate efficiunt.

Cur aquis calidis potius quã frigidis lapides concreſcant atq́ʒ coaugmentenť. Vtrum quo lapis defectum humoris conſiſti caloreq́ʒ potius quam frigore humore deficit & lapideſcit caloretut etiam Empedocles lapides inquit & ſaxa feruenrium aquarũ opera cõnficit. An ſolum calor elapidat ſed frigor etiam humorem nimio gelu abſumendo: indurat facitq́ʒ lapidem. Quod ſi nimium frigus ita agit. Simpliciter quoque ita agi poſſe certum eſt.

Cur ſi inter aquam pedem qui teneat calidam pede quieſcẽte aquã minus calidã ſentiat mouẽte calidiorẽ. An idẽ quod uel in toto corpore accidat. Si quis enim curiculo it aerem qui ſubinde obuiã fuerit ſentit frigidiorem: eoq́ʒ magis qua curſum agit prolyxiorem.

Cur amplius in ſole res calidæ quã in umbra refrigerenť. Vtrum quia minor calor a maiori abſumitur. An quod in umbra frigor circũfundens calorem interiorẽ reprimit: nec effluere ſinit: quod idẽ motibũdus aqua: offuſa frigida aduehit: q̃ppe calorem concludat & arceat ne foras ſe promat. Deniq́ʒ per hyemem omnibus accidit calidioribus ſuam eſſe partem interiorem. At in ſole ui nulla arcente calor effluit: atq́ʒ ocius euaneſcit.

Cur aqua minus ſalubris balneo ſit: quam ſol tepefecerit. Vtrũ quia corpori adhuc inſidens refrigeratur: horroremq́ʒ mouet: An eſt etiam iſtud. Verũtamẽ & ſi quis ea ſæpe utatur ualitudini fiat ob noxius. Res enim calida omnino uim coquẽdi ſiccandiq́ʒ obtinet: frigida compeſcere atq́ʒ cõtrahere poteſt. Itaq́ʒ utraq́ʒ aliquid boni affert: quapropter aqua & frigida & calida ex igne balneum preſtat commodũ. At quæ ſub. ſole tepuerit. ob ſui caloris imbecillitatem præbere illorum neutrum habet: ſed humificat tantum perinde ac luna.

Cur aqua ſole calefacta parum ſalubris ſit. An quia rigorem aduehit. ubi refrigeratum eſt.

Cur aquæ magneſiæ: & artanæ feruidæ ſaris ſint potu idoneæ An quoniam aquæ copia dulcis. ad ꝓfluentem calidã ſeſe applicat: eo tum modo: ut ſalſugo tollatur: & calor eduret.

Cur aquæ magneſiæ feruidæ feruere quidẽ: aliquando deſierunt. ſalſæ tamẽ nihilo eſſe diſierũt. An ꝙ aquæ copia frigidæ aliunde fuſa in fontes feruidos calorẽ omnẽ extinxit: Itaq́ʒ terra tametſi ſalſa perſiſtere potuit: calida tamẽ eẽ propter aquæ adiunctæ copiã potuit. Proximũ igitur id accidit aquæ quã per cinerẽ tranſmiſſam collamus. hæc enim tranſmiſſa ꝑ calidum cinerem nec ipſa ſuũ frigorẽ amittit: & cinerẽ frigidũ reddit. Salſa tamẽ amaraq́ʒ per cinerẽ ẽ. Sed cũ aqua quæ frigida acceſſerat: alienigena eſſet: color uernaculus terræ frigorẽ illũ paucíorẽ euincere uiceuerſa potuit atq́ʒ ita ſuum calorem aquæ recepesunt.

Cur aquæ feruidæ ſalſæ magna ex parte ꝓueniãt. An ꝙ plæreq́ʒ oẽs ꝑ terrã alluminoſam ꝑcollanť: quod odore eoꝝ cõſtat. exuſtoꝝ autẽ oĩum cinis ſalſus eſt: ſulphurq́ʒ redolet: quapropter feruida oĩa modo fluminis urunt: & quidẽ plura fulminis tactu extiterunt.

Cur calidæ balneæ ſacre habeanť. An ꝓpea ꝙ ſulphure atq́ʒ fulmine rebus ſgenuæ ſacris ꝓueniant.

DECIMASEPTIMA PARTICVLA QVAE AD AEREM VENTOSQVE PERTINET.

CVr membra corporis noſtri in utribus obtenta inflatis doleant. Vtrũ ꝓpter preſſuram aeris. Vt enim extrinſecus utrẽ præmenti aet nõ cedit: ſed repellit: ſic etiã quæ intus tenentur: aer cõprimit atq́ʒ afflictat. An quia per uim aer retinetur: ſtipaturq́ʒ foras uerſus ſuapte natnra undiq́ʒ impetens nimirum ad id corpus enititur quod medium continet.

Cur paludibus iuxta fluuios poſitis fieri ſoleant qui bomugi appellantur: quos thauros numinis religioſos fabulæ narrantieſt id ſane fremitus mugitui tauri adeo ſimilis ut boues. cum audiunt nõ

ſecus afficiantur q̃ ſi theurum ſenſerint mugienté. An cú aut fluuii in paludes ſe fundút: aut paludes reſtagnát: & uel a mari offenſe retorquérur: uel flaturo uniuerſum emittunr: tú fremitus ille excitatur. Cauſa uero ꝙ terræ cauernæ infodiútur: in quas aqua interrúpens quoniá fluctus in eiuſmodi redundatione mouetur: aerem per anguſtas ceu ſiquis in amphorá inanem ſtrepitú ꝑ oſculú mouerit mugimento ſimilis ſonus exultabit: mugitus etenim bobus per idipſum figuræ genus ꝑfertur. Multas auté miraſq; uoces informare figuræ cauernarum uariæ poſſunt. nam & amphore fundum ſi quis detracto operculo uiciſſim modo intus attrahés: modo extra depellens pterat: ſonum perintercapedinem tam ingenuú reddet: ut belluæ pertimeſcant & fugiant: quod pomarioꝝ cuſtodes emoliti conſueuere.

Cur aer cú aquá tágit nõ humeſcit. Nihil enim de cæteris eſt: quod ſi tetigerit humidú non reddat. An ita eorum extima coeút: ut ſimul ſine ullo interſticio ſint: nec plano diuerſo diſtinguantur. Igitur cætera quoniá grauiora ſunt ſubſidunt: itaq; humorem ſibi admittunt. Aer ut leuior nihilo inferius uergit: q̃ extremum limitet. Tangit ergo quia nihil interiacet: remanet expers humoris quia ſemper ſuper aquam extat.

Cur nocte media & meridie maxime cælum ſoleat tranquillari. An quia uenti tranquilitas aeris ſtatio & requies eſt: qui tum conſtare maxime aſſolet cum aut uincit: aut uincitur: & enim quádiu pugnat mouetur atq; inquietatur. Vincit autem maxime nocte dimidiata: uincitur meridie: ut ení medio noctis ſol remotiſſimus ſic meridie proximus eſt. ad hæc flatus uel ortu ſolis uel obitu incipit: ceſſat qui ortu cæperit: cum uictus eſt: qui ueſpera cum parta uictoria deſinit. Itaq; fit ut alii meridie: alii noctis medio ceſſent.

Cur prima luce & iam mane frigus ſit amplius q̃ nocte. cum ſol a nobis propius abſit. An quoniam cum dies inſtat ros cadit atq; pruina: quæ frigida ſunt: ergo in ſperſis locis omnibus frigido humore merito aer ins refrigeratur.

Cur in ponto intentius & æſtus & frigora fiat. An aer regionis illius ſua craſſitudine nec hyems tepeſcere: nec ætate refrigerari poteſt. An propter uarium ſolis curſum. Recedit enim per hyemem: accedit per æſtatem:

Cur noctu potius q̃ interdiu ſerenú ſit. An ꝙ & flatus & perturbationis cauſa ſolis uis eſt. Iſtæc ení motu accito quodá oriunť. Calor igitur cauſæ eſt: ob eáq; rem cum his adeſt quieſcunt oía: & ſole abeúte magis q̃ ueniente. & quod die: ſolet. Nauibus hiberno uentos dat terra ſecundos: hoc ſibi uult: ꝙ ubi motus maximus eſt: ibi minime quicq̃ uel ſeruari uel conſiſtere poteſt: æquabili náq; ſtatu uiribuſq; efficacioribus eſſe id debet: quod conſiſtendum cõſeruandúq; ſit. Mare autem hybernis temporibus terra æſtiuis ſæuire illum in modum ſolitum eſt.

Quam ob cauſam humor pleno contétus in dolio diffuſus in utres: non ſolum cum utribus recipi ab eodé dolio poſſit: ſed etiam locú relinquere quo etiam plus humoris capiatur. An quoniá aer in humore ineſt qui dum in dolio eſt excerni ꝑpter dolii magnitudiné non poteſt. fit enim ut exprimi de maiori uel humor uel ſpiritus difficilius poſſit: quéadmodum etiam de ſpongiis amplioribus minus exprimitur. At cum in parua digeritur: extrudi iam de utribus expeditus poteſt. Itaq; dolium & utres: & humorem etiam alium capit magiſque in uino id accidit: quia plus in uino aeris ineſt q̃ in aqua: huic ſane proximum cineris & aquæ: tantúdem ſimul uas idem capere poſſe q̃tum plurimum utriuſq; ſeorſum infuſi capiat. Cineris enim complura caua & inania eſſe uidetur: quibus aqua ſeſe inſinuat: ut quæ tenuior ſit & conſtipat uero ſpiſſatque arctiſſime quoniá particulatim conſtipatio agitur. Denſantur enim adductanturque omnia plenius cum paulatim conſtipantur quam cum uniuerſa quod cum ita fiat: cinis collabiturque: & ſubſidet ſimulque humorem in ſe per cauorum ſuorum opportunitatem admittit. At ſi cinis qui in aquam immittitur calidus eſt: aquam dirimit uertitque in aerem. Idem illud agetur etiam ſi primum aqua infundatur: poſt cinis iniiciatur: unde aquá etiam ipſam caua quædam & hiantia in ſe continere putaueris: An non aqua cinerem ſibi admittat: ſed cinis aquam. Quod enim tenuius eſt: ſubire id poſſe cõgruum eſt. Conſtat ité exprimento. Cú eni cinis inſpergitur. eodem reliqua aqua confluit quo loco inſpſum eſt. Cuius cõtrariú certe fieri debuit: ſi aqua cineris eſſet capiés. An ſi prius aqua uas ex toto impleuerit: nihil ꝑterea capiet ſed adito quolibet effundeť. Sinauté ubi ſemel aliquid aquæ iͣfuſum eſt cini deſcenderit iam tunc quod dixi eueniet: quippe cum cinis ſit ipſe qui capere ualeat. hæc eadem ratio eſt: cur foueæ terrá inexemptam recipere totam nequeant. Locus eni ab aere occupari uideť: itaq; fieri nõ poſſe ut tátúdem recipiatur.

Cur aer q luce craſſior eſt: ſolida naleat pmeare. lux ipſa nõ ualeat. An qa lux p directú tm̃mõ ferť. ob eá ré oculus q tráſpicere p rata nõ poſſit: ut p pumicé qa meat⁹ euariár p nitrú facile poſſit: qa meatus poſiti e directo ſút. At aer ĩpediméto nullo arceť: qm̃ qua tráſit tédere e directo nõ ſoleat.

Cur aer p aquq; tactioné frigidus reddi poſſit humidus nõ poſſit. ét ſi qs in aquá uæheméter inflarit ut fluctus inde moueatur: & múdetur. Frigidum autem reddi conſtat: eo ꝙ qui ex aquis aſpirat

refrigerat. An frigidus eſſe calidusue. naturæ ſuæ habilitate pōt.ut rei tactu imuteť quã tetigit: humidus eē idcirco nō pōt qa leuior eſt.neq; ima humoris unq̃ ſua ipſe petit natura.ſed ſũmá ſemper planũq; attingit.& ſi deorſum cogať.humor quoq; feretur inferius ita ut nunquá in profundũ ſeſe ire patiatur.

Cur aer bullis cōtētus.aut de imis aquæ aſcēdēs.haud unquá madidus emergat.An qa humor nō inſidet.ſed dilabiť.qui tamē cōtinet bullas.uel minor eſt.q̃ humefacere ualeat.

Cur aer madere nō poſſit aqua autē queat qppe quæ ēt tráſlata in aerē madeat.An eadē cauſa ſit.q̃ & lapis madere neqat:haud enī madēdi oībus uis data ē:ſed his tm̃ q̃ leta ſũt & aut humida.

Cur utres iflati ualeát fluitare.Au ppea q; aer ſurſum efferť.Vtres.n.& inanes dehorſum feruntť.ſic iflati ſupra iō reſidēt:q; ab aere ſuſtinenť.Sed ſi aer eleuet: atq; ꝓhibeat:quo minus dehorſum ferantť.cur iflati grauiores efficianť.& qui fieri pōt ut cũ grauior ſit emineat:cũ leuior deferatur.

Cur aer nō ſurſum ferať.Ná ſi ex motu caloris ſpũs excitari debeat ignifq; ſublimia petere natus ſit ſpũs eodē currere debuit.Siquidē mouēs illud ſurſum uerſus ĩpellit. quodq; mouetur eodem ferri aptiſſimũ eſt.Hunc enim tramite ferri obliquo latiſſime patet.

Cur aurora frigidior q̃ ueſpa eſt.An qm̃ altera noctis medio ꝓpior eſt:altera meridiei.eſt autem ut diei mediũ calidiſſimũ qa ſoli ꝓximũ eſt.ſic noctis mediũ frigidiſſimũ qa remotiſſimũ.

Cur tēporis feruidi noctes moleſtiores q̃ dies ſunt.An quia flatus oēs tunc cōſileſcunt: anniuerſarii náq; illi & præuii minus nocte q̃ interdiu ſpirant.

Cur icorrupta durare poſſint:quæ utribus continētur:inflatis aut uaſis bene opertis.an qa putrent omnia cũ moueňť imotaq; oia ſunt quæ plena:iſtæc autē plena.

Quá ob cám aere ſudo aptoq; frigus ſit acri⁹ q̃ nubilo cũ ſtellæ ſint calidæ & cælũ:an qa nihil tũc eſt:qđ uaporē arcere cōtinereq; ualeat:ſed diffundať neceſſe eſt:at cælo nubilo arceť: & aquilone magis q̃ auſtro eadē illa de cauſa auſter enī nubes colligit aquilo diſpelit:& quidē aquilone magis q̃ auſtro euaporari uidemus. & hieme potius q̃ æſtate: aut ꝓpter diſſimilitudinē:aut quia uapor nō niſi refrigerato humore calido depromi poteſt.

Cur minus q̃ plus aeris calidus ſit:cũ anguſta enī oía ſint calidiora.an qa magis moueť qui plur is eſt.motus aũt frigorē acciere pōt:cuius indiciũ q; calida cũ moueňť:refrigerantur.

Cur aq̃ & terra putreát:aer & ignis nō putreát:an qm̃ oē qđ putret calidiſſimũ fiat neceſſe ē igne autem calidus nihil eſt. an qa refrigerari prius oportet.qđ putredinē cōcepturũ eſt.ignis aũt calidiſſimus ſemp eſt. aer uero igne refertus eſt: nihil autē putret cũ calidũ eſt:ſed refrigereť ante oportet q̃ putreat. At aq̃ & terra uiciſſim mō calida mō frigida effici poſſũt.

Cur cælũ nubilũ tepidi⁹ ſit.q̃ apertũ & placidũ. Vtrũ ut ueteres auctores dixerunt.qa ſtelæ frigide ſint.Au id abſurdũ admodũ eſt.ſed qa cælo ſereno uabor extrigi melius pōt indiciũ q; uēto ſilēte ros & pruina cōſiſtũt.Cũ igiť ſerenũ eſt:calor diſflať quo humor eruitur atq; efferť itaq; aer frigidor ſit. Qua de cauſa humor a calore demiſſus irrorat.aſt cũ nubilũ eſt arceť & cōſtat.quo circa nec ros nec pruina contrahi poteſt cum nubilum eſt.ergo calor ad terrá remanens: ut facit tepor amplior eſſe poſſit.

Cur altis ædib⁹ aer ſoleat uētileri reciprocariq; p̃ſertim cũ tp̃s qetũ eſt.an q; aer p̃laxo quodá contextu & hiatu lēto eſt.ergo cũ hic extrinſecus itroire iceperit cedit & cōtrahiť:aer quē domus cōtinet:quo collapſo adductoq; inanior reddiť:qui foris eſt:& ſpacia multo laxiora capeſcit quæ in ſpacia aer domeſticus relabiť ferturq; expedite eodē qm̃ & ipſe pendeat:& natura inanis reniti nequeat:quod cũ per multa eius mēbra eueniat ꝓximus hũc aer ſectať.adductus ꝓpulſione primoris.Tũ eo large foras iá ꝓfluente:locus internus inanis reddiť:& uacuus:externus contra:repletur ſpiſſeſcitq; ac deinde in hunc modũ reciproco fluxu actitatur.

Cur uētus cecias:ſolus ex oíum uētoꝝ numero nubes ducere ad ſe poſſit. Vtrũ q; uētus aduerſus reflat eodē tpe.An qm̃ de locis eminētioribus ſpirat.Sũe enī partes quæ ad ſolē orientē uergũt eminētiores:q̃ quæ ad occaſum:indiciũ maris occidui magnitudo facit & latitudo. Quod cũ deſup in aduerſum ſpiret.lineá ſua delatione iſta terrá uerſus cōnexá agit:regionēq; inuadēs ut dixi occiduam:nubeſq; p lineæ ſuæ figurá cōtrahēs ad ſe ſuo inde reflexu eas uocat atq; ĩpellit:quod ſolus hic ꝓpterea facit:qa cætera loca uel editiora ſunt uel ſubmiſſiora quæ uerſus ut aut de imo aut e directo flatus ferať deuexus terrá uerſus neceſſum ſit:ita ut ad poſtremũ reflexus effici nullus qát eo q; flatus nō ad terrá ſubditá aeris amplitudini ſine ꝓtrahēdi faciat:nec ubi aer cogi ĩ nubes poſſit.Subſolanus ac cæteri minus caui:quoniam humidi non ſunt:nubes nō cogunt:itaq; uel nullatenus uel minus idipſum facere poſſunt.

Cur aqlones anniuerſarii fiát auſtri nō fiát. An auſtri quoq; fieri pñt:ſed cōtinui: qa initiũ auſtri lōge a nobis eſt. Alquilonis in uicino eſt quippe cũ ſub aquilone habitemus:itē aquiloles anniuerſarii tráquillo aere ſpirant:quippe qui per æſtatem moueri ſoleant.auſtri ueræ oriuntur:cũ aer minus quieſcit.addo etiá q; auſter humidus eſt.humido aũt ſupior locus alienus. Quáobrem humo-

res qui eo in loco cōſiſtunt:cito roſoluunť:& euaneſcũt & cũ humores erratici uagabundiq; ſint accidit ut aer quoq; eodē ducať quo humores ipſi uarie dilabanť.Quod cũ non loco eodē agiťť efficitur porro ut flatus diuerſi orianť.flatus enĩ nō niſi motus aeris eſt.

Cur auſter poſt pruinā ſpirare ſoleat:an quia pruina niſi facta decoctione haud unq̄ conſiſtere pōt: Mutatio aūt poſt cōcoctionē purgationēq; fieri in cōtrariũ ſolet.aquiloni aūt contrarius auſter eſt.hæc eadē cauſa eſt cur poſt niuē auſter ſpiret:oĩno enim & nix & grando: & imber & oĩs id generis purgatio cōcoctionis indicium eſt. Vnde fit etiam:ut poſt imbres cæteraſq; eiuſdem generis tempeſtates flatus deſiſtant;& conſternentur.

Cur procellæ hoc eſt:uenti qui excuſſi nubibus ſæuiunt:imbre ſuperueniente ocius ceſſant:an qm̃ aqua expreſſa uentres nubiũ conſident unde flatus origo eſt.

Cur nō idem uēti ĩbrē ubiq; afferāt:an quia nō idem mōtibus ubiq; occurrunt ſed aliis partes aliæ ſunt obiectæ.Nubes enĩ ibi magis cōſiſtũt:ubi uentus nix quaſi loca ardua ſuperās depellere prætera nequit.Cũ autē conſiſtant p̄mātur rũpuntur imbrēq; dimittunt.

Quā ob cām cælũ purũ & placidũ ſerenũ ĩdicat tp̄s turbulētũ hiemē p̄nũciat.An ꝓpterea ꝙ hiemis aer cōſiſtēte:ſpiſſeſcēteq; fieri ſolet:ergo cũ ſol euincit diſcernit illuſtratq; aerē:cũ euincitur nubibus:offuſcat atq; incraſſat.Quod ſi cōſtitio ualida:hiemis cōtinuo luce prima erũpit. Sed ſi ĩbecillior ſit:nec tñ ex toto ſuccũbens occaſum uerſus depelliť qđ cōſiſtit:ac inibi manet eo ꝙ aer terræ ꝓximus hieme inſtāte craſſimus eſt & mox reliquus quoq; cōſiſtit qm̃ initũ firmamentũq; obtinet ſtabilitatis quod ſuſcipe atq; colligere poſſit q̄tum ſubinde acceſſerit. Vt enĩ in acie conuerſa in fugā uno reſiſtēte:cæteri quoq; oēs inſiſtunt:ſic in aeris ratione fieri ſolitũ eſt. Quāobrē cito repente interdũ fit.ut cælũ nubilũ reddať.cũ igitur occaſus eſt ꝑturbatus cōſtitionē minime uictā eſſe a ſole diu pugnāte firmiſſime indicať itaq; plus itē poſſe cōſiſtere cōſentaneũ eſt: & quidem minus timendũ cũ hieme p̄greſſa q̄ cũ poſt ſerenũ id accidit. quippe cum illa ratione ueluti reliquias quāſdā reſtare.hac initum conſiſtēdi oriri uideatur.

Quid eſt qđ flatus moueat tropœos.i.quos uerſorios aut reciprocos appellamus an eadē ratio eſt q̄ euripi mari reciprocāte agitātur.nā & mare & aer eatenus ferť:quatenus ꝓfluere licet.Deinde cũ obice quadā amplius ꝓgraſſandi licentia his tolliť:qui terra ꝑgunt. ob eam.ſ.rem ꝙ ſuæ motiōis delationiſq; primordia parũ habeant ualida.tunc reciprocātur & redeunt.

Cur idē illi tropœi mari ſpirare ſoleāt. Vtrũ qa mare uicinũ eſt. an qa tropœus apogeæ.i. flatui abterraneo cōtrarius eſt. Verſarius enĩ tanq̄ reuerſio abterranei eſt.quippe cum alteraneus flatus ex terra in mare proſluēs ſit:cuius reciprocatio uerſarius eſt.itaq; de mari terrā uerſus ſpirare neceſſum eſt.an uenire inde putādum qm̃ aer collectus in mari eſt:qui illo fluxerat.Sed ratio cur nec in terrā cōſiſtat:& reflectatur cũ profluit ꝙ mare in cauo eſt.Aer autē modo aquæ ad id fluit: quod cauiſſimum eſt.

Cur dici ſolet. Tertia lux nunq̄ nocturno aquilone laborat.an ꝙ flatus ſeptētrionis imbecilli ſunt cum nocte ſpirare incipiũt.argumentũ enim nō multũ aeris eſſe motũ ꝙ eo tēpore ſpirare exorſus eſt quo caloris exiguũ eſt:exiguũ nāq; caloris exiguũ aeris mouet.atqui flatus minimi oēs intra triduũ finiuntur.ergo nec is diuturnior eſſe debet.

Cur aquilo crebrius q̄ auſter ſpirat:an quoniā aquilo parti orbis terrarũ habitatæ uicinus eſt.Idcirco latere nō poteſt.Simul enim ex ſui temporis breuitate & ſpirat & adeſt:at auſter quia elonginquo admodum niſi uæhemēs ſit uenire non poteſt.

Cur auſter minus hibernis noctibus q̄ diebus ſpirat.an ē qdē ſol.noctis ēt tp̄e auſtrali regioni ꝓpinquus.& noctes ibi tepediores q̄ dies aqlonē uerſus:itaq; aeris multũ moueť;& nihilominus q̄ interdiu. Sed calor dierũ uæhemētior omnē aſſumēdo humorē efficit ut minus ſpiretur.

Cur auſter canicula oriēte moueať.idq; lege naturæ certiſſima fieri ſoleat. An ꝓpea ꝙ regio ĩferior orbis ſole.ſ.remoto minus calidinē.Itaq; uapor ĩde large emigrat & multi ꝑfecto auſtri ſpirarent: niſi anniuerſarii prohiberēt. An oĩbꝰ aſtris tũ oriētibꝰ itũ occidētibꝰ aer ſoleat cōmutari. Sed canē p̄cipue.qđ qdē flatibꝰ latiſſime cōſtat q eius ortu & poſt ortũ ſequunť qđ cũ æſtus tũc uigeāt: tp̄s calidiſſimos p idē tp̄s oriri cōgruũ ē.Auſter aūt calidus ē:& cũ ex cōtrariis in cōtrariũ maxie cũmutari ſolitũ ſit.ortũq; canis p̄uii nũcupati antecedāt.q aqlones ſũt merito poſt eũ auſter ſpirat.qñqdē aſſignari neceſſe ē.idq; auſtris fieri oriētibus. huic aũt uerbo cũ aſſignari dicimꝰ ſubiecta notio ē:aerē ĩſigniter cōmutari & qdē mutari flatuũ oĩa gñа ĩ uēros aduerſos aut dexteros ſolēt. Quod cũ aqlo nō trāſeat in latus dextrũ reliquũ ē:ut in aduerſum hoc ē:ut in auſtrũ tranſeat.

Quin etiā dies poſt brumā qntuſdecimus auſtrũ p ſe fert:eo ꝙ bruma initiũ quoddā eſt:mouetur q; a ſole.is potiſſimũ aer q brumæ uicinus eſt.Sole aũt tũc ad auſtrũ uergere certũ eſt. Vt igiť cũ ortũ preptat.flatus excitat ſubſolanus.ita cũ meridiē adit auſtros euocat:nec tamē ſtatim a bruma id facit:qm̃ breuiſſimas tũc agit diſtātias.Sed qntodecimo quia tēpus id modice ſe habeat ad primā diſceſſus ſenſionē. Totum enim id tempus pars cōſpicua eſt.

Qua de cauſa orationis exortu dies maximeq; uarient:flatuſq; in opportuni moueanť. An quoniã in mutatione uaria maxime oĩa ſunt:quæ non uno certoque tẽpore motuue deſcribunť. at qui oritur orion ineunte autũno occidit hyeme.ergo quia nõ uno tẽpore conſtat:ſed alio incipit:alio ceſſat flatus etiam incõſtates eſſe neceſſe eſt:utpote cũ ancipiti cõditione proueniãt:quos ſibi tẽpus utrũq; ſortitũ eſt & quidem difficilẽ eſſe orionẽ & cum oritur:& cũ occidit ex tẽporis uarietate recte affirmant. Turbulentũ enim atq; inæquabilẽ eſſe neceſſum eſt.

Cur aquilo nocte exorſus dieterie ceſſat. Vtrũ quia ex paruo imbecilliq; initio prodit.tertius autẽ dies decretorius eſt.an quoniã uniuerſus modo ecnephiarũ.i.pcellarũ nubibus excuſſorũ flatuũ funditur:idcirca compendio ceſſat.

Cur pueri aq̃lones ſpirãt.an qm̃ pars orbis terre habitata ſeptẽtrionibus ſubdita eſt eminentior & extra ſolſticiũ poſita & niuis plenáque nix non mõtibus nullis nunq̃ deeſt. Cũ igitur cõcreti humores tabeſcũt flatus magna ex parte oriunť.is aũt aq̃lo eſt qui a ſeptẽtrionibus mittitur.

Cur auſtri hyeme atq; ineũte ueræ atq; autũno ceſſante ſpirate ſoleãt:undabũdiq; ſint & cõtortuoſi atq; africæ nõ minus frigidi q̃ regioni nfati aq̃lones.an ꝓpterea q̧ ſole propinquo ſpiritũ moueri neceſſe eſt. Sol autẽ p hyemẽ auſtrũ uerſus pferť:& ineũte ueræ deſinẽteq; autũno iam calefacere incipit.æſtate contra ſeptẽtriones petit:& loca relinquit meridiana. Calidus autẽ propterea eſt: quia cum aere africæ miſcetur:qui calidus eſt.hinc etiam in mare corrumpens ingẽtes excitat fluctus:facitq; auſtralem æſtatem.

Cur auſter fœtidi halitus cauſa ſit. An qm̃ humida & calida corpora reddit:quæ maxime putredini opportuna ſunt.

Cur auſter profectus mari ex cõmodus his ſit:quoq; ſtirpes terra continẽtur: Nam & thriaſio cãpo terræ atticæ:auſter de mari occurrit.an quoniã refrigeratus accedit:rubigo autẽ per humorẽ calidum alienũq; conſiſtere ſolet.

Cur oẽtus magna ex parte ante lunæ defectus exciteť inicio noctis cũ defectus medio ĩcipit noctis medio uero cũ maneat.an qm̃ calor lunæ ꝓpterea hebetať q̃a curſus iã proxime eſt q̃d defectus exuitet. Remiſſio itaq; calore quo retẽtus aer quieſcit:rurſum moueri ac ſpũs reddi incipit.

Cur auſter nõ incipiẽs ſed deſinẽs imbrẽ afferat. Vtrũ q̧ aerẽ cogit elõginquo quo coacto aqua exprimiť.cogiť autẽ poſtea q̃ cæptũ eſt.an qm̃ incipiẽte calidus adhuc aer eſt.quippe qui profectus a calido ſit.in proceſſu tẽporis autem refrigeratus in aquã melius conſiſtere poteſt.

Quã ob cauſam cũ minor auſter eſt:nubes nullas obducit maior nubiluſ & diuturnior eſt. Vtrũ ut quidã aiunt.initii cauſa ita accidat. Nã ſi ex minori proficiſcať:liquidus uduſq; eſt. Si ex ampliori nubilus & craſſus.an quia minor cũ incipit eſt.itaq; nõ multũ aeris compellere põt. Sed ad poſtremum amplificari cõſueuit. Vñ illud prouerbiũ. Cũ ceſſat boreas cũq; auſter ſurgere cæpit.

Cur tempore hiberno flatus parte ueniunt exortiua æſtiuo occidua.an ubi ſol amplius nõ euincit aer libere profluit.cum igitur nobis occidit:nubes relinquit:quibus fauonii prodeunt:cũq; incolis iſerioris hemiſpherii oritur:ſpiritum illis parte exortiua producit.contra cũ parti inferiori occidit fauonis illis ſubſolanos nobis conſectante aere facit. Vnde fit ut quem aliũ uentũ occupauerit.augeat eo ſcilicet q̧ non nihil adiunxerit.

Cur afflante fauonio canes ueſtigia minus ualeant cõperire.an quia plurimũ hic uentus confundit quoniam uentorũ omniũ continẽtiſſimus eſt:maximeq; terram attingit.

Quam ob cauſam ſtellæ proſiliunt:uẽti indicium datur.an propterea q̧ a flatu feruntur priuſq; ibi q̃ apud nos flatus excurrit. Quo fit etiã ut unde ſtellæ feruntur.hic flatus accedat.

Cur nubes maximas fauonius agit.an quia de alto ſpirat:regioneq; maritima nubes per ampla ſpacia colligit ampliores.

Cur uẽti ad poſtremũ uæhemẽtiſſime ſpirãt.an q̃a ubi uniuerſi efflarũt caloris parũ relinquitur.

Cur ſi circa eq̃noctiũ africus ſpirarit aqua fiat neceſſe ſit:an quo loco orbis ſol fuerit inde ſoleat excitari:itaq; pro ſolis diſcurſu uiciſſitudo ſpũm agat. Quod cũ eq̃noctiũ hyemis atq; æſtatis cõfiniũ ſitidũ ſol nobis cõſpectũ eq̃noctiã agit aut iuſtũ trãſgreſſus limitẽ regioni ſe dedit hybernæ accidit:ut uẽti partis illius uernaculi ſpirẽt:quoq; primus africus ẽ natura humidus:& cũ ſol partem orbis terrarũ hibernã pluſtrat.flatoſq; regionis eiuſdẽ moueat:euenit ut hyẽs ſuis fungatur muneribus. Cuius gñis iber eſt. Ad hæc cũ eq̃noctiũ tanq̃ paribus examinatis uiribus hyemẽ atque æſtatis cõſtet. Si alterutris q̃cq̃ additũ ſit.obitus momẽtũ exultabit conſpicuõ:ut in eq̃librio põdus. Lãci adiũctũ alteri efficit. Quod cũ africus hiberni ordinis ſit naturaque humidus: equinoctio additus:hyemẽ imbrẽque merito aufert.imber enĩ homines eſt flatibus familiariſſima.

Cur auſter atque eurus cũ flatibus ſibi obiectis calidiores ſint. alter aquilone:alter fauonio aquæ fertiliores ſint:quãquã frigor eſt qui humorẽ ex aere depromat.haud enĩ q̧ aquilo nubes hic pellit:idcirco aqua nõ puenit. Nam & fauonius & eurus nubes ambigit.quippe q ex latere pari mõ puenit:q̃ etiã cæteri oẽs unde ſpirãt inde depellũt. Vtrum quia frigor amplius introrſum circũ

obſiſtit.cum calor amplius urget. An etiam regio facit unde ſpirát ut ſereni illuſtreſq̧ ueniant. Eu
rus nãq̧ ex ortu fauonius ex occaſu aduentat. Quinetiã ratio ſit : ꝙ aer ꝑcalefactus celerrime ac
pleniſſime refrigeratur.quõ etiam aqua.igiť euri aer de ortu calidus:auſtri de meridie fertur:cũq̧
frigidiſſimũ locũ adiere cõpẽdio cõcreſcunt:atq̧ in aquã cõſiſtunt:magiſq̧ eurus aquã agit:quoni
am aerẽ de ſolis parte nec minus calidum ducit. Auſter aquã mittit cum ceſſat:quoniã aer qui pri-
mus ex mari accedit erigidus eſt.ultimus autẽ tepidus ex terra occurrit.an non id ſolum cauſa ſit,
ſed etiãq̧ ad poſtremũ auſter creſcit. Vnde illud prouerbium. Cũq̧ auſter ſurgere cœpit:atqui fri-
gidiores qui uæhemẽtius ſpirant:igitur merito in nubes aerẽ poſtea cogit.an ea ipſa ratio ſit cur
poſtquã principio fertilior aquæ occurrat.

Cur uenti ſiccant cum frigidi ſint.an quoniã qui frigidiſſimi ſunt uaporẽ eliciunt:
Sed cur amplius ſiccẽt q̃ ſol.an quia uaporẽ nõ ſolum euocãt:uerũetiã adducunt. Sol autẽ relinquit:
itaq̧ ut magis humificat ſic minus aſſicat.

Cur unus uẽtorum cæcias nubes ad ſe uocat:quod etiã prouerbiũ illud declarat. Vt cæcias nubes:
ſic ille opes trahẽs.cæteri nãq̧ unde ſpirãt:inde tm̃modo expellũt. Vtrũ uẽtus aduerſus eodẽ in tẽ
pore ſpirãs id faciat.an ſi hoc eẽt haud unq̃ latere potuiſſet.etenĩ ſpũs hic ſuapte natura circulari
linea ferť. Ergo cæteri per terram uagãtur.hic cælũ uerſus ſuæ lineæ cauũ erigens non ad terram
reſupinans ſuam originem repetit:itaque nubes facile ad ſe ducit.

Cur fauonius ſerenus ac iocũdiſſimus uẽtoꝝ oĩum eſt: & qualẽ Homerus flare ꝑ cãpos eliſios car-
mine illo dixit. Sed zephiri aſſidue ſpirãt:auræq̧ ſalubres. an primũ ꝙ aeris tẽperiẽ plene obtinet
neq̧ eni calidus eſt:ut q de meridie ortuq̧ ſpirãt neq̧ frigidus ut q de ſeptẽtrionibꝰ ueniũt:ſed me
diũ frigidoꝝ & calidoꝝ flatuũ tenet. Quod cũ utriuſq̧ in uicino ſit particeps utrarũq̧ uiriũ eua-
dit.itaq̧ tẽperatiſſimus eſt:& uere maxime ſpirat:ad hæc flatus oẽs trãſire uel in ſibi aduerſos: uel
in dextros cõſueuerũt:itaq̧ cũ poſt aqlonẽ fauonius ſpiret:dexter enĩ hic eſt.efficiť adeo tanq̃ mi
tis ad imitẽ:& ſimul ubi deſtitit hyems.ſerenũ magna ex parte ſubſequi ſolitũ eſt.atqui flatus hi-
bernus aqlo eſt. Subſolanus q̃uis inter calidos & frigidos ſitus minus qualitatis eoꝝ particeps eſt,
hic enĩ cũ ſpirat flatus uergẽtes ad auſtrũ motitat quidẽ.iſtuc enĩ trãſferre aſſolet : ſed miſceri ta-
men cũ his minime patiť.at uero fauonius & moueť ab auſtro:& ipſe cũ ſpirat moueat aquilonẽ
huc enim uſq̧ progrediẽs:uiciſſitudo ſpirituũ finem ſui circuitus facit. Quod cũ unus facit alteri
us finẽ alterius initiũ ſecũ habeat merito ſuauius & eſt & eſſe uidetur.

Cur fauonius horis poſtmeridianis ſpirare nõ mane ſoleat.an ſol magna ex parte uel oriens uel oc-
cidens auctor ſpirituũ eſt:Quotiẽs enĩ aer eſt humidũ tepefaciẽdo ꝑcoquit atq̧ diſcernit in ſpiri-
tum ſane illũ extenuat. Quod ſi tãtiſper acciderit:ut aer ſpirãtiuſculus ſit:magis magiſq̧ a ſole uer
tetur in ſpiritũ. Quotiẽs igiť ſol in exortu eſt.ꝓcul a fauonio abeſt.hic enĩ ab occaſu ſe ꝓmit : &
cũ iam occidere ꝓximus eſt.aer oĩno extenuatus diſcretuſq̧ fluit.at dũ cõfecto meridie pergat ad
poſtmeridianũ.tãtiſper ad aerẽ tepefaciendũ diſcernendũque modice ad modũ habet. Subſolanus
quoq̧ ob eã rem mane ſpirare incipit.aerẽ enim qui ſupra terrã ſublimis impẽdens nocte humefa
ctus ſolo ſui põderis ratione appropinquarit.ſol mane diſcernẽs ꝓximũ ſibi excitat primum. Qui
autẽ ex ſole oriente ſpirat ſubſolanus hic appellatus eſt.

Cur ſole ſe attollẽte ſpũs & ſternunť & augenť.an qa ſpũs uel aeris uel redũdãtis humoris cõmotio
eſt quæ ut cũ parua eſt.cõpẽdio a ſole cõſumiť itaq̧ nullus ſpũs inde exiſtit:ita cũ magna eſt ſolis
exortu amplior redditur. Sol enĩ auctor & parẽs motuũ eſt.

Cur fauonius horis poſtmeridianis ſpirare ſoleat.an ꝙ ſpũs oẽs ſole humorẽ diffundente:ꝓueniũt:
humor enim qui ante ac cõcreſcebat tabeſcit:cũ uis caloris in ꝓpinquo eſt:itaque ſpiritũ moueť.
atqui fauonius de occaſu ſpirat. Recte igiť poſt meridianis exoriť.tunc enĩ ſol eius ad locũ accedit

Cur aquilo & auſter ſæpiſſime ſpirẽt.an quia contrariũ a ſuo cõtrario e directo.ſ.oppugnatũ mini-
me edurare poteſt:ſed ex latere potius:aduerſam uim tolerat.auſter uero & aquilo. excurſus ſolis
lateribus ſpirant:cæteri aduerſi potius occurrrũt.

Vtrũ ſpũs fonte quodã emergat:quẽaemodũ aqua ſupra quẽ fontẽ efferri nequeat:an nõ & utrum
uno ex pũcto.an ex loco ꝓfluat ampliori. Sũt certe nõnulla in aere quæ uel in aqua accidere pari
rõne uidemus. Quippe cũ aqua per ꝓna ocius fluat:q̃ cũ in planis atq̧ æqualibus ſtagnat.hoc enĩ
& ſpũs faciũt.nã locis editis atq̧ excelſis aer aſſidue moueť.cauis ecõtra ſæpe quieſcit & cõſileſcit.
ad hæc ſup excelſiſſimos mõtes ſpũs nulli excitanť:ut ſup athon ac reliquis generis eiuſdẽ.indiciũ
ꝙ quæ reliquerint:qui modo ſuperiori ſacrificarũt:poſteriori incorrupta cõperire affirmãt. Con-
ſtat igitur ſpũs quoq̧ prolationẽ ueluti ex fonte quodã attitari ſuper quem nihil ꝑterea efferre ſe
poteſt. Vnde fit ut locis excelſis quod modo diximus accidat:quod idem datum etiã aquæ putaue
rim. Nec enim aquã uæhemẽtẽ nec ſpiritũ rapidũ locis excelſis fieri nouimus.

Cur auſtro ſpirante ceruleũ mare fiat:aquilone obſcurius utriuſq̧:an ꝓpterea ꝙ aquilo minus ma-
re ꝑturbat.omne autẽ quod trãquillus eſt:atrum eſſe uidetur.

Quam ob cauſam auſtri cũ leuiter ſpirãt:nequeat nubilare:cum intente nimirũ queant:an quoniã tum leuiter freqnẽtiam nubiũ agere nequeant:itaque breue ſit:quod obduci nubibus poſſit:at uero ubi excreuerunt multas depellunt:itaque amplius obnubilare uidentur.

Cur aquilo ut magnus incipiat ita paruus deſiſtat.auſter contra ut paruus incipit ita magnus ceſſare ſoleat.an quia nobis aquilo in uicino eſt:auſter longe abeſt.alter igiť ubi primũ exortus eſt nox occupat.alter ſuo diſpſo principio utpote diu ꝓtracto exiguus ad nos primũ deuenit.at finẽ alterius minime itaq; merito alter ĩbecillus cũ ceſſat eſt. omniũ nãq; finis imbecillus eſt alter ualidus. Finem enim iſtius nihil ꝑterea ſentimus.

Cur uerſarii q̃ mare ſinuať reflarẽ ſoleãt:qua porrecta pãſaq; maria ſũt:reflare nõ poſſint.an qm̃ flatus in ſinũ interrũpẽs nihil diſtrahiť:imo magna parte uniuerſus ꝑferť.at in diſpalatis porrectiſq; obterranei & ꝓtinus magis diſtrahunť:& inter ꝑfluẽdũ hac eadẽ reparunť:qm̃ nihil obſiſtit quominus multas in partes ꝓruant. Verſarius eni nõ niſi reflexus abterraneis eſt.

Cur dici ſolet.cũ ceſſat boreas cũq; auſter ſurgere coepit:an qm̃ boreas ꝙ nos ei ſubditi ſumus: parſque habitata terræ uergit ad ſeptẽtriones.intẽtus protinus accidit.quippe qui ſtatim cum ortus ẽ auſter ꝙ ex loginquo ad nos deuenit:nõ primũ ſed poſt intẽtior eſt.

Cur ſpirãtibus auſtris homines grauiores inualidioreſq; ſeſe reddunt.an ꝓpterea ꝙ humor corporis flatus eius calore tabeſcẽs multus ex pauco redũdat:atq; humor grauis leui ex ſpiritu cõſiſtit quas ob res uires hoĩs debilitari neceſſe eſt.

Cur ſpirãtibus aqlonibus cibi auidiores ſumus q̃ auſtris:an ꝓpterea ꝙ aqlones frigidiores ſunt.

Cur auſter oris terræ ægypti nõ afflat:nec interius iter diei ac noctis ſup mẽphim uero uel inter diei ac noctis ingenuus ſpirat:nec uero occaſum uerſus iter duũ dierũ:totidẽq; noctiũ adit exortũ aũt uerſus africi incitanť:an qm̃ terra ægyptus caua partes ſuas interiores eſt i ſupiores ſemotioreſq; eminẽtior.hinc eni auſter ut caua intacta ſupgredi ſic excipi ab eminẽtioribus põt.

Cur auſter paruus oriť magnus deſiſtit.aqlo cõtra.unde ꝓuerbiũ illud ſecũdæ nauigationi delegatum eſt.cũ ceſſat boreas cũq; auſter ſurgere coepit : an ꝙ ad ſeptentriones potius q̃ ad meridiem poſiti ſumus.aquilo aũt ex ſeptẽtrionibus ſpirat.auſter ex meridie:merito alter ſtatim cũ ortus ẽ uæhemẽs proxima ſibi loca inuadit.poſt deinde ſuã uæhemẽtiã in loca tranſfert remotiora:alter ecõtra hoĩes meridie incolas inter initia urget poſt ubi ꝑteriit ingenuus ad nos uenit.

Cur dici ſoleat.Fit glacialis hyems boream ſi dux erit auſter:an ꝙ auſter talis eſt : ut nubes large & aquam colligat.Cũ igitur tali temporis cõditioni ſuperuenit:gelu indurat:hyemẽ quæ efficit. Vnde celebre illud eſt.Offendẽte lutũ borea mox terra gelaſcit. Lutũ eni & oĩno aquã ab auſtro uel maxime uel ſæpiſſime fieri palam eſt.

Cur poſt auſtrũ cito aquilo ſpirat:poſt aquilonẽ nõ cito auſter:an qm̃ alteri ex ꝓpinquo alteri ex lõginquo ueniendum eſt quippe cũ ſedes noſtra aquilonẽ uerſus poſita ſit.

Cur flatus frigidi ueniũt cũ caloris cõmotiõe orianť.an motionẽ a calore profectã calidã eſſe neceſſũ nõ ſit:niſi mõ quodã ꝓdierit.Nã ſi uniuerſa interrũpit calida eſt:ſi per anguſtũ paulatimq; extriguitur:nec ipſa calida ꝓuenit:& aer qui ĩde cõmotus eſt talẽ efficit motũ qualis ipſe ꝓfuerit : quõ & iã eodẽ de corpe modo calidũ mõ frigidũ poſſe ſpirari inquiũt. Sed id uerũ nequaquã eſt. ſemp eni quod exit calidũ eſt:cuius indicium ꝙ tale propius admouẽti percipiť:ſed intereſt quo prodierit modo.Nã ſi multo poſthiãte ore emiſimus calidũ idcirco uideť:qm̃ ſentire id poſſumus. ſed ſi angutũ extrudamus:calidius ꝓfecto extrictũ aerẽ ſibi proximũ ĩpellit:atq; ille ſibi cõtinuũ.Sed ꝙ aer frigidus eſt:motio eius quoq; frigida ꝓfluit.Nunqd igiť in flatuũ quoq; rõne hoc ĩdẽ eueniat. ſitq; p anguſtũ prima eoꝝ motio:tũ aere priore plato ſubinde alius affluat. Quapropter hyeme frigidi:æſtate calidi orianť.eo.ſ.ꝙ talis eoꝝ tẽpoꝝ aer ꝑeſt:nec eni a ſeipſum aerẽ moueri: neq; a calore cõuictũ:eo motu ꝓferri cõſtat:nõ ſolũ ꝙ calore ampliori cõtento ſpũs calefaciunt. Veꝝ ꝙ ſurſum etiã efferunť.ignis enim natura huiuſcemodi eſt frigidũ cõtra deorſum ferri aptiſſimũ eſt. Spũs autẽ merito in latus ſe uertũt.Cũ eni alterũ ſurſum alterũ deorſum uerſus nitatur:& neutꝝ alterũ ſuperet:nec fieri poſſit ut maneat:obliquæ perferri neceſſe eſt.

Cur auſtri frigidi in africa ſint ut apud nos aqlones.Primũ qa ut nobis aqlonũ origo:ſic africæ auſtroꝝ ꝓpior eſt.Nã ſi ut dictũ eſt.flatus p anguſtũ extrudi ſoleat.ꝓpioribus certe frigidiores occurrẽt:ꝓpter uæhemẽtiã ſui motus quã diffundi hebetariq; neceſſe eſt:cũ ſe longius ꝓtrahit quare de cauſa aqlones frigidi apud nos ſunt.colimus eni ꝓpius ĩmo iuxta ipſos ſeptẽtriones.

Cur auſtri ſicci:& aquæ omnino expertes febres contrahant. An quoniam humorem calidum alienum in corporibus careãt. quippe qui natura humidi & calidi ſint:quæ quidem qualitates febrificæ ſunt.Febris enim earum conſiſtit exuperantia.Quotiens igitur per ſolis ardorem omni uiduati humore ſpirant habitu plane huiuſcemodi ſunt.at cum una ueniunt cum aqua refrigerari nimirum aquæ ipſius beneficio poſſunt.

Cur flatus anniuerſarii eodẽ tpe atq; modo afflare ſemper ſoleant:& cur deſinente die deſinunt no-

ctuque nõ ſpirãt.an id quidẽ ipſum qm̃ nix liquefieri ceſſat a ſole cũ ueſperaſcit.totãque noctem manet indomita.oĩno aũt ſpirãdi tẽpus tũc ẽ.cũ ſol uincere atque reſoluere glaciẽ ad aquilonem poſitam cœpit cũ igitur ĩcipit ꝑui apellati ſpirãt.cũ iã amplius reſolutũ eſt anniuerſarii.

Cur fauonius uentorũ oĩum leniſſimus & frigidiſſimus eſt duobuſq; tẽporibus maxime ſpirat uere ac autũno.cũque ueſperaſcit potiſſimũque terrã attingit: an lenis quia ex mari cãpiſque planiſſimis ſpirat frigidus tametſi minus quã aquilo ẽ.qm̃ aqua inflata nõ niue ſpirat cæteris tamẽ frigidior ẽ.quia uel poſt hyemẽ ſole adeo nuꝑ reuigẽte uel autũno cũ ſol amplius nõ uiget ſpirare icipit. Vicinus hic maxime terræ afflat.ꝙ e directo nullaq; aduerſante ui ex mari ad terrã trãſit haud enĩ ut ꝑ terrã materia obſiſtẽte arcetur.ſed libere quoquo uerſus uagatur qm̃ humorẽ preptat & æq̃bili quoq; diſcurſu hac eadẽ de cã ꝓfluit.Nõ enĩ ex mõtibus neque niue per uim tabeſcẽte ſed tanquã per fauces expedite ꝓfunditur.pars qppe ad aq̃lonẽ.aut ad auſtrũ uergẽs mõtuoſa eſt occaſũ uerſus nullus mõs.nulla terra eſt.ſed mare athlãticũ ſpaciat itaque efficitur ut terræ ꝓximus atque ſibi æqualis ꝑmanet.Spirat cũ ueſpera ꝓpe eſt loci ipſius ratione. Tũc.n.ſol ꝓxime ad locũ accedit unũ fauonius oritur.Noctu qeſcit qm̃ tũc ſolis motio deeſt.

Cur euro ſpirãte oĩa maiora uideatur an qm̃ eo flatu aer obſcurior caliginoſiſſimuſque reddatur

Cur tpe hiberno flatus de ortu ſpirare mane æſtiuo de occaſu poſt merediẽ cõſueuit.an propterea quod flatus q nobis æſtiuo ueniunt hiberno bis ſpirãt q oppoſitum terræ emiſperium tenent.Nobis autẽ hiberno mane atq; de ortu ſpũs ueniunt : ꝙ ꝑhumidus noctis aer diſcernitur.mouturq; mane a ſole.atq; is primis q proxime ſolẽ eſt quod etiã ante ſuũ exortũ ſol agere põt.exquo auræ ſpirare non minus ante ſolis exortũ ſolent ergo cũ ſol humores ad ſe attrahat.moueatq; ante ſuũ ortũ aera q per hyemẽ humidus apud nos ẽ cõſtat uel ad ſe poſſe atatrahere cum inferius emiſperiũ inſpicit.idq; poſt meridiẽ ibi efficere.quod tẽpus nobis ante lucanum eſt. Quamobrem accidit ut aer qui ante ortum hic a ſole attrahitur.fauonius inferis ſit.aſpiretq; horis poſt meridianis itaq; flatus hiemis noſtre exortius nobis poſtmeridianis illis ẽ.idem nobis exortius accedit æſtas enim apud illos eſt cum apud nos hyems noſtrumq; poſtmeridianũ illis ante lucanum ẽ.quo illis auras exortiuas.a nobis fauonios aſpirare ꝑdicta euenit rõe.Nihil de ortu ꝑ æſtatẽ ſpirare ſolet eo quod ſol ad aera ſedis noſtre ſicciorẽ exoritur laug enim tẽporis abſuit fauonii poſt meridiẽ nulli ꝑ hyemẽ aſpirãt quod exortiui eodẽ tempore nulli inferiori emiſpherio flate ob eã quã mõ diximus cãm pñt.Sol enim humores inde ad ſe attrahẽs nobis fauonios præſtat.

Cur fauonius illuſtris ſerenus atq; gratiſſimus uentorũ oĩum eſt.an quia mediũ calidorũ & frigidorum flatuũ tenet.uicinuſq; illis oriens particeps qualitatũ generis utriuſq; euadit tẽperatuſq; proinde accedit.Subſolanus quãnis inter eoſdem poſitus ſit.minus tamen communem ſe exhibet hic enim mouet quidẽ cũ ſpirat flatus qui auſtrũ uerſus ſpectant: eo namq; tranſire ſolitus eſt ſed miſceri his neſcit.At uero fauonius & mouetur ab auſtris:& ſpirans ipſe agitat aquilones.Iſtuc enim ultimus ſpirandi circuitus ducitur unde cũ idem in ſe alterorum finem alterorũ initiũ contineat iure gratiſſimus & eſt & eſſe uidetur.

Cur uẽti alii locis alii ĩbrẽ efferãt.uerbi cauſa heleſpontias terræ atticæ inſuliſq; uicinis aq̃lo heleſponto atq; cirenæ:auſter leſbo.An ubi frequẽtia nubiũ inibi ĩbrẽ obuenire neceſſe eſt:ubi autem frequẽtia cogit̃.ubi aſſidere nubes arceriq; eſt.itaq; mõtibus magis q̃ planis pluit : ergo apud heleſpõtũ aquilo multas deſup nubes cõpellit:qđ idẽ ad atticã:iſulaſq; uicinas heleſpontias quaſi iã cõditã nactus materiã efficit quippe cũ copia larga cõgeſta ab aquilone ſit.leſbo eurus atq; auſter nubes affatim ex alto adducũt:atq; in hũc modũ uel de cæteris cogitare par eſt.

Cur dici ſolet.Nauibus hiberno uentos dat terra ſecundos.Tunc mare fert ſænos calidi ſub menſibus anni. Terra dabit ſæuos : ponti feret unda ſecundos.An quoniam mare per hiemem calidius eſt.Itaq; ſiquid in eo conſtitit:inicio conſtitiſſe ualidiori certum eſt. Nam ſi inualidum eſſet:facile maris tepore abſumeretur. At per æſtatem mare frigidum eſt : ſpirituſq; maritimi omnes frigent.Terra econtra tũc calida eſt : quare ſiquid ex terra tunc fertur primordio id conſtitit ampliori.Nam ſi exiguum imbecilluq; eſſet facile ſolueretur & euaneſceret.

Cur apud archadiã qui locus excelſus eſt:flatus nihilo frigidiores q̃ cæteris locis ſentiant̃.& cũ flatur ſilet cæluq; nubilũ eſt:frigidior ꝑinde atq; in planis paluſtribus oriatur.An ꝙ archadia nõ diſſimilis paluſtribus eſt.Aquarũ enĩ cõfluẽtiũ nullos in mare exitus habet: Quapropter fauces hiatuſq; ꝑcipites ea in terra numero ampliori ſunt.Cum igitur uẽtus ſpirat uaporẽ ortũ ex terra frigidum auertit & reicit.flatus autẽ ipſi frigidi propterea eſſe nequeunt:quia ex mari deueniũt.Spiritu tamen ſileſcente uapor de aqua ſtagnãte libere aſcendit atq; refrigerat.

Cur ſi uentus mane incœperit:edurare amplius poſſit.An quoniã ſole oriente impetus fit uæhemẽtiſſimus iccirco protrahi longius poteſt.Indiciũ ꝙ cõſtitutio facta prævalida eſt.

Cur equilo interdiu ſpirat ingenuus noctu deſiſtit.An ꝙ imbre gignitur congelario cum ſolis calore reſpirandũ eſt.ergo ſternitur noctu quia ſol abeſt qui gignendi cauſa eſt.

Cur flatus futuri indiciũ datur cum per aerem multæ ferũtur arachneæ. Vtrum ꝙ arachnea ſuo fungitur opere cum cælum ſerenum eſt. ferunt̃ autẽ fila quoniã refrigeratus aer in terrã corruit Refrigeratio uero hiemis primordiũ eſt: itaqꝫ indiciũ fit illa arachneaꝝ latio. An ꝙ poſt imbres atqꝫ hiemes arachneæ uniuerſum ferunt̃. opus enim ſuum arachneus tunc exequitur cum cælum ſerenum eſt & occulit ſe impatiens frigoris cum hiems urget: tractuſqꝫ a flatu nimiũ eruit filum. poſt imbrẽ autem flatus magna parte oriri ſolitum eſt.

Cur locis frigidis aquilo per hiemẽ uæhemẽs ſpirat: & ut ꝓxime nubilus: ſic tranſuorſum liquidus fertur atqꝫ illuſtris. An ratione qua frigidus eadem etiam uæhemens ſit. Quod tamẽ e propinquo frigidior eſt: occupat priuſqꝫ nubes gelu indurat q̃ repellat: quæ induratæ pondere ſuo obſiſtũt & manent. Tranſuorſum autem uæhementia ſua potius q̃ frigore agit.

DECIMAOCTAVA PARTICVLA QVAE AD METVM FORTITVDINEM MORES DENIQVE AFFECTVSQVE VARIOS ATQVE CIVILE IVS PERTINENT.

CVt tremũt qui metuũt: an propter refrigerationẽ. deficit enĩ calor atqꝫ cõtrahitur: ex qua aluus quoqꝫ plæriſqꝫ ob timorẽ effuudi ſolitus eſt.

Cur metuẽtes nõnulli ſitiunt. Vt qui ſunt tormẽta adituri. cũ enĩ per timorẽ refrigeretur: ſitire minime debeãt an nõ eodẽ loco refrigerẽtur & caleant ſed refrigerentur per ſũma corporis: unde calor diſcedit: caleant per intima caloris. ſ. introrſum cõtracti efficientia. Cuius rei indiciũ alui quoqꝫ ſolutio facit. Sitis autem parte quadã interiore ſiccata ſolet accidere: nec aliter agi uidet̃ q̃ in his quos epiala exercet: qui ſimul & frigẽt & ſitiunt. Nec enĩ illis pars eadem corporis inalgeſcit & concaleſcit.

Cur hoĩes cũ excandeſcũt: calore. ſ. introrſum collecto feruidi ſidibũdiqꝫ reddunt̃: cũ metuũt cõtra efficiunt̃. an nõ eundẽ in locũ calor ſe colligat. ſed homini iraſcenti cor calore circũfuſum efferuent: ex quo ſidibundus rubicũdus ſpirabũdus efficitur: cũ calor ſurſum uerſus ſe efferat. Metuẽti ſanguis & calor in imum perfugiũt. Vnde fit etiã ut aluus fundat̃. Nam & cordis compulſio nõ ſimilis agitur: ſed metuẽti utpote ex caloris inopia frequẽs ac feriẽs eſt. Iraſcẽti ecõtra: utpote cum calor collectus ſit copioſior. Quãobrẽ efferueſcere aio excitari: ꝑturbari: cæteraqꝫ id genus uerba non inepte ſed accõmodate dicũtur. Nunquid igit̃ ſitis ea de cauſa obueniat: nã & ſiccũ expuere. & linguã hærere & reliqua huius ſpiritus elatio facit & ſanguis. Sitim quoqꝫ excaleſcente corpore naſci certũ eſt: ſed quẽadmodũ pars eadem corporis qua ſitis laceſcit reſiccari utriqꝫ metuẽti & iraſcenti poſſit. metũ enĩ ſitim poſſe afferre cõſtat militũ argumento qui ſupati fugã rapuerint: nũquã enim tam grauiter ſitibundos ſeſe fuiſſe fatentur: & uero qui in dicẽdo cõturbãtur ſitire uæhementer cõſneuerũt itaqꝫ oſeluũt: & nõ nihil ſubſorbẽt ut parmenõ hiſtrio facit: an hoſte cõturbatos nõ ſitis ſed ſiccitas pulſo ſanguine teneat. Vñ etiã accidit: ut palleſcãt. indiciũ uero ꝙ nõ multũ ebibũt: ſed iterdũ deſorbuiſſe tm̃ ſatis eſt. Atqui ſe in fugã uerterũt: laborãt itaqꝫ ſitiunt: & q̃bus tormenta inſtant eadẽ ipſa efficiẽdi ratio eſt: nec mirũ quicq̃ id eſt. fit enĩ in re bellica ut ꝓnõnulli etiam uiri fortes ac ſtrenui ubi ſtructa acie hoſtes ſunt petituri obtremiſcãt: nõ pterriti: ſed fidentes qui etiã ſua corpora uerberare lata ferula: aut ſuis manibus aſſolent ut undiqꝫ uorſum pari colore inferueant. quidam enĩ inæqualis ac tumultuarius motus in eoꝝ corporibus p acumen & nimiũ impetũ caloris oriri ferme animaduertitur.

Cur hoĩes fortes magna ex parte uinoſi ſũt. An q̃ fortes calidi ſunt. Calor autẽ in pectore cõditus eſt. Ibidẽ enĩ metũ quoqꝫ refrigeratione quadã effici nouimus: ut cor fortibus caloris copia fultũ ꝑſiſtat timidis refrigeratũ inſiliat. ergo qui ſanguinolentũ habẽt pulmonẽ calidũ hũc modo uinolentoꝝ gerũt. ita ut rei aduerſæ ſuſpitiõe refrigerari nõ queãt. At q ita ſe habẽt: bibendi auidi eſſe cõſueuerunt. nã & bibendi cupiditas mẽbri eius calore oritur ut alias dictum eſt. & cupiditas ipſa non niſi rei uim ſedandi habẽtis deſideratio eſt. Vinũ autẽ etſi natura calidũ eſt ſitim tamẽ amplius q̃ aqua extinguere põt. maximeqꝫ id genus hominũ: quã ob cauſam dictũ alias eſt: ex quo & q ſpirãdi difficultate laborãt: aut inſania uexant̃: uinũ ad modũ cupiũt: q̃q̃ alteris ex inſtrictione alteris ex perturbatione pulmo efferueat. Cũ igit̃ magna ex parte hoĩes eoſdẽ ſitibundos ac fortes eſſe obueniat: uini autẽ auidi qui ſitibundi taleſqꝫ geſtiunt. naturas uiciſſim inter ſe conſectari neceſſe eſt. Vnde fit etiã ut uinolenti q̃ ſobrii fortiores ſint.

Cur fortitudinẽ maxime honore ꝓſequunt̃ reſpu. quæ tamẽ uirtutũ ꝓcipua nõ eſt. An quia ſemper uel ipſe bellũ aliis inferunt: uel ab aliis ſibi illatũ patiuntur. hæc autem uirtus perutilis utrãqꝫ in partẽ eſt. honorãt uero non quæ optima ſunt: ſed quæ optima ſibi exiſtiment.

Cur uoce & manibus & labro inferiori tremãt qui metuũt. an quoniã hic affectus caloris defectio ex locis ſuꝑioribus eſt: ex quo ut palleãt accidit. Quod igitur calor pectus deſerit: uox obtremit. Id enĩ refrigerat̃ quod uocẽ mouet: & manus quoqꝫ pari ratione ceſſant̃: utpote quæ ex pectore

pédeát.Inferi⁹ tñ nõ ſupi⁹ labrũ q̃tit:qa ſupi⁹ eo pédet:quo ſuapte natura uergit. Inferi⁹ ſurſum caloris bñficio ſtabilit:atq; qeſcit quo ſublato ialgeſcit & tremit:& uero in excádeſcendo imũ labrũ eadé de cá laſſat:& pédet qđ late in pueris patet.calor eteni in cordis ſedé cõferre ſe cõſueuit.

Cur hoíes metuétes tremũt:maximeq; uocé & manus & imũ labrũ an uocé qa calor hinc deficit: quo in loco uox poſita eſt:labrũ uero & manus qm̃ partes iſtæ nobiliores ſũt:minimeq; ſanguinolentæ bilé quoq; idé deiciũt:& teſticulos cõtrahũt.deiiciũt qa calor deſcédés diffundit & liquefacit.Cõtrahũt qa metus inuectus extrinſecus eſt:ut fugá in aduerſum agi oporteat.

Cur hoíes metuétes:& algét & ſitiũt:quæ qdé affectiões aduerſæ iter ſe ſũt:an algét refrigerati ſitiunt calefacti.Calor ení in metuédo ſupiora deſerit loca:qđ facie aluoq; cõſtat. facies ení pallet.aluus iterdũ fundit. ergo ꝙ calor locis ſupiorib⁹ deficit:algor orit:ꝙ humor deficit:ſitis exultat.

Quá ob cauſam cũ & metus & dolor quædá ſit ægritudo:q dolét clamát:q metuũt ſilét:an q dolent ſuũ retinét ſpũm:itaq; is uniuerſis erũpés cũ clamore emittit. Metuétibus corpus refrigerat. caloreq; ima petit:qui ſpũm mouet.Quo igit hic ſe cõtulerit:ibidé ſpũm potiſſimũ excitabit: q̃ propter neuter eorum q metunt obcrepare ſolitus eſt. Vox aũt ſps ſurſum uerſus elatus eſt:partibus quibuſdam ueluti inſtrumẽtis cõſiciendus abſoluédusq;. Cá uero cur hoíes dolentes ſuũ retineát ſpm eſt:ꝙ oẽs iditis a natura nobis pſidus aliquo detrimẽto affecti:ſine ulla cogitatione uti ſolemus:ut ẽt cæteræ oẽs aiantes aliæ náq; cornibus aliæ unguibus repugnát:ſeſeq; defendunt.atqui ad dolores uel oẽs certe uel plurimos calor adiuuat.qué pfecto is auget qui ſuũ cohibet ſpm.Calefacit enim doloris incitabula:contracto in trorſus calore p ſpm atque excoquit.

Cur metuẽtibus alui fundatur:libidoque urinæ laceſſat. an quia calor inſitus nobis q̃ſi aians eſt hic ergo ré q̃cũq; timuerit:deſugit.qđ cũ extrinſecus tũ cõturbádi tũ cæterorũ metuẽdi generũ rõ inuehat atq; in ima de ſupis defluat.& e ſũmis ad i tima ſeſe penetret.efficit ut alui ueſicæq; fundát facileſque reddant.Ná & anethũ & abſinthiũ & q̃cunque urinã moueát eadem calida eſſe manifeſtum eſt.Quinetiá medicamẽtó aluo accõmodata calorifica eſſe nouimus.& partim eorum ſoluẽdi uim tm̃ obtinẽt.parti uel aliter tabeſacere queunt:ut alliũ urinæ tabificũ é.hoc igitur idem qđ ea ipſa calor quoque efficere põt qui de ſũmis in hæc loca ſeſe cogit & cõtrahit:

Cur hoíes metuentes ſuos teſticulos cõtrahunt.Cõtrariũ ení ut remittant & flacceát cõgruũ dixeris cũ calor metuentiũ in eũ locum ſe colligat.an metuentes omnes fere ſimiles frigẽtibus ſint.Cum igitur calor ſumma corporis deſeruit:retrahendũ ſane eſt.quáobrem uentris quoque murmur citatur cũ timor uehemẽs detinet.cutem quoque algentiũ ſũmam uidemus contrahi:ut pote cum calor inde deſtituerit oís.ex quo ſubſequi hortor cõſueuit.Scrotum ergo ſurſum conuellitur:atq; eo contracto una teſticuli cõtrahũtur. Quod melius in coitu uenereo patet.Metus enim excernit multiſque cõturbatis aut pterritis genituræ mouetur profluuium.

Cur aliqui ægrotét:ubi uitá luxurioſam uiuere aſſueti agere luxurioſe ceſſarunt.ut.Dyoniſius tirannus:ꝙ in urbis ſuæ obſeſſione aliq̃rũ tpis a potu ſolito deſtitit:tabe ptinus interea laborauit.An cõſuetudo res magna cuique ſit.Iá ení in naturæ hitũ ferme abſoluitur:ergo ut piſces inter aerem aut hõ in aqua degens male habeát neceſſe eſt.ita qui morem mutarint ſolitũ:ægre atque moleſte ex cõſuetis diſcedunt.& eodem rediiſſe ſibi ſaluberrimũ hñt perinde qua ſi ad ſuæ naturæ ſtatum redierint:Tabeſcũt item alimẽto carentes:quo ante hac copioſo ſuauiſſimoque uti ſolebát.Quod enim cibo ſolito ueſcũtur pinde afficiuntur acſi nullũ penitus captant.Quinetiá materia excreſcẽs atque in utilis mixta cũ alimoniæ copia hebeteſcit:exoleſcitque.Immixta auté ipſam in natat fert que in oculos aut i pulmoné. Qua propter cibo deide i geſto ſolito tẽperatur dilutaque & i noxia redditur.Redũdat ꝑterea uacans illa materia hoí imoderate : luxurioſeque uiuẽti:ubi luxuriari aliquátiſp deſiit:eo quod multá in ſe materiá cõtinet indigeſtá uitæ.ſ. ſupioris cõgerié:q̃ tabeſcẽte calore gemino ac intimo efficit ut fluẽta uberius ueluti copia que facta moueantur.

Cur duoꝝ tm̃modo ſenſuũ rõne hoíes incõtinentes uocamus ideſt tactus & guſtus.An ꝑpter uoluptates quæ pariter nobis ac cæteris aiantibus oĩbus per hoſce ſẽſus admiſtrát.Quod igit cões eas cũ beſtiis habemus ſpernimus & ſolas oíum aut maxime uicio probroque damus.Itaque hoíem eis addictũ uitupamus:etiam incontinentem atque intemperantem appellamus:quoniam a teterrimo uoluptatum genere ducatur.

Cur hoíes iucõtinentes: rõne tm̃ cupiditatis dicimus:cũ etiam in iraſcendo incõtinentia ſit.An quia incõtinens eſt qui contra rationem aliquid agit:& incontinentia eſt aſſuetudo rationi contraria Sunt anté cupiditates fere oẽs rõnem. Iræ nero cum rõne non tñ ita cum ratione:ut ratio iubeat: ſed in uectam contumeliam cauſamue ſignificet.

Cur continentia & temperantia in iuuenibus atq; ditibus recẽſemus.Iuſticiam uero in pauperibus An quia ſiquis re abſtinet: cuius maxime indiget laudabilior eſt quá ſi ecõtra.Paup igitur facultatibus indiget:iuuenis & diues fruitione.

Cur minus ſit in qua famé tollerare poſſimus. Vtrũ quia ſitis res magis anxia eſt. Cuius idiciũ quod

ſuauius ſitientes bibimus quá eſurientes comedimus triſtius autẽ qđ ſuauiori aduerſũ eſt. An quia calor quo uiuimus humidũ magis q̃ ſiccũ deſiderat. An quia ſitis rerũ duarũ libido eſt potionis in quam & cibi fames unius cibi tantummodo eſt.

Cur minus ſiti quá famẽ patiamur. An quia ſiti amplius cõtriſtamur q̃ fame. Cuius indicium uoluptas ſane facit: quá inter bibendũ capimus uæhemẽtiorẽ. Tũ etiá qui ſitit res duas deſiderat cibũ atque refrigerationẽ. Iſthæc enim ãbo potio exhibet. Atqui eſurit alterius tantũ appetẽs eſt:

Cur incontinentes eos appellare ſolemus: qui uoluptate cõtractãdi aut guſtandi exuperarũt. Ná qui immodice re utuntur uenerea: & qui luxu delectantur: ciborũ incontinentes uocamus. Ciborũ tñ non eadẽ ratio eſt: ſed parti linguá parti gulá ſua mouẽt ſuauitate. Vnde Philoxenus gruis collum a diis ĩmortalibus ſibi dari obtabat. At uero qui in uidendo audiendoue modũ excedunt: non eodem uocabulo ſignificamus. An qm̃ uoluptates ſenſibus hiſce accomodatas: cões cũ cæteris aĩantibus habemus ergo ut cões ſpnimus notamus ſolaſq; oium aut maxĩe probro damus. Itaq; hoĩem his deditũ rep̃hendimus: & incõtinentẽ atq; intẽperãtẽque appellamus: quod uictus a teterrimo uoluptatũ genere ducitur. Sed cum ſentiendi genera quinq; ſint cætera aĩalia duobus tm̃ que modo dixi uoluptatẽ ſibi acquirunt cæteris uel nihil oĩno delectantur. uel per accidẽs ita afficitur. Quod enĩ uidet aut olfacit tãtiſper gaudet quo ad guſtus tactuſq; officio fruiſcatur. Cum genus idipſum cõcupiſcendi expleuit: illorum quoq; ſuauitas deſiit ut ẽt nobis ſalſamenti odor cũ ĩdigemus ſuauis eſt. Vbi ſatiari repletiq; ſumus ãplius ſuauis nõ ẽ. Roſæ aũt odor ſemp ſuauis ẽ.

Cur minus riſũ retinere poſſimus cũ amicos nr̃os familiareſq; uidem⁹. An uolubilius qđ elatius: atque ſuſpẽſus ſit. Atq beniuolẽtia ferme huiuſmõi ẽ: ergo merito tũc ad ſurridẽdũ mouemur.

Quá ob cãm cũ maior iniuria ſit offeuſa q̃ maius ſit bonũ maior iniuria pacuniæ æſtiet q̃ honoris & hoĩes iniuſti potius ĩ re pecuniaria eẽ uideantur. an quie multitudi pecuniæ honori anponũtur oĩbuſq; cões maxĩe hñtur. honor ãt paucis raroq; uſu cõtigit.

Cur depoſitũ denegare iniquius ſit qui mutuũ. An q amico iniuriá facere turpe eſt. Depoſitũ igitur qui negat amico iniuriá facit. nullus enĩ quicq̃ deponit niſi credẽs cõſidenſq;. At is cui debet amicus nõ nõ eſt nõ enĩ mutuat: ſed dat qui amicus eſt: an quia maior iniuria cõmittitur. Præter dãnũ enĩ fides negligitur: cuius gratia q̃uis nil aliud cogat: abſtinẽdũ ab iniuria eſt. Ad hæc nõ par pari reddere uicio datur. hic igit rem ſuá credidit tanq̃ amico ille denegat tanq̃ inimico. At qui mutuauit nõ dedit ut amico. Itẽ qui depoſuit cuſtodiendi reddendiq; gratia dedit qui mutuauit. fructus etiá ſui gratia dedit: minus autem ægere ferimus iacturam ſi queſtum emolumentũq; nobis petimus ut piſcatores factá iacturá rhetium æquo amnio ferunt. periculũ enim exploratũ ſibi habebãt. Addo etiá q qui ſuũ deponũt hominũ uitãtes perfidiá: fortunaq; laborantes aduerſa plerũq; id faciũt. Qui uero mutuãt pecuniis abũdãt fortunateq; degunt. Iniquius autem ẽ iniuriá homini ĩfortunato q̃ fortunato intuliſſe.

Quáobrẽ in foris nõnullis familiæ potius q̃ teſtamẽti rõne ſniam fieri ſolitũ ſit. An ppea q de familia emẽtiri nõ licet: ſed uera fateri neceſſe ẽ. Teſtamẽta aũt multa iá falſa eẽ redargui potuerit.

Cur pauptas apud hoies honos potius eẽ q̃ apud prauos ſoleat. An qa oĩb⁹ odio habet atq; expellit ad pbos pfugit. rata maxie apud eos ſalutẽ pmanẽdiq; locũ ſe poſſe aſſeq ecõtra ſi ad prauos. uenerit nunq̃ eos fortuna iſta fore cõtẽtos ſed uel furta latrocinia adituros: qb⁹ reb⁹ futurũ ut ipſa amplí⁹ apud illos manere nequeat. An qa hoies pbos optie ſe uiſuros exiſtimat: nec ſibi petulant cõtumelioſe quippiá facturos. Itaq; ut nos pecuniarũ depoſita tute hoib⁹ bonis credimus: ſic ẽt hæc ſibi diſpẽſat & ſtatuit. An libẽter ſe ad uiros optimos cõfert: qa fœmina eſt: iopſq; pinde & utriũ & cõſilii: ut eiuſmodi hoibus cõmẽdatá ſe eẽ magnope uelit atq; deſideret. An quia mala eſt; nunquá ſe malis iungere uelit. Ná ſi ita maluerit oĩno malũ irremediabile ipſa reddetur.

Cur nõ quẽadmodũ amplificãtur iniuriæ in pecuniis ita cæteris etiá in rebus ualeant augeri uerbi cáuſa: qui leui aliquid dixerit nõ ppterea rem quoq; reticendá aperiet. neq; q umũ pdiderit: uel totam rẽpublicá pdere ppterea uelit: ſicut qui obolum abſtulerit etiá talentũ auſeret. An quia ſunt quæ partius quidẽ per impotentiá ſed uoluntate amplius iniquæ cõmittantur.

Cur depoſitũ etiá paruũ denegare turpius eſt q̃ debitũ magnũ. An qui depoſitũ negat hominẽ fraudat: a quo bonus ipſe exiſtimatus eſt. An qm̃ qui hoc facit: illud etiá facere uelit.

Cur homo qui adeo eruditione p̃ditus eſt: animantiũ omiũ iniuſtiſſimus ſit. An quia ingenio cogitationeq; plurimũ ualet. Voluptates igitur & fœlicitatem rimatur maxime atq; perpẽſat: quæ niſi iniuria nemo aſſequi poteſt.

Cur diuitiæ magna ex parte ab hominibus prauis potius q̃ bonis habeantur. An quia fortuna cæca eſt: diſcernere ſibi atq; eligere quod melius non poteſt.

Cur iuſtius habitum eſt hominibus uita functis opem ferre q̃ uiuis. At quia uiui ſibiipſi p̃ſidio eſſe poſſunt illi defuncti nihil p̃terea poſſunt.

Quá ob cauſam qui moram cũ homine ſano traxerit: nihilo reddi integriori corpore poſſit: neq; q

cũ robuſtiori aut pulchriori uerſatur quicquam in eiuſmodi hitus proficat.iuſto aũt & tẽperati
& bono qui ſe deiũxerit:melior in his ipſis bonis aĩ euadet.An qm̃ bona coporis animo imitari nõ
poſſimus bona aĩ poſſumus.eſt autem qſque bonus uirtute aĩ:ſanus uirture corporis.Aſſueſcit igi
tur exemplo melioris recte modo lætari modo contriſtari. Quod is aſſueſcere nequit qui cum ſa-
no eſt:haud enim quiſquã ſanus in eo eſt ut lætetur quibus rebus lætandũ triſtetur quibus triſtan
dum ſit.Nihil enim ex his ſanitatem creare poteſt.

Cur mulierem ĩterfeciſſe iniquius ſit quã uirũ quaquã naturæ rõne mas fœmia ꝑſtantior ẽ.An quia
mulier ĩbecillior eſt:minuſq ꝓinde facere iniuriã poteſt. Itẽ eniti aduerſus id quod longe infirm⁹
eſt:nihil uirile ĩmo ſtolidum atq iniquiſſimum eſt.

Quam ob cauſã reo dexter apud iudicem locus daẽ.An ut rõ cõpenſandi habeatur.Cum igiẽ res faci
at accuſatorem ſuperiorẽ reo ſtatus cõceditur melior:ut ſe aduerſario poſſit æquare.Tũ etiã re⁹ ma
gne ex parte cauere cõſueuit:ꝗ melius facere ita poſſit.ſi locũ dextrum obtineat.

Cur ſi ſuffragia pari numero accuſatori & reo fuerint reũ uincere ſanxitum eſt.An quia agitatur cã
tunc primum ea audit reus:atq rñdere teſteſq adhibere debet. aut aliquid facere aliud unde ſibi
preſidium eruere poſſit:facile autẽ nemini eſt diuinare:q̃ ſibi premoliẽda preparãdaq ſint:ut teſtes
aut aliquam fidem aliã:qua ſe innocentem oſtendere ualeat:at uero accuſator & añquam in iudici
um uocet rem diſponere atq ſtature põt:ꝓut ſibi libitũ eſt. & cũ iã accerſiuit. fictis uere quibuſdã
ſimilibus agere.Quibus rebus cum legum auctor minui partes rei uideret fauendum cẽſuit ei quo
tiens ſniæ iudicum pares inter ſe fiant. Quinetiam hoc in his maxime intelligere licet quos metus
teruerit. Multa enim ibi pretermittunt : que uel dictu uel factu ſibi neceſſaria ſtatuerunt.Atqui
reus periculo ſemper fere utitur grauiori:ut amplius metuat. ergo ſi ea ꝑtermittere cogitur. qbus
poſſit ſuam augere defenſionẽ dubiũ nullũ eſt quin niſi ꝑtermitere:uincere aduerſariũ poſſet quã
do illis prætermiſſis potuit tamen ſui iuris præſidio æquiparare.Ad hæc noſtrum unuſquiſque no
centem potius uelit liberare:quam innocentẽ condẽnare:ut ſi de aſſertione libertatis aut homici
dii agitur reum liberare potius uelimus nocentem q̃ condennare innocẽtẽ. Cũ enim quis ambigit
errorem ſuſcipere debet leuiorem: nã etſi iniquũ etiam eſt liberum aſſeruiſſe qui ſeru⁹ eſt:lõge tñ
iniquius ſeruũ ſanxiſſe qui liber:eſt.Item quemadmodum ſi. Q ‸inuchit crimẽ.C.litigat nõ ꝓtin⁹
rem criminanti reſtituendam cenſemus ſed poſſidenti tenendã uſqquo iudicatum ſit.ita etiam de
pluribus par eſſe putamus; cũ.ſ.iudicũ aſſerentiũ iniuriã & negãtiũ parẽ numerũ eſſe cõſtat. Vt.n.
principio cũ alter criminatur alter inficias it:legũ auctorẽ nõ criminãti fauere ſed reũ iubere dñm
rei eẽ tãtiſper debere dũ accuſator ſuper oportere exiſtimamus.Iridẽ cũ pari ſuffragiorꝫ iudicatur
examine:reũ ſuorꝫ cõpotẽ eẽ cenſemus cũ ſniis paribus nihil exuperãtiæ legũ auctor accuſatori re
liquerit.Magnis itẽ delictis magna ſupplicia ſtatuta ſunt.Itaq ſi iudices iniuſta ſnia hoiem capite
dãnarint:poſt ſuũ errorẽ emẽdare nullã tpis facultatẽ nãciſcenẽ.Sed ſi minus integre liberarint: ſi
hoc ita caute tuteq fecerint:ut nihil ꝑterea delinquere ille uellet:quid quæſo errauerint. Iudices
ꝗ hoiem uſq eo emẽdatũ liberarint.Sed ſi poſt hac etiã delictũ idẽ cõmiſerit:morte tum utriuſq
delicti cauſa mulctãdũ lex ꝑcipit.Irã hois eſt ꝓfecto iniquioris ea cõmittere quæ crimini aſſigna-
ri iniquæ minus cõſentaneũ eſt.Iniuria eni uel per irã:p metũ:p libidinẽ:p multas alias huiuſmo-
di cauſas aduehi põt:nõ tñmodo ex cõſulto.Crimẽ autẽ ex cõſulto magna ex parte iniuſte obiici
tur:q̃obrẽ cũ ſniæ accuſatorẽ iniuſte agere:pariter & reũ deliquiſſe affirmẽt:ĩprobuſq habitus ſit
qui iniuſte accuſat uictoriã lex iure optimo reo ĩpertit.Itẽ nos etiã ipſi noſtris cũ familiaribus ita
agimus:ut cũ eos deliqſſe aliquid ſuſpicamur:tñ nihil certi habemus ſed pariter culpa uacare exi-
ſtim amus:nõ ꝓtinus ad plectendũ ueniamus:atq ſi nihilo rem amplius pceſſere poſſimus : culpa
eos oĩno abſoluimus.Itẽ grauiorẽ his facit iniuriã qui ex cõſulto q̃ qui nõ ex cõſulto iniuriaẽ. At
qui planus atq calũniãs ſemp ex cõſulto laceſſit:qui autẽ iniuſte aliud fecit:aut p neceſſitatẽ: aut
per ĩprudẽtiã:aut ꝓut aliter ſors tulerit delinquit cũq pares ſentẽtiæ ſint accuſatoriã ex conſulto
iniuriã facere dimidio iudicatur ſentẽtiarũ:reũ autẽ facere quidẽ iniuriã reliquo ſentẽtiarũ dimi-
dio aſſeriẽ:ſed facere tñ ex cõſulto nõ cõſtat.ergo cũ grauiorẽ accuſator q̃ reus facere iniuriã iudi-
cetur.merito legũ auctor eũ uincere cenſuit : qui iniuriã fecit leuiorẽ.Addo etiã ꝗ ſemp iniuſtior
eſt qui ſe latere nõ putat:& tamẽ facit iniuriã quã qui ſe latere poſſe exiſtimat . Atqui iniuſte cri-
men cuiq̃ obicit:cũ quidem ipſum quẽ ſuis uexat calũniis:haud unq̃ latere ſe poſſe arbitraẽ. Cæ-
teri qui iniuriã faciũt:latere ſeſe plæriq oẽs cũ exiſtimãt:in quem iniuriã aiaduerterũt ergo iudi-
cari iniuſtiores accuſatores debent q̃ rei.

Quã ob cauſam qui ex balneis furatus eſt:aut ex paleſtra aut ex foro aut ex aliquo eiuſmodi loco
morte mulctatur:qui autem ex domo priuata furti ꝑciũ duplũ exoluit.an qa in domibus rẽ cuſto
dire melius poſſumus.nã & paries firmus & clauis eſt:& familiarib⁹ res demeſticæ curæ omnibus
ſunt ut tuto ſeruentur. At in balneis cæteriſq publicis locis facilis cuiq facinoris perpeteratio
eſt.nil eni ad cuſtodiã ſatis qui ſua pouerit hẽt ꝑter oculos.Itaq facultas datur furãdi.etiam ſi aſpe

ctum pauliſp diueterit. Quãobrem legum auctor ratus ſua ipſos cuſtodire ſatis nõ poſſe legẽ adhibuit minitantẽ acerrime uitam futuram nemini qui furtũ publicis locis cõmiſerit. Itẽ ĩ domo penes dominũ ipſum eſt quẽ uelit recipere & cui minus credat cauere. At ei qui in balneis quicquã poſuit prohibere neminem licet. nec ingredi nec ĩgreſſum ueſtẽ ſuam ibi deponere unde ſurreptu rus ſit. ſed ꝓut libitum eſt. eodẽ in loco ſurrepturi & amiſſuri amicula ꝓmiſcue iacẽt. Quapropter legũ auctor hoĩs rebus qui ſua ſpõte furem ſuam in domũ excepit: ſibiq̃ errauerit nõ magnis ad modum ſupplicis cenſuit conſulẽdum. His uero qui cõem belnearũ additũ cõuerſationẽq̃ habeã e neceſſe eſt: ſuppliciũ furti grauiſſimum ꝑſidio ſtatuit: Itẽ qui locis quorũ aditus oĩbus patet furtũ comittũt: oĩbus patent. eo aĩo eſſe ut & uitæ ſeruati ne ſui quidẽ cõmodi gratia ꝓbi eſſe unquã uideri uelint: utpote qui fruſtra ſe ꝓbos apud eos ementiantur:: qui tm̃ horũt. Iã ergo palam ſuam nequitiã prauitatẽq̃ exercere in cipient. At qui uni tm̃ palam fuerint diſſuadeť uel pecunia uel re aliqua conantur ne facinus patefaciat. Quocirca nõ tota uita hi praui perſeuerent. Itaq̃ legũ conditor danna his leuiora ꝑſcripſit: Itẽ ea potiſſimũ delicta dedecus reipu. afferunt q̃ in conuentibus collegiiſq̃ publicis cõmittunť: ut ecõtra honorẽ cõparant ſũmũ ea maxime quæ integre publice agunť. Ita eni fit ut ciues & ſibi & cæteris cõſpicui ſint uirtutẽ pre ſe ferre & colere. Atqui eiuſmodi furtis nõ ſolũ priuatim qui ſuũ amiſit detrimẽto afficiť: uerũetiã tota reſpu. cõuiciis laceſſitur & maledictis. Igiť dãnis merito grauioribus is puniť qui locis publicis q̃ qui priuatis in ædibꝰ furtum egit. Itẽ qui ex domo priuata rem ſuã amiſerit: ſine ulla contumelioſa affectione domi manẽs ſuum perferat caſum. At qui in balneis aut alio id genus loco amiſere ægre inde nudi diſcedunt & plæriq̃ oẽs irridenť: quod lõge moleſtius q̃ rei iactura eſt. Qua de cauſa legum lator dãna his ſtatuit grauiora. Quinetiã alia cõplura ſimili rõne leges ꝓcipiũt ut q hoĩ magiſtratu ꝑdito maledixerit grauiter mulctari q priuato nullo affici detrimẽto & recte qdẽ. ſic eni nõ tm̃ in magiſtratũ deliquiſſe qui maledixit iudicať: ſed in rẽpu. etiã cõtumelioſe egiſſe. Pari ſane rõne & qui in portu ſuratus eſt: nõ ſolum priuatim offendiſſe: uerũetiam reipublicæ dedecus aduexiſſe putatur: hæc eadẽ uel in cæteri reddenda ratio eſt: ubi aliquis ſit publicus conuentus & compitũ.

Cur ſi iudicũ ſñiæ pares aduerſariis fiãt: reũ uicere ſolitũ eſt. An q̃ reus nullo ab aduerſario detrimẽto affectus ſit: ſed ſuffragiis paribus uictor euaſerit.

Cut ſuper furto dãnũ capitale ſtatutum eſt. ſuper contumelia quæ grauior iniuria eſt æſtimaní qd pati ſuo corpore: aut quãtũ ſoluere debeat: qui deliquerit. An ꝓpterea q̃ agere cõtumelioſe humana quedã affectio eſt oẽſq̃ homines plus minuſue eius participes ſumus. At furari nulla neciſſitate humana cogimur. Adde quod q furtum commiſerit idem ager quoq̃ maluerit contumelioſe.

DECIMANONA PARTICVLA QVAE AD ANIMI RATIONALES VIRTVTES PERTINENT.

CVr hoĩes qui ingenio caluerunt: uel in ſtudiis philoſophiæ. uel in repu. adminiſtranda: uel in carmine pangẽdo uel in artibus exercẽdis melãcolicos oẽs fuiſſe uidemus: & alios ita ut etiã uitiis atre bilis ĩfeſtarenť: ceu inter horeos de hercule ferť: hic. n. eaipſa fuiſſe natura putať: & morbũ comitialẽ ſacrũ ab illo & herculeũ priſci nomĩnauere. Puerorũ quoq̃ motio mẽtis idẽ hoc explicat & eruptio ulcerũ qui mortem interdũ antecedit. Id eni plæriſq̃ atra bile cõſiſtit: & lyſandro lacædemonio proxime ante obitũ genus id ulcerũ emerſit Adde aiacẽ & bellerofontẽ: quorũ alter penitus ad inſaniã ꝓrupit. Alter loca ꝑſeq̃bať deſerta. Vnde illud Homeri. Aſt hic quãdo etiã diis grauior oĩbus errat. In cãpos ſolus latos: inq̃ auia rura. Ipſe ſuũ cor edens hominũ ueſtigia uitãs. Quinetiã pleroſq̃ alios ex heroũ ordine mordo eodẽ laboraſſe cõpertũ eſt. Annis uero poſterioribus. Empedoclẽ Socratẽ Platonẽ: alios cõplures uiros inſignes hoc fuiſſe habitu nouimus: atq̃ etiã partẽ ordinis poetarum ampliorẽ. Nã & multos id genus hominũ morbi ob eiuſmodi habitũ corporis exercent. & aliqui ſuapte natura in eoſipſos affectus ꝑſpicue uergũt. oẽs tñ fere ut dictũ iam eſt. natura huiuſcemodi extitere. ergo cauſam primũ exẽplo haud ſane icõmodo uini capiamus. Vinũ eni ĩmodicũ tales maxime hoĩes reddere uideť: quales melãcolicos eſſe affirmamus: moreſq̃ uarios id cõdit cũ bibitur: ut iracũdos humanos miſericordes audeces: quorũ nihil mel aut aqua au lac: aut eiuſmodi aliquid efficere põt: intelligi plane q̃ uarios reddat hoĩes licet. Si quis potãte ipſum enimaduertat ut gradatim euariat. Vbi eni uinũ hoĩem frigentẽ raciturnũq̃ a ſobrietate accepit paulo liberaliori pocula refouet excitatq̃ ad uerba. Tũ largiori potu uerborũ uberẽ: eloquẽtẽ fidentẽq̃ reddit poſthac ꝓceſſu potãdi ampliori audacẽ propenſũq̃ facit ad agendum. Deinde plenius amplificato: in contumeliã & petulentiã uertit: mox ad inſaniã ꝓpemodũ accendit. Poſtremo nimio ex potu reſoluit: ſtultũque agit in modũ eorũ q̃ a pueris morbo laborãt comitiali aut etiã eorũ q uiciis atræ bilis maiorẽ in modũ cõtinẽtur. Igiť ut homo idẽ inter bibẽdũ moribus imutať uariis: uiniq̃ mẽſura quadã idẽ crebro a ſe diſcrepat ita ſũt qui ſingulis morũ generibꝰ adeo ĩualuerint ut aliorſũ

nequeāt cōmutari:q̄lis etiim uinolentus hic eſt:talis quiſq̄ alius factus a natura eſt.ſ.alius loquax
ut aliorſum nequeāt cōmutari:q̄lis enī uinolentus hic eſt.talis quiſq̄ alius factus a natura eſt.ſ.ali
us loq̄x aliꝰ mēte cōmotꝰ aliꝰ lachrymabūdus.nā tales uinū quoq; īformat.Ex quo illud Homeri
Me uictū bacho lachrymas effūdere dicūt.Quippe miſericordes īterdū reddunť:& alias efferri ali
as taciturni.Sūt enī qui rurſus taceāt:& maxime qui ex melācolicis mēte ferme ſūmota cogita-
bundi eē ſoliti ſunt.Quinetiā adamādū ꝓpēſiores uinū facere idoneū eſt.Indiciū ꝙ ſæpe qui po-
tat:uel oſculari eos adduciť:q̄bus nemo ſobrius dare oſculū uelit:uel q̄a deformes ſunt:uel q̄a æta
te ꝓuecti.uinū tamen nō longo hæc auget tēpore ſed breui.Natura ſane dum uita eduret:aſſidu-
is incrementis amplificat.Alii nāque audaces & temerarii:alii taciturni:alii miſericordes:alii timi
di per naturā & inſtituunť & augētur:qua ſobres eandē eſſe cauſam conſtat qua uel uinū uel na-
tura mores cuique inſeminare poſſit:& augere.Cōfici nāque in dies ui caloris oīa ſoleat habitui
igiť naturæq; atræ bilis flatꝰ ciere datū ē.Quocirca uicia corpis quæ flatū ꝑ ſe ferūt.illūq; dolo-
res atræ bili meīci tribuūt & uinū uero flatus mouere nimirū pōt:q̄obrē ſimilē ambo iſtæc ſorti-
untur naturā atra bile & uinum conſtat uinum eam habere uim e ſpuma q̄ excitat. oleum enim
quis calidū nihil ſpumat.uinum large ampliuſq; nigrum q̄ albū:q̄a calidus & corpulentius eſt.un-
de fit ut cupiditaē ueneris accendere uinū poſſit. quare nō inepte uenerē iūctā bacho autumāt &
melācolici quoq; magna ex parte libidine affluentius concitātur. cōcubitus enī flatus copia agiť:
Cuius indiciū ꝙ pēnis ex paruo citiſſime molē augeſcit inſignē. Niſi enī flatus nō ita extumeſcere
pōt atq; q̄netiā priuſq̄ tp̄s ꝓmēdi feminis ſit uoluptas quædā geſtiēs pueris adhuc oritur cum iam
pubi ꝓpinqui teſticulos p libidinē pruriūt.q̄d.ſ.ob idip̄m fit q̄a flatus ꝑmeatus trāſit q̄ poſtea hu-
mor pferť.Et ſemīs quoq; in cōcubendo ꝓfuſionē eiectionēq; a ſpu.īpellente fieri pſpicuum eſt.
igiť uel ī eſculētoꝝ potulētoꝝ ordīe merito eo libidinē mouēt q̄ locū genitaliū flatu implēt. Ex
quo fit ēt ut uinū atri coloris talē hoīem reddat:qualis melācolicus flatu lentꝰ ē:q̄d late in nōnul
lis pateſcit.ſūt.n.magna ex pte duri ueniſq; tumidi q̄bus atra bilis redundat. Cuius ſane cauſa eſt
nō ſanguinis ſed flatus copia.Sed cur nō oībus melācolicis aut fuſcis colore īuecta duritas eſt:ſed
his tm̄ q̄bus uiciū amplius īualuerit alia rō eſt.Nūc de eo quod pricipio explicare maluimꝰ agēdū
eſt humoris id genꝰ quā atrū bilē uocamꝰ ꝓtinꝰ ſeſe cōſtātiæ naturæq; uniuerſi corpis īermiſcet.
cōfunditq;.Tēperamētū enī oē calidi & frigidi eſt:quippe cū ex his duobus natura & feruet & cō-
ſtet:quāobrē atra etiā bilis & calidiſſima & frigidiſſima reddi pōt.Pati nāq; iſtæc ambo eadē aptiſ
ſima ſuapte natura eſt:ut etiā aqua tā & ſi frigida eſt:tn̄ ſi ſatis cōcalefecta eſt:uelut quæ feruet ca
lidior q̄ flāma ipſe ſentitur & lapis quoq; & ferrum ignita carbone calidiora euadunt:quæ quidē
natura frigida nullū dubiū eſt.Sed de his dictū planius eſt ubi de ignis natura & opera docuimus
atra auteam bilis non per ſumma ſed natura penitus frigida oīno ita ſe hēt.ut dictum iam eſt ſi
modum excedit hoīnē facit attonitū.aut obtorpentē aut anxiū:aut formidoloſum. Sed ſi admo
dum incaleſcit ſecuritatē animi cantilenaſq; parit & mētis alienationē & ulcerum eruptionem , &
alia pleraq; generis eiuſdem.parti igitur hominum maxime uictu quottidiano redundans mores
nihilo imutat.ſed morbum melācolicū tantūmodo creat.at quibus habitu natura tali cōſtiterit
mox his multa & uara moꝝ genera exoriuntur ꝓut.ſ.alius aliā habitus intemperiem ſortitus eſt
exēpli gratia.in quibus multa & & frigida bilis eſt atra hi ſtolidi ſunt & ignaui. in quibus p multa
& calida hi perciti & ingenioſi amaſii ꝓpenſi ad oēm excandeſcentiā & cupiditatē.nōnulli etiā loq-
ciores . Multi etiā ꝙ ille calor ſedi mētis in uicino e morbis ueſaniæ implicātur aut inſtinctu lim-
phatico inferueſcunt exquo ſibillæ efficiunť & bacchæ & oēs q diuino ſpiraculo inſtigari credun
tur.cū.ſ.id nō morbo ſed naturali intēperie accidit.Maracus Ciuis ſyracuſanus poeta etiam præſtā
tior erat dum mēte alienaretur at quibus minus ille calor remiſſus ad mediocritatē ſit hi prorſus
melancolici quidem ſed longe prudentiores & quāq̄ aliqua in parte minus excedant multis. Tamē
in rebus cæteris ſunt oībus pſtantiores alii in ſtudiis litterarū.alii in artibus.alii in repu. magnum
etiā ad ſubeunda pericula diſcrimē hic habitus affert quippe cū multi metu uarie moueanť ob eā
ſrē ꝙ ita ſe ipſi differūt ꝓut īcidit ut uices eius habitus gererēt. hītus enī melācolicus ut morbos
uarios creat.ita etiā ipſe īæquabilis eſt quippe qui alias frigidus in modū aquæ alias calidus ſit quā
obrē cū formidoloſum quicq̄ denunciatū eſt ſi habitus iuſto frigidior ſit timidū reddet iam enim
metui aditū patefacit & metus ipſe refrigerat ut ex his cōſtat. q metu ꝑculſi ob tremiſcunt . Sed
ſi amplius caleat metus inuectus ad mediocritatem reducet.tempabit.Intrepidumq; perinde homi
nem ſeruabit.Quinetiam cum ſponte moleſtiis animus tabeſcit.quod frequenter uſu euenit ratiō
per quam ſimilis eſt.Fit enim ſæpenumero at angamur & animo ſccumbamus. ſed cur ita nullam
reddere cauſam habeamus alias cōtra ut ſecuritatem animi. geſtiamus.Sed q̄obrē minime cōſtat.
affectus igitur tā iſti q̄ illi ſuperius explicati pauliſper q̄dem cōſiſtere in oībus ſolent.oēs enī aliq̄d
illius materiæ facultatiſq; ſibi itermixtū ꝓculdubio cōtinēt.ſed q̄bus alte amplīterq; cōſtiterit hi
iam moꝝ q̄litate quadā noteſcūt.& nominanť ut.n.ſpecię īterſe diſtāt:nō q̄a faciē habēt.ſed q̄a fa

ciem talē ideſt alii pulchrā alii turpē & qui nihil ſuperuacui gerunt hi ſtata ſunt forma ſic etiam q̄ leuiter habitu illo cōſtant hi mediū tenēt. q̄ plene hi iā diſſimiles multitudini euadunt. Nam ſi oīnino metus bilis atræ habitus ſit melancolicus admodum neceſſum eſt. ſi aūt quādā in modū tēpetur. egregii ſingulareſq̄ inſtituunt. hi tamē ſi parū ſuæ ualitudini cōſulūt. facile in uicia bilis atræ labuntur. alii parte alia ſui corporis alii nāq̄: in morbū comicialē incidunt. alii attoniti fiunt alii uæhementiſſime anxii aut formidoloſi redduntur alii maiorem immodū ſibi cōfidunt & ſperant quod etiam Archelao regi macedoniæ uſu eueniſſe accepimus. Cauſam uero tam uariæ poteſtatis ipſe habitus dat. ſ. put frigidus caliduſue cōſtiterit. Nā ſi ultra modū frifigidus ſit. moleſtiæ anxietateſq̄ ſponte ſine ulla ratione naſcent. exquo mortē laqueo ſibi conſciſcūt. maxime quidē iuniores interdum tamen & ſeniores. Multi etiam uinolēti ſeſe interimunt. Nōnulli uero ex melancolicis ubi abunde potarūt dolent. & animo uæhementer ſuccūbūt. calor etenim naturalis a calore uini extinguitur. calor autē qui eam cōtinet ſedem qua ſperamus & ſapimus facit ut ſecuro animo ſimus. Qua de cauſa oēs ad uinolentiam uſq̄ prōpto animo bibimus. Oēs animi ſpe bona uini copia afficit quēadmodū iuuentus adoleſcentulos. Senectus .n. parū ſperare poteſt: iuuētus ſpe plena eſt. non deſūt quos angor interpotandū eadē illa de cauſa cōpræhendat q̄ etiā poſt potū nōnullos occupat. q̄b⁹ igit calore natiuo emarceſcēte oriē ægritudo: hi ſibi laqueū poti⁹ petūt q̄ re iuuenes potiuſq̄ ſenes laq̄o ſe interimūt. alteris eni calor p ætatē marceſcit. quod naturæ agit ordine. alteris p uim ipſius aſpectus qđ cōtra naturā eſt. Quibus aūt calor extinctus ſubito eſt. hi repēte ſe interficiūt. ut oēs mirent. eo q̄ nullū indiciū pceſſerit. Cū igit atra bilis pfriget ut dictū eſt uarias animi moleſtias anxietateſq̄ gignit. calidior autē cū eſt ſecuritatē & lætitiā pſtat. Quocirca pueri lætiores. Senes triſtiores eſſe cōſueuerunt: alteri enim calidi alteri frigidi ſunt quippe cū non niſi refrigeratio quædā ſit ipſa ſenectus. accidit uero ut calor ſubito cauſis quoq̄ externis extinguat quemadmodū quæ præter ſuā naturā candent. ceu carbones aqua ſuper infuſa extinguntur unde fit etiam ut ſedata ebrietate nōnulli ſeipſos enecēt. Calor enim ex uino adiectas eſt quo extincto uſu euenit illa pernicioſa affectio. Et poſt coitum quoq̄ uenereum animo pleriq̄ omnes ſuccumbunt reduntur q̄ triſtiores. Qui tamen copiam excrementi ſuo cum ſemine effuderint hi lætiores hilarioreſq̄ euadunt. quippe q̄ ſic excremēto & flatu atq̄ calore nimio leuentur cæteros triſtiores demiſſioreſq̄ ſæpe uenus reliquit. eo q̄ parti neceſſariæ aliquo ſubtracto refrigerantur. quod humoris eius paucitate qui effluxerit patet. Summa igitur rationū colligamus. homines melancolici uarii inæqualeſq̄ ppterea ſunt. quia uis atræ bilis uaria & īæqualis eſt. Quippe quæ uæhementer tum frigida. tū calida reddi eadē poſſit. & quoniā uim eadem morū obtinet īſtituendorum mores enim calidum cōdit & frigidū omnium maxime quæ noſtro in corpore habentur. idcirco nos morū qualitate afficit. q̄dam informatq̄ ut uinū quod put plus minuſue corpori intermixtum īfuſumq̄ eſt uarios reddit flatuoſum autē utrūq̄ eſt. & uinū & atra bilis. cūq̄ ratio ſit ut portio quoq̄ aliq̄ tēperata illius inæquabilis ordinis habeatur ſtatuſq̄ mō quodā acqratur integræ habituſq̄ reſpondere calidior frigidiorue poſſint ob exuperātiā qualitatis hinc efficitur porro ut melancolici oēs non per morbū ſed per naturā ſint ingenio ſingulari.

Cur per aliquas ſciētias habitum nos habere cenſeamus p aliquas non. an habitum nōniſi per eas tā tum adipiſci putamur quibus uim inueniendi acquirimus inuentio enim ex habitu eſt.

Cur omnium animātiū homo prudētiſſimus eſt. utrū quia capite minimo eſt. ſ. ad ſui corporis proportionem. an quia uariæ minimo eſt ob id enim ipſum capitis quoq̄ minutio accidit. & inter homines ipſos qui minori ſunt capite prudentiores naſcūtur q̄ qui ſunt grandiori.

Cur ſeniores amplius mēte ualemus. iuniores ocius diſcimus. Qua natura parens & auctor oīum inſtrumēta nobis duo inſeruit quoꝝ opa inſtrumētis extraneis uti ualeremus. manum in quā corpori dedit animæ mētem. Eſt enim mēs quoq̄ rebus a natura nobis īpartitis annumeranda uicem ſane gerens inſtrumēti. Cæteræ oēs ſciētiæ arteſq̄ noſtra opera ſunt mētē ipſam opus eſſe naturæ fatendū eſt. Vt igitur manu nō iam inde ab ortu naturæ uti poſſumus. Sed cū ea natura abſoluit perfecitq̄. pcedente nāque ætate manus ſuū opus maxime efficere pōt. ita etiā mēs quæ res naturalis eſt nō ptinus ſed in ſenectute maxime nobis cōtingit atq̄ tunc potiſſimū cōſumatur atque abſoluit. niſi detrimēto aliquo lacera læſaq̄ ſit. quēadmodum cætera quoq̄ opa naturæ Poſterior mēs uero q̄ manuū facultas accedit. qm̄ īſtrumēta etiā mētis poſteriora ſūt q̄ manuū īſtrumēta. ē cui mētis īſtrumētū ſciētia. mēti nāq̄ utilis ſcientia eſt ut tibicini tibia manuū inſtrā res pleræq̄ naturales ſūt natura aut ipa eiuſq̄ res oēs priores ſūt q̄ ſciētia. Quoꝝ āt īſtrumēta priora ſunt facultates quoq̄ eorūdē pri⁹ cōtigere cōgruū ē. his. n. crebro utētes conficere habitū ſolem⁹ & iſta ſic reciprocāt q̄ uicē hæc īter ſe gerūt. quoꝝ īſturmēta ſūt. eandē i ſtrumēta quoq̄ ipſa īter ſe habeāt Viciſſimq̄ q̄ īſtrumēta īter ſe eādē illa quoꝝ ſūt īſtrā. Mēs igit ea de cā nobis ſenīorib⁹ potius cōtigit diſcim⁹ aūt ocius iuniores qa rē ferme nullā tenem⁹. cū enim res pleraſq̄ ſcimus. non æque præterea capere alias poſſumus quomō etiā meminiſſe melius ea ualemus quæ mane pri-

mum pcipimus.deinde pcedente die memoria hebetamur.quoniá multa iá preptauimus.
Cur homini potius q̃ cuiq̃ ex cæteris animátibus credendú eſt. Verú ut Plato Neocli reſpondit qa
homo ſolus oium animatium nouit enumerare.an quia ſolus deos ueneratur & colit. an quia oi-
um maxime uim obtinet imitandi.hinc enim diſcere.tam multa & uaria poteſt.
Cur nihil in eo delectamur quod triágulú duobus rectis pares angulos inter nos uel here ſpectamus
uel habiturú ſperamus neq; in aliquo generis eiuſdem niſi forte in ſpeculatione ipſa delectádum
ſit hæc tamen æquo modo iocúda ſane ſit etiam ſi tribus rectis aut etiam pluribus pares angulos
habeat ſed nimirú tunc delectari eſt cú aut ludis olymphiæ nos uiciſſe meminimus aut apud ſala
mina nauali pugna hoſtes ſuperaſſe.aut tale quid futurú ſperamus non cum his ipſis contraria
expectamus an in rebus iſtius modi delectemur q uel fuerút uel ſunt cõſilio noſtro aut omnino
humano & opera.quæ auté natura lege incõmutabili ita eſſe uoluerat.hæc ſuæ tantúmodo ratio
nis cõtemplatu nos alliciunt & ob oblectát ſed cú rerum geſtarú per quá aduerſa ratio ſit efficif.
porro ut quæ inde pfecta ſint in parte lætabilia in parte triſtia ueniant.Omnia auté lætitiæ triſti-
tiæue ratione aut uitamus aut perſequimur.
Cur medicus ad ſanitaté uſq; tantúmodo ſuá operá pſtat. Primú enim corpus extenuat dehinc ſic-
cat:tum ſanitatem inducit.poſthac nihil ulterius agit.Verum q fieri nõ poteſt ut ex ſanitate aliud
quicq̃ efficiatur.an ſi qd fieri poſſit.ad aliá ſpectet ſcientiá afferriq; pterea ex ſanitate aliquid lice-
bit. ergo ſi oía fieri uel ex cõtrariis uel mediis ſoleát. cõſtat ut illud ægrotet qd uel ſiccius uel hu-
midius uel tale aliquod eſt igitur ex minus frigido in minus ; frigidú.Et poſtremo in iuſtá uicem
caloris:uel ſiccitatis. Vel humoris medicus adducit transferens ſeſe ex cõtraris aut mediis.dum ad
eum deueniat habitum.qui ſanitati accõmodatus eſt.ex quo quidem nihil eſſe natura fert niſi qd
medium ergo aliquid pterea facere poteſt.ut enim eatenus uenit.ſic retororſum abire poteſt. Sed
ars nõ iſtuc pſitetur ſemper eni qd melius eſt id artis ratio & ſpectat & facit itaq; nec ulla alia nec
ipſa reddendi ratio de ſanitate quicquá aliud faciet.cú uel nihil effici neceſſe ſit.uel rei deſtináde
cõtrarium quãdoquidé eadé eſt ſciétia cõtrariorú.ita uel in ædificandi ratione nihil eſt quod con-
trarium faciat.Nec uero ulla ars.alia eſt quæ ex hoc qcquá faciat Niſi ueluti ex parte quemadmo
dum ſuendiú ratio ex proſciſſo calceú reddit . fieri náq; biſariá aliquid ex aliquo ita poteſt ut uel
cum illud componitur uel cum deſtruit hoc conſiſtat.
Cur hominé philoſophú differre ab oratore putamus . an quia philoſohus in rerum ſpeciminibus
agitandis exquiréddiſq; ſuú ſtudiú poſuit. orator his rebus uerſatur quæ cõſortes illorú ſpeciminú
ſunt.uerbi cauſa alter qdem iniuſticia ſit nouit alter quis iniuſtus eſt . & alter quid tenor tiránidis
ſit cognitum habet alter qualis ipſe tirannus.
Cur genus id homini quod. Dioniſiacos theonitas.i.artifices bacchanales aut hiſtriones appella-
mus.improbis eſſe motibus magna ex parte cõſueuerunt . an qa minime ſeſe ſtudio ſapientiæ de-
dunt:eo ſcilicet q in artibus neceſſariis magná ætatis ſuæ parté cõſumút. uitáq; plurimú tradu-
cunt incõtinenté partim etiá cú inopia.quod quidé utrúq; uicia & gignit & augetur.
Cur ueteres pmia certaminibus corporú poſuerút ſapiétiæ nullus quieq̃ ſtatuerit.an qa iudices qd
ad ingeniú attinet.uel pſtantiores. uel nihilo deteriores nimirú eſſe his debét . qui inter ſeſe cer-
tant.quod ſi homines ſapiétia excellentiores certare deberent pponereturq; pmiú . arbitris ſane
ſibi careret.at uero in certaminibus gymnicis qſq; ſuo tantú aſpectu iudicare integre poteſt item
auctor ille præmiorum tale ſuis hominibus certamem proponere noluit unde inimicitiæ ſeditio
neſq; maxime exorirétur.homines eni cú in re ſui corporis aliq̃ iprobatur. non moleſte omnino
fuerút.neq; his infeſti reddunt.qui ita indicarint.at ſi ſtolidores iudicati ſunt iudicibus ad modú
ipſis ſuccéſent ægreque uæheméntiſſime ferút quæ.qdé res ſeditioſa & ſtolida eſt.ad hæc pmiú pre
ſtátius eſſe ſuo certamine decet.itaque certaminú gymnicorú pmiú optatius & preſtantius quam
ipſa cõcertatio eſt prudentia uero quod ná pmiú pſtantius eſſe poſſit.
Cur homo maxime.aliud intelligat.aliud faciat.an quia cõtrariorú eadem ſcientia eſt.an qa métis of
ficiú plura cõtingit appetitus in unú tantúmodo pfluit. at qui homo méte magna ex parte uiuit
& ratione:Beſtie appetitu ira cupicitateque ducuntur.
Cur nonnulli pecunias acquirere:non impendere cõſuerút.utrú quod ſuis moribus uiuút.an oble
ctamine quod in ſpe poſitú eſt alliciútur.
Quá ob cáuſam qui grauter & ſuauiſſime dormiunt nihil ſõniant an quia & ſenſus & intelligentia
hominis túc ſuo fúgi officio põt.cú animus tráquillatur & requieſcit. qua quidem requie uel ipſa
ſciendi ratio cõſtare uidetur.quippe quæ animú ſiſtat atq; ex temeraria agitatione in tráquillitaté
adducat cú enim animus mouetur uagaturq; fieri nõ poteſt.ut aliquid uel ſentiatur uel intelligat
exquo fit etiá ut améres ſint pueri & ebrii & inſani. facit etenim calor qui nimius in his eſt ut
motu plurimo uæhementiſſimoqueiinquietentur.quo motu deſiſtente prudentiores eſſe incipi
unt;cum enim uis illa intelligendi ſedata eſt .facilius ſiſtitur.rerúque rationibus adſciſicit. & qui

dem qui inter dormiendū ſonniāt.nō alia de cauſa uidere ſibi illa uidētur q̄ intelligētia cōſtante requieſcenteq;.quod qdem ſonno cōtingit leuiori:iactatur enim animus noſter maxīe in ſōnis.calore.ſ.qui undiq; in partē ſe colligit interiorē atq; ita efficit ut plurima uæhemētiſſimaq; illa obſtāte iactatione nullū interuenire ſōniū poſſit. Nec putandū.ut animus tunc cōquiſcat. & per ſe maxime ſit.cū nullū ſōnium trahitur. ut multitudinis opino eſt.Sed contra omnino incidit:ut qui in motu plurimo eſt.Nec pauliſper quieſcit.hic intelligere:nequit.Plurimus autē motus cū ſuauiſſime quis obdormiſcit:merito ꝓpterea eſt ꝙ tunc maxime larga caloris copia in partē contrahitur intriorem.animū uero cōcitatū non ſolū interuigilandum. ſed ne per quietem quidem intelligere poſſe.argumentū illud etiam eſt ꝙ inſonnis quos cibo ingeſto primos agimus nulla facultas uidendi ſōni datur cū maxime accidit ut animus ꝓpter cibum ingeſtum cōcitetur.ſonnum uero ipſum occurrit cū cogitantibus nobis & ante oculos rem ponētibus ſonnus accedit:quapropter ea maxime ſonniamus quæ agimus aut acturi ſumus aut uolumus . de his enim maxime coginationeſq; obueniunt. & qui inſtructi uirtutibus ſunt meliora ſonnia uident ꝙ etiam uigilantes meliora animaduertunt.Qui deterius uel animo uel corpore ſūt affecti deteriora cōcipiunt.quippe cum etiā affectio corporis faciat ad ſonnii uiſionem hominis enī morbo laborantis ꝓpoſita quoq; animi uicioſa ſunt.atq; etiam ꝓpter corporis ꝑturbationem animus quieſcere nequit.Melancolici idcirco in ſōnis crebro excitari cōſueuerunt ꝙ calore largiore urgente animus moueri æquo amplius cogitur quod cum motus uæhemenētior ſit merito dormire minime poſſunt.

VIGESIMA PARTICVLA Q VAE AD OCVLOS:AVRES NARES:OS:TACTVM VNIVERSAM FACIEM CORPVS TOTVM ATQ VE COLOREM PERTINENT.

CVr oculo perfricato ſternutare ceſſamus.an ob eam rē humoris reſpiratio moueaᵗ lacrimā enim oculus perfricatus emittit ſternutamentū humoris copia excitatur.an quia plus caloris minus corrumprt abſumitq;.Oculos autem perfricatus plus caloris ſibi acquirit q̄ nares contineant . Quamobrem etiam ſiquis naſum perfricuerit ipſum ſternutanmentum deſiſtet.

Cur uno oculo exquiſitius cernitur q̄ duobus an quia plures motus duobus q̄ uno excitantur quemadmodum oculis peruerſis multiplicem agitari motum certum eſt.ergo duorum unus motus non eſt unius unus & ſimplex:eſt itaq; efficitur ut exquiſitius uno q̄ duobus cernaᵗ.

Cur homines irati oculis maxime erubeſcunt . pudefacti auribus an quoniam oculi refrigerantur eorum quos puduit.Pudor enim in oculis.eſt nec reſpicere ualent quos pudor tenet: & timor quoque refrigeratio loci eiuſdem eſt ; calor autem in partem tranſir aduerſam quæ poſterior eſt. aures uero ſatis ex aduerſo poſſite ſunt itaq; pudore maxime erubeſcunt. iratis porro præſidium in eam partem tanq̄ uiolatam tranſmittitur quæ & ſenſu & motu facilior eſt.nam & in metuēdo calor eam ipſam maxime deſerit.

Cur altero oculo apprehenſo.alter cōſtantius cernat.an quia oculoꝝ initia ex eodē dependent.cum igitur alter moueᵗ cōe quoq; illud moueᵗ initium.quo mouente alter etiā oculus moueaᵗ neceſſe eſt:quāobrē altero apprehenſo uis illa cōis tota alteꝝ mouebit itaq; plenius cōtēdere poterit.

Quā ob cauſam qui cæci ab ortu naturæ ſunt calui nunq̄ . efficiantur.an quia humor cū redundat in cappite oculos uæhementer infeſtat qua de cauſa qbus fluctiones oculos urgent uenas temporum ferro cādente medici tangunt quo humoris foramina obcæcenᵗ atq; ſpiſſeſcāt & caput quoq; diſſecꝫ acute obſcalpere cōſueuere cū igitur humor excreſcēs uacāſq; in capite oculis detrimēto ſit fieri poteſt ut minus humoris in caluaria ob id ipſum cōſiſtat qa magna pte lapſus in oculos eſt & cū excremētis humorum materiaq; inuttili capillus ꝓueniat quæ quidem in capite cæcorum ab ortu naturæ large redundant.merito nunq̄ iſti calui efficiuntur.

Cur homines qui oculis ꝓminātioribus ſunt magis fumo infeſtantur.an quia fumus citiſſime oculis protendentibus inncurſat.

Quā ob cauſam utrūq; aſpectū ſimul diuertere dextro ſiniſtroq; uerſus . & ad nares demittere atq; etiā alterū dextrorſus ſiniſtrorſuſq; deducere poſſimus. Vtrūq; uero ſeorſum.alterū ſiniſtrorſus alterū dextrorſus ſimul diſtrahere nunq̄ poſſumus . Quinetiam deorſum ſurſumq; hud ꝙ quaquā duplex aſpectus ſit.ex eadem tamen origine .æquo nexus aptuſque dependet. Vbi autem ita eſt. quotiēs alterū extremū mouetur.reliquū cōſequatur.eodē neceſſe ſit. alterius enim extremi principium extremū reliquum eſt. Quod ſi res una ſimul ac eodem in tpe nunq̄ in partes aduerſas moueri queat.nec aſpectus ita moueri poterit.quippe cū ita emittatur. ut extrema in partes moueatur aduerſas. Siquidē alter ſurſum alter deorſum mouebiᵗ.initiūq; ſequi utrūq; neceſſe.ſit qd' impoſſibile eſt.Oculorum uero limitas euenit.quia globi cōtineᵗ principio quo & ſurſum & deorſum.& altera uerſus lubrico ſeſe uertere poſſint. Cū igitur ita poſiti ſunt ut ſitu inuicem ſimili reſpondeant.atq; medium teneat.mouēdi ſeſe ſurſum deorſum latuſq; uerſus.eodēq; in puncto ſi

bi pupillá habeát. Tunc ſitu integerrimo conſtát.ꝓcipueq; mobiles circũaguntur.& qui eodem in puncto pupillas.continét limi quidem nõ ſunt. diſcrepare quá qui inter ſe poſt & aliis parte alba retracta.nigræ nõ nihil occulitur mõ eoꝝ qui ſternutaturi ſunt.aliis in angulú exteriorem nigra conuellitur.ut furioſis aliis in interiorem nares uerſus incumbit ut tragicis laruis hominibuſq; acerbis ſeueriſq;.Sunt ení contuitu graui cogitabundoq;.Quotiens uero ſitu diſſimili globi poſiti ſunt ſed puncto eodem radii ꝓfluunt.aut ſitus ſimilis eſt.ſed punctú nõ idem limis oculis hominem eſſe neceſſe eſt.itaq; hic ſuſcipit:& oculos cõtrahit.Globú ení eundé in habitú collocare cõatur.atq; alterú firmú continet alterú agitat.haud enim fieri poteſt.quin limú ſit.qui nõ eodem de púcto radior depromat.quippe qui dimotú cotuédi principiú habeat.perinde ac ille cui res una geminari oculo ſuppreſſo uidet.ergo ſi oculus ſurſum dimotus eſt terminus íſpiciédi deorſum é ſed ſi oculus lapſus deroſum eſt.terminus ſurſum habetur. Oculo tamé nno ſitu ſuo dimoto moueri quidem res una ſurſum deorſumue ob idipſum uidet.quia pupilla ita ſe mouet.ſed geminari haud unq̃ uideri poteſt.niſi duplex conſpectus ſit peruertaturque ratio uidendi ita fit ut ſtrabonibꝰ res eadem geminari uideat.Cauſam ſitus habet.eo.ſ.ꝙ oculos nõ ſuo medio nexus locatuſque eſt.

Quamobré qui cognomé luſcioſi habuerunt litteras minutas ſcribere.cõſueuerút. Mirú enim ut q obtuſis ſunt oculis réfaciant. quá eorú facere intereſt.qui acumine ualeant oculorú. Vtrum quia ꝓxime poſita magna eſſe uidentur.illi autem oculis ꝓxime admotis ſcribere ſolent.an quia cõtractis palpebris ſcribant. fit ení per imbecilitaté ut ſi laxatis didulctiſque oculis ſcribant.aſpectus diſtractus paſſuſque hebeteſcat ſi adductis.& cõiuentibus uniuerſum depromptus acutius uideat. Quod tamen angulum informat exiguum efficit neceſſario ut exigue litteræ ſcribantur.

Cur uno uidere oculo impatibilius ſit. an quia minus animo qui ita cernit afficitur quo fit ut minus affectionis cõtrahatur.

Cur nõnulli poſt lippitudinem acutius uideant. An quia purificati oculi ſunt. fit enim ſæpe ut exterior denſitas pupillæ acié arceat quæ lacrima emiſſa laxatur.atque reſoluitur. Quamoberm proſunt interdú q̃ mordét & lacrimá euocãt ut cepæ:obſunt quæ tantú modo afficcent ut origanú.

Cur diſtracta cõſpectuum ſocietate res una geminari uideatur. An propterea ꝙ oculi utriuſque radius non ad punctú idem deuenit ergo ꝙ bis noſter animus inſpexit idem geminú ſe inſpexiſſe exiſtimat. Proximú euenit cú digitos mutatis uicibus implicamus: itaque aliquid tangimus. Duo namque ſentimus.eo ꝙ unum bis tangimus.

Cur ſenſus dexteri nihilo ſiniſtris ꝑſtantiores ſint:cú in cæteris omnibus dextra ſiniſtris cõmodiora habemus. Vtꝝ ex cõſuetudine ita fiat. Statim ení cú nati ſumus utrũq; ſéſum excernere incipimus. Pars auté dextra exercitatione inſueſcere inquæ frugé euadere meliorem uidetur effici náq; utrinq; dexteri per cõſuetudiné poſſunt. An qa ſétire affici eſt. Pars aút dextra ꝑſtantior propterea eſt. quod eff.carior:& affici peruicatior q ſiniſtra eſt.

Cur in cæteris dextra ſuis ſiniſtris ꝑſtantiora ſút ſenſus nullus dexter ſunt ſiniſtro íterreſt. An q̃ parte ſentidi utraq; pariter uti a primo natali die cõſueſcimus. Adde tamen ꝙ ratio ſétiendi affectio quædá eſt dextrarú aút partiú differétia in efficiédo nõ pariédo ſita eſt.

Cur excitatio corporis incõmoda oculorú acumini eſt: An quia excitatio ſanguiné efficiat ſicciorē ſicut etiá reliquú corpus. Siccitas aút totá curé indurat ergo uel eá qua pupilla íegiturquaprpter homines natu in grádes obtuſius uident oculi náq; ſenú tunica dura ſimulq; rigoſa teguntur itaque uis illa cõſpiciédi cooperitur.& deliceſcit.

Cur homines luſci cognominati qui obtuſe uident. Literas ſcribere minutiſſimas poſſint cú ré minutam perſpicere illi ualeant qui acumine oculorú ꝑſtát. An quia cõſpectu ſút imbecilli. palpebres cõtrahát í anhuſtú. Cú ení radius ꝓfluit uniuerſus acutiꝰ explorare põt. cõtra laxo diductoq; oculo diffúdit ob eáq; ré hebeteſcit ergo íbecillitas facit ut palpebras cõtrahát í anguſtú qđ cú ex anguſto inſpiciát exiguá magnitudiné uideát quátaq; uidét tanta perſcribant neceſſe eſt.

Sed cur idé illi cõtractis palpebris uideát. An propter ſui cõſpectus imbecillitaté. Vt ení manú rebꝰ ſæpoſitis admouent. Sic palpebras iuxta poſitis perínde quaſi manum adiiciunt. quod ſane faciút ut radius per locum ſeſe depromés anguſtioré cõgeſtior ꝓfluat. Ne ꝓtinus ex paculo ꝓfiſciſcés diſtrahatur. Videt auté is acutius qui frequétior collectiorq; proderit.

Cur nõ res una geminari uidetur. Cú í latus oculú uertimus An quia cõſpiciédi ꝑmordium eadam ité in linea ſitum eſt: Túc enim res geminari uidetur cum illud mutatum ſurſú deorſumue eſt in latus uero nil refert niſi una etiam ſurſum moueat.

Cur in ratione uidédi tantú fieri poſſit ut res una geminari uideatur, ſi quodammodo ínuicem oculi nocétur. in cæteris ſentiédi generibus fieri idemtidem nequeat. An etiá rõe tangendi cú digitos mutatis uicibus í plicauimus. fit ut res una duæ ſentiatur: in cæteris hoc idem fieri nequit. Quia cætera membra quibus. ſenſio adminiſtratur neq; foras uerſus deducta. neq; bina tá inter ſe apta colligataq; ſuo funguntur officio. Fit ita in ratione uidendi eadé de cá qua in tangendo perplexis

ut dictnm eſt digitis. Tactus enim uiſum emulatur & ſequitur.

Cur oculus ſiniſter nibilo imbecillior eſt: ſed æquo modo atq; dexter uidere poteſt cum reliqui corporis partes omnes ſiniſtre inualidiores ꝙ̃ dextre ſint. An quia pars dextra in eo diſcrepat a ſiniſtra ꝙ efficacior eſt non in eo ꝙ affici aptior. Videndi autem uires nõ ut efficerent. Sed ut afficerentur comparatum a natuta eſt.

Quá ab cauſam cũ cæteras intuimur res cõſpectus noſter fatiſcit atq; deterior redditur. Cũ ad uirides & herbeſcentes inſpicimus. ut olera cæteraq; his ſimilia recreatur: meliorq; euadit. an cõſpectũ in alba nigraue intendere minime poſſumus. propterea ꝙ utrũq; id genus coloris uidendi uiribus offici. colores auté illi qbus oculi acquieſcunt. mediũ albi nigriq; obtinent. itaq; aſpectus cum mediocri leniq; obuio afficiat. nihil debilitatur. ímo uero corroboratur atq; reficitur. & forſam qué admodum cum corpora noſtra uæhementer laborant deterius habent cum mediocriter optime afficiũtur: ita etiá oculi cũ ad res ſolidas cõtendũt laborant. laſſanturq; cũ ad humidas molleſq; ꝙ nil ſibi obſtat paſſim oberant. & licentia perliqueſcunt cũ ad uirides ꝙ iſtæ ut ſolide mediocriter ſunt. ita ſatis humoris continét. neq; ullo detriméto afficiuntur. & ad ímorandũ in hiſte amplius inuitantur. eo ꝙ caloris huiuſcemodi habitus modice ſe cõſpectui offert.

Cur cætera melius utroq; oculo cernimus rectá uerſuum uirgulam uno litteris admouenres inſpicimus exqſitius. an quia radii oculi utriuſq; non ſine perturbatione in idem concidunt. ut auctores cõſpiciendi rationum affirmant. itaq; cũ uno inſpicimus ad rectũ conſpectum tanquá regulam melius quod rectum eſt depræhendere iudicareq; habemus.

Cur fumus oculos potius infeſtat. an quia infirmiſſimi. ſunt infirmiſſima náq; omnia quæ corpori íterſerta occulũtur. indiciũ ꝙ acetum & quodq; acre carné non exteriorem ſed interiorem demordet. an quia laxiores refertiq; meatibus ſunt. Conſpectus enim per quoſdam meatus ꝓtruduntur & excidunt itaq; quod his mordiciſſimũ eſt. cæteris corporis partibus obuium ſubire denſiora non poteſt. ſed perreptat. & decidit æquo modo & cepæ & quecũq; oculos mordent. Oleum omnium maxime humorum id faciat. quia tenuiſſimũ eſt ob eamq; rem meatibus ſe expedite inſinuat acetum reliquis partibus corporis pro medicamento eſt.

Cur oculus ſolus omniũ mẽbrorũ non rigeat cum infirmiſſimus ſit. an quia opimus eſt. nec carnis quicquá in ſe continet. Quod autem tale eſt ſecurũ manere a frigore poteſt. Haud enim audiendi ſunt illi qui ꝓpterea rigere oculos negát. Qui uis illa cõſpiciendi ignis eſt. Nõ enim talis in oculo ignis eſt ut calefacere ualeat.

Cur lacrimæ quas mœrendo emittimus calidæ ſunt quas oculis laborando frigidæ. an quia frigidũ quod incoctum crudũq; eſt. calidũ quod concoctũ. Langorem auté omnem ex cruditate profiſci nullũ dubiũ eſt. Quod cũ lacrima cruda eoꝝ ſit q ualitudie oculoꝝ laborát nõ ímerito frigida eſt hinc medici ſudorem frigidũ argumentũ grauis eſſe morbi exiſtimát. calidũ cõtra decretoriũ eſſe: & ſalutaré. cũ ení uacás materia multa eſt: ſatis a calore interiori cõcoq minime poteſt itaq; frigidam eſſe neceſſe eſt. cum pauca eſt plene a calore uicta cõcoquitur. Morbos autem copia uacantis materiæ confici certum eſt.

Quare cũ partes corporis noſtri dextræ mobiliores ſint oculis ſiniſter expeditius quam dexter contrahitur. an ꝓpterea ꝙ omnia ſiniſtra dextris humidiora ſunt. Humidiora autem contrahi plenius poſſunt an dexter amplius efficere poſſit. Siniſter uel ex ſe ut humidior obſequẽtior ſit.

Quá ob cauſam cũ & ſenex & luſcus per imbecillitaté parum oculis ualeat. alter proxime admouet ſi quid inſpicere uult. alter procul abducit. an quia diſſimilis eoꝝ imbecillitas eſt. Senex ení qa uidere nõ poteſt. ubi minus radii coeunt. rem uidendá eo abducit ubi uiſurus maxme eſt ꝓcul enim coire radii ſolent. Luſcioſus ille uidere qdé rem iſtic põt. Sed quæ ná rei cõſpectæ caua ſint. quæue excedát diſcernere uequit. itaq; in his fallit caua quippe & excedentia ſplẽdore diſcerni maxime poſſunt. Qué quoniá ꝓcul percipere quéadmodũ rei obuiæ ingruat nequeant proxime adducũt.

Cur homo ſolus: aut certe maxime animátium oíum oculis deprauet per limitaté. an quia uel ſolus uel maxime comitiali morbo in tenera ætare laborat cũ deprauari omnibus accidit.

Cur uni animantiũ homini tranſuerti deprauariq; per limitaté oculi poſſint. Vtrũ ꝙ oculos minimo interſtitio diſcretos e directoq; poſitos homo habet perſpici. idcirco menda in eo maxime poſſit. an quia cæteroꝝ animátiũ oculi unicolores maxime ſunt. Nec deprauatio ſequeret. ſi uno quolibet colore preditus oculus eſſet. an quia ſolus ex oíum animátiũ genere morbo comitiali rapitur: Quod genus morbi tranſuertere oculos ſicut cætera etiam mẽbra poteſt. Nõnullus tamé ut ſero ab eo morbo uexari incepere ſic lumina a ſero deprauantur.

Quá ob cauſam manu præ lucerna aut ſole obiecta melius inſpicere poſſumus. an quia lcernæ ſplẽdidiue lux noſtris occurens luminibus reddit ſuam ob nimietatem infirmiora. quippe quæ ré etiá ſibi cognatá interimere p̄ ſua poſſit exuperátia. at uero manu ita arcéte. Nec luminũ acies offici poteſt. & res uiſui obuia nihilominus in luce poſita eſt. Vnde fit ut & acies plenius agat & res íſpe

ctanda nihilominus uideatur.
Cur manus dextra.& pes dexter a ſuis ſiniſtris differunt oculus & auditus nullo diſcrimine diſtant.
an quia imixta ſinceraq; eleméta ſuſq; deq; ſunt.Diſcrimé uero ſitú in his eſt, quæ elemétoꝝ coitu
cóſtant.Sunt auté ſenſus iſti eſinceris illis immixtiſq;. Viſus ſcilicet ex igne.auditus ex aere.
Cur aures quæ omniú maxime partium noſtræ faciei exangues ſunt.robore magis afficiuntur.ubi
nos pudor appræhenderit.Vtrum ꝙ peregrinus humor partem adire inanem aptus natus eſt itaq;
cum calore per pudorem otto reſoluitur ſtatim ſe in aures colligit. an quia temporibus appoſitæ
ſunt.Quo uerſus maxime humor confluit.Cum ení hominé pudet:calor ſe in faciem recipit.itaq;
ruborem adducit.aures uero minimo in ea profundo extant. Natura calidiſſimæ ſunt & coloratæ.
Niſi longe frigore rigoris obturpuerunt. ideo hæc pticula omnium faciei particularis coloris eſt
optimi. Quamobrem paſſus diſperſuſq; calor ꝙ per ſumma res tenet rubicúdas reddere poteſt.
Cur urinátibus aures dum inter mare ſunt :rumpi ſoleát.Vtrú quia retétus ſpús impetu cogit uæhe
métiori.An ſi cám hoc haberet:idem uel i aere fieri poſſet.An ꝙ nó cedit diſrúpi ocius poteſt.& a
duriori q̃ molliori facilius.Quod itaq; inflatum eſt minus cedit aures uero ut dictum iam eſt ſpu
retento inflantur.Itaq; ab aqua quæ aere durior eſt obtundútur.offenſæ atq; rúpuntur.
Cur urinátes ſpongias alligare auribus cóſueuere.an ne mare per uim occurrens aures rumpat haud
enim ita ſtipatæ impleri ut inanes exemptis ſpongis poſſunt.
Cur ſordes aurium amaræ An quia putti ſudore cótrahuntur qui ſalſus amarus eſt.
Cur ſpongiarii ſuas diſſecant aures & nares. An ut ſpúm cómodius reddát hæc ení eſſe ſpirandi iti-
nera uidentur.Laborare quippe difficultate ſpirandi eos affirmant. dum foras emittere animá nó
poſſunt.leuariq; cú propellentes extruduut. Mirú tamé ſi reſpirandi aſſequi facultatem refrigerati
onis gratia negant:Sed eſſe id neceſſarium magis uideatur.An merito plus in retinendo laboris ſit
cum corpus extumeat diſtendaturq;.Spús uero foras ſponte efferri poſſe uidet.An itus etiam ten-
dere ita poſſit cogitandú tamé æque uidetur Pleriq; uero lebete demiſſo repirandi uiam urinato
ribus moliuntur.Haud enim aquæ lebes ipletur.Sed aera ſeruat ad demerſum hominé uſq;.Quip-
pe qui erectus per uim dimittatur ut undiq; æquali nutu deſcendat. Ná ſi q̃tumlibet inclinauit
humore protinus interrúpente impleatur neceſſe eſt.
Cur nónulli cú ſuas inſcalpút aures tuſſiunt.An quia ſenſus audiendi foramé cum pulmone canna
liq; aſpitudine cognomiato ſortitur. Indicium ꝙ bis ipſis repletis obſceptiſque homo ſurdeſcit
Humoris itaque aliquid e frictioni iſta aurium liqueſcit:atque in cannalem quem modo diximus
per foramen illabitur quod tuſſim mouere poteſt.
Cur ſiniſtra auris ocius magna ex parte pforata cóſolidari q̃ dextera pót: quo circa mulieres alterá
maré uocát:alterá feminá.An quia partes ſiniſtræ humidiores calidioreſque ſint. Quæ auté hitu
huiuſcemodi ſunt cóſolidari poſſint facilius Vñ in plátis etiá tenellis:atque uiridibus coitus con-
corporádique unio facilius agitur:& uero ulcera iuniorum promptius cópaginantur q̃ ſeniorum.
Argumentú partes ſiniſtras eſſe humidiores ꝙ molliores ſunt.atque effœminatiores.
Quá ob cauſam pudefactis aures ſúme rubeſcant iratis oculi An quia podor in oculis refrigeratio
quædá cú timore é. Itaq; calor iure oculos deſerit Quod cum inde ſecedendú ſit.locú ſui capaciſſi
mú petat neceſſe eſt qualis certo ſúme ſunt aures.Cæteræ náque partes longe oſſibus oés cópacte
ſunt.Iratis cótra calor in oculos totáque faciem reuocatur:ſed:compectior in oculis eſt unde licet
albi eorum colori ratione.
Cur auriú ſonitus accito ſtrepito ceſſet.An quia minoré ſtrepitus amplior pellit & eruit.
Cur ſi aqua lapſa in aera ſit oleú. quo humor effluat inſtillamus nullo náque humore alio effluere
poteſt.Vtrú ut quoniá oleú per ſúma aquæ innatat:eique aqua præ létitate adheret :effluáte oleo
aqua etiá ipſa:effluat.An ut p lubricá auté labens aqua excutrat.oleum enim utpote lene facit ut
propere labeſcere poſſit.
Cur minus aures urinátibus rúpantur:ſi oleú ſibi inſtillatú hñtes in mare interrúpant.An ratio cur
rumpi aures poſſint ante expoſita eſt.Oleú uero in aures inſtillatú facit ut mare ſupueniens relabi
facilius poſſit.Quó in parte corporis exteriori puncta fieri nouimus. Labeus autem ictum parti i
teriori auris nullum inuehit : itaque diſrúpere non poteſt.
Quá ob cám aures cú exágues adeo ſint:pudore erubeſcere poſſint. An res quæq; ferri in eum ſole
at locú qui ſui uacuus eſt.Cú ergo ſanguis efferri ſurſum calidus uideat aures maxime partemq;
in aniſſimá adit.Itaq; rubore inibi afficit.Quod idem intelligendú de generis etiá eſt.Adde ꝙ te-
nuiſſima cutis quæ diſtéta eſt.ita fit ut rubor pcidi in auribus pcipue poſſit.
Cur nemo oſcitás auré inſcalpere ſuá audeat.an qa mébrana etiá p quá audimus inflatur:cum oſcita
mus.Indiciú ꝙ audiédi facultas tollitur cú oſcitamus. Spús enim ut in os ita etiá in aures interrú
pens mébratná expellit:ac phibet quominus ſonus ingrediat Quod cú ita ſit ſi ſedé audiendi cum
oſcitamus auriſcalpio tetegerrimus plurimú mébraná ledemus. Ictus enim ad obiicientem reni-

tétemq; ſpũm non ad cedentẽ inferetur:& mẽbraná abiunctá ſolidis eſſe certum eſt.Quare dolor
ita moueri uulnuſq; excipi facile poteſt.

Cur ſingultus ſternutamento ſedari queat.an quia non partis eiuſdẽ utraq; iſta affectio eſt ſed rctuus
uentriculi.Singultus uero reſrigeratio cruditaſq; ſpiritus atq; humoris pulmoni cõiunctiſſimi eſt
Sedes aũt cerebri rem cum pulmone eõem ſortita eſt Quod quidem ratione conſtat aurium:inter
dum enim ſurditas accidit ſimul & morbus ipſe aurium in pulmonis uicium tranſit:& nonnullis
tuſſis ſtatí mouetur ſuas ſcalpentibus aures.Loco autem ſternutádi rem naribus eſſe cum pulmo
ne cõmunẽ reſpiratio docet.Quæ comunis utique eſt.Sternimus itaq; loco eoipſo calefacto.Calo
rem aũt eius locus ſentit inferrior. Cuius ſingultus eſt Calor uero uim obtinet & concoquendi.
quáobrem aceto etiá retentioneq; ſpiritus finiri ſingultus leuior poteſt.Spũs ení retentus ſatis cõ
calefacit. Vnde fit etiá inter ſternutandum:ut ſpirandi retentio idẽ obducta efficiat:& conuenien
ter quoq; expientia ſuperiori de loco educitur . Quippe cũ fieri nequeat ut quis ſternutet niſi ex-
piret.impetus itaq; ſpũm interclusum rumpit.diſpellitq; qui ſingultũ ciere poteſt.

Cur ſiquis ſternutaturus oculũ pfricauerit minus ſternutet. An ꝓpter ꝙ ꝙ ſternutamentũ a quodá
excitatur calore.Frictio aũt calorem ciere poteſt . Qui calor qm̃ locus quo ſternutamus oculis in
ꝓpinquo eſt.alterum ſternuendi calorẽ tollit.quemadmodum minor ignis ab ampliori emarceſcit
atq; abſumitur.

Cur bis ſternuere magna exparte ſolemus:non ſemel aut ſæpius. An quia binis naribus ſumus . Per
utrũq; itaq; narẽ uenula partita diſcurrit qua ſpũs ſolet permanare.

Quá ob cauſam qui ſolẽ aſpexerint ſternutare magis cõſuerunt. An qa ſol caleſaciens mouet:perin-
de atq; qui nares penna ſollicitant.Idem ení utriq; agunt quippe qui per motũ calefacientes ocius
ſpũm ex humore eliciát. Cuius excurſio ſpũs ſternutatio eſt.

Cur ſingultus ſternutamẽto finitur & retentione ſpũs & aceto.An ſternutamẽto:quia ſpũs cohibe
tur inferior atq; circumobſiſtit. Quẽadmodũ medicina parti ſupiori adhibita alius ſentit ac imu
tatur.Spũs retentione leuiores tollunt́ ſingultus eo ꝙ exiguus ſpirandi impetus ſi paulíſper reti-
nuimus ut in tuſſi deſiſtit.Sic etiá ſingultu reprimit́: cogit́ ſtrangulat́.Aceto idcirco ſedatur:quia
humor circumſtans ac ꝓhibens eructandi licentiá in ſpiritũ per uim:arceri calefactoriá extenuat́.
Fit ení ructus cũ uentriculi humor recaleſcens inflat́ atq; cõcoquit́. Singultus uero quotiẽs ſpũs
uacans ab humore in loco ſpũi deputato retinetur.Hinc ení dũ enititur nec erumpere põt: diſten
tionẽ inducit.quæ diſtentio apellata ſingultus eſt.Inde fit ut ſingultus ubi ialguimus oriatur. Fri-
gus ení humorẽ ſpũi obductũ coangit ſpũs circũuentus exilit. Cuius cõmotio nõniſi ſingultus ẽ.

Cur aquam nõnullis frigidá infaciẽ fundimus :cum e naribus ſanguis effluit . An ita calor intus ſe
colligit: atq; circũobſiſtit qui ſanguinẽ ſummũ reddit liquidiorem.

Cur ſternutamentũ pro numine habetur non tuſſis neq; grauedo . An qa de capite mẽbroꝝ præci
pue omnium diuino. Vnde cogitatio eſt ſuũ ducit principiũ . An quia cæteri illi affectus ratione
morbi eueniant hic ſecus extitit.

Cur oculo pfricato ſternutamẽta deſiſtũt. An qa humor ſic reſpirat lachrymá quippe oculus poſt
frictionẽ emittit ſternutamẽtũ autẽ humoris copia excitat́.An quia minor calor corripi ab am-
pliori cõſumiq; poteſt.Oculus autẽ pfricatus plus caloris ſibi acquirit q̃ ſit quẽ naſus complectit́.
Hinc etiam fit ut naſum ſiquis perfricet ipſum ſternutamentum deſiſtat.

Cur eruptio cæterorũ ut flatus ut ructus ſacra haud quaq̃ habetur ſternutamenti ſacra habita eſt
Vtrum qm̃ cum tres partes principes noſtri corporis caput thorax & aluus Flatuſq; alui expiratio
ſit ructus uentriculi ſternutamentum capitis quæ pars ſacra ꝑcipue eſt. ſpũm hinc exeũtem ut ſa
crum ueneramur & adoramus.An quia ſpũs oĩs eruptio partes q̃s modo dixi melius ſe habere ſi
gnificat.Cũ enim minus ſternere queunt:ſpũs erumpens leuat ac mitigat.Ergo ſternutamentum
quoq; bene caput ualere poſſeq; concoquere indicio eſt. Cũ etiá capitis calor humorem ſpũmue
conuincit tunc moueri ſternutamentum ſolitum eſt.Quáobrẽ moribundos íterdũ ſternutatorio
excitamus tanq̃ ſi hoc affici nequeát ſpes nulla ſalutis ſit.Perĩde igitur quaſi bonæ i diciũ ualitudi
nis partis optimæ atq; ſacerrime ſternutamentũ adorant beneq; & augurantur.

Cur homo omniũ maxime aĩantiũ ſternutare ſolitus eſt.An quia foramina ſui corporis obtinet lati
ora per quæ ſpũs interrũpere põt:his enim ſpu i pletis ſternimus. Latiora aũt eſſe indicium quod
omnium minime aĩantium hõ olfatu ualet foramina.quippe tenuiora ſentiũt exquiſitius. Quod
latiores meatus plus humoris ac ſæpius ſubeat neceſſe eſt.Quo in flatu ſternutamentũ moueri ſo
let.Taleſq; homo maxime aĩantiũ habet:merito ſæpiſſime ſternuat ꝑſerti q naribus breuiſſimis ẽ
Sic anim humor concaleſactus celerius effluere cõuerſus inſp̃m põt.Cæteris uero præ longitudi
ne narium ante refrigeratur quam effluat.

Cur ſternutamenta quæ de medio noctis ad meridiem uſq; moueantur damnemus· Quæ de meri
die ad noctis medium approbemus.An quia cũ rẽ aliq̃ lex ordimur tunc ſternutamentum potius

obſeruandum ſit. Itaq; cum rem agere proximis atq; inter initia ſternuiſſe acciderit amouemur
remque incœptam proſeqni temperandum cenſemus Dies igitur & aurora & de medio uſque
noctis quaſi inicium quoddam eſt. Itaq; omnino ſum tantiſp ſteruutamentum eſſe putamus tempe-
ramurq; ſternutare ne ꝑgentem quépiam ad agendum reuocamus: poſt meridiem uero atq; mediú
uſq; noctis finis ueluti qdá é. Tépuſq; illi cõtrariú itaq; cõtrariú itaq; cõtra túc & exiſtimat & agit.

Cur ſenes laborioſius ſternutant. Vtrum ꝙ his foramina per que ſpús ꝑmanare ſolet adducta atque
cõnata ſunt, an quia ſenes facile eleuare nequeunt: per uim demittunt atq; cõcaſſant.

Cur ſi ſpm quis retineat ſingultus deſiſtat. an quia refrigeratio eſt quæ ſingultum in ducat q̃obré &
q timét & qui algét ſingultiút. Spús uero retentus partem corporis calefacit interiorem.

Cur homines ſurdi e naribus magna parte loqui cõſueuerunt an quia pulmo eorú uiciatus eſt. Sur-
ditas enim detrimentú pulmonis eſt. Vox itaq; ferri expedite non põt. Sed quéadmodú qui ſpirá-
di laborant: difficultate ſpiritum uniuerſum ſuá ob íbecilitatem reddút: ſic uocem illi emittunt.
Nituntur itaq; naribus etiam dum loquuntur qua uox protrudens ſeſe ſono ꝑ attritú rancido illo
profertur. Fit enim ut uerba per nares afformentur, cum pars naſi ſuperior qua per palatum fora-
mina patent caua eſt. Reſonát ení tintinabuli inſtar ob clauſtri íſerioris anguſtiam.

Cur ſternutamétú ſolú nõ dormiétibus ſed ꝓpe dixerim ſp uigilátibꝰ fiát. An qa fieri ſternutamétú
nõ põt niſi a calore q parté eá cõmoueat: q̃ effici ſolet. Ex quo facié ſoli obiicimus cú ſternuere pla
cet. Dormiétibus aút calor ítus circú obſiſtit. Quáobté imæ dormiétiú partes calidiores reddútur
ſpúſq; abúdat. Quæ qdé res cauſá etiá habet. Cur genitura í ſõnis præ libidine ꝓfluat. Merito igit
dormiétes nõ ſternutamus. Cú ení calor ſecedat capitis q eius ꝑtis humoré natus mouere aptꝰ eſt
quo í aera extenuato ſternutamentú exultat affectioné cõſequété illá obuenire nõ poſſe cõſetaneú
é Crepitus tñ íferius ructuſq; ſupius dormiétes magiſq̃ uigilátes extrudimus. Quod ení uéter ífla
ri in ſõnis amplius ſolet accidit ut eius inflati humores loca ſibi proxima adeant. eo namque uel a
ſpu per quietem ex acito compelluntur. Retinere potius enim quá emittere poteſt qui ſopitus eſt
itaq; intus calorem contrahit. Atqui ſpiritum retinet deorſum ípellat neceſſe eſt. Quippe cú ui
ímúde ferri ſpúm ꝑter ſuá naturá ſit. Vnde fit etiam ut perdifficile ſit ſpúm retinere. Quinetiá cú
dormiamus hæc eadé rõ eſt. cú ení uigilia motus ſit: qui mébra ſentiédi efficio accõmodata magis
cú uigilamus, exercet: cõſtat ſõnú poſſe accedere cú eadé illa mébra quieſcút. Cú uero uis ignea ſit
quæ mébra corporis nñi mouere poſſit & hæc ítus ſi cõtrahat circúſiſtatq; í ſõnis caput reliq̃s qđ
ſeſus cõtinet oés, túc maxime ſéſú ſedes qeſcere poſſint. Quæ quidé res cám afferat dormiendi.

Quá ob cauſam ubi ſternutauimus: aut minximus mébra noſtra í horreſcere ſolent. An quia utraq;
re illa uenæ aeris in anes redduntur. quem calidú ante cõtinebát. Inanes aer extrinſecus alius ſubit
illo frigidior qui ante in uenis fuerat quá ſternutaremus: aut mingeremus quod cú talis ſubeat
aer merito facit ut membra inhorreſcant.

Cur ſingultus ſternutamento deſiſtere poteſt. An ꝓpterea qđ ſingultus nõ quemadmodum ructus a
uentre qui cibi conceptaculum eſt, ſed a pulmone ꝓficiſcuntur quod maxime refrigeratione aut
rigore aut dolore aut medicatione ſuperiore accidere ſolet ꝙ enim membrum id calidú ſua natu-
ra eſt. Quotiens refrigeratum ſit totú admittere ſpúm non poteſt. Sed bullas quodámodo excitat.
Quamobrem retento etiam ſpritu ſingultus finitur. Sic enim pars iſta recaleſcere incipit: & aceto
quoq; hauſto deſiſtit: quoniá uis aceti calefactoria eſt. Cú itaq; calidú quodq; concalefactum red
datur ſedeſq; cerebri foraminibus puia pulumoni rñdeat: efficit ut retentio ſpús quæ ſternutatio
ni anteceſſit repræſſuſq; deſup illatus affectioné iſtá pulmonis mébri calidi abigere ualeant.

Cur hominis capillo criſpo & tortili magna ex parte reſimiores ſint. An ſi criſpitudo ſita in craſſitu
dine eſt & craſſitudo nõ ſine duritia cõſtat: & durus ſanguis calidior eſt. & calor materiá excreſcere
inutilem minus patitur & os ex uacáte materia conſiſtit: & cartilago nõniſi os eſt merito diminu-
tio naſi conſequat. Indicium ætas adhibet puerilis, ſunt enim pueri oés naſo reſimato.

Cur hoíes qui raris dentibus ſunt uitam longe agere nequeant. An quia longe animantia uiuunt
quæ dentiú ordine ꝑdita ſút nomeroſiore: ut mares q̃ fœmíe lõgius. Viri nácq; diutius q̃ mulieres
atq; in pecudum genere cæterorúq; animalium perſpici identidem licet. Qui itaq; raris dentibus
ſunt: habere Quaſi pauciores indicantur.

Cur dentes qui longe ſolidiores q̃ caro ſunt frigus amplius ſentiant q̃ caro. An quia meatibus nitú
tur: infixi tenuibus quorú exiguus calor celeriter a frigore uincitur mouetq; dolorem.

Cur dentes firigidum amplius q̃ calidum ſentiant, caro econtra. Vtrum propterea ꝙ caro mediocri
temperatoq; habitu eſt: dentes uero perfrigidi ſunt, itaq; rem frigidam ſentire plenius poſſunt. An
qm̃ meatibus cõtinétur tenuibus quibus calor inditus exiguus eſt itaq; re aduerſa potius patiun-
tur, caro qa calida é ut nihil afficia frigido põt, ita calidú cõpédio ſétit Ignis ení q̃ſi igni adiicitur.

Cur lingua rerum index plurimú eſſe poteſt. Ná & febris ardétioris & grandinum ſi quæ inſunt: &
pecoris uerſicoloris uaria eſt. An quia humoris capiens eſt: & ſuper pulmone poſita. Vnde febrium

principium ducitur. Verſicolorū aūt ratio referri ad humoꝝ uarietatē debet. Inficiť tamen id p̄mū per quod humor primū manat collaturq;. Cuius gn̄is lingua eſt. Grandines uero lingua propterea contrahit quod inanis ſpongioſaque eſt. Quippe cum grando ueluti uarus incōcoctus cruduſque parte interiore corporis naſci ſoleat.

Cur lingua amara ſalſa & acida fieri pōt dulcis nō poteſt. An quod naturæ corruptiones iſthæc ſunt Conſtantiam uero ipſam naturamq; ſentire nequaquam fieri poteſt.

Cur totidem coloribus lingua euariat quot cutis. Vtrum ꝙ ea quoq; in mēbroꝝ numero exteriorū recipiť q̄quā ī ore abdita ē. Verū qa p̄tenui cute itegiť uel minima ī ea uarietas dep̄hēdi pōt. An ꝙ aquæ ratio ē quæ facit ut colores mutētur līgua aūt affici ex potione maxime poteſt.

Cur halitū ex ore tū calidū tū frigidū reddere poſſumus. Quippe q frigidā efflemus: calidā uero exhalemus. Indicium quod manus ori admota exhalanti calefieri pōt. An utroq; modo aer cōmotus calidus eſt. Sed quoniā q efflat nō uniuerſum aerea mouet ſed ore anguſtiori extringit: paucum ex pirat, quod multum externi aeris excitat. Itaq; calor ori p̄fectus paſſus in eo ſuam exiguitatē delitescit. At qui exhalat uniuerſum ob eamq; rem calidiorem expirat. Eſt enim efflatio ſpiritus ſtrictim protruſus, exhalatio uero ſpiritus uniuerſum profuſus.

Cur ſi uæhemēter uniuerſūq; expirauimꝰ iteꝝ expirare neq̄amꝰ ꝙ idē ī inſpirādo ēt accidit. bis enī ex ordine id facere neq̄mꝰ. An q̄m alteꝝ dilatio alteꝝ cōtractio loci ē. Iccirco q̄dā tēus nō uſq;q̄q; p̄tarhi p̄nt. Cōſtat igiť ābo uiciſſim fieri eſſe neceſſū bis uero ex ordine poſſe neutrum.

Quā ob cām cū alius locus ſit qua cibus potuſq; tranſeūt alius qua ſpiramus ubi grandiorem buccellā deuorauimus ſtrangulemur. An nihil abſurdū ideſt, nō enim mō ſi alicuius interuentu locus ſpirandi ſtipatus ſit ueꝝ & ſi abductus ſit extrinſecus, æque imo magis abſtrangulamur. Iſthæc uero p̄xima inter ſeſe poſita ſūt quo cibū excipimus & quo ſpiramus quare ubi iuſto amplius fructū īcidit locū ſpirandi proximū addūt inſtringitq;: ut uia ſp̄ūi omnis degenetur.

Cur hoīes qui uirgulā ſuæ palmæ ductā per totā latituqinem hn̄t uitæ longiſſime eſſe poſſunt. An quia breuis ætatis in becillaq; ſūt. Quæ artuū bn̄ficio carēt ībecillitatis īdiciū ætas prima atq; tenerrima affert. Vitæ aūt breuis teſtimoniū dat genus oē aq̄tile quæ cū ita ſint coartata cōpactaq; oīa cōtra ſeſe hr̄e liq̄do ē. Quo in genere illa etiā ſūt quæ cū ex natura artibus maxime careāt articulari tn̄ contigerit. Palmæ aūt partē īteriorē penitus carere articulo certum eſt.

Quā ob cauſam dū longe ſpiramus uenter trahētibus adducitur: reddentibus diducitur atque repletur. Veri enim ſimile dixeris eſſe ut contra eueniat, an quia cum reſpiramus uenter adductis coſtis in imū comprimitur, iccirco diſtendi in ampliorem molem folium inſtar appareat.

Quā ob cām ſpirare neceſſe habeamus, an quēadmodū humor diſſolui in ſpiritū poteſt: ſic ſp̄ūs trāſire poteſt in ignē. Calor itaq; naturalis ubi bonā ſp̄us partē in ignē cōuertit dolorē admouet atq; etiā meatus diducit & amliat. Quōobrem ignē cū ſp̄u expellere cogimur: quibus ex truſis meatus contrahunť atq; refrigeranť. Itaq; dolor iterū temptat. Ruſū igiť aere trahimus atq; ubi poſt hac ſpirandi meatus patefecimus uocēq; reddimus ignis iterū oriť, atq; iterum præ dolore ſpiritum reddimus. Idq; uiciſſim ordine p̄petuo agimus: ſicuti etiā palpebras agitare ſolemus ut corpus oculorū refrigeretur aſſiceturq;. Et uero cū ambulamus ingreſſui noſtro attendimus. ſ. ex ordine gubernandi atq; regendi quem uis noſtra intelligendi p̄cōmode aſtruit hanc ergo in modū ſpirandi quoq; uſum exequimur. Ingenio q̄ppe trahendi aeris reddimus: atq; illico ruſum attrahimus.

Cur inhorreſcere magis ſolemus: cū alius modo quodā nos tangit q̄ cū nos ipſi taugimus, an qa tangendi ſedes rem pelenius externā q̄ ſuam ſentit. Quod enī natiuū atq; inſitū eſt id ſenſum effugit. Quinetiā qđ claculo atq; ſubito fit: terribilius certe occurrit. Metus aūt refigeratio quædā eſt, at uero tactus extraneus quæ ſuo utrūq; id habet. Deniq; affici unūquodq; ab alio uel tantumdē uel magis aptum natura eſt. Quod etiam in titillando conſtat accidere.

Cur in aliis & pedum ueſtigiis titillamur, an propter cutis tenuitatem, an quia tactus earum partiū inſolens eſt, ut etiam auris.

Cur non eiuſdem in rebus inhorreſcere oēs ſoleamus, an quēadmodū nec in eiuſdē oēs delectamur Nec in eiſdē angimur oēs ita nec in eiſdē oēs horreſcimus. Quædā enim refrigeratio æqua omnibus ratione inuehitur. Sed alii tamē cū ueſtis rumpitur inhorreſcūt: talii cum ſerra uel acuitur uel trahitur: alii cū pumex ſecatur: alii cū lapillus mola p̄frangitur.

Quā ob cām cū æſtas calida hiēs frigidiſſima ſit, corpa tactu frigidiora p̄ æſtatē ſint q̄ per hiemē. Verū q̄m a ſudore refrigerari corpa poſſint: q ut fieri per æſtatē ſolet ſic ab hieme alienus eſt. An quia in cōtrariū tēpori: tū frigor: tū calor circūobſiſtit, intuſq; p̄ æſtatē calor refugit. Itaq; ſudorē pōt expromere per hiemē uero uim frigoris arcet & corpus perinde quaſi terra euaporat.

Quænam cauſa pilos inhorreſcere faciat. An merito cute cōtracta exurgant: quæ contrahi tū a frigore: tum a plæriſq; aliis affectionibus poteſt.

Cur nemo ſeipſum ualeat titillare. An ne ab alio quidē titillet ſi rem p̄ſenſit. Vel potius ſi ipſu uy

deat titillantem ergo minime titillari quis poſſit:ſi quæ tactio afferẽ nõ lateat. Riſus uero lapſus quidá & farudatio eſt qua cú in ſede ꝑcordiorum qs uerberaẽ ridet. Haud locus qlibet eſt quo ridemus.clandeſtinú aút oẽ fraudulétú ẽ.Qua de cá ſit ut illa eadé res & moueat riſú & nõ moueat.

Cur labris maxime intitillamur. An quia mébotú quod titillari poſſit non longe a ſede potiſſimú ſentiendi abeſſe debet.labra auté eo maxime in loco poſita ſunt. Sed oíum maxime locoꝝ capitis proprerea titillantur ꝙ carne ex toro cõſtat quare nobiliſſima eſſe poſſint.

Cur ſiquis locú noſtrarú alarú moueat in riſum cõtinuo labamur.ſi quá aliá moueat parté nullá poſſit ridendi cám afferre:& quæ ná ratio eſt cur naribus.penna téptatis ſternutamentú moueaẽ. An quia loca quædá uenularú hémus: qbus uel refrigeraris uel cõtra effectis uenulæ ipſæ aut humectantur:aut in ſpúm ex humore diſſoluuntur. Quéadmodú ſi uenas ceruicis dormienti quis præmat.lætícia itaqꝫ geſtiens concalefactio quædam eſt.Spm autem cú redúdarit foras mittimus uniuerſum.Srernutamenti quoqꝫ ratio illa eadem eſt.Cum ení penna mouemus atqꝫ tepefacimus nares humor in ſpiritum ſoluitur quem mox redúdantem expellimus.

Cur ſæpenumero uſu euenit ut ingeſto cibo inhorreſcamus. An ꝙ cibus frigidiuſculus admiſſus eſt uincit principio magis naturalem calorem ꝗ uincitur.

Quá ob cám quod digitis uice mutata implicatis circumagitur duo eſſe uideatur. An quia duplici ſentiendi parte attingimus.Nunquá ení fieri poteſt ut lateribus digitorú exterioribus utriſqꝫ idem cõplectamur & agitemus dum manu ordinem ſuú obtinet naturalem.

Cur faciem effigiare conſueuerunt. Vtrum ꝙ quales ná ſimus ea ipſa corporis parte intelligi poſſit, an ꝙ ea præcipue qui ſimus agnoſci poteſt.

Cur facié maxme ſudare ſolemus.Quæ carnis oíno expers atqꝫ gracilis eſt. An ꝙ ea ꝓpenſiora ſunt ad ſudoré quæ humida laxaqꝫ ſunt.Caput aút tale eſt.Quippe ꝙ humorem ſuú plurimú héat quẽ uenæ tendentes inde declarant.& deſtillationes quæ e capite uenire ſolent. crebrum item humidú eſt & foramina capitis permulta capilli profecto foraminum multitudinem foras uſqꝫ productá latiſſime indicant.Sudor igitur non ex parte inferiore:ſed ex capite oritur. Quáobrem: frõs prima & maxime ſudat.Prima ení ſubiecta uertici eſt. Humor autem deorſũ nõ ſurſum fluit.

Cur alica plus aquæ recipiat ꝗ triticú unde cõfecta eſt. An ꝓpterea ꝙ alica farina quodámodo eſt ſimila;farina aút plus aquæ ibibit.moles ení amplior eius ꝗ tritici eſt.Præſſius namqꝫ & cõſtipatius triticum eſt.An quod autem amplius eſt;plus id cape poteſt.An nõ ſolú eaipſa de cauſa ita fit:ſed etiá calore quẽ intra ſe cõtinet & farina & alica efficitur ut bibatius hauriát.quod ení calidum eſt humorem id efficatius ad ſe trahit & expeditius in uaporem conſumit.

Cur farina tritici maſſata ptritaqꝫ longe amplior reddatur ꝗ ordei.ſ.ex ꝓportione. An ꝙ altera multum humoris ſibi admittit:altera patú Sed qua de cauſa plus admittat. Congrués ení potius dixeris:ut ordeacea bibatior ſit.Quippe cú ordeum toſtú: triticum non toſtú ſit.An ꝓpterea ita ſit:qa triturá pleniorem triticea patitur.Cuius cauſa eſt:quod partibus minutioribus conſtat.Fit igitur quaſi ut ꝗtuplo partibus contineri poteſt minoribus tantuplo humoré ſibi largiorem admittat, quippe quæ ipſum humoré pro glutine ſibi capiat ut Empedocles quoqꝫ ſuis in pſicis diuerticulo quodá ait:Munus ubi larga cereris coniúxerat unda. Multúqꝫ humoris proinde abſumere queat.

Cur etiá igni mádata maſſa tritici amplius augeatur ꝗ ordei.An ꝙ humoré in ſe cõtinet indiſcretú, qui recaleſcens extrudi neqat.hic ergo cú in ſpúm tranſeat:nec ſeſe pormere peritur.atqꝫ ex maſſa ordei poſſit uidelicet propter tritici ſpiſſitudinem: ſpiſſius ení eſt quod partibus conſtat minutioribus.Idcirco extollit moléqꝫ agit amplioré.Ad hæc plus iſta humoris continet.Quo recaleſcente ſpús prouenire ſolitus eſt.Ex quaqꝫ re autem pluris plus proficiſcatur neceſſum eſt.

Cur piſtorum cæterorúqꝫ officio fungentiú frumentario:qui ordeú attractát imbecilli efficianẽ: & deſtillationibus infeſtentur.Qui autem triticú corpore ſint bene hito. An ꝙ facilius triticú concoqui ꝗ ordeú poteſt.atqꝫ ea re delibamenta inde manátia eſſe faciliora neceſſe eſt.

Cur panis toſtus durior:tepefactus humidior reddi aliqꝗiſper poſſit. An quoniá cú torrefit humor extruditur.itaqꝫ panis reliniquitur durior.Leniter autem cú recaleſcit humor cõſiſtens ab igne diffunditur. Humidiorqꝫ proinde exiſtit.

Cur farina tritici reſicata minus cõſtipetur ꝗ ordei.an ꝙ intercapedie uacant.quæ ex partibus conſtant minutiſſimis:& plura ꝗ grauiora ſunt:cõpreſſa ſuapte põdere tantúdé occupant ꝗ pautiora. Sed farina ordei craſſiulcula eſt.itaqꝫ ſiccata cõpeſci itaqꝫ in minus cõtrahi põt: ut quod minus eſt ſuo cõpreſſu plus illud cõſtipet in ſeipſú capeſſatqꝫ:triticea porro particulis minutiſſimis iam conſtat. Itaqꝫ nõ ideo reſiccatur ut partes reddantur minores:ſed ut leuiores efficianẽ minuſqꝫ cõſtipétur ſuo cõpreſſu & nutu.Natura ení grauior farina triticea ꝗ ordeacea eſt.

Cur allia & cepæ quo ſicciora ſeruantur eo meliora poſſint euadere.Cætera autem deteriora.an ꝙ omnia iſtiuſmodi maxime plena humoris conficiuntur.Itaqꝫ terræ cõmiſſa ſicciora téperamento cõmodo germinare incipient adde ꝙ minus putrent:cú ſicciora ſeruntur.

Cur allia & cepæ ſole ex plantis recõdite germinare poſſint. an ꝙ humore alimentoqꝫ ſunt refertæ
Copia igitur aliméti eſt ꝙ germé efficere queat. Idqꝫ conſtat argumento tú ſquillarũ:tum etiá bul
boꝶ qui idem facere poſſunt. Creſcere autem quodqꝫ ſolet cum tempus uenerit.

Quá ob cauſam quæ aqua frigida irrigamus dulciora q̄ quæ tepida euadant. An ꝙ ſic intercluſum
calidũ ſalſius eſt:ut calidius quod ſalſim. dulce auté ita contrariũ ut frigidum eſt:& alimento ole-
ribus humorem unde ſaporum genera oriuntur.

Cur allia cú excauleſcunt: plenius q̄ recens edita olét: an ꝙ recétia humoris multũ adhuc extranei
cõtinét:quo fit ut uim ſuá integrá hře neq̃ant. Cú aũt decocta iá ſunt:ſecreto humore illo in utili.
Tum ſuũ odorem ſincere adipiſcuntur:qui. ſ. acer eſt. Quinetiam cæteri nuper editi fructus dilu-
tiores ſunt:& cepas recétiores ob eam cauſam minus acres ſentimus.

Cur fructus myrtoꝶ nõ cõditatũ. magiſq̃ folia defluát cõditatũ aũt reſeruatarũqꝫ alga ut fit folia
defluát fructus adhæreát. an ita euenit nõ cõditis qm̃ natura ſancitũ eſt. ut fructus pacta decoctio
ne flaceſcant ac decidat. Quæ quidé decoctio repoſitis agi nõ poteſt ſed eatenus tm̃ efficitiꝛ ut al
ge uapor ꝓhibeat:ne humor fructus imuteꝛ. Flia cõtra cú ſiccent decidũt. alga aũt ut ſalſa exiccá
di uim hét. Ergo nõ idem foliis accidit arbori adhærentibus & cõditis modo quo dictum eſt.

Quá ob cám cucumeres:cognomẽto pepones optimi paluſtribꝰ planis ideſt humidis fieri ſoleant:
ut apud orthomenũ & in ægypto. aquatũ eteni uberé terrá eſſe ægyptũ putamus. cũ ergo cucu-
meres qui humidi ſunt:& ob id orthenſes ac rigui minime laudati locis paluſtribus q̃ madida ſunt
egregie fiát. Vtrũ ꝙ ob terræ q̃ duritiá altiꝰ coguntꝛ deſcédere. Solũ náqꝫ limoſũ ac planũ maxíe i-
dureſcit. Qui aũt altiꝰ ínituntꝛ meliores euadũt. an ꝙ terrá ſiccá eé oportet. qm̃ cucumeres natura
humidi ſunt. Ita eni ſeq̃tur: ut p retractũ in mediũ ueniát. paluſtris uero ſi plena altaqꝫ ſit. alimen
tum nec exiguũ p̃bet ꝓpter ſoli altitudiné locũqꝫ ipſũ neqꝫ nimiũ quoniá ſolũ reſiccari neceſſe eſt

Quá ob cám ruta & nõnulla pigmenta odora ſudoꝶ faciant fœditatem. an quoꝶ in odore grauitas
eſt atqꝫ acritudo hæc cũ excrementiciis mixta humoribus deprauare odores poſſunt.

Qua de cauſa rutá faſcinationis remediũ eé aiũt. an ꝓpea qa rũ effaſcinari ſe credũt:cũ aut foraciter
edũt:aut incõmoditatũ aliquarũ tenentur ſuſpitioné. aut cibum hñt ſuſpectũ qué capiunt. itaque
cum demenſa eadé qui priuate ſibi aſſumũt. participé intuentré quépiam faciunt.

Cur ignis hoiem nigrũ non reddit fictilis reddit. ſol cõtra hoiem nigrore afficere põt: fictile nõ põt
an nõ eadé uterqꝫ rõne agit:ſed ſol aduredo nigrificat. Ignis fictilis replet:obducitqꝫ fulgíe: q̃ fauil
la p̃tenui Dũ carbones frágunꝛ ſimul & flagrát: cõtrahiꝛ homiem nigꝶ ſol reddit míme qm̃ ſo-
lis calor lenis molliſqꝫ eſt. & p̃ ſua tenuitate cuté ipſam leuiter p ſũma adurit. Quoniá itaqꝫ carné
nõ attingat. doloré nullũ põt ífligere qm̃ urat nigroré íuehit ignis ꝑfecto uel nihil tágit uel intro
irrũpit. ná ambuſta quoqꝫ ignis atra redduntꝛ. Veꝶ hic nõ ea tenus tm̃mndo urit quatenus calor
ater ſe pandet & auget.

Cur hoies cũ ſeneſcũt nigriores reddantꝛ:an qa res oẽs excepto ſitu nigriores cũ putreſcũt euadant:
ſenectus aũt nõ niſi quædá putredo eſt:ad hæc cũ ſanguis ſicceſcés nigrior reddi ſoleat merito ſe-
nes ſunt nigriores. Sanguis eteni eſt qui noſtra corpora colore attingere ualeat naturali. Quam ob
cauſam oleũ ſol cádefacit:carné nigrificat: An qa olei terrená eximit parté quæ nigrioris cauſa eſt
ut ẽt uinũ fortis rõne terrenæ nigrũ eſt. Carné uero nigrá ꝓpterea reddit:qm̃ urit. Terrenum náqꝫ
oẽ cũ uriꝛ effici ſolitũ eſt. Laus deo.

Calphurnius Marco Aurelio uiro clariſſimo ſalutem.

PEtierá a te Marce p lřas Plutharchi ꝓblemata:rñdiſti quéadmodũ ad oía ſoles elegátiſſi-
mente illa & uidiſſe:& lectitaſſe:ſed ꝙ médoſiſſima:pluribuſqꝫ in locis máca dep̃ſſiſſes: di
gnũ minime duxiſſes ut in bibliothecá tuá reponerentꝛ:í quá nihil niſi qđ excultũ ſit atqꝫ
ornatiſſimũ admittiꝛ:q̃ cũ ab ípreſſoribꝰ nõ aliter q̃ tu p̃dixeras accepiſſé Ioánis petri Lucéſis uiri
utriuſqꝫ liguæ eruditiſſimi:p qué fideliter e græco í latinũ tráſlata ſũt:laboré irritũ eé nolui. Quá
obré græco exẽplari q̃primũ in uẽto q̃ta maxíe diligẽtia ſtudioqꝫ potuerim ſic a me emédata arbi
tror:ut illud acre iudiciũ tuũ:qđ tũ lřarũ ſtudiis:tũ reip. Venetæ grauiſſimis in rebus approbatiſſi
mũ é ſubire tuto poſſint:& a uoluminibꝰ tuis q̃ emédatiſſimis excipi. Ná cũ nřa ætate lřæ quæ ſu
perioribꝰ annis penitꝰ erát obrutæ:núc uero. ut ſic dicá:ab íferis paulũ reuocatæ ſũt q̃plurimos:
& eos eruditos qdé aſſertores habeant:neminé tñ tibi p̃tuleri. qs. n. ſi ueꝶ admittiꝛ:te eruditior:
qs ſũma íntegritate cõſtátior:qs oí uirtute ſingulariqꝫ modeſtia præſtátior qđ & pluribꝰ arguméntis
certũ eſt:hoc uno tñ fit manifeſtius qđ uiros doctos ea charitate & beniuolẽtia ꝓſeq̃ris:ut in eos
omnes amoré fraternũ oſtendere labores a qbꝰ ſi mutuo diligeris:amaris:coleris:ut ſi q̃ in re ope
aliena ídigeát: ad te tanq̃ ad ſaluberrimũ portũ cõfugiát:teqꝫ lřarũ unicũ p̃ſidiũ & decus appellét.
Suſcipies igiꝛ dũ impreſſum erit hoc opuſculũ quod certe eruditiõis plenũ & ad pcipiẽdos plures
antiquoꝶ ritꝰ utile legẽtibus céſebiꝛ:& eo maxime ꝙ tua adhortatiõe a me recognitũ in lucem
ꝓdire nõ dubitabit. Vale muſarum decus.

PLVTARCHI CHERONEI DIVI TRAIANI PRAECEPTORIS GRAECORVM CLARISSIMI HISTORICI AC PHILOSOPHI PROBLEMATA EMENAATISSIMA.

QVID EST quod noua nupta cum in matrimonium datur:ignem & aquam iubetur attingere. An ꝙ in elementis ac principiis eorum:alter maris:altera fœminæ locum tenet:& is principium motionis iniicit.illa uero ſubiecti ac materiæ uim habet. Au ꝙ ignis purgat. Aqua uero circũfert ac luſtrat. Vxorem uero puram & caſtã permanere oportet. An illud potius quod quẽadmodum ignis humoris expers.nec alit quicq̃ & ieiunus eſt atq; aridus. Aqua uero ſine calore ſterilis eſt & ignaua. Sic mas & fæmina niſi coeãt diſiuncti langueſcant:& nihil efficiãt neceſſe eſt. Quoq; cõiunctio in matrimoniũ coeũtibus cõiunctum perficit qui deſerendus non eſt & omnis fortunæ caſus cõmuniter ſubeundus:etiam ſi nullius boni niſi ignis & aquæ participes inter ſe futuri ſiut.

Quid eſt qđ nec plures nec pauciores:ſed qnq; tm̃modo faces in nuptiis accẽdũt quas Cereos appellãt. An illud ẽ qđ Varro ꝓdidit impatores tribus uſi ſolitos eẽ ædilibus plures adhiberi : motis eſt aũt ut ab ædilibus q uxores ducũt faces accẽdãt. An ꝙ cũ plurimis in rebus numeris utãť: cum in cæteris melior ac pfectior ſit:& ad nuptias ĩpar numerus cõueniẽtior atq; aptior habebať.par enĩ numerus & ĩteruallũ ſuſcipit:& eius paritas aduerſať ac pugnat. Impar uero oĩno ſcindi nõ põt.ſed ſi diuidať ſemp aliquid cõe relinqt. Ex oĩbus uero ĩparibs numeris qnarius potiſſimũ nuptialis ẽ. Tria enĩ primũ ĩparis locũ tenẽt. Duo uero paris ex quibus tanq̃ ex mare & fæmina qnarius commiſcetur numerus. An illud magis ꝙ cũ lux generationis ſignũ ſit:mulier uero nõ pluris q̃ quinq; uno partu natura poteſt edere. Iccirco ibidẽ utuntur facibus. An ꝙ deos quinq; præcari eos putãt: qui matrimonio cõiunguntur Iouem adultũ:Iunonẽ adultam Venerem ſuadellam & in primis Dianam:quã etiam in partu & doloribus mulieres inuocant.

Cur Romæ cum Diane multe ſint ædes:eam ſolum quæ in angiportu eſt : qui patricius dicitur uiros ingredi nephas eſt. An ob eam fabulam quæ dicitur quendam cum eo in templo mulieri:quæ Dianam ſalutatum ueniſſet uim attuliſſet:a canibus diſcerptum fuiſſet. Inde orta ſuperſtitione homines ingreſſu abſtinuiſſe.

Cum in cæteris Dianæ tẽplis Ceruorum cornua plane affingũt in auentino boum tantunmodo ſuſpendere cõſueuerũt. Quid ita? an id ueteris caſus memoria:& recordatione fieri putãdum eſt. Ferũt enim in Sabinis Antronis coratio bouem inſigni ſpecie ac magnitudine natam fuiſſe:a diuino deinde quodam monitum. Si quis eam bouem in Auentino Diane imolaſſet : factũ eſſe eius qui rem diuinam feciſſet. Ciuitatem totius italiæ imperio potiri:hoſem re credita ut bouem imolaret ſtatim Romã ueniſſe. Seruũ interĩ Seruio regi clã rem oẽm indicaſſe:illũ e ueſtigio Cornelio ſacerdoti inperaſſe:ut Autroni antequam is rem diuinam faceret in tyberĩ ſe ablueret:rite præciperet Sic.n.eos qui litare uellent facere conſueſſe. Antronem cupide profectum lauiſſe. Seruium interim occupaſſe:ac Dianæ bouem ĩmolaſſe:& cornua templo affixiſſe. Hoc iuba monumentis mandauit & Varro. Niſi quod Antronis nomen Varro non prodidit:nec a Cornelio ſacerdote ſed ab edituo deceptum fuiſſe dicit.

Cur eos qui in agro extremo diem ſuum obiiſſe falſo nunciati ſunt. Si poſtea reuerterint ianua ĩdomum non admituntur:ſed per regulas aſcendẽtes intro ſeipſos demittũt. Varro.n.omnino cauſam fabuloſam tradit. Dicit.n.bello Siculo nauali pugna cõmiſſa:cum eo prælio multos occidiſſe falſo nunciatum eſſet:omnes poſtea reuerſos breui interiiſſe. Vni autem ianuam ingredi conanti temere clauſam obſtitiſſe: nec cũ aperire conaretur potuiſſe:hominẽ ibi pro foribus cõſopitum in ſomnis ſpeciem uidiſſe qua ſuper tectum perimbrices deſcenſus in domum ac delapſus oſtenderetur Quo facto fœlicẽ fuiſſe:& ad ſenectutẽ perueniſſe. Inde poſteris morem fuiſſe proditum. Sed uidene hæc quoq; quodãmodo græcis ac noſtris ſimilia eſſe uideantur:nõ.n.caſtros putabant: nec illis omnino admiſcebãtur:ſed procul a tẽplis arcebẽt:quibus funus tanquã mortuis & exequiæ factæ fuiſſent:ferunt autem quendam qui hac ſuperſtitione huic religioni obnoxiũ teneref. Ariſtinũ nomine Delphos miſiſſe qui deũ ſuo noĩe precarenť: ut eũ quibus ob hũc ritũ difficultatibus teneretur abſolueret:Pythiã illis reſpondiſſe:quæcunq; purpurea facere cõſueſſet. Vbi omnia rite obiiſſet cũ diis immortalibus ſacrificaret: Ariſtinum oraculo accepto:ac ꝓbe cognito ſeſe quaſi modo in lucẽ editũ mulieribus lauandũ obligandũ lactãdumq; præbuiſſe. Sic deinde cæteros oẽs hyſteropomos appellatos facere inſtituiſſe. Sunt qui dicant morem hunc ante ariſtinum fuiſſe & antiquum morem eſſe. Mirari ergo non oportet:ſi romani quoq; eos qui ſemel ſepulti mortuoq; numerũ tenuiſſeut limen ingredi prohiberent. Quippe qui uel egeedientes rem diuinam faciũt:& ſacrificio facto ingrediuntur:ſed deſuper per in pluuiam deſcendere iubebãt piacula plane omnia ſub diuo obire conſueuerunt.

Cur iſtititũ eſt : ut mulieres cognatos ore oſculentur. An ut multi putant: ꝙ his uini uſus iterdict9 eſſet: & iccirco ne bibẽtes laterent: ſed domeſticorum congreſſu redarguerentur oſculandi conſuetudo inducta eſt. An probabilior huius rei cauſa eſt quam ſcripſit Ariſtoteles. Illud. n. iam uulgatũ & quod iampridem hæroicis temporibus factum fuiſſe dicitur. In italia mulieres troianæ ut uidetͬ facere auſæ ſunt. Nam cum ad italiæ littus appuliſſent : & uiri ad unum omnes relictis nauibus in terrã deſcendiſſent naues incẽderũt quod diuturni ac longi erroris eas pertæſum eſſet & maris tæderet: metu deinde uirorum pauidæ propinquos ac domeſticos complexæ oſculando ac blande appellando ut cuiq; occurriſſent: facinoris conſcientia ſalutabant: hoc pacto mitigatis animis & inter ſe reconciliatis: manſit poſtea coſuetudo ut hac inter ſe comitate uterentur. An magis hoc tributum eſt mulieribus quo ſimul & honore & poteſtate augerentur: ſi multos cognatos ac propinquos habere uiderentur. An quod cognatorum conubiis lege prohibitis: hoc comitatis genus ad oſculum uſque proceſſit: & hoc ſolum cognationis ſignũ: & cõmunicatio relicta eſt. Superioribus enĩ temporibus quæ ſe aliqua neceſſitudine attigiſſent: uxores non ducebant: quemadmodum ne nunc quidem ſorores ſed non ita pridem factum eſt: ut neptas uxoers ducere permiterent: Vir quidam ſane pauper cæterum bonus: & in primis popularibus acceptus cum neptem cui dos ampla eſſet relicta in matrimonium accepiſſer. Locuplex ex eo & copioſus factus ẽ eius rei accuſatus iudicio multitudinis abſolutus ẽ: plebiſcitum deinde factum: ut in ducendis uxoribus ad neptes uſq; aſcendere liceret: ſuperiot enim neceſſitudo prohiberentur.

Quid eſt quod uir ab uxore uxor a uiro dono aliquid accipe prohibetur: An quod ut Solon ſcripſit morientium donationes ratæ ſunt niſi quis inquit neceſſitate coactus: aut ab uxore perſuaſus. neceſſitatem. n. quaſi uim afferentem accepit. Voluptatem uero quaſi decipientẽ: ſic uxorũ donationes hac uirorũ ſuſpicione nõ caruerũt. An ꝙ uiliſſimũ beniuolentiæ ſignũ donatio ſit. Dant enim & alieni: & qui nõ amant: iccirco hoc dandi lænociniũ ex matrimonio ſuſtulerunt: ut nõ mercenarium ſed gratuitũ & ſpontaneum ſit hoc totũ amare & reclamari. An ꝙ ab aliis accipiẽdo coruptæ alienos admittunt grauiſſimũ uiſum eſt graris ſuos diligere. An illud potius quod uiri & uxoris rẽ cõmunẽ eſſe oportet: nã qui quod datum eſt accipit. Is quod datum nõ eſt id alienũ eſſe cenſere dicit: quo fit ut exiguũ inuicem dando totum perdunt.

Quid eſt quod a genero ac ſocero iiſdem aliquid dono capere non licet. An iccireo a genero ne forte per parentem munus ad uxorem redire uideatur a Socero autem quod qui nihil deſiſet eum nihil accipere par eſſe uiſum eſt.

Cur ſiue ex agro ſiue pegræ domũ redeãt qui uxores domi habẽt aduẽtus ſui nũcios ꝑmittũt: an qđ hoc eius eſſe cẽſent: qui ſe abſente uxorẽ nihil ĩprobe ſacere ſibi ꝑſuadeat: de repẽte uero & inopinato ſubuenire inſidiatoris: idcirco uxoꝝ expectationi ac deſiderio: bonis eas nũciis afficiẽdo: q̃ citiſſime ſatis fieri ſtudẽt. an illud potius quod ſcire nimiũ auẽt. ſi ſaluas domi ac ſui deſiderio affectas ſint offenſuri. an ꝙ pluribus domi negociis in adminiſtrãda re familiari abſentibus uiris uxores occupentur: & cũ domeſticis pleruũq; diſcordent ut his omnibus remotis iocũde ac tranquille ab uxoribus excipiantur: de ſuo eas aduentu prius fieri certiores uolunt.

Cur deos ſalutãtes caput operiũt. Viris aũt dignitare ꝑditis & honore dignis. ſi quo caſu occurrerĩt caput aperiunt. Hoc enim illã quoq; dubitationẽ uidetur augere Nã ſi quæ de Aenea feruntur uera ſunt. ut ꝑtereunte. Diemede caput operiẽs rẽ diuinã fecerit rõnem habet nec repugnat ut quẽadmodũ in occurſu hoſtiũ caput uelemur: ſic amicis ac bonis uiris obuiã facti capita detegamus: nã quod ad deos ꝑtinet id ꝓpriũ nõ eſt. Sed caſu accidit & ab illo ſeruatũ poſtea mãſit. Quod ſi aliud dicẽdũ eſt. Vide ne aliud ſolũ quærẽdũ ſit: quãobrẽ deos uenerãtes capita uelentͬ. Alterũ uero cõſentaneũ eſt potẽtioribus enĩ occurrẽres idcirco capiũt aperiũt: nõ ut eis aliqd addãt: ſed ut inuidiã potius detrahãt: ne pares diis ĩmortalibus honores poſcere neue eodẽ cultu delectari uideãtur. Deos uero iccirco ſic adorabãt: ut aut operiẽdo capite ſeipſos humiliores redderẽt: aut metu: ne qđ ignominioſum ac triſte ĩterꝑtandũ alicunde auribus accideret. Idcirco ueſtẽ ad aures uſq; attollebant. hoc aũt eos uæheméter uitaſſe. ex eo facile perſpici põt: quod oraculũ adeuntes aera pulſarit: & q̃maximũ ſtrepitũ fieri uolũt: aut illud eſt quod caſtor dicit: mores romanos Pythagoricis cõparãs geniũ qui uuicuiq; noſtrũ ineſt: deos qui extra ſunt rogare: & caput uelando ſupplicare animi ſcilicet uelamentum ac reuelationem per corpus quodã enigmagte oſtẽdẽtem.

Quid eſt quod Saturno capite operto imolat. An ꝙ uelandi capitis ritum. Aeneas tradidit. Saturni uero ſacrificiũ peruetuſtum eſt. An illud potius quoniã diis celeſtibus ĩmolãtes uelãtut. Saturnum uero ſubterraneum & terreſtrẽ deum eſſe arbitrantur. An ꝙ ueritas occulti obſcuratiue uõ poteſt Veritas autem parentem ac deum Romani Saturnũ habent. Sed quid eſt? quod cum ueritatis patrem ducũt. An quod ut pleriq; philoſophi cenſent ſaturnũ tempus eſſe exiſtimant. Veritas autem tempore inuenitur. An illud potius ꝙ fabuloſa illa ſaturni tempora qui iuſtiſſimus omniũ fuiſſe dicitur. Veritatem maxime coluiſſe ueriſimile eſt.

Quid eſt ꝙ honori aperto capite ré diuiná faciũt. An qa ſplendidũ qddá & illuſtre & apertũ ac late patens gloria. quá ob cauſam honeſtis ac bonis uiris caput aperiunt eadem adduci uidentur ut eiuſdem cultus cognomen deum eodem more uenerentur.

Quid eſt ꝙ filii qdé tecto capite parétes efferũt. Filiæ uero nudo ac ſparſis crinibus: an ꝙ pñes tanq̃ deos a manibus coli cõuenit quos tamé eoſdé filias luctu ꝓſequi magis deceat: utriq; ení quod ſuũ eſt lex tribuens ex ambobus qd oporteret & deceret efficit. an ea lugenti accõmodata ſunt q̃ ſunt inuſitata: cõſueuerunt aũt magis operto capite mulieres ut uiri cõtra apto in publicũ ꝓdire. apud Græcos ení ſi quod aduerſi acciderit. ut mulieres tonderi. ſic uiri comas alere coſueuerunt qd uiri tondere mulieres uero ꝓmiſſiores habere crines moris eſt. An filios ob eam quá diximus cauſam uelari mos eſt. Nam ut Varro dicit: Fili ſic ſepulchris parentũ obſeruatur. quaſi deoꝝ templis pari cultu utroſq; uenerantes. quoꝝ in buſtis cũ primũ in os aliquod in ciderint: eũ qui mortuus ſit in deorum numerum relatũ eſſe dicunt: mulieribus aũt ne aperto qdem capite omnino eſt licebant. Eſt enim ꝓditũ memoriæ. So. Carbiliũ primũ Romanoꝝ oium ſterilitaris cauſa uxoré repudiaſſe Hunc ſecutus Sulpitius Gallus idcirco uxori nũcium remiſit. qd eam in caput ueſtem deducere animaduertiſſet. idem fecit. P. Sempronius. quod eius uxor ludos funebres ſpectaſſet.

Cur terminũ cui terminalia faciũt deú putátes: nihil ei animatũ ſacrificát. an qd termíos Romulus agro ſtatuít: quo ꝓgredi: ac uicinos mulctare licitũ eſſet: atq; oém agrum ꝓprium exiſtimare quo ut Leucõ dicit haſta ꝑueniunt. Numa uero Põpilius Vir ciuilis ac iuſtus: & in primis ſapiens agri terminos cũ finitimis cõſtituit: & ipſis finibus terminũ oís cauſa noíans q̃ſi præſidé & amicitiæ ac pacis cuſtodé ab omni cæde: ac ſanguine & incontaminatũ cõſeruari oportere exiſtimauit.

Quid eſt quod ancillis ædem Matutæ ingredi fas nõ eſt. Vná uero tantũ mulieres introducũt: quá alapis cædunt. an qa hanc uná ita pulſari ſignum eſt ſeruas additu ꝓhiberi. Reliquas auté ꝓpter fabulas repellũt. Ino ení uirũ ré cũ ſerua habere ſuſpicata filiũ deperiiſſe dicit. Seruá uero Græci ex ætolia oriũdá fuiſſe dicũt: noíe antipherá. Ex quo apud nos in Cheronea pro æde Matutæ ædituus lorũ tenés ꝓnũciat. Nõ Seruá ingredi. Nõ Seruũ. Nõ ætolũ. Nõ ætolé.

Cur apud hanc ipſam Deá ſuis quidem filiis bona nõ optát. Cũ nepotibus id tribuant: an quod Ino miti quodá & humano ingenio eſſe: & ſororis filio mámá ꝑbuiſſe. in filiis uero infœlix extitiſſe uidetur. an aliter potius: quod moralis & pulchra in primis cõſuetudo: & multum inter neceſſarios beniuolentiæ comparás exiſtimata eſt.

Quid cauſæ eſt qd pleriq; copioſi & locupletes ſubſtátiæ ſuæ decimá Herculei offerebát. an qd ille quoq; in palatino boũ quas Geronæ abſtulit: decimá ímolauit. an ꝙ romanos ab æmuſcis decimari ſolitos liberauit. an hæc hiſtoriá: nec oino uerá nec ueriſimilé habét. Herculi uero tanq̃ edaci & ſolédido ꝓlixe atq; opipare parabát & ſacrificiũ faciebant. An illud potius quaſi odioſas ciuibus & moleſtias nimias diuitias cõmnuétes & ut bonæ corporis habitudini ad ſũmũ ꝑuectæ aliquid detrahétes eo pacto maxime coli Herculé exiſtimabát qué idcirco luxuriá coercere & cõprimere delectaret: quod ipſe paucis contentus tenuiter cõtinenterq; uixiſſet.

Quid eſt ꝙ romani ianuariũ principiũ anni faciũt antiqs ení tpibus martius primus oíum numerabat: quod cũ multis ſignis ꝑſpici põt: tũ eo maxime ꝙ qntũ a martio & ſextũ. & reliquos deinceps uſq; ad extremũ a martio numerát. Decébré ení nouiſſimũ appellát a martio. ſ. recéſcétes: ex quo nunulli opinati ſunt ueteres romanos nõ duodecim ſed decé menſibus annũ cõpleſſe: & ob eá ré quibuſdá méſibus pluris q̃ triginta dies addidiſſe. Sũt qui monumétis mandarint decébré a martio decimũ cõputari húc & deinceps ſubſequi Ianuariũ. Februariũ eé in quo & purgationibus utũtur & mortuis parétát anno finiéte. Húc poſtea ordiné cõmutatũ eé cõſtat: & ianuariũ primũ omniũ numerari cœptũ: quod primo huius méſis die qué kalédas ianuarias appellant: primi cõſules exactis regibus creati ſunt. Veriſimilius illud qd qdá dicũt: Martiũ a Romulo primũ oíum fuiſſe numeratũ: ꝙ hõ acer ac bellicoſus atq; adeo belládi amore inſanus. Marte ſatũ ſe exiſtimás parentis ſui cognomé cæteris méſibus ꝑponendum eé céſuit. Numa põpilius deinde uir pacatus & pacis atq; ocii ſtudioſus cũ ciuiũ aios a bello ad agriculturá traducere cõtédiſſet ianuario íter méſes principatiũ dedit. & ianũ quaſi ciuilé & agriculturæ magis q̃ rei bellicæ ſtudioſum ad ſũmos honores cultũq; ꝓuexit. Sed uide ne numa põpilius magis cõſentaneũ naturæ q̃tũ ad nos attinet principiũ anni ſumpſerit oíno enim eoꝝ quæ in circulo circũferunt nihil eſt quod natura: aut extremũ ſit aut primũ ſed lege factum: ut aliud alii ſtatuát anni principiũ: optime uero qui poſt hibernũ tropicũ annũ inchoát cũ ſol finé ulterius progrediédi faciat rurſus ad nos ſe recipit. fit ení naturale quodámodo huiuſmodi principiũ: quo & lucis tépus nobis auget. tenebrarũ uero & noctis diminuitur. Priocipes deniq; & totius ſubſtátiæ flnxæ auctor proprius accedit.

Quid eſt ꝙ Floræ quá boná deá nominát omni floꝝ genere téplũ exornátes mulieres domũ myrtos nõ importent. Præſertim cum ambitioſus cunctis germinum: ac florum uarietatibus uti ſoleát. an illud é quod a fabulatoribus dr Florá flaui diuinatoris uxoré fuiſſe. quæ cũ uino cláculũ

uberius uteret̃ dep̃hẽſa myrteis uirgis ac flagris a uiro cæſam fuiſſe dr̃:inde factũ eẽ ut myrtus in eius ædẽ nõ inferat̃. Vinũ tm̃ cũ mulieres ei bibãt:lac appellãt. An quod a multis tũ uero reb⁹ Veneris caſtæ ac pure ſncrũ illud obeũt:nõ ſolũ enĩ uiros excludũt:ſed cũ ſolẽne ſacrificiũ faciũt qc quid maſculũ eſt domo exigũt.myrtũ igit̃ quaſi. Veneri dicatã religioſam habẽt.Nã quã nũc murciam uenerẽ nominãt antiquitus ut uidetur Myrtiam appellare cõſueuerunt.

Quid eſt ꝙ latini Picũ uenerãtur:& eo uæhementer abſtinẽt. An ꝙ picũ uxoris ueneficio mutatũ ferũt.auẽ deinde factũ oracula ædere:& interrogãtibus reſpõdere ſolitũ.an hoc cũ incredibile: tñ mõſtri plenũ exiſtimãdũ & altera fabula multo eſt ueriſimilior. Romulo ac remo cum regis iuſſu expoſiti eſſent nõ modo lupã mãmas infantibus ꝑbuiſſe. Sed picũ quoq; ad infantes uentitaſſe atq; eos aluiſſe. Nã nunc quoq; locis nemoroſis ac ſilueſtribus in quibus crebro Picus appareat. Lupum uerſari animaduerſum eſt.an illud magis ut aliã alii deo auẽ:ſic picũ Marti ſacrũ putauerũt. Eſt enĩ natura fidẽs & elatus atq; audax roſtrũ quidẽ adeo firmũ habet:ut robora ſubuertat: cum trũcũ ſæpe pulſando ad medulã uſq; ꝑuenerit.

Cur ianũ bifrontẽ eſſe autũmãt.ſic enĩ eũ & fingunt & pinguntian ꝙ græcus perræbus fuit: ſic enĩ monumentis proditũ eſt is poſt eã cũ in italiam traieciſſet:& apud barbaros cõſediſſet. Linguã ſimul cum uictu cõmutauit.an illud potius ꝙ italos agreſtes ac barbaros ad humanitatẽ uitæ cultũq; traductos:& agros colere:& rẽpublicã adminiſtrare inſtituit.

Quid cauſæ eſt?quod in æde Libitinæ quæ ad ſepulturã ptinẽt uẽdere cõſueuerunt Libitinã nihil aliud niſi Venerẽ eſſe exiſtimãtes:an hoc unũ ex Numæ Põpilii cõmentis fuiſſe putãdum eſt. Vt diſcãt hoĩes talia nõ aſpernari:nec tanq̃ rem polutã aut ſceleratam fugere. An ea re hoĩes fragilitatis & imbecillitatis humane admoneri putant:quod una & eadem Dea principium ac finem uitæ in poteſtate habear quicpe quæ ingredientibus uitam uel de decentibus præſideat. Delphis enĩ epitymbiæ ueneris exigua ſane ſtatua poſita oſtenditur:ad quam.manes ad parentationes. & libationes & elicere & euocare conſueuerunt.

Cur tria mẽſis principia: & dies quaſi quoſdam legibus ꝯſtitutos habent: qui dierũ idem interuallũ in medio capiunt. An illud uerũ eſt quod iuba in hiſtoria ſcribit. Magiſtratus kalendis populũ uocare:& in quartũ diẽ nonas indicere ſolitos eſſe. Idus enim diem religioſum putabãt. An illud magis quod lunæ uarietatibus tempora deſcribentes tris oĩno ſingulis memſibus lunæ mutationes fieri animaduertebant primã cũ ſoli congreſſa penitus ocultatur Deinde cũ ſoli radios ac lumen elapſa ab occaſu incipit apparere. Poſtremo cum ſolaribus radiis colluſtrata plenilunium efficit. Nominãt aũt lunæ occultationẽ cum.ſ.nõ apparet kalendas quicq̃d occulte fit clam fieri & celeri latine dicitur Primã uero nonas appellant iuſtiſſimo quidem nomine nouum uocant. Idus aũt aut propter ſpeciem & undiq; collucentis lunæ pulchritudinem aut cognomen illud Ioui attribuẽtes. Sed certiſſimũ dierum numerum exequi non oportet:nõ ex eo quod parum abeſt calumniari. quandoquidem uel hoc tẽpore quo ad ſummũ aſtrologiæ peruentũ eſt. Inæqualitas tamen temporum mathematicorũ pitiam uincit:& eorum numeros ſupputationes ſæpiſſime fallit ac fugit.

Quid eſt ꝙ poſtridie kalẽdas nonas. Idus nec quoq; exire. nec pegre proficiſci cõſueuerunt.an ꝙ ut plurimi cenſent:& Liuius auctor.eſt poſt idus quintiles quas nunc iulias uocant. Tribuni militum eductis copis da aliam fluuium a Gallis ſuperatis urbẽ funditus deleuerunt quem diem.cũ poſtea religioſum habuiſſent:& procedente tempore ut fit mos inoleuiſſet eadem ſupſtitio tantũ ualuit ut diues poſtridie klendas:ac nonas ſimiliter religioſi haberent. An hoc multis modis abſurdum eſt Alio enĩ die apud Aliã male pugnatũ eſt.quẽ Aliẽſem a fluuio nominãtes infauſtũ habẽt Romani. Cũq; multi religioſi ſint dies aut quaq̃ ſingulis memſibus homonũ mos obſeruãt. Verum unum quẽq; diem in quo tunc calamitas accidit ei qui poſtridie nonas & kalendas ſequitur adſiſtere.ut omnẽ pari ſuperſtitione inuoluatur nullam uero ſimilitudnem habere. Vide igitur ne quemadmodum primũ mẽſem diis cœleſtibus conſecrauerunt. Secundum uero inferis in quo & purgationibus quibuſdam utuntur.& mortuis parẽtant:ſic & dies alio quidem quaſi auctores ac principes ut dictum eſt.tris. ſcilicet feſtos & ſacros poſuerint eos autemqui deinceps ſequuntur. Diis manibus atttibutos religioſos & infauſtos habendos exiſtimauerim. Græci enim kalendis deos uenerãtes eum qui ſequitur:Semideis ac demonibus attribuerunt. Secundus quoque crater Semideis.& heroidibus libati ſolet omnino numerus quidã tẽpus eſt. Principiũ ẽ enim unitas quã ſecutus binarius unitati aduerſatur & parum primus eſt numerus.par uero indigens quidem in perfectum & indifinitum quem admodum rurſus impar terminatus eſt & terminat ac pfectus eſt quo fit ut nonas quinto pot kalendas die ſubiiciant:Idus aũt nonis nono poſt die demum numerent:Terminant enim principia ĩpares numeri qui uero principia excipiunt.pares deinceps numeri.nec uim habent ullam nec ordinem quo fit ut his nihil agere inſtituãt.nuſq̃ exeant aut pegræ pficiſcantur:quo loco illud Themiſtoclis impetere alienum nõ fuerit.diem qui poſtridie diei feſtu fuiſſent cum die feſto litigaſſe:illũ.n.multũ negocii ac laboris habuiſſe:ſe autem eſficiſſe ut quie-

te & ocioſe rebus partis pſruerētur hoies tū dies feſtus.ne tu quidē uerū dicis niſi eni ipſe feciſſe
tu nō fuiſſes.hoc Themiſtocles aduerſus eos qui poſt eū ab Atheniēſibus īperatores facti fuerant
dixiſſe fertur futurū fuiſſe ut eoꝝ nemo cognoſceret niſi ciuitatē ipſe cōſeruaſſet: qm̄ igitur oīs
ſtudioſa peregrinatio atq; actio apparatus & adminiſtrationis indiget. Veteres aūt Ro.diebꝰ feſtis
nihil oīno negocii agebāt ut prorſus curabāt:ſed rebus diuinis penitus dediti erāt:idq; ſic agebāt,
ut nūc quoq; ſacerdotes rem diuinā facturi ꝓponere & edicere cōſueuerūt iure optimo ſtatim.n:
peractis feſtis exibant uacui omni cura ac negocio.nihil agebāt quippe qui eſſent īparati:atq; illū
diem ea quæ uiſui eſſent excogitādo in apparatu cōſumebāt.An ſicut etiā nūc factis uotis deo ue-
nerati in tēplis ſedere ac ꝑmanere cōſueuerūt ſic nō cōtinuo dies operoſos diebus ſacris & feriat
ſubiiciēdos putauerūt:& aliquid interualli intercedere uolebant.ꝑſertim cū præter opinionem ac
uoluptatem moleſta ac grauia perſæpe in uita accidere ſoleant.

Quid ē ꝙ in luctu mulieres albis ueſtibꝰ īduunt.an ut magos aiūt aduerſū orcū ac tenebras inſtru-
ctos claritati ac luci ſeipſos cōparātes hoc facere putādū eſt:an quēadmodū mortui copus albis ue
ſtibus induanti & propinquos idē facere uolunt.Corpus autem idcirco ſic ornāt : quando animū
non poſſunt quem puꝝ ac ſplendidum deducere uolūt.quaſi iam emeritum & magno ac uario cer
tamine liberatum:An tenuitas his in rebus ac ſimplicitas maxime decet: infecte autem ueſtes tū
ſuperfluitatem præ ſe ferunt tū alegantiam ac ſumptū:Non enim minus aduerſus nigrum quam
pupureum colorem illa dici poſſunt:Doloſæ ueſtes doloſi uero etiam colores:duod autem ſua ſpō
te nō arte nigrū eſt.natura tinctum eſt:& opaco admixtū uincitur.Solum igitur albū ſincerū ac
puꝝ ac minime inquinatū eſt.Quare mortuis aptiſſimus defūctus enim Simplex quiddā factū ē
purū & omni cōmixtione uacuū:nihil plane aliud niſi quodā quaſi tinctorio ueneno ſic copore li
beratus.Argis uero ī luctu ueſtes albas īduunt:ut Socrates dicit aqua ablutas.Quid eſt ꝙ omnes
muros ſanctos putāt portas nō itē.An illud eſt quod a Varrone ſcriptū eſt:Murū quidē ſanctū ha
beri oportere ut pro tuendis mœnibus ſtudioſe ꝓpugnēt ac mortē apperāt. Sic enim uidet & ro
mulus fratrē īterfeciſſe quod locū ſanctū & quē trāſgredi nefas eēt trāſire nō dubitaſſet: & ꝓpha-
num reddidiſſet.Portæ uero cōſecrari idcirco nō poſſunt ꝙ cum alia multa ad uſum neceſſaria ex
portare atq; īportare:tū uero mortuos ꝑ ea ſefferre cōſueuerūt:& quo qui ab initio urbes cōdūt,
quātūcūq; loci ædificaturi ſunt aratro attingūt cui marē bouē ac fœminā ſubiūt:in muroꝝ uero
deſcriptione cū portarū ſpacia metiunt. Vomerē detrahūt ac ſic aratrū trāſſerūt quaſi quicquid
exaratū ſit facrū & inuiolatum futurū eſſe uideatur.

Quid eſt ꝙ pueros & herculeū iurāt id ſub tecto facere ꝓhibēt:& ſub diuū ꝓgredi iubent quod ut
ſub diuo faciā ideo exire iubēt.an ea cā eſt quā multi afferūt.herculem non umbra atq; ocio ſed
labore ac ꝑiculis delectū nō dom: ſed foris ac ſub diuo uitam egiſſe. an illud magis quod is deus
non indigena.ſed externus & aduena eſt habitus.nam nec Dionyſiū iurant ſub tecto externum &
ipſum deum.ſi quidem eſt.dionyſius.An hæc quidem dicunt & ioco apud pueros adhibētur ut ali
ud ocultius agatur.nec pueri ſed temere ī ſueſcāt deierare.Sic enim Fauorimus aiebat:Hoc eni q̃ſi
de induſtria morā efficit.& deliberandi dat ſpaciū:Fauorinū uero recte putaſſe nec cōe ſed ꝓpriū
huius dei hoc quod fit exiſtimaſſe ex his quæ de hercule ferunt facile coniici poteſt.ferunt enim
hunc in primis religioſum fuiſſe & ad iuſiurandū uerecundiſſimum quippe qui ſemel in omni ui
ta iurauerit.idq; ſoli phylæo Augei filio quo circa Pythiā hoc iuſiurādi genus Lacedemonis ꝓpo
ſuiſſe.Satius ac melius illis fore ſi abſq; iureiurando affirmaſſent.

Quid eſt ꝙ nouam nuptam ipſum limē trāſcēdere nō permittunt.An ꝙ qui primas mulieres rapue
runt ſic eas domibus intulerūt:nō ipſe ingreſſæ ſunt. An eo inuitæ ingredi uideri uolunt ubi pu-
dicitiam ſunt amiſſuræ.An ꝙ potius ſignū eſt ipſam ſua ſponte domū exitura nec ſuos relicturā
fuiſſe niſi cogeretur quēadmodū ui coacta ingreſſa eſſet. Nam apud nos quoq; in boecia currus
axem pro foribus comburunt ſignificantes ſponſam intus manere oporteret:tanq̄ eo ſublato qđ
eam aſportaturum fuerat.

Quid cauſæ eſt ꝙ ſponſam introducentes iubent dicere ubi tu Caius ego Caia.an ita cum uiro q̃ſi
depaſcitur ut oīa coīa ſint & pariter imperent:nec aliud his uerbis oſtenditur:niſi ubi tu dominus
ac domus compos ſic ego domus domina atq; hæra.His autē uerbis & aliis utunrur cōmunibus
quēadmodum.Legulei.C.Seiū Luciū Ticiū uſurpare ſolent.& philoſophi Dionē:Theonē.An ma
gis ꝓpter Caiā honeſtā ſane mulierē ac bonā uni ex Tarquinii liberis collocatam:cuius in ſanctæ
templo ſtatua ex ære poſita eſt.inerant iampridem & Sandalia & colus pudicitiæ & induſtriæ ſuæ.
certa monumenta.

Quid eſt ꝙ in nuptiis Talaſii nōmē crebro iactatur. An ꝓpter Lanificiū quod q̃ſilū uocāt Roma-
ni.& ſponſam introducētes pellem ſubſternūt:ipſa uero colū ſecum infert & fuſum. Viri ante ia-
nuā lana coronat:accingit.An illud uerum eſt quod hiſtorici tradiderunt.Adoleſcentem quēdā in
rebus belicis ſtrenuū:& in primis præclarum:& alioquin uirū obtimū Talaſium nomine Romæ

fuiſſe.ſed poſtea qui.Romani.Sabinorum filias que ad ludos uenereāt de cōpoſito rapuiſſent.Vir
go egregia ſpecie.Talaſio ferebatur a popularibus quibuſdā & Talaſii clientibus clamitantibus
quo tutius eā auferēt.nec quiſꝗ accedere.qui eā abſtraeret uiolaretqꝫ puellā Talaſio ferri. Reliqua
igitur multitudo Talaſii honoris cauſa bonis oībus ac uotispuellam ꝓſecuta ad Talaſium deduxe
runt:ex illo qm̄ nuptiæ fœlices fuiſſent ſollēne permāſit ut quēadmodum :Græci hymenæum
ita. Latini Talaſium omnis cauſa in nuptiis nominarēt.

Quid eſt quod Mai menſe circa pleniluniū de ponte ſubiicio ſimulacra in Tyberim iacentes argeos
que deiciuntur appallant.An quod antiquis tēporibus barbari ea loca incolētes græcos quos cæ
perāt eo pacto interficerent. Herculē uero poſtea admirati ab hoſpitiū & extrenorū cæde abſtinu
erunt.docti ab eodem ut ueterē morē ac ſuperſtitionē imitantes effigies ī flumē abiicerēt.nā uete
res Græcos oēs argiuos æqualiter appellabāt.niſi ꝓpter uicinitatē argiuos arcadū hoſtes.Euander
exiſtimans qui patriam fugiens ibi conſedit odium & amicitiam retinuit.

Cur ueteri more nemo foris cœnitabet præter tiberos qui ætate puerili eſſent.An Ligurgus ut mo
deſte nō intemperanter & beluarū more:hoc pacto quoqꝫ pueros inſtituit ad philitia deducens ſed
uerecūde ac prudenter uoluptates attingerent.cū maiores natu ſpectatore ac magiſtros haberent
Nec hoc quoqꝫ minoris faciendū quod in libertorū conſpectu uerecundiores multo parentes ſe
exhibent & modeſtiores.Nam quemadmodū præclare a Platone ſcriptum eſt.Vbi ſenes impuden
tes ſint.Adoleſcentes quoqꝫ turpiſſimos eſſe neceſſe eſt.

Quid eſt quod cū cæteri Romani Februario mortuis īferias mittere & parentare cōſueuiſſēt.Deci
mus & Brutus:ut Cicero ſcribit:id Decembri faciebāt:hic enim fuit qui primus Luſitaniā īuaſit
quippe Lythan Flumen primus traicit.An quēadmodū ueſperi & menſe exacto multi parētare cō
ſueuernnt.Sic in fine anni menſe nouiſſimo mortuos honore & inferis proſequebantur.Eſt autē
omniū menſium December extremus.An ꝙ diis inferis honor redderetur quod eum fieri tempe
ſtiue uidetur:cū fructus oēs maturitatem ſunt conſecuti.An ꝙ cū ſementē inſtituentes terrā ſubi
gunt inferorum meminiſſe maxime oportet.An aliud potius quod is menſis. Saturno a Romanis
conſecrattus eſt quē īferorū deorum numero habeant.An ꝙ Saturnalibus quem diem. Romani
maxime colūt:quo uoluptati ac genio plurimum uacant. Harum rerum nonnullas mortuis primi
tias in partiendas putauerunt.An ſolum hoc menſe.Brutum parentare ſolitum omnino falſū eſt
Nam Larentiæ menſe.Decembri ad eius ſepulcrum libantes inferias faciunt.

Quid eſt ꝙ Larentiā uulgatiſſimū ſcortū tantope uenerant.Alia eſt enī hacca Larētia quā Romuli
nutricē eſſe ferūt.huius enī diē feſtū mēſe aprili agūt romani hāc aūt flauiā cognomēto appellatā
dicūt.Nobilitata eſt hāc ob cauſam edituus quidā herculis ocio ut uidet abūdās:ludo ac texeris di
em cōterrere ſolebat:ſed cū forte ita accidiſſet: ut qbus cū ludere cōſueuerat eoꝝ adeſſet nemo:
ocioſus ac triſtis deū ut ſecū luderet ꝓuocauit ea lege:ut ſi uiciſſet aliquid boni a deo nāciſceret.
Sinautē uictus fuiſſet ipſe deo cœnā præberet inſup ſpecioſā adoleſcētulam qua cum conſuetu-
dine Herecules haberet deo cōpararet propoſitis teſſeris cum & ſuam & dei uicē ieciſſet ſupera-
tus eſt , ex prouocatione igitur opiparam deo menſam parauit:& Larentiā publicū:tum tpis ſcor
tum adhibuit.& in templo diſcūbere iuſſam clauſis foribus reliquit. Ferunt aūt noctu cū mulie-
re cōgreſſū nō humanitus ubi illuxiſſet mulierē in foꝝ progredi iuſſiſſe & cuicūqꝫ primo occur-
riſſet hinc aīum adhibere:& amicū ſibi adiungere Larentiā ſtatim ſurrexiſſe hoī locupleti occur-
riſſe natu iā grandi ac cælibi:cui Taurutius nomē eſt:qui mulieri matrimonio cōiunctus & uiuus
rei familiaris ꝑtātem ei fecit:& moriens teſtamento heredem reliquit.

Quid eſt ꝙ portā unā feneſtrā appllant apud quā fortunæ thalamus qui dicitur poſitus eſt. An qa
Seruius Rex ſecūdiſſima fortuna uſus cū filia rem habuiſſe creditus eſt:cū per feneſtrā ad eā pene
traret.An hoc fabuloſum:illiud autem uerū Tarquinio priſco Romæ regnantem cū a paſtoribus
occiſus eſſent Tanaquil eius uxor mulier ſane prudēs & fortis p feneſtā populum allocuta: mul
titudini pſuaſſe dicitur.ut Seruiū regē declararent:ex eo factū eſt ut locus ille ita appellaretur.

Cur ex oībus quæ diis īmortalibus offerunt ſola ſpolia negligunt:nec uetuſtate cōſumpta reſarci-
unt aut reficiūt.An iccirco hoc faciūt ut cū primis illis gloriā antiquarā eſſe ac delatā putent no-
uum aliquod ac recēs uirtutis monumentū cōſequi ac parare ſtudeant.An iſtud uerius quod cum
inimicitiæ aduerſus hoſtes ſigna tpe obſcurent:ipſos ea renouare īuidioſum & acerbū eē cēſent.
Nō eni qui primi apud græcos æneū:aut Lapideū tropheū ſtatuerūt:magnopere probati ſunt.

Quid cauſæ eſt ꝙ Metellus pōtifex maximus fact⁹:alioqn prudēs ac ciuilis poſt ſextilē mēſem qui
nunc Auguſtus dicit uetuit auſpicari.An ꝙ quēadmodū de icipiēte aut creſcēte ſic mēſis initio ac
icremēto hæc agimus.Reliquos aūt tanꝗ ocioſos & oī actione uacuos ſeruamus: ſic poſt octauū:
reliquū anni tēpus quaſi ueſperā quādā etiā inclinātis & ſeneſcētis anni crepuſculū putauerūt. An
ꝙ adultis & pfectis auibus auſpicādū.Sūt aūt huiuſmodi anteꝗ æſtas aduenerit : autūno enī aues
aut imbecilles ſūt & morbidæ:aut pulli & impfectæ.aliæ uero ꝓpter anni tēpus alio deuolant.

Cur his qui ſacro nō tenentur:licet in caſtris uerſentur: tamen nec hoſtes prelio laceſcere nec ferire
ſas erat quod Cato ſenior in quadam epiſtola oſtendit ad filium ſcribens.Monet enim ſi miſſus fa
ctus ſit & militie tempus compleuerit ad urbem ut redeat aut ſi remanere in exercitu uelit ab Im
peratore impetret ut ſibi aduerſus hoſtem pugnare & cum interficere liceat. An ideo eſt inſtitutū
quod niſi neceſſitate coactū hoīem occidere non liceat quod qui nec legitīe nec iuſſus faciat homi
cida habendus ſit.Idcirco Chryſantem laudauit Cyrus quod hoſtem interfecturus cū iam gladiū
ſuſtuliſſet & īterim receptui cani audiſſet hoſtē omiſit.& quaſi prohibitus ictus abſtinuit.An qui
cum hoſte congreſſus pugnam conſeruit:ſi formidine captus trepidauerit mulctandus eſt,non eī
hoſtem feriendo ac ſauciando tātū profuit:q̄tum fugiendo aut ſe recipiendo nocuit.Quicūq; igit
miſſus factus militiæ ſacramænto amplius non tenetur:qui uero ut ea ſibi agere liceat quæ militā
tium ſunt petit.Iterum ſe & legit & īperatori obnoxium facit.

Cur Iouis ſacerdoti ſub diuo ungi fas non eſt.An quia nec liberos coram parentibus nndari:nec ſo
ceros cum generis lauari nec honeſtum nec fas eſſe exiſtimabant.Pater autem eſt Iuppiter:& ſub
diuo in conſpectu eſſe quodammodo Iouis putandū eſt.An ſicut in templo & ſacro corpus aperire
nefas eſt:ſic ærē apertum.& qui cœlo ſubiectus eſt deorum ac dæmonū plenum uerebatur.Quo
fit cū neceſſitati ſeruiēdum eſt:multa ſub tecto occulte deorum conſpectū ueriti homines faciant
Sed alia ſoli tm̄ ſacerdoti:alia omnibus per ſacerdotem lex iuſſit.Quapropter apud nos quoq; co
ronam geſtare comam prolixiorem ferre armatum ingredi: phocenſium argros non inuadere:pri
uata ſunt eius qui magiſtratum gerit:munere & officio: uuam autem ante æquinoctium autum
nale non deguſtare:ſicut nec ante uernum æquinoctium uitem incidere per magiſtratum coīter
omnibus edicitur.Nam utriuſquā rei tempus illud eſt: eodem pacto apud Romanos quoque ſa
cerdotis proprium eſt:ut nec equo utatur:nec plus quuam tribus noctibus ab urbe abſit:nec pile
um deponere:ex quo flamem dictus eſt:quamquā & alia permulta ſunt quæ per ſacerdotē oībus ī
dicuntur:ut eſt illud ſub diuo non ungi:nam niſi prius lauiſſet:Romani ungi moris non erat nec
aliud quicquam Græcis ſeruitutem ac moliciem attuliſſe putant Romani q̄ gynnaſia:& paleſtram
quibus relangueſcant adoleſcetium animi: & penitus effœminentur:hinc puerorū amores gigni
hinc ſono & deambulationibus iuuenū corpora corrumpi hinc ſaltationibus & motu cōpoſito.&
certo ac delicato cibi genere delibitari quibus de cauſis ab armis ſe delapſos eſſe non intellexerūt:
contentiq; proſtrenuis ac fortibus militibus ſe bonos palæſtritas & Athletas.bonos dici & haberi
ad ſummā inertiam moliciemq; defluxerunt hæc igitur ſiquis effugere ſtudet: in puluerem prodi
re:& ſub diuo manere oportet. An qui domi & in umbara balneis & unctionibus molliter ſe cur
rant:hæc omnia ſubire neceſſe eſt.

Quid eſt ꝙ ueteris nūmi altera pars Ianum bifrontem impreſſum habuit:altera prorā nauis aut pu
pim.An ut multi putant honoris cauſa Saturni:qui naui in italiam traieciſſet.An hoc uulgare eſt
ac de multis dici poteſt:nā & Ianus & Euadenter & æneas nauibus in italiam prouecti ſunt:ſed il
lud potius quiſpiam coniiciat:alia eſſe in ciuitatibus quæ pulchra : aliaquæ neceſſaria: maximum
uero atq; omnium pulcherrimū iudicari bonitatem legum:longe uero ex oībus neceſſario eſſe co
piam & ubertatem:quoniā uero Ianus feros homines ad māſuetudidinē traducēs optimis legibus
informauit. neceſſariam uero rerū affluētiam fluuius nauigabilis ſuppeditat & partim ex agro ac
uicinis locis:partim & longinquis:ac mari deuehēs: nihil quod ad uſum ptineat deſiderari patitur
ideo minus ita ſignatus eſt:& ut legis latoris duplicem frontē propter uitæ cōmutationem: ut di
ctum eſt:& imaginē fluuii propter nauiū præ ſe ferat . Altero quoq; uſi ſunt nūmo ouem bouēq;
inſignitum habente:quod quidē nūmi genus erat inſigne:& in primis documento: ueteres gregi
bus & armentis abundaſſe quippe quorum omnis ſubſtātia in illis eſſet collocata:quo fit ut multi
apud ueteres ſyellii bubulci porcii appellati ſint.ut feneſtella auctor eſt.

Quā cauſam eſſe dicemus quāobrem Saturni ædē pecuniæ publicæ ſacrariū eſſe uoluerunt.Nam
ærarium : eſt & tabulas publicas in eo ſeruant:& ex eo tabularium dicunt. An ꝙ fama obtinuit.
Saturni tpe nec auaritiā nec improbitatem uſq; in hoibus fuiſſe:ſed iuſticiam & fidem.An ꝙ fru
ctuum inuentori & argriculationis auctoris deus fuiſſe memoratur : falx enim id ſignificat : nec
illud quod ſcripſit an imachus Heſiodū ſecutus credendū eſt: obliqua uero falce pr̄is Celii puden
da Saturnus ſecās cōtra ſteterat fructuū uero copia ac uenditio pecuniā gignit:quocirca fœlicita
tis cuſtodem & cauſam hunc habent deum.Teſtimonio ſunt nundinæ:quæ cū nihil aliud ſint niſi
cōuentus ex agro in urbē:nono quoq; die cōuenientiū ſaturno cōſecratæ ſunt emendi eni ac uen
dendi copia fructuum pricipium attulit:an hæc iā uetuſtate abſoluerūt:primus autem omniū Va
lerius publicola exactis regibus ædem Saturni erarium declarauit:loci oportunitate deductus.quē
& apertum & ab īſidiis tutum:& in primis munitum animaduertit.

Quid eſt ꝙ legati undecūq; romam uenerint ædem Saturni primo adeūt:deinde a præfectis ærarii:
ubi omnia ediderunt reſcribūtur.An ꝙ Saturnus ipſe externus extenis hominibus delectatur.An

hoc hiſtoria refellit. Antiquitus enĩ ut uidet̃: quæſtores legatis munera mittebãt: quæ lautia dicebãtur: & ægrotos curabãt: qui ſi morbo interiiſſent ſumptu publico ſepeliendos curabant: nũc autem ꝓpter multitudinem legatoꝝ ſumptus ſublatus eſt. manet autẽ ut p̃fectos erarii adeãt q̇bus nomina ſnut edant ac ſcribi faciant.

Cur flamini diali iurare nõ licet. An quod tormẽti genus quoddã eſt hoĩ libero iuſiurãdũ Flaminis autẽ corpus & animũ intactũ inuiolatũq; eẽ oportet. An ꝙ parua in re ei fidẽ nõ habere abſurdũ eſt. Cui diuina ac ſũma credita ſunt. An ꝙ oẽ iuſiurãdũ in piurii terminat ĩpræcationem i execratio uero omnis triſtis & abominanda: unde ne aliis quidem imprecari flamines ſolent: laudata eſt igitur Athenis ſacerdos illa quæ populi iuſſu adduci non potuit ut alcibiadẽ execraretur: dixit enĩ præcãdi ſe cauſa non imp̃candi Sacerdotio p̃dirã fuiſſe: an cõmune oĩum periurii periculum eſt: ſi homo ĩpius ac periurus: uota pro ciuitate ſuſcipiat.

Quid eſt ꝙ uenerabilius qui eſt dies ſeſtus multũ uini ex tẽplo ueneris ꝓfundũt. An illud eſt quod multi dicũt mezentiũ hetruſcoꝝ ducẽ ad Aeneã miſiſſe: qui cũ eo fœdus facerent: ut quot annis certum uini numerũ ab eo acciperet: quod poſtea cũ Aeneas poſcenti negaſſet pollicitũ thyrenis ferũt: ſi p̃lio uiciſſet uinũ daturũ: re cognita æneãdus ĩmortalibus uinũ cõſecraſſe poſt uictoriam deinde collectũ templo ueneris effudiſſe: an hoc quoq; ſignum eſt: diem ſeſtũ ſobrie agi oportere: ꝙ dii longe magis uini effuſione q̃ ingurgitatione gaudeant.

Quid eſt ꝙ ædẽ hortæ maiores ꝑpetuo aptã eẽ uoluerũt. An quẽadmodũ Antiſtius labeo ait: cũ ſit hortari incitare: deã quodãmodo ad res pulchras adhortari atq; incitare: quæq; horta diceret̃: quaſi aliq̇d ſemꝑ operantẽ ac nunq̃ ceſſantẽ: nunq̃ clauſam eẽ oportere putauerũt. An potius ut nunc eã nominãt Liorã ꝓducta priore ſyllaba circũſpectã quãdã & ꝓuidã deã: quã cũ res hoium curare & cõſeruare exiſtimarũt ſecordẽ aut neglıgẽtẽ minĩe putarũt. An quẽadmodũ & alia: & ſic & hoc nomẽ græcũ eſt: & deã ſignificat quæ rebus humanis p̃ſit & p̃ſideat. Vñ tanq̃ in ſõniis acp uigiliis perpetuo patebat eius templũ. Et tñ ſi labeo Liorã απoτoυ παρoρμαν hoc eſt ab incitãdo recte dici putat: uide ne orator ſuaſor quidã atq; adhortator in cõſiliis atq; in cõcione. ſic appellatus fuiſſe d cendus. Nõ ut nõnulli a præcationibus ac uotis.

Cur ædem uulcani Romulus extra urbẽ poſuit. Vtrũ p uulcani ſuſpicionẽ: ut in famulis eſt. Aduermartem de uenere martis filius babitus deũ eadem domo: & eadẽ urbe uti ꝓhibuit. An hoc ſtultius ædificauit autẽ ab initio curiã & conceſſum ſecretũ ſibi cum Tacio ſimul regnãte: quo cum ſenioribus ac patribus cõuen: entes: ſine ulla moleſtia & interpellatione de ſũmis rebus per ociũ cõſultarent. An illud potius cũ ad incendia ſuperiori tẽpore urbs expoſita eſſet. Vulcanum quidem colen ſum. Sed tamen urbe excludendum exiſtimauit.

Quid eſt ꝙ conſualibus equos & aſinos coronis exornãt & ociari ſinũt. An ꝙ neptuno equeſtri diẽ feſtum agũt. Aſinis autẽ ꝓpter equũ pari ſruitur licentia. An illud potius ꝙ inſtituta nauigetione cum multa nauibus ueherent̃ ociũ quoddã ac remiſſio iumentis data eſt.

Cür cãdidetos moris erat in ueſte hoc facere ſine toga. Sic enim ſcribit Cato. An forte ne ciues largiẽdo corrũpãt argentũ ſinu ferẽtes. An illud magis quod iperio dignos nõ genere: nõ diuitiis: nõ gloria: ſed uulneribus ac cicatricibus iudicabãt: quæ quidẽ ut ab his quos ambiẽdo præhẽſabant cõſpicerent̃ ſine toga ad petendũ deſcendebãt. An quẽadmodũ in accipiẽdo rogãdo ſe oĩbus ſubmittendo: ſic corpus nudãdo ac ſeipſos abiiciẽdo populũ captabãt.

Quid eſt ꝙ flamẽ dialis mortua uxore ſacerdotio ſe abdicat. Sic apud Teium ſcriptũ eſt. An ꝙ qui uxorẽ ducẽs poſt ammiſit: eo qui nunq̃ dixit: muſto eſt inſœlicior: eius enĩ qui uxorẽ duxit domus integra eſt. eius autẽ qui uxorẽ in matrimoniũ acceptã ammiſit: nõ ſolũ impfecta domus eſt: ſed imunita prorſus ac mãca. An eodã tpe uxor una cũ uiro cõſecratur: quẽadmodum multa ſunt in ſacris quæ abſente uxore agi nequeũt priore autẽ amiſſa: alterã ſtatim ſuperducere tũ difficile eſt: tũ uero iniquum atq; impium.

Quare nec uxorẽ repudiare antea licebat: nec nũc q̇dẽ ut uidet̃: licet q̃q̃ nr̃is tpibus pmiſit Domitianus. Sacerdotes aũt diuortio affuerũt: multa ſane horrẽda atrocia triſtia pagentes. Sed hoc minus mirum uidebit̃: ſiq̇s hoc quoq; ex hiſtoria adiũxerit altero ex cẽſoribus mortuo alterũ a magiſtratu ſe abdicare oportebat. Mortuo enĩ Liuio druſo collega eius. Scaurus æmilius magiſtratu ſe abdicare minime uolebat: donec Tribunoꝝ iuſſu in carcerẽ ductus eſt.

Cur laribus quos ꝓprie p̃ſides uocãt canis aſſiſtit. Ipſi autẽ canũ pellibus ueſtiunt̃: an ꝙ p̃ſides ſunt qui p̃ſunt: hos autẽ domus cuſtodes eẽ oportet & alienis formidoloſos: ſicut canes uidemus. Mites uero ac lenes mãſuetoſq; domeſticis. an illud uerius eſt quod a q̇buſdã romanis dicit̃: & chriſippus opinatur. Dæmonia quædã mala circũire quibus diis quaſi carnificibus & ſcelerum ultoribus aduerſus iniuſtos & impios utunt̃: ſic leres furiales quidã ſunt & pœnarũ & exactores uitæ & operationum ſpeculatores. Iccirco enĩ fit ut caninis pellib⁹ induant̃: quibus & canis ideo aſſidet: ꝙ ad iueſtiganda ſcelera & ulciſcendo improbos ſagaces ſint.

Cur geneciæ manecinæ rem diuinam faciunt:& optant neminẽ domi naſcentiũ bonũ euenire? An ꝙ dea eſt genecia:quæ corruptibiliũ rerũ generatiões ac fœtus ꝓcuret. Fluxũ enĩ quẽdã nomen ipſum ſignificat & generationẽ ut igiꝰ ꝓſerpinæ græci:ſic Romani geneciæ pro iis qui domi naſcuntur canem ĩmolant.Socrates autem dicit canem apud argiuos clioniæ propter partus facilitatem ĩmolari:poculum uero quod in præcatione adhibetur:non pro iis inſtitutum hominibus qui domi naſcuntur:ut eorum bonus euadat nemo:aſperos enim & formidoloſos canes eſſe oportet: an illud potius ꝙ inutiles & elati mortui dicunꝰ uocis obſcure intelligẽtes perere ſe ut nemo domeſticus moriatur:neq; hoc admirari oportet. Ariſtoteles enĩ in fœdere quod cũ Lacedæmoniis archades percuſſiſſe feruntꝰ ſcriptum fuiſſe dicit neminẽ bonũ facere auxilii cauſa:qui lacedæmoniis ſtuderent tegeatarum:quod eſt neminẽ occidere.

Cur capitoliis ſpectacula edentes noſtris quoq; temporibus pronũciant. Sardos uenales & quidam irriſione gaudens ꝓducitur puerili cinctus monili:quã uocãt bullam.An ꝙ uenientes hetruſcorũ populi diu cum Romulo bellum geſſerunt:& hanc ultimã urbẽ expugnauit Romulus & multos captiuos una cum rege ꝓnunciauit.Leuitatem eius ac ſtultitiã cauillatus.Et quoniam Lydi quidẽ ab initio fuerunt hetruſci.Lydorũ uero ſardis caput fuit:iccirco tuſcos hoc modo pronũciauerũt. & in hanc diem ridiculi cauſã hunc morẽ pro ioco habent.

Quid eſt ꝙ locũ ubi carnes uendũt macellum uocant.An απο τον μαγειρον. corrupto nomen ut alia multa ſic & hoc uſus optinuit apud latinos enim.k.cum.g.magna quadã cognitione cõiungitur.Nouiſſime enĩ.G.Romani adhibuerũt auctore & inuẽtore Carbilio : & qui ꝓpter hæſitantiã linguæ.R.ꝓferre non poſſunt ad.L.delapſi balbutiendo ꝓferũt.An & hoc quoq; per hiſtoriã ſoluendũ.Fertur enim Romæ ferox quidã homo ac ferus cũ latrociniũ exercerer multis occiſis tandem deprehenſus & captus ſupplicio affectum fuiſſe: huic nomen fuit Macello cuius ex pecunia poſtea ædificatũ eſt Macellum & ab eo nomen inditum.

Quid eſt ꝙ idibus ianuariis permiſſum eſt ut tibicines muliebri habitu urbẽ luſtrent. An ꝓpter cauſam quæ diciꝰ.Magnis enĩ ut uideꝰ fruebãtur honoribus:qbus illis Numa põpilius pp ſanctitatẽ ac deoꝝ cultũ cõtulerat:his poſtea p tribunos cõſulari poteſtate ſpoliati urbe exceſſerũt: quos cũ uæhemẽter requirerẽt nã religione tangebanꝰ:animi ꝙ ſine tibiis rẽ diuinã facerẽt:q̃primũ reuocandos cenſuerũt:ſed cum accerſiti nõ apparuiſſent:at tibure puo ſe initio cõtulerãt manere uelle ſe dicerent.Libertus quidẽ clã magiſtratus adiit:ſeq; eos reducturũ pollicitus eſt:cõuiuio igitur laute & opipare appararo quaſi rẽ diuinã feciſſet tibicines inuitauit. Aderãt in cõuiuio mulierest nox in ſõnis ducitur:ſaltationibus ac iocis oĩa ꝑſtrepũt.Tũ de repente cũ libertus patronũ adeſſe diceret:& uæhemẽter perturbatus uidereꝰ hoibus perſuaſit:ut ſtatim currus cõſcenderẽt pellibus circũtectos:ac tibur ꝑueherẽtur:e ueſtigio hoc autẽ dolo fiebat:nã cum ignaris illis : & per noctẽ ac uinũ nihil cernẽtibus currus circũduxiſſet.oẽs anteq̃ illuxiſſet:romã ꝑter opinionẽ reportauit. Erant autem eorũ pleriq; ornatu muliebri ꝓpter cõmeſſationem:ac uigilias ornati : ſed poſtea q̃ perſuaſi a magiſtratibus & plane reconciliati ſunt. Inſtitutum eſt eo die ut eodem habitu ornati per urbem inciderent.

Quid eſt ꝙ carmentis ædem matres ab initio ædificaſſe exiſtimãtur.Et nunc deam maxime uenerantur.Ferunt enim mulieres ſenatuſcõſulto uehiculis uti ꝓhibitas intercõſpiraſſe:ne qua earum conciperet:uene pareret:atq; ita uiros ulciſceretur:donec coacti ſentẽtia mutauerunt:atq; uti permiſerũt:natis deinde pueris cũ & multitudine liberorũ & bonitate fœlices fuiſſe uiderentur: carmentis ædẽ ædificauerũt:quã puto euãdri matrẽ fuiſſe dicũt:& in italiã ueniſſe cũ themis uocaretur:aut quẽadmodũ aliqui nicoſtrata:qm̃ uerſibus oracula ederet carmentã mutato noĩe uocauerunt.Nã.τα επη.Romani carmina appellant.Sunt qui μοιραν:hoc eſt ſortẽ & fatũ carmentã putent:& ob eã rem matres rem diuinã facere.eſt autẽ nominis uera ratio. ουστερημενον διατασ θεοφορησεισ.i.mente priuata ꝓpter afflationes nõ carmẽti nomẽ carmina indiderũt:ſed ab ea potius acceperũt:diuino nãq; ſpiritu afflata uerſu.ac metro orabula edebat.

Quid eſt quod Ruminæ rẽ diuinã faciẽtes: hoſtiis lac ſpargere:& libare conſueuerũt:uinũ antẽ nõ adhibẽt.An ꝙ latini Rumã mãmã nominãt & ficũ ruminalẽ:nõ factã ferũt quod ibi lupa Romulo mãmã ꝓbuit quẽadmodũ eas igiꝰ:quæ pueros alunt:a mãma diximus θηλονασ ſic rumina nutrix quædam:& pueroꝝ altrix merũ infantibus ꝑcipue noxiũ prorſus nõ recipit.

Cur ſenatores alios patres conſcriptos alios tantum patres appellabant.An eos quos ab initio Romulus delegerat patres ac patricios nominabant:quaſi bonis parentibus natos:reliquos deinde ex plebe electos & aſcriptos in ſenatum conſciptos uocitarunt.

Quid eſt quod Herculi ac muſis cõmunem aram ſtatuerunt.An ꝙ Hercules Euãdarum litteras docuit:ſicut Iuba monumẽtis tradidit.Quod honeſtum & honorificũ duceretur amicos ac propinquos docere.Nouiſſime nãq; inſtitutũ eſt:ur mercede diſcipulos docerent. Quippe omnium primus.Sp.Carbilius ludum aperuit eius libertus.qui & ipſe Carbilius appellatus primus omnium.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Romanorum uxorem repudiauit.

Cur cum duæ ſint Herculis boues:mulieres non atingunt:nec quic quã deguſtant quod ſuper ara magna ĩmolatum ſit. An quia carmentis ſacrificii tempus non obiit. Quod quidam pinariorum generi accidiſſe dicitur ex quo quia ueſcentibus cæteris dapibus prohibiti ſunt pinarii ſunt appellati. An propter illa potius quæ de ueſte ac Deianira fabuloſæ dicuntur.

Cur deum illum cuius in tutela urbem eſſe dicunt ſiue maſculus is eſt:ſeu fœmina:& quærere & nominare nefas eẽt. Hoc.n.ita eſſe religione confirmant Valerium Soranũ male periiſſe dicentes ꝙ numinis nomen efferre auſus eſt. An quod latinorum quidam monumentis tradiderũt euocationes quaſdam ac deorũ ueneficia eẽ putauerũt quibus quoniã ipſi hoſtiũ deos euocare & ad ſe traducere conſueuiſſent:ne idẽ ipſi paterentur.magnopere uerebantur quẽadmodũ igitur Tirii uincula ſtatuis iniiciunt. Alii uero ſponſores patere dicuntur ſi quẽ ad lauacrum aut purgationem aliquã deducunt:ſic Romani quod archanũ & incognitum eſſet firmiſſimã ac tutiſſimam dei cuſtodiã eſſe crediderũt. An ſicut Homerus fixit. Terra uero cõmunis eſt hominum ut hoĩes deos oĩs colãt ac uenerentur terrã cõiter habentes ſic ueteres Romani deum ſalutis auctorẽ celauerũt:quod non eũ ſolũ:ſed oĩs deos a ſuis ciuitatibus honorari uoluerunt.

Quid eſt qđ fecialiũ ſacerdotũ qbus fœderibus faciẽdis præſunt pater patratus maximus habeť:eſt autem his pater & hi filii ſunt:habent.n.nunc quoq; præcipuã quãdam fidem & auctoritatem:Imperatores.n.quæ propter eximiã pulchritudinẽ ac ſpeciẽ pudica & diligenter cuſtodia corpora indigent:his credunt & apud eos deponũt. An quod utrũque illis adeſt & puetos ueteri & pertes timere. An ipſum ſe nomen exponit. Vult.n.patratũ quaſi finitũ ac determinatũ quiddam ſignificare:illud cæteris perfectius ſit:cui cõtingit ſimul ut & pater eſſet & patrẽ haberet:An ut ait Homerus qui patri præſit cũ & antea & retro cernere oportet cuiuſmodi profecto is eſſet cui & filius eſt de quo deliberat & pater quem conſulit.

Quid eſt quod Regi ſacrificio. Is.n.eſt Rex ſacrorum ac religionũ:nec magiſtratum gerere:nec concionẽ habere licet:An quod antiquis temporibus Reges plurima & maxima ſacra facere conſuerunt : & ſacerdotibus rẽ diuinam facientibus aderant:poſt ubi graues & inſolentes eſſe cœperunt. Græci quidẽ plæriq; licentiam Regibus ademerũt:ius & ꝑtãtem ſacrificandi tantũ modo reliquerunt:Romani aũt regibus penitus exactis aliũ rebus diuinis præfecerũt.cui nec magiſtratũ habere nec cũ populo ãgere ꝑmiſerũt:ut ĩ tẽplis ſolũ cõſultare uideantur:& regnũ ꝓpter deos ſuſtinere Eſt igiť in comitio quodam ſacrificii genus quod ubi rex ꝑgit ex foro ſe proripit.

Quid ẽ quod menſam uacuã tolli nõ ſinebant:ſed oĩo cũ aliquid etiã ſupereſſet. An illud interpretãtes aliquid ſemper ĩ futurũ de eo quod nunc adeſt reliqui oportere:& per hodiernũ diẽ craſtini meminiſſe. An quod urbanũ atq; elegãs putarẽt cõprimere atq; inhibere appetitũ:& iã cũ uoluptate perfrui liceret:minus.n.quod abeſt cupiunt qui præſentibus ac paratis abſtinere cõſueuerũt. An & aduerſus ſeruos humana cõſuetudo. Nõ.n.tãtopere gaudẽt ſerui ſi accipiunt:q̃ ſi participes fiãt:ꝙ menſam ſibi cũ dominis quodãmodo cõcicatũ eſſe putãt. An quod nihil ſacrũ:inane:ac uacuum negligere oportet:mẽſa uero ſacra eſt.

Quid ẽ quod maritus ꝓmo ſponſæ nõ ĩ luce ſed ĩ tenebris iungitur:An qa cũ pudet ꝙ anteq̃ coeat alienã putat. An & ad ꝓpriã uerecũde accedere meditãs:& aſſuefatiens. An quẽadmodũ Solõ ſcripſit ſpõſam malo cydonio deguſtato thalamũ ingredi ſolitã ut primus cõplexus nihil triſte aut iniocundũ haberet. Sic Romanus legis lator:ſi quid abſurdũ ac deforme corpi aderat occultauit. An calumnia quædam & accuſatio illicitæ ueneris erat quod fiebat cum legitimis ac iuſtis connubiis pudor quidam & uerecundia adibetur.

Quid eſt quod circus flaminius dictus eſt. An quod Flaminius quidã priſcus cũ ciuitati agrum reliquiſſet : equeſtribus ludis eius fructu & uectigalibus utebantur. Nam cum pecunia ſuppeteret uiã quoque flamineam munireunt.

Cur lictores dicti ſunt. An quod petulantes colligabant. Hi.n.lora in ſinu geſtantes Romulum ſequebatur λίχυσαι autẽ ligare pleriq; latinorum dicũt:qui aũt pure loquuntur ligare. An.c.interpoſitum eſt:cum ante ſine.c.litores dicerentur:quaſi publici quidã miniſtri nam nřis ẽt tẽporibus plublicũ ẽ multis græcoꝝ legibus ſcriptum ẽe neminem ut ita dicã latere puto.

Quid eſt quod luperci canem immolant. Luperci autẽ ſunt qui lupercalibus per laciuiam diſcurrentes pellibus obuios cædunt. An quod genus quoddã luſtrandæ ciuitatis eſt & quo menſe illa fiũt Februarius dicitur : & diem quoque pellibus occurentes uerberant februarum & februarium uocant:quo uerbo purgatio ſignificatur cane autem omnino:ut ita dicam græci utebantur:& multi etiam nunc in purgationibus canem iugulant:proſerpinæ quoque catulos:cum cæteris purgamẽtis efferunt & eos qui expiandi ſunt catulis. hoc piaculi genus circuncatulationem appellãẽs. An quod lycos lupus latine dicitur : λυκαια uero lupercalia & lupo canis eſt hoſtis & iccirco lupercalibus cæditur. An ꝙ lupercis canes oblatrantes moleſti ſunt. An quia pani

ſacrificium facit: pani autem ꝓpter greges amicus eſt canis.

Quid eſt quod ſeptimõtio uehiculis iunctis uti cauebant & nũc ẽt qui uetera nõ cõtẽnunt cauẽt. Septimontiũ uero diẽ feſtũ agunt romani quod ſeptimus collis urbi atributus eſt: ſepticollis ro. facta eſt. An ut quidã latini accipiũt: quod urbs nõdũ ſuis partibus penituscõiuncta erat. An hoc quidẽ ad Dionyſiũ eſt. Magna uero re effecta cõſtituta ciuitate: qđ urbẽ iam augeri & quaſi ulterius ꝓgredi deſiſſe exiſtimarent cũ ſeipſios: tũ uero iumenta quibus fuerant uſi quiete affecerunt: & cõmunis feſti ocio frui noluerũt. An quod cũ oẽs dies feſtos ciuium præſentia ornari ac celeribrari ſemper uoluerunt tũ illũ præcipue qui pro ciuitatis habitationẽ ageretur. Quaꝓpter ne urbẽ cui⁹ dies feſtus ageretur relinquerent eo die uehiculis uti permiſſum non eſt.

Cur ĩ futuro aut eiuſmodi aliquo flagitio deprehenſos furciferos appellant. An hoc quoque maiorũ noſtrorum diligentiæ certiſſimũ ſignum eſt: nam qui ſeruũ alicuius ſceleris aut improbitatis conuiciſſet: duplex lignum quod currui ſubiiciunt attollere iubebat: & ut comſpiceretur uiciniam obire: ut fidem in poſterum ei nõ haberent: & ab eo cauerent hoc lignum. G. στaύρον latini furcam nominant a qua fructifer denominatus eſt.

Quid eſt quod boni qui cornupetat fœnũ in cornu apponũt: ut ocurrentes caueãt. An qa ꝓpter repletionem ac ſacietatẽ indoleſcunt & boues & equi & aſini & homines: ut ait Sophocles. Tu uero ferues quaſi pullus cibi copia. Venter &.n. tuus & male iſoleſcit. Ex quo romani. M. Craſſũ fœnũ in cornu habere dictitauerũt: & qui cæteros ĩ repu. lacerabãt: hũc tanq̃ munitũ ac ꝓuidũ & iniuriarum pſequentiſſimũ fugiebãt: quãq̃ poſt ea ruſus dictũ eſt Cæſarẽ Craſſo fœnũ detraxiſſe: Primus enim illi in republica reſtitit. Cæſar & eum contempſit.

Quid eſt quod in captãdis auguriis ſacerdotes prius auſpices nunc augures appellant luminaria ſemper aperta hẽre uoluerũt: nec opuculo ĩpoſito claudi. An ſicut pythagorici parua magnaq; rerum ſigna faciebant: qui ſuper modio ſedere ꝓhibebãt & ignẽ gladio ſeu machera fodere. Sic ueteres obſecuris quibuſdam rationibus utebantur: & maxime in ſacerdotiis quale hoc eſt de lucerna: quã uoi pori animã continenti ſimilẽ eſſe dicunt: lux.n. eſt is qui intus ineſt animus Oportet aũt quod intelligens eſt ac prudens in eo id ſemper apertũ eſſe accreuere nec unquã clauſum eſſe. Flatibus enim uentris aues non conſiſtunt & propter inſtabilitatem & errorem nihil certi ſignificant. Docent igitur hoc pacto ut non ſpirãtibus uentis: ſed cum omnia tranquilla ſunt. Tunc augures auſpicia captent cum lychinis apertis uti inqueunt.

Cur augures ſi ulcus haberent in augurandi cauſa ſedere pronibebantur. An & hoc ſignum eſt nõ oportere qui morſum aliquẽ: aut ulcus: & pturbationẽ in animo hẽrent res diuinas tractare ſed tũ deorum mentẽ hoibus probere: cũ & liquido & integro animo eſſent. An illud rationem habet ſi neq; uictimã ſanandi ulceris cauſa quiſq̃ adhiberet nec auibus ulceratis ad auſpicandũ uteretur: ea multo magis in ſeipſis ſeruanda exiſtimaſſe: ut ad ea quæ a diis ſignificatentur: puri & integri accederent. Vlcus enim diminutio quædam & pollutio corporis uidetur.

Quid eſt ꝙ paruæ fortunæ ædem: quã breuẽ uocant Romani: ædifiauit Seruius Tullius qui tertius Romæ regnauit. An ꝙ ipſe paruus initio & abiectus quippe qui ex captiua matre natus eſſet fortunæ bñficio Romæ regnauit. An hæc ipſa cõmutatio magnitudinẽ poti⁹ fortunæ oſtẽdit: q̃ paruitatẽ. Videt̃ aũt Seruius maxĩe oium fortunæ uĩ extuliſſe & diuinã indicaſſe: qppe q oĩbus actionibus ac negociis eius nomẽ abſcripſerit. Nõ ſolũ enĩ fortis fortunæ & primogenitæ: & maſculæ templa ædificauit. Sed eſt unũ ꝓprie fortunæ tẽplum Aliud cõuertentis: aliud bñ ſperãtis uirginis aliud quoq; cognomenta qs perſequi poſſet cũ fortunæ uiſcatæ templũ ſit quaſi ab ea nos procul capiamur & negociis ac rebus inhæreamus. Sed uide ne Seruius caſuũ momenta perſpiciens & ad ea plurimũ poſſe cognoſcens: qppe cũ multi ſæpe qđ paruum quiddã: uel accidit: uel non accidit maximas res uel aſſecuti ſunt: uel aſſequi nõ potuerũt. idcirco paruæ fortunæ tẽplum ſtatuit docens homines diligenter attendere: nec ea quæ accidunt: q̃uis parua ſint cõtennere.

Cur Lychinũ nõ extinguebant. ſed p ſe lãgueſcere deficere pmittebãt. An q̃ſi extinguibilis & ĩmortalis illius ignis cognatũ & affinẽ colẽtes. An & hoc quoq; ſigni eſt: nõ oportere qđ animatũ ſit: niſi noceat corrũpere neue interficere quaſi animal ignis ſit nec ĩmerito ı nã & alimẽto indiget: & p ſe monet. & cũ extiguit̃ ſi: uelut occidat̃ uocẽ emittit. An hoc more docemur nõ oportere nec ignẽ nec aquã: nec eoꝝ quicq̃ quæ ad uſum pertinent: & ſi abuude ſuperant corrũpere aut conſumere, ſed ĩdigentibus uteda relinquere: cum ipſi iam illis opus non habeamus.

Quid eſt ꝙ qui nobilitate præſtare uident̃ lunulas in calceis ferũt. An ut dicit Caſtor ſinum eſt eius quæ in luna eſſe dicitur habitationis: & quod poſt mortem animi rurſus lunam ſub pedibus habebunt. An ꝙ qui antiquiſſimis præcipuũ fuit qui fuerunt archades ad Euandro proſelines appellati. An ſicut alia multa: ſic & hoc claros homines ac ſuperbos admorentes rerum humanarũ inſtabilitatis: cuius rei luna exemplo ſit quæ ab obſcuro primum prodit: tum progrediens luce ac ſplendore os ſuum complet; & cum clariſſima facta ſit rurſus defloreſcit: & ad nihilum redit. An

hoc potius modeſtiæ & obedientiæ diſciplina quædam erat:ut dicto audientes eſſe & imperium æquo animo ferre condiſcerent & quemadmodú luna meliori obſequi & ſolem : ut inquit Parmenides ſemper intueri ſolet.ſic homines ſecundum locum tenere contenti duci primas partes relinquere ut honore ac poteſtate per illum fruerentur.

Quid eſt ꝙ annú iouis eſſe putant.menſes iunonis. an ꝙ deorum qui mente intelligũtur iuppiter & iuno imperium gerũt eoꝝ uero qui oculis cernuntur Sol & luna. Sol enim annú cõficit. luna uero menſes.Oportet autem non has illorũ ſimpliciter imagines putare; ſed ipſum in materia iouem ſolem.& ipſam in materia iunoné luná.quo circa iunoné eam nominát romani.quo nomiũ aut nouius ſignificatur a luna.ſcilicet quá eandé & Lucinam uocant.quaſi ipſam lucidá ut lucem præbentem.& in partu ac doloribus adeſſe opinantur tanq̃ luná. Vt eſt apud poetá pernigrũ poli & aſtrorum.Per luná celerem partũ præſtanté.Nam plenilunio facile partu leuari mulieres uidentur.

Quid eſt ꝙ auſpiciorum quod ſiniſtrũ dicitur proſperum ac fœcundũ putatur . An hoc falſum eſt & multos decipit:an hoc ſermonis eſt: ac linguæ σκαιον enim ſiniſtrũ uocant latini a fine autem ſinere & ſine:tum dicunt cum ut aliquid miſſum fiat ut dimittat hortant.Auguriũ igitur quo aliquid agi permittitur.ſiniſtrũ nõ recte accipiunt multi ac nominát:an queádmodũ a Dionyſio ſcriptum eſt Aſcanium æneæ filium auſpicato aduerſus mezentium aciem inſtruxiſſe & in eo prælio ſuperiorem fuiſſe.ex illo obſeruatũ ut quotiens læuũ intonuiſſet.auſpicium ſuſpiceretur.an ꝙ alii putát hoc Aeneæ accidit. nam Thebani Lacedæmoniis apud Leuctram ſiniſtro cornu ſuperatis uictoria potiti.in omnibus præliis poſtea obſeruarunt.ut ſiniſtro cornu principatum aſſignarent:an illud potius aſſerendum eſt. quod iuba in hyſtoria dicit orientem ꝓſpicientibus ſiniſtra parte boream eſſe quá mundi partem multi dextram ac ſuperioré faciunt.ſed uide ne cum ſiniſtræ partes natura infirmiores ſint auguriis ac ſignis quaſi coroborentur. atq; his inire ſupletis uiribus adæquentur an terrena ac mortalia diuinis ac cæleſtibus cõtraria & oppoſita iudicátes exiſtimauerũt. quæ nobis ſiniſtra eſſent deos a dextra dimittere.

Quid eſt ꝙ eius qui triũphaſſet. deinde combuſtus eſſet licebat eos capere . & in urbem deferre ac deponere.hoc in primo Lyparæus ſcriptum reliquit:an hoc mortui honoris cauſa factũ eſt. Ná & aliis ducibus & qui bene rem geſſiſſent.idé tribuerũt ut nõ ipſi ſolũ ſed poſteri quoq; in foro ſepelirentur ſicut Valerio & fabricio.Ferunt aũt horũ poſteris mortuis & in forũ delatis ardentem facem ſubiici & ſtatim attolli.ut ſine inuidia honore utant.& tantũmodo ſibi licere confirment.

Quid eſt ꝙ triunphantes in publico Ro.conuiuium exibentes conſules inuitatos ne in conuiuium accederent rogabant. an locum honeſtiſſimum triũphanti : aſſignari. & poſt cœnam ab omnibus deduci oportebat.quæ præſentibus conſulibus alii tribui nõ poſſent.

Quid eſt ꝙ tribunus purpuram nõ portat: cum cæteri magiſtratus purpurati incedant. An ꝙ tribunus omnino magiſtratus non eſt : nam nec lictores habet nec in ſella curruli ſedentes ius dicunt: nec in initio omnino ſicut cæteri magiſtratus magiſtratũ ineunt.nec creato dictatore poteſtatem deponũt : ſed cũ omnis poteſtas & imperiũ ad doctorem redeat ſoli omnium magiſtratũ retinent: quaſi imperium nullũ:gerétes:& aliũ quemdá in repub.locũ obtinétes . queádmodum autem præſcriptioné:quidá rectores ſtatũ eſſe nolũt quippe nõ iudicium cõſtituta:ſed diſſoluat & euertat:ſic tribunũ magiſtratui & imperio potius opponi: q̃ ipſum tribunatũ eſſe nam potentiæ magiſtratus obſiſtere:& nimiam licentiam cõprimere tribunitiæ poteſtatis ac licentiæ fuerat: An hæc & his ſimilia ab eo dicantur.qui rebus inueniendis ſtudeat.Tribunatus autem cũ & populo originé ducat populare in primis uideatur ; reliqui ciuibus parem ſe gerere & in omni cultu ac uictu infimis ciuium cõparari.Magnitudo enim ac moles cõſulé decet & imperatoré. Tribunũ uero queádmodũ C.Curio dicere ſolebat abiectum eſſe:nec aſpectu grauem nec aditu difficilem:ſed facilem:ac multitudini cõmodũ & tractabilem.Vnde nec domus tribunitiæ ianuam claudi mos erat. Sed noctu & interdiu ſemper tanq̃ portus quidam ac ꝓfugium quibus opitulandum eſſet. Verũ quo humiliore corporis habitu deprimitur:eo magis ui ac poteſtate augetur.Communé enim tribuni uſum ac nemini clauſum;ſicut aram poſtulant honore autem ſacroſanctum.

Quid eſt ꝙ prætorũ uirgæ ſecuribus alligatæ præ feruntur . An ſignũ eſt nõ oportere magiſtratus iracũdia prõptam:ac diſſolutá eé.An uirgatum diſſolutio mora.& tarditate iram frangi & impetũ moderatur.Sed malicia quoniá partim medicabilis.eſt partim curari nõ poteſt uirgæ quod mutari poteſt corrigunt.Secures autem ꝙ emendari nõ poteſt abſcindunt.

Quid eſt ꝙ cũ Ro . barbaros quoſdá diis immortalibus hominé imolaſſe accepiſſent : magiſtratus eorum accreſſendos : ac puniendos putauerunt quos poſtea cũ id conſuetudine quadá ac lege feciſſe accepiſſent eos dimiſerunt. alias id facere ꝓhibuerunt cum ipſi nõ multis annis ante duos uiros.& duas mulieres in foro boario uiuos obruerunt non enim uidetur conuenire ipſos hæc facere & barbaros qui talia cõmiſiſſent reprehendere an diis immortalibus hominé immolare impium ducebatur dæmonibus aũt neceſſariũ.An qui more & lege id agerent peccare arbitrabant.

Sed uero libris ſibyllinis iuſſos eodem teneri celere non putabant. Ferũt aũt elbiá q̃dá uirginem
cũ equo ueretur fulmine ictá fuiſſe.inde nudum equũ ac iacẽtem inuẽtum eſſe nudam & ipſam
ueſte quaſi de induſtria a pudendis ſubtracta calceis a nullo camiſia paſſi diſiectis: & ore lingua
proiecta:ut re ad diuinatores delata cũ ſacris uirginibus maximum dedecus impendere & eius rei
ignominiá ad equites redundaturá prædixiſſent: barbari cuiuſdam equitis ſeruus indicium fecit
tris ueſtalis:æmiliá martiam ſub idem tp̃s corruptas diutiſſime cum uiris rem habuiſſe quorum
unus eſſet Vetuſius barbarus eius qui indicium feciſſet dñs. Veſtales igitur redargutæ:ſupplicio
ſunt affectæ:ſed cum res atrocior uiſa eſſet decreuerunt ut ſacerdotes ſibyllinos libros inſpicerent
in quibus inuentum fuiſſe dicant.hec magno reipub malo futura.& iubere ut abſurdis quibuſdá
deis & externis auertende rei cauſa Græcos duos ac totidem gallos immolarent & in loco
eodem defoderent:

Cur diei principiũ de media nocte numerãt.an quod.R.P.ab initio militari more & inſtitutio cõſti
tuta eſt. in re militari autẽ multa noctu utiliter occupãtur.An diei ortũ agẽdi principiũ eẽ uolue-
runt.Noctẽ uero cõſilii & apparationis.Oportet autẽ p̃paratos rẽ aggredi nõ agẽtes præparari fa-
bricans quod Myſon ad Chilonẽ unũ de ſeptẽ ſcripſiſſe dicitur hyeme. An quẽadmodum miridi-
es finis eſt multis reipu.gerẽdæ:ſic noctẽ intẽpeſtá actionũ omniũ initiũ oportere ſtatuerunt: cu-
ius rei maximũ argumentũ magiſtratũ romanũ poſt merididem fœdus facere non ſolere. An oc-
caſu quidem & principiũ & finẽ diei capere licet.Ná ſi multitudinis indicio principiũ diei cum ſol
emergere cœperit incipit uero finẽ cum penitus occiderit terminauerimus æqualitatẽ diei ac no-
ctis quod equinoctium dicimus non habebimus æquá enĩ diei noctẽ re maxime uidemus ea die
cui cõparatur ſolis ſpacio ac magnitudine breuior reperiretur.ná quod mathematici afferunt: &
huic rei medicinã afferentes diei ac noctis ueriſſimá rationẽ cõſtituunt.centrũ ſolis cum finientẽ
attingat omnem euidentiam:& claritatem funditus tollit. Neceſſe eſt enĩ accidere cum multũ lu-
cis etiam ſub terra ſit:& nos radiis ſuis iam ſol undiq; colluſtrat:ut diem nõdũ eſſe fatemur.Qua-
re cũ ob dictas cauſas ortus diei & occaſus principium difficillime capi poſſit.relinquit̃ aut ut me-
dium diẽ:aut mediá noctẽ principiũ diei ſtatuamus potius autem ſecundum. Fertur enim a nobis
a meridie ad occaſum.a media uero nocte ad orientem ad nos redit.

Quid eſt q̃ ueteri morẽ uxores nec molere nec coquere permittebant.An ueteres aduerſus Sabinos
fœderis memoriam colentes.Nam poſt filias Sabinis raptas facta pace & ſocietate inita in fœdere
nominati exceptum eſt uxorem uiro romano nec molere.nec coquinatiá facere.

Cur mẽſe maio uxores nõ ducũt.An quod iter aprilẽ & iuniũ medius iteriectus ẽ.quorũ cũ alter ue
ueneri iunone alter dicatus ſit deabus ſcilicet quæ nuptiis p̃ſunt. aut parũ ante capiũt aut parũ ex
pectant.An quod hoc mẽſe maximo piaculo utunt̃.Effigies mõ depõte abiicientes:cũ prius homi
nes conſueuiſſent. Vnde flaminicá iunonis ſacerdotem triſtem eſſe eo tempore.Quippe quæ eo
menſe ullo cultu utuntur moris eſt.An quod pleriq; latinorũ hoc menſe mortuis parentãt: & obe
am cauſam Mercuriũ quoq; eodem menſe uenerantur:qui maiæ cognominis eſt: An ut quidam
dicunt Maius a maioribus natu appellatus eſt.Iunius a iunioribus:nuptiis uero ac cõmodatior eſt
iunior:ut inquit Eripides. Ná ſenectus uenerem ualere:ipſaque uenus ſenibus infenſa eſt.Abſtinẽt
igitur nuptiis iunium expectantes qui maiũ deinceps excipit.

Cur eorum qui uxores ducunt comá haſte cuſpidæ diſcernũt ac diſcriminant An ſignum eſt prima
connubia uiolenta fuiſſe.An ſtatim diſcũt uxores uiris fortibus & bellicoſis cõiunctæ:ſeuerũt &
minime effœminatũ & tenu cultũ ac uirilem ornatũ probare quẽadmodũ licurgus in foribus &
tectis priuatũ facientes terebra tantũ ac ſecuri utendum aliis inſtrumentis abſtinendum ratus om
nem intemperantiam & ſuperfluos ſumptus funditus ſuſtulit. An diuortium ea re ſignificatur q̃d
ſolo ferro nuptiæ dirimendæ ſint. An illud magis quod pleraq; ad cõnubiũ pertinentia iunoni attri
buebant:ná & haſtam iunoni conſecratá eſſe exiſtimant:& eius ſtatuæ ut plurimum haſtæ innixe
cernuntur.Quippe quam curiti appellant ueteres:Ná curis antiquo nomine haſta dicebatur.Hinc
& curitm matrem nominatum eſſe dicunt.

Cur quod in ſpectacula impenditur lucar uocant.An quod alia multa quoq; circa urbẽ ſunt loca diis
attributa:quæ appellãt lucos quorum p̃uentus in ludos cõferũt.

Quid eſt quod quirinalia ſtultorum ferias nominant:An quod hũc diem:ut Iuba dicit his aſſignaue
runt qui cuius eſſent tribus ignorarent.An his qui ut non alii tributi fornacalibus rem diuinam
fecerũt.quod aut impediti fuiſſent:aut aliquo per egro profecti aut deniq; diem ignoraſſent hoc
tempore recuperandi illius feſti poteſtas data eſſet.

Cur rem diuiam Herculi facientes aliũ deorum appellant neminem:nec canis:ut a Varrone ſcriptũ
eſt in urbe apparet.An idcirco aliũ deum appellant neminem quod hunc ſemideũ putant:ut alii
tradunt:cũ etiam inter homines ageret:Euander ei arã ſtatuit.& rẽ diuiná fecit:nihil aũt oĩno fuit
cui Hercules infeſtior eſſet q̃ canis qui ei ſæpe moleſtus fuiſſet & in primis cerbarus:deniq; Lici

nio puero per cané occiſo ab hipocoſtibus coactus prælia decertare multis ea pugna ex amicis in
terfectis iphiclú fratrem quoque amiſit.

Quid eſt ꝙ circa capitoliú patricio habitare licet nemini:An ꝙ Marcus mãlius ibi habitás regnum
affectaſſe deprehéſus:ex quo lege interdictú eſt ne quis poſtea ex ea familia mãlius diceretur:an
antiquus fuit huic metus publicolá eni ut nobiliore calúniari hoiem in primis popularé nõ deſi
ſtebant:ita multitudo tandiu timuit donec eadem quá in ſúma uelia ædificabat:quod nimis foro
imineret funditus euertit.

Cur qui ciué in prælio ſeruaſſet corona querna donabatur. An ꝙ ubiq; in expeditionibus facile ſit
quercú inuenire.An ꝙ ioui & iunoni:quos urbi præſidere putant corona conſecrata eſt.an uetus
ab arcadibus mos acceptus eſt quibus eſt quædá cum ac arbore cognatio.Vt enim primi hoies ex
terra Arcades ſic quercus prima ex omnibus plantis nata.

Quid eſt quod in auguriis ulture potiſſimú utunt.an quia Romulo in cõdéda urbe duodecim ultu
res apparuerút.An quod ultur rariſſime cõſpicitur.Nõ eni facile quiſpiá ulturis nidú offendat:ſed
porro de repente & iopinato aduolát quo fit ut eorú aſpectus aliqd ſignificet ſemp. an & hoc ab
hercule didicerút:ſi uerú eſt quod dicit Herodotus in oíbus rebus gerendis Herculé primo ulturis
aſpectu in re incipienda delectatú fuiſſe:qué ex oíbus quæ carnibus ueſcerent uolatilibus iuſtiſſi
mum eſſe iudicaret.primú eni nihil quod uiuat attingit:nec animatú quicq̃ interfici:quéadmodú
accipitres:aquilá omnes deniq; noctiuagas aues uidemus.Veſcitur autem cadaueribus in qbus ſui
generis abſtinet ulturé enim qui aui ueſcatur adhuc uidit nemo accipientes enim aquilæ ſui gene
ris aues conſectantur ac feriunt:q̃q̃ ut ait heſcirus.auis auem comedens quo pacto pura eſſet præ
terea quæ minus detrimenti:ut ita dicam hominibus afferat auis prorſus nulla reperitur : quippe
quæ nec fructus deleat:nec plantam ledat ; nec manſueto cuiq̃ noceat animali:quod ſi ut ægyptii
fabulantur.ultures omnes fœminæ ſunt:& quéadmodum zephiro arbores:Sic ultures euro gra
uide fiant certa nimium & firma & ulturibus ſigna fieri ueriſimillimum eſt.in aliis autem uolan
di impetus & allarum in coeundo agitationes ac uerbera rapinæ fugæ inſectiones multum incõ
ſtantiæ ac perturbatæ afferunt.

Cur æſculapii ædes extra urbem poſita eſt. An ꝙ foris ſalubrius quam in urbe habitare credide
runt. nam græci quoq; in excelſis ac puris locis æſculapii templa plana collocant. An quod deum
ex Epidauro accerſitum in urbem commigraſſe opinantur.in græcia enim non in urbe ſed procul
ab epidauro æſculapii templum eſt. An quod dum draco ex nauii in inſulam deſcendiſſet : & ex
oculis euanuiſſet ipſum eo in loco ædis ponendæ auctorem ac præmonſtrationem fuiſſe puta
uerunt.

Cur moris eſt ut qui caſtimoniá colunt leguminibus abſtineant.An quéadmodum Pythagorici fa
bas ob eas quæ uulgo dicuntur cauſas abominabátur quaſi Lethes & herebi cognomines. An ꝙ
ad cõcœnatiões & manes ꝓuocádos leguminibus maxime utunt. An illud magis qđ ad ſanctitaté
ac caſtimoniá pura ac tenuia corpora habere oportet:Sunt auté legumina maxime uentoſa : & ea
gignunt:quæ cú ſupflua ſint multæ purgationis indigét.An ꝙ cú uentoſiſſima ſint legumina ad
res ucnereas maxime incitent.

Quid eſt ꝙ ueſtales incæſti cõuictas alia pœna nõ afficiunt:ſed uiuas tantúmodo defodiunt. An ꝙ
mortuos urunt quod illis tribuere iniuſtú iudicarét:quæ nõ diligéter ac ſancte igné ſacrú cuſtodiſ
ſent:an ꝙ corpus maximis ac ſanctiſſimis religionibus cõſecratú interficere:& mulieri facere ma
nus offerre nefas putauerút.Rationé igit inierunt:qua ſubterraneo ſpecu defoſſo obrutæ ſua ſpõ
te morerentur.ibi eni & lucerna cenſa inerat:& nõ nihil panis exiguú & aquæ ac lactis inde ſpecú
deſup terra operibát:ſed ne hoc quidé modo ſcelus deteſtátes religioné fugierút. ná & núc quoq;
ſacerdotes eum locum adeuntes parentant.

Cur idibus decébris in curſu equoꝝ uictor dexter ſacer marti imolat:& caudá ſtatim deciſam ad re
ginorú qui dicit locus deportat:& ará cruoré ſpargit.De capite uero inter ſe decertát:alii de ſacra
uia deſcendentes alii de ſubura aduerſus eos imperú facientes.An ꝙ Troiá equo captá putant: id
circo equú ſupplicio afficiút:ꝙ troianoꝝ clara pignora fuerit mixta pueris latinoꝝ an ꝙ iracun
dum ferox & bellicoſum animal eſt equus.Diis auté grata & accõmodata in primis imolant. Vi
ctor aút idcirco imolatur ꝙ uictoriæ mars auctor eſt:& qui ordiné in arcto tenét cæteros uincút
qui locú deſerút:& cæleritas quaſi uiaticú fugæ pœna afficitur:deniq; ſignis quibuſdá occulte ad
mouentur fugiétes ſalutem inuenire nõ poſſe.

Quid eſt ꝙ cenſores magiſtratum ineuntes nihil agunt q̃ ut ſacrorum anſerum alimenta locent: &
imaginis ſplendorem an a uilioribus incipientes quæ nec multo ſumptu:nec magna opa egent an
uetus quædam huic animanti gratia referturia bello uſq; gallico repetita:quod dormientibus ca
nibus primi omnium anſeres Gallorum in capitoliú aſcenſu perſenſerunt:& clangore uigiles ex
citarunt an cú ſit maximarum rerum; & quæ ſúma cura indigent cuſtodes cenſores:ut ædium ſa

cratū ac publicarū morū deniq; & uitiis & uitæ uniuſcuiuſq; diligentiſſimi & cuſtodietiſſimi oīum animátiū ratioñe habēdam ſibi eſſe putauerūt:ſimul enī anxeribus curādis ciues admonēt nec deorum cultum negligāt.anſeris uero abſterſi & ſplēdor neceſſarius eſt.'cito enī rubrica defluit ac defloreſcit. ea enim ueteres ſtatuas obducere & illinire conſueuerunt.

Quid eſt q͂ cæteris ſacerdotibus ſimul ac in iudiciū ducti ac dānati ſunt ſubſtituūt augurē uero donec uita ſupperat:licet maximoꝝ criminū cōuinctū ſacerdotio nō mutāt:augures autē uocāt qui auſpiciis p̄ſunt:an q͂ quidā dicūt ſacroꝝ archana neminé cognoſcere uolūt:qui ipſe augur non ſit an iureiurādo ad actū res augurū nemini enūciaturū priuatū poſtea factū ſacramēto liberari nolunt:an nō honoris:nec magiſtratus ſed ſciētiæ atq; artis cuiuſdam potius nomē eſt augur. Simile igitur eſt ac ſi quis muſicū nō eſſe iudicet:& medicū medicū eſſe prohibeat:& diuino diuinationē adimat.His enim oībus appellatio detrahi poteſt:uis ac facultas nō poteſt.aliū uero idcirco nō inſtituūt:quod ſacerdotū numerū ab initio conſtitutū merito tuentur.

Cur idibus ſextilis diem feſtum agunt Serui omnes ac Seruæ. Vxores autē capita purgare ac lauare conſueuerunt:an propter ſeruium regem quē eo die ſerua natū & in lucem editū ferunt. Vacationem ab opere habent ſerui : capitis autem lauatio ab ancillis cœpta propter diem feſtum ad liberas quoq; proceſſit.

Cur pueros monilibus quæ uocant bullas exornant:an honoris raptarum cauſa:ut alia multa ſit & hoc conſtitutum eſſe uoluerūt his quos ex eis ſuſcepiſſent:an Tarquinii uirtutē honorādā putauerūt.ferūt enī Tarqniū cū puer adhuc eēt in p̄lio aduerſus latinos & Etruſcos ī hoſtes ipetū feciſſe:cūq; ex equo defluxiſſe excepto hoſtiū impetu Romanos cōfirmaſſe hoſtibus in fugam cōuerſis:cum plus q̄ ſexaginta milia hoſtiū eo prælio cecidiſſent hoc a patre & rege decoris inſigne accepiſſe.an apud maiores noſtros ſpecioſum ſeruū donare turpe nō exiſtimabatur:quēadmodū nunc quoq; comœdiæ teſtimonio ſunt.pueris autē liberis uæhemētius abſtinebāt:ac ſi forte accideret: ut in pueros nudos inciderent:ne ambigerent:hoc inſigne liberi ferre conſueuerūt.An uel ad moleſtiā cōſeruandā:hoc etiā ptinet & intēperātiæ:ac flagitii frenū eſt cū uirū agere eos pudeat:anteq̄ pueritiæ inſignia deponant.Nā quod Varro ſcribit uerifimile non eſt:cū æoles bulā bollā p̄ferant.hoc conſilii inſigne pueros indui ſolere.ſed uide ne hoc quoq; pp lunā ferāt.nam lunæ figura cum pleniluniū eſt nō globoſa eſt ſed lentis formā oſtendit:& quēadmodū opinatur Empedocles.Illud etiam quod ſubiectum eſt non modo quod apparet.

Quid eſt q͂ maribus nono annō fœminis octauo nomina imponere conſueuerunt. An ſi prius fœminis nomina imponunt : cauſam ſuſtinet natura & augetur fœmina & creſcit & adulta perficit antequā maſculus.Dies autem eos potiſſimum capiunt:qui ſeptenarium ſubſequuntur. Septimus enim dies cum in cæteris : tum ad umbilicum īfantibus nuper æditis periculoſus eſſe conſueuit. Nā ſeptimo die pleriſq; reſoluitur:donec autem diſſolutus plantæ longe ſimilior eſt infans q̄ animali.An ſicut Pythagorici numerum parem fœminam uocant:marē imparē: fœcundus eſt & cōpoſitum parem uincit:& ſi in unitates diuidatur par numerus quaſi fœmina locum in medio uacuum præbet.imparis uero numeris pars aliqua plena ſemper relinquitur:quo fit ut alterum fœminam:parem alterum eſſe putent.An q͂ in numeris nouenarius primus eſt. Tetragonus ab impari & perfecto ternario.octonarius autem primus cubus a binario numero:quem parem eſſe cōſtant:oportet autem quadrangulum eſſe & imparem & perfectum.Vxorem autem ſicut cubū ſtabilem:& domi ſeruantem & immobilē illud & adiuugendum octonarium numerum cubū eſſe q a binario componatur:nouerarium uero quadrangulum eſſe qui de ternario conficiatur. Vtūtur autem duobus nominibus fœminæ:mares uero tribus.

Quid eſt q͂ eos quorū patres ignorātur ſpurios uocant.Nō enim quod græci opinantur & in cauſis oratores dicunt:quod ex colluuione quadam & feminis cōmunione progenerati ſunt ſed uidelicet eſt ſpurius inter patria nomina ut ſex.D.C.p̄nomina uero latini integra non ſcribunt:ſed aut una littera:ut.T.L.M.aut duabus:ut.G.H.aut tribus:ut Sex.& Ser.Eſt igitur ſpurius inter ea p̄nomina quæ duabus litteris notantur.S.&.P.quibus etiam orbos parentibus ſcribunt cum ſine pater eſſe dicunt.per.S.ſiue per.P.patrem ſignificantes.Hoc igitur errorem fecit : quod ſine patre & ſpurius eiſdem litteris annotatur.Sed alia quoq; ratio afferenda eſt quæ multo eſt abſurdior. Dicūt enim Sabinos uxoris pudenda Sporiō appellare:ita ut legitime natus non ſit.Sed ex concubina aut ſcorto contumeliæ cauſa ſpurium appellari ſolitum.

Cur Dionyſium patrē liberū:an q͂ bibentibus libertatis cauſa ſit.fiunt enī pleriq; ebrietate petulātiores.An q͂ libationē præbuit.An ſicut Alexander dicit quod pro boetiæ libertate pugnauit.Dionyſium liberum dictū fuiſſe putandum eſt.

Quid eſt q͂ publicis feſtis ueteri more uirgines nō iocātur.Viduæ nubunt.An ut Varro dicit q͂ uirgines cum in matrimoniū danť doleant:mulieres uero lætantur.die aūt feſto omnē triſtitiam ac neceſſitatē abeſſe oportere:an q͂ uirginibus decorū:uiduis uero multis præſentibus fœdū nubere

fœlices enim ac fauſtæ primæ nuptiæ ſecundæ uero triſtes ac deteſtádæ. Pudet enim uiuis adhuc eis qbus antea nupſerant:alios acipere:mortuos auté lugent.quo fit ut magis qete quá ſtrepitu & deducentiú multitudine delectentur. Dies uero feſti multitudinem adeo diſtrahuntur ut his rebus per ocium intereſſe non poſſit. An ꝙ Sabinorum filias uirgines:Inter ludricum die feſto rapientes bellum excitauerunt.idcirco filias diebus feſtis nuptum dare omni cauſa noluerunt.

Quid eſt ꝙ Romani fortunam primigeniá colunt. An ꝙ Seruio ex ſerua nato Romæ ſúma cum laude & claritudine imperare cõtingit.ſic.n.Romanorú pleriq; ſuſpicantur. An illud magis ꝙ fortuna urbi & imperiú & originé præſtitit. An altior quædá ratio & magis a natura ex media philoſophia repeti poteſt Fortuna ſcilicet re℞ omniú principium eé.naturam uero caſu conſiſtere cum quibuſdam temere repoſitis ordo acceſſerit.

Quid eſt ꝙ arifices Scenæ diditos hiſtriones uocant. An ob eam cauſam quá Ruffus ſcriptam reliquit. Dicit enim priſcis illis téporibus. C. Sulpitio & Licinio ſtolone cõſulibus cum peſtilentia urbem inuaſiſſet:omnes qui in ſcená procederent interiiſſe ob eam ré multos & bonos artifices ex Etrutia Romá ueniſſe:in his qui arte & gloria cæteris ante iret & in theatro ac ſcena diutiſſime floruiſſet:hiſtrú fuiſſe nominatum:a quo oés deinde ſcænicos hiſtriones nominatos eé.

Quid eſt ꝙ ꝓpinquis & cognotatis non nubút. An ꝙ nuptiis neceſſitudines augeri uolunt:& ultro citroq; filias dando.& accipiendo multos ſibi ꝓpinquos adiúgere. An quod cognatorum diſſidia inter ſe uerentur quibus naturæ iura nna cú propinquitate tolantur. an ꝙ mulieres propter íbellitatem multorum ope & auxilio egentes ꝓpinquis idcirco adiungere noluerunt:ut ſi qua a ſuis uiris iniuria afficerentur cognati opem ferrent.

Cur Ioui Sacerdoti quem Flaminem Dialem uocant farinam fermentúue attígere nõ licet An ꝙ farina cibus imperfectus & indigeſtus ſit:non ení aut id quod erat triticum manſit:nec quem fieri oportet factus eſt panis. Sed uim ſeminis ſimul amiſit: & cibi uſum nõ præſtitit quam ratione poeta Myliphaton farinam dixit per tranſlationem quaſi molendo occiſam & cõfectá. Fermétú uero quoque:& per corruptionem factú eſt & admixtú:omne illud quicquid eſt:quod pinſitur corrumpit. Remittitur enim quodámodo ac diſſoluitur:& oíno fermentati ipſa nihil aliud eſt niſi putrefactio quedam quæ qdé ſi abúdanti us adhibeatur fariná accidá reddit & prorſus corrúpit.

Quid eſt quod ſacerdos carné crudá tangere ꝓhibetur:an a uiſceratione huiuſmodi cõſuetudine repellitur. An eaddem cauſa caru quoq; qua & farina ꝓhibetur:neque enim iam eſt aíal neq; abſoniií factú eſt. Nam cum & tráſforma elexatio & aſſatio alteratio quædá ſit & tranſformatio nimirum formam delet. Quod auté recens & crudum eſt aſpectum neqnaq̃ purum & impolutum habet ſed ulceroſum & uæhementer odioſum ac moleſtum.

Quid eſt ꝙ cane & capella ſacerdote eſt adeo abſtinere uoluerunt.ut nõ modo attingere:ſed ne appellare liceret. An ꝙ crapram quaſi luxirioſam atq; olidam abhorrerent: An ꝙ tanquá morbidam timerent. Videtur enim præter cætera aíalia comitiali morbo tentari : & qui guſtarint aut attingerint huius morbi aliquid inurere huius rei cauſam aſſignát porros anguſtos quibus clauſis eius ſpiritus ſæpiſſime includitur quod arguit uocis tenuitas quinq; enim hoc morbi genere tentanť ſimilem capellæ uocem edunt. Canis uero eſt minus quidem luxurioſus ac fœtidus quamquam ſunt qui dicunt ne canem quidem in Atheniétium arcé admittit fas eſſe.nec Delú íſulá attingere quod in prepatulo & paſſim coeat:qua in re aliorum aíaliú diſſimilis ſit. Ná boues equi ſues non í ꝓpatulo ineunt:ſed ueram cauſam panitus ignorát. Canis ení téplis oíbus idcirco arceť ꝙ pugnax eſt animal:& in primis ferox ut tutum ſuplicibus perfugium præbeát. Veriſimile igitur eſt iouis Sacerdotem tanq̃ animatam & ſacrá quãdá effigié ac ſimulacrú: ad qđ omnibus tanquam ad aram confugere liceat egenis ac ſuplicibus repoſitum eſſe. Vnde nec deterreri nec arceri omnino poſſint quo circa in ipſo ianuæ ueſtibulo ac limine eidem poſſita erat lectica. Qui uero pedibus ſacerdotis ſe prouoluiſſet eo die ab omnibus plagis ac pœna tutus erat qui ſi prius uinctus fuiſſet:ac ad eum acceſſiſſet e ueſtigio ſoluebatur. Vincula uero non per ianuam: ſed per tectum ſublata fores abiiciebant: Erat igitur inutile ſi cum Sacerdos adeo ſe mitem & humanum exhiberet Canis pro templo ſedés ſupplices oblatrando ꝓpelleret:& ſi ueteres hoc animal omnino purum eſſe putauerunt cæleſtium enim deorum nulli prorſus cõſecratus eſt canis ſed ꝓſerpine cœna demiſſus in triuia piaculi locum obtinet. Lacedæmonæ uero deorum oíum crudeliſſimo marti catulos cedunt apud Bœtios aút publice piaculú eſt. Cane in duas partes diſſecto per mediú exite. Latini uero lupercalibus méſe februario cané ímolát. Quare alienú nõ eſt.qui ſupremú & puriſſimú deorú oíum uenerádú ſibi deſúpſerunt eos quo familiaré ac domeſticú habeant canem prohibere.

Cur hederá flamendialis ſi attigiſſet piaculum cõmiſiſſet nec íter ea facere poterat bi umbraculum aut arbuſtum deſuper prominceret. An hoc ſimile ei eſt quod dicitur de curru noneſſe.choenici non inſidere ſcopam non tranſcendere:non quo hæc pytagorici nitent aut mutuant. Sed quod per hæc ab al.is detereant. Nam quod ſub uitem ingredi prohibent ad uinum referebant quod ſacer

dotI ebriũ fieri nefas eſſet. Temulentis enim uinum ſuper caput eſt & deprimuntur omnes ebrii
& humiles fiunt cum hanc ipſam uoluptatem uincere oporteat:nõ ab ea uinci hederam uero tan
quam ſterilem & hominibus in utilem : & pp fragilitatem aminiculo alterius ſemper egenté um-
bra ſolum ac uiriditate oculos capientem non temere in ædilibus ali atque innaſci permiſcerunt
Quippe quæ plantas complexa maxime noceret.nec ſolo extirpari facile poſſit.quo fit ut cæleſtiũ
templis penitus amoueatur.nec in æde palladis Athenis ac thebis quiſquam facile hederam uideat
Nocturnis uero ſacris & bacchanalibus adeſt. An & hoc quoq; miſticum quodam ſignum erat.ut
ad Thiaſis ac reliquis debacchationibus abſtinerent.nam quæ bachicis furoribus mulieres corre
ptæ fuerint.ad hederam ſtatim feruntur & abreptam manibus diuellunt. dentibus lacerant.ut nõ
omnino incredibilia dicere uideantur.qui aſſerunt hederam quod ſpiritum habeat.quo mentes in
furorem concitet.& loco moueat.ebrietatem abſque uino inducere.& hylares eos reddere.qui in
furorem procliues fuerint.

Cur his ſacerdotibus nec magiſtratum caperet petere permittebantur. & tamen lictore utuntur &
ſella curuli honoris cauſam.& quominus egre ferret:ſi a magiſtratibus arcerentur. An q; in nonul
lis græciæ ciuitatibus uidemus ſacerdotii dignitas regiæ maieſtari par habebatur.nõ uulgares aut
ignobiles homines ſacerdotes declarabantur. An illud magis quod cũ certum eſſet & ſtatutum tem
pus ſacrificii. Regum uero opera & actiones incertæ ac minimæ præfinitæ:fieri nõ poterat:ut cũ
in die ſæpenumero tẽpus inciderẽt.idẽ utriq; adeſſet. ſed utriſque urgẽtibus ſæpe oportebat:ut ab
altero relicto nũc deos coleret:nunc ciuibus noceret q cũ in hominũ magiſtratibus non minus ne
ceſſitatis q̃ licẽtiæ ineſſe aniaduerterent:& cũ qui multitudini ĩperaret:ut de medico ait. Hippocra
tes triſticia cernere triſticia attingere:& in alienis malis proprium dolorem percipere nefas eſſe pu
tauerunt.diis rem diuinam facere primitias:& ciuium cruciatus quotidie uerſantem interdum eti
am propinquorum & cognatorum quod Bruto accidit.

Qui ſunt quos Epidauri & conipedes & artynos appellant centum.n.& octoginta rẽpub.adminiſtra
bant exquibus ſenatores deligebant quos artynos appellabãt:plebs aũt magna ex pte ĩ agro age
bat. Vocabantur aũt conipedes a pedibus ut cuius facile agniti puluere obliti cũ in urbẽ redirent.

Quam nam Onobati ĩ apud Cumæos fuiſſe dicemus ſi qua in adulterio mulier deprehenſa fuiſſet
hanc in forum deductam & ſaxo impoſitam ſpectandam omnibus proponebant.inde ſuper aſino
collocatam.& circa urbem puectam in eundem locum reſtitui oportebat. Ex illo infamia notatã
onobatim appellandam cenſuerunt & ab eo tẽpore lapidem tanquã impurũ ac deſtabilẽ uirabant
erat apud illos quoq; magiſtratus pylactum appellabant.quẽ qui obtineret:reliquũ quidẽ tempus
carcerẽ ſeruabat. Nocturno autẽ conuentu in Senatum ueniens reges manu appræhenſos e curia
educebat:quos tandiu detinebat donec de eorum imperio ſenatus oculte ſententiam tuliſſet ſuffra
giis an iuſte facerent uel non.

Qui ſunt quos Cnidii ánimones appellant,& qui apheſter apud eoſdem dicitur. Sexaginta delectis
uiris ex optimatibus quaſi procuratoribus utebantur:ad quos de maximis rebus referebant dice
bantur autem ánimones.ut conicctura percipi poteſt:quia ad diſquiſitionem non adducebantur
niſi forte quia multum memoria ualerent: & multa meminiſſent:qui autem ſententias rogabat
apheſter dicebatur.

Quid apud ſolos hypeccauſtria paladi ſacrificantem ſic uocant.quod multa ſacra & miſteria ad ad
uertendum mala faciat.

Qui ſunt apud arcades & laconas chreſti Lacedæmonii facta Tegeatibus pace fœdere icto cõmu-
nem apud Alpheum colunnam ſtatuerunt in qua cum alia multa tũ illud in primis ſcriptum erat
meſſenios ex agro eiicerent.nec chreſtos facere liceret. Ariſtoteles igitur hoc exponens his uerbis
hoc ſignificari dicit. Non occidere.auxilii gr̃a ſi q Tegratæ Lacedemonis ſtuderent.

Quis apud opontios crithologus pleriq; græcorum ciuibus primitias offerentibus in uetuſtiſſimis
ſacrificiis ordeo uti ſolebant. Magiſtratum igitur qui huiuſmodi ſacrificiis p̃erat & primitias col
ligebat crithologũ nominabant:duo autem erãt apud eos ſacerdotes quorum alter deorum alter
demonum ſacrificia curabat.

Quæ ſunt poliades nubes imbriferas maxime quæq; arcum ferrẽtur Poliadas nominabant quẽad-
modum Theophraſtus in quarto metaurorum ad uerbum ſcripſit nam & poliades ipſe nubes &
quæ conſtant imobiles autem & coloribus obalbe oſtendunt differentiam quãdam materiæ quæ
neq; in aquã neq; in uentum redacta ſit.

Quis eſt eſt apud boetios platychæta:qui aut domum uicinã aut agrum habuiſſent:æolicæ ſic uo-
cabant quaſi ꝓpe habẽtes. Apponã autẽ uerbum unũ ex theſmophylacea lege cũ plura ſint.

Quis eſt apud delphos Oſioter:& quare mẽſiũ quẽdã byſiũ uocãt:Oſiotera quidẽ eum uocant qui
hoſtiã immolat:cum ſacer declaratus eſt.quinq; autẽ ſacri ſunt per omnẽ uitã.hi autẽ multa una
cum prophetis agunt. Hi ſimul in iiſdem ſacris operant. Quippe qui a Deucalione originem du-

cere ſe arbitrãtur. biſius aũt ut multi putãt phyſius eſt. Multa enĩ tunc tpis naſcũtur & germinãt. Verũ nõ ita eſt. nõ enĩ loco. φ. το. Sed utũtur Delphi ſicut Macedones. ιλιππου: & αλκκον & ερνι ηνdicẽtes, ſed loco π. ná τοποτειν οτειν: & τοπκον ικρον plane dicũt. Eſt igitur Phyſius. byſius: in quo deũ interrogant. ná ſubintelligere patriũ eſt hoc enĩ menſe oraculũ edebaẽ. ſeptimum quoq; huius dié Apollinis habent natalé &. πολυφθονον appellant: non quod ea die φθοισ id eſt liba ſeu placentas coquerẽt: ſed quod multi ad oraculũ accederẽt: multis oracula ederẽtur: nuperrime enĩ oracula ſingulis mẽſibus rogãtibus cõceſſa ſunt: ac remiſſa. An ſemel oĩno Pythia. hoc ipſo die in anno reſpõdebat. ſic enĩ calliſthenes & Anaxandredes ſcriptũ reliquerunt.

Quid eſt phyximelũ. plãta quædã eſt humilis ac parua; cuius ſurculos pecora appetẽtia cõminunnt: ac uiolant: & quominus creſcant impediũt. hæc ubi eo magnitudinis excreuit; ut ei noceri nõ poſſit. phyximelum dicitur teſtis eſt Aeſchylus.

Qui ſunt apoſphlẽdoneti. Corcyrã inſulã eretriẽſes tenebãt: quo cherecrates cũ claſſe corintho pfectus plio cõmiſſo eretriẽſes ſuperauit: illi ſtatim naues cõdeſcẽdẽtes domũ renauigauerunt: quod cũ ciues pſenſiſſent deſcendere conãtes fundis ppulſarũt: deniq; cũ hæc uerbis pſuadere: nec multos & inexorabiles cogẽre potuiſſent Thracia tenuarũt agro ibi occupato quẽ Methonẽ orpheo pgenitũ quõdã habitaſſe memoriæ pditũ eſt. Vrbẽ quidem Methonã nominauerũt: ipſi uero ab accolis apoſphlẽdonetæ uocitati ſunt.

Quænã eſt apud delphos charilla tres agunt. Delphi Ennacteridas & deinceps. Quarũ unã Stepteri um uocãt. Alterã heroidẽ. Tertiã Charilã. Stepteriũ quidẽ eius pugnæ imitatio uideẽ eſſe. Quam deus aduerſus Pythonẽ pugnaſſe dicitur.

Hunc enĩ poſt pugna uſq; a tpe inſectatus fuiſſe dicẽ. Sũt enĩ qui deũ metu fugiſſe dicãt: qui mihi expiãdi uidenẽ: Alii Pythonẽ fauciũ ac fugientẽ in ea quã nũc ſacrã uiam dicimus priuſq̃ appollo eũ cõſecutus eſſet occubuiſſe ita ſepultu a filio cui nomẽ capra fuerat ab Appoſline inuẽtũ harũ omniũ rerũ aut ſimiliũ ſtepteriũ imitatio quædã eſt. herois autẽ arcanã quãdã cõtinet rõnẽ thyadibus nõ icognitã: & tñ ex his quæ agunẽ ſemeles anagogẽ eſſe facils quiuis conĩicere ualeat. De charula uero huiuſmodi quædam fabulãtur. Fames ex ſiccitate delphos inuaſit: quare cũ liberis & uxoribus ad regias fores accedere & ſupplicare cogebanẽ. Qui farinã & chedropas nobilioribus. nõ enĩ oĩbus ſuppetebat in ſũma inopia diſtribuebat: ſed cũ puella parẽtibus orba ſupplex ueniſſet: & farinã rogaſſet: calceo malã cecidit & in os abiecit puella inops ac paup: ſed generoſo animo pdicta cũ inde ſeſe pripuiſſet ac zonã diſſoluiſſet: ſe ſuſpẽdit. iualeſcẽte in dies fame: & ſupuenientibus morbis. Pythia regi oraculũ petẽti reſpõdit. Charilã uirginẽ quæ ſibi mortẽ cõſciuiſſet placari oporteret: uix tandẽ repta huius noĩs rõne ſacrificiũ quoddã piaculo mixtũ peregerũt qđ nunc quoq; eſt nonũ poſt annũ: qbus annis peragũt præſidet enĩ rex farinãq; & chedropas oĩbus ipartit & ciuibus & externis portaẽ charile puerilis ſtatua: ſed ubi oẽs farinã acceperũt: rex effigiẽ calceo cædit: thyiadũ uero Antiſtes in abruptũ quẽdã locũ ſimulachrũ defert ibiq; fune ad collũ alligato defodiũt: ubi Charillã quæ zona ſuſpẽderat ante humauerunt.

Quænã eſt apud Enniadas caro emẽdicata cõplures ſunt enninarum cõmigrationes: Primũ quidem capũdocium coluerũt. inde a Lapithis expulſi: ad æthicas primo: deinde ad regionẽ agri moloſſi: q̃ Arauſam uacãs ſe cõtulerunt: ex quo parauæ dicti ſunt. Deinde Cirrã occupauerunt: & ex eo loco regẽ Cenoclo depulſo Appolinis iuſſu in agrũ circa inachũ deſcenderunt quẽ iacgiẽſes & Achæi tum habebãt: oraculo aũt edito ſi in agro eos recepiſſent: fore ut ueteres incolæ pellerentur noui autẽ ſi a uolentibus accæpiſſent agrum retinerẽt Temo uir inter ennianas ſapiẽs ſumpta pera mẽdici habitu ad inachiẽſes uenit ubi cum p riſum & cõtumeliã rex petẽti ceſpitẽ dediſſet: in perã cõiecit & quaſi eo contẽtus ſtatim e conſpectu abiit: nec amplius quicq̃ petiit. Maiores natu admirati & oraculum recordati cũ regẽ adiiſſet hoĩem nõ cõtẽnendũ: nec pdendũ eſſe dixerunt. Quod cum ſenſiſſet: Temo fugã arripuit: & Appolinẽ præcatus cum hæcatonbã uouiſſet effugit. Ex illo conſerunt pugnã Reges cunq; inachiẽſium Regẽ hyperochum ennianum Rex phemius una cum cane in ſe impetum facere animaduertiſſet. Dixit illum iniuſte facere: qui ſecundũ pugnatorẽ & alterũ hoſtẽ ſuſtitueret. Abigẽte aũt canẽ hyperocho ſeq; ac hoſtẽ euertẽte lapide ictus a phemio eſt interfectus agro recepto. inachienſibus una cũ achiuis eiectis lapidẽ illũ tanq̃ quidẽ ſacrũ colunt: & uictimæ adipe inuolutũ uenerañ: & ei tanq̃ deo imolãt. Appolini uero diuinã rem faciẽtes & hecatõbã ex uoto reddẽtes bouis imolare partẽ rite exceptã Temonis poſteris tribuũt: & emẽdicatam carnem appellant.

Qui ſunt apud ithaceſios coliades. quis eſt phagilus Vlyſſi porcis interfectis eoꝝ neceſſarii belluna ſuſcitauerũt. Accerſitus autẽ ab utriſq; & arbiter adhibitus Neoptolemus ſententiã tulit ut cephalenia zacynto & ithaca cædis noĩe Vlyſſes decederet. Procorũ uero ſociis ac familiares pro iniuriis quas in domũ intulerãt Vlyſſi quor annis mulctæ noĩe aliquid pepẽderẽt. Vlyſſes igiẽ in italiã conceſſit. Mulctam uero ut liberis ſuis ithacenſes redderent iureiurãdo ac religione aſtringendos

putauit:Erat autem farina Vinum cera oleum ſal.uictiimæ grandiores phagilo℞ phagilium auté
agnum eſſe dicit Ariſtoteles. Sed Eumæú manumiſſum Telemachus ciuitate donauit a quo coli-
darum familia.ſicut aphiloetio bucoliarum.

Quis eſt apud Locros Ligneus canis phyſcii amplixionis filius fuit locrus ex eo & cabya locrus na-
ſcitur quo tum patre orta diſcordia multis ciuium acceptis. de ſedibus apolinem conſuluit. ora
culo edito ut ibi urbé conderet ubi canis cú ligneus momordiſſet.in alterú manis littus tranſgreſ
ſus ſpiná calcauit: ea plaga uexatus q̄ plures ibi dies cõmoratus eſt qbus pcepto loco urbes cõdidit
phyſcos hyanthiam & alias oés quas locri ozolæ coluerunt. Ozolas auté locros.alii a Neſſo.alii a
Pythone ſerpente uocatos dicunt.qđ ad Locrenſiú littus eiecti in eorum agro putruerunt. nõnulli
autem hoíes pellibus caprinis & hircinis indutos & plerúq̧ inter greges & ouilia aduerſantes oli-
dos fieri & ob eá rem qđ locri poſtores ſint ozolas appellatos putant. Alii contra qđ ager floribus
abundet ob odoris bonitaté nomen inclytum arbitrantur.hanc opinioné tueť Architas ampliſſæ
us ſcripſit enim in hunc modú.Botrionú ſertis redimitá:unguenta redolenté macyná amabilem.

Quid eſt ꝙ a Megarenſibus aphauroma dicitur Niſus a quo Niſea appellata é cum regnú abtineret
abronem oncheſtri filiam ex boetia uxorem duxit:quæ cú Megarei ſoror eſſet ſingulari pruden-
tia ac moleſtia prædita erat:motuá deinde Megaréſes ſponte luxerunt:& Niſus immortalé uxoris
memoriá efficere uolens iuſſit oſſa ferre quam illa ueſte ferre conſueuerat & ueſtem aphauroma
propter illam appellauit. Videtur auté mulieris gloriæ & deus fauiſſe. nam cum Megarenſes mu-
lieres ueſtem mutare inſtituerent oraculo ſæpe prohibuit.

Quis eſt ꝙ doryxenus Megaréſis ager antiquitus per uicos colebatur.ciuitate in qnq̧ partes diſtri-
buta. Alii enim haraci dicebantur: alii piraci ⁊ Megarenſes alii: alii Cynoſurci Triſpodicæi:deniq̧
partem agrum tuebantur:ſed Corinthii cú inter eos bellú excitaſſent:ſemp enim megaram ſubige
re ſtuduerunt: tú leniter & cognatú:utita dicam bellú inter ſe gerebát.agricolas enim nemo pror
ſus uiolabat:& ſiquis captus eſſet certo ſe præcio redimebat. quo accepto ſtatim dimittebant ná
ante nihil exigebant:ſed qui hominem cœpiſſet domú deductum & comiter acceptum domú re-
mittebat q ergo poſt ſe redimeret: præciú retuliſſet laudabať: & eius q recepiſſet amicitiá ppetuo
colebat:& ex captiuo dorixenus hoc eſt bello amicus atq̧ hoſpes factꝰ appellabať. Qui uero nihil
retuliſſet:& hoſté fefeliſſet nõ ſolú apđ hoſtes ſed apđ ciues quoq̧ ut pfidꝰ & iniuſtꝰ & íſamis erat.

Quænam eſt palintocia megarenſes theagore tyrano electo parum diu in admíſtranda repu. mode
ſtos ſe temperatos pſtiterunt.Inde multum ut ait Plato & intéperátem libertaté popularibus ipſis
propinantibus penitus corrupti:cú cæteris in rebus in locupletes & copioſos inſolenter ſe gerere
ceperunt.tú uero eorú domos iuadentes hoíes paupes ſplendide & effuſe conuiuari:accœnare uo
lebant:idq̧ ſi negaretur oí uiolentia & petulantia utebantur deniq̧ facto plebiſcito uſuras a credi
toribus quas antea ſoluiſſent repoſcebát:idq̧ palintociá appellauerunt.

Quæná eſt Anthedon:de qua pytias dicit:bibe uini fecé qm̄ non Anthedoné habitas ná quæ í Boe
tia eſt uino nõ abúdat Clabriá erinim antiqtus nominabant a muliere q̄ erinis dicebatur:quá ex
Neptuno & melantia alphei filia natá fuiſſe fabulátur. Inde cú anthes & hyperes ibidé conſediſſét
Anthedoniá & hypereá inſulam uocauerunt:oraculum uero hoc modo ſe habebat:ut dicit Ariſto
teles bibe uinú Tyriá:quoniá nõ anthedoné habitas nec ſacrá hyperam quoniam & fecem uini
bibiſſet.hæc Ariſtoteles Ainaſigeton auté dicit hiperitis fratré Anthon infantem adhuc periiſſe
Hyperá auté cú diu fratrem quęſiſſet erranté ad Acaſtú ſeu Adraſtum pheraas ueniſſe ubi caſu An
thos uinum ſeruiens propinabat ubi cœnati ſunt:puerum fratri poculum porrigentem agnouiſſe.
ac dixiſſe fertur:bibe uinum feculentú qm̄ nõ anthedonem habitas.

Quis eſt qui apud prienem iuxta quercum dicitur.ſcotos Samii & prienenſes bellum inter ſe geren
tes mediocribus mutuoſe dánis afficiebant magno prœlio cõmiſſo mille Samios prienenſes occi-
derunt:ſeptimo poſt anno cú mileſiis ad quercú quæ diciť congreſſi optimos ciuiú ac primos nno
prœlio amiſerunt.Quo tempore Bias ille ſapiens ſamú a prienenſibus cú legatione miſſus magná
gloriam eſt adeptus. Ex illo prienenſium mulieres poſt eam calamitatem triſté ſane ac miſerabilé
impcatione ac iureiurando maximis de rebus uſi ſunt cú teſtarentur ac dicerent. Apud quercú te-
nebre quod filios & pres ac uiros eo in loco ab hoſtibus conciſos amiſiſſent.

Qui ſunt apud Cretenſes qui catacautæ dicuntur tyrrenos ferunt:cum athenienſiú filias & uxores
ex barbrone rapuiſſent. Quo tempore.ſ.Lemnú & in bron in colebant poſtea electos í agrum La-
conicú perueniſſe & tandiu cú in digenis mulieribus conſuetudiné habuiſſe:quo ad liberos ſuſce
piſſent calúniis deinde: ac ſuſpitionibus laconicam rurſus relinquere coactus in cretá cú liberis &
uxoribus traieciſſe:ibi bellum cum his qui túc temporis Cretá tenebát gerétes multos qui í pœlio
mortem oppetiiſſent inſepultos reliquiſſe: primo quidé ꝙ ꝓpter bellum & piculú ſocios per oci
humare non poterrant:deinde fugiétes cadauera iá corrupta & marcida atingere cœpiſſe:poli igiť
quem ducem ſecuti fuerát honores quoſdam & immunitates excogitaſſe:& partim deorum ſacer

dotibus attribuiſſe partim qui mortuos ſepeliſſent & diis terreſtribus hoc eſt manibus conſecraſ
ſe.nequando auferentur & ꝑpetuo permanerent poſtea eum fratre ſortitum : & alios ſacerdotes
appellatos fuiſſe alios cautacautas & ſeparatim ſuis legibus uti : eſſe autem illis una cum cæteris
quæ humaniter conceſſa ſunt earũ iniuriarũ licẽtiã:qbus cæteri Cretẽſes uti cõſueuerũt:cũ furtim
res ſuas ĩter ſe agunt:feruntq̧.illos uero nulla iniuria afficere nihil furari:nihil deniq̧ auferre.

Quod eſt apud chaldienſes puerorum ſepulchrum Cothus & Argilus Xuti pueri in euboeam hã
bitatum conceſſerunt:quo tempore æoles inſulam maiore ei parte obtinebant.editum uero antea:
Cotho oraculum fuerat bene ſucceſſurũ:& hoſtes ſupaturum:ſi agrum coemiſſet:cum paucis igiẽ
deſcendens incidit in pueros qui forte iuxta mare colludebant.quibus cum & ipſe comiter ludere
aggreſſus multos ludos pueris ignotos oſtendit:quod ubi auide accipere uelle intellexit:aut aliter
traditurum ſe dixit: niſi aliquid terræ prius ab ipſis accepiſſet illieueſtigio ſublatam dederunt: &
acceptis ludis abierunt æoles re cognitacum hoſtium claſſem aduentare intelligerent ita & dolo-
re perturbati pueros interfecerunt.Sepulti uero ſunt in uia quæ ad Euripum ex urbe ducit:quem
locum poſtea ſepulchrum puerorum uocauernnt.

Quis eſt Mixarchageua apud argiuos Quiue ſunt Elaſii : Mixarchageuam caſtorem uocant &
apud ſe humatum arbitrantur.Polucem uero tanquam unum cæleſtium uenerantur : eo autem
qui comitialem morbum auertere putantur elaſios nominant.eoſq̧ ex alexia.Amphiari filia pro-
genitos fuiſſe autumant.

Quid eſt quod apud argiuos Eneniſma diciturQui familiarium aut cognatorum quempiam amiſe
runt:mox eſt ut ſtatim poſt luctum Apollini ſacrifieent ſacer trigeſimo poſt die mercurio. nam
ut a terra mortuorum cadauera ſie animos a mercurio ſuſcipi putant apollinis autem ſacerdoti
ordeum dantes carnem pro eodem accipiunt ignemq̧ quaſi polutum extinguentes & rurſus ab
aliis accdentes carnem coquunt: & Eneniſmaappellant.

Quis eſt alaſtor aliterius Palaneus:non enim illis credendũ eſt Aliterios uocari qui in fama molen
tem obſeruante farina diripiunt.Verum is Alaſtor uocitatur:qui ea egit quæ neque facile oblit
terari poſſunt:& diuturna omnium memoria celebrãtur.Alterius autem is eſt quem ſiquis uitare
ac fugere poteſt propter improbitatem benefactum ſecum exiſtimare debet:hec inquit Socrates
in æreis pellibus conſcripſerunt.

Quam habent ſententiam:eos qui in caſſopeam bouem abigant a uirginibus comitãtibus ad ipſos
uſque fines continentur audire nunquam redietis in patriam terram ænianes a Lapitis ſedibus ex
pulſi aethaciam primo:deinde Moloſſidẽ & caſſiopæã ĩcoluerunt:ubi nihil boni ex agro nacti:ma
lis contra uſi uicinis in agrum cirræum tranſierũt: Onoclum regẽ ſecuti.Ibiq̧ magna ſiccitate &
magnis ſqualloribus excepti:oraculo ut fertnr cũ lapidibus onoclũ obruiſſent rurſus uagi poſt lõ
gum errorem ĩ eũ argrum peruenerũt:quẽ bonum & fertiliſſimũ nunc habent:quo fit ut merito
exoptent:in antiquã patriã nõ redite:ſed illic beatiſſime ac diutiſſime permanere.

Cur apud thodios præconi Ocridionis templum ingredi non licet.An quod Ochimus filiam cydip
pem ocridioni collocauit.Cercaphus autem frater ochimi puellam amans præconi preſuaſit mo
ris enim fuerat ut ſponſæ per præconem accerſerentur:cum cydippem accepiſſet eam ad ſe dedu
ceret quo facto Cercaphus puellam habens aufugit.Qui poſtea cũ frater ad ſenectutem perueniſ
ſet reuertitur:manſit autem rhodis conſuetudo ne præco Ocridionis templum ingrederetur ob
iniuriæ ac flagitii illius memoriam;

Quid eſt quod tibicini apud Tenedũ in ædem tenes intrare non licet:nec in templo achillis mentio
nem facere An ꝙ nouerca tenem ĩ ſimulãte qđ ei ſtuprũ inferre uoluiſſet. Molpus Tibieẽ falſũ ad
urſus eũ teſtimoniũ dixit. Quãobrẽ teni accidit cũ ſorore tenedũ fugeret achilli aũt ferũt matrẽ
thetim magnope ĩterdixiſſe tenẽ ne interficeret: ꝙ is ab apolline uehementer coleref.Vni etiã ex
ſeruis imperaſſe:ut diligenter attẽderet:& achilem moneret ne fotte ꝑ in prudentiã tenẽ occideret
Sed cũ tenedũ achilles populareſ & ſororẽ : Tenis forma captus in ſectareſ.Tenes obuiã factus &
ſororẽ defendere conatus ab Achile interffectus eſt.achilles tenẽ a ſe interfactũ aĩaduertens ſeruũ
quidem quod ab eo monitus nõ fuiſſet occidit.Tenẽ uero ubi nunc tẽplũ eſt ſepeliuit ex eo nec
tibice illud ingreditur nec achilles in eo nominatur.

Ouis eſt.apud Epidannios poletes epidamnii illyricorum uicini ciues ſuos qui cũ illyricis conſuetu
dinem haberent improbos fieri aĩaduerterunt.& res nouas ueriti ad res cõtrahendas ac permutan
das unum quot annis potiſſimum delegerunt quẽ maxime probarent is ad barbaros accedent.fo
rum ciuibus ſuis & contrahendi rationem ꝓſcribebat.& ex eo poletes eſt appellatus.

Quod eſt in thracia Arai littus Andrii & chalcidenſes habitandi cauſa in thraciam profecti ſanem
urbem proditione cõmuniter occuparunt:ſed cum barbaros Acanthum reliquiſſe accepiſſent du-
os ſpecularores ad urbem miſerunt : qui cum eo ueniſſent & acanthios relicta urbe fugam ani-
maduertiſſent arripuiſſe : chalcidenſis quidem ſpeculator præcucurrit quaſi urbem chalcidenſi-

bus ꝑoccupaturus Andrius uero relictus haſtam coniecit : quæ cum portæ inheſiſſet:Andriorum pueris urbem ſe haſta præcepiſſe exclamauit.Inde orta diſſenſione ſine bello inter ſe conuenerunt ut Erythræis Samiis & pariis omnibus de rebus arbitris uterentur:cúq; Erythræi & Samii ſuffragiis ſuis rem Andriis adiudicaſſent : Parii contra prochalcidenſibus ſententiam dediſſent quibuſdam ſe circa eum locum in præcationibus deuouerunt.Si aut ipſi pariis uxorem dediſſent : aut ab illis accepiſſent & ob eam rem Arai littus appellauerunt:cum Dracontis antea diceretur.

Quid eſt ꝙ cerealibus Eretrienſium mulieres non ad ignem ſed ad ſolem carné cõcoquunt & calligeniá nõ uocant. An quod ita cecidit ne captiuæ quas ex Troia Agammenon abduxit hoc in loco cerealia facerent cúq; inopinato nauigandi tempus extitiſſent in perfecto ſacrificio diſceſſerunt.

Qui ſunt Ainautæ apud mileſios damaſcenore rhoante tyrannis exactis ſodalitates duæ urbem obtinuuerunt:harum altera plutis altera cheromacha dicebatnr:ſed cum potentes dominarentur: & ſodalitates ſuæ tes aſciuiſſent.conſcenſis nauibus prncul altera ꝓgreſſi maximis de rebus conſultabant:& ob eam rem Ainautæ appellati ſunt.

Quid eſt ꝙ chaldenſes locum circa pyrſophiũ ακμαιων λεσχην :ideſt uigentiũ & uiribus ualentiũ ſtationem uocant.Nauplium ferunt ab achiuis inſectatum ſupplicem ad chalcidenſes confugiſſe: ibiq; partim crimina purgaſſe:partim recirminando achiuis obieciſſe . Chalcidenſes igitur nauplium nullo modo dedituri uidebantur : ſed ueriti ne dolo interficeretur : præſidium ei dederunt adoleſcentes ætate ac uiribus uigentes : & eos ibi collocauerunt : ubi & una uerſarentur : & nanplium aſſeruarent.

Quis eſt benefactori bouem immolans. Nauis circa ithaceſiam in ancoris ſtabat

ſed ab eo perſuaſus nomine pytriæ & ſenem ſeruauit nihil in digens & miſericordia commotus ; & hortatu ſenis de fictilibus.quæ ibi iacebant : pauca quædam ſumpſit:poſtea cum prædones abſceſſiſſent ſecurus iam ſenex pyrriam fictilibus admonuit:in quibus maguam uim auripice admixtum oſtẽdit:ita ut repẽte diues factus pyrrias cum cæteris in rebus ſenem optime tractaſſet:tamẽ illud adiunxit:ut ei bouẽ immolaret: ex eo res in prouerbium uenit: benefactori bouem extra pyrriam immolaſſe neminem.

Quid ita morem hunc habent boetiarum puellæ ſaltantes ut dicãt eamus athenas . Cretas ferunt: cum uouiſſent hominũ primitias delphos miſiſſe : eos autem qui miſſi eſſent ubi nullam facultatem aut copiam uidiſſent inde profectos.Primũ Iapygiam incoluiſſe deinde mixtis athenienſibus hunc in Thratia quẽ nunc habent locum occupaſſe .Non enim uеriſimile Minonem athenienſiũ iuuenes tributi nomine quot annis ad ſe miſſos accidiſſe:ſed in miniſterio potius & ſeruitio habere maluiſſe.Ex his igitur nati quidam & Cretenſes habiti delphos miſſi ſunt:ex quo Boetiacorum filiæ generis ſui memoriam colentes diebus feſtis canebant eamus athenas.

Quid eſt quod Eleorum mulieres Dionyſium celebrantes præcantur:ut bouino pede ad ſe ueniat hymnus enim hoc modo ſe habet. Veni heros Dionyſie maritimum ad templum caſtum cum gratiis bouino pede ſacrificans.Indebis inſerunt.Digne thaure.an quia Bongenam appellant:& taurũ nonnulli hunc deum.an magnum pedem ouinum intellignnt:quemadmodum poeta βοωπιν magnos habentem oculos & βουγαιον magna iactãtem.an magis quia bouis pes iunoxius eſt:cornigerum autẽ deum ſic rogant ut lenis:lætuſque ueniat.an quod aratri ac ſementis principem hunc ipſum deum & inuentorem fuiſſe putant.

Quid eſt quod Thanagræi ante urbem achilleum habent locum ſic appellatum.Inimicitias enĩ magis cum ea urbe exercuiſſe dicitur achilles quam amicitiam. Quippe qui & poemandiri matrem ſtratonicem rapuerat:& Ephippi filium aceſtora occidiſſet:Poemandrus igitur Pater Ephippi cum ager Tanagricus etiã per uicos habitaretur:apud Stephontẽ : id loci nomen eſt quod cũ achiuis in expiditionem ire uoluiſſent:ab illis circumceſſus nocte locum illum deſeruit & Timandriam communiuit.Pollychritus autem architectus cum adeſſet & opus flocifaceret:atque irrideret foſſam tranſcendit:iratus poemandrus ingentem in illum ſaxum coniecit:ut forte ibidẽ oculatus Nyctellæ templis ianpridem incumbebat : hunc reuulſum per imprudentiam Poemandrus coniecit:& polichritum quidem aſſequi non potuit.Leucippum uero filium interfecit.oportebat igitur epheſium ex agro boetio lege diſcere:& ſuplicem ad alios migrare.It autem facile non erat quod in agrũ Tanagricum Achiui irruptionem fecerant . miſit igitur Ephippũ filiũ qui Achilleũ rogaret a quo perſuaſus & illum inducit & Tlepolemũ herculeis filium: & peneleum hippalemi omnes ſibi ſanguine coniunctos:a quibus Poemandrus Chalcidem emiſſus: & ab Elephenore cædis crimine expiatus hoies honore affecit & lucos oibus cõſecrauit: quoq; q achillei dicatus eſt nomẽ ſeruauit.

Qui ſũt apud boetios pſoloes qui ueácolæ Minyi cuiuſdam filias Leucippam Arſionem & Alchotone furore poſitas carnibus humanis ueſci cõcupiſſe:& de filiis inter ſe ſortitas eſſe : Leucippam ꝙ ei ſorte cecidiſſet.Hipaſſum filium laniandum exhibuiſſe;ex illos uiros quod Lugubri ueſte uterentur præ dolore ac luctu.

Soboles æolæas autem œnoloas appellatas fuiſſe ferunt:hodie quoque eiuſdem gentis omnes mulieres eodem nomine appellant:& quo annis feſtis diebus quæ agrionia dicūt;a Dionyſii ſacerdote ſtricto gladio fugantur:& ſiquam conſecutus eſt interficere licet. Noſtra quidem memoria zoilus ſacerdos mulierem occidit: quod tamen infœlix ac triſte ipſis accidit:nam zoilus ex leui ſane ulcere cum in morbum incidiſſet diuturna tabe conſumptus eſt. Orchomeni uero publicis damnis ac damnationibus affecti ſacerdotium ab ea familia ad eum tranſtulerunt: quem ex omnibus optimum delegiſſet.

Cus eos qui ſponte bocæum ingrediuntur lapidibus obruunt arcades:qui ſit per ignorantiam intrauerint ad eleutheras eos mittunt. An ꝙ quaſi abſoluti libertatem adepti uiderentur: hæc ratio fidem habuit:& tale eſt ad eleutheras:ac ſi in locum curæ uacuum:& illud uenies in libentis ſolum. An fabulæ potius credendum eſt. Soli enim Lycaonis liberi Eleuter & lebetadus ſceleris in iouem paterni expertes fuerunt:& in Boetiam aufugeurunt:Lebadenſes autem iiſdem legibus: & eodem iure atq; archades utuntur. Eos igitur ad Eleutheras mittunt qui iouis adyta ignorantes intrauerint. An illud probabilius quod architimus dicit. Archadicis feſti ſunt dies: quoſdam per inſcitiam ingreſſos ab archadibus philiaſiis traditos fuiſſe. Aphiliaſiis deinde Megarenſibus a quibus porro cum Thebas deueherentur hymbre ac tonitribus & aliis tempeſtatibus oppreſſos ac detentos fuiſſe:hinc locum nonnulli Eleutheras appellatum fuiſſe dicunt: Quod autem dicitur ab eo qui lycæum ingreſſus fuerit umbram non cadere: licet falſum tamen magnopere creditum eſt. An ꝙ aer ingredientibus in nubem conuerſus obducitur. An quod templum ingreſſus omnnibus modis excruciatus morte mulctetur: mortuoſq; uero animas Pythagoricii:neq; umbrã facere neq; coniuere. An illud potius quod ſol quidem umbram facit: ſolem autem aufert nomen Embantis & hoc obſcure intelligentes dicaunt ceruus enim Embas dicitur. Quapropter Canthartionem arcadem quod is ad eleos cum arcadibus bellũ gerentes ꝓfugiſſet:& cũ præda ab atum traieciſſet cõpoſito poſtea bella cum ſpartam profugiſſet Lacædemonii archadibus reddiderunt edito oraculo ut ceruum redderent.

Quem nam in Tanagta Eunoſtum heroem fuiſſe dicemus: quidue cauſæ eſſe quãobrem mulieres eius lucrum non ingrediuntur Eunoſtus Eliei cephiſti & ſciadis filius fuit: cui nomen inditum ab Eunoſte nympha eſt:a qua educatũ ferunt. Specioſus igitur ac iuſtus nõ minus ex modeſtia & ſeueritate laudis tulit:hunc ab Ochna & coloni filia, propinqua ſua amatum fuiſſe ferunt. Sed cũ eius libidinem conuitio rettuliſſet, remq; ad fratres deferre ſtatuiſſet mulier occupauit. & fratres echemum Leonem bucolum ad eunoſti necem concitauerat:quod eum ſibi per uim ſtuprum intuliſſe inſimulauerat. Illi cum ſorori fidem adhibuiſſent adoleſcenté in lidiis de medio ſuſtulerũt. quo facto Elieus illos in carcerem coniecit. Ochna pœnitentia ducta, & uehementer perturbata ſimul & odore: quem ex amore capiebat liberati cupiens, ſimul fratrum miſericordia commota rem omnem ut geſta fuerat Elieo indicauit quam e ueſtigio Elieus ad colonum detulit. eius iudicio ac ſententia fratres quidem libertati ſunt. Ochna uero ſeipſam præcipitem dedit myrtis anthedonia canticorum poetria ſcriptum reliquit. Eunoſti uero templum & lucus mulieribus adeo inacceſſus fuit, ut cum ſæpenumero terremotus aut ſiccitates aut hymbres aliæ deniq; tempeſtates ingruiſſent. Tanagræi accurate ac diligenter exquirerent nunquid mulier clanculũ aut per imprudentiam templo appropinquaſſet. ꝗꝗ nõnullos dicere conſtat. inter quos eſt Elidamus uir inſignis occurriſſe. ſibi eunoſtum lauandi cauſa mare petentem quod mulier templum inuaſiſſet. Refert enim Diocles in libro de Semideis tanagreorum decretum. de quibus elidamus renunciauerat.

Vnde in agro boetio circa Eleonem ſcamandrus fluuius eſt appellatus. Deimachus Eleonis filius Herculis ſocius expeditionis ad Troiã particeps fuit. Sed cũ bellum traheretur glauciam ſcamandri filiam compræſſit & grauidam reddidit:quo a Troianis in pugna interfecto Claucia ne ſtupri comperta ab Hercule pœna afficeretur ſponte ad eum confugit & amorem ſuum indicauit. Seq; cum Deimacho conſuetudinem habuiſſe cõfeſſa eſt. Hercules re cognita & amoris miſericordia commotus:& quod uiri fortis ac ſibi in primis: familiaris ſtripem relinqui magnopere cupiebat glauciam in nauem recipit:quam poſtea cum peperiſſet:in Boetiam reductam:& ipſam & ſtirpem Eleoni reddidit. Appellatus eſt autem puer Scamandrus: qui poſtea regnum adeptus Inachum fluuium de ſuo nomine Scamandrum appellauit ſicut uicinum fluuium glauciam de matris nomine uocitauit nec uero uxoris oblitus ipſius nomine acidusãm fonti nomen indidit:ex quas tris filias ſuſceperat, quas hoc quoque tempore in honore habent & uirgines appellant. Vnde factum eſt illud tritum ſermone prouerbium hæc domina: Dino Tarentinus ductor exrcitus uir fortiſſimus & in primis rei militaris pertiſſimus cum ſententiam eius improbaret & præco aduerſariorũ ſertentiam propoſuiſſe ſublata dextera hæc melios iuquit: huius rei auctor eſt Theophraſtus. Sed Apolodrus in hiſtor. a ſua illud adiunxit cum præco plures hæ numero ſunt dixiſſet:itaq; inquit ſed hæ meliores ita paucorum.

Vnde dicta eſt urbs Ithaceſium quã alalcomenas appellant. Quod anticlia adhuc uirgo Siſyphi com
preſſu qui ei ſtuprum obtulerat Vlyſſem concepit complures dixere: hiſtrus uero alexandreus in
monumentis ſuis illud adiunxit: Anticliam Laerti in matrimonium datam: cum ad Laertem duce
retur: apud Alaocomennm in boetia Vlxſſem pepiſſe. & ob eam rem ille quaſi mediæ urbis no-
men referens eam quæ in agro Ithaceſi eſt urbem eodem. nomine appellatam fuiſſe memorat.

Qui ſunt Eginæ monophagi. Multi ad bellum Troianum Eginenſes profecti pugnando ceciderũt:
complures tempeſtate demerſi ſunt. Paucos igitur a bello reuerſos propinqui ſuſcipientes: cum re
lictos ciues in luctu ac dolore uerſari aiaduerterent: nec aperte lætandum exiſtimauerunnt: nec
pro ſuorum redditu diis immortalibus ſacrificandum: Verum clanidonii quiſq; ſui comiter excipi
entes ipſi in conuiuiis miniſtrabant: nec alienum quemquam admittebant. Hoc igitur imitantes
Neptuno rem diuinam faciunt: & Thiaſios exercent ſexdecim dies ſilentio inter ſe cõuiuia ĩter ſe
celebrantes: nec ſeruum quempiam inter ſe licet. Inde ueneri facientes ſolenne feſtum dirimunt:
& ex eo monophagi appelantur.

Quid eſt quod in Caria Labradei Iouis ſimulacrum bipennem non ſceptrum: aut fulmen ſuſtinet
quia Hercules interfecta hippolyte: cum præter alia bipennem quoq; illi eripuiſſet: omphale dono
dedit: quam lydorum poſtea Reges per manus accipientes ſicut alia ſacra ferre conſueuerunt: do
nec candaules indignum cenſens: uni ex ſociis ferendam tradidit: ſed poſtquã gyges ab eo deſiſtens
bellum candauli intulit: Arſeis Myleis auxilia Gygi adduxit: & candaulem ſociumque eius occidit
ex una cum reliquis ſpoliis ſecurim in cauam detulit. Ibique extructo Iouis ſimulacro bipennem
in manu dedit: & Labradeum Iouem appellauit: nam Lydi bipennẽ labrẽ appelare conſueuerunt:

Quid eſt quod purgatorem ὀρεον uocant tralliani eoque in libationibus ac piaculis potiſſimũ utũ
tur: An quia leleges & Minyæ antiquius trallianis expulſis urbem atq; agros occupauerũt: poſtea
reuerſi Tralliani ſuperatis Lelegibus: quicunque neque in prælio ciciderunt, nec fugerunt: ſed aut
imbecillitate aut inopia ibidem remanſerunt: his omnibus contentis legem poſuerunt: ut quicun
que Minyam aut lelegem occidiſſet: ita purus & expiatus eſſet: ſi eius quem interfeciſſet cognatis
leguminum modium emenſis eſſet.

Cur apud Elæos in prouerbio eſt grauiora ſambico pati: ferunt Elæum quendam Sambucum no
mine multis ſociis & coadiutoribus uſum complures apud Olympiam æreas ſtatuas & ſimulacra
concidiſſe ac uendidiſſe. Deniq; Dianæ ꝓſulis tẽplũ diripuiſſe. Eſt eni Elide tẽplum Dianæ: quod
Ariſtarchium nominant illum uero ſtatim poſt ſacrilegium comprehenſum roto animo excrucia
tum fuiſſe dum tormentis de conſciis ac ſociis ab eo quereretur atque ita mortuum fuiſſe: & eius
cruciatibus prouerbium additum eſſe.

Quid eſt quod Lacedemonæ iuxta Lecippidarum templum poſita eſt Vlyſſis ædes. Ergiæus unus
ex his quia Diomede originem ducunt a Temeno quodam perſuaſus palladium argis ſurripuit: cu
ius rei conſcium habuit Leagrum erat enim Temeni ſane familiaris Leagrus poſtea Temeno irat⁹
Lacædemonem conceſſit: palladium ſecum deferens: quod cũ reges ſtudioſe accepiſſet iuxta Lecip
pidarum templum collocauerunt: ac miſſis qui de conſeruando & cuſtodiendo palladio Apollinis
ſententiam ſciſcitarentur: oraculo edito ur unum ex his qui palladium ſurripuiſſent cuſtodem face
rent Vlyſſis edem ibidem poſuerunt: heroem ipſum alio quin propter Penelopes nuptias ad ſe per
tinere & ciuitatem affinitate atingere exiſtimantes.

Quid eſt cauſæ ꝙ Chalcedoniæ mulieres morem hunc habent: ut ſi in alienos uiros & magiſtratus
potiſſimũ incidant: alteram maxilam aperiant. Chalcedonii aduerſus Bithinios bellum gerebant.
Hi cum zepoetum Regem haberent ominibus ſuis copiis aditis. etiam thracum auxiliis facta in-
curſione agros populabantur. Sed cum zepoetus circa phlium id enim loci nomen eſt palantes ac
perturbatos inuaſiſſet ſuperati octo milia militum deſiderauerunt nec tamen penitus deleti ſunt
Compoſito autem bello cum ea clade ciuitas ad uirorum ſolitudinem propemodũ redacta eſſet:
complures mulieres neceſſitate compulſe libenter & externis nupſerunt nonnullæ uiduitatem ta
libus nuptiis anteponentes ſolæ agebant. ac ſiquid opus eſſet ad magiſtratus ac iudices confugien
tes alteram oris partem aperiebant: harum pudorem quæ nupſerant imitatæ. & meliores fuiſſe ra
te eundem morem retinuerunt.

Quid eſt cauſæ ꝙ oues ad agenoris lucum abigentes argiui ut ibidem ineantur efficiunt. An ꝙ egre
giæ præter cæteros agenor oues curatit. & plures greges habuerit.

Cur ſe Argiuorum pueri quodam feſto per iocum ballachradas uocitãt. An quod primos ab Inacho
ex agris in campos ac plana deductos achradibus altos fuiſſe commemorant. Ferunt enim Achra
das primum gæcis in Peloponneſſo fuiſſe cognitas: cum ea regio Apia etiam diceretur. Vnde Api
Achrades mutato nomine appellati ſunt.

Quid cauſæ eſt quamobrem elæi equas finibus eductas iniri faciũt. An quod regum omnium equo
rum ſtudioſiſſimus œnomaus: cum animal illud præcipue adamaſſet multa & horrenda eis im-

præcatus eſſet:qui equam apud elidem iniſſent:& idcirco ueriti execrationem illam abominantur
ac uitant.

Cur apud gnoſios moris fuit mutuantibus argentum rapere. An ne hi qui arripuiſſent:de ui teneren
tur & magis plecterentur.

Quæ cauſa eſt quamobrem Sami dexicreontis uenerem uocent. An quod eorum uxores luxu ac pe
tulantiam perditas Dexicreon homo mendicus quibuſdam piacularibus ſacris expiauit. An quia
Nauclerius cum eſſet dexicreon negociandi cauſam cyprum nauigauit cui onus in nauim impoſi
turo uenerem iuſſiſſe ferunt aquam tm̄ in nauim imponeret ac ſtatim ſolueret cú dicto audienté
fuiſſe:& aqua in nauium comportata profectum ſumma tranquillitate & malicia deprehenſum ſi
tientibus reliquis & mercatoribus & nautis aqua ſingulis uenundata multum argentum collegiſ
ſe:ex eo ſtatua deæ poſita deam ſuo de nomine appellaſſe quod ſi uerum eſt:non unum ditaſſe:ſed
per unum multos ſeruaſſe uenus exiſtimanda eſt.

Quid eſt ꝙ Samii mercurio charidote rem diuinam facientes:uolenti & furari & latrocinari ꝑmit
tunt quia oraculo relicta inſula Mycalen cõmigraſſent:præda ac rapinis decem annis uitam duxe
runt deinde in inſulam reuerſi Samii hoſtes ſuperauerunt.

Vnde ei loco nomen inditum eſſe dicimus quem Samii panæma. An ꝙ Dionyſium fugientes ama
zones ex agro Epheſio Samum perfugerunt. Dionyſius confeſtim ædificatis nauibus tranſmiſſo
mari prælio commiſſo eo in loco multos occidit: qué defluentis ſanguinis flumine ſpectantes ad
mirati panæma poſtea nominauerút:eorum autem qui occiderunt:circa phlœú oſſa oſtenduntur.
Sunt qui dicant phlœú earum clamoribus abruptum fuiſſe cum maguo quodam interpugnandú
& contento clamore uſæ fuiſſent.

Quid eſt cauſæ ꝙ andron Sami pedites uocitatur mortuo demotele cum plebs rempúblicam oc
cupaſſet megaréſes aduerſus perinthios Samiorum colonos exercitú duxerunt. Compedes ut dicitur
quaſi aduerſus ſeruos ſecum portantes. Quod cum plebi renunciatum eſſet celeriter auxilia ſub
miſit decem declarati ſunt:qui triginta nauium claſſi præeſſent:harum unam portu egredientem
fulmine ictam ac depræhenſam fuiſſe dicunt duces tamen cum reliquis profecti megarenſes præ
lio uicerunt:& ſexcentos captiuos ceperunt. Qua uictoria elati popularem ſtatum euertere cogita
bant:cui rei plebs occaſionem prebuit. Miſit enim litteras quibus imperabat ut Megarenſes com
pedibus uinctos adducerent. Illi Megarenſibus litteras cum oſtendiſſent facile perſuaſerunt:ut cõ
muni conſilio ſecum ciuitatem liberarent. Rationem ineuntibus uiſum puerorum circos detrac
cos Megarenſium cruribus circúponere:& ne defluerent loris quibuſdam ad zonas alligare. Erat
enim timeudum cum laxi eſſent ac facile defluerent ſoluti uiderentur. His in hunc modum orna
tis cum ſingulis enſem dediſſent ad Samum appulſi medio foro Megaréſes in curiam deduxerút:
ubi dato ſigno Megarenſes impetu facto plebeios omnes qui rerum potiebantur interfecerunt.
Hoc pacto recuperata libertate Megarenſes quicunq; uoluerint ciuitate donarunt: & bonæ ma
gnitudinis domo ædificata compedes quaſi templo ſuſpenſas obtulerunt:ab eo pedetes domus ap
pellata eſt.

Cur apud Coos ſacerdos Herculis muliebri ueſte indutus:& Mitra caput ornatus apud Antimachiá
rem diuiná facit. Hercules cú ex agro troiano ſex nauibus ꝓfectus eſſet tempeſtate dꝑhéſus naui
bus amiſſis ab inſulam Coú delatus ad laceteré eiectus eſt:oibus rebus ꝑter arma & ſocios penitus
amiſſis ibi nactus omuium greges paſtorem unam ſibi ut daret petiit. Is Andragoras uocabať qui
cum robore ac uiribus corporis præſtaret. Herculem ad luctandum prouocauit ea lege ut ſi uince
ret arietem auferret. Hercules cupide cum Andagora congreſſus cum hominem ita agitaret: ut fa
cile ſuperaturus uideretur Meropes Andagore auxilium tulerunt:& græcos ut herculi opem fer
rent concitauerunt:prælio cõmiſſo hercules pugnando defeſſus ad mulierem Thracem confugiſ
ſe dicitur:& muliebri ueſte opertus apud eam delituiſſe. Sed poſtq̄ Meropibus ſuperatis expiatus
Alciopi filiam in matrimoniú duxit. Floream ueſtem induit. Quáobrem ſacerdos ubi prælium fa
ctum eſt rem diuinam facit. & ſpouſi muliebri ueſte induti ſponſas ſuſcipiunt.

Vnde apud megaram genus eſt hamaxocyſtarum. Qua tépeſtate intéperatus ille ac diſſolutus popu
laris ſtatus megaris fuit:qui & ſacrilegium effecit proficiſcebantur peloponeſſiorum uomine del
phos ſolẽnes ſpectatores:qui cum per agrú megarenſem iter facerent. apud ægerá ad paludem cú
liberis & uxoribus ſubuerſo curru in terram prouoluti ſunt ibi megarenſium quidam petulantiſ
ſimi atq; ebrii per inſolentiá & crudelitatem currus in palludem cõtrúxerunt:multos ex his q ue
nerant obruerút. Quod in illa ſtatus perturbatione & confnſione rerum omniú megaréſes negle
xerunt:amphixiones autem quod ea res ad religionem pertinere uidebatur grauiter commoti tan
quá ſceleratos & impios exilio nõnullos pleroſq; morte afficiendos cenſuerunt:qui poſtea a gene
re hamaxocyliſtæ nominati ſunt.

τελοσ.

BIBLIOTECA NAZ... ROMA VITTORIO EMANUELE

Calphurnius Brixienſis ad Dominicum Siliprandum Mantuanum.

Quos radi optabas lia Siliprande libellos
Imprime nil poſſet iungere docta manus.
Qui leget hos æquus grates tibi lector habebit
Atq; idem optabit candida fata mihi.
Nam modo mendoſus latiis errabat in oris
Plutarchus raſa nunc bene pelle nitet.
Aureliiq; mei claras feſtinat ad ædes
Qui colit ex toto pectore pieridas.

Expliciunt problemata Alexandri aphrodiſei: e græco in latinum traducta per Georgiū uallam. Et Ariſtotelis problemata Theodoro interpræte. Et Plutarchi problemata: ſimul ſeriatim q̄emendētiſſima. Impreſſum Venetiis per Albertinum Vercellenſem. Anno Domini. M. CCCCCI. Die. xxvi. Maii.

Laus deo.

Regiſtrum

a
Problemata
Georgius
Alexandri
Albertus

b
Alexandri
uocales
tur ſi modo
los ad munia

c
cerebro autem
¶ Cur ī balnei
ubi de ptiſana
obtemperantia

d
Ariſtotelis
ferbuerit
da alia calida

e
ant & hominē
ro tantúmodo
portione ſui

f
tate ſe porrigūt
tus quiſq;
q̄ alimenti

g
Cur homines
dire. Quotiens
Cur foetidior

h
minis ratione
tiorum qudniā
Neq; enim

i
ſitis gratia
eſt craſſior
in rotundam

k
ctuq; non
pendeant
cū robuſtiora

l
ctanda
obſeruandum
dear titillātem

m
Cur is qui
Cur geneciæ
ſacrificium

n
putauit. Erat
bus ꝑoccupa.

FINIS.